

**VIJEĆE MINISTARA
BOSNE I HERCEGOVINE**

317

Na osnovu člana 30. stav (1) tačka b) i stav (2) i člana 32. stav (2) Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17 i 25/18), člana 50. stav 4. tačka b) i stav 6. Zakona o radu u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 26/04, 7/05, 48/05, 60/10, 32/13 i 93/17) i člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 165. sjednici, održanoj 30.1.2019. godine, donijelo je

**ODLUKU
O IZMJENI ODLUKE O VISINI NOVČANE NAKNADE
ZAPOSLENIM U INSTITUCIJAMA BOSNE I
HERCEGOVINE ZA ISHRANU TOKOM RADA**

Član 1.

U Odluci o visini novčane naknade zaposlenim u institucijama Bosne i Hercegovine za ishranu tokom rada ("Službeni glasnik BiH", broj 42/12), član 2. mijenja se i glasi:

"Član 2.

(Visina naknade)

- (1) Zaposlenom pripada pravo na novčanu naknadu na ime ishrane tokom rada od 8,00 KM za svaki dan proveden na radu.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, članovima Predsjedništva Bosne i Hercegovine, poslanicima i delegatima u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine, predsjedavajućem Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, ministrima i zamjenicima ministara, rukovodiocima i zamjenicima rukovodioca institucija Bosne i Hercegovine

pripada pravo na novčanu naknadu na ime ishrane tokom rada od 6,00 KM za svaki dan proveden na radu.

- (3) Obračun naknade na ime ishrane tokom rada vrši se unazad mjesečno na osnovu evidencije o prisustvu, a isplata naknade uz isplatu plaće za isti mjesec.

Član 2.

- (1) Ova Odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a primjenjivat će se od 01.07.2019. godine, pod uslovom da je Zakon o Budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2019. godinu stupio na snagu do 01.07.2019. godine.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, ukoliko je Zakon o Budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2019. godinu stupio na snagu poslije 01.07.2019. godine, odredbe ove odluke primjenjuju se narednog mjeseca od dana stupanja na snagu Zakona o Budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2019. godinu.

VM broj 40/19
30. januara 2019. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća ministara BiH
Dr. Denis Zvizdić, s. r.

Na temelju članka 30. stavak (1) točka b) i stavak (2) i članka 32. stavak (2) Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17 i 25/18), članka 50. stavak 4. točka b) i stavak 6. Zakona o radu u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 26/04, 7/05, 48/05, 60/10, 32/13 i 93/17) i članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), Vijeće ministara Bosne i

Hercegovine na 165. sjednici, održanoj 30.1.2019. godine, donijelo je

**ODLUKU
O IZMJENI ODLUKE O VISINI NOVČANE NAKNADE
UPOSLENIM U INSTITUCIJAMA BOSNE I
HERCEGOVINE ZA ISHRANU TIJEKOM RADA**

Članak 1.

U Odluci o visini novčane naknade uposlenim u institucijama Bosne i Hercegovine za ishranu tijekom rada ("Službeni glasnik BiH", broj 42/12), članak 2. mijenja se i glasi:

"Članak 2.

(Visina naknade)

- (1) Uposlenom pripada pravo na novčanu naknadu na ime ishrane tijekom rada od 8,00 KM za svaki dan proveden na radu.
- (2) Izuzetno od stavka (1) ovog članka, članovima Predsjedništva Bosne i Hercegovine, zastupnicima i izaslanicima u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine, predsjedatelju Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, ministrima i zamjenicima ministara, rukovoditeljima i zamjenicima rukovoditelja institucija Bosne i Hercegovine pripada pravo na novčanu naknadu na ime ishrane tijekom rada od 6,00 KM za svaki dan proveden na radu.
- (3) Obračun naknade na ime ishrane tijekom rada vrši se unazad mjesečno na temelju evidencije o prisustvu, a isplata naknade uz isplatu plaće za isti mjesec.

Članak 2.

- (1) Ova Odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a primjenjivat će se od 01.07.2019. godine, pod uvjetom da je Zakon o Proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2019. godinu stupio na snagu do 01.07.2019. godine.
- (2) Izuzetno od stavka (1) ovog članka, ukoliko je Zakon o Proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2019. godinu stupio na snagu poslije 01.07.2019. godine, odredbe ove odluke primjenjuju se narednog mjeseca od dana stupanja na snagu Zakona o Proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine.

VM broj 40/19
30. siječnja 2019. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Vijeća ministara BiH
Dr. Denis Zvizdić, v. r.

На основу члана 30. став (1) тачка б) и став (2) и члана 32. став (2) Закона о платама и накнадама у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17 и 25/18), члана 50. став 4. тачка б) и став 6. Закона о раду у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 26/04, 7/05, 48/05, 60/10, 32/13 и 93/17) и члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), Савјет министара Босне и Херцеговине на 165. сједници, одржаној 30.1.2019. године, донио је

ОДЛУКУ

**О ИЗМЈЕНИ ОДЛУКЕ О ВИСИНИ НОВЧАНЕ
НАКНАДЕ ЗАПОСЛЕНИМ У ИНСТИТУЦИЈАМА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА ИСХРАНУ ТОКОМ
РАДА**

Члан 1.

У Одлуци о висини новчане накнаде запосленим у институцијама Босне и Херцеговине за исхрану током рада ("Службени гласник БиХ", број 42/12), члан 2. мијења се и гласи:

"Члан 2.

(Висина накнаде)

- (1) Запосленом припада право на новчану накнаду на име исхране током рада од 8,00 KM за сваки дан проведен на раду.
- (2) Изузетно од става (1) овог члана, члановима Председништва Босне и Херцеговине, посланицима и делегатима у Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине, председавајућем Савјета министара Босне и Херцеговине, министрима и замјеницима министара, руководиоцима и замјеницима руководиоца институција Босне и Херцеговине припада право на новчану накнаду на име исхране током рада од 6,00 KM за сваки дан проведен на раду.
- (3) Обрачун накнаде на име исхране током рада врши се уназад мјесечно на основу евиденције о присуству, а исплата накнаде уз исплату плате за исти мјесец.

Члан 2.

- (1) Ова Одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ", а примјењиваће се од 01.07.2019. године, под условом да је Закон о Буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2019. годину ступио на снагу до 01.07.2019. године.
- (2) Изузетно од става (1) овог члана, уколико је Закон о Буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2019. годину ступио на снагу после 01.07.2019. године, одредбе ове одлуке примјењују се наредног мјесеца од дана ступања на снагу Закона о Буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2019. годину.

СМ број 40/19
30. јануара 2019. године
Сарајево

Председавајући
Савјета министара БиХ
Др Денис Звиздић, с. р.

318

На основу члана 13. став 6. Закона о административним таксима ("Службени гласник БиХ", бр. 16/02, 19/02, 43/04, 8/06, 76/06, 13/07, 76/07, 3/10, 98/12, 15/14, 32/17, 53/17 и 62/17) и члана 17. Закона о Вјећу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), на предлог Министарства ванjsких послова Босне и Херцеговине, Вјеће министара Босне и Херцеговине, на 168. сједници одржаној 11. марта 2019. године, донијело је

**ODLUKU
O OSLOBAĐANJU PLAĆANJA TAKSI ZA VIZE ZA
UČESNIKE GODIŠNJEG SASTANKA ODBORA
GUVERNERA EVROPSKE BANKE ZA OBNOVU I
RAZVOJ 2019. GODINE U SARAJEVU**

Član 1.

(Predmet Odluke)

Ovom Odlukom oslobađaju se plaćanja taksi za vize učesnici Godišnjeg sastanka Odbora guvernera Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) koji će se održati u Sarajevu od 07. do 09. maja 2019. godine.

Član 2.

(Podaci o učesnicima)

- (1) Podatke o učesnicima sastanka, iz člana 1. ove Odluke, a koji se oslobađaju plaćanja taksi za vize Koordinaciono tijelo za praćenje i koordinaciju aktivnosti organizovanja Godišnjeg sastanka Odbora guvernera EBRD-a 2019. godine u Sarajevu dostaviti će službenim putem Ministarstvu vanjskih poslova Bosne i Hercegovine i Graničnoj policiji Bosne i Hercegovine.
- (2) Lista država članica EBRD-a sa kojima Bosna i Hercegovina ima vizni režim je sastavni dio ove Odluke.

Član 3.

(Realizovanje Odluke)

Za realizovanje ove Odluke zadužuju se Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine i Granična policija Bosne i Hercegovine koji će izvršiti izdavanje viza bez naknade učesnicima Godišnjeg sastanka iz čl. 1. i 2. ove Odluke.

Član 4.

(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 41/19
11. marta 2019. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća ministara BiH
Dr. Denis Zvizdić, s. r.

LISTA

**ČLANICA EVROPSKE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ
SA KOJIMA BOSNA I HERCEGOVINA IMA VIZNI
REŽIM**

1. Armenija
2. Bjelorusija
3. Egipat
4. Indija
5. Jordan
6. Kazahstan
7. Kosovo*
8. Kirgistan
9. Liban
10. Mongolija
11. Maroko
12. Tadžikistan
13. Tunis
14. Turkmenistan
15. Uzbekistan

*Ovaj naziv je bez prejudiciranja statusa i u skladu je sa Rezolucijom Vijeća sigurnosti Ujedinjenih nacija i mišljenjem Međunarodnog suda pravde o deklaraciji o nezavisnosti Kosova

Na osnovu članka 13. stavak 6. Zakona o administrativnim pristojbama ("Službeni glasnik BiH", br. 16/02, 19/02, 43/04, 8/06, 76/06, 13/07, 76/07, 3/10, 98/12, 15/14, 32/17, 53/17 i 62/17) i članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i

Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), na prijedlog Ministarstva vanjskih poslova Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 168. sjednici održanoj 11. ožujka 2019. godine, donijelo je

ODLUKU

**O OSLOBAĐANJU PLAĆANJA PRISTOJBI ZA VIZE ZA
SUDIONIKE GODIŠNJEG SASTANKA ODBORA
GUVERNERA EVROPSKE BANKE ZA OBNOVU I
RAZVITAK 2019. GODINE U SARAJEVU**

Članak 1.

(Predmet Odluke)

Ovom Odlukom oslobađaju se plaćanja pristojbi za vize sudionici Godišnjeg sastanka Odbora guvernera Evropske banke za obnovu i razvitak (EBRD) koji će se održati u Sarajevu od 7. do 9. svibnja 2019. godine.

Članak 2.

(Podaci o učesnicima)

- (1) Podatke o sudionicima sastanka, iz članka 1. ove Odluke, a koji se oslobađaju plaćanja pristojbi za vize Koordinaciono tijelo za praćenje i koordinaciju aktivnosti organizovanja Godišnjeg sastanka Odbora guvernera EBRD-a 2019. godine u Sarajevu dostaviti će službenim putem Ministarstvu vanjskih poslova Bosne i Hercegovine i Graničnoj policiji Bosne i Hercegovine.
- (2) Lista država članica EBRD-a sa kojima Bosna i Hercegovina ima vizni režim sastavni je dio ove Odluke.

Članak 3.

(Realiziranje Odluke)

Za realiziranje ove Odluke zadužuju se Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine i Granična policija Bosne i Hercegovine koji će izvršiti izdavanje viza bez naknade sudionicima Godišnjeg sastanka iz čl. 1. i 2. ove Odluke.

Članak 4.

(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 41/19
11. ožujka 2019. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Vijeća ministara BiH
Dr. Denis Zvizdić, v. r.

LISTA

**ČLANICA EVROPSKE BANKE ZA OBNOVU I
RAZVITAK SA KOJIMA BOSNA I HERCEGOVINA IMA
VIZNI REŽIM**

1. Armenija
2. Bjelorusija
3. Egipat
4. Indija
5. Jordan
6. Kazahstan
7. Kosovo*
8. Kirgistan
9. Libanon
10. Mongolija
11. Maroko
12. Tadžikistan
13. Tunis
14. Turkmenistan
15. Uzbekistan

*Ovaj naziv je bez prejudiciranja statusa i u skladu je sa Rezolucijom Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda i mišljenjem Međunarodnog suda pravde o deklaraciji o neovisnosti Kosova

На основу члана 13. став 6. Закона о административним таксама ("Службени гласник БиХ", бр. 16/02, 19/02, 43/04, 8/06, 76/06, 13/07, 76/07, 3/10, 98/12, 15/14, 32/17, 53/17 и 62/17) и члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), на приједлог Министарства иностраних послова Босне и Херцеговине, Савјет министара Босне и Херцеговине, на 168. сједници одржаној 11. марта 2019. године, донио је

ОДЛУКУ
О ОСЛОБАЂАЊУ ПЛАЋАЊА ТАКСИ ЗА ВИЗЕ ЗА
УЧЕСНИКЕ ГОДИШЊЕГ САСТАНКА ОДБОРА
ГУВЕРНЕРА ЕВРОПСКЕ БАНКЕ ЗА ОБНОВУ И
РАЗВОЈ 2019. ГОДИНЕ У САРАЈЕВУ

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Овом Одлуком ослобађају се плаћања такси за визе учесници Годишњег састанка Одбора гувернера Европске банке за обнову и развој (EBRD) који ће се одржати у Сарајеву од 07. до 09. маја 2019. године.

Члан 2.

(Подаци о учесницима)

- (1) Податке о учесницима састанка, из члана 1. ове Одлуке, а који се ослобађају плаћања такси за визе Координационо тијело за праћење и координацију активности организовања Годишњег састанка Одбора гувернера EBRD-а 2019. године у Сарајеву доставиће службеним путем Министарству иностраних послова Босне и Херцеговине и Граничној полицији Босне и Херцеговине.
- (2) Листа држава чланица EBRD-а са којима Босна и Херцеговина има визни режим је саставни дио ове Одлуке.

Члан 3.

(Реализовање Одлуке)

За реализовање ове Одлуке задужују се Министарство иностраних послова Босне и Херцеговине и Гранична полиција Босне и Херцеговине који ће извршити издавање виза без накнаде учесницима Годишњег састанка из чл. 1. и 2. ове Одлуке.

Члан 4.

(Ступање на снагу)

Ова Одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 41/19
11. марта 2019. године
Сарајево

Предсједавајући
Савјета министара БиХ
Др **Денис Звиздић**, с. р.

ЛИСТА
ЧЛАНИЦА ЕВРОПСКЕ БАНКЕ ЗА ОБНОВУ И РАЗВОЈ
СА КОЈИМА БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА ИМА ВИЗНИ
РЕЖИМ

1. Јерменија
2. Бјелорусија
3. Египат
4. Индија
5. Јордан
6. Казахстан
7. Косово*
8. Киргистан
9. Либан
10. Монголија

11. Мароко
12. Таџикистан
13. Тунис
14. Туркменистан
15. Узбекистан

*Овај назив је без прејудуцирања статуса и у складу је са Резолуцијом Савјета безбједности Уједињених нација и мишљењем Међународног суда правде о декларацији о независности Косова

319

На основу члана 17. Закона о Вijeћу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), Вijeће министара Босне и Херцеговине, на 167. сједници одржаној 26. фебруара 2019. године, донијело је

ОДЛУКУ
О ИЗМЈЕНАМА ОДЛУКЕ О РАСПОРЕДУ
КАНЦЕЛАРИЈСКОГ ПРОСТОРА У ЗГРАДИ ЗА
СМЈЕШТАЈ ИНСТИТУЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ У
УЛИЦИ ЂОКЕ МАЗАЛИЋА БРОЈ 5 У САРАЈЕВУ

Члан 1.

У Одлuci о распореду канцеларијског простора у згради за смјештај институција Босне и Херцеговине у улици Ђоке Мазалића број 5 у Сарајеву ("Службени гласник БиХ", бр. 92/16, 38/17 и 17/18), у члану 2. тачка б) брише се.

Dosadašnja тачка c) постаје тачка б).

Члан 2.

У члану 3. тачка б) мијенја се и гласи: "Devet канцеларија на првом спрату и шест канцеларија у приземљу ће бити додијелене на кориштење Дирекцији за европске интеграције а двије канцеларије у приземљу ће бити додијелене на кориштење Агенцији за поштански промет Босне и Херцеговине."

Члан 3.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

VM број 44/19
26. фебруара 2019. године
Сарајево

Предсједавајући
Вijeћа министара БиХ
Др. **Денис Звиздић**, с. р.

На основу члана 17. Закона о Вijeћу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), Вijeће министара Босне и Херцеговине, на 167. сједници одржаној 26. вељаче 2019. године, донијело је

ОДЛУКУ
О ИЗМЈЕНАМА ОДЛУКЕ О РАСПОРЕДУ УРЕДСКОГ
ПРОСТОРА У ЗГРАДИ ЗА СМЈЕШТАЈ ИНСТИТУЦИЈА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ У УЛИЦИ ЂОКЕ МАЗАЛИЋА
БРОЈ 5 У САРАЈЕВУ

Чланак 1.

У Одлuci о распореду уредског простора у згради за смјештај институција Босне и Херцеговине у улици Ђоке Мазалића број 5 у Сарајеву ("Службени гласник БиХ", бр. 92/16, 38/17 и 17/18), у чланку 2. тачка б) брише се.

Dosadašnja тачка c) постаје тачка б).

Чланак 2.

У чланку 3. тачка б) мијенја се и гласи: "Devet уреда на првом кат и шест уреда у приземљу бити ће додијелени на кориштење Дирекцији за европске интеграције, а два уреда у приземљу бити ће

dodijeljeni na korištenje Agenciji za poštanski promet Bosne i Hercegovine".

Članak 3.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 44/19
26. veljače 2019. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Vijeća ministara BiH
Dr. **Denis Zvizdić**, v. r.

На основу члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), Савјет министара Босне и Херцеговине, на 167. сједници одржаној 26. фебруара 2019. године, донио је

ОДЛУКУ О ИЗМЈЕНАМА ОДЛУКЕ О РАСПОРЕДУ КАНЦЕЛАРИЈСКОГ ПРОСТОРА У ЗГРАДИ ЗА СМЈЕШТАЈ ИНСТИТУЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ У УЛИЦИ ЂОКЕ МАЗАЛИЋА БРОЈ 5 У САРАЈЕВУ

Члан 1.

У Одлуци о распореду канцеларијског простора у згради за смјештај институција Босне и Херцеговине у улици Ђоке Мазалића број 5 у Сарајеву ("Службени гласник БиХ", бр. 92/16, 38/17 и 17/18), у члану 2. тачка б) брише се.

Досадашња тачка ц) постаје тачка б).

Члан 2.

У члану 3. тачка б) мијења се и гласи: "Девет канцеларија на првом спрату и шест канцеларија у приземљу биће додијељене на коришћење Дирекцији за европске интеграције, а двије канцеларије у приземљу биће додијељене на коришћење Агенцији за поштански саобраћај Босне и Херцеговине."

Члан 3.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 44/19
26. фебруара 2019. године
Сарајево

Председавајући
Савјета министара БиХ
Др **Денис Звиздић**, с. р.

320

На основу члана 8. став (3) Закона о спречавању и сузбијању злоупотребе опојних дрога ("Службени гласник БиХ", број 8/06), члана 17. Закона о Вјечу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), а у вези са чланом 4. Одлуке о оснивању и именовању чланова Комисије за сузбијање злоупотребе опојних дрога ("Службени гласник БиХ", бр. 73/07 и 54/08), Вјече министара Босне и Херцеговине, на 167. сједници одржаној 11.03.2019. године, донјело је

ОДЛУКУ О ИЗМЈЕНИ ОДЛУКЕ О ИМЕНОВАЊУ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ ЗА СУЗБИЈАЊЕ ЗЛОУПОТРЕБЕ ОПОЈНИХ ДРОГА

Члан 1.

У Одлуци о именовању чланова Комисије за сузбијање злоупотребе опојних дрога ("Службени гласник БиХ", број 3/16), у члану 1. став (1) алинеја ц) ријечи "Драган Богданић" замjenjuју се ријечима "Ален Шеранић".

Члан 2.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

VM број 45/19
11. марта 2019. године
Сарајево

Председавајући
Вјеча министара БиХ
Др. **Денис Звиздић**, с. р.

Темелјем чланка 8. ставак (3) Закона о спречавању и сузбијању злоупотребе опојних дрога ("Службени гласник БиХ", број 8/06), чланка 17. Закона о Вјечу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), а у свежи с чланком 4. Одлуке о оснивању и именовању чланова Повјеренства за сузбијање злоупотребе опојних дрога ("Службени гласник БиХ", бр. 73/07 и 54/08), Вјече министара Босне и Херцеговине, на 167. сједници одржаној 11. оžјука 2019. године, донјело је

ОДЛУКУ О ИЗМЈЕНИ ОДЛУКЕ О ИМЕНОВАЊУ ЧЛАНОВА ПОВЈЕРЕНСТВА ЗА СУЗБИЈАЊЕ ЗЛОУПОТРЕБЕ ОПОЈНИХ ДРОГА

Члан 1.

У Одлуци о именовању чланова Повјеренства за сузбијање злоупотребе опојних дрога ("Службени гласник БиХ", број 3/16), у чланку 1. ставак (1) алинеја ц) ријечи "Драган Богданић" замjenjuју се ријечима "Ален Шеранић".

Члан 2.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

VM број 45/19
11. оžјука 2019. године
Сарајево

Председатељ
Вјеча министара БиХ
Др. **Денис Звиздић**, в. р.

На основу члана 8. став (3) Закона о спречавању и сузбијању злоупотребе опојних дрога ("Службени гласник БиХ", број 8/06), члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), а у вези са чланом 4. Одлуке о оснивању и именовању чланова Комисије за сузбијање злоупотребе опојних дрога ("Службени гласник БиХ", бр. 73/07 и 54/08), Савјет министара Босне и Херцеговине, на 167. сједници одржаној 11. марта 2019. године, донио је

ОДЛУКУ О ИЗМЈЕНИ ОДЛУКЕ О ИМЕНОВАЊУ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ ЗА СУЗБИЈАЊЕ ЗЛОУПОТРЕБЕ ОПОЈНИХ ДРОГА

Члан 1.

У Одлуци о именовању чланова Комисије за сузбијање злоупотребе опојних дрога ("Службени гласник БиХ", број 3/16), у члану 1. став (1) алинеја ц) ријечи "Драган Богданић" замjenjuју се ријечима "Ален Шеранић".

Члан 2.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 45/19
11. марта 2019. године
Сарајево

Председавајући
Савјета министара БиХ
Др **Денис Звиздић**, с. р.

321

Na osnovu člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), a na prijedlog Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 167. sjednici održanoj 11. marta 2019. godine, donijelo je

ODLUKU**O ODREĐIVANJU PRIVREMENIH PRIHVATNIH CENTARA ZA SMJEŠTAJ MIGRANATA****Član 1.**

(Predmet Odluke)

Ovom odlukom se lokacija bivše tvornice "Bira" u Bihaću, lokacija bivšeg dačkog doma "Borići" u Bihaću, lokacija bivše tvornice "Miral" u Velikoj Kladuši i lokacija bivšeg hotela "Sedra" u Cazinu određuju kao privremeni prihvatni centri za smještaj migranata.

Član 2.

(Osnov za korištenje)

Na lokacijama iz člana (1) ove odluke Međunarodna organizacija za migracije (IOM) je uspostavila privremene prihvatne centre za smještaj migranata i to:

- a) za lokaciju bivše tvornice "Bira" na osnovu ugovora o zakupu koji je zaključen između Međunarodne organizacije za migracije (IOM) i Dioničkog društva "Bira" Bihać od 15.10.2018. godine;
- b) za lokaciju bivšeg dačkog doma "Borići" u Bihaću na osnovu Memoranduma o razumijevanju o saradnji na implementaciji projekata koji predstavljaju odgovor na situaciju sa migrantima u Bosni i Hercegovini između Grada Bihaća i Međunarodne organizacije za migracije (IOM) od 17.09.2018. godine;
- c) za lokaciju bivše tvornice "Miral" u Velikoj Kladuši na osnovu ugovora o zakupu koji je zaključen između Međunarodne organizacije za migracije (IOM) i "Miral PVC" društva sa ograničenom odgovornošću od 12.12.2018. godine i
- d) za lokaciju bivšeg hotela "Sedra" u Cazinu na osnovu ugovora o zakupu koji je zaključen između Međunarodne organizacije za migracije (IOM) i Društva sa ograničenom odgovornošću "Hotel" Cazin od 20.07.2018. godine.

Član 3.

(Organ nadležan za korištenje i upravljanje i postupak preuzimanja)

- (1) Privremene prihvatne centre za smještaj migranata iz člana 1. u vezi sa članom 2. ove odluke Međunarodna organizacija za migracije (IOM) predaje na privremeno korištenje Službi za poslove sa strancima - upravnoj organizaciji u sastavu Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine radi smještaja migranata.
- (2) Služba za poslove sa strancima će koristiti navedene nekretnine u periodu od dana stupanja u posjed do prestanka potrebe za korištenjem tih nekretnina ili nedostatka finansijskih sredstava za funkcionisanje rada privremenog prihvatnog centra na određenoj lokaciji.
- (3) Radom privremenih prihvatnih centara iz člana 1. u vezi sa članom 2. ove odluke koordinira Služba za poslove sa strancima u skladu sa zakonom propisanim nadležnostima i u smislu kućnog reda.
- (4) Služba za poslove sa strancima će preuzeti nekretnine iz člana 1. u vezi sa članom 2. ove odluke od Međunarodne organizacije za migracije (IOM), a prestankom rada privremenih prihvatnih centara za smještaj migranata, te

nekretnine će predati Međunarodnoj organizaciji za migracije (IOM).

- (5) Postupak preuzimanja nekretnina iz člana 1. u vezi sa članom 2. ove odluke podrazumijeva direktnu saradnju Službe za poslove sa strancima sa Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM) na obezbjeđenju ljudskih i finansijskih kapaciteta potrebnih za preuzimanje, korištenje i upravljanje ovim nekretninama i to:
 - a) da Služba za poslove sa strancima u saradnji sa Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM) izvrši angažman i edukaciju potrebnog osoblja za upravljanje privremenim prihvatnim centrima i
 - b) da se između Službe za poslove sa strancima i Međunarodne organizacije za migracije (IOM) odrede, za svaku lokaciju pojedinačno, prava i obaveze, te način i uslovi finansiranja rada privremenog prihvatnog centra.

Član 4.

(Finansiranje)

Troškove zakupnine, uspostave i finansiranja rada centara iz člana 1. u vezi sa članom 2. ove odluke kao i troškove angažmana zaštitarske agencije snosi Međunarodna organizacija za migracije (IOM). Način funkcionisanja, uslovi finansiranja, koordinacija rada i međusobna saradnja detaljnije će se urediti Memorandumom o saradnji između Službe za poslove sa strancima, Međunarodne organizacije za migracije (IOM) i drugih nadležnih organa u cilju efikasnog rada privremenih prihvatnih centara za smještaj migranata iz člana 1. u vezi sa članom 2. ove odluke.

Član 5.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 46/19
11. marta 2019. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća ministara BiH
Dr. **Denis Zvizdić**, s. r.

Na temelju članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), a na prijedlog Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 167. sjednici održanoj 11. ožujka 2019. godine, donijelo je

ODLUKU**O ODREĐIVANJU PRIVREMENIH PRIHVATNIH CENTARA ZA SMJEŠTAJ MIGRANATA****Članak 1.**

(Predmet Odluke)

Ovom odlukom se lokacija bivše tvornice "Bira" u Bihaću, lokacija bivšeg dačkog doma "Borići" u Bihaću, lokacija bivše tvornice "Miral" u Velikoj Kladuši i lokacija bivšeg hotela "Sedra" u Cazinu određuju kao privremeni prihvatni centri za smještaj migranata.

Članak 2.

(Osnova za korištenje)

Na lokacijama iz članka (1) ove odluke Međunarodna organizacija za migracije (IOM) je uspostavila privremene prihvatne centre za smještaj migranata i to:

- a) za lokaciju bivše tvornice "Bira" na osnovu ugovora o zakupu koji je zaključen između Međunarodne organizacije za migracije (IOM) i Dioničkog društva "Bira" Bihać od 15.10.2018. godine;

- b) za lokaciju bivšeg đakčkog doma "Borići" u Bihaću na osnovi Memoranduma o razumijevanju o suradnji na implementaciji projekata koji predstavljaju odgovor na situaciju sa migrantima u Bosni i Hercegovini između Grada Bihaća i Međunarodne organizacije za migracije (IOM) od 17.09.2018. godine;
- c) za lokaciju bivše tvornice "Miral" u Velikoj Kladuši na osnovi ugovora o zakupu koji je zaključen između Međunarodne organizacije za migracije (IOM) i "Miral PVC" društva s ograničenom odgovornošću od 12.12.2018. godine i
- d) za lokaciju bivšeg hotela "Sedra" u Cazinu na osnovi ugovora o zakupu koji je zaključen između Međunarodne organizacije za migracije (IOM) i Društva s ograničenom odgovornošću "Hotel" Cazin od 20.07.2018. godine.

Članak 3.

(Tijelo nadležno za korištenje i upravljanje i postupak preuzimanja)

- (1) Privremene prihvatne centre za smještaj migranata iz članka 1. u vezi s člankom 2. ove odluke Međunarodna organizacija za migracije (IOM) predaje na privremeno korištenje Službi za poslove sa strancima - upravnoj organizaciji u sastavu Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine radi smještaja migranata.
- (2) Služba za poslove sa strancima će koristiti navedene nekretnine u razdoblju od dana stupanja u posjed do prestanka potrebe za korištenjem tih nekretnina ili nedostatka finansijskih sredstava za funkcioniranje rada privremenog prihvatnog centra na određenoj lokaciji.
- (3) Radom privremenih prihvatnih centara iz članka 1. u vezi s člankom 2. ove odluke koordinira Služba za poslove sa strancima sukladno zakonom propisanim nadležnostima i u smislu kućnog reda.
- (4) Služba za poslove sa strancima će preuzeti nekretnine iz članka 1. u vezi s člankom 2. ove odluke od Međunarodne organizacije za migracije (IOM), a prestankom rada privremenih prihvatnih centara za smještaj migranata, te nekretnine će predati Međunarodnoj organizaciji za migracije (IOM).
- (5) Postupak preuzimanja nekretnina iz članka 1. u vezi s člankom 2. ove odluke podrazumijeva izravnu suradnju Službe za poslove sa strancima s Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM) na osiguranju ljudskih i finansijskih kapaciteta potrebnih za preuzimanje, korištenje i upravljanje ovim nekretninama i to:
 - a) da Služba za poslove sa strancima u suradnji s Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM) izvrši angažman i edukaciju potrebnog osoblja za upravljanje privremenim prihvatnim centrima i
 - b) da se između Službe za poslove sa strancima i Međunarodne organizacije za migracije (IOM) odrede, za svaku lokaciju pojedinačno, prava i obveze, te način i uvjeti financiranja rada privremenog prihvatnog centra.

Članak 4.

(Financiranje)

Troškove zakupnine, uspostave i financiranja rada centara iz članka 1. u vezi s člankom 2. ove odluke kao i troškove angažmana zaštitarske agencije snosi Međunarodna organizacija za migracije (IOM). Način funkcioniranja, uvjeti financiranja, koordinacija rada i međusobna suradnja detaljnije će se urediti Memorandumom o suradnji između Službe za poslove sa strancima, Međunarodne organizacije za migracije (IOM) i drugih nadležnih tijela u cilju efikasnog rada privremenih prihvatnih

centara za smještaj migranata iz članka 1. u vezi s člankom 2. ove odluke.

Članak 5.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 46/19

11. ožujka 2019. godine
Sarajevo

Predsjedatelj

Vijeća ministara BiH
Dr. Denis Zvizdić, v. r.

Na osnovu člana 17. Zakona o Savjetu ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), a na prijedlog Ministarstva bezbjednosti Bosne i Hercegovine, Savjet ministara Bosne i Hercegovine, na 167. sjednici održanoj 11. marta 2019. godine, donio je

ОДЛУКУ

О ОДРЕЂИВАЊУ ПРИВРЕМЕНИХ ПРИХВАТНИХ ЦЕНТАРА ЗА СМЈЕШТАЈ МИГРАНАТА

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Овом одлуком се локација бивше фабрике "Бира" у Бихаћу, локација бившег ђачког дома "Борићи" у Бихаћу, локација бивше фабрике "Мирал" у Великој Кладуши и локација бившег хотела "Седра" у Цазину одређују као привремени прихватни центри за смјештај миграната.

Члан 2.

(Основ за кориштење)

На локацијама из члана (1) ове одлуке Међународна организација за миграције (ИОМ) је успоставила привремене прихватне центре за смјештај миграната и то:

- a) за локацију бивше фабрике "Бира" на основу уговора о закупу који је закључен између Међународне организације за миграције (ИОМ) и Дионичког друштва "Бира" Бихаћ од 15.10.2018. године;
- б) за локацију бившег ђачког дома "Борићи" у Бихаћу на основу Меморандума о разумијевању о сарадњи на имплементацији пројекта који представљају одговор на ситуацију са мигрантима у Босни и Херцеговини између Града Бихаћа и Међународне организације за миграције (ИОМ) од 17.09.2018. године;
- и) за локацију бивше фабрике "Мирал" у Великој Кладуши на основу уговора о закупу који је закључен између Међународне организације за миграције (ИОМ) и "Мирал ПВЦ" друштва са ограниченом одговорношћу од 12.12.2018. године и
- д) за локацију бившег хотела "Седра" у Цазину на основу уговора о закупу који је закључен између Међународне организације за миграције (ИОМ) и Друштва са ограниченом одговорношћу "Хотел" Цазин од 20.07.2018. године.

Члан 3.

(Орган надлежан за кориштење и управљање и поступак преузимања)

- (1) Привремене прихватне центре за смјештај миграната из члана 1. у вези са чланом 2. ове одлуке Међународна организација за миграције (ИОМ) предаје на привремено кориштење Служби за послове са странцима - управној организацији у саставу Министарства безбједности Босне и Херцеговине ради смјештаја миграната.

- (2) Служба за послове са странцима ће користити наведене некретнине у периоду од дана ступања у посјед до престанка потребе за кориштењем тих некретнина или недостатка финансијских средстава за функционисање рада привременог прихватног центра на одређеној локацији.
- (3) Радом привремених прихватних центара из члана 1. у вези са чланом 2. ове одлуке координира Служба за послове са странцима у складу са законом прописаним надлежностима и у смислу кућног реда.
- (4) Служба за послове са странцима ће преузети некретнине из члана 1. у вези са чланом 2. ове одлуке од Међународне организације за миграције (ИОМ), а престанком рада привремених прихватних центара за смјештај миграната, те некретнине ће предати Међународној организацији за миграције (ИОМ).
- (5) Поступак преузимања некретнина из члана 1. у вези са чланом 2. ове одлуке подразумева директну сарадњу Службе за послове са странцима са Међународном организацијом за миграције (ИОМ) на обезбјеђењу људских и финансијских капацитета потребних за преузимање, кориштење и управљање овим некретнинама и то:
 - а) да Служба за послове са странцима у сарадњи са Међународном организацијом за миграције (ИОМ) изврши ангажман и едукацију потребног особља за управљање привременим прихватним центрима и
 - б) да се између Службе за послове са странцима и Међународне организације за миграције (ИОМ) одреде, за сваку локацију појединачно, права и обавезе, те начин и услови финансирања рада привременог прихватног центра.

Члан 4.

(Финансирање)

Трошкове закупнине, успоставе и финансирања рада центара из члана 1. у вези са чланом 2. ове одлуке као и трошкове ангажмана заштитарске агенције сноси Међународна организација за миграције (ИОМ). Начин функционисања, услови финансирања, координација рада и међусобна сарадња детаљније ће се уредити Меморандумом о сарадњи између Службе за послове са странцима, Међународне организације за миграције (ИОМ) и других надлежних органа у циљу ефикасног рада привремених прихватних центара за смјештај миграната из члана 1. у вези са чланом 2. ове одлуке.

Члан 5.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 46/19
11. марта 2019. године
Сарајево

Предједавајући
Савјета министара БиХ
Др **Денис Звиздић**, с. р.

322

На основу члана 17. Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 и 32/13), члана 17. Закона о Вјећу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08) и члана 3. став (3) Одлуке о привременом финансирању институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за период април - јуни 2019. године ("Службени гласник БиХ", број 25/19), Вјеће министара Босне и Херцеговине на 171. сједници, одржаној 4. априла 2019. године, донјело је

ОДЛУКУ

О ОДОБРАВАНЈУ СРЕДСТАВА ТЕКУЋЕ РЕЗЕРВЕ БУДЖЕТА ИНСТИТУЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И МЕЂУНАРОДНИХ ОБАВЕЗА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Члан 1.

(Предмет Одлуке и намјена средстава)

- (1) Овом одлуком одобрава се издвајање средстава текуће резерве Budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine u iznosu 600.000 KM za sljedeće namjene:
 1. Mostarski sajam u iznosu 100.000 KM za obilježavanje manifestacije "Međunarodni dani turizma - sajam turizma Mostar 2019";
 2. Arhitektonski fakultet Sarajevo u iznosu 50.000 KM za poboljšanje energetske efikasnosti prostorija - zamjena fasadne stolarije u salama za predavanja;
 3. Općina Istočni Stari Grad, Republika Srpska, u iznosu 80.000 KM za realizaciju Projekta vodovodnog sistema Bulozij;
 4. Bošnjačka zajednica kulture "Preporod" u iznosu 25.000 KM za finansiranje projekta "Edicija bošnjačka književnost u 100 knjiga";
 5. Katolički školski centar "Sveti Pavao", Zenica, u iznosu 20.000 KM za uređenje sportske dvorane "Sveti Pavao" u Zenici;
 6. Fudbalski klub "Velež" Mostar, u iznosu 45.000 KM za nabavku stolica za stadion;
 7. Župa Rođenja B. D. Marije, katedrala Trebinje, u iznosu 10.000 KM za organizaciju i proslavu "Dana Trebinjske biskupije";
 8. Župa svetog Ivana Krstitelja, Živinice, u iznosu 20.000 KM za nabavku kamena za pod crkve u Živinicama;
 9. Župa Srca Marijina, Posavska Mahala, u iznosu 10.000 KM za Projekt spomen-parka;
 10. Fakultet strojarstva, računarstva i elektrotehnike, Mostar, u iznosu 10.000 KM za projekt "Formula student";
 11. Općina Pale FBiH u iznosu 120.000 KM za sufinansiranje radova na vodovodu;
 12. Centar za turizam, sport i mlade Blagaj u iznosu 30.000 KM za realizaciju planiranih programskih aktivnosti;
 13. Udruženje privrednika "Biznis centar" Jelah-Tešanj, u iznosu 40.000 KM za sufinansiranje Međunarodnog sajma privrede "Tešanj 2019";
 14. Sveučilište u Mostaru u iznosu 30.000 KM za izdavačku djelatnost i prateće aktivnosti;
 15. Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini, Muftijstvo mostarsko, u iznosu 10.000 KM za sufinansiranje - pokroviteljstvo manifestacije "44. Dani mevluda i zikra".
- (2) Sredstva iz člana 1. stav (1) na rednim brojevima 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14. i 15. odobravaju se na ekonomskom kodu 614300 - Tekući grantovi neprofitnim organizacijama, a na rednim brojevima 3. i 11. odobravaju se na ekonomskom kodu 615100 - Kapitalni grantovi drugim nivoima vlasti.

Члан 2.

(Закључивање уговора)

Појединачне уговоре о намјенском утрошку средстава из члана 1. ове одлуке закључит ће слjedeћа надлежна министарства:

- а) Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине за одобрена средства из члана 1. таč. 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14. и 15. ове одлуке;

- b) Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine za odobrena sredstva iz člana 1. tač. 1, 3, 11. i 13. ove odluke.

Član 3.

(Nadležnost za realizaciju)

Za realizaciju ove odluke zadužuju se nadležna ministarstva iz člana 2. ove odluke, Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine i Generalni sekretarijat Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

Član 4.

(Dostava izvještaja)

- (1) Korisnici sredstava iz člana 1. ove odluke dužni su nadležnom ministarstvu iz člana 2. ove odluke dostaviti izvještaj o namjenskom utrošku sredstava.
- (2) Nadležno ministarstvo iz člana 2. ove odluke dostavit će izvještaj iz stava (1) ovog člana Generalnom sekretarijatu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.
- (3) Generalni sekretarijat Vijeća ministara Bosne i Hercegovine će, po objedinjavanju izvještaja iz stava (1) ovog člana, pripremiti izvještaj za Vijeće ministara Bosne i Hercegovine.

Član 5.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 47/19
4. aprila 2019. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća ministara BiH
Dr. Denis Zvizdić, s. r.

Na temelju članka 17. Zakona o financiranju institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13), članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08) i članka 3. stavka (3) Odluke o privremenom financiranju institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za razdoblje travanj - lipanj 2019. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 25/19), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 171. sjednici, održanoj 4. travnja 2019. godine, donijelo je

ODLUKU

O ODOBRAVANJU SREDSTAVA TEKUĆE PRIČUVE PRORAČUNA INSTITUCIJA BOSNE I HERCEGOVINE I MEĐUNARODNIH OBVEZA BOSNE I HERCEGOVINE

Članak 1.

(Predmet Odluke i namjena sredstava)

- (1) Ovom se odlukom odobrava izdvajanje sredstava tekuće pričuve Proračuna institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine u iznosu 600.000 KM za sljedeće namjene:
 1. Mostarski sajam u iznosu 100.000 KM za obilježavanje manifestacije "Međunarodni dani turizma - sajam turizma Mostar 2019.";
 2. Arhitektonski fakultet Sarajevo u iznosu 50.000 KM za poboljšanje energetske učinkovitosti prostorija - zamjena fasadne stolarije u dvoranama za predavanje;
 3. Općina Istočni Stari Grad, Republika Srpska, u iznosu 80.000 KM za realizaciju Projekta vodovodnog sustava Buložić;
 4. Bošnjačka zajednica kulture "Preporod" u iznosu 25.000 KM za financiranje projekta "Edicija bošnjačka književnost u 100 knjiga";

5. Katolički školski centar "Sveti Pavao", Zenica, u iznosu 20.000 KM za uređenje sportske dvorane "Sveti Pavao" u Zenici;
6. Fudbalski klub Velež Mostar u iznosu 45.000 KM za nabavu stolica za stadion;
7. Župa Rođenja B. D. Marije, katedrala Trebinje, u iznosu 10.000 KM za organizaciju i proslavu "Dana Trebinjske biskupije";
8. Župa svetog Ivana Krstitelja, Živinice, u iznosu 20.000 KM za nabavu kamena za pod crkve u Živinicama;
9. Župa Srca Marijina, Posavska Mahala, u iznosu 10.000 KM za Projekt spomen-parka;
10. Fakultet strojarstva, računarstva i elektrotehnike, Mostar, u iznosu 10.000 KM za projekt "Formula student";
11. Općina Pale FBiH u iznosu 120.000 KM za sufinanciranje radova na vodovodu;
12. Centar za turizam, sport i mlade Blagaj u iznosu 30.000 KM za realizaciju planiranih programskih aktivnosti;
13. Udruženje privrednika "Biznis centar", Jelah-Tešanj, u iznosu 40.000 KM za sufinanciranje međunarodnog sajma gospodarstva "Tešanj 2019.";
14. Sveučilište u Mostaru u iznosu 30.000 KM za izdavačku djelatnost i prateće aktivnosti;
15. Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini, Muftijstvo mostarsko, u iznosu 10.000 KM za sufinanciranje - pokroviteljstvo manifestacije "44. Dani mevluda i zikra".

- (2) Sredstva iz članka 1. stavka (1) na rednim brojevima 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14 i 15 odobravaju se na ekonomskom kodu 614300 - Tekući grantovi neprofitnim organizacijama, a na rednim brojevima 3 i 11 odobravaju se na ekonomskom kodu 615100 - Kapitalni grantovi drugim razinama vlasti.

Članak 2.

(Zaključivanje ugovora)

Pojedinačne ugovore o namjenskom utrošku sredstava iz članka 1. ove odluke zaključit će sljedeća nadležna ministarstva:

- a) Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine za odobrena sredstva iz članka 1. toč. 2., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 12., 14. i 15. ove odluke;
- b) Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine za odobrena sredstva iz članka 1. toč. 1., 3., 11. i 13. ove odluke.

Članak 3.

(Nadležnost za realizaciju)

Za realizaciju ove odluke zadužuju se nadležna ministarstva iz članka 2. ove odluke, Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine i Generalno tajništvo Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

Članak 4.

(Dostava izvještaja)

- (1) Korisnici sredstava iz članka 1. ove odluke dužni su nadležnom ministarstvu iz članka 2. ove odluke dostaviti izvješće o namjenskom utrošku sredstava.
- (2) Nadležno ministarstvo iz članka 2. ove odluke dostavit će izvješće iz stavka (1) ovog članka Generalnom tajništvu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.
- (3) Generalno tajništvo Vijeća ministara Bosne i Hercegovine će, nakon objedinjavanja izvješća iz stavka (1) ovog članka, pripremiti izvješće za Vijeće ministara Bosne i Hercegovine.

Članak 5.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH"

VM broj 47/19
4. travnja 2019. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Vijeća ministara BiH
Dr. Denis Zvizdić, v. r.

На основу члана 17. Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 и 32/13), члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08) и члана 3. став (3) Одлуке о привременом финансирању институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за период април - јуни 2019. године ("Службени гласник БиХ", број 25/19), Савјет министара Босне и Херцеговине на 171. сједници, одржаној 4. априла 2019. године, донио је

ОДЛУКУ

**О ОДОБРАВАЊУ СРЕДСТАВА ТЕКУЋЕ РЕЗЕРВЕ
БУЏЕТА ИНСТИТУЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И
МЕЂУНАРОДНИХ ОБАВЕЗА БОСНЕ И
ХЕРЦЕГОВИНЕ**

Члан 1.

(Предмет Одлуке и намјена средстава)

- (1) Овом одлуком одобрава се издвајање средстава текуће резерве Буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине у износу 600.000 КМ за следеће намјене:
 1. Мостарски сајам у износу 100.000 КМ за обиљежавање манифестације "Међународни дани туризма - сајам туризма Мостар 2019";
 2. Архитектонски факултет Сарајево у износу 50.000 КМ за побољшање енергетске ефикасности просторија - замјена фасадне столарије у салама за предавања;
 3. Општина Источни Стари Град, Република Српска, у износу 80.000 КМ за реализацију Пројекта водоводног система Булози;
 4. Бошњачка заједница културе "Препород" у износу 25.000 КМ за финансирање пројекта "Едиција бошњачка књижевност у 100 књига";
 5. Католички школски центар "Свети Павла", Зеница, у износу 20.000 КМ за уређење спортске дворане "Свети Павла" у Зеници;
 6. Фудбалски клуб "Вележ", Мостар, у износу 45.000 КМ за набавку столица за стадион;
 7. Жупа рођења Б. Д. Марије, катедрала Требиње, у износу 10.000 КМ за организацију и прославу "Дана Требињске бискупије";
 8. Жупа светог Ивана Крститеља, Живинице, у износу 20.000 КМ за набавку камена за под цркве у Живиницама;
 9. Жупа срца Маријина, Посавска Махала, у износу 10.000 КМ за Пројекат спомен-парка;
 10. Факултет машинства, рачунарства и електротехнике, Мостар, у износу 10.000 КМ за пројекат "Формула студент";
 11. Општина Пале ФБиХ у износу 120.000 КМ за суфинансирање радова на водоводу;
 12. Центар за туризам, спорт и младе Благај у износу 30.000 КМ за реализацију планираних програмских активности;

13. Удружење привредника "Бизнис центар", Јелах/Тешањ, у износу 40.000 КМ суфинансирање међународног сајма привреде "Тешањ 2019";
14. Универзитет у Мостару у износу 30.000 КМ за издавачку дјелатност и пратеће активности;
15. Исламска заједница у Босни и Херцеговини, Муфтијство мостарско, у износу 10.000 КМ за суфинансирање - покровитељство манифестације "44. дани мевлуда и зикра".

- (2) Средства из члана 1. става (1) на редним бројевима 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14. и 15. одобравају се на економском коду 614300 - Текући грантови непрофитним организацијама, а на редним бројевима 3. и 11. одобравају се на економском коду 615100 - Капитални грантови другим нивоима власти.

Члан 2.

(Закључивање уговора)

Појединачне уговоре о намјенском утрошку средстава из члана 1. ове одлуке закључиће следећа надлежна министарства:

- а) Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине за одобрена средства из члана 1. тач. 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14. и 15. ове одлуке;
- б) Министарство спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине за одобрена средства из члана 1. тач. 1, 3, 11. и 13. ове одлуке.

Члан 3.

(Надлежност за реализацију)

За реализацију ове одлуке задужују се надлежна министарства из члана 2. ове одлуке, Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине и Генерални секретаријат Савјета министара Босне и Херцеговине.

Члан 4.

(Достављање извјештаја)

- (1) Корисници средстава из члана 1. ове одлуке дужни су надлежном министарству из члана 2. ове одлуке доставити извјештај о намјенском утрошку средстава.
- (2) Надлежно министарство из члана 2. ове одлуке доставиће извјештај из става (1) овог члана Генералном секретаријату Савјета министара Босне и Херцеговине.
- (3) Генерални секретаријат Савјета министара Босне и Херцеговине ће, по обједињавању извјештаја из става (1) овог члана, припремити извјештај за Савјет министара Босне и Херцеговине.

Члан 5.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 47/19
4. априла 2019. године
Сарајево

Председавајући
Савјета министара БиХ
Др Денис Звиздић, с. р.

На основу члана 27. став 11. Закона о ветеринарству у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 34/02) и члана 17. Закона о Вјећу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), Вјеће министара Босне и Херцеговине, на приједлог Уреда за ветеринарство Босне и Херцеговине, на 167. сједници, одржаној 26. фебруара 2019. године, донјело је

PRAVILNIK
O UTVRĐIVANJU PRAVILA ZA SPRJEČAVANJE,
KONTROLU I ISKORJENJIVANJE TRANSMISIVNIH
SPONGIFORMNIH ENCEFALOPATIJA

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

Član 1.

(Područje primjene)

- (1) Ovim Pravilnikom se utvrđuju pravila za sprječavanje, kontrolu i iskorjenjivanje raznih oblika transmisivnih spongiformnih encefalopatija (u daljnjem tekstu: TSE) kod životinja. Ovaj Pravilnik se primjenjuje na proizvodnju i stavljanje na tržište živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla te u nekim posebnim slučajevima na njihov izvoz.
- (2) Pravilnik kojim se utvrđuju pravila za sprječavanje, kontrolu i iskorjenjivanje transmisivnih spongiformnih encefalopatija (u daljnjem tekstu: Pravilnik) se ne primjenjuje na:
 - a) kozmetičke ili medicinske proizvode, medicinski pribor ili njihove sirovine ili intermedijarne proizvode;
 - b) proizvode koji nisu namijenjeni za upotrebu u prehrani ljudi, životinja ili za gnojiva ili njihove sirovine ili intermedijarne proizvode;
 - c) proizvode životinjskog porijekla koji su namijenjeni izložbama, nastavnom radu, naučnom istraživanju, posebnim studijama ili analizama, pod uvjetom da se ti proizvodi na kraju ne konzumiraju niti ih koriste ljudi ili životinje, osim onih koji se drže za potrebe predmetnih istraživačkih projekata;
 - d) žive životinje koje se koriste ili su namijenjene za potrebe istraživanja.

Član 2.

(Razdvajanje živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla)

Kako bi se izbjegla unakrižna kontaminacija ili zamjenjivanje živih životinja ili proizvoda životinjskog porijekla iz člana 1. stav (1) ovog Pravilnika i proizvoda životinjskog porijekla iz člana 1. stav (2) tačke a), b) i c) ovog Pravilnika ili živih životinja iz člana 1. stav (2) tačke d) ovog Pravilnika, njih je u svakom trenutku potrebno držati odvojenima, osim ako takve životinje ili proizvodi životinjskog porijekla nisu proizvedeni pod barem jednako vrijednim uvjetima zaštite zdravlja u odnosu na razne oblike TSE-a.

Član 3.

(Definicije)

- (1) Za potrebe ovog Pravilnika primjenjuju se sljedeći pojmovi:
 - a) razni oblici TSE-a: sve transmisivne spongiformne encefalopatije, osim onih koje se javljaju u ljudi;
 - b) stavljanje na tržište: svaki postupak čija je svrha prodati žive životinje ili proizvode životinjskog porijekla na koje se odnosi ovaj Pravilnik, odnosno bilo koji drugi oblik snabdijevanja uz plaćanje ili besplatno trećoj strani, odnosno njihovo skladištenje s namjerom snabdijevanja takve treće strane, na području Bosne i Hercegovine ili bilo gdje izvan granica Bosne i Hercegovine;
 - c) proizvodi životinjskog porijekla: svaki proizvod koji je dobiven ili koji sadrži proizvod dobiven od bilo koje životinje na koje se odnose odredbe posebnih propisa o veterinarskim kontrolama i posebnih propisa o veterinarsko-zootehničkim kontrolama, koji se primjenjuju u trgovini određenim živim životinjama i proizvodima, a koji reguliraju ovu oblast;
 - d) sirovine: sirovine ili bilo koji drugi proizvod životinjskog porijekla od kojeg ili pomoću kojeg se proizvode proizvodi iz člana 1. stav (2) tačke a) i b) ovog Pravilnika;

- e) kategorija: jedna od klasifikacijskih kategorija iz Aneksa II Poglavlje C ovog Pravilnika.;
 - f) specifikirani rizični materijal: tkiva navedena u Aneksu V ovog Pravilnika, što ne uključuje proizvode koji sadrže ili koji su dobiveni od tih tkiva, osim ako nije drukčije navedeno;
 - g) životinja za koju se sumnja da je zaražena uzročnikom TSE: žive, zaklane ili uginule životinje koje pokazuju, ili su pokazivale neurološke poremećaje ili poremećaje u ponašanju ili progresivno pogoršanje općeg zdravstvenog stanja koje je povezano s oštećenjem središnjeg nervnog sistema te kod kojih informacije prikupljene na temelju kliničkog pregleda, reagiranja na liječenje, *post mortem* pregleda, ili *ante mortem* ili *post mortem* laboratorijske analize, ne omogućuju postavljanje neke alternativne dijagnoze. Na govedu spongiformnu encefalopatiju (u daljnjem tekstu: GSE) sumnja se u goveda koja su dala pozitivan rezultat na brzi test specifičan za GSE;
 - h) posjed: svako mjesto na kojem se životinje na koje se odnosi ovaj Pravilnik uzgajaju, drže, koriste ili ih se izlaže javnosti;
 - i) uzorkovanje: uzimanje uzoraka tako da se osigura statistički ispravna reprezentativnost, od životinja ili iz njihovog okoliša ili od proizvoda životinjskog porijekla, radi postavljanja dijagnoze bolesti, utvrđivanja srodstva, radi nadziranja zdravlja ili radi praćenja odsutnosti mikrobioloških uzročnika ili određenih materijala u proizvodima životinjskog porijekla;
 - j) gnojiva: svaka supstanca koja sadrži proizvode životinjskog porijekla, koja se koristi na zemlji radi poticanja rasta vegetacije; tu mogu biti uključeni probavni ostaci od proizvodnje bioplina ili kompostiranja;
 - k) brzi testovi: screening metode iz Aneksa X ovog Pravilnika, čiji su rezultati poznati u roku od 24 časa;
 - l) alternativni test: testovi iz člana 10. stav (2) ovog Pravilnika koji se koriste kao alternativna metoda za donošenje odluke o uklanjanju specifikiranog rizičnog materijala;
 - m) mašinski otkoštano meso ili "MOM": proizvod dobiven odvajanjem mesa od kostiju na koje su vezani mišići nakon otkoštavanja, za što se koriste mehanička sredstva što uzrokuje uništenje ili promjenu vlaknaste mišićne strukture;
 - n) pasivno nadziranje: izvještavanje o svim životinjama za koje se sumnja da su zaražene TSE-om i laboratorijsko testiranje tih životinja ako TSE nije moguće isključiti kliničkim pretraživanjem;
 - o) aktivno nadziranje: testiranje životinja koje nisu prijavljene kao sumnjive da su zaražene TSE-om, kao što su prisilna klanja, *ante mortem* pregled, uginula stoka, zdrave zaklane životinje i životinje usmrćene zbog TSE-a, posebno kako bi se utvrdili razvoj i prevalencija TSE-a u zemlji ili njenoj regiji;
 - p) "mjerodavni veterinarski inspektor" - lice odgovorno za sprovođenje kontrola iz ovog Pravilnika.
- (2) Osim pojmova iz stav (1) ovog člana primjenjuju se i specifični pojmovi iz Aneksa I ovog Pravilnika.
 - (3) U slučajevima kad neki pojmovi iz ovog Pravilnika nisu definirani u stavu (1) ovog člana ili Aneksu I ovog Pravilnika, primjenjuju se pojmovi iz Pravilnika o označavanju i kontroli kretanja životinja u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 13/10, 79/10, 25/11, 103/11, 41/12, 52/15, 02/16 i 66/16), Odluke o

veterinarskoj svjedodžbi o zdravstvenom stanju životinja i pošiljaka životinjskog porijekla u unutarnjem i međunarodnom prometu ("Službeni glasnik BiH", br. 33/03, 14/04, 35/05, 06/15 i 45/15), Pravilnika o uvjetima i načinu rada granične veterinarske inspekcije Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 45/09), Pravilnika o obilježavanju sirovina i proizvoda životinjskog porijekla i izradi, obliku i sadržaju veterinarskih oznaka ("Službeni glasnik BiH", br. 82/09 i 75/13), Pravilnika o organizaciji službenih kontrola proizvoda životinjskog porijekla namijenjenih prehrani ljudi ("Službeni glasnik BiH", broj 103/12, u daljnjem tekstu: Pravilnika o službenim kontrolama proizvoda životinjskog porijekla) te iz posebnih propisa o veterinarskim i zootehničkim pregledima koji se primjenjuju u trgovini određenim živim životinjama i proizvodima i svih posebnih propisa koji reguliraju ovu oblast, u onoj mjeri u kojoj postoje upute na njih u tekstu ovog Pravilnika.

Član 4. (Mjerodavna tijela)

Mjerodavna tijela odgovorna za implementaciju ovog Pravilnika:

- Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine - Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured),
- Mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine: Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske i Odjel za poljoprivredu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine; (u daljnjem tekstu: mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH),
- Mjerodavna inspeksijska tijela entiteta - Federalna uprava za inspeksijske poslove, Republička uprava za inspeksijske poslove Republike Srpske, Inspektorat Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, Kantonalne uprave za inspeksijske poslove, inspekcije u okviru lokalnih tijela uprave.

Član 5. (Zaštitne mjere)

U odnosu na sprovođenje zaštitnih mjera, primjenjuju se načela i relevantne odredbe iz Pravilnika o uvjetima i načinu rada granične veterinarske inspekcije Bosne i Hercegovine, Odluke o veterinarskoj svjedodžbi o zdravstvenom stanju životinja i pošiljaka životinjskog porijekla u unutarnjem i međunarodnom prometu, Pravilnika o službenim kontrolama proizvoda životinjskog porijekla, Pravilnika o službenim kontrolama koje se sprovode radi verifikacije postupanja u skladu sa odredbama propisa o hrani i hrani za životinje te propisa o zdravlju i dobrobiti životinja ("Službeni glasnik BiH", br. 5/13 i 62/17) te svih posebnih propisa koji reguliraju ovu oblast.

POGLAVLJE II. UTVRĐIVANJE GSE STATUSA

Član 6. (Klasifikacija)

- GSE status zemlje ili regije s obzirom na govedu spongiformnu encefalopatiju (GSE) utvrđuje se svrstavanjem u jednu od sljedeće tri kategorije:
 - zanemarivi rizik od GSE-a kako je određeno u Aneksu II ovog Pravilnika,
 - kontrolirani rizik od GSE-a kako je određeno u Aneksu II ovog Pravilnika,
 - neutvrđeni rizik od GSE-a kako je određeno u Aneksu II ovog Pravilnika.

- GSE status zemlje ili regije može biti određen samo na temelju mjerila navedenih u Aneksu II Poglavlje A ovog Pravilnika. Ovi kriteriji uključuju rezultat analize rizika na temelju svih mogućih faktora za pojavu govede spongiformne encefalopatije, kako je određeno u Aneksu II Poglavlje B ovog Pravilnika, i njihovog razvoja tokom vremena, kao i sveobuhvatne mjere aktivnog i pasivnog nadziranja kojima se uzima u obzir kategorija rizika zemlje ili regije.
- Ured treba dostaviti Međunarodnoj organizaciji za zdravlje životinja (engl. International Office of Epizootic Diseases - OIE) zahtjev za utvrđivanje GSE statusa, kojem je potrebno priložiti odgovarajuće podatke o mjerilima iz Aneksa II Poglavlje A ovog Pravilnika te o mogućim faktorima rizika iz Aneksa II Poglavlje B ovog Pravilnika i njihovom razvoju tokom vremena.
- Ured treba obavijestiti Međunarodnu organizaciju za zdravlje životinja što je prije moguće o bilo kojem epidemiološkom dokazu ili drugoj informaciji koja bi mogla dovesti do promjene GSE statusa, posebno o rezultatima programa praćenja iz člana 7. ovog Pravilnika.

POGLAVLJE III. SPRJEČAVANJE POJAVE TSE-a

Član 7. (Sistem praćenja)

- Godišnji program praćenja TSE-a, temelji se na aktivnom i pasivnom nadzoru u skladu s Aneksom III ovog Pravilnika i sprovode ga mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH. Taj program uključuje screening postupak uz upotrebu brzih testova ako je dostupan za pojedine vrste životinja. Brzi testovi se navode u Aneksu X ovog Pravilnika.
- Godišnji program praćenja iz stava (1) ovog člana obuhvata najmanje sljedeće subpopulacije:
 - sva goveda starija od 24 mjeseca poslana na prisilno klanje ili za koja je *ante mortem* pregledom utvrđena sumnja na zarazu;
 - sva goveda starija od 30 mjeseci redovno zaklana za prehranu ljudi;
 - sva goveda starija od 24 mjeseca koja nisu zaklana za prehranu ljudi, koja su uginula ili ubijena na posjedu, tokom prijevoza ili u klaonici (uginula stoka).
 Ured, uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, može donijeti odluku o odstupanju od odredbe iz tačke (c) ovog stava u udaljenim područjima s niskom gustoćom životinja, gdje prikupljanje mrtvih životinja nije organizirano. Odstupanje se ne smije primijeniti na više od 10% populacije goveda u zemlji.
- Dob goveda na koju se odnosi stava (2) tačke a) i c) ovog člana moguće je prilagoditi u skladu s posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast, a koje donosi Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH. Sva mjerodavna tijela iz člana 4. ovog Pravilnika moraju dokazati da su sposobni utvrditi efikasnost sprovedenih mjera i osigurati zaštitu zdravlja ljudi i životinja na temelju sveobuhvatne analize rizika, a posebno dokazati:
 - vidljivo opadanje ili stalno nisku raširenost GSE-a na temelju ažuriranih rezultata testiranja;
 - da je kroz najmanje šest godina sprovedila i primjenjivala sveobuhvatni program testiranja na GSE u skladu s posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast o sljedivosti i identifikaciji živih životinja te nadziranju GSE-a;
 - da je tokom najmanje šest godina sprovedila i primjenjivala posebne propise koji reguliraju ovu oblast o potpunoj zabrani vezanoj uz hranu za domaće životinje.

- (4) Ured je dužan izvijestiti Komisiju i države članice Evropske unije, o pojavi neke TSE, koja nije GSE.
- (5) Mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH podnose Uredu godišnji izvještaj koje obuhvata barem informacije iz Aneksa III, Poglavlje B Dio I ovog Pravilnika. Izvještaj za svaku kalendarsku godinu podnosi se najkasnije do 31. marta sljedeće godine. Sve službene istrage i laboratorijska ispitivanja moraju obuhvatiti informacije iz Aneksa III, Poglavlje B, Dio II ovog Pravilnika.

Član 8.

(Programi uzgoja)

Ured u saradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH može uvesti programe uzgoja za selekciju ovaca otpornih na TSE iz vlastitih populacija. Ti programi uključuju okvir za prepoznavanje statusa otpornosti na TSE određenih stada i moguće ih je proširiti na druge vrste životinja na temelju naučnih dokaza kojima se potvrđuje otpornost određenih genotipova tih vrsta na TSE.

Član 9.

(Zabrane koje se odnose na hranjenje životinja)

- (1) Zabranjuje se hranjenje preživara bjelančevinama životinjskog porijekla.
- (2) Zabrana iz stava (1) ovog člana proširuje se i na druge životinje osim preživara i ograničava u skladu s Aneksom IV ovog Pravilnika, u pogledu hranjenja tih životinja proizvodima životinjskog porijekla.
- (3) Odredbe st. (1) i (2) ovog člana primjenjuju se ne dovodeći u pitanje odredbe Aneksa IV ovog Pravilnika o odstupanjima od zabrana iz tih stavova.
- (4) Ured, uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, može odobriti, na temelju naučne procjene prehrambenih potreba mladih preživara i uzimajući u obzir mogućnost kontrole navedenih odstupanja, hranjenje mladih preživara ribljim bjelančevinama.
- (5) U slučaju neutvrđenog rizika od pojave GSE-a na cijelom području ili pojedinoj regiji Bosne i Hercegovine, zabranjen je izvoz i skladištenje hrane za životinje iz uzgoja koja sadrži bjelančevine dobivene od sisara ili hranu za sisare, osim hrane za pse, mačke i krznare, koja sadrži prerađene bjelančevine dobivene od sisara.
- (6) Ured, uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, donosi pravila za sprječavanje krizne kontaminacije i pravila o metodama uzorkovanja i analize nužnim za provjeru usklađenosti s ovim članom.

Član 10.

(Specificirani rizični materijal)

- (1) Specificirani rizični materijal uklanja se i odlaže u skladu s Aneksom V ovog Pravilnika i Odlukom o nusproizvodima životinjskog porijekla i njihovim proizvodima koji nisu namijenjeni prehrani ljudi ("Službeni glasnik BiH", broj 19/11, u daljnjem tekstu: Odluka o nusproizvodima) te posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast i zabranjen je njegov uvoz. Spisak materijala s posebnim rizikom iz Aneksa V ovog Pravilnika uključuje najmanje: mozak, kičmenu moždinu, oči i krajnike goveda starijih od 12 mjeseci te kičma goveda čiju je dob potrebno utvrditi u skladu sa posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast. Uzimajući u obzir različite kategorije rizika iz člana 6. stav (1) te uvjete iz člana 7. stav (2) i člana 7. stav (3) tačka (b) ovog Pravilnika, spisak materijala s posebnim rizikom iz Aneksa V ovog Pravilnika u skladu s tim izmjenjuje se.
- (2) Odredbe stava (1) ovog člana ne primjenjuju se na tkiva životinja na kojima je izvršeno alternativno testiranje, odobreno s tim ciljem u skladu sa posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast, uz uvjet da se taj test nalazi na spisku

iz Aneksa X ovog Pravilnika, da se primjenjuje pod uvjetima iz Aneksa V ovog Pravilnika te da su rezultati testiranja negativni.

- (3) Nije dopuštena primjena laceracije tkiva središnjeg nervnog sistema duguljastim štapičastim instrumentom kojim se prodire u kranijalnu šupljinu nakon omamljivanja ili ubrizgavanja plina u kranijalnu šupljinu u vezi s omamljivanjem na govedima, ovacama ili kozama čije je meso namijenjeno za prehranu ljudi ili životinja.
- (4) Podaci o dobi iz Aneksa V ovog Pravilnika mogu se mijenjati. Takva se prilagođavanja moraju temeljiti na najnovijim dokazanim naučnim spoznajama u pogledu statističke vjerovatnosti pojave TSE-a u određenim dobnim skupinama populacija goveda, ovaca i koza.

Član 11.

(Proizvodi životinjskog porijekla dobiveni od preživara ili koji sadrže njihov materijal)

- (1) Proizvodi životinjskog porijekla iz Aneksa VI ovog Pravilnika moraju biti proizvedeni korištenjem proizvodnih procesa, odobrenim u skladu sa posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast.
- (2) Kostii goveda, ovaca i koza iz država ili regija s kontroliranim ili neutvrđenim rizikom od GSE-a, ne smiju se koristiti za proizvodnju mašinski otkošenog mesa (SOM).
- (3) S obzirom na kriterije navedene u Aneksu V, tačka 5. ovog Pravilnika, odredbe st. (1) i (2) ovog člana, ne primjenjuju se na preživare koji su bili podvrgnuti alternativnom testu priznatom u skladu sa posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast, pod uvjetom da je taj test naveden u Aneksu X ovog Pravilnika, a rezultati testa su bili negativni.

Član 12.

(Obrazovni programi)

Sva mjerodavna tijela iz člana 4. ovog Pravilnika moraju osigurati da službenici mjerodavnih tijela, djelatnici dijagnostičkih laboratorija, poljoprivrednih i veterinarskih fakulteta, službeni veterinari, veterinari praktičari, radnici u klaonicama te uzgajivači, čuvari i osobe koje postupaju sa životinjama prođu obuku vezanu uz prepoznavanje kliničkih znakova, epidemiologijom te u slučaju osoba odgovornih za sprovođenje pregleda, tumačenjem laboratorijskih nalaza koji se odnose na TSE-ove.

POGLAVLJE IV. KONTROLA I ISKORJENJIVANJE TSE-a

Član 13.

(Prijava bolesti)

- (1) Ne dovodeći u pitanje odredbe o načinu prijave bolesti životinja, koje su sadržane u Odluci o zaraznim bolestima životinja ("Službeni glasnik BiH", broj 44/03), mjerodavna tijela iz člana 4. ovog Pravilnika moraju odmah biti obaviještena o svakoj životinji za koju se sumnja da je zaražena TSE-om.
- (2) Mjerodavna tijela iz člana 4. ovog Pravilnika moraju, bez odgađanja, poduzeti mjere određene u članu 14. ovog Pravilnika, zajedno sa svim ostalim nužnim mjerama.

Član 14.

(Mjere u odnosu na sumnjive životinje)

- (1) Svakoj životinji za koju se sumnja da je zaražena TSE-om, mjerodavna inspeksijska tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH određuju službeno ograničenje premještanja do dobivanja rezultata kliničkog i epidemiološkog pretraživanja ili se ta životinja ubija radi obavljanja laboratorijskog ispitivanja pod službenom kontrolom.
- (2) Ako se za govedo na posjedu službeno sumnja da je zaraženo TSE-om, svim drugim govedima na tom posjedu određuje se službeno ograničenje premještanja do dobivanja

rezultata ispitivanja. Ako se za ovcu ili kozu na posjedu službeno sumnja da je zaražena TSE-om, svim drugim ovcama ili kozama na tom posjedu određuje se službeno ograničenje premještanja do dobivanja rezultata ispitivanja.

- (3) Međutim, ako postoje dokazi da posjed na kojem je životinja zatečena kad se posumnjalo da je zaražena TSE-om, najvjerovatnije nije posjed na kojem je životinja mogla biti izložena TSE-u, mjerodavni veterinarski inspektor može donijeti odluku da se samo životinji za koju se sumnja da je zaražena TSE-om odredi službeno ograničenje premještanja.
- (4) Prema potrebi, mjerodavni veterinarski inspektor može također odlučiti da se drugi posjedi ili samo posjed izložen paraziti stave pod službeni nadzor, ovisno o raspoloživim epidemiološkim podacima.
- (5) Ukoliko mjerodavna tijela iz stava (1) ovog člana ne mogu isključiti mogućnost zaraze, TSE životinja, ako je još živa mora biti usmrćena; njen mozak i sva druga tkiva, koja odredi mjerodavni veterinarski inspektor, moraju se odstraniti i poslati u odobrenu laboratoriju, referentna laboratorija iz Aneksa X, Poglavlje A ovog Pravilnika ili u referentnu laboratoriju Evropske unije u skladu sa odredbama člana 20. ovog Pravilnika, u skladu s metodama ispitivanja kako je utvrđeno u članu 21. ovog Pravilnika.
- (6) Svi dijelovi tijela sumnjive životinje moraju biti zadržani pod službenom kontrolom do dobivanja negativne dijagnoze ili uništeni u skladu sa Odlukom o nusproizvodima i posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast.

Član 15.

(Mjere nakon potvrđivanja TSE-a)

- (1) Nakon službene potvrde TSE-a, u najkraćem mogućem roku moraju biti sprovedene sljedeće mjere:
 - a) svi dijelovi tijela životinje moraju biti uništeni u skladu sa odredbama Odluke o nusproizvodima i posebnih propisa koji reguliraju ovu oblast, izuzev materijala zadržanog za evidenciju u skladu sa Aneksom III, Poglavlje B ovog Pravilnika.
 - b) sprovodi se istraga s ciljem identifikacije svih životinja koje su ugrožene, u skladu sa Aneksom VII, tačka 1. ovog Pravilnika;
 - c) sve rizične životinje i proizvodi porijeklom od tih životinja, kao što je navedeno u Aneksu VII tački 2. Ovog Pravilnika, identificirane istragom iz tačke b) ovog stava, moraju biti usmrćene i uništeni u skladu sa Odlukom o nusproizvodima i posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast.
- (2) Odstupajući od stava (1) ovog člana, Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, može donijeti odluku o primjeni drugih mjera kojima se postiže jednak nivo zaštite, na temelju povoljne procjene rizika, uzimajući posebno u obzir mjere kontrole, ako su te mjere u skladu sa posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast.
- (3) Do početka primjene mjera iz stava (1) tačke b) i c) ovog člana, posjed na kome se životinja nalazila kada je potvrđena prisutnost jednog od oblika TSE, mora biti stavljen pod službenu kontrolu a sva premještanja životinja podložnih oblicima TSE i proizvoda životinjskog porijekla dobivenih od navedenih životinja, iz ili sa posjeda, podliježu odobrenju od strane mjerodavnog veterinarskog inspektora, s ciljem osiguranja trenutnog praćenja i identifikacije predmetnih životinja i proizvoda životinjskog porijekla.
- (4) Ako postoji dokaz da posjed, na kome se zaražena životinja nalazila kad je potvrđena prisutnost TSE, najvjerovatnije nije posjed na kojem je ta životinja bila izložena TSE-i, mjerodavni veterinarski inspektor može donijeti odluku o tome da se oba posjeda, ili samo posjed na kome je došlo do izlaganja bolesti stave pod službenu kontrolu.

- (5) Kad se sprovodi zamjenski program koji nudi jednako vrijedne zaštitne mjere iz člana 14. ovog Pravilnika, odstupajući od zahtjeva iz stava (1) tačke b) i c) ovog člana, u skladu sa posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast, mogu se primijeniti izuzeci od zahtjeva za primjenom službenog ograničenja premještanja životinja te od zahtjeva za usmrćivanjem i uništavanjem životinja.
- (6) U skladu sa članom 49. stav (3) Zakona o veterinarstvu u BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 34/02), vlasnicima se bez odgađanja isplaćuje naknada za gubitak životinja koje su usmrćene ili proizvoda životinjskog porijekla koji su uništeni u skladu sa članom 14. stav (5) ovog Pravilnika te stavom (1) tačke a) i c) ovog člana.
- (7) Ovaj Pravilnik ne dovodi u pitanje zahtjeve određene Odlukom o zaraznim bolestima životinja ("Službeni glasnik BiH", broj 44/03) i posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast a potvrđeni slučajevi bilo kojeg oblika TSE osim GSE-a prijavljuju se Komisiji na godišnjoj osnovi.

Član 16.

(Krizni plan)

Ured izrađuje, u saradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH, smjernice u kojima se detaljno utvrđuju nacionalne mjere koje je potrebno provesti, te propisuju nadležnosti i odgovornosti kod potvrde slučajeva TSE.

POGLAVLJE V. STAVLJANJE NA TRŽIŠTE I IZVOZ

Član 17.

(Žive životinje, njihovo sjeme, zameci i jajne ćelije)

- (1) Stavljanje na tržište ili, u slučaju potrebe, izvoz goveda, ovaca ili koza te njihovog sjemena, zametaka i jajnih ćelija, podliježe uvjetima utvrđenima Aneksom VIII ovog Pravilnika ili, u slučaju uvoza, uvjetima utvrđenima Aneksom IX ovog Pravilnika. Žive životinje i njihovi zameci i jajne ćelije moraju pratiti odgovarajući certifikati kako zahtijevaju posebni propisi koji reguliraju ovu oblast, u skladu sa članom 19. ovog Pravilnika.
- (2) Stavljanje na tržište potomstva prve generacije, sjemena, zametaka i jajnih ćelija životinja kod kojih se sumnja ili je potvrđeno da su zaražene s TSE, sprovodi se u skladu sa uvjetima iz Aneksa VIII Poglavlje B ovog Pravilnika.

Član 18.

(Stavljanje na tržište proizvoda životinjskog porijekla)

- (1) Sljedeći proizvodi životinjskog porijekla dobiveni od zdravih preživara ne podliježu ograničenjima u vezi sa stavljanjem na tržište ili, u slučaju potrebe, izvoza u skladu s ovim članom, Aneks VIII, Poglavlja C i D te Aneksom IX, Poglavlja A, C, F i G ovog Pravilnika:
 - a) proizvodi životinjskog porijekla na koje se odnosi član 17. ovog Pravilnika, a posebno sjeme, zameci i jajne ćelije;
 - b) mlijeko i mliječni proizvodi, koža, želatina i kolagen dobiveni od kože.
- (2) Proizvodi životinjskog porijekla uvezeni iz zemlje izvan Evropske unije s kontroliranim ili neutvrđenim rizikom od pojave GSE-a moraju potjecati od zdravih goveda, ovaca i koza koje nisu bile podvrgnute laceraciji tkiva središnjeg nervnog sistema ili ubrizgavanju plina u kranijalnu šuplinu, kako je navedeno u članu 10. stav (3) ovog Pravilnika.
- (3) Prehrambeni proizvodi životinjskog porijekla koji sadrže materije dobivene od goveda porijeklom iz države ili regije s neutvrđenim rizikom od GSE-a ne smiju se stavljati na tržište osim ako ne potječu od životinja:
 - a) koje su rođene osam godina nakon datuma od kojeg se stvarno sprovodi zabrana o hranjenju preživara životinjskim bjelančevinama dobivenim od sisara; i

- b) koje su rođene, uzgajane i držane u stadima za koja je potvrđeno da barem sedam godina nisu bila zaražena GSE-om.

Dok je status zemlje u odnosu na GSE rizik neutvrđen, prehrambeni proizvodi porijeklom od preživara ne smiju biti otpremani u države članice Evropske unije, niti se takvi proizvodi smiju uvoziti iz zemlje s neutvrđenim rizikom od GSE-a. Ova se zabrana ne odnosi na proizvode životinjskog porijekla iz Aneksa VIII, Poglavlje C ovog Pravilnika i koji ispunjavaju zahtjeve iz Aneksa VIII, Poglavlje C ovog Pravilnika.

Te proizvode mora pratiti certifikat o zdravlju životinja koji izdaje službeni veterinar, a kojim se potvrđuje da su proizvedeni u skladu sa ovom Pravilnikom.

- (4) Kada se životinja premješta iz države ili regije u državu ili regiju uvrštenu u drugu kategoriju, razvrstava se u najvišu kategoriju zemalja ili regija u kojima je boravila više od 24 časa, osim ako se ne mogu pružiti odgovarajuće garancije kojima se potvrđuje da životinja nije bila hranjena stočnom hranom iz države ili regije razvrstane u najvišu kategoriju.
- (5) Proizvode životinjskog porijekla za koje su u ovom članu utvrđuju posebna pravila moraju pratiti odgovarajući certifikati o zdravlju životinja ili komercijalni dokumenti koje zahtijevaju posebni propisi koji reguliraju ovu oblast u skladu sa članom 19. ovog Pravilnika ili ako takvi certifikati ili dokumenti nisu određeni posebnim propisom koji regulira ovu oblast, tada ih prati zdravstveni certifikat ili trgovački dokument čiji se oblik i sadržaj donosi u skladu s posebnim propisom koji regulira ovu oblast.
- (6) Pri uvozu u Bosnu i Hercegovinu i izvozu u Evropsku uniju proizvodi životinjskog porijekla moraju ispunjavati uvjete iz Aneksa IX, Poglavlja A, C, F i G ovog Pravilnika.

Član 19.

(Certifikati)

- (1) Certifikati iz posebnih propisa koji reguliraju ovu oblast a koji se odnose na veterinarske uvjete za stavljanje u promet goveda, ovaca i koza te odgovarajući zdravstveni certifikati utvrđeni u skladu sa posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast a koji se odnose na trgovinu sjemenom, zamcima i jajnim ćelijama goveda, ovaca ili koza, dopunjuju se, gdje je potrebno, upućivanjem na kategoriju u koju je uvrštena država ili regija porijekla, u skladu sa članom 6. ovog Pravilnika.
- (2) Odgovarajući komercijalni dokumenti, koji se odnose na trgovinu proizvodima životinjskog porijekla, dopunjuju se, tamo gdje je to potrebno, upućivanjem na kategoriju u koju je razvrstana država ili regija porijekla, u skladu sa članom 6. ovog Pravilnika.

POGLAVLJE VI. REFERENTNE LABORATORIJE, UZORKOVANJE, ISPITIVANJE I KONTROLE

Član 20.

(Referentne laboratorije)

- (1) Referentne laboratorije u BiH, kao i njihove funkcije i dužnosti, moraju biti u skladu sa odredbama navedenim u Aneksu X, Poglavlje A ovog Pravilnika.
- (2) Referentna laboratorija Evropske zajednice navedena je u Aneksu X, Poglavlje B ovog Pravilnika.

Član 21.

(Uzorkovanje i laboratorijske metode)

Uzorkovanje i laboratorijsko ispitivanje prisutnosti TSE mora se sprovoditi upotrebom metoda i protokola utvrđenih u Aneksu X, Poglavlje C ovog Pravilnika.

POGLAVLJE VII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 22.

(Aneksi)

Aneksi od I do X sastavni su dio ovog Pravilnika.

Član 23.

(Prestanak važenja drugih akata)

Stupanjem na snagu ovog Pravilnika prestaje važiti Pravilnik kojim se utvrđuju mjere za sprječavanje, kontrolu i iskorjenjivanje transmisivnih spongiformnih encefalopatija ("Službeni glasnik BiH", br.25/11, 20/13 i 70/14).

Član 24.

(Predmet usklađivanja)

Ovim Pravilnikom o utvrđivanju pravila za sprječavanje, kontrolu i iskorjenjivanje transmisivnih spongiformnih encefalopatija se preuzimaju odredbe Uredbe (EZ) br. 999/2001 Evropskog parlamenta i Vijeća od 22. maja 2001. o utvrđivanju pravila za sprječavanje, kontrolu i iskorjenjivanje određenih transmisivnih spongiformnih encefalopatija sa svim izmjenama i dopunama, zaključno sa Uredbom Komisije (EU) 2017/1972 od 30. oktobra 2017. godine.

Član 25.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 43/19
26. februara 2019. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća ministara BiH
Dr. Denis Zvizdić, s. r.

ANEKS I SPECIFIČNE DEFINICIJE

- (1) Pojmovi koji se koriste u ovom Pravilniku preuzeti su iz važećih propisa i imaju sljedeće značenje:
- a) definicija iz Odluke o nusproizvodima (član 4. tačka f):
- (I) "životinja iz uzgoja" - bilo koja životinja koja se čuva, tovi ili uzgaja i koristi za proizvodnju hrane, vune, krzna i perja, kože ili bilo kojeg drugoga proizvoda dobivenog od životinje ili u druge svrhe posjedskog uzgoja;
- b) definicije iz Aneksa I Pravilnika o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uvjeta za odlaganje, korištenje, sakupljanje, prijevoz, identifikaciju i sljedivost, registraciju i odobravanje pogona, stavljanje na tržište, uvoz, tranzit i izvoz nusproizvoda životinjskog porijekla i njihovih proizvoda koji nisu namijenjeni prehrani ljudi ("Službeni glasnik BiH", broj 30/12), u daljnjem tekstu Pravilnika o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uvjeta, su:
- (I) "krznari"-znači životinje koje se drže ili uzgajaju za proizvodnju krzna i koje nisu namijenjene za ljudsku prehranu;
- (II) "proizvodi od krvi" - znači proizvodi dobiveni od krvi ili frakcija krvi, osim krvnog brašna, koji uključuju osušenu/zamrznutu/tečnu plazmu, osušenu cijelu krv, osušena/zamrznuta/tečna crvena krvna zrnca ili njihove frakcije i mješavine;
- (III) "prerađene životinjske bjelančevine" - znači životinjske bjelančevine, dobivene u potpunosti od materijala Kategorije 3, obrađene u skladu sa Aneksom X, Poglavlje II, Odjeljak 1. Pravilnika o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uvjeta (uključujući krvno brašno i riblje brašno) kako bi bile prikladne za direktnu upotrebu kao krmivo ili za drugu upotrebu u hrani za životinje,

- uključujući hranu za kućne ljubimce, ili za upotrebu u organskim gnojivima ili poboljšivačima tla; međutim ne uključuju proizvode od krvi, mlijeko, proizvode na bazi mlijeka, mliječne prerađevine, kolostrum, proizvode od kolostruma, talog iz centrifuge ili separatora, želatinu, hidrolizirane bjelančevine i dikalcij fosfat, jaja i proizvode od jaja, trikalcijev fosfatikolagen;
- (IV) "riblje brašno" - znači prerađene životinjske bjelančevine dobivene od vodenih životinja, osim morskih sisara;
- (V) "kolagen" - znači proizvodi na bazi bjelančevina dobiveni od koža, kostiju i tetiva životinja;
- (VI) "želatina" - znači prirodne, topive bjelančevine, želirane ili neželirane, dobivene djelimičnom hidrolizom kolagena proizvedenog od kostiju, koža, tetiva i ligamenata životinja;
- (VII) "hidrolizirane bjelančevine" - znači polipeptidi, peptidi i aminokiseline, i njihove mješavine dobivene hidrolizom nusproizvoda životinjskog porijekla;
- (VIII) "konzervirana hrana za kućne ljubimce"-znači termički obrađena hrana za kućne ljubimce u hermetički zatvorenim posudama;
- (IX) "hrana za kućne ljubimce" - znači hrana za životinje, osim materijala navedenog u članu 24. stav 2. Pravilnika o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uvjeta, koja se koristi kao hrana za kućne ljubimce i žvakalice za pse koje se sastoje od nusproizvoda životinjskog porijekla ili od njih dobivenih proizvoda koji:
- sadrže materijal iz Kategorije 3, pored materijala iz člana 12. tačke p), r) i s) Odluke o nusproizvodima; i
 - mogu sadržavati materijal Kategorije 1 iz uvoza, koji sadrže nusproizvode životinjskog porijekla koji su dobiveni od životinja koje su bile podvrgnute nedopuštenom liječenju, kako je utvrđeno u članu 2. tačka d) Odluke o zabrani primjene na životinjama određenih beta-agonista te materije hormonskog i tireostatskog djelovanja ("Službeni glasnik BiH", broj 74/10) ili u članu 2. tačka b) Odluke o praćenju rezidua određenih materija u živim životinjama i proizvodima životinjskog porijekla ("Službeni glasnik BiH", br. 1/04, 40/09 i 44/11);
- (X) "prerađena hrana za kućne ljubimce" - znači hrana za kućne ljubimce, osim sirove hrane za kućne ljubimce, koja je bila prerađena u skladu sa tačkom 3. Poglavlje II, Aneksa XIII Pravilnika o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uvjeta.
- c) definicija iz Zakona o hrani ("Službeni glasnik BiH", broj 50/04) član 3. stav (4):
- (I) "Hrana za životinje" - je svaka tvar ili proizvod, uključujući i dodatke hrani za životinje, prerađen, djelimično prerađen ili neprerađen, a namijenjen je hranjenju životinja, koje proizvode hranu ili se upotrebljavaju za proizvodnju hrane;
- d) definicije iz Pravilnika o stavljanju na tržište i korištenju hrane za životinje ("Službeni glasnik BiH", broj 15/13), član 3. tačke b), e) i g) su:
- (I) "krmiva" - proizvodi biljnog ili životinjskog porijekla čija je temeljna namjena udovoljiti potrebama hranjenja životinja u njihovom izvornom obliku, svježi ili konzervirani, i proizvodi dobiveni njihovom industrijskom preradom, te organske ili anorganske materije, koje sadrže ili ne sadrže dodatke hrani za životinje, a namijenjene su za korištenje u peroralnom hranjenju životinja direktno kao takve, ili nakon prerade ili u pripremi krmnih smjesa ili kao nosači premiksa;
- (II) "krmna smjesa" - mješavina najmanje dva krmiva sa ili bez dodataka hrani za životinje namijenjena peroralnoj prehrani životinja u obliku potpune ili dopunske krmne smjese;
- (III) "potpuna krmna smjesa"-mješavina hrane za životinje koja je zbog svog sastava dovoljna za dnevni obrok;
- IV) oznaka znači bilo koja markica, zaštitni znak, žig, slikovni ili neki drugi opisni način, pisani, štampani, šablonski, istaknuti, reljefni, utisnut ili pričvršćen na pakiranje ili spremnik hrane za životinje;
- e) definicije iz Pravilnika o uvjetima zdravlja životinja koji se primjenjuju na životinje akvakulture i njihove proizvode te sprječavanju i suzbijanju određenih bolesti vodenih životinja ("Službeni glasnik BiH", broj 28/11), iz člana 3. stav (1) tačke b) i e) su:
- (I) "životinja akvakulture"-svaka vodena životinja u svim fazama razvitka, uključujući ikru i mliječ/gamete, koja se uzgaja u uzgajalištu ili u području uzgoja mekušaca, uključujući sve vodene životinje iz prirode koje su namijenjene unošenju u uzgajalište ili područje uzgoja mekušaca;
- (II) "vodene životinje" su:
- ribe iz nadrazreda Agnatha i razreda Chondrichthyes i Osteichthyes,
 - mekušci koji pripadaju koljenu Mollusca,
 - rakovi koji pripadaju potkoljenu Crustacea.
- (2) Za potrebe ovog Pravilnika primjenjuju se i sljedeći pojmovi:
- a) "domaći slučaj GSE-a" - znači slučaj govede spongiformne encefalopatije za koji nije jasno dokazano da je posljedica zaraze koja je nastupila prije uvoza žive životinje;
- b) "kohorta"-znači skupina goveda koja uključuje:
- (I) životinje oteljene u istom stadu kao i zaraženo govedo i to unutar 12 mjeseci prije ili nakon datuma teljenja zaraženoga goveda i
- (II) životinje koje su u bilo koje vrijeme tokom prve godine njihovog života bile uzgajane zajedno sa zaraženim govedom tokom prve godine njegovog života;
- c) "indeks slučaj" - znači prva životinja na posjedu ili u epidemiološki definiranoj skupini, kod koje je potvrđena zaraza TSE-om;
- d) "TSE malih preživara" - znači slučaj transmisivne spongiformne encefalopatije utvrđen u ovce ili koze nakon potvrdnog testa za promijenjenu PrP bjelančevinu;
- e) "slučaj grebeža ovaca" - znači potvrđeni slučaj transmisivne spongiformne encefalopatije u ovce ili koze u kojem je isključena dijagnoza GSE-a u skladu sa kriterijima utvrđenim u tehničkom priručniku o karakterizaciji soja TSE-a kod malih preživara referentne laboratorije Evropske unije;

- f) "slučaj klasičnoga grebeža ovaca" - znači potvrđeni slučaj grebeža ovaca klasificiran kao klasičan u skladu sa kriterijima utvrđenim u tehničkom priručniku o karakterizaciji soja TSE-a u malih preživara referentne laboratorije Evropske unije;
- g) "atipični slučaj grebeža ovaca" - znači potvrđeni slučaj grebeža ovaca, koji se razlikuje od klasičnoga grebeža ovaca, u skladu sa kriterijima utvrđenim u posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast;
- h) "prion-proteinski genotip" kod ovaca znači kombinaciju dvaju alela, kako je opisano u tački 1. Aneksa I Pravilnika kojim se predviđaju uvjeti i tehnike genotipiziranja PrP gena populacija ovaca u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 86/12);
- i) "slučaj GSE-a" - znači slučaj GSE-a potvrđen u nacionalnoj referentnoj laboratoriji u skladu sa metodama i protokolima iz e 3.1. podtačke a) i b) Poglavlje C, Aneksa X ovog Pravilnika;
- j) "slučaj klasičnoga GSE-a" - znači slučaj GSE-a klasificiran kao takav u skladu sa kriterijima utvrđenim u metodi referentne laboratorije Evropske unije za klasifikaciju izolata TSE-a goveda;
- k) "slučaj atipičnoga GSE-a" - znači slučaj GSE-a koji se ne može klasificirati kao slučaj klasičnoga GSE-a u skladu sa kriterijima utvrđenim u metodi referentne laboratorije Evropske unije za klasifikaciju izolata TSE-a goveda;
- l) "ovce i koze starije od 18 mjeseci" - znači ovce i koze:
- (I) čiju dob potvrđuju registri ili dokumentacija o premještanju iz člana 3. tačke b), c) i d) Pravilnika o označavanju i kontroli kretanja životinja u Bosni i Hercegovini ili
- (II) kojima su iz desni izrasla više od dva trajna sjekutića.
- m) "insekti iz uzgoja" znači životinje iz uzgoja, kako su određene u članu 4. tačka f) Odluke o nusproizvodima, onih vrsta insekata koje su odobrene za proizvodnju prerađenih životinjskih bjelancevina na sljedeći način. Prerađene životinjske bjelancevine dobivene od insekata iz uzgoja namijenjene proizvodnji hrane za životinje iz uzgoja osim krznara smiju se dobivati samo od insekata sljedećih vrsta:
- I crna vojnička muha (*Hermetia illucens*) i kućna muha (*Musca domestica*);
- II veliki brašnar (*Tenebrio molitor*) i manji brašnar (*Alphitobius diaperinus*);
- III kućni šturak (*Acheta domestica*), tropski kućni zrikavac (*Grylodes sigillatus*) i livadski zrikavac (*Gryllus assimilis*).
- n) "proizvođači za vlastite potrebe" - znači uzgajivači stoke koji miješaju krmne smjese za upotrebu isključivo na vlastitom posjedu;
- potencijalnih faktora koji mogu rezultirati pojavom GSE-a i njihovog historijskog razvoja u zemlji ili području;
- b) uspostavljen je sistem stalnog nadziranja i praćenja GSE-a koji se posebno odnosi na rizike opisane u Poglavlju B koji udovoljava minimalnim zahtjevima za nadziranje određenim Poglavljem D ovog Aneksa;
- c) uspostavljen je stalni program osvještavanja veterinar, stočara i radnika uključenih u prijevoz, stavljanje na tržište i klanja goveda, radi poticanja izvještavanja o svim slučajevima koji pokazuju kliničke znakove GSE-a u ciljanoj potpopulaciji kako je određeno u Poglavlju D ovog Aneksa;
- d) na snazi je obaveza izvještavanja te istraživanja svih goveda koja pokazuju kliničke znakove GSE-a;
- e) pretraga mozga ili drugih tkiva prikupljenih u okviru sistema nadzora i praćenja koje se spominje u tački b) ovog Poglavlja sprovodi se u ovlaštenoj laboratoriji.

POGLAVLJE B ANALIZA RIZIKA

- Struktura analize rizika
Analiza rizika mora sadržavati procjenu na ulazu i procjenu izloženosti.
- Procjena na ulazu (vanjski izazov)
- Procjena na ulazu sastoji se od ocjene vjerovatnosti da je uzročnik GSE-a bio unesen u zemlju ili regiju preko proizvoda koji su potencijalno zaraženi uzročnikom GSE-a ili se već nalazi u državi ili regiji.
Moraju se uzeti u obzir sljedeći faktori rizika:
 - prisutnost ili odsutnost uzročnika GSE-a u državi ili regiji te, ako je uzročnik prisutan, njegova prevalencija na temelju ishoda aktivnosti nadzora;
 - proizvodnja mesno-koštanog brašna ili čvaraka od autohtone populacije preživara;
 - uvezeno mesno-koštano brašno ili čvarci;
 - uvezena goveda, ovce i koze;
 - uvezena hrana za životinje i sastojci hrane za životinje;
 - uvezeni proizvodi porijeklom od preživara za prehranu ljudi koji mogu sadržavati tkiva navedena u tački 1. Aneksa V ovog Pravilnika i kojima su se mogla hraniti goveda;
 - uvezeni proizvodi porijeklom od preživara za "in vivo" upotrebu kod goveda.
- U sprovođenju procjene na ulazu treba uzeti u obzir posebne programe iskorjenjivanja, nadzor i ostala epidemiološka ispitivanja (posebno nadzor GSE-a koji se sprovodi na populaciji goveda) koji su relevantni za faktore rizika navedene u tački 2.1 ovog Poglavlja.
- Ocjena izloženosti
Ocjena izloženosti se sastoji od ocjene vjerovatnosti izloženosti goveda uzročniku GSE-a, uzimajući u obzir sljedeće:
 - recikliranje i umnožavanje uzročnika GSE-a hranjenjem goveda mesno-koštanom brašnom ili čvarcima porijeklom od preživara, ili drugom hranom za životinje ili sastojcima hrane za životinje koji su njima kontaminirani;
 - korištenje trupova preživara (uključujući uginule životinje), nusproizvoda i klaoničkog otpada, parametri procesa prerade životinjskih otpadaka i metoda proizvodnje hrane za životinje;
 - korištenje ili nekorisćenje mesno-koštanog brašna i čvaraka dobivenih od preživara za hranjenje preživara uključujući mjere za sprječavanje unakrižne kontaminacije hrane za životinje;

ANEKS II ODREĐIVANJE GSE STATUSA POGLAVLJE A KRITERIJI

GSE status zemlje ili područja određuje se na temelju kriterija navedenih u tačkama a) do e) ovoga Poglavlja. Za potrebe ovog Aneksa smatra se da GSE ne obuhvata "atipični GSE" kao oblik bolesti koji se spontano javlja kod svih populacija goveda u vrlo rijetkim slučajevima.

U zemlji ili području:

- sprovodi se analiza rizika u skladu sa odredbama Poglavlja B ovog Aneksa, uz prepoznavanje svih

- d) nivo nadziranja GSE-a provedenog u populaciji goveda do tog vremena i rezultate tog nadziranja.

POGLAVLJE C

DEFINICIJA KATEGORIJA

1. ZEMLJA ILI PODRUČJE SA ZANEMARIVIM GSE RIZIKOM:

Zemlja ili područje:

- (1) u kojem je analiza rizika u skladu sa Poglavljem B ovog Pravilnika sprovedena, radi prepoznavanja historijskih i postojećih faktora rizika;
- (2) koje je dokazalo da su poduzete primjerene posebne mjere tokom niže određenog relevantnog perioda radi upravljanja svakim utvrđenim rizikom;
- (3) koje je dokazalo da je uspostavljeno nadziranje tipa B u skladu sa Poglavljem D i da je udovoljeno relevantnim ciljanim tačkama u skladu sa njegovom Tablicom 2 i
- (4) koje je:
 - a) bilo u sljedećoj situaciji:
 - (I) u zemlji ili području nije zabilježen slučaj GSE-a, ili ukoliko je bilo GSE slučaja da je dokumentirano da je bio porijeklom iz uvoza i da je bio u potpunosti uništen;
 - (II) tokom najmanje sedam godina je ispunjavala kriterije iz tački c), d) i e) Poglavlja A ovog Aneksa; i
 - (III) primjerenim nivoom kontrole i revizije dokazano je da preživari nisu bili hranjeni mesno-koštanim brašnom niti čvarcima dobivenim od preživara najmanje osam godina;
 - b) bilo u sljedećoj situaciji:
 - (I) u zemlji ili području pojavio se jedan ili više domaćih slučajeva GSE-a, ali u svakom se slučaju radilo o životinjama oteľjenim prije više od 11 godina;
 - (II) tokom najmanje sedam godina je ispunjavala kriterije iz tački c), d) i e) Poglavlja A ovog Aneksa;
 - (III) primjerenim nivoom kontrole i revizije dokazano je da preživari nisu bili hranjeni mesno-koštanim brašnom niti čvarcima dobivenim od preživara najmanje osam godina;
 - (IV) žive životinje u zemlji ili području, trajno su označene i njihovog su kretanja pod kontrolom, a prilikom klanja ili uginuća u potpunosti se uništavaju:
 - svi GSE slučajevi,
 - sva goveda koja su tokom svoje prve godine života uzgajana uz GSE slučajeve i ona za koja je istraživanje pokazalo da su tokom tog perioda konzumirala jednaku potencijalno kontaminiranu hranu za životinje, ili
 - sva goveda oteľjena u istom stadu kao i ona rođena unutar 12 mjeseci od oteľjenja GSE slučaja, ako su rezultati istraživanja iz alineje druge ove podtačke dvojbeni.

II. ZEMLJA ILI PODRUČJE S KONTROLIRANIM GSE RIZIKOM

Zemlja ili područje

- (1) u kojem se provela analiza rizika temeljena na podacima iz Poglavlja B ovog Aneksa, radi prepoznavanja historijskih i postojećih faktora rizika;
- (2) koje je dokazalo da se poduzimaju primjerene mjere radi upravljanja svim utvrđenim rizicima, no čije se mjere nisu sprovodile u relevantnom vremenskom periodu;

- (3) koje je dokazalo da je uspostavljeno nadziranje tipa A, u skladu sa Poglavljem D ovog Aneksa te da su postignute relevantne ciljne tačke u skladu sa Tablicom 2. ovog Aneksa. Ako su postignute relevantne ciljne tačke, nadziranje tipa B može zamijeniti nadziranje tipa A i

- (4) koje je:

a) bilo u sljedećoj situaciji:

- (I) u zemlji ili području nije bilo slučajeva GSE-a, ili je za svaki slučaj GSE-a dokazano da je potjecao iz uvoza te da je bio u potpunosti uništen, da su kriteriji iz tački c), d) i e) Poglavlja A ovog Aneksa ispunjeni i da može biti dokazano odgovarajućom kontrolom i revizijom da u hranjenju preživara nisu korišćeni niti mesno-koštano brašno niti čvarci dobiveni od preživara;
- (II) da su kriteriji iz tački c), d) i e) Poglavlja A ovog Aneksa ispunjeni tokom perioda kraćeg od sedam godina i/ili
- (III) ne može se dokazati da su kontrole hranjenja preživara mesno-koštanim brašnom ili čvarcima dobivenim od preživara na snazi u periodu od osam godina;

b) bilo u sljedećoj situaciji:

- (I) u zemlji ili području u kojem se pojavio domaći slučaj GSE-a, ispunjeni su kriteriji iz tački c), d) i e) Poglavlja A ovog Aneksa i može biti dokazano odgovarajućom kontrolom i revizijom da u hranjenju preživara nisu korišćeni niti mesno-koštano brašno niti čvarci dobiveni od preživara;
- (II) da su kriteriji iz tački c) do e) Poglavlja A ovog Aneksa ispunjeni tokom perioda kraćeg od sedam godina i/ili
- (III) ne može se dokazati da su kontrole hranjenja preživara mesno-koštanim brašnom ili čvarcima dobivenim od preživara na snazi najmanje osam godina;
- (IV) sljedeće se životinje, ukoliko su žive u zemlji ili području, trajno identificiraju i njihova se premještanja prate, a prilikom klanja ili uginuća u potpunosti se uništavaju:
 - svi GSE slučajevi, i
 - sva goveda koja su tokom njihove prve godine života uzgajana zajedno s GSE slučajevima i za koja je istraživanje pokazalo da su tokom tog perioda konzumirala jednaku potencijalno kontaminiranu hranu za životinje, ili
 - sva goveda oteľjena u istom stadu kao i ona rođena unutar 12 mjeseci od oteľjenja GSE slučaja, ako su rezultati istraživanja iz alineje druge ove podtačke dvojbeni.

III. ZEMLJA ILI PODRUČJE S NEODREĐENIM GSE RIZIKOM

Zemlja ili područje za koje određivanje GSE statusa nije zaključeno ili koje ne udovoljava uvjetima koje trebaju zadovoljiti zemlja ili područje da bi bile svrstane u jednu od ostalih kategorija.

POGLAVLJE D

MINIMALNI ZAHTRAJEVI ZA NADZIRANJE

1. Tipovi nadziranja

Za potrebe ovog Aneksa primjenjuju se sljedeće definicije:

- a) Nadziranje tipa A

- 1.1. Primjena nadziranja tipa A omogućava otkrivanje GSE-a pri zadanoj prevalenciji ¹ od barem jednog slučaja na 100 000 u populaciji odraslih goveda u dotičnoj zemlji ili području, s nivoom sigurnosti od 95 %;
- b) Nadziranje tipa B
- 1.2. Primjena nadziranja tipa B omogućava otkrivanje GSE-a pri zadanoj prevalenciji od barem jednog slučaja na 50 000 u populaciji odraslih goveda u dotičnoj zemlji ili području, s nivoom sigurnosti od 95 %;
- 1.3. Nadziranje tipa B mogu sprovoditi zemlje ili područja sa statusom zanemarivog GSE rizika radi potvrđivanja zaključaka analize rizika, na primjer dokazujući efikasnost mjera za smanjivanje bilo kojih utvrđenih faktora rizika, nadziranjem s ciljem prepoznavanja neuspjeha takvih mjera;
- 1.4. Nadziranje tipa B može se sprovoditi i kada zemlja ili područje ima status kontroliranog GSE rizika, nakon postizanja relevantnih ciljanih tačaka korištenjem nadziranja tipa A, radi održavanja povjerenja u znanje stečeno kroz nadziranje tipa A;
- 1.5. Za potrebe ovog Aneksa, a u svrhu nadziranja, prepoznate su sljedeće četiri potpopulacije goveda:
 - a) goveda starija od 30 mjeseci koja pokazuju promjene u ponašanju ili kliničke znakove skladno GSE-u (klinički sumnjiva);
 - b) goveda starija od 30 mjeseci koja se otežano kreću, zalegle životinje, koje ne mogu ustati ili hodati bez pomoći, goveda starija od 30 mjeseci poslana na prisilno klanje ili s uočenim promjenama tokom *ante mortem* pregleda (klanje radi povreda ili prisilno klanje);
 - c) goveda starija od 30 mjeseci koja su uginula ili su usmrćena na posjedu tokom prijevoza ili u klaonici (uginuća);
 - d) goveda starija od 36 mjeseci pri redovnom klanju.
2. Strategija nadziranja
 - 2.1. Izrađuje se strategija nadziranja radi osiguravanja da uzorci reprezentativno predstavljaju stado zemlje ili područja u koju su uključeni demografski faktori poput vrste proizvodnje i geografske lokacije te mogući utjecaji kulturološki jedinstvenih načina uzgoja životinja. Korišteni pristup i pretpostavke moraju se u potpunosti dokumentirati, a dokumentacija se čuva sedam godina.
 - 2.2. Radi sprovođenja strategije nadziranja za GSE, zemlja koristi dokumentirane zapise ili pouzdane ocjene dobne distribucije populacije odraslih goveda testiranih na GSE, razvrstanih po dobi i potpopulaciji unutar zemlje ili područja.
3. Zadane vrijednosti i ciljne tačke

Uzorci za nadziranje moraju udovoljavati ciljnim tačkama izloženim u Tablici 2. ovog Aneksa, na temelju "zadanih vrijednosti" određenih u Tablici 1. ovog Aneksa. Sve klinički sumnjive životinje moraju se istražiti, bez obzira na ukupni broj tačaka. Moraju biti uzorkovane barem tri od četiri potpopulacije. Ukupan broj tačaka za sakupljene uzorke zbraja se tokom najviše sedam uzastopnih godina radi postizanja ciljnog broja tačaka. Ukupan zbir tačaka povremeno se upoređuje s ciljnim brojem tačaka za zemlju ili područje.

Tablica 1.

Zadane vrijednosti nadziranja za uzorke sakupljene od životinja iz određene potpopulacije i dobne kategorije

Nadzirana potpopulacija			
Rutinsko klanje ⁽¹⁾	Uginuća ⁽²⁾	Klanje radi povreda ⁽³⁾	Klinički sumnjive životinje ⁽⁴⁾
Dob ≥ 1 godine i < 2 godine			
0,01	0,2	0,4	Nije primjenjivo
Dob ≥ 2 godine i < 4 godine (mladi odrasli)			
0,1	0,2	0,4	260
Dob ≥ 4 godine i < 7 godina (srednji odrasli)			
0,2	0,9	1,6	750
Dob ≥ 7 godina i < 9 godina (stariji odrasli)			
0,1	0,4	0,7	220
Dob ≥ 9 godina (stari)			
0,0	0,1	0,2	45

⁽¹⁾ Goveda starija od 36 mjeseci pri redovnom klanju.
⁽²⁾ Goveda starija od 30 mjeseci pronađena uginula ili usmrćena na posjedu tokom prijevoza ili u klaonici (uginuća).
⁽³⁾ Goveda starija od 30 mjeseci koja se otežano kreću, zalegle životinje, koje ne mogu ustati ili hodati bez pomoći, goveda starija od 30 mjeseci prisilno zaklana ili s uočenim promjenama tokom *ante mortem* pregleda (klanje radi povreda ili prisilno klanje).
⁽⁴⁾ Goveda starija od 30 mjeseci koja pokazuju promjene u ponašanju ili kliničke znakove GSE-a (klinički sumnjiva).

Tablica 2.

Ciljni bodovi za različite veličine populacije odraslih goveda u zemlji ili regiji

Ciljni bodovi za zemlju ili regiju		
Velicina populacije odraslih goveda (starost 24 mjeseca i više)	Nadzor vrste A	Nadzor vrste B
> 1 000 000	300 000	150 000
900 001 - 1 000 000	214 600	107 300
800 001 - 900 000	190 700	95 350
700 001 - 800 000	166 900	83 450
600 001 - 700 000	143 000	71 500
500 001 - 600 000	119 200	59 600
400 001 - 500 000	95 400	47 700
300 001 - 400 000	71 500	35 750
200 001 - 300 000	47 700	23 850
100 001 - 200 000	22 100	11 500
90 001 - 100 000	19 900	9 950
80 001 - 90 000	17 700	8 850
70 001 - 80 000	15 500	7 750
60 001 - 70 000	13 000	6 650
50 001 - 60 000	11 000	5 500
40 001 - 50 000	8 800	4 400
30 001 - 40 000	6 600	3 300
20 001 - 30 000	4 400	2 200
10 001 - 20 000	2 100	1 050
9 001 - 10 000	1 900	950
8 001 - 9 000	1 600	800
7 001 - 8 000	1 400	700
6 001 - 7 000	1 200	600
5 001 - 6 000	1 000	500
4 001 - 5 000	800	400
3 001 - 4 000	600	300
2 001 - 3 000	400	200
1 001 - 2 000	200	100

4. Određivanje specifičnih ciljeva

Unutar svake od gore navedene potpopulacije u zemlji ili području, mogu se ciljano odrediti goveda koja su uvezena iz zemalja ili područja u kojima je utvrđen GSE i goveda koja su konzumirala potencijalno kontaminiranu hranu za životinje iz zemalja ili područja u kojima je utvrđen GSE.
5. Model za nadziranje GSE-a

U svrhu ocjene prisutnosti/prevalencije GSE-a može se koristiti BSurvE modelom ili drugom metodom temeljenoj na BSurvE modelu.
6. Održavanje nadziranja

Kada se postignu ciljne tačke, a u svrhu nastavka određivanja statusa zemlje ili područja kontroliranog GSE rizika ili zanemarivog GSE rizika, nadziranje se može svesti

¹ Zadana se prevalencija koristi radi određivanja broja uzoraka ciljanih tačaka. Ako je stvarna prevalencija veća od odabrane zadane prevalencije, velika je vjerovatnost da će se pretraživanjem utvrditi bolest.

na nadziranje tipa B (uz uvjet da svi drugi pokazatelji ostanu pozitivni). Međutim, radi nastavka udovoljavanja zahtjevima određenim u ovom Poglavlju, daljnje godišnje nadziranje mora uključivati barem tri od četiri propisane potpopulacije. Nadalje, sva goveda klinički sumnjiva na zarazu sa GSE-om pregledavaju se bez obzira na broj nakupljenih tačaka. Godišnje nadziranje u zemlji ili području nakon postizanja traženih ciljnih tačaka ne može biti manje od količine tražene za jednu sedminu ukupnog nadziranja Tipa B.

ANEKS III SISTEM PRAĆENJA POGLAVLJE A I. PRAĆENJE U GOVEDA

1. Općenito
Praćenje u goveda sprovodi se u skladu sa laboratorijskim metodama određenim u Aneksu X, Poglavlje C, tačka 3.1. podtačka b) ovog Pravilnika.
2. Praćenje životinja zaklanih za prehranu ljudi:
 - 2.1. Sva goveda starija od 24 mjeseca testiraju se na GSE kada se podvrgavaju:
 - prisilnom klanju u skladu sa tačkom a) Poglavlje VI, Odjeljak I, Aneksa III Pravilnika o higijeni hrane životinjskog porijekla ("Službeni glasnik BiH", br. 103/12, 28/14 i 87/15), ili
 - *ante mortem* pregledu s napomenama o nesrećama ili ozbiljnim fiziološkim i funkcionalnim problemima, ili znakovima u skladu sa tačkom 2. Dio B, Poglavlje II, Odjeljak I, Aneksa I Pravilnika o službenim kontrolama proizvoda životinjskog porijekla.
 - 2.2. Sva zdrava goveda starija od 30 mjeseci koja se uobičajeno kolju za prehranu ljudi, moraju se testirati na GSE.
 3. Praćenje u životinja koje nisu zaklane za prehranu ljudi:
 - 3.1. Sva goveda starija od 24 mjeseca koja su uginula ili usmrćena, ali nisu:
 - usmrćena u okviru epidemije, kao što je epidemija slinavke i šapa,
 - zaklana za prehranu ljudi, moraju se testirati na GSE.
 - 3.2. Ured, uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, može odlučiti o odstupanju od odredaba podtačke 3.1. ove tačke, u udaljenim područjima s malom gustoćom životinja, gdje sakupljanje uginulih životinja nije organizirano. To odstupanje ne smije obuhvatiti više od 10 % populacije goveda u zemlji.
 4. Praćenje u drugih životinja
Pored testiranja navedenog u gornjim tačkama 2. do 3. ovog Dijela mogu se testirati i druga goveda, posebno ako te životinje potječu iz zemalja s domaćim slučajem GSE-a, hranjene su potencijalno kontaminiranom hranom za životinje ili ako potječu od ženki zaraženih GSE-om.
 5. Mjere nakon testiranja
 - 5.1. Ako je životinja zaklana za prehranu ljudi odabrana za testiranje na GSE, oznaka zdravstvene ispravnosti predviđena u Odjeljku I, Poglavlje III, Aneksa I, Pravilnika o službenim kontrolama proizvoda životinjskog porijekla, ne smije se staviti na trup te životinje dok se ne dobije negativan rezultat na brzi test.
 - 5.2. Mjerodavni veterinarski inspektor može odobriti odstupanje od odredbi iz podtačke 5.1. ove tačke u slučajevima kad se u klaonici primjenjuje službeni sistem kojim se osigurava da nijedan dio pregledane životinje koja nosi oznaku zdravstvene ispravnosti neće izaći iz klaonice dok se ne dobije negativan rezultat na brzi test.
 - 5.3. Svi dijelovi tijela životinje koja je testirana na GSE, uključujući kožu, moraju se zadržati pod službenom kontrolom dok se ne dobije negativan rezultat na brzi test,

- osim ako su zbrinuti u skladu sa članom 14. tačka a) ili tačka b) Odluke o nusproizvodima ili osim ako se masti životinje prerađuju u skladu sa Pravilnikom o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uvjeta za odlaganje, korištenje, sakupljanje, prijevoz, identifikaciju i sljedivost, registraciju i odobravanje pogona, stavljanje na tržište, uvoz, tranzit i izvoz nusproizvoda životinjskog porijekla i njihovih proizvoda koji nisu namijenjeni prehrani ljudi ("Službeni glasnik BiH", broj 30/12, u daljnjem tekstu: Pravilnikom o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uvjeta za nusproizvode) i koriste u skladu sa članom 14. tačka e) Odluke o nusproizvodima ili se koriste za proizvodnju dobivenih proizvoda iz člana 37. Odluke o nusproizvodima.
- 5.4. Svi dijelovi tijela životinje koja daje pozitivan ili nejasan nalaz na brzi test, uključujući kožu, moraju se zbrinuti u skladu sa članom 14. tačka a) ili tačka b) Odluke o nusproizvodima, osim materijala koji se zadržava u vezi s evidencijom predviđenom u Poglavlju B, Dio III ovog Aneksa te osim masti dobivenih od tog tijela, pod uvjetom da su te masti prerađene u skladu sa Pravilnikom o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uvjeta za nusproizvode i da se koriste u skladu sa članom 14. tačka e) Odluke o nusproizvodima ili se koriste za proizvodnju dobivenih proizvoda iz člana 37. Odluke o nusproizvodima.
 - 5.5. Ako životinja zaklana za prehranu ljudi daje pozitivan ili nejasan rezultat na brzi test, u skladu sa podtačkom 5.4. ove tačke, uništava se barem jedan trup koji je na istoj liniji klanja bio neposredno ispred ta dva trupa koja su bila neposredno iza životinje koja je dala pozitivan ili nejasan rezultat.
Odstupajući od prvog stava ove tačke, mjerodavni veterinarski inspektor može odlučiti uništiti navedene trupove samo ako se potvrdnim testiranjem iz Aneksa X, Poglavlje C, tačka 3.1. podtačka b) ovog Pravilnika potvrdi da je rezultat na brzi test pozitivan ili nejasan.
 - 5.6. Mjerodavni veterinarski inspektor može odstupiti od odredaba iz tačke 5.5. u slučajevima kad se u klaonici primjenjuje sistem koji sprječava kontaminaciju među trupovima.
 6. *Revizija godišnjih programa praćenja u odnosu na GSE (programi praćenja GSE-a), kako je predviđeno članom 7. stav (3) ovog Pravilnika:*
 - 6.1. Zahtjev za reviziju godišnjeg programa praćenja GSE-a koji Ured dostavlja Međunarodnoj organizaciji za zdravlje životinja mora sadržavati najmanje sljedeće:
 - a) informacije o sistemu godišnjeg praćenja GSE-a koji se sprovodio u prethodnom šestogodišnjem periodu na području zemlje, uključujući detaljnu dokumentaciju kojom se dokazuje zadovoljavanje epidemioloških kriterija utvrđenih u podtački 6.2. ove tačke;
 - b) informacije o sistemu identifikacije i sljedivosti goveda, kako je navedeno u članu 7. stav (3) tačka b) ovog Pravilnika, koji se sprovodio u prethodnom šestogodišnjem periodu na području, uključujući detaljan opis funkcioniranja kompjuterizirane baze podataka kako je navedeno u članu 9. Pravilnika o označavanju životinja;
 - c) informacije o zabranama u vezi sa hranjenjem životinja u prethodnom šestogodišnjem periodu na području zemlje, uključujući detaljan opis sprovođenja zabrane hranjenja domaćih životinja bjelančevinama porijeklom od sisara, kako je navedeno u članu 7. stav (3) tačka (c) ovog Pravilnika, uključujući program uzorkovanja te broj i vrstu ustanovljenih povreda zabrane kao i rezultate daljnjeg praćenja;

- d) detaljan opis predloženog revidiranog programa praćenja GSE-a, u kojem je navedeno i geografsko područje u kojem se program treba sprovoditi kao i opis podskupina goveda koje će biti obuhvaćene revidiranim programom praćenja GSE-a, uključujući dobne granice i broj uzoraka za ispitivanje;
- e) ishod sveobuhvatne analize rizika kojom se dokazuje da se revidiranim programom praćenja GSE-a osigurava zaštita zdravlja ljudi i životinja. Analiza rizika mora uključiti i analizu rodne kohorte ili druga bitna istraživanja kojima je cilj dokazati da su se mjere za smanjenje rizika od TSE, uključujući zabranu hranjenja kako je navedeno u članu 7. stav (3) tačka c) ovog Pravilnika, sprovodile na djelotvoran način.

6.2. Epidemiološki kriteriji

Zahtjevi za reviziju programa praćenja GSE-a uz ispunjavanje uvjeta utvrđenih u članu 7. stav (3) tačke a), b) i c) ovog Pravilnika, moraju sadržavati sljedeće epidemiološke kriterije:

- a) za period od najmanje šest uzastopnih godina od dana primjene programa testiranje GSE-a, kako je navedeno, u članu 7. stav (3) tačka b) ovog Pravilnika: ili
 - prosječno smanjenje godišnje stope pojavljivanja novih slučajeva GSE-a zapaženo u populaciji odraslih goveda (iznad 24 mjeseci starosti) bilo je iznad 20% i ukupan broj stoke zahvaćene GSE-om rođene nakon početka primjene potpune zabrane hranjenja domaćih životinja bjelančevinama porijeklom od sisara, kako je navedeno u članu 7. stav (3) tačka c) ovog Pravilnika, nije bio veći od 5% ukupnoga broja potvrđenih slučajeva GSE-a;
- ili
- godišnja stopa pojavljivanja GSE-a zapažena u populaciji odraslih goveda (iznad 24 mjeseca starosti) bila je stalno ispod 1/100 000;
- ili
- ako je populacija odraslih goveda (iznad 24 mjeseca starosti) manja od 1 000 000 životinja, kumulativni broj potvrđenih slučajeva GSE bio je stalno ispod pet;
- b) nakon šestogodišnjega perioda navedenog u podtački (a) ove tačke nema pokazatelja da se epidemiološka situacija u vezi s GSE-om pogoršava.

II. PRAĆENJE OVACA I KOZA

1. Općenito
Sistemska praćenje ovaca i koza sprovodi se u skladu sa laboratorijskim metodama određenim u Aneksu X, Poglavlju C, tačka 3.2. podtačka (b) ovog Pravilnika.
2. Praćenje ovaca i koza koje su zaklane za prehranu ljudi
 - a) Ukoliko populacija ženki ovaca i pripuštenih šilježica prelazi 750 000 životinja, mora se testirati najmanji godišnji uzorak od 10 000 ovaca zaklanih za prehranu ljudi, u skladu sa pravilima za uzorkovanje određenim tačkom 4. ovog Dijela;
 - b) Ukoliko populacija ojašenih i pripuštenih koza prelazi 750 000 životinja, mora se testirati godišnje najmanje 10 000 koza zaklanih za prehranu ljudi u skladu sa pravilima za uzorkovanje određenim tačkom 4. ovog Dijela;
 - c) Ukoliko postoje poteškoće u prikupljanju dovoljnog broja zdravih zaklanih ovaca ili koza kako bi se postigao minimalni broj uzorka iz podtačaka a) i b) ove tačke, Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela

entiteta i Brčko Distrikta BiH, može odabrati zamjenu maksimalno 50% minimalnog broja uzoraka testiranjem uginulih ovaca ili koza starijih od 18 mjeseci u omjeru jedan na jedan, s tim da se taj broj dodaje minimalnom broju uzorka određenog u tački 3. ovog Dijela. Nadalje, Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, može odrediti zamjenu maksimalno 10% minimalnog broja uzoraka na način da se testiraju ovce ili koze starije od 18 mjeseci u omjeru jedan na jedan, usmrćene u okviru iskorjenjivanja bolesti.

3. Praćenje ovaca i koza koje nisu zaklane radi prehrane ljudi
Testiranje se mora provesti, u skladu sa pravilima za uzorkovanje određenim tačkom 4. ovog Dijela i minimalnim brojem uzoraka iz Tablice A i Tablice B ove tačke, na ovcama i kozama koje su uginule ili su usmrćene, ali nisu:
 - usmrćene u okviru iskorjenjivanja bolesti, ili
 - zaklane radi prehrane ljudi.

Tablica A

Populacija ovaca i pripuštenih šilježica u zemlji	Minimalni broj uzorka uginulih ovaca ⁽¹⁾
> 750 000	10 000
100 000 - 750 000	1 500
40 000 - 100 000	100% do 500
< 40 000	100% do 100

⁽¹⁾ Minimalni broj uzorka određen je na način da je uzeta u obzir veličina populacije ovaca u zemlji i namijenjene su postizanju ostvarivih ciljeva.

Tablica B

Populacija ojašenih i pripuštenih koza u zemlji	Minimalni broj uzorka uginulih koza ⁽¹⁾
> 750 000	10 000
250 000 - 750 000	1 500
40 000 - 250 000	100% do 500
< 40 000	100% do 100

⁽¹⁾ Minimalni broj uzorka određen je na način da je uzeta u obzir veličina populacije koza u zemlji i namijenjene su postizanju ostvarivih ciljeva.

4. Pravila uzorkovanja primjenjiva na životinje navedene u tačkama 2. i 3.
Životinje moraju biti starije od 18 mjeseci ili imati više od dva trajna sjekutića koja su probila kroz desni.
Starost životinja procjenjuje se na temelju pregleda zubala, vidljivih znakova zrelosti ili bilo kojeg drugog pouzdanog podatka.
Odabir uzorka određuje se u svrhu izbjegavanja prevelike zastupljenosti bilo koje skupine s obzirom na porijeklo, dob, vrstu, tip proizvodnje ili bilo koje druge karakteristike.
Uzorkovanje mora biti reprezentativno za svako područje i sezonu. Izbjegava se višestruko uzorkovanje u istom stadiu, kad god je moguće. Programima praćenja nastoji se postići, kad god je moguće, da predmet testiranja na TSE tokom uzastopnih godina uzorkovanja budu svi službeno registrirani posjedi s više od 100 životinja i oni na kojima nikada nisu otkriveni slučajevi TSE-a.
Mora se uspostaviti sistem za provjeru ciljane ili druge osnove radi onemogućavanja izbjegavanja uzorkovanja životinja.
Ured, uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, može odlučiti o izuzimanju od uzorkovanja udaljenih područja s niskom gustoćom životinja, gdje nije organizirano sakupljanje mrtvih životinja. Odstupanje ne pokriva više od 10 % populacije ovaca i koza u zemlji.
5. Praćenje na posjedima na kojima se primjenjuju mjere kontrole i iskorjenjivanja TSE-a
Životinje starije od 18 mjeseci koje su usmrćene radi uništavanja u skladu sa Aneksom VII Poglavlje B Dio 2. tačka 2.2.1. i tačka 2.2.2. podtačke b) ili c), testiraju se na prisutnost TSE-a u skladu sa laboratorijskim metodama i

protokolima određenim u Aneksu X, Poglavlje C Dio 3. tačka 3.2. podtačka b) ovog Pravilnika, na temelju odabira jednostavnog slučajnog uzorka, u skladu sa veličinom uzorka određenom u sljedećoj tablici.

Broj životinja u stadi starijih od 18 mjeseci koje su usmrćene radi uništavanja	Minimalna veličina uzorka
70 ili manje	Sve odgovarajuće životinje
80	68
90	73
100	78
120	86
140	92
160	97
180	101
200	105
250	112
300	117
350	121
400	124
450	127
500 ili više	150

6. Praćenje ostalih životinja

Uz programe praćenja navedene u tačkama 2. 3. i 4 ovog Dijela, Ured u saradnji s mjerodavnim tijelima iz člana 4. ovog Pravilnika, može sprovesti i praćenje drugih životinja, posebno:

- životinja koje se koriste za proizvodnju mlijeka,
- životinja koje potječu iz zemalja s domaćim slučajevima TSE-a,
- životinja koje su konzumirale potencijalno kontaminiranu hranu za životinje,
- životinja rođenih ili porijeklom od ženki zaraženih TSE-om.

7. Mjere nakon testiranja ovaca i koza

- 7.1. Ove ili koze zaklane za prehranu ljudi, testirane na TSE u skladu sa tačkom 2. ovog Dijela, njihovi trupovi ne označavaju se zdravstvenom oznakom predviđenom u Aneksu I, Odjeljak I, Poglavlje III Pravilnika o službenim kontrolama proizvoda životinjskog porijekla, do dobivanja negativnog rezultata na brzom testu.
- 7.2. Mjerodavni veterinarski inspektor može odstupiti od podtačke 7.1. ove tačke, ako je u klaonici uspostavljen sistem koji su odobrila mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, kojim je osigurano praćenje svih dijelova životinje i da niti jedan dio testirane životinje koja nosi zdravstvenu oznaku ne može napustiti klaonicu do dobivanja negativnog rezultata brzog testa.
- 7.3. Svi dijelovi tijela testirane životinje, uključujući kožu, moraju se zadržati pod službenom kontrolom dok se ne dobije negativan rezultat na brzi test, osim ako su zbrinuti u skladu sa članom 14. tačka a) ili tačka b) Odluke o nusproizvodima ili osim ako se masti životinje prerađuju u skladu s Pravilnikom o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uvjeta za nusproizvode i koriste u skladu sa članom 14. tačkom e) Odluke o nusproizvodima ili se koriste za proizvodnju dobivenih proizvoda iz člana 37. Odluke o nusproizvodima.
- 7.4. Svi dijelovi tijela životinje koja daje pozitivan rezultat na brzi test, uključujući kožu, moraju se zbrinuti u skladu s članom 14. tačka a) ili tačka b) Odluke o nusproizvodima, osim materijala koji se zadržava u vezi sa evidencijom iz Poglavlja B, Dio III ovog Aneksa te osim prerađenih masti dobivenih od tog tijela pod uvjetom da su te masti prerađene u skladu s Pravilnikom o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uvjeta za nusproizvode ili se koriste za proizvodnju dobivenih proizvoda iz člana 37. Odluke o nusproizvodima.

8. Genotipizacija

- 8.1. Genotip bjelančevine priona za kodone 136, 154 i 171 mora biti određen za svaki pozitivan slučaj TSE u ovce. TSE slučajevi utvrđeni u ovaca s genotipima koji kodiraju alanin na oba alela na kodonu 136, arginin na oba alela na kodonu 154 i arginin na oba alela na kodonu 171 moraju se odmah prijaviti, u skladu s posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast. Ukoliko je TSE pozitivan slučaj atipičan slučaj grebeža ovaca, određuje se genotip bjelančevine priona za kodon 141.
- 8.2. Uz genotipizirane životinje u skladu sa podtačkom 8.1. ove tačke, određuje se genotip bjelančevine priona za kodone 136, 141, 154 i 171 na minimalnom uzorku ovaca. U slučaju kad je u populaciji odraslih ovaca više od od 750 000 životinja, minimalni se uzorak sastoji od najmanje 600 životinja a kad je populacija životinja ispod navedenog broja, minimalni uzorak sastoji se od najmanje 100 životinja. Uzorci se mogu odabrati od životinja zaklanih za prehranu ljudi, od životinja uginulih na posjedu ili od živih životinja. Uzorak treba biti reprezentativan za čitavu populaciju ovaca.

III. SISTEM PRAĆENJA U OSTALIH VRSTA ŽIVOTINJA

Ured, u saradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH, može na dobrovoljnoj osnovi, sprovesti praćenje TSE-a u drugih vrsta životinja osim goveda, ovaca i koza.

POGLAVLJE B

ZAHTEJEVI U VEZI S PRIJAVLJIVANJEM I EVIDENTIRANJEM

I. ZAHTEJEVI

Podaci koje su mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH dužna dostaviti Uredu u svojim godišnjim izvještajima predviđenim u članu 7. stav (5) ovog Pravilnika:

1. Broj sumnjivih slučajeva koji su pod službenim ograničenjima kretanja u skladu s članom 14. stavovi (1), (2), (3) i (4) ovog Pravilnika, po vrsti životinja.
2. Broj sumnjivih slučajeva koji su podvrgnuti laboratorijskim pretragama u skladu s članom 14. stav (5) ovog Pravilnika, po životinjskim vrstama, uključujući rezultate brzih testova i potvrđnih testova (broj pozitivnih i negativnih), i u vezi s govedima, dobnu raspodjelu svih testiranih životinja. Dobnu raspodjelu potrebno je grupirati kad je to moguće kako slijedi: "do 24 mjeseca", raspodjela po 12 mjeseci, od 24 do 155 mjeseci te "preko 155 mjeseci" starosti.
3. Broj stada u kojima su sumnjivi slučajevi ovaca i koza prijavljeni i istraženi u skladu s članom 14. stavovi (1), (2), (3), (4) i (5) ovog Pravilnika.
4. Broj goveda testiranih u okviru svake subpopulacije navedene u Poglavlju A, Dio I, tačke 2.1., 2.2., 2.3., 3.1. i 4 ovog Aneksa. Navodi se metoda odabiranja uzoraka, rezultati brzih i potvrđnih testova te dobna raspodjela testiranih životinja grupiranih kako je navedeno u tački 2. ovog Dijela.
5. Broj ovaca i koza i stada ispitanih u okviru svakog dijela populacije navedene u Poglavlju A, Dio II, tač. 2. 3. i 5. ovog Aneksa, zajedno s metodom odabiranja uzoraka i rezultatima brzih pretraga kao i potvrđnih testova.
6. Geografska proširenost, uključujući državu porijekla, ako to nije Bosna i Hercegovina, pozitivnih slučajeva GSE-a i grebeža. Navodi se godina, a gdje je to moguće i mjesec rođenja za svaki slučaj TSE-a u goveda, ovaca i koza. Navode se slučajevi TSE-a koji se smatraju atipičnim. Za slučajeve grebeža obavještava se o rezultatima primarnog i sekundarnog molekularnog testiranja, iz Aneksa X, Poglavlje C,

tačka 3.2. podtačka (c) ovog Pravilnika, ako je primjereno.

7. U drugih životinja osim goveda, ovaca i koza, broj uzoraka i potvrđenih slučajeva TSE-a, po vrsti.
8. Genotip i, ako je moguće rasa, svake ovce koja je pronađena da je pozitivna na TSE i od koje je uzet uzorak u skladu s Poglavljem A, Dio II, tačka 8.1. ili od koje je uzet uzorak u skladu s Poglavljem A, Dio II, tačka 8.2. ovog Aneksa.

II. EVIDENCIJE

1. Mjerodavna tijela iz člana 4. tač. a), b) i c) ovog Pravilnika sedam godina čuvaju evidenciju informacija iz Dijela I ovog Poglavlja.
2. Laboratorija koji obavlja testiranja mora sedam godina čuvati sve evidencije o testiranju, posebno laboratorijske dnevnike i, ako je to primjereno, parafinske blokove i fotografije obojenih preparata moždanog tkiva (Western blot testova).

ANEKS IV

HRANJENJE ŽIVOTINJA

POGLAVLJE I

PROŠIRENJA ZABRANE NA KOJE SE ODNOSI ČLAN 9.

STAV (1) OVOG PRAVILNIKA

U skladu sa članom 9. stav (2) ovog Pravilnika zabrana iz člana 9. stav (1) ovog Pravilnika proširuje se na hranjenje:

- a) preživara dikalcij fosfatom i trikalcij fosfatom životinjskog porijekla te krmnim smjesama koje sadrže te proizvode;
- b) nepreživara iz uzgoja, osim krznara:
 - (I) prerađenim životinjskim bjelančevinama;
 - (II) kolagenom i želatinom koja potječe od preživara;
 - (III) proizvodima od krvi;
 - (IV) hidroliziranim bjelančevinama životinjskog porijekla;
 - (V) dikalcij fosfatom i trikalcij fosfatom životinjskog porijekla;
 - (VI) hranom za životinje koja sadrži proizvode navedene u tačkama od (I) do (V).

POGLAVLJE II

ODSTUPANJA OD ZABRANA PREDVIĐENIH U ČLANU

9. STAV (1) OVOG PRAVILNIKA I POGLAVLJU I OVOG ANEKSA

U skladu sa članom 9. stav (3) ovog Pravilnika, zabrane predviđene u članu 9. stav (1) i Poglavlju I, Aneksa IV ovog Pravilnika se ne primjenjuju na hranjenje:

- a) preživara:
 - (I) mlijekom, proizvodima na bazi mlijeka, proizvodima dobivenim od mlijeka, kolostrumom i proizvodima od kolostruma;
 - (II) jajima i proizvodima od jaja;
 - (III) kolagenom i želatinom dobivenom od nepreživara;
 - (IV) hidroliziranim bjelančevinama dobivenim od:
 - dijelova nepreživara ili
 - krzna i kože preživara;
 - (V) krmnim smjesama koje sadrže proizvode navedene u alinejama (I) do (IV) ove tačke;
- b) nepreživara iz uzgoja sljedećim krmivima i krmnim smjesama:

- (I) hidroliziranim bjelančevinama dobivenim od dijelova nepreživara ili od krzna i kože preživara;
- (II) ribljim brašnom i krmnim smjesama koje sadrže riblje brašno, koje su proizvedene, stavljene na tržište i korištene u skladu sa općim uvjetima propisanim u Aneksu IV, Poglavlje III i posebnim uvjetima propisanim u Aneksu IV, Poglavlje IV, Odjeljak A ovog Pravilnika;
- (III) dikalcij fosfatom i trikalcij fosfatom životinjskog porijekla i krmnim smjesama koje sadrže takve fosfate koji su proizvedeni, stavljeni na tržište i korišteni u skladu s općim uvjetima propisanim u Aneksu IV, Poglavlje III ovog Pravilnika i posebnim uvjetima propisanim u Aneksu IV, Poglavlje IV, Odjeljak B ovog Pravilnika;
- (IV) proizvodima od krvi dobivenim od nepreživara i krmnim smjesama koje sadrže takve proizvode od krvi koji su proizvedeni, stavljeni na tržište i korišteni u skladu s općim uvjetima propisanim u Aneksu IV, Poglavlje III ovog Pravilnika i posebnim uvjetima propisanim u Aneksu IV, Poglavlje IV, Odjeljak C ovog Pravilnika;

- c) životinja akvakulture, sljedećim krmivima i krmnim smjesama:

- (I) prerađenim životinjskim bjelančevinama dobivenim od nepreživara, osim ribljim brašnom i prerađenim životinjskim bjelančevinama dobivenim od insekata iz uzgoja, i krmnim smjesama koje sadržavaju takve prerađene životinjske bjelančevine koje su proizvedene, stavljene na tržište i korištene u skladu s općim uvjetima propisanim u Aneksu IV, Poglavlje III ovog Pravilnika i posebnim uvjetima propisanim u Aneksu IV, Poglavlje IV, Odjeljak D ovog Pravilnika;
- (II) prerađenim životinjskim bjelančevinama dobivenim od insekata za uzgoj i krmnim smjesama koje sadržavaju takve prerađene životinjske bjelančevine, koje su proizvedene, stavljene na tržište i korištene u skladu s općim uvjetima propisanim u Aneksu IV, Poglavlje III i posebnim uvjetima propisanim u Aneksu IV, Poglavlje IV, Odjeljak F ovog Pravilnika;

- d) neodbijenih preživara mliječnim zamjenicama koje sadrže riblje brašno i koje su proizvedene, stavljene na tržište i korištene u skladu s posebnim uvjetima propisanim u Aneksu IV, Poglavlje IV, Odjeljak E ovog Pravilnika;

- e) životinja iz uzgoja krmivima biljnog porijekla i krmnim smjesama koje sadrže takva krmiva kontaminirana neznatnim količinama čestica kosti dobivenih od nedozvoljenih životinjskih vrsta. Bosna i Hercegovina može koristiti ovo odstupanje samo ako je prethodno provela procjenu rizika koja je potvrdila da je rizik za zdravlje životinja zanemariv. Ova procjena rizika mora sadržavati najmanje sljedeće:
 - nivo kontaminacije;
 - vrstu i izvor kontaminacije;
 - namjeravanu upotrebu kontaminirane hrane za životinje.

POGLAVLJE III
OPĆI UVJETI ZA PRIMJENU ODREĐENIH
ODSTUPANJA PREDVIĐENIH U POGLAVLJU II OVOG
ANEKSA

Odjeljak A

PRIJEVOZ KRMIVA I KRMNIH SMJESA
NAMIJENJENIH HRANJENJU NEPREŽIVARA IZ
UZGOJA

1. Sljedeći proizvodi za hranjenje nepreživara iz uzgoja moraju se prevoziti u vozilima i kontejnerima koji se ne koriste za prijevoz hrane za životinje, koja je namijenjena za preživare:
 - a) prerađene životinjske bjelančevine u rasutom stanju, uključujući riblje brašno, dobivene od nepreživara;
 - b) dikalcij fosfat i trikalcij fosfat životinjskog porijekla u rasutom stanju;
 - c) proizvodi od krvi dobiveni od nepreživara u rasutom stanju;
 - d) krmne smjese u rasutom stanju koje sadrže krmiva navedena u tačkama a), b) i c) tačke 1. ovog Odjeljka.

Evidencije s detaljnim podacima o vrsti prevezenih proizvoda moraju biti dostupne Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje dvije godine.

2. Odstupajući od tačke 1. ovog Odjeljka, vozila i kontejneri, koji su prethodno korišteni za prijevoz proizvoda navedenih u toj tački, mogu se kasnije koristiti za prijevoz hrane za životinje namijenjene preživarima, pod uvjetom da su prethodno očišćeni kako bi se izbjegla međusobna kontaminacija, u skladu s dokumentiranim postupkom kojeg je prethodno odobrio Ured u saradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Svaku upotrebu takvog postupka potrebno je navesti u dokumentaciji koja mora biti dostupna Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje dvije godine.

3. Prerađene životinjske bjelančevine u rasutom stanju, osim ribljeg brašna, dobivene od nepreživara i krmne smjese u rasutom stanju, koje sadržavaju takve prerađene životinjske bjelančevine, moraju se prevoziti u vozilima i kontejnerima koji se ne koriste za prijevoz hrane za životinje, namijenjene nepreživarima iz uzgoja koji nisu životinje akvakulture.

4. Odstupajući od tačke 1. ovog Odjeljka, vozila i kontejneri koji su prethodno korišteni za prijevoz proizvoda navedenih u toj tački, mogu se kasnije koristiti za prijevoz hrane za životinje namijenjene nepreživarima iz uzgoja, osim životinja akvakulture, pod uvjetom da su prethodno očišćeni kako bi se izbjegla međusobna kontaminacija, u skladu s dokumentiranim postupkom kojeg je prethodno odobrio Ured u saradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Svaku upotrebu takvog postupka potrebno je navesti u dokumentaciji koja mora biti dostupna Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje dvije godine.

Odjeljak B

PROIZVODNJA KRMNIH SMJESA ZA HRANJENJE
NEPREŽIVARA IZ UZGOJA

1. Krmne smjese namijenjene hranjenju nepreživara iz uzgoja i one koje sadrže sljedeća krmiva, moraju se proizvoditi u objektima u kojima se ne proizvode krmne smjese za preživare i koje su odobrene od strane mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH:

- a) riblje brašno;
- b) dikalcij i trikalcij fosfat životinjskog porijekla;
- c) proizvodi od krvi dobiveni od nepreživara.

2. Odstupajući od tačke 1. ovog Odjeljka, proizvodnja krmnih smjesa za preživare, u objektima koji također proizvode krmne smjese za nepreživare iz uzgoja koje sadrže proizvode navedene u toj tački, može biti odobrena od strane mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, nakon inspekcijskog pregleda na licu mjesta i uz obavezno izvještavanje Ureda, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- a) krmne smjese namijenjene za preživare moraju se proizvoditi i držati, tokom skladištenja, prijevoza i pakiranja, u objektima koji su fizički odvojeni od onih objekata u kojima se proizvode i drže krmne smjese za nepreživare;
- b) evidencije o detaljnim podacima o kupnji i upotrebi proizvoda navedenih u tački 1. ovog Odjeljka i prodaji krmnih smjesa koje sadrže te proizvode moraju biti dostupne Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje pet godina;
- c) mora se sprovesti redovno uzorkovanje i analize krmnih smjesa namijenjenih za preživare kako bi se provjerila odsutnost nedozvoljenih sastojaka životinjskog porijekla koristeći analitičke metode za određivanje sastojaka životinjskog porijekla za kontrolu hrane za životinje kako je navedeno u Aneksu VI Pravilnika o metodama uzorkovanja i analitičkim metodama za sprovođenje službenih kontrola hrane za životinje ("Službeni glasnik BiH", broj 65/13, u daljnjem tekstu Pravilnik o metodama uzorkovanja); učestalost uzorkovanja i analiza odredit će se na temelju procjene rizika koju sprovodi subjekt u poslovanju s hranom za životinje/hranom kao dio postupaka koji se temelje na načelima analize rizika i kritičnim kontrolnim tačkama (HACCP); rezultati takvog uzorkovanja i analiza moraju biti dostupni Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje pet godina.

3. Odstupajući od tačke 1. ovog Odjeljka, posebno odobrenje za proizvodnju potpune hrane za životinje od krmnih smjesa koje sadrže proizvode navedene u toj tački, ne zahtijeva se za proizvođače, za vlastite potrebe, koji ispunjavaju sljedeće uvjete, uz obavezno izvještavanje Ureda:

- a) moraju biti registrirani od mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH za proizvodnju potpune hrane za životinje od krmnih smjesa koje sadržavaju proizvode navedene u tački 1;
- b) moraju držati samo nepreživare;
- c) sve krmne smjese, koje sadržavaju riblje brašno, koje se koriste u proizvodnji potpune hrane za životinje, moraju sadržavati manje od 50% sirovih bjelančevina;
- e) sve krmne smjese koje sadržavaju dikalcij fosfat i trikalcij fosfat životinjskog porijekla i koje se koriste u proizvodnji potpune hrane za životinje, moraju sadržavati manje od 10% ukupnog fosfora;
- f) sve krmne smjese koje sadrže proizvode od krvi dobivene od nepreživara koje se koriste u proizvodnji potpune hrane za životinje, moraju sadržavati manje od 50% sirovih bjelančevina.

Odjeljak C

UVOZ KRMIVA I KRMNIH SMJESA NAMIJENJENIH
HRANJENJU NEPREŽIVARA IZ UZGOJA OSIM
KRZNARA

Prije puštanja u slobodan promet u Bosni i Hercegovini, uvoznici moraju osigurati da se svaka pošiljka sljedećih krmiva i krmnih smjesa, koja je namijenjena hranjenju nepreživara iz uzgoja, osim krznara, u skladu s Poglavljem II ovog Aneksa, analizira u skladu s analitičkim metodama za određivanje

sastojaka životinjskog porijekla za kontrolu hrane za životinje iz Aneksa VI Pravilnika o metodama uzorkovanja, kako bi se provjerila odsutnost nedozvoljenih sastojaka životinjskog porijekla:

- a) prerađenih životinjskih bjelančevina dobivenih od nepreživara, uključujući riblje brašno i prerađene životinjske bjelančevine dobivene od insekata iz uzgoja;
- b) proizvoda od krvi, dobivenih od nepreživara;
- c) krmnih smjesa koje sadrže krmiva iz tački a) i b) ovog Odjeljka.

Odjeljak D

KORIŠTENJE I SKLADIŠTENJE HRANE ZA ŽIVOTINJE NAMIJENJENE HRANJENJU NEPREŽIVARA NA POSJEDIMA

1. Korištenje i skladištenje sljedeće hrane za životinje je zabranjeno na posjedima na kojima se uzgajaju životinjske vrste kojima takva hrana nije namijenjena:
 - a) prerađenih životinjskih bjelančevina, dobivenih od nepreživara, uključujući riblje brašno i prerađene životinjske bjelančevine dobivene od insekata iz uzgoja;
 - b) dikalcij i trikalcij fosfata životinjskog porijekla;
 - c) proizvoda od krvi dobivenih od nepreživara;
 - d) krmnih smjesa koje sadrže krmiva iz tačaka a) do c) ovog Odjeljka.
2. Odstupajući od tačke 1. ovog Odjeljka, mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH mogu odobriti korištenje i skladištenje krmnih smjesa iz tačke 1. podtačke (d) ovog Odjeljka na posjedima na kojima se uzgajaju životinjske vrste kojima krmne smjese nisu namijenjene, pod uvjetom da se na posjedima sprovede mjere kojima se sprječava hranjenje životinjskih vrsta, kojima takve krmne smjese nisu namijenjene, tim krmnim smjesama, uz obavezno izvještavanje Ureda.

POGLAVLJE IV

POSEBNI UVJETI ZA PRIMJENU OdstUPANJA IZ POGLAVLJA II OVOG ANEKSA

Odjeljak A

POSEBNI UVJETI KOJI SE PRIMJENJUJU NA PROIZVODNJU I KORIŠTENJE RIBLJEG BRAŠNA I KRMNIH SMJESA KOJE SADRŽE RIBLJE BRAŠNO NAMIJENJENIH HRANJENJU NEPREŽIVARA IZ UZGOJA OSIM KRZNARA

Sljedeći posebni uvjeti primjenjuju se na proizvodnju i korištenje ribljeg brašna i krmnih smjesa koje sadrže riblje brašno, namijenjenih hranjenju nepreživara iz uzgoja, osim krznara:

- a) riblje brašno mora se proizvoditi u objektima za preradu koji su namijenjeni isključivo za proizvodnju proizvoda dobivenih od:
 - (I) vodenih životinja, osim morskih sisara;
 - (II) vodenih beskičmenjaka iz uzgoja, osim onih koji su obuhvaćeni definicijom "vodenih životinja" iz člana 4. tačka j) Odluke o nusproizvodima, ili
 - (III) zvjezdaca vrste *Asterias rubens*, prikupljenih u proizvodnom području kako je definirano u Aneksu I, tački 2.5. Pravilnika o higijeni hrane životinjskog porijekla i razvrstanih na odgovarajući način;
- b) Riječi "riblje brašno - nije za hranjenje preživara osim neodbijenih preživara" jasno su navedene u pratećem komercijalnom dokumentu ili zdravstvenom certifikatu iz člana 22. stav (2) Odluke o nusproizvodima kao i na oznaci ribljeg brašna.

Riječi "sadržava riblje brašno - nije za hranjenje preživara" jasno su navedene na oznaci krmnih smjesa, koje sadržavaju riblje brašno a namijenjene su nepreživarima iz uzgoja, osim krznara.

Odjeljak B

POSEBNI UVJETI KOJI SE PRIMJENJUJU NA KORIŠTENJE DIKALCIJ FOSFATA I TRIKALCIJ FOSFATA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA I KRMNIH SMJESA, KOJE SADRŽE TAKVE FOSFATE, NAMIJENJENIH HRANJENJU NEPREŽIVARA IZ UZGOJA, OSIM KRZNARA

- a) Riječi "dikalcij fosfat i trikalcij fosfat životinjskog porijekla-nije za hranjenje preživara" jasno su navedene u pratećem komercijalnom dokumentu ili zdravstvenom certifikatu iz člana 22. stav (2) Odluke o nusproizvodima kao i na oznaci dikalcij fosfata i trikalcij fosfata životinjskog porijekla.
- b) Riječi "sadržava dikalcij fosfat i trikalcij fosfat životinjskog porijekla-nije za hranjenje preživara" jasno su navedene na oznaci krmnih smjesa koje sadržavaju dikalcij fosfat i trikalcij fosfat životinjskog porijekla.

Odjeljak C

POSEBNI UVJETI KOJI SE PRIMJENJUJU NA PROIZVODNJU I KORIŠTENJE PROIZVODA OD KRV DOBIVENIH OD NEPREŽIVARA I KRMNIH SMJESA, KOJE SADRŽE TAKVE PROIZVODE, NAMIJENJENIH HRANJENJU NEPREŽIVARA IZ UZGOJA, OSIM KRZNARA

Sljedeći posebni uvjeti primjenjuju se na proizvodnju i korištenje proizvoda od krvi dobivenih od nepreživara i krmnih smjesa koje sadrže takve proizvode, namijenjenih hranjenju nepreživara iz uzgoja osim krznara:

- a) Krv namijenjena proizvodnji proizvoda od krvi mora potjecati iz klaonice u kojima se ne kolju preživari i koje su registrirane od mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH kao klaonice u kojima se ne kolju preživari.

Odstupajući od tog posebnog uvjeta, mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH može odobriti klanje preživara u klaonici koja proizvodi krv nepreživara namijenjenu za proizvodnju proizvoda od krvi, za korištenje u hranjenju nepreživara iz uzgoja.

To odobrenje se može izdati samo ako je mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH zadovoljno, nakon inspekcijskog pregleda, efikasnošću mjera usmjerenih na sprječavanje međusobne kontaminacije između krvi preživara i nepreživara, uz obavezno izvještavanje Ureda.

Te mjere uključuju sljedeće minimalne zahtjeve:

- (I) klanje nepreživara mora se sprovoditi na linijama koje su fizički odvojene od linija koje se koriste za klanje preživara;
- (II) objekti za sakupljanje, skladištenje, prijevoz i pakiranje krvi porijeklom od nepreživara moraju biti fizički odvojeni od objekata za krv preživara;
- (III) krv porijeklom od nepreživara mora se redovno uzorkovati i analizirati na prisutnost bjelančevina preživara. Analitička metoda mora biti naučno validirana za tu namjenu. Učestalost uzorkovanja i analize određuju se na temelju procjene rizika koju sprovodi subjekt u poslovanju s hranom za životinje/hranom kao dio postupaka koji se temelje na načelima HACCP.

- b) krv namijenjena za upotrebu u proizvodnji proizvoda od krvi za nepreživare mora se prevoziti u objekt za prerađu u vozilima i kontejnerima koji su namijenjeni isključivo za prijevoz krvi nepreživara. Odstupajući od tog posebnog uvjeta, vozila i kontejneri, koji su prethodno korišteni za prijevoz krvi dobivene od preživara, mogu se koristiti za prijevoz krvi nepreživara pod uvjetom da su prethodno očišćeni, kako bi se izbjegla međusobna kontaminacija, u skladu sa dokumentiranim postupkom, kojeg je prethodno odobrio Ured u saradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH. Svaka upotreba takvog postupka mora biti navedena u dokumentaciji koja mora biti dostupna Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje dvije godine.
- c) Proizvodi od krvi proizvode se u pogonima za prerađu koji isključivo prerađuju krv nepreživara i koje je mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH registriralo kao pogone koji isključivo prerađuju krv nepreživara. Odstupajući od tog posebnog uvjeta, mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH može odobriti proizvodnju proizvoda od krvi za korištenje u hrani za životinje za nepreživare iz uzgoja u objektima za prerađu koji prerađuju krv preživara. To odobrenje se može izdati samo gdje je mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH zadovoljno, nakon inspekcijskog pregleda efikasnošću mjera, usmjerenih na sprječavanje međusobne kontaminacije, uz obavezno izvještavanje Ureda. Te mjere uključuju sljedeće minimalne zahtjeve:
- (I) proizvodnja proizvoda od krvi nepreživara mora se obavljati u zatvorenom sistemu koji je fizički odvojen od sistema za proizvodnju proizvoda od krvi preživara;
 - (II) objekti za sakupljanje, skladištenje, prijevoz i pakiranje sirovine u rasutom stanju i gotovih proizvoda u rasutom stanju porijeklom od nepreživara, moraju biti fizički odvojeni od objekata u kojima su sirovine u rasutom stanju i gotovi proizvodi u rasutom stanju porijeklom od preživara;
 - (III) mora se primjenjivati redovni postupak usklađivanja između preuzete krvi preživara i nepreživara i odgovarajućih proizvoda od krvi;
 - (IV) mora se sprovoditi redovno uzorkovanje i analize proizvoda od krvi porijeklom od nepreživara kako bi se provjerila odsutnost međusobne kontaminacije s proizvodima od krvi porijeklom od preživara koristeći analitičke metode za određivanje sastojaka životinjskog porijekla za kontrolu hrane za životinje iz Aneksa VI Pravilnika o metodama uzorkovanja; učestalost uzorkovanja i analiza moraju biti određeni na temelju procjene rizika koju sprovodi subjekt u poslovanju s hranom za životinje/hranom kao dio postupaka koji se temelje na načelima analize rizika i kritičnim kontrolnim tačkama (HACCP); rezultati takvog uzorkovanja i analiza moraju biti dostupni Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje pet godina;
- d) Riječi "proizvodi od krvi nepreživara-nije za hranjenje preživara" jasno su navedene u pratećem komercijalnom dokumentu ili zdravstvenom certifikatu, iz člana 22. stav (2) Odluke o

nusproizvodima kao i na oznaci proizvoda od krvi dobivenih od nepreživara.

Riječi "sadržava proizvode od krvi nepreživara-nije za hranjenje preživara" jasno su navedene na oznaci krmnih smjesa koje sadržavaju proizvode od krvi dobivene od nepreživara.

Odjeljak D

POSEBNI UVJETI KOJI SE PRIMJENJUJU NA PROIZVODNJU I KORIŠTENJE PRERAĐENIH ŽIVOTINJSKIH BJELANČEVINA DOBIVENIH OD NEPREŽIVARA, OSIM RIBLJEG BRAŠNA I OSIM PRERAĐENIH ŽIVOTINJSKIH BJELANČEVINA DOBIVENIH OD INSEKATA IZ UZGOJA I KRMNIH SMJESA, KOJE SADRŽAVAJU TAKVE BJELANČEVINE, NAMIJENJENIH HRANJENJU ŽIVOTINJA AKVAKULTURE

Sljedeći posebni uvjeti primjenjuju se na proizvodnju i korištenje prerađenih životinjskih bjelančevina dobivenih od nepreživara, osim ribljeg brašna i osim prerađenih životinjskih bjelančevina dobivenih od insekata iz uzgoja i krmnih smjesa, koje sadržavaju takve bjelančevine, namijenjenih hranjenju životinja akvakulture:

- a) Nusproizvodi životinjskog porijekla namijenjeni proizvodnji prerađenih životinjskih bjelančevina iz ovog Odjeljka, moraju potjecati iz:
 - (I) klaonica u kojima se ne kolju preživari i koje su registrirane od mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH kao klaonice u kojima se ne kolju preživari; ili
 - (II) rasjekavaonica u kojima se ne otkoštava ili ne rasijeca meso preživara i koje su registrirane od mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH kao rasjekavaonice u kojima se ne otkoštava ili ne rasijeca meso preživara; ili
 - (III) drugih objekata, osim onih iz podtač. (I) ili (II) ove tačke u kojima se ne manipulira proizvodima od preživara i koji su registrirani od mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH kao objekti u kojima se ne manipulira proizvodima od preživara.

Odstupajući od tog posebnog uvjeta, mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH može odobriti klanje preživara u klaonici u kojoj se proizvode nusproizvodi životinjskog porijekla, porijeklom od nepreživara, namijenjeni proizvodnji prerađenih životinjskih bjelančevina iz ovog Odjeljka te manipuliranje proizvodima od preživara u rasjekavaonici ili drugom objektu za proizvodnju nusproizvoda životinjskog porijekla od nepreživara namijenjenih proizvodnji prerađenih životinjskih bjelančevina iz ovog Odjeljka.

To odobrenje može se izdati samo ako je mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH nakon inspekcijskog pregleda uvjeren da su mjere usmjerene na sprječavanje unakrižne kontaminacije nusproizvoda od preživara i nepreživara efikasne, uz obavezno izvještavanje Ureda.

Te mjere uključuju sljedeće minimalne zahtjeve:

- (I) klanje nepreživara mora se sprovoditi na linijama koje su fizički odvojene od linija koje se koriste za klanje preživara;
- (II) proizvodima od nepreživara mora se manipulirati na proizvodnim linijama koje su fizički odvojene od onih na kojima se manipulira proizvodima od preživara;
- (III) objekti za sakupljanje, skladištenje, prijevoz i pakiranje nusproizvoda životinjskog porijekla, od

- nepreživara, moraju biti odvojeni od objekata za nusproizvode životinjskog porijekla od preživara;
- (IV) nusproizvodi životinjskog porijekla, porijeklom od nepreživara, moraju se redovno uzorkovati i analizirati da se otkrije prisutnost bjelančevina preživara. Analitička metoda mora biti naučno potvrđena za tu namjenu. Učestalost uzorkovanja i analize određuju se na temelju procjene rizika koju sprovodi subjekt u poslovanju s hranom za životinje/hranom kao dio postupaka koji se temelje na načelima HACCP-a;
- b) Nusproizvodi životinjskog porijekla, porijeklom od nepreživara, namijenjeni za korištenje u proizvodnji prerađenih životinjskih bjelančevina iz ovog Odjeljka, moraju se prevoziti u objekt za preradu u vozilima i kontejnerima koji nisu korišteni za prijevoz nusproizvoda životinjskog porijekla porijeklom od preživara.
- Odstupajući od tog posebnog uvjeta oni se mogu prevoziti u vozilima i kontejnerima koji su prethodno korišteni za prijevoz nusproizvoda životinjskog porijekla, porijeklom od preživara, pod uvjetom da su ta vozila i kontejneri prethodno očišćeni kako bi se izbjegla međusobna kontaminacija, u skladu s dokumentiranim postupkom koji je prethodno odobrio mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH.
- Svaka upotreba takvog postupka mora biti navedena u dokumentaciji koja mora biti dostupna Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje dvije godine.
- c) Prerađene životinjske bjelančevine iz ovog Odjeljka proizvode se u pogonima za preradu koji su namijenjeni isključivo preradi nusproizvoda životinjskog porijekla od nepreživara, koji potječu iz klaonice, rasjekavaonica ili drugih objekata iz tačke a) ovog Odjeljka. Te pogone za preradu mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH registrira kao pogone koji isključivo prerađuju nusproizvode životinjskog porijekla od nepreživara.
- Odstupajući od tog posebnog uvjeta, mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH može odobriti proizvodnju prerađenih životinjskih bjelančevina iz ovog Odjeljka u objektima za preradu, koji prerađuju nusproizvode životinjskog porijekla od preživara.
- To odobrenje se može izdati samo ako je mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH zadovoljno, nakon inspekcijskog pregleda, efikasnošću mjera, usmjerenih na sprječavanje međusobne kontaminacije između prerađenih životinjskih bjelančevina od preživara i prerađenih životinjskih bjelančevina od nepreživara, uz obavezno izvještavanje Ureda.
- Te preventivne mjere moraju uključivati sljedeće minimalne zahtjeve:
- (I) proizvodnja prerađenih životinjskih bjelančevina, dobivenih od preživara, mora se obavljati u zatvorenom sistemu koji je fizički odvojen od sistema za proizvodnju prerađenih životinjskih bjelančevina iz ovog Odjeljka;
- (II) držanje nusproizvoda životinjskog porijekla, dobivenih od preživara, tokom skladištenja i prijevoza u objektima koji su fizički odvojeni od onih za nusproizvode životinjskog porijekla dobivene od nepreživara;
- (III) držanje prerađenih životinjskih bjelančevina, dobivenih od preživara, tokom skladištenja i pakiranja u objektima koji su fizički odvojeni od onih za gotove proizvode dobivene od nepreživara;
- (IV) mora se sprovoditi redovno uzorkovanje i analize prerađenih životinjskih bjelančevina iz ovog Odjeljka, kako bi se provjerila odsutnost međusobne kontaminacije prerađenim životinjskim bjelančevinama od preživara, koristeći analitičke metode za određivanje sastojaka životinjskog porijekla za kontrolu hrane za životinje iz Aneksa VI Pravilnika o metodama uzorkovanja; učestalost uzorkovanja i analiza određuju se na temelju procjene rizika koju sprovodi subjekt u poslovanju s hranom za životinje/hranom kao dio postupaka koji se temelje na načelima analize rizika i kritičnim kontrolnim tačkama (HACCP); rezultati takvog uzorkovanja i analiza moraju biti dostupni Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje pet godina;
- d) Krmne smjese koje sadrže prerađene životinjske bjelančevine iz ovog Odjeljka moraju se proizvoditi u objektima koje je za tu namjenu odobrilo mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH i koji su namijenjeni isključivo za proizvodnju hrane za životinje za životinje akvakulture.
- Odstupajući od tog posebnog zahtjeva:
- (I) nakon direktnog inspekcijskog pregleda mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH može odobriti proizvodnju krmnih smjesa koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine iz ovog Odjeljka, za životinje akvakulture u objektima u kojima se proizvode i krmne smjese namijenjene drugim životinjama iz uzgoja, osim krznara, uz obavezno izvještavanje Ureda, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
- krmne smjese namijenjene preživarima moraju se proizvoditi i držati, tokom skladištenja, prijevoza i pakiranja, u objektima koji su fizički odvojeni od onih objekata u kojima se proizvode i drže krmne smjese za nepreživare;
 - krmne smjese namijenjene životinjama akvakulture moraju se proizvoditi i držati, tokom skladištenja, prijevoza i pakiranja, u objektima koji su fizički odvojeni od onih objekata u kojima se proizvode i drže krmne smjese za druge nepreživare;
 - evidencije s detaljnim podacima o kupnji i upotrebi prerađenih životinjskih bjelančevina iz ovog Odjeljka i o prodaji krmnih smjesa koje sadrže takve bjelančevine, moraju biti dostupne Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje pet godina;
 - mora se sprovoditi redovno uzorkovanje i analize krmnih smjesa namijenjenih životinjama iz uzgoja, osim životinja akvakulture, kako bi se provjerila odsutnost nedozvoljenih sastojaka životinjskog porijekla koristeći analitičke metode za određivanje sastojaka životinjskog porijekla za kontrolu hrane za životinje iz Aneksa VI Pravilnika o metodama uzorkovanja; učestalost takvog uzorkovanja i analiza se određuju na

- temelju procjene rizika koju sprovodi subjekt u poslovanju s hranom za životinje/hranom kao dio postupaka koji se temelje na načelima analize rizika i kritičnim kontrolnim tačkama (HACCP); rezultati takvog uzorkovanja i analiza moraju biti dostupni Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje pet godina;
- (II) posebno odobrenje za proizvodnju potpune hrane za životinje od krmnih smjesa koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine iz ovog Odjeljka ne zahtijeva se za proizvođače za vlastite potrebe koji ispunjavaju sljedeće uvjete:
- mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH registriralo ih je za proizvodnju potpune hrane za životinje od krmnih smjesa koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine, dobivene od nepreživara, osim ribljeg brašna i osim prerađenih životinjskih bjelančevina dobivenih od insekata iz uzgoja;
 - drže samo životinje vodene kulture, te
 - krmne smjese koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine iz ovog Odjeljka, a koriste se u njihovoj proizvodnji, sadržavaju manje od 50% sirovih bjelančevina.
- e) U pratećem komercijalnom dokumentu ili zdravstvenom certifikatu, iz člana 22. stav (2) Odluke o nusproizvodima za prerađene životinjske bjelančevine iz ovog Odjeljka, kao i na oznaci proizvoda, jasno je navedeno sljedeće: "prerađene životinjske bjelančevine od nepreživara-nije za hranjenje životinja iz uzgoja, osim životinja akvakulture i krznara".
- Sljedeće riječi jasno su navedene na oznaci krmnih smjesa koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine iz ovog Odjeljka: "sadržava prerađene životinjske bjelančevine dobivene od nepreživara-nije za hranjenje životinja iz uzgoja, osim životinja akvakulture i krznara".

Odjeljak E
POSEBNI UVJETI KOJI SE KORISTE ZA
PROIZVODNJU, STAVLJANJE NA TRŽIŠTE I
KORIŠTENJE MLJEČNIH ZAMJENICA KOJE SADRŽE
RIBLJE BRAŠNO ZA HRANJENJE NEODBIJENIH
ŽIVOTINJA IZ UZGOJA VRSTE PREŽIVARA

Sljedeći posebni uvjeti primjenjuju se na proizvodnju, stavljanje na tržište i korištenje mlječnih zamjenica koje sadrže riblje brašno za hranjenje neodbijenih životinja iz uzgoja:

- a) riblje brašno, koje se koristi u mlječnim zamjenicama mora se proizvoditi u objektima za prerađu koji su namijenjeni isključivo za proizvodnju proizvoda dobivenih od:
- (I) vodenih životinja, osim morskih sisara;
 - (II) vodenih beskičmenjaka iz uzgoja, osim onih koji su obuhvaćeni definicijom "vodenih životinja" iz člana 4. tačke j) Odluke o nusproizvodima; ili
 - (III) zvjezdaca vrste *Asterias rubens* prikupljenih u proizvodnom području kako je definirano u tački 2.5. Aneksa I Pravilnika o higijeni hrane životinjskog porijekla i razvrstanih na odgovarajući način.

Riblje brašno koje se koristi u mlječnim zamjenicama mora biti u skladu s općim uvjetima iz Poglavlja III ovog Aneksa.

- b) Riječi "riblje brašno - nije za hranjenje preživara osim neodbijenih preživara" jasno su navedene u pratećem komercijalnom dokumentu ili zdravstvenom certifikatu iz člana 22. stav (2) Odluke o nusproizvodima kao i na oznaci ribljeg brašna namijenjenog upotrebi u mlječnim zajednicama.
- c) korištenje ribljeg brašna za neodbijene preživare iz uzgoja dozvoljeno je samo za proizvodnju mlječnih zamjenica, distribuiranih u suhom obliku i primijenjenih nakon otapanja u zadanoj količini tekućine, namjenjenih hranjenju neodbijenih preživara kao dodatka ili zamjene za postkolostralno mlijeko prije odbića;
- d) mlječne zamjenice, koje sadržavaju riblje brašno namijenjeno neodbijenim preživarima iz uzgoja, moraju biti proizvedene u objektima koji ne proizvode druge krmne smjese namijenjene preživarima i koje je u tu svrhu odobrilo mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Odstupajući od tog posebnog uvjeta, mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH može odobriti proizvodnju drugih krmnih smjesa za preživare u objektima koji proizvode i mlječne zamjenice koje sadržavaju riblje brašno, namijenjene neodbijenim preživarima iz uzgoja, uz obavezno izvještavanje Ureda, nakon direktnog inspekcijuskog pregleda uz poštovanje sljedećih uvjeta:

- (I) druge krmne smjese namijenjene preživarima moraju se tokom skladištenja, prijevoza i pakiranja držati u objektima koji su fizički odvojeni od onih koji se koriste za riblje brašno u rasutom stanju i mlječne zamjenice u rasutom stanju koje sadrže riblje brašno;
- (II) druge krmne smjese namijenjene preživarima moraju biti proizvedene u objektima koji su fizički odvojeni od objekata u kojima se proizvode mlječne zamjenice koje sadržavaju riblje brašno;
- (III) evidencije o detaljnim podacima o kupnji i korištenju ribljeg brašna i prodaji mlječnih zamjenica koje sadržavaju riblje brašno moraju biti dostupne Uredu i mjerodavnom tijelu entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje pet godina;
- (IV) mora se sprovoditi redovno uzorkovanje i analize drugih krmnih smjesa namijenjenih preživarima kako bi se provjerila odsutnost nedozvoljenih sastojaka životinjskog porijekla korištenjem analitičkih metoda za određivanje sastojaka životinjskog porijekla za kontrolu hrane za životinje kako je navedeno u Aneksu VI Pravilnika o metodama uzorkovanja; učestalost takvog uzorkovanja i analiza određuju se na temelju procjene rizika koju sprovodi subjekt u poslovanju s hranom za životinje/hranom kao dio postupaka koji se temelje na načelima analize rizika i kritičnim kontrolnim tačkama (HACCP); rezultati takvog uzorkovanja i analiza moraju biti dostupni Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje pet godina;
- e) prije puštanja u slobodni promet u BiH, uvoznici moraju osigurati da se svaka pošiljka uvezenih mlječnih zamjenica koje sadrže riblje brašno analizira u skladu s analitičkim metodama za određivanje sastojaka životinjskog porijekla za kontrolu hrane za

- životinje kako je navedeno u Aneksu VI Pravilnika o metodama uzorkovanja, kako bi se provjerila odsutnost nedopuštenih sastojaka životinjskog porijekla;
- f) na oznaci za mliječne zamjenice koje sadržavaju riblje brašno i namijenjene su neodbijenim preživarima iz uzgoja i svako pakiranje mora biti jasno navedeno sljedeće: "sadrži riblje brašno - nije za hranjenje preživara osim neodbijenih preživara";
- g) mliječne zamjenice u rasutom stanju koje sadržavaju riblje brašno namijenjene neodbijenim preživarima iz uzgoja moraju se prevoziti u vozilima i spremnicima te čuvati u skladišnim prostorima koji se ne koriste za prijevoz, odnosno skladištenje druge hrane za životinje namijenjene preživarima.

Odstupajući od tog posebnog uvjeta, vozila, spremnici i skladišni prostori koji će se poslije koristiti za prijevoz, odnosno skladištenje druge hrane za životinje u rasutom stanju namijenjene preživarima, mogu se upotrijebiti za prijevoz, odnosno skladištenje mliječnih zamjenica u rasutom stanju, koje sadržavaju riblje brašno, namijenjenih neodbijenim preživarima iz uzgoja, ako su, u skladu s dokumentiranim postupkom koji je prethodno odobrio Ured u saradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH, prethodno očišćeni, kako bi se izbjegla unakrižna kontaminacija. Svaku primjenu takvog postupka potrebno je navesti u dokumentaciji koja mora biti dostupna Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje dvije godine;

- g) na posjedima, na kojima se drže preživari, sprovede se mjere kojima se sprječava da se mliječne zamjenice koje sadržavaju riblje brašno koriste u hranjenju drugih preživara koji nisu neodbijeni preživari. Mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH sastavlja spisak posjeda koja koriste mliječne zamjenice koje sadržavaju riblje brašno na temelju sistema prethodnih prijava posjeda ili drugog sistema kojim se osigurava skladnost s ovim posebnim uvjetom, uz obavezno izvješćavanje Ureda.

Odjeljak F

POSEBNI UVJETI KOJI SE PRIMJENJUJU NA PROIZVODNJU I KORIŠTENJE PRERAĐENIH ŽIVOTINJSKIH BJELANČEVINA DOBIVENIH OD INSEKATA IZ UZGOJA I KRMNIH SMJESA, KOJE SADRŽAVAJU TAKVE BJELANČEVINE, NAMIJENJENIH HRANJENJU ŽIVOTINJA AKVAKULTURE

Sljedeći posebni uvjeti primjenjuju se na proizvodnju i korištenje prerađenih životinjskih bjelančevina dobivenih od insekata iz uzgoja i krmnih smjesa, koje sadržavaju takve bjelančevine, namijenjenih hranjenju životinja akvakulture:

- a) Prerađene životinjske bjelančevine dobivene od insekata iz uzgoja moraju se:
- (I) proizvoditi u pogonima za prerađu koji su odobreni u skladu s članom 25. stav (1) tačka a) Odluke o nusproizvodima i namijenjeni isključivo proizvodnji proizvoda dobivenih od insekata iz uzgoja; te
- (II) proizvoditi u skladu sa zahtjevima iz Aneksa X, Poglavlje II, Odjeljak 1. Pravilnika o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uvjeta za nusproizvode.
- b) krmne smjese koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine dobivene od insekata iz uzgoja moraju se proizvoditi u objektima koje je za tu namjenu odobrilo mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH i koji

su namijenjeni isključivo proizvodnji hrane za životinje akvakulture, uz obavezno izvješćavanje Ureda.

Odstupajući od tog posebnog zahtjeva:

- (I) nakon direktnog inspekcijskog pregleda mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH može odobriti proizvodnju krmnih smjesa koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine dobivene od insekata iz uzgoja, namijenjenih životinjama akvakulture u objektima u kojima se proizvode, i krmne smjese namijenjene drugim životinjama iz uzgoja, osim krznara, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti i uz obavezno izvješćavanje Ureda:
- krmne smjese namijenjene preživarima moraju se proizvoditi i držati, tokom skladištenja, prijevoza i pakiranja, u objektima koji su fizički odvojeni od onih objekata u kojima se proizvode i drže krmne smjese namijenjene nepreživarima,
 - krmne smjese namijenjene životinjama akvakulture moraju se proizvoditi i držati, tokom skladištenja, prijevoza i pakiranja, u objektima koji su fizički odvojeni od onih objekata u kojima se proizvode i drže krmne smjese namijenjene drugim nepreživarima,
 - evidencije s detaljnim podacima o kupnji i korištenju prerađenih životinjskih bjelančevina dobivenih od insekata iz uzgoja te o prodaji krmnih smjesa, koje sadržavaju takve bjelančevine, moraju Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH biti dostupne najmanje pet godina,
 - mora se sprovoditi redovno uzorkovanje i analiza krmnih smjesa namijenjenih životinjama iz uzgoja, osim životinja akvakulture, kako bi se provjerila odsutnost nedopuštenih sastojaka životinjskog porijekla, koristeći se analitičkim metodama za određivanje sastojaka životinjskog porijekla za kontrolu hrane za životinje iz Aneksa VI Pravilnika o metodama uzorkovanja; učestalost takvog uzorkovanja i analiza određuju se na temelju procjene rizika koju sprovodi subjekt kao dio postupaka koji se temelje na načelima analize rizika i kritičnim kontrolnim tačkama HACCP-a; rezultati takvog uzorkovanja i analiza moraju Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH biti dostupni najmanje pet godina;
- (II) posebno odobrenje za proizvodnju potpune hrane za životinje od krmnih smjesa koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine dobivene od insekata iz uzgoja ne zahtijeva se za proizvođače za vlastite potrebe koji ispunjavaju sljedeće uvjete:
- mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH registriralo ih je za proizvodnju potpune hrane za životinje od krmnih smjesa koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine dobivene od insekata iz uzgoja,

- drže samo životinje akvakulture, te
 - krmne smjese koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine dobivene od insekata iz uzgoja, a upotrebljavaju se u njihovoj proizvodnji, sadržavaju manje od 50% sirovih bjelančevina.
- c) u pratećem komercijalnom dokumentu ili zdravstvenom certifikatu iz člana 22. stav (2) Odluke o nusproizvodima za prerađene životinjske bjelančevine dobivene od insekata iz uzgoja, kao i na oznaci proizvoda, jasno je navedeno sljedeće: "prerađene bjelančevine od insekata-nije za hranjenje životinja iz uzgoja, osim životinja akvakulture i krznara".

Sljedeće riječi jasno su navedene na oznaci krmnih smjesa koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine dobivene od insekata: "sadržava prerađene životinjske bjelančevine od nepreživara-nije za hranjenje životinja iz uzgoja, osim životinja akvakulture i krznara".

POGLAVLJE V

OPĆI ZAHTEJEVI

Odjeljak A

SPISKOVI

Ured i mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH ažuriraju i javno objavljuju liste:

- a) klaonica iz kojih potječe krv proizvedena u skladu s Aneksom IV, Poglavlje IV, Odjeljak C tačka a) ovog Pravilnika;
- b) odobrenih objekata za preradu koji proizvode proizvode od krvi u skladu s Aneksom IV, Poglavlje IV, Odjeljak C tačka c) ovog Pravilnika;
- c) klaonica i rasjekaonica iz kojih potječu nusproizvodi životinjskog porijekla namijenjeni za korištenje za proizvodnju prerađenih životinjskih bjelančevina u skladu s Aneksom IV, Poglavlje IV, Odjeljak D tačka a) ovog Pravilnika;
- d) odobrenih objekata za preradu koji proizvode prerađene životinjske bjelančevine dobivene od nepreživara i koji djeluju u skladu s Aneksom IV, Poglavlje IV, Odjeljak D tačka c) ovog Pravilnika;
- e) odobrenih objekata iz Aneksa IV, Poglavlje III, Odjeljak B, Poglavlje IV, Odjeljak D, tačka d) i Odjeljak E, tačka c) ovog Pravilnika;
- f) proizvođača za vlastite potrebe koji su registrirani i djeluju u skladu s uvjetima iz Aneksa IV, Poglavlje III, Odjeljak B i Poglavlje IV, Odjeljak D, tačka d) ovog Pravilnika.

Odjeljak B

PRIJEVOZ KRMIVA I KRMNIH SMJESA KOJE SADRŽE PROIZVODE DOBIVENE OD PREŽIVARA

1. Krmiva u rasutom stanju i krmne smjese u rasutom stanju koje sadrže proizvode dobivene od preživara izuzev onih koji su navedeni u sljedećim tačkama a), b) i c) moraju se prevoziti u vozilima i kontejnerima koji nisu korišteni za prijevoz hrane za životinje namijenjene za posjede životinje, osim krznara:
 - a) mlijeko, proizvodi na bazi mlijeka, proizvodi dobiveni od mlijeka, kolostrum i proizvodi od kolostruma;
 - b) dikalcij i trikalcij fosfat životinjskog porijekla;
 - c) hidrolizirane bjelančevine dobivene od krzna i kože preživara.
2. Odstupajući od tačke 1. ovog Odjeljka, vozila i kontejneri koja su prethodno korišteni za prijevoz krmiva u rasutom stanju i krmnih smjesa u rasutom stanju navedenih u toj tački, mogu se koristiti za prijevoz hrane za životinje namijenjene za životinje iz uzgoja, osim krznara, pod

uvjetom da su prethodno očišćeni kako bi se izbjegla međusobna kontaminacija, u skladu s dokumentiranim postupkom kojeg je prethodno odobrio Ured u saradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Svaka upotreba takvog postupka mora se navesti u dokumentaciji koja će biti dostupna Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje dvije godine.

Odjeljak C

PROIZVODNJA KRMNIH SMJESA KOJI SADRŽE PROIZVODE DOBIVENE OD PREŽIVARA

Krmne smjese koje sadrže proizvode dobivene od preživara osim onih koji su navedeni u tač. a), b) i c) ovog Odjeljka moraju se proizvoditi u objektima koji proizvode hranu za životinje iz uzgoja osim krznara:

- a) mlijeko, proizvodi na bazi mlijeka, proizvodi dobiveni od mlijeka, kolostrum i proizvodi od kolostruma;
- b) dikalcij fosfat i trikalcij fosfat životinjskog porijekla;
- c) hidrolizirani proteini dobiveni od krzna i kože preživara.

Odjeljak D

UPOTREBA I SKLADIŠTENJE NA POSJEDIMA KRMIVA I KRMNIH SMJESA ZA ŽIVOTINJE IZ UZGOJA KOJI SADRŽE PROIZVODE DOBIVENE OD PREŽIVARA

Upotreba i skladištenje krmiva i krmnih smjesa za životinje iz uzgoja koji sadrže proizvode dobivene od preživara osim onih koji su navedeni u tačkama a) do d) ovog Odjeljka, zabranjeni su na posjedima koja drže životinje iz uzgoja, osim krznara:

- a) mlijeko, proizvodi na bazi mlijeka, proizvodi dobiveni od mlijeka, kolostrum i proizvodi od kolostruma;
- b) dikalcij i trikalcij fosfat životinjskog porijekla;
- c) hidrolizirane bjelančevine dobivene od krzna i kože preživara;
- d) topljena mast dobivena od preživara, najvećeg nivoa netopivih čistoća 0,15% mase te prerađevine dobivene od takve masti.

Odjeljak E

IZVOZ PRERAĐENIH ŽIVOTINJSKIH BJELANČEVINA I PROIZVODA KOJI SADRŽAVAJU TAKVE BJELANČEVINE

1. Izvoz prerađenih životinjskih bjelančevina dobivenih od preživara ili prerađenih životinjskih bjelančevina dobivenih od preživara i nepreživara mora ispunjavati sljedeće uvjete:
 - a) Prerađene životinjske bjelančevine prevoze se u zapečaćenim spremnicima direktno iz pogona za preradu do mjesta izlaska iz područja BiH, odnosno graničnog veterinarsko-inspekcijskog prijelaza (u daljnjem tekstu Pravilnika: GVIP) navedenog u članu 2. Priručnika za rad granične veterinarske inspekcije u Bosni i Hercegovini/pregled proizvoda životinjskog porijekla ("Službeni glasnik BiH", broj 96/09 od 14.12.2009.god.), (u daljnjem tekstu: Priručnik za rad GVI). Prije nego što prerađene životinjske bjelančevine napuste područje BiH, privredni subjekt odgovoran za organizaciju njihovog prijevoza obavještava Ured, odnosno graničnog veterinarskog inspektora o dolasku pošiljke na mjesto izlaska.
 - b) Pošiljku prati propisno ispunjen komercijalni dokument sastavljen u skladu s obrascem utvrđenim u Aneksu VIII, poglavlju III, tač. 5. i 6. Pravilnika o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uvjeta za nusproizvode i izdan putem integritanog informatičkog veterinarskog sistema (TRACES). U tom se

- komercijalnom dokumentu izlazni GVIP mora navesti kao mjesto izlaska.
- c) Kad pošiljka stigne na mjesto izlaska, granični veterinarski inspektor na GVIP-u provjerava plombu svakog od spremnika podnesenog na uvid na GVIP-u. Odstupajući od toga, granični veterinarski inspektor na GVIP-u može, na temelju analize rizika, odlučiti nasumice provjeriti plombu spremnika. Ako rezultat provjere plombe nije zadovoljavajući, pošiljka se mora uništiti ili otpremiti natrag u objekt porijekla. Granični veterinarski inspektor na GVIP-u putem sistema TRACES obavještava Ured, koji je odgovoran za objekt porijekla, o dolasku pošiljke na mjesto izlaska te, ako je primjenjivo, o rezultatu provjere plombe i poduzetim korektivnim mjerama.
- d) Ured sprovodi redovne službene kontrole radi provjere ispravnog sprovođenja tač. a) i b) i kako bi se provjerilo da je za svaku pošiljku prerađenih životinjskih bjelančevina, dobivenih od preživara namijenjenu izvozu od graničnog veterinarskog inspektora GVIP-a putem sistema TRACES primljena potvrda o kontroli sprovedenoj na mjestu izlaska.
2. Ne dovodeći u pitanje tačku 1. ovog Odjeljka, zabranjuje se izvoz proizvoda koji sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine dobivene od preživara. Odstupajući od toga, ta se zabrana ne primjenjuje na prerađenu hranu za kućne ljubimce koja sadržava prerađene životinjske bjelančevine dobivene od preživara i koja je:
- a) prerađena u odobrenim objektima za proizvodnju hrane za kućne ljubimce u skladu s članom 25. Odluke o nusproizvodima; te
- b) pakirana i označena u skladu s važećim propisima.
3. Izvoz prerađenih životinjskih bjelančevina dobivenih od nepreživara ili krmnih smjesa, koje sadržavaju takve bjelančevine, mora ispunjavati sljedeće uvjete:
- a) prerađene životinjske bjelančevine dobivene od nepreživara proizvode se u pogonima za prerađu koji ispunjavaju uvjete iz Aneksa IV, Poglavlja IV, odjeljka D, tačke c) ovog Pravilnika;
- b) krmne smjese koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine dobivene od nepreživara proizvode se u objektima za proizvodnju krmnih smjesa koji:
- (I) proizvode u skladu s Aneksom IV, Poglavlje IV, Odjeljak D, tačka d) ovog Pravilnika; ili
- (II) u proizvodnji krmnih smjesa namijenjenih izvozu upotrebljavaju prerađene životinjske bjelančevine koje potječu iz pogona za prerađu koji ispunjavaju uvjete iz podtačke a) ove tačke te su:
- namijenjeni isključivo proizvodnji krmnih smjesa za izvoz iz BiH te ih je za tu namjenu odobrilo mjerodavno tijelo u skladu s Pravilnikom o načinu odobravanja objekata koji se bave uzgojem živih životinja, proizvodnjom, preradom, obradom i skladištenjem proizvoda životinjskog porijekla za izvoz na tržište Evropske unije ("Službeni glasnik BiH", broj 102/12 od 24.12.2012. god.), Pravilniku o načinu odobravanja objekata koji se bave uzgojem živih životinja, proizvodnjom, preradom, obradom i skladištenjem proizvoda životinjskog porijekla i nusproizvoda životinjskog porijekla u svrhu izvoza na tržište Evroazijskog ekonomskog saveza ("Službeni glasnik BiH", broj 83/17 od 17.11.2017.god) ili
 - namijenjeni isključivo proizvodnji krmnih smjesa za izvoz iz BiH i proizvodnji krmnih smjesa za životinje akvakulture koje se stavljaju na tržište Evropske unije te ih je za tu namjenu odobrilo mjerodavno tijelo u skladu s Pravilnikom o načinu odobravanja objekata koji se bave uzgojem živih životinja, proizvodnjom, preradom, obradom i skladištenjem proizvoda životinjskog porijekla za izvoz na tržište Evropske unije;
- c) krmne smjese koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine dobivene od nepreživara pakiraju se i označavaju u skladu s posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast ili zakonskim zahtjevima zemlje uvoznice. Ako krmne smjese koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine dobivene od nepreživara nisu označene u skladu s posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast, na oznaci se navode sljedeće riječi: "sadržava prerađene životinjske bjelančevine od nepreživara";
- d) prerađene životinjske bjelančevine u rasutom stanju dobivene od nepreživara i krmne smjese u rasutom stanju, koje sadržavaju takve bjelančevine, i koje su namijenjene izvozu iz BiH prevoze se u vozilima i spremnicima u skladište, u skladišnim prostorima koji se ne koriste za prijevoz, odnosno skladištenje hrane za životinje za stavljanje na tržište, namijenjene hranjenju preživara ili nepreživara iz uzgoja, osim životinja akvakulture. Evidencije s detaljnim podacima o vrsti prevezenih ili skladištenih proizvoda moraju biti dostupne Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje dvije godine.
- Odstupajući od prvog stava ove podtačke, vozila, spremnici i skladišni prostori koji su prethodno upotrijebljeni za prijevoz ili skladištenje prerađenih životinjskih bjelančevina u rasutom stanju dobivenih od nepreživara i krmnih smjesa u rasutom stanju, koje sadržavaju takve bjelančevine i namijenjene su izvozu iz BiH, mogu se naknadno upotrijebiti za prijevoz ili skladištenje hrane za životinje za stavljanje na tržište, namijenjene hranjenju preživara ili nepreživara iz uzgoja, osim životinja akvakulture, uz uvjet da su prethodno očišćeni kako bi se izbjegla unakrižna kontaminacija, u skladu s dokumentiranim postupkom kojeg je prethodno odobrio Ured u saradnji s mjerodavnim tijelom entiteta i Brčko Distrikta BiH. Svaku primjenu takvog postupka potrebno je navesti u dokumentaciji koja mora biti dostupna Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje dvije godine.
- Skladišta u kojima se u skladu s uvjetima iz drugog stava podtačke d) skladište prerađene životinjske bjelančevine u rasutom stanju, dobivene od nepreživara, i krmne smjese u rasutom stanju, koje sadržavaju takve bjelančevine, odobrava mjerodavno tijelo iz propisa navedenih u tački 3. podtačka b) alineja (II) Odjeljak E ovog Poglavlja, na temelju provjere njihove usklađenosti sa zahtjevima iz tog stava.
4. Odstupajući od tačke 3. ovog Odjeljka, uvjeti iz te tačke ne primjenjuju se na sljedeće:

- a) hranu za kućne ljubimce koja sadržava prerađene životinjske bjelančevine dobivene od nepreživara, a koja je bila prerađena u objektima za proizvodnju hrane za kućne ljubimce odobrenima u skladu s članom 25. Odluke o nusproizvodima te je pakirana i označena u skladu s posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast;
 - b) riblje brašno, uz uvjet da se ono proizvodi u skladu s ovim Aneksom;
 - c) prerađene životinjske bjelančevine dobivene od insekata iz uzgoja, uz uvjet da se proizvode u skladu s ovim Aneksom;
 - d) krmne smjese koje ne sadržavaju druge prerađene životinjske bjelančevine osim ribljeg brašna i prerađenih životinjskih bjelančevina dobivenih od insekata iz uzgoja, uz uvjet da se proizvode u skladu s ovim Aneksom;
 - e) prerađene životinjske bjelančevine dobivene od nepreživara namijenjene proizvodnji hrane za kućne ljubimce ili organskih gnojiva i poboljšivača tla u trećoj zemlji odredišta, uz uvjet da izvoznik prije izvoza osigura analizu svake pošiljke prerađenih životinjskih bjelančevina u skladu s analitičkom metodom iz tačke 2.2. Aneksa VI Pravilnika o metodama uzorkovanja kako bi se utvrdila odsutnost sastojaka porijeklom od preživara.
- (I) lobanja, uključujući mozak i oči, tonzile i kičmena moždina životinja starijih od 12 mjeseci ili koje imaju trajne sjekutiće koji su izbili iz desni, i
 - (II) slezena i ileum životinja bez obzira na dob.
2. Posebni zahtjevi:
Tkiva sa spiska u tački 1. podtač. a) i b) dobivena od životinja s porijeklom iz država članica Evropske unije sa zanemarivim rizikom od GSE-a smatraju se specificiranim rizičnim materijalom.
 3. Označivanje i uništavanje
Specificirani rizični materijal označava se bojom ili, prema potrebi, na drugi način, neposredno nakon odstranjivanja te se uklanja u skladu s pravilima navedenima u Odluci o nusproizvodima, a posebno u njenom članu 14.
 4. Odstranjivanje specificiranog rizičnog materijala
 - 4.1. Specificirani rizični materijal mora biti odstranjen u:
 - a) klaonicama ili, prema potrebi, na drugim mjestima na kojima se obavlja klanje;
 - b) rasjekavaonicama, ako je riječ o kičmi goveda;
 - c) prema potrebi, u odobrenim objektima ili pogonima iz člana 25. stav (1) tačka h) Odluke o nusproizvodima.
 - 4.2. Odstupajući od tačke 4.1. ovog Aneksa, upotreba alternativnog testa za odstranjivanje specificiranog rizičnog materijala iz člana 10. stav (2) ovog Pravilnika može se odobriti pod uvjetom da je taj alternativni test naveden u Aneksu X, ovog Pravilnika, u skladu sa sljedećim uvjetima:
 - a) alternativni testovi moraju se provesti u klaonicama na svim životinjama koje dolaze u obzir za odstranjivanje specificiranog rizičnog materijala;
 - b) nijedan proizvod, dobiven od goveda, ovaca ili koza, namijenjen prehrani ljudi ili životinja ne smije biti otpremljen iz klaonice prije nego što je Ured primio i prihvatio rezultate alternativnih testova za sve zaklane životinje kod kojih postoji mogućnost da su kontaminirane ako je GSE potvrđen kod jedne od njih;
 - c) ako alternativni test pokaže pozitivan rezultat, sav materijal od goveda, ovaca i koza kod kojeg postoji mogućnost da je kontaminiran u klaonici mora se uništiti u skladu s tačkom 3. ovog Aneksa, osim ako je moguće identificirati i držati odvojeno sve dijelove tijela uključujući kožu zaražene životinje.
 - 4.3. Odstupajući od odredbi tačke 4.1. ovog Aneksa, dopušteno je:
 - a) odstranjivanje kičmene moždine ovaca i koza u rasjekavaonicama koje su posebno ovlaštene u tu svrhu;
 - b) odstranjivanje kičme goveda s trupova ili dijelova trupova u mesnicama koje su posebno odobrene, praćene i registrirane u tu svrhu;
 - c) odvajanje mesa glave goveda u rasjekavaonicama koje su posebno ovlaštene u tu svrhu u skladu s odredbama određenim u tački 9. ovog Aneksa.
 - 4.4. Pravila o odstranjivanju specificiranog rizičnog materijala utvrđena u ovom Poglavlju ne primjenjuju se na materijal kategorije 1. koji se koristi za prehranu životinja u zoološkim vrtovima skladu s članom 19. stav (3) tačka a) Odluke o nusproizvodima te materijala kategorije 1. koji se koristi za prehranu ugroženih ili zaštićenih vrsta ptica lešinara i drugih vrsta koje žive u svojem prirodnom staništu u skladu s članom 19. stav (3) tačka b) Odluke o nusproizvodima, u cilju promovisanja biološke raznolikosti.
 5. Mjere koje se odnose na mašinski otkošteno meso
Ne dovodeći u pitanje pojedinačne odluke utvrđene u članu 6. stavu (2) i posebno od člana 11. stav (3) ovog Pravilnika,

Odjeljak H SLUŽBENE KONTROLE

1. Službene kontrole koje sprovode mjerodavna inspeksijska tijela zbog provjere skladnosti sa pravilima iz ovog Aneksa, moraju uključivati inspeksijske preglede i uzorkovanje za analizu prerađenih životinjskih bjelančevina i hrane za životinje u skladu s analitičkim metodama za određivanje sastojaka životinjskog porijekla za kontrolu hrane za životinje iz Aneksa VI Pravilnika o metodama uzorkovanja.
2. Mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH moraju redovno provjeravati osposobljenost laboratorija za sprovođenje analiza u okviru službenih kontrola, a posebno procjenom rezultata međulaboratorijskog testiranja, uz obavezno izvješćavanje Ureda.
Ukoliko osposobljenost laboratorija nije zadovoljavajuća kao minimalna korektivna mjera mora se provesti dodatna edukacija laboratorijskog osoblja prije sprovođenja daljnjih analiza.

ANEKS V SPECIFICIRANI RIZIČNI MATERIJAL

1. Definicija specificiranog rizičnog materijala
Specificirani rizični materijal su tkiva koja potječu od životinja porijeklom iz države ili regije ili područja jedne s kontroliranim ili neodređenim GSE rizikom, i to:
 - a) u goveda:
 - (I) lobanja bez donje vilice, a uključujući mozak i oči te kičmena moždina životinja starijih od 12 mjeseci;
 - (II) kičma, osim pršljenova repa, spinalnih i poprečnih izdanaka vratnih, prsnih i lumbalnih pršljenova i medijalnog grebena sakralne kosti i krila sakralne kosti, ali uključujući dorzalne korijene ganglija životinja starijih od 30 mjeseci;
 - (III) tonzile, zadnja četiri metra tankog crijeva, slijepo crijevo i mezenterija životinja svih dobnih kategorija.
 - b) u ovaca i koza:

- zabranjeno je korištenje kostiju ili komada s kostima goveda, ovaca i koza za proizvodnju mašinski otkošenog mesa.
6. Mjere koje se odnose na leceraciju tkiva
Zabranom utvrđenom u članu 10. stavu (3) ovog Pravilnika, zabranjuje se primjena laceracije tkiva središnjeg nervnog sistema instrumentom u obliku dugačke šipke koji se uvodi u kranijalnu šuplinu nakon omamljivanja ili ubrizgavanjem plina u kranijalnu šuplinu na govedima, ovacama i kozama, čije je meso namijenjeno za prehranu ljudi ili životinja.
7. Odvajanje jezika goveda
Jezici goveda svih životnih dobi, namijenjeni prehrani ljudi ili životinja, odvajaju se u klaonici poprečnim rezom rostralno od jezičnog nastavka bazihoidne kosti.
8. Odvajanje mesa glave goveda
- 8.1. Meso glave goveda starijih od 12 mjeseci odvaja se u klaonicama, u skladu sa sistemom kontrole, priznatom od Ureda, radi sprječavanja moguće kontaminacije mesa glave sa tkivom središnjeg nervnog tkiva. Sistem uključuje najmanje sljedeće odredbe:
- odvajanje se odvija u, za to namijenjenom prostoru, fizički odvojenom od ostalih dijelova linije klanja;
 - ako se glave odstranjuju sa pokretne trake ili s kuka prije odvajanja mesa glave, čeonu otvor od probijanja i *foramen magnum* zapečaćuju se neprobojnim i trajnim čepom. Ako se uzorkuje moždina radi laboratorijskog testiranja na GSE, *foramen magnum* se zapečaćuje neposredno nakon tog uzorkovanja;
 - meso glave ne odvaja se s glavom ako su oštećene ili izgubljene oči neposredno prije ili nakon klanja, ili koje su oštećene na drugi način što bi moglo uzrokovati kontaminaciju glave sa središnjim nervnim tkivom;
 - meso glave ne odvaja se s glavom koje nisu primjereno zapečaćene u skladu sa podtačkom b) ove tačke;
 - ne dovodeći u pitanje opća pravila higijene, posebne radne upute moraju se urediti radi sprječavanja kontaminacije mesa glave tokom odvajanja, a posebno u slučaju kada je pečat koji se spominje u podtački b) ove tačke izgubljen ili su oči tokom te aktivnosti oštećene;
 - uspostavlja se plan uzorkovanja koji koristi odgovarajući laboratorijski test za otkrivanje središnjeg nervnog tkiva radi potvrđivanja da se primjereno sprovode mjere za smanjivanje kontaminacije.
- 8.2. Posebno od zahtjeva tačke 8.1. ovog Aneksa, Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, može odlučiti o primjeni alternativnog kontrolnog sistema u klaonici za izdvajanje mesa sa glave goveda, što vodi srazmjernom smanjivanju nivoa kontaminacije mesa glave sa središnjim nervnim tkivom. Mora se uspostaviti plan uzorkovanja koji koristi primjereni laboratorijski test za otkrivanje središnjeg nervnog tkiva radi potvrđivanja da se primjereno sprovode mjere za smanjivanje kontaminacije.
- 8.3. Ako se odvajanje sprovodi bez odstranjivanja glave goveda sa pokretnih traka ili s kuka, tačke 8.1. i 8.2. se ne primjenjuju.
9. Odvajanje mesa glave goveda u odobrenim rasjekavaonicama
Posebno od tačke 8. ovog Aneksa, meso glava goveda se može odvojiti u rasjekavaonicama posebno odobrenim u tu svrhu i uz uvjet da se udovoljava sljedećim uvjetima:
- glave namijenjene prijevozu u rasjekavaonicu vješaju se na kuku tokom perioda pohrane i prijevoza od klaonice do rasjekavaonice;
 - čeonu otvor od probijanja i *foramen magnum* zapečaćuju se nepropusnim i trajnim čepom prije skidanja s pokretnih traka ili kuka. Ako se uzorkuje mozak radi laboratorijskog testiranja na GSE, *foramen magnum* se zapečaćuje neposredno nakon tog uzorkovanja;
- glave koje nisu primjereno zapečaćene u skladu sa podtačkom b) ove tačke, ako su oštećene ili izgubljene oči neposredno prije ili nakon klanja, ili koje su oštećene na drugi način što bi moglo uzrokovati kontaminaciju mesa glave tkivom središnjeg nervnog sistema, isključuju se iz prijevoza i ne smiju se slati u odobrene rasjekavaonice;
 - uspostavljen je plan uzorkovanja u klaonici koji koristi primjereni laboratorijski test za otkrivanje središnjeg nervnog tkiva radi potvrđivanja da se primjereno sprovode mjere za smanjivanje kontaminacije;
 - odvajanje mesa glave sprovodi se u skladu sa sistemom kontrole, odobrenom od Ureda uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, radi osiguravanja sprječavanja moguće kontaminacije mesa glave. Sistem uključuje najmanje:
 - sve se glave vizualno pregledavaju na znakove kontaminacije ili oštećenja i primjerenog pečaćenja prije početka odvajanja mesa glave;
 - meso glave se ne odvaja s glavom koje nisu primjereno zapečaćene, u kojima su oči oštećene ili koje su oštećene na drugi način koji može dovesti do kontaminacije mesa glave tkivom središnjeg nervnog sistema. Meso glave ne odvaja se s glavom u slučaju sumnje na kontaminaciju takvih glava;
 - ne dovodeći u pitanje opća pravila higijene, posebne radne upute moraju se urediti radi sprječavanja kontaminacije mesa glave tokom prijevoza i odvajanja, a posebno ako je čep ispao ili su oči tokom te aktivnosti oštećene;
 - uspostavljen je plan uzorkovanja za rasjekavaonicu koja koristi odgovarajući laboratorijski test za otkrivanje središnjeg nervnog tkiva radi potvrđivanja da se primjereno sprovode mjere za smanjivanje kontaminacije.
10. Pravila za stavljanje na tržište i izvoz
- 10.1. Ured može dopustiti otpremanje glava ili cijelih trupova koji sadrže specifikirani rizični materijal u drugu zemlju samo nakon što je dobio potvrdu od države uvoznice da će primiti materijal i nakon što je država uvoznica odobrila uvjete otpreme i prijevoza.
- 10.2. Posebno od tačke 10.1. ovog Aneksa trupovi, polovine trupova ili polovine trupova izrezane u ne više od tri veleprodajna rezana dijela te četvrti koji ne sadrže specifikirani rizični materijal osim kičme, uključujući dorzalne korijene ganglija, mogu biti otpremljene iz jedne u drugu državu članicu bez prethodnog pismenog odobrenja zemlje koja prima pošiljku.
- 10.3. Zabranjuje se izvoz izvan zemlje glava i svježeg mesa goveda, ovaca ili koza koje sadrže specifikirani rizični materijal.
11. Kontrole
- 11.1. Mjerodavna inspekcijska tijela iz člana 4. tačke c) ovog Pravilnika moraju sprovoditi učestale službene kontrole radi provjere ispravne primjene ovog Aneksa i osigurati da se poduzimaju odgovarajuće mjere za izbjegavanje svake kontaminacije, posebno u klaonicama, rasjekavaonicama ili drugim mjestima u kojima se uklanja specifikirani rizični materijal, poput mesnica ili objekata navedenih u tački 4. podtački 4.1. alineji c) ovog Aneksa. Ured sprovodi službene kontrole u vezi sa međunarodnim transportom.

11.2. Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH mora uspostaviti sistem kojim osigurava i provjerava da se specificiranim rizičnim materijalom rukuje i da ga se odlaže u skladu sa ovim Pravilnikom, Odluke o nusproizvodima i posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast;

11.3. Mora se uspostaviti sistem kontrole za uklanjanje kičme kako je određeno tačkom 1. podtačkom a) ovog Aneksa. Taj sistem kontrole mora uključivati najmanje sljedeće mjere:

- a) ako se ne zahtijeva uklanjanje kičme, govedi trupovi ili veleprodajni komadi trupova s kičmom moraju biti označeni jasno vidljivom plavom crtom na naljepnici u skladu s posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast;

Ako se zahtijeva uklanjanje kičme, govedi trupovi ili veleprodajni komadi trupova s kičmom moraju biti označeni jasno vidljivom crvenom crtom na etiketi u skladu s posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast;

- b) prema potrebi, podaci o broju govedih trupova ili veleprodajnih komada trupova s kojih se mora ukloniti kičma moraju se navesti na komercijalnom dokumentu koji prati pošiljku mesa, prema potrebi, u slučaju uvoza ti se podaci moraju navesti na zajedničkom veterinarskom dokumentu o ulasku (ZVUD) iz člana 14. stav (1) Priručnika za rad GVI. Kada je primjenjivo, dodaju se posebni podaci u slučaju uvoza;
- c) mesnice moraju čuvati komercijalne dokumente iz podtačke b) ove tačke najmanje godinu dana.

ANEKS VI

PROIZVODI ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA DOBIVENI OD PREŽIVARA ILI KOJI SADRŽE MATERIJAL PREŽIVARA U SKLADU SA ČLANOM 11. STAV (1) OVOG PRAVILNIKA

U skladu sa članom 11. stav (1) ovog Pravilnika, zabranjena je upotreba materijala od preživara za proizvodnju slijedećih proizvoda životinjskog porijekla:

- a) mašinski otkoštено meso;
- b) dikalcij fostat namijenjen za proizvodnju hrane za životinje;
- c) želatina, osim ukoliko je proizvedena od kože preživara;
- d) derivati dobiveni od otopljene masti preživara;
- e) otopljena mast preživara, osim ukoliko je proizvedena od:
- (I) uraštenog masnog tkiva proglašenog prikladnim za prehranu ljudi;
- (II) sirovina koje su prerađene u skladu sa standardima opisanim u posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast za odlaganje i prerađu životinjskog otpada.

ANEKS VII

KONTROLA I ISKORJENJIVANJE TRANSMISIVNIH SPONGIFORMNIH ENCEFALOPATIJA

POGLAVLJE A

MJERE NAKON POJAVE SUMNJE NA PRISUTNOST TSE-A KOD OVACA I KOZA

Ako postoji sumnja na TSE u ovaca i koza na posjedu, svim drugim ovcama i kozama na tom posjedu službeno se ograničava premještanje do dobivanja rezultata potvrđenih pretraživanja.

Ako postoji dokaz da posjed, na kojem se životinja nalazila kada je postavljena sumnja na TSE, vjerovatno nije posjed na kojem je životinja mogla biti izložena TSE-u, Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, može odlučiti da se ovisno o raspoloživim epidemiološkim informacijama uvede

službena kontrola za druge posjede ili samo za posjed na kojem je došlo do izloženosti.

Mlijeko i mliječni proizvodi dobiveni od ovaca i koza s posjeda za koje je uvedena službena kontrola, koje se nalaze na tom posjedu od dana kada je postavljena sumnja na prisutnost TSE-a, koristi se samo unutar tog posjeda dok se ne dobiju rezultati potvrđenih pretraživanja.

POGLAVLJE B

MJERE NAKON POTVRĐIVANJA PRISUTNOSTI TSE-A KOD GOVEDA, OVACA I KOZA

1. Ispitivanjem iz člana 15. stav (1) tačke b) moraju se identificirati:

- a) u slučaju goveda:

- svi ostali preživari na posjedu, na kojem se nalazi životinja kod koje je potvrđena bolest,
- ako je bolest potvrđena kod ženke, njeno potomstvo rođeno u periodu od dvije godine prije ili nakon kliničke pojave bolesti,
- sve životinje iz kohorte kojoj pripada životinja kod koje je potvrđena bolest,
- mogući izvor bolesti,
- druge životinje na posjedu na kojem se nalazi životinja kod koje je potvrđena bolest ili na drugim posjedima koji su mogli postati zaraženi uzročnikom TSE-a ili su bili izloženi istoj hrani za životinje ili izvoru zagađenja,
- premještanje potencijalno zagađene hrane za životinje ili drugog materijala ili bilo kojeg drugog načina prijenosa kojim se uzročnik TSE-a mogao prenijeti u dotični posjed ili iz njega;

- b) u slučaju ovaca i koza:

- svi drugi preživari na posjedu, osim ovaca i koza, na kojem se nalazi životinja kod koje je potvrđena bolest,
- ako ih je moguće utvrditi, roditelji, a u slučaju ženki svi zamci, jajne ćelije i posljednje potomstvo ženke kod koje je potvrđena bolest,
- sve druge ovce i koze na posjedu na kojem se nalazi životinja kod koje je potvrđena bolest, uz one navedene u drugoj alineji ove podtačke,
- mogući izvor zaraze i identifikacija drugih posjeda na kojima se nalaze životinje, zamci ili jajne ćelije koje su mogle biti zaražene uzročnikom TSE-a ili su bile izložene istoj hrani za životinje ili izvoru zagađenja,
- premještanje hrane za životinje ili drugog materijala koji je mogao biti zagađen ili bilo kojeg drugog načina prijenosa, kojima se uzročnik TSE-a mogao prenijeti u dotični posjed ili iz njega.

2. Mjere utvrđene članom 15. stav (1) tačka c) obuhvataju najmanje sljedeće:

2.1 U slučaju potvrđenoga GSE-a kod goveda, usmrćivanje i potpuno uništavanje goveda identificiranih ispitivanjem iz druge i treće alineje tačke 1. podtačke (a) ovog Poglavlja; međutim, Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može odlučiti da:

- ne usmrti i ne uništi sve životinje iz kohorte iz tačke 1. podtačke a) treće alineje ovog Poglavlja, ako postoji dokaz da takve životinje nisu imale pristup istoj hrani kao pogođena životinja,
- odgodi usmrćivanje i uništavanje životinja kohorte iz tačke 1. podtačke a) treće alineje ovog Poglavlja do kraja njihovog produktivnog života, pod uvjetom da su to bikovi koji se neprekidno drže u centru za

- prikupljanje sjemena i da se može osigurati da ih se nakon što uginu potpuno uništi;
- 2.2 U slučaju potvrđivanja TSE-a u ovce ili koze:
- 2.2.1 U slučajevima u kojima se GSE ne može isključiti
- Ako se GSE ne može isključiti nakon rezultata sekundarnoga molekularnoga testiranja sprovedenog u skladu s metodama i protokolima navedenima u Aneksu X, Poglavlje C tačka 3.2. podtačka c) alineja (II), bez odgađanja se usmrćuju i potpuno uništavaju sve životinje, zameci i jajne ćelije određene ispitivanjem iz druge do pete alineje tačke 1. podtačke b) ovog Poglavlja.
- Životinje starije od 18 mjeseci usmrćene radi uništavanja testiraju se na prisutnost TSE-a u skladu s laboratorijskim metodama i protokolima određenim u Aneksu X, Poglavlje C Dio 3. tačka 3.2, kako je utvrđeno u Aneksu III, Poglavlje A, Dio II, tačka 5 ovog Pravilnika.
- Utvrđuje se prion-proteinski genotip svih ovaca, do najviše 50.
- Mlijeko i mliječni proizvodi dobiveni od životinja koje se moraju uništiti a koje su bile prisutne na posjedu između datuma potvrde da se GSE ne može isključiti i datuma potpunog uništavanja životinja, uklanjaju se u skladu sa članom 14. Odluke o nusproizvodima.
- Nakon usmrćivanja i potpunog uništavanja svih životinja, na posjed se primjenjuju uvjeti određeni u tački 3.
- 2.2.2 U slučajevima u kojima se GSE i atipični grebež ovaca mogu isključiti
- Ako se GSE i atipični grebež ovaca isključuje u skladu sa laboratorijskim metodama i protokolima određenim u Aneksu X, Poglavlje C, Dio 3. tačka 3.2 podtačka c) ovog Pravilnika, na posjed se primjenjuju uvjeti određeni u podtački a) ove tačke i, u skladu sa odlukom Ureda, odnosno mjerodavnog tijela za posjed uvjeti iz 1. mogućnosti određeni u podtački b) ove tačke ili iz 2. mogućnosti određeni u podtački c) ove tačke ili iz 3. mogućnosti određeni u podtački d) ove tačke:
- a) Mlijeko i mliječni proizvodi dobiveni od životinja koje se moraju uništiti ili zaklati i koje su se nalazile na posjedu između datuma potvrđivanja slučaja TSE-a i datuma završetka mjera koje se primjenjuju na posjed kako je utvrđeno u podtačkama b) i c) ove tačke, ili mlijeko i mliječni proizvodi dobiveni od životinja iz zaraženog stada do ukidanja svih ograničenja utvrđenih u podtački d) ove tačke i tački 4. ovog Poglavlja, ne smiju biti korišteni za hranjenje preživara, osim za hranjenje preživara unutar tog posjeda.
- Stavljanje takvog mlijeka i mliječnih proizvoda na tržište kao hrane za hranjenje nepreživara ograničeno je na područje zemlje nadležne za posjed.
- Komercijalni dokument koji prati pošiljke takvog mlijeka i mliječnih proizvoda i svako pakiranje koje sadrži takvu pošiljku moraju biti jasno označeni riječima: "nije za hranjenje preživara".
- Upotreba i skladištenje hrane za životinje koja sadrži takvo mlijeko i mliječne proizvode zabranjeni su na posjedima na kojima se drže preživari.
- Hrana za životinje u rasutom stanju koja sadrži takvo mlijeko i mliječni proizvodi mora se prevoziti vozilima kojima se istovremeno ne prevozi hrana za preživare.
- Ako se ta vozila nakon toga koriste za prijevoz hrane za životinje namijenjene za preživare, moraju se temeljito očistiti u skladu s postupkom koji je odobrio Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, kako bi se izbjegla unakrižna kontaminacija.
- b) 1. mogućnost - usmrćivanje i potpuno uništavanje svih životinja
- Usmrćivanje i potpuno uništavanje, bez odlaganja, svih životinja, zametaka i jajnih ćelija identificiranih ispitivanjem iz druge i treće alineje tačke 1. podtačke b) ove tačke.
- Životinje starije od 18 mjeseci usmrćene radi uništavanja testiraju se na prisutnost TSE-a u skladu s laboratorijskim metodama i protokolima određenim u Aneksu X poglavlju C dijelu 3. tački 3.2. ovog Pravilnika, kako je utvrđeno u Aneksu III, Poglavlje A, Dio II, tačka 5. ovog Pravilnika.
- Utvrđuje se prion-proteinski genotip svih ovaca, do najviše 50.
- Odstupanjem od uvjeta određenih u prvom stavu 1. mogućnosti, Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može odlučiti da se umjesto toga sprovedu mjere navedene u podtačkama (I) ili (II) ove tačke:
- (I) da usmrćivanje i potpuno uništavanje svih životinja bez odlaganja, zamijene klanjem tih životinja, bez odlaganja, za prehranu ljudi, pod sljedećim uvjetima:
- životinje se kolju za prehranu ljudi unutar područja zemlje nadležne za dotični posjed,
 - sve životinje starije od 18 mjeseci koje se kolju za prehranu ljudi moraju se testirati na prisutnost TSE-a u skladu sa laboratorijskim metodama i protokolima određenim u Aneksu X, Poglavlje C, Dio 3. tačka 3.2. ovog Pravilnika;
- (II) da od klanja i potpunog uništavanja, bez odlaganja, izuzmu janjad i kozlice mlađe od tri mjeseca, pod uvjetom da se oni zakolju za prehranu ljudi najkasnije do postizanja dobi od tri mjeseca.
- Do usmrćivanja i potpunog uništavanja svih životinja ili njihovog klanja za prehranu ljudi, na posjedu na kojem je odlučeno da se primijeni prva mogućnost, primjenjuju se mjere određene u tački 2.2.2. podtački a) i u trećoj i četvrtoj alineji tačke 3.4. podtačke b) ovog Poglavlja.
- Nakon usmrćivanja i potpunog uništavanja svih životinja ili njihovog klanja za prehranu ljudi, na posjedu za koje je odlučena primjena 1. mogućnosti, primjenjuju se uvjeti određeni u tački 3. ovog Poglavlja.
- c) 2. mogućnost - usmrćivanje i potpuno uništavanje samo prijemljivih životinja
- Utvrđivanje prion-proteinskoga genotipa svih ovaca koje se nalaze na posjedu nakon čega se bez odlaganja usmrćuju i potpuno uništavaju sve životinje, zameci i jajne ćelije identificirani ispitivanjem iz druge i treće alineje tačke 1. podtačke (b) ovog Poglavlja, osim:
- rasplodnih ovnova genotipa ARR/ARR,
 - rasplodnih ovaca koje nose najmanje jedan alel ARR i niti jedan alel VRQ i, ako su takve rasplodne ovce bređe u vrijeme ispitivanja, janjadi ojanjene nakon toga, ako njihov genotip ispunjava zahtjeve iz ovog podstava,
 - ovaca koje nose najmanje jedan alel ARR, namijenjenih isključivo za klanje za prehranu ljudi,
 - ako Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH tako odluči, janjadi i kozlica mlađih od tri mjeseca, pod uvjetom da

se zakolju za prehranu ljudi najkasnije do postizanja dobi od tri mjeseca, ta janjad i kozlići izuzimaju se od genotipizacije.

Životinje starije od 18 mjeseci koje se usmrćuju radi uništavanja testiraju na prisutnost TSE-a u skladu s laboratorijskim metodama i protokolima određenim u Aneksu X, Poglavlje C Dio 3. tačka 3.2. ovog Pravilnika, kako je utvrđeno u Aneksu III, poglavlju A, dijelu II, tački 5. ovog Pravilnika.

Odstupanjem od uvjeta određenih u prvom stavu 2. mogućnosti, Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može odlučiti da se umjesto toga sprovedu mjere navedene u podtačkama (I), (II) i (III):

- (I) da se usmrćivanje i potpuno uništavanje životinja iz prvog stava 2. mogućnosti, zamijeni klanjem tih životinja za prehranu ljudi, pod sljedećim uvjetima:
 - da se životinje zakolju za prehranu ljudi unutar područja zemlje nadležne za dotični posjed,
 - da se sve životinje starije od 18 mjeseci, koje se kolju za prehranu ljudi, testiraju na prisutnost TSE-a u skladu sa laboratorijskim metodama i protokolima određenim u Aneksu X, Poglavlje C, Dio 3. tačka 3.2. ovog Pravilnika;
- (II) da se odgodi genotipizacija životinja iz prvog stava 2. mogućnosti i njihovo naknadno usmrćivanje i potpuno uništavanje ili klanje za prehranu ljudi za period od najviše tri mjeseca, u situacijama kada je indeks slučaj potvrđen blizu početka sezone janjenja, pod uvjetom da se tokom cijelog perioda ovce, koze i njihova mladunčad drže izolirano od ovaca i koza s drugih posjeda;
- (III) da se odgodi usmrćivanje i potpuno uništavanje životinja iz prvog stava 2. mogućnosti ili njihovo klanje za prehranu ljudi za period od najviše tri godine od datuma potvrđivanja indeks slučaj, u stadima ovaca i na posjedima na kojima se ovce i koze drže zajedno. Primjena odstupanja iz ovog stava ograničava se na slučajeve u kojima zemlja nadležna za dotični posjed smatra da se epidemiološka situacija ne može riješiti bez usmrćivanja dotičnih životinja, ali da se to ne može izvesti odmah zbog niskog nivoa otpornosti u populaciji ovaca na posjedu zajedno s drugim razmatranjima, uključujući ekonomske faktore. Rasplodni ovnovi, osim onih s genotipom ARR/ARR, usmrćuju se ili kastriraju bez odlaganja te se sprovedu sve moguće mjere za brzo uspostavljanje genetske otpornosti populacije ovaca na posjedu, uključujući promišljeni rasplod i izlučivanje ženki ovaca, kako bi se povećala učestalost alela ARR i eliminirao alel VRQ. Potrebno je osigurati da broj životinja koje se moraju usmrtiti na kraju perioda odgađanja nije veći od onog neposredno nakon potvrđivanja indeks slučaj.

Do usmrćivanja i potpunog uništavanja životinja iz prvog stava 2. mogućnosti ili njihovog klanja za prehranu ljudi, na posjedu na kojem je odlučeno da se primijeni 2. mogućnost, primjenjuju se sljedeće mjere: tačka 2.2.2. podtačka (a) ovog Poglavlja, tačka 3.1, tačka 3.2 podtač. a) i b), tačka 3.3 i tačka 3.4 prva i

druga alineja podtačke (a), prva, treća i četvrta alineja podtačke (b) i podtačka (c), ovog Poglavlja. Međutim, ako Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH odluči da se usmrćivanje i potpuno uništavanje životinja ili njihovo klanje za prehranu ljudi odgodi u skladu s podtačkom (III) ove tačke, umjesto toga primjenjuju se sljedeće mjere na posjedu: tačka 2.2.2 podtačka a) i tačke od 4.1 do 4.6 ovog Poglavlja.

Nakon usmrćivanja i potpunog uništavanja životinja iz prvog stava 2. mogućnosti ili njihovog klanja za prehranu ljudi, na posjedu za koje je odlučena primjena 2. mogućnost, primjenjuju se uvjeti određeni u tački 3 ovog Poglavlja.

- d) 3. mogućnost - nije obavezno usmrćivanje i potpuno uništavanje životinja

Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može odlučiti da ne usmrti i ne uništi potpuno životinje identificirane ispitivanjem iz druge i treće alineje tačke 1. podtačke b) ovog Poglavlja, ako su ispunjeni kriteriji iz najmanje jedne od sljedeće četiri alineja:

- teško je dobiti zamjenske ovce genotipa dopuštenog u skladu s tačkom 3.2 podtač. a) i b) ovog Poglavlja,
- učestalost alela ARR unutar rase ili posjeda je niska,
- to se smatra potrebnim radi izbjegavanja križanja unutar srodstva,
- to se smatra potrebnim na temelju obrazloženog razmatranja svih epidemioloških faktora.

Ukoliko zemlja omogući primjenu 3. mogućnosti pri postupanju u slučaju izbijanja klasičnoga grebeža ovaca, vode evidenciju o razlozima i kriterijima na kojima se temelji odluka o svako pojedinačnoj primjeni te mogućnosti.

Kada se na posjedu, na kojem se primjenjuje 3. mogućnost utvrde dodatni slučajevi klasičnoga grebeža ovaca, zemlja mora ponovno ocijeniti relevantnost razloga i kriterija na kojima se temelji odluka o primjeni 3. mogućnosti na taj posjed. Ako se zaključi da se primjenom 3. mogućnosti ne osigurava pravilna kontrola izbijanja, Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH za taj posjed umjesto 3. mogućnosti određuje primjenu 1. ili 2. mogućnosti, kako je utvrđeno u podtač. b) i c) ove tačke.

U roku od tri mjeseca od dana potvrđivanja indeks slučaj klasičnoga grebeža ovaca, određuje se prion-proteinski genotip ovaca, do maksimalno 50.

Na posjed za koji je odlučena primjena 3. mogućnosti, trenutno se primjenjuju uvjeti određeni u tački 2.2.2 podtački (a) i tački 4 ovog Poglavlja.

2.2.3 U slučajevima kada je potvrđen atipični grebež ovaca

Kada je slučaj TSE-a, koji je potvrđen na posjedu, slučaj atipičnoga grebeža ovaca, posjed se podvrgava sljedećem protokolu pojačanog praćenja TSE-a tokom perioda od dvije godine od dana otkrivanja posljednjeg slučaj atipičnoga grebeža ovaca: sve ovce i koze koje su starije od 18 mjeseci i koje su zaklane za prehranu ljudi i sve ovce i koze starije od 18 mjeseci koje su uginule ili su bile usmrćene na posjedu podvrgavaju se testiranju na prisutnost TSE-a u skladu s laboratorijskim metodama i protokolima određenim u Aneksu X, Poglavlje C Dio 3. tačka 3.2. ovog Pravilnika.

Ako se tokom dvogodišnjeg perioda pojačanog praćenja TSE-a iz prvog stava ove tačke potvrdi slučaj TSE-a koji

- nije atipični grebež ovaca, na posjed se primjenjuju mjere iz tačke 2.2.1 ili iz tačke 2.2.2.
- 2.3 Ako je životinja zaražena TSE-om uvedena s drugoga posjeda:
- Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može, na temelju historije zaražene životinje, odlučiti da mjere iskorjenjivanja uz njihovu primjenu ili umjesto njihove primjene na posjed na kojem je zaraza bila potvrđena, primijeni na posjedu porijekla;
 - u slučaju zemljišta koje se koristi za zajedničku ispašu više od jednog stada, Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može odlučiti da ograniči primjenu mjera iskorjenjivanja na samo jedno stado, na temelju opravdanog uvažavanja svih epidemioloških faktora;
 - kad se na jednom posjedu drži više od jednog stada, Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može odlučiti da ograniči primjenu mjera iskorjenjivanja na stado u kojem je bio potvrđen TSE, pod uvjetom da je dokazano da se stada drže odvojeno jedna od drugih i da širenje zaraze između stada, bilo direktnim ili indirektnim kontaktom, nije vjerovatno.
3. Nakon usmrćivanja i potpunog uništavanja svih životinja identificiranih na posjedu ili njihovog klanja za prehranu ljudi u skladu s tačkom 2.2.1, tačkom 2.2.2 podtačka b) ili tačkom 2.2.2 podtačka c) ovog Poglavlja:
- 3.1 Posjed se podvrgava protokolu pojačanog praćenja TSE-a uključujući testiranje na prisutnost TSE-a, u skladu s laboratorijskim metodama i protokolima određenim u Aneksu X, Poglavlje C, Dio 3. tačka 3.2 ovog Pravilnika, svih sljedećih životinja koje su starije od 18 mjeseci, osim ovaca genotipa ARR/ARR:
- životinja koje su držane na posjedu u vrijeme kada je bio potvrđen slučaj TSE-a, u skladu s tačkom 2.2.2. podtačka (c) ovog Poglavlja, i koje su bile zaklane za prehranu ljudi;
 - životinja koje su uginule ili su bile usmrćene na posjedu, ali koje nisu bile usmrćene u okviru kampanje iskorjenjivanja bolesti.
- 3.2 Na posjed se mogu uvesti samo sljedeće životinje:
- ovnovi genotipa ARR/ARR;
 - ovce koje nose najmanje jedan alel ARR i niti jedan alel VRQ;
 - koze, pod uvjetom da je nakon depopulacije u svim objektima za životinje na posjedu sprovedeno čišćenje i dezinfekcija.
- 3.3 Na posjedu se mogu koristiti samo sljedeći rasplodni ovnovi i rasplodni materijal ovaca:
- ovnovi genotipa ARR/ARR;
 - sjeme ovnova genotipa ARR/ARR;
 - zameci koji nose najmanje jedan alel ARR i niti jedan alel VRQ.
- 3.4 Premještanje životinja s posjeda odobrava se s ciljem uništavanja, ili podliježe sljedećim uvjetima:
- sljedeće životinje mogu se premještati s posjeda za sve namjene, uključujući rasplod:
 - ARR/ARR ovce;
 - ovce koje nose jedan alel ARR i niti jedan alel VRQ, pod uvjetom da se premještaju na druge posjede koji su pod ograničenjem na temelju primjene mjera u skladu s tačkom 2.2.2. podtačka c) ili tačkom 2.2.2. podtačka d) ovog Poglavlja;
 - koze, pod uvjetom da se premještaju na druge posjede koji su pod ograničenjem na temelju primjene mjera u skladu s tačkom 2.2.2. podtačka c) ili tačkom 2.2.2. podtačka d) ovog Poglavlja;
- b) sljedeće životinje mogu se premještati s posjeda direktno na klanje za prehranu ljudi:
- ovce koje nose najmanje jedan alel ARR;
 - koze;
 - ako Ured, uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, tako odluči, janjad i kozlići koji su na dan klanja mlađi od tri mjeseca;
 - sve životinje, ako, Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, odluči da primjenjuje odstupanja utvrđena u tački 2.2.2 podtački b) (I) i tački 2.2.2 podtački c) (I) ovog Poglavlja;
- c) Ako Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH tako odluči, janjad i kozlići mogu se premjestiti na drugi posjed koje se nalazi unutar zemlje, samo s ciljem tova prije klanja, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
- na odredišnom posjedu nema nikakvih ovaca ili koza osim onih koje su u tovu prije klanja,
 - na kraju perioda tova, janjad i kozlići koji potječu s posjeda na kojima se primjenjuju mjere iskorjenjivanja, prevoze se direktno u klaonicu koja se nalazi unutar zemlje i moraju se zaklati najkasnije kada su stara 12 mjeseci.
- 3.5 Ograničenja navedena u tačkama od 3.1 do 3.4 ovog Poglavlja i dalje se primjenjuju na posjedu:
- do datuma stjecanja statusa ARR/ARR svih ovaca na posjedu, pod uvjetom da se na posjedu ne drže koze; ili
 - tokom perioda od dvije godine od dana završetka svih mjera iz tačke 2.2.1, tačke 2.2.2. podtačke b) ili tačke 2.2.2, podtačke c) ovog Poglavlja, pod uvjetom da tokom tog perioda od dvije godine nije bio otkriven niti jedan slučaj TSE-a osim atipičnoga grebeža ovaca. Ako se tokom ovog dvogodišnjeg perioda potvrdi slučaj atipičnoga grebeža ovaca, na posjed se također primjenjuju mjere iz tačke 2.2.3.
4. Nakon odluke o sprovođenju 3. mogućnosti utvrđene u tački 2.2.2, podtački d) ovog Poglavlja ili odstupanju predviđenom u tački 2.2.2, podtački c) III na posjed se odmah primjenjuju sljedeće mjere:
- 4.1 Posjed se podvrgava protokolu pojačanog praćenja TSE-a uključujući testiranje na prisutnost TSE-a, u skladu s laboratorijskim metodama i protokolima određenim u Aneksu X, Poglavlje C, Dio 3. tačka 3.2 ovog Pravilnika, svih sljedećih životinja koje su starije od 18 mjeseci, osim ovaca genotipa ARR/ARR:
- životinja koje su bile zaklane za prehranu ljudi;
 - životinja koje su uginule ili su bile usmrćene na posjedu, ali koje nisu bile usmrćene u okviru kampanje iskorjenjivanja bolesti.
- 4.2 Na posjed se mogu uvesti samo sljedeće životinje:
- ovnovi genotipa ARR/ARR;
 - ovce koje nose najmanje jedan alel ARR i niti jedan alel VRQ.
- Međutim, odstupajući od podtač. a) i b) ove tačke, Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može dozvoliti uvođenje životinja iz podtač. c) i d) ove tačke na posjed, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- (I) rasa koja se uzgaja na posjedu lokalna je rasa koja je u opasnosti od nestanka iz poljoprivredne djelatnosti, u smislu posebnih propisa koji reguliraju ovu oblast;
- (II) rasa koja se uzgaja na posjedu uključena je u program za očuvanje rase koji sprovodi uzgojna organizacija ili udruženje, službeno odobreno u skladu s posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast, ili službena agencija i
- (III) učestalost alela ARR unutar rase koja se uzgaja na posjedu niska je;
- c) ovnovi koji nose najmanje jedan alel ARR i nijedan alel VRQ;
- d) ovce koje ne nose nijedan alel VRQ.
- 4.3 Na posjedu se mogu koristiti samo sljedeći rasplodni ovnovi i rasplodni materijal ovaca:
- a) ovnovi genotipa ARR/ARR;
- b) sjeme ovnova genotipa ARR/ARR;
- c) zameci koji nose najmanje jedan alel ARR i nijedan alel VRQ.
- Međutim, odstupajući od tač. a), b) i c), Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može na posjedu dozvoliti upotrebu rasplodnih ovnova i rasplodnog materijala ovaca iz tač. d), e) i f), ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
- (I) rasa koja se uzgaja na posjedu lokalna je rasa koja je u opasnosti od nestanka iz poljoprivredne djelatnosti, u smislu posebnih propisa koji reguliraju ovu oblast;
- (II) rasa koja se uzgaja na posjedu uključena je u program za očuvanje rase, koji sprovodi uzgojna organizacija ili udruženje, službeno odobreno u skladu s posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast, ili službena agencija i
- (III) učestalost alela ARR unutar rase koja se uzgaja na posjedu niska je;
- d) ovnovi koji nose najmanje jedan alel ARR i niti jedan alel VRQ;
- e) sjeme ovnova koji nose najmanje jedan alel ARR i niti jedan alel VRQ;
- f) zameci koji ne nose niti jedan alel VRQ.
- 4.4 Premještanje životinja s posjeda odobrava se s ciljem uništavanja ili otpreme direktno na klanje za prehranu ljudi, ili podliježe sljedećim uvjetima:
- a) ovnovi i ovce genotipa ARR/ARR mogu se premještati s posjeda za sve svrhe, uključujući rasplod, pod uvjetom da se premještaju na druge posjede na kojim se primjenjuju mjere u skladu s tačkom 2.2.2 podtačka c) ili tačkom 2.2.2 podtačka d) ovog Poglavlja;
- b) ako Ured tako odluči, uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, janjad i kozlići mogu se premjestiti na drugi posjed koje se nalazi na području zemlje, samo radi tova prije klanja, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
- na određenoj posjedu nema nikakvih ovaca ili koza osim onih koje su u tovu prije klanja;
 - na kraju perioda tova, janjad i kozlići koji potječu s posjeda na kojima se primjenjuju mjere iskorjenjivanja iz tačke 2.2.2, podtačke c) alineje (III) ili tačke 2.2.2. podtačke d) ovog Poglavlja, prevoze se direktno u klaonicu koja se nalazi unutar zemlje i moraju se zaklati najkasnije kada su stara 12 mjeseci.
- 4.5 Premještanje proizvoda za rasplod s posjeda podliježe sljedećim uvjetima: Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela

- entiteta i Brčko Distrikta BiH mora osigurati da se sjeme, zameci i jajne ćelije ne otpremaju s posjeda.
- 4.6 Zajednička ispaša svih ovaca i koza sa posjeda s ovcama i kozama sa drugih posjeda zabranjena je tokom perioda janjenja i jarenja.
- Izvan perioda janjenja i jarenja, zajednička ispaša podliježe ograničenjima koja utvrđuje Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH na temelju opravdanog uvažavanja svih epidemioloških faktora;
- 4.7 Ograničenja navedena u tački 2.2.2 podtački a) i tačkama od 4.1 do 4.6 ovog Poglavlja i dalje se primjenjuju tokom perioda od dvije godine nakon otkrivanja posljednjeg slučaja TSE-a, osim atipičnoga grebeža ovaca, na posjedu na kojem je sprovedena 3. mogućnost utvrđena u tački 2.2.2 podtački d) ovog Poglavlja. Ako se tokom ovog dvogodišnjeg perioda potvrdi slučaj atipičnoga grebeža ovaca, na posjed se također primjenjuju mjere iz tačke 2.2.3 ovog Poglavlja.
- Na posjedima na kojima se sprovodi odstupanje od 2. mogućnosti predviđeno u tački 2.2.2, podtački c) alineji (III), ograničenja navedena u tački 2.2.2, podtački a) i tačkama od 4.1 do 4.6 primjenjuju se do potpunog uništavanja životinja identificiranih za usmrćivanje u skladu s tačkom 2.2.2 podtačka c) ili njihovog klanja za prehranu ljudi, nakon čega se primjenjuju ograničenja utvrđena u tački 3. ovog Poglavlja.

POGLAVLJE C

MINIMALNI ZAHTJEVI ZA UZGOJNI PROGRAM ZA POSTIZANJE OTPORNOSTI NA TSE OVACA U SKLADU S ČLANOM 8. OVOG PRAVILNIKA.

DIO I

Opći zahtjevi

1. Uzgojni program usredsređuje se na stada visoke genetske vrijednosti, kako je definirano u tački 3. Aneksa I Pravilnika kojim se predviđaju uvjeti i tehnike genotipiziranja PrP gena populacija ovaca u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 86/12).

Međutim, ukoliko zemlja ima uzgojni program, Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može odlučiti da u stadima koja ne učestvuju u uzgojnom programu dopuste uzorkovanje i genotipizaciju samo rasplodnih ovnova.

2. Uspostavlja se baza podataka koja sadrži najmanje sljedeće informacije:
 - a) identitet, rasa i broj životinja u svim stadima koja učestvuju u uzgojnom programu;
 - b) identifikaciju pojedinačnih životinja uzorkovanih u okviru uzgojnog programa, uključujući rasplodne ovnove uzorkovane u stadima koja ne učestvuju u uzgojnom programu;
 - c) rezultate testova genotipizacije.
3. Uspostavlja se sistem jedinstvene certifikacije u kojem se potvrđuje genotip svake životinje uzorkovane u okviru uzgojnog programa, uključujući ovnove uzorkovane u stadima koja ne učestvuju u uzgojnom programu, upućivanjem na njen jedinstveni identifikacijski broj.
4. Uspostavlja se sistem za identifikaciju životinja i uzoraka, obradu uzoraka i dostavu rezultata, kojim se mogućnost ljudske greške smanjuje na minimum. Efikasnost tog sistema podliježe redovnom nasumičnom provjeravanju.
5. Genotipizacija krvi ili drugih tkiva sakupljenih za potrebe uzgojnog programa, uključujući rasplodne ovnove uzorkovane u stadima koja ne učestvuju u uzgojnom programu, izvodi se u laboratorijama odobrenim u okviru uzgojnog programa.

6. Ured, uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, može pomoći udruženjima za uzgoj pri uspostavljanju genetskih banaka koje sadrže sjeme, jajne ćelije i zametke reprezentativne za prion-proteinske genotipe koji će vjerovatno postati rijetki kao rezultat uzgojnog programa.
7. Uzgojni programi se sastavljaju za svaku rasu uzimajući u obzir:
 - a) učestalosti različitih alela unutar rase;
 - b) rijetkost rase;
 - c) izbjegavanje križanja u srodstvu ili genetskog rasapa.

DIO 2.

Posebna pravila za stada koja učestvuju u programu

1. Uzgojni program usmjeren je na povećavanje učestalosti alela ARR unutar stada, smanjujući istovremeno prevalenciju onih alela za koje se pokazalo da doprinose prijemljivosti na TSE.
2. Minimalni zahtjevi za stada koja učestvuju su sljedeći:
 - a) sve životinje u stadu koje se genotipiziraju, identificiraju se pojedinačno upotrebom sigurnih sredstava;
 - b) svi ovnovi namijenjeni za rasplod unutar stada genotipiziraju se prije korištenja za rasplod;
 - c) svaki se mužjak koji nosi alel VRQ mora zaklati ili kastrirati u roku od šest mjeseci od određivanja njegovog genotipa; bilo koja takva životinja ne smije napustiti posjed osim radi klanja;
 - d) ženke za koje se zna da nose alel VRQ ne smiju napustiti posjed osim radi klanja;
 - e) mužjaci, uključujući donore sjemena koje se koristi za umjetno osjemenjivanje, osim onih potvrđenih u okviru uzgojnog programa, ne koriste se za rasplod unutar stada.
3. Ured, uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, može odobriti odstupanja od zahtjeva određenih u tački 2. podtačkama c) i d) ovog Dijela radi zaštite rasa i proizvodnih karakteristika.
4. Ured obavještava OIE/Komisiju o bilo kakvom izuzetku odobrenom u skladu s tačkom 3. ovog Dijela i o upotrijebljenim kriterijima.

DIO 3.

Posebna pravila za rasplodne ovnove uzorkovane u stadima koja ne učestvuju u uzgojnom programu

1. Ovnovi koji se uzorkuju, identificiraju se pojedinačno upotrebom sigurnih sredstava;
2. Bilo koji ovan, za kojeg se utvrdi da nosi alel VRQ, ne smije napustiti posjed osim radi klanja.

DIO 4.

Okvir za prepoznavanje statusa stada ovaca otpornih na TSE

1. Okvirom za prepoznavanje statusa stada ovaca otpornih na TSE, prepoznaje se status stada ovaca otpornih na TSE koja kao rezultat učestvovanja u uzgojnom programu predviđenom u članu 8. ovog Pravilnika ispunjavaju kriterije koji se zahtijevaju u tom programu.

To priznavanje dodjeljuje se najmanje na sljedeća dva nivoa:

 - a) stada nivoa I su stada koja se u potpunosti sastoje od ovaca s genotipom ARR/ARR;
 - b) stada nivoa II su stada čije je potomstvo isključivo potomstvo ovnova s genotipom ARR/ARR.

Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može u interesu potreba priznati dodatne nivoe.
2. Redovno nasumično uzorkovanje ovaca iz stada otpornih na TSE izvodi se:

- a) na posjedu ili u klaonici radi potvrđivanja njihovog genotipa;
- b) u slučaju stada nivoa I na životinjama starijim od 18 mjeseci u klaonici, radi testiranja na TSE u skladu s Aneksom III ovog Pravilnika.

DIO 5.

Izvještaje koje Ured podnosi Komisiji

Zemlja koja uvodi uzgojne programe radi selekcije otpornosti na TSE u populacijama ovaca:

1. obavještava Komisiju o zahtjevima za takve programe;
2. dostavlja Komisiji godišnji izvještaj o njihovom napretku.

Izvještaj se za svaku kalendarsku godinu dostavlja najkasnije do 31. marta sljedeće godine.

ANEKS VIII**STAVLJANJE NA TRŽIŠTE I IZVOZ****POGLAVLJE A****UVJETI ZA PROMET ŽIVIM ŽIVOTINJAMA, SJEMENOM I ZAMECIMA****Odjeljak A****UVJETI KOJI SE PRIMJENJUJU NA OVCE I KOZE TE NA NJIHOVO SJEME I ZAMETKE**

1. Posjedi sa zanemarivim rizikom od klasičnog grebeža ovaca i kontroliranim rizikom od klasičnog grebeža:
 - 1.1 Za potrebe trgovine Ured, uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, prema potrebi uspostavlja ili nadzire službeni program za priznavanje posjeda sa zanemarivim rizikom od klasičnog grebeža i posjeda s kontroliranim rizikom od klasičnog grebeža. Na temelju tog službenog programa, prema potrebi uspostavljaju i vode spisak posjeda s ovcama i kozama sa zanemarivim rizikom od klasičnog grebeža i posjeda s kontroliranim rizikom od klasičnog grebeža.
 - 1.2 Posjed s ovcama koje imaju status otpornosti na TSE nivoa I kako je utvrđeno u Aneksu VII poglavlju C, dijelu 4. tački 1. podtački a) Poglavlja, na kojem nije potvrđen nijedan slučaj klasičnog grebeža u periodu od najmanje sedam prethodnih godina, može se priznati kao posjed sa zanemarivim rizikom od klasičnog grebeža.

Posjed s ovcama, kozama ili i ovcama i kozama može se također priznati kao posjed sa zanemarivim rizikom od klasičnog grebeža ako tokom perioda od najmanje sedam prethodnih godina ispunjava sljedeće uvjete:

 - a) ovce i koze trajno se označavaju te se vode evidencije, kako bi se omogućila sljedivost do njihovog posjeda rođenja;
 - b) vode se evidencije o premještanjima ovaca i koza na posjed i sa njega;
 - c) na posjed se puštaju samo sljedeće ovce i koze:
 - (I) ovce i koze s posjeda sa zanemarivim rizikom od klasičnog grebeža;
 - (II) ovce i koze s posjeda koji su ispunjavali uvjete iz podtačaka a) do i) ove tačke tokom perioda od najmanje sedam prethodnih godina ili perioda najmanje jednakog periodu tokom kojeg je posjed na koji se životinje puštaju ispunjavao uvjete iz tih tačaka;
 - (III) ovce prion-proteinskog genotipa ARR/ARR;
 - (IV) ovce ili koze koje ispunjavaju uvjete iz alineja (I) ili (II) ove podtačke osim u periodu kada su držane u centru za prikupljanje sjemena, pod uvjetom da centar za prikupljanje sjemena ispunjava sljedeće uvjete:

- centar za prikupljanje sjemena odobren je i nadziran u skladu s posebnim spiskovima koji reguliraju ovu oblast,
 - tokom perioda od prethodnih sedam godina u centar za prikupljanje sjemena unesene su samo ovce ili koze s posjeda koja su tokom tog perioda ispunjavala uvjete iz tač. a), b) i e) i na kojima je službeni veterinar ili veterinar kojeg su ovlastili Ured i mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH sprovodio redovne preglede,
 - tokom perioda od prethodnih sedam godina u centru za prikupljanje sjemena nije potvrđen niti jedan slučaj klasičnoga grebeža,
 - u centru za prikupljanje sjemena na snazi su biosigurnosne mjere kako bi se osiguralo da ovce i koze, koje se drže u tom centru i dolaze s posjeda sa zanemarivim ili kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža, nisu u direktnom ili indirektnom kontaktu s ovcama i kozama koje dolaze s posjeda nižeg statusa u pogledu rizika od klasičnoga grebeža.
- d) posjed podliježe redovnim pregledima, kako bi službeni veterinar, ili veterinar kojeg su za tu namjenu ovlastili Ured i mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, provjerili skladnost s odredbama određenim u potačkama a) do i) ove tačke, koji se trebaju sprovoditi najmanje jedanput godišnje;
- e) nije bio potvrđen niti jedan slučaj klasičnoga grebeža;
- f) sve ovce i koze koje su starije od 18 mjeseci i koje su uginule ili su usmrćene zbog razloga koji nisu klanje za za prehranu ljudi, u laboratoriji se testiraju na klasični grebež u skladu sa laboratorijskim metodama i protokolima utvrđenim u Aneksu X, Poglavlju C, tački 3.2 ovog Pravilnika.
- Odstupajući od uvjeta određenih u prvom stavu tačke f), Ured, uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, može odlučiti da sve ovce i koze starije od 18 mjeseci koje nemaju komercijalnu vrijednost i koje se na kraju njihovog proizvodnog života usmrćuju umjesto da ih se kolje za prehranu ljudi, pregleda službeni veterinar te da se sve životinje kod kojih se uoče znakovi propadanja ili neurološki znakovi testiraju u laboratoriji na klasični grebež u skladu s laboratorijskim metodama i protokolima utvrđenim u Aneksu X, Poglavlje C, tačka 3.2 ovog Pravilnika.
- Osim uvjeta određenih u potačkama od a) do f) ove tačke, moraju biti ispunjeni sljedeći uvjeti:
- g) na posjed se unose samo sljedeće jajne ćelije i zameci ovaca i koza:
- (I) jajne ćelije i zameci donorskih životinja koje su od rođenja držane u zemlji sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža ili na posjedu sa zanemarivim ili kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža, ili koje ispunjavaju sljedeće zahtjeve:
 - trajno se označavaju kako bi se omogućila sljedivost do njihovog posjeda rođenja,
 - od rođenja su držane na posjedima na kojima tokom njihovog boravka nije bio potvrđen nijedan slučaj klasičnoga grebeža ovaca,
 - u trenutku prikupljanja jasnih ćelija ili zametaka nisu pokazivale nikakve kliničke znakove klasičnoga grebeža;
 - (II) jajne ćelije i zameci ovaca koje nose najmanje jedan ARR alel.
- h) na posjed se unosi samo sljedeće sjeme ovaca i koza:
- (I) sjeme donorskih životinja koje su od rođenja držane u zemlji sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža ili na posjedu sa zanemarivim ili kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža, ili koje ispunjavaju sljedeće zahtjeve:
 - trajno se označavaju kako bi se omogućila sljedivost do njihovog posjeda rođenja,
 - u trenutku prikupljanja sjemena nisu pokazivale nikakve kliničke znakove klasičnoga grebeža;
 - (II) sjeme ovnova prion-proteinskoga genotipa ARR/ARR;
- i) ovce i koze na posjedu nemaju nikakav direktan ili indirektan kontakt, pa ni zajedničku ispašu, s ovcama i kozama s posjeda nižeg statusa u pogledu rizika od klasičnoga grebeža.
- 1.3. Posjed s ovcama, kozama ili ovcama i kozama može se priznati kao posjed s kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža ako tokom perioda od najmanje tri prethodne godine ispunjava sljedeće uvjete:
- a) ovce i koze se trajno označavaju te se vode evidencije kako bi se omogućila sljedivost do njihovo posjeda rođenja;
 - b) vode se evidencije o premještanjima ovaca i koza na posjed i sa njega;
 - c) na posjed se unose samo sljedeće ovce i koze:
 - (I) ovce i koze s posjeda sa zanemarivim ili kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža;
 - (II) ovce i koze s posjeda koji su ispunjavale uvjete iz potačaka a) do i) ove tačke tokom perioda od najmanje tri prethodne godine ili perioda najmanje jednakog periodu tokom kojeg je posjed na koje se životinje unose ispunjavao uvjete iz tih tačaka;
 - (III) ovce prion-proteinskoga genotipa ARR/ARR;
 - (IV) ovce ili koze koje ispunjavaju uvjete iz alineja (I) ili (II) ove potačke, osim u periodu kada su držane u centru za prikupljanje sjemena, pod uvjetom da centar za prikupljanje sjemena ispunjava sljedeće uvjete:
 - centar za prikupljanje sjemena odobren je i nadziran u skladu s posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast;
 - tokom perioda od prethodne tri godine u centar za prikupljanje sjemena unesene su samo ovce ili koze s posjede koja su tokom tog perioda ispunjavali uvjete iz potačaka a), b) i e) ove tačke i na kojima je službeni veterinar ili veterinar kojeg je ovlastio Ured i mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH sprovodio redovne preglede,
 - tokom perioda od prethodne tri godine u centru za prikupljanje sjemena nije potvrđen niti jedan slučaj klasičnoga grebeža,
 - u centru za prikupljanje sjemena na snazi su biosigurnosne mjere kako bi se osiguralo da ovce i koze koje se drže u tom centru i dolaze s posjeda sa zanemarivim ili kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža nisu u direktnom ili indirektnom kontaktu s ovcama i kozama koje dolaze s

- posjeda nižeg statusa u pogledu rizika od klasičnoga grebeža.
- d) posjed podliježe redovnim pregledima kako bi službeni veterinar ili veterinar kojeg je za to ovlastio Ured i mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH provjerio skladnost sa uvjetima iz podtačaka a) do i) ove tačke, a koji se moraju sprovesti najmanje jedanput godišnje;
- e) nije potvrđen niti jedan slučaj klasičnoga grebeža;
- f) Sve ovce i koze koje su starije od 18 mjeseci i koje su uginule ili su usmrćene zbog razloga koji nisu klanje za prehranu ljudi u laboratoriji se testiraju na klasični grebež u skladu laboratorijskim metodama i protokolima utvrđenima u Aneksu X, Poglavlje C, tačka 3.2 ovog Pravilnika.
- Odstupajući od uvjeta utvrđenih u prvom stavu podtačke f) ove tačke, Ured uz saglasnost mjerodavnog tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može odlučiti da sve ovce i koze starije od 18 mjeseci koje nemaju komercijalnu vrijednost i koje se na kraju njihovog proizvodnog života usmrćuju, umjesto da ih se kolje za prehranu ljudi, pregleda službeni veterinar te da se sve životinje kod kojih se uoče znakovi propadanja ili neurološki znakovi testiraju u laboratoriji na klasični grebež u skladu s laboratorijskim metodama i protokolima utvrđenima u Aneksu X, Poglavlje C, tačka 3.2. ovog Pravilnika.
- Osim uvjeta utvrđenih u podtačkama a) do f) moraju biti ispunjeni sljedeći uvjeti:
- g) na posjed se unose samo sljedeće jajne ćelije i zameci ovaca i koza:
- (I) jajne ćelije i zameci donorskih životinja koje su od rođenja držane u zemlji sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža ili na posjedu sa zanemarivim ili kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža, ili koje ispunjavaju sljedeće zahtjeve:
- trajno se označavaju kako bi se omogućila sljedivost do njihovog posjeda rođenja,
 - od rođenja su držane na posjedima na kojima tokom njihovog boravka nije bio potvrđen niti jedan slučaj klasičnoga grebeža,
 - u trenutku prikupljanja jajnih ćelija ili zametaka nisu pokazivale nikakve kliničke znakove klasičnoga grebeža;
- (II) jajne ćelije i zameci ovaca koje nose najmanje jedan ARR alel;
- h) na posjed se unosi samo sljedeće sjeme ovaca i koza:
- (I) sjeme donorskih životinja koje su od rođenja držane u zemlji sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža ili na posjedu sa zanemarivim ili kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža, ili koje ispunjavaju sljedeće zahtjeve:
- trajno se označavaju kako bi se omogućila sljedivost do njihovog posjeda rođenja,
 - u trenutku prikupljanja sjemena nisu pokazivale nikakve kliničke znakove klasičnoga grebeža,
- (II) sjeme ovnova prion-proteinskoga genotipa ARR/ARR;
- i) ovce i koze na posjedu nemaju nikakav direktan ili indirektan kontakt, pa ni zajedničku ispašu, s ovcama i kozama s posjeda nižeg statusa u pogledu rizika od klasičnoga grebeža.
- 1.4 Ako se na posjedu sa zanemarivim ili kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža ovaca ili na posjedu za koji se utvrdi da je epidemiološki povezano s posjedom sa zanemarivim ili kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža ovaca potvrdi slučaj klasičnoga grebeža ovaca kao rezultat ispitivanja iz Aneksa VII, Poglavlje B, Dio 1. ovog Pravilnika, posjed sa zanemarivim ili kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža ovaca odmah se briše iz spiska iz tačke 1.1. ovog Odjeljka.
- Ured o tome odmah obavještava druge zemlje u koje su unesene ovce i koze ili sjeme ili zameci prikupljeni od ovaca i koza koje su bile držane na zaraženom posjedu tokom perioda od prethodnih sedam godina, u slučaju posjeda sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža, ili tokom perioda od prethodne tri godine, u slučaju posjeda s kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža.
2. Zemlja ili područje sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža ovaca
- 2.1 Ako zemlja smatra da je na njenom području ili na dijelu njenog područja zanemariv rizik od klasičnoga grebeža ovaca, ona dostavlja Međunarodnoj organizaciji za zdravlje životinja/Komisiji odgovarajuću dokaznu dokumentaciju, navodeći posebno sljedeće:
- a) da je bila sprovedena procjena rizika te da je njome dokazano da postoje odgovarajuće mjere koje se sprovode tokom relevantnog perioda za postupanje u slučaju bilo kakvog utvrđenog rizika. Ovom procjenom rizika identificiraju se svi mogući faktori za pojavu klasičnoga grebeža ovaca i njihova historijska perspektiva, a posebno:
- (I) uvoz ili unošenje ovaca i koza ili njihovog sjemena i zametaka, za koje postoji mogućnost da su zaraženi klasičnim grebežom ovaca;
 - (II) nivo poznavanja strukture populacije i prakse uzgoja ovaca i koza;
 - (III) prakse hranjenja, uključujući hranjenje mesno-koštanim brašnom ili čvarcima dobivenim od preživara;
 - (IV) uvoz mlijeka i mliječnih proizvoda koji potječu od ovaca i koza i koji su namijenjeni za upotrebu u hranjenju ovaca i koza;
- b) da su tokom perioda od najmanje sedam prethodnih godina testirane ovce i koze koje pokazuju kliničke znakove koji odgovaraju klasičnom grebežu;
- c) da je tokom perioda od najmanje sedam prethodnih godina godišnje testiran dovoljan broj ovaca i koza starijih od 18 mjeseci, koje su reprezentativne za zaklane ovce i koze, a koje su uginule ili su usmrćene iz razloga koji nisu klanje za prehranu ljudi, kako bi se osigurao nivo sigurnosti otkrivanja klasičnoga grebeža od 95% ako je njegova stopa učestalosti u toj populaciji veća od 0,1% i tokom tog perioda nije prijavljen niti jedan slučaj klasičnoga grebeža;
- d) da je hranjenje ovaca i koza mesno-koštanim brašnom ili čvarcima, porijeklom od preživara, zabranjena i da se ta zabrana uspješno sprovodi u cijeloj zemlji tokom perioda od najmanje sedam godina;
- e) da se unošenje ovaca i koza te njihovog sjemena i zametaka iz drugih država članica izvodi u skladu s Odjeljkom A, tačka 4. podtačka 4.1, podpodtačka (b) ili Odjeljkom A, tačka 4. podtačka 4.2. ovog Poglavlja;
- f) da se unošenje ovaca i koza te njihovog sjemena i zametaka iz zemalja izvan Evropske unije izvodi u skladu s Poglavljem E ili Poglavljem H Aneksa IX ovog Pravilnika.

- 2.2 Status zanemarivog rizika od klasičnoga grebeža ovaca može se zemlji ili području zemlje odobriti u skladu s posebnim postupkom.
Ured mora obavijestiti OIE/Komisiju o bilo kakvoj promjeni u pogledu informacija dostavljenih u skladu s tačkom 2.1. Odjeljka A, Poglavlje A, ovog Aneksa, koje se odnose na bolest.
Status zanemarivog rizika odobren u skladu s tačkom 2.2. Odjeljka A, Poglavlje A ovog Aneksa može se, s obzirom na takve informacije povući, u skladu s posebnim postupkom.
- 2.3. Države članice ili zona države članice sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža jesu sljedeće:
- Austrija,
 - Finska,
 - Švedska.
- 3.1 Zemlja koja ima nacionalni program kontrole klasičnoga grebeža ovaca na cijelom području zemlje:
- a) može svoj nacionalni program kontrole dostaviti OIE-u/Komisiji naglašavajući posebno:
- rasprostranjenost klasičnoga grebeža ovaca u zemlji,
 - razloge za sprovođenje nacionalnog programa kontrole, uzimajući u obzir važnost bolesti te omjer troškova i koristi,
 - statusne kategorije određene za posjede i standarde koje mora postići svaka takva kategorija,
 - postupke testiranja koji će se koristiti,
 - postupke praćenja nacionalnog programa kontrole,
 - radnje koje treba poduzeti ako posjed iz bilo kojeg razloga izgubi svoj status,
 - mjere koje se poduzimaju ako su rezultati pregleda, sprovedenih u skladu s odredbama nacionalnog programa kontrole, pozitivni;
- b) program iz tačke a) može se odobriti ako ispunjava kriterije utvrđene u toj tački, u skladu s posebnim postupkom; izmjene ili dodaci programima kojeg je Ured dostavio Komisiji mogu se odobriti u skladu s posebnim postupkom.
- 3.2 Odobreni su nacionalni programi kontrole grebeža sljedećih država članica:
- Danska,
 - Slovenija.
4. Promet ovcama i kozama te njihovim sjemenom i zamecima Primjenjuju se sljedeći uvjeti:
- 4.1 ovce i koze:
- a) ovce i koze za rasplod namijenjene za zemlje koje nemaju status zanemarivog rizika od klasičnoga grebeža ili odobreni nacionalni program kontrole grebeža:
- (I) dolaze s posjeda ili posjeda sa zanemarivim rizikom ili kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža ili
 - (II) dolaze iz zemlje ili regije sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža ili
 - (III) ako je riječ o ovcama, one moraju biti prion-proteinskoga genotipa ARR/ARR, pod uvjetom da ne dolaze s posjeda na koje se primjenjuju ograničenja utvrđena u Aneksu VII, Poglavlje B, tačke 3. i 4. ovog Pravilnika;
- b) ovce i koze za sve namjene osim za direktno klanje, koje su namijenjene za zemlje koje imaju status zanemarivog rizika od klasičnoga grebeža ili odobreni nacionalni program kontrole grebeža:
- (I) dolaze s posjeda ili posjeda sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža ili
 - (II) dolaze iz zemlje ili regije sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža ili
 - (III) ako je riječ o ovcama, one moraju biti prion-proteinskoga genotipa ARR/ARR, pod uvjetom da ne dolaze s posjeda na koji se primjenjuju ograničenja utvrđena u Aneksu VII, Poglavlje B, tačke 3. i 4. ovog Pravilnika;
- c) odstupajući od tač. a) i b) ove tačke, zahtjevi iz tih tačaka ne primjenjuju se na ovce i koze koje se isključivo drže u odobrenim tijelima, zavodima ili centrima kako su definirani u posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast ili se premještaju između tih ustanova;
- d) odstupajući od tač. a) i b), Ured može odobriti trgovinu životinjama koje ne ispunjavaju zahtjeve iz tih tačaka, pod uvjetom da je dobio prethodnu saglasnost nadležnog tijela zemlje odredišta tih životinja te pod uvjetom da životinje ispunjavaju sljedeće uvjete:
- (I) životinje pripadaju lokalnoj rasi koja je u opasnosti od nestanka iz poljoprivredne djelatnosti kako je navedeno u posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast;
 - (II) životinje su upisane u matičnu knjigu koju uspostavlja i vodi uzgojna organizacija ili udruženje službeno odobreno u skladu sa posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast u zemlji otpreme ili službena agencija te zemlje, te životinje treba upisati u matičnu knjigu za tu rasu koju je uspostavila i koju vodi uzgojna organizacija ili udruženje službeno odobreno u skladu s posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast u zemlji odredišta ili službena agencija te zemlje;
 - (III) u zemlji otpreme i zemlji odredišta uzgojne organizacije ili udruženja ili službena agencija iz alineje (II) ove podtačke sprovode program za očuvanje te rase;
 - (IV) životinje ne potječu s posjedana koji se primjenjuju ograničenja iz Aneksa VII, Poglavlje B, tačke 3. i 4. ovog Pravilnika;
 - (V) nakon ulaska životinja koje ne ispunjavaju zahtjeve iz podtačke a) ili b) ove tačke na posjed u zemlji odredišta premještanje svih ovaca i koza na tom posjedu ograničava se u skladu s Aneksom VII, Poglavlje B, tačka 3.4 tokom perioda od tri godine, ili tokom perioda od tri godine ako zemlja odredišta ima zanemariv rizik od klasičnoga grebeža ili ima odobren nacionalni program kontrole grebeža.
- Odstupajući od prvog stava ove tačke, to ograničenje premještanja ne primjenjuje se na trgovinu životinjama koja se sprovodi u skladu s uvjetima utvrđenim u tački 4.1, podtačka d) ovog odjeljka kao ni na premještanje unutar zemlje životinja namijenjenih posjedu na kojem se uzgaja lokalna rasa, u opasnosti da bude izgubljena za poljoprivredu, kako je navedeno u posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast, pod uvjetom da je ta rasa uključena u program očuvanja koji sprovodi uzgojna organizacija ili udruženje službeno odobreno ili priznato u skladu s posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast.
- Nakon obavljene trgovine ili premještanja unutar zemlje iz drugog stava alineje (V) ove podtačke, premještanje svih ovaca i koza na posjedu ili

posjedima koji primaju životinje premještene na temelju tog odstupanja, ograničava se u skladu s prvim i drugim stavom, podtačke (V) ove podtačke.

4.2 sjeme i zamci ovaca i koza moraju ispunjavati sljedeće uvjete:

- a) moraju se prikupljati od životinja koje su od rođenja neprekidno boravile na posjedu ili posjedima sa zanemarivim rizikom ili kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža, osim ako je taj posjed centar za prikupljanje sjemena, pod uvjetom da centar za prikupljanje sjemena ispunjava uvjete iz Poglavlja A, Odjeljak A, tačka 1. podtačka 1.3. podpodtačke c) alineja (IV) ovog Aneksa ili
- b) moraju se prikupljati od životinja koje su posljednje tri godine prije prikupljanja neprekidno bile držane na posjedu ili posjedima koji tri godine ispunjavaju sve uvjete utvrđene u Poglavlju A, Odjeljak A, tačka 1. podtačka 1.3. podpodtačke a) do f), osim ako je taj posjed centar za prikupljanje sjemena, pod uvjetom da centar za prikupljanje sjemena ispunjava uvjete iz Poglavlja A, Odjeljak A, tačka 1. podtačka 1.3. podpodtačka c) alineja (IV) ovog Aneksa ili
- c) moraju se prikupljati od životinja koje su od rođenja neprekidno bile držane u državi ili zoni sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža ili
- d) ako je riječ o sjemenu ovnova, sjeme mora biti prikupljeno od ovnova prion-proteinskoga genotipa ARR/ARR ili
- e) ako je riječ o zamcima ovaca, zamci moraju nositi najmanje jedan ARR alel.

ODJELJAK B

Uvjeti koji se primjenjuju na goveda

Ujedinjeno Kraljevstvo osigurava da se goveda rođena i uzgajana na njenom državnom području prije 1. avgusta 1996. ne otpremaju s njenog državnog područja u druge države članice ili zemlje izvan Evropske unije.

POGLAVLJE B

UVJETI KOJI SE ODOSE NA POTOMSTVO ŽIVOTINJA KOD KOJIH POSTOJI SUMNJA ILI JE POTVRĐENA TSE, NA KOJE SE ODNOSI ČLAN 17. STAV (2) OVOG PRAVILNIKA

Zabranjuje se stavljanje na tržište zadnje rođenih potomaka ženki goveda zaraženih s TSE ili od ovaca ili koza kod kojih je potvrđen GSE tokom proteklog perioda od dvije godine ili tokom perioda nakon pojave prvih kliničkih znakova početka bolesti.

POGLAVLJE C

UVJETI ZA TRGOVINU ODREĐENIM PROIZVODIMA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA

Odjeljak A PROIZVODI

Sljedeći proizvodi životinjskog porijekla izuzeti su od zabrane navedene u članu 18. stavu (3) ovog Pravilnika, pod uvjetom da su porijeklom od goveda, ovaca i koza koje udovoljavaju zahtjevima Odjeljka B ovog Poglavlja.:

- svježe meso,
- mljeveno meso,
- mesni preparati,
- mesni proizvodi.

Odjeljak B ZAHTJEVI

Proizvodi navedeni u odjeljku A ovog Poglavlja moraju udovoljavati sljedećim zahtjevima:

- a) goveda, ovce i koze od kojih su dobiveni proizvodi životinjskog porijekla nisu hranjene

mesno-koštanom brašnom ili čvarcima dobivenim od preživara i koje su prošle *ante mortem* i *post mortem* pregledu;

- (b) goveda, ovce i koze od kojih su dobiveni proizvodi životinjskog porijekla nisu zaklane nakon omamljivanja ubrizganim plinom u kranijalnu šupljinu ili usmrćene istim načinom ili zaklane nakon omamljivanja razaranjem središnjeg nervnog tkiva pomoću šipke uvedene u kranijalnu šupljinu;
- c) proizvodi životinjskog porijekla dobiveni od goveda, ovaca i koza ne potječu od:
- (I) specifičnog rizičnog materijala kako je određeno u Aneksu V ovog Pravilnika;
- (II) nervnih i limfatičkih tkiva izloženih tokom postupka otkoštavanja; i
- (III) mašinski otkoštenog mesa dobivenog od kostiju goveda, ovaca ili koza.

POGLAVLJE D

UVJETI KOJI SE PRIMJENJUJU NA IZVOZ

Živa goveda i proizvodi životinjskog porijekla dobiveni od njih moraju podlijegati, u slučaju izvoza, uvjetima utvrđenima ovim Pravilnikom.

ANEKS IX

UVOZ ŽIVIH ŽIVOTINJA, ZAMETAKA, JAJNIH ČELIJA I PROIZVODA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA

POGLAVLJE B

UVOZ GOVEDA

Odjeljak A

UVOZ IZ ZEMLJE ILI REGIJE SA ZANEMARIVIM RIZIKOM OD GSE-a

Pri uvozu goveda iz zemlje ili regije sa zanemarivim rizikom od GSE-a predstavlja se certifikat o zdravlju životinja kojim se potvrđuje sljedeće:

- a) životinje su oteľene i neprekidno uzgajane u zemlji ili regiji ili zemljama ili regijama klasificiranim u skladu s Pravilnikom o statusu država ili regija u odnosu na bovinu spongioformnu encefalopatiju ("Službeni glasnik BiH", br. 80/10, 55/12, 86/12 i 98/14, u daljnjem tekstu: Pravilnik o statusu država), kao zemlje ili regije sa zanemarivim rizikom od GSE-a;
- b) životinje su označene trajnim sistemom označavanja koji omogućava sljedivost do majke i stada porijekla i nisu bile izložene sljedećim govedima:
 - (I) svi slučajevi GSE-a,
 - (II) sva goveda koja su tokom svoje prve godine života uzgajana zajedno sa slučajevima GSE-a i za koja je istraživanjem utvrđeno da su tokom tog perioda konzumirala jednaku potencijalno kontaminiranu hranu ili
 - (III) ako su rezultati istraživanja iz alineje (II) podtačke b) ovog odjeljka dvojbeni, sva goveda oteľena u istom stadu kao i slučajevi GSE-a i to unutar 12 mjeseci od datuma teľjenja slučaja GSE-a;
- i
- c) ako je u dotičnoj zemlji bilo domaćih slučajeva GSE-a, životinje su oteľene:
 - (I) nakon datuma od kojeg se efikasno sprovodi zabrana hranjenja preživara mesno-koštanom brašnom i čvarcima dobivenima od preživara, kako je utvrđeno u Kodeksu o zdravlju kopnenih životinja OIE-a ili

- (II) nakon datuma oteljenja zadnjeg domaćeg slučaja GSE-a ako je oteljen nakon datuma zabrane hranjenja iz alineje (I) ove podtačke.

Odjeljak B

UVOZ IZ ZEMLJE ILI REGIJE S KONTROLIRANIM RIZIKOM OD GSE-a

Pri uvozu goveda iz zemlje ili regije s kontroliranim rizikom od GSE-a predstavlja se certifikat o zdravlju životinja kojim se potvrđuje sljedeće:

- a) zemlja ili regija klasificirana je u skladu s Pravilnikom o statusu država kao zemlja ili regija s kontroliranim rizikom od GSE-a;
- b) životinje su označene trajnim sistemom označivanja koji omogućava sljedivost do majke i stada porijekla i nisu bile izložene sljedećim govedima:
 - (I) svi slučajevi GSE-a,
 - (II) sva goveda koja su tokom svoje prve godine života uzgajana zajedno sa slučajevima GSE-a i za koja je istraživanjem utvrđeno da su tokom tog perioda konzumirala jednaku potencijalno kontaminiranu hranu ili
- (III) ako su rezultati istraživanja iz alineje (II) ove podtačke dvojbeni, sva goveda oteljena u istom stadu kao i slučajevi GSE-a i to unutar 12 mjeseci od datuma teljenja slučaja GSE-a;
- c) životinje su oteljene:
 - (I) nakon datuma od kojeg se efikasno sprovodi zabrana hranjenja preživara mesno-koštanim brašnom i čvarcima dobivenima od preživara, kako je utvrđeno u Kodeksu o zdravlju kopnenih životinja OIE-a ili
 - (II) nakon datuma oteljenja zadnjeg domaćeg slučaja GSE-a ako je oteljen nakon datuma zabrane hranjenja iz alineje (I) ove podtačke.

Odjeljak C

UVOZ IZ ZEMLJE ILI REGIJE S NEUTVRĐENIM RIZIKOM OD GSE-a

Pri uvozu goveda iz zemlje ili regije s neutvrđenim rizikom od GSE-a predstavlja se certifikat o zdravlju životinja kojim se potvrđuje sljedeće:

- a) zemlja ili regija klasificirana je u skladu s Pravilnikom o statusu država kao zemlja ili regija s neutvrđenim rizikom od GSE-a;
- b) hranjenje preživara mesno-koštanim brašnom ili čvarcima dobivenim od preživara, kako je utvrđeno u Kodeksu o zdravlju kopnenih životinja OIE-a, zabranjena je te se zabrana efikasno sprovodi u zemlji ili regiji;
- c) životinje su označene trajnim sistemom označivanja koji omogućava sljedivost do majke i stada porijekla i nisu bile izložene sljedećim govedima:
 - (I) svi slučajevi GSE-a,
 - (II) sva goveda koja su tokom svoje prve godine života uzgajana zajedno sa slučajevima GSE-a i za koja je istraživanjem utvrđeno da su tokom tog perioda konzumirala jednaku potencijalno kontaminiranu hranu ili
- (III) ako su rezultati istraživanja iz alineje (II) ove podtačke dvojbeni, sva goveda oteljena u istom stadu kao i slučajevi GSE-a i to unutar 12 mjeseci od datuma teljenja slučaja GSE-a;
- d) životinje su oteljene:
 - (I) najmanje dvije godine nakon datuma od kojeg se efikasno sprovodi zabrana hranjenja preživara mesno-koštanim brašnom i čvarcima dobivenima

od preživara, kako je utvrđeno u Kodeksu o zdravlju kopnenih životinja OIE-a ili

- (II) nakon datuma oteljenja zadnjeg domaćeg slučaja GSE-a ako je oteljen nakon datuma zabrane hranjenja iz alineje (I) ove podtačke.

POGLAVLJE C

UVOZ PROIZVODA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA OD GOVEDA, OVACA ILI KOZA

Odjeljak A

PROIZVODI

Sljedeći proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza, kako su definirani u sljedećim tačkama Aneksa I Pravilnika o higijeni hrane životinjskog porijekla, podliježu uvjetima utvrđenim u Odjeljcima B, C ili D ovog Poglavlja, ovisno o kategoriji rizika zemlje porijekla u pogledu GSE-a:

- svježe meso, kako je definirano u tački 1.10,
- mljeveno meso, kako je definirano u tački 1.13,
- mašinski otkoštano meso, kako je definirano u tački 1.14,
- mesni preparati, kako su definirani u tački 1.15,
- mesni proizvodi, kako su definirani u tački 7.1,
- topljena životinjska mast, kako je definirana u tački 7.5,
- čvarci, kako su definirani u tački 7.6,
- želatina, kako je definirana u tački 7.7, osim one dobivene od kože,
- kolagen, kako je definiran u tački 7.8, osim onog dobivenog od kože,
- obrađeni želuci, mjehuri i crijeva, kako su definirani u tački 7.9.

Odjeljak B

UVOZ IZ ZEMLJE ILI REGIJE SA ZANEMARIVIM RIZIKOM OD GSE-a

Pri uvozu proizvoda porijeklom od goveda, ovaca i koza navedenih u odjeljku A iz zemlje ili regije sa zanemarivim rizikom od GSE-a predstavlja se certifikat o zdravlju životinja kojim se potvrđuje sljedeće:

- a) zemlja ili regija klasificirana je u skladu s Pravilnikom o statusu država kao zemlja ili regija s zanemarivim rizikom od GSE-a;
- b) životinje od kojih su dobiveni proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza bile su podvrgnute *ante mortem* i *post mortem* pregledu;
- c) proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza ne sadržavaju i nisu dobiveni od specifičnog rizičnog materijala kako je definiran u Aneksu V, tački 1. ovog Pravilnika;
- d) ako životinje, od kojih su dobiveni proizvodi porijeklom od goveda, potječu iz zemlje ili regije klasificirane u skladu s Pravilnikom o statusu država kao zemlja ili regija s kontroliranim ili neutvrđenim rizikom od GSE-a, odstupajući od tačke c) ovog odjeljka, mogu se uvoziti trupovi, polovine trupova ili polovine trupova razrezane u najviše tri veleprodajna komada i četvrtine koji ne sadržavaju specifičani rizični materijal osim kičme, uključujući dorzalne ganglije. U slučaju takvog uvoza trupovi ili veleprodajni komadi trupova goveda koji sadržavaju kičmu koja je definirana kao specifičani rizični materijal u skladu s tačkom 1. Aneksa V ovog Pravilnika označavaju se jasno vidljivom crvenom crtom na naljepnici u skladu s posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast. Nadalje, u Zajednički veterinarski dokument o ulasku (ZVUD) iz člana 14. stav (1) Priručnika za rad, GVI treba upisati posebnu

- informaciju o broju govedih trupova ili veleprodajnih komada za koje se zahtijeva odstranjivanje kičme;
- e) proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza ne sadržavaju mašinski otkoštano meso dobiveno od kostiju goveda, ovaca ili koza i ne potječu od njega, osim ako su životinje od kojih su dobiveni proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza rođene, neprekidno uzgajane i zaklane u zemlji ili regiji koja je klasificirana u skladu s Pravilnikom o statusu država kao zemlja ili regija sa zanemarivim rizikom od GSE-a u kojoj nije bilo domaćih slučajeva GSE-a;
 - f) životinje od kojih su dobiveni proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza nisu zaklane nakon omamljivanja ubrizgavanjem plina u kranijalnu šupljinu niti ubijene istom metodom ili zaklane, nakon omamljivanja, laceracijom središnjeg nervnog tkiva uvođenjem instrumenta u obliku dugačke šipke u kranijalnu šupljinu, osim ako su životinje od kojih potječu proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza rođene, neprekidno uzgajane i zaklane u zemlji ili regiji koja je klasificirana u skladu s Pravilnikom o statusu država kao zemlja ili regija sa zanemarivim rizikom od GSE-a;
 - g) ako životinje od kojih su dobiveni proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza potječu iz zemlje ili regije koja je klasificirana sukladna Pravilniku o statusu država kao zemlja ili regija s neutvrđenim rizikom od GSE-a, životinje nisu bili hranjene mesno-koštanim brašnom ili čvarcima, kako je utvrđeno u Kodeksu o zdravlju kopnenih životinja OIE-a;
 - h) ako životinje od kojih su dobiveni proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza potječu iz zemlje ili regije koja je klasificirana u skladu s Pravilnikom o statusu država kao zemlja ili regija s neutvrđenim rizikom od GSE-a, proizvodi su proizvedeni i s njima se postupalo na način kojim se osigurava da ne sadržavaju nervno i limfatičko tkivo izloženo tokom postupka otkoštavanja i da njime nisu kontaminirani.

Odjeljak C

UVOZ IZ ZEMLJE ILI REGIJE S KONTROLIRANIM RIZIKOM OD GSE-a

1. Pri uvozu proizvoda porijeklom od goveda, ovaca i koza navedenih u Odjeljku A ovog Poglavlja, iz zemlje ili regije s kontroliranim rizikom od GSE-a predstavlja se certifikat o zdravlju životinja kojim se potvrđuje sljedeće:
 - a) zemlja ili regija klasificirana je u skladu s Pravilnikom o statusu država kao zemlja ili regija s kontroliranim rizikom od GSE-a;
 - b) životinje od kojih su dobiveni proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza bile su podvrgnute *ante mortem* i *post mortem* pregledu;
 - c) životinje od kojih su dobiveni proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza namijenjeni izvozu nisu usmrćene, nakon omamljivanja, laceracijom tkiva središnjeg nervnog sistema instrumentom u obliku dugačke šipke koji se uvodi u kranijalnu šupljinu ili ubrizgavanjem plina u kranijalnu šupljinu;
 - d) proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza ne sadržavaju specifični rizični materijal kako je definiran u tački 1. Aneksa V ovog Pravilnika, niti su dobiveni od njega te ne sadržavaju mašinski otkoštano meso dobiveno od kostiju goveda, ovaca ili koza niti su dobiveni od njega.
2. Za proizvode porijeklom od goveda, odstupajući od tačke 1. podtačke d) ovog Odjeljka, mogu se uvoziti trupovi,

polovine trupova ili polovine trupova razrezane u najviše tri veleprodajna komada i četvrtine koji ne sadržavaju specifični rizični materijal osim kičme, uključujući dorzalne ganglije.

3. Ako se zahtijeva odstranjivanje kičme, govedji trupovi ili veleprodajni komadi trupova s kičmom označavaju se jasno vidljivom crvenom crtom na naljepnici u skladu s posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast.
4. U slučaju uvoza u Zajednički veterinarski dokument o ulasku (ZVDU) iz člana 14. stav (1) Priručnika za rad GVI treba upisati broj govedih trupova ili veleprodajnih komada trupova za koje se zahtijeva odstranjivanje kičme.
5. U slučaju crijeva s izvornim porijeklom iz zemlje ili regije sa zanemarivim rizikom od GSE-a pri uvozu obrađenih crijeva predstavlja se certifikat o zdravlju životinja kojim se potvrđuje sljedeće:
 - a) zemlja ili regija klasificirana je u skladu s Pravilnikom o statusu država kao zemlja ili regija s kontroliranim rizikom od GSE-a;
 - b) životinje od kojih su dobiveni proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza bile su rođene, neprekidno uzgajane i zaklane u državi ili regiji sa zanemarivim rizikom od GSE-a te su bile podvrgnute *ante mortem* i *post mortem* pregledu;
 - c) ako crijeva potječu iz zemlje ili regije u kojoj je bilo domaćih slučajeva GSE-a:
 - (I) životinje su okoćene nakon datuma uvođenja zabrane hranjenja preživara mesno-koštanim brašnom i čvarcima dobivenima od preživara ili
 - (II) proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza ne sadržavaju specifični rizični materijal kako je definiran u tački 1. Aneksa V ovog Pravilnika, niti su od njega dobiveni.

Odjeljak D

UVOZ IZ ZEMLJE ILI REGIJE S NEUTVRĐENIM RIZIKOM OD GSE-a

1. Pri uvozu proizvoda porijeklom od goveda, ovaca i koza navedenih u odjeljku A iz zemlje ili regije s neutvrđenim rizikom od GSE-a predstavlja se certifikat o zdravlju životinja kojim se potvrđuje sljedeće:
 - a) životinje od kojih su dobiveni proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza nisu bile hranjene mesno-koštanim brašnom ili čvarcima dobivenima od preživara, kako je utvrđeno u Kodeksu o zdravlju kopnenih životinja OIE-a te su bile podvrgnute *ante mortem* i *post mortem* pregledu;
 - b) životinje od kojih su dobiveni proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza nisu usmrćene, nakon omamljivanja, laceracijom tkiva središnjeg nervnog sistema instrumentom u obliku dugačke šipke koji se uvodi u kranijalnu šupljinu ili ubrizgavanjem plina u kranijalnu šupljinu;
 - c) proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza ne sadržavaju sljedeće sastojke i nisu dobiveni od njih:
 - (I) specifični rizični materijal kako je definiran u tački 1. Aneksa V ovog Pravilnika;
 - (II) nervno i limfatičko tkivo izloženo tokom postupka otkoštavanja;
 - (III) mašinski otkoštano meso dobiveno od kostiju goveda, ovaca ili koza.
2. Za proizvode porijeklom od goveda, odstupajući od tačke 1. podtačke c) ovog Odjeljka, mogu se uvoziti trupovi, polovine trupova ili polovine trupova razrezane u najviše tri veleprodajna komada i četvrtine koji ne sadržavaju

- specificirani rizični materijal osim kičme, uključujući dorzalne ganglije.
3. Ako se zahtijeva odstranjivanje kičme, goveđi trupovi ili veleprodajni komadi trupova s kičmom moraju biti označeni jasno vidljivom crvenom crtom na naljepnici u skladu s posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast.
 4. U slučaju uvoza u Zajednički veterinarski dokument o ulasku (ZVDU) iz člana 14. stav (1) Priručnika za rad GVI treba upisati posebnu informaciju o broju goveđih trupova ili veleprodajnih komada za koje se zahtijeva odstranjivanje kičme.
 5. U slučaju crijeva s izvornim porijeklom iz zemlje ili regije sa zanemarivim rizikom od GSE-a pri uvozu obrađenih crijeva predstavlja se certifikat o zdravlju životinja kojim se potvrđuje sljedeće:
 - a) zemlja ili regija klasificirana je u skladu s Pravilnikom o statusu država kao zemlja ili regija s neutvrđenim rizikom od GSE-a;
 - b) životinje od kojih su dobiveni proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza, bile su rođene, neprekidno uzgajane i zaklane u državi ili regiji sa zanemarivim rizikom od GSE-a, te su bile podvrgnute *ante mortem* i *post mortem* pregledu;
 - c) ako crijeva potječu iz zemlje ili regije u kojoj je bilo domaćih slučajeva GSE-a:
 - (I) životinje su rođene nakon datuma uvođenja zabrane hranjenja preživara mesno-koštanim brašnom i čvarcima dobivenima od preživara ili
 - (II) proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza ne sadržavaju specificirani rizični materijal, kako je definiran u tački 1. Aneksa V ovog Pravilnika, niti su od njega dobiveni.

POGLAVLJE D

UVOZ NUSPROIZVODA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA I OD NJIH DOBIVENIH PROIZVODA PORIJEKLOM OD GOVEDA, OVACA I KOZA

Odjeljak A

NUSPROIZVODI ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA

Ovo se poglavlje primjenjuje na sljedeće nusproizvode životinjskog porijekla, kako su definirani u članu 4. Odluke o nusproizvodima, i na sljedeće od njih dobivene proizvode, kako su definirani u tački 2. tog člana, pod uvjetom da ti nusproizvodi životinjskog porijekla i od njih dobiveni proizvodi potječu od goveda, ovaca i koza:

- a) prerađene masti, dobivene od materijala kategorije 2., koje su namijenjene za upotrebu kao organska gnojiva ili poboljšivači tla, kako su definirani u članu 4. tački z) Odluke o nusproizvodima;
- b) kosti i proizvodi od kostiju, dobiveni od materijala kategorije 2;
- c) prerađene masti, dobivene od materijala kategorije 3, koje su namijenjene za upotrebu kao organska gnojiva ili poboljšivači tla ili hrana za životinje, kako su definirani u članu 4. tački z) odnosno c) Odluke o nusproizvodima, ili njihove sirovine;
- d) hrana za kućne ljubimce, uključujući žvakalice za pse;
- e) proizvodi od krvi;
- f) prerađene životinjske bjelančevine;
- g) kosti i proizvodi od kostiju, dobiveni od materijala kategorije 3;
- h) želatina i kolagen dobiveni od materijala koji nisu koža;
- i) materijali kategorije 3. i dobiveni proizvodi, osim onih iz tačaka c) do h) ovog Odjeljka, isključujući:
 - (I) svježu kožu i obrađenu kožu;

- (II) želatinu i kolagen dobivene od kože;
- (III) prerađevine masti.

Odjeljak B

ZAHTJEVI U POGLEDU ZDRAVSTVENOG CERTIFIKATA

Pri uvozu nusproizvoda životinjskog porijekla i od njih dobivenih proizvoda goveđeg, ovčjeg i kozijeg porijekla navedenih u odjeljku A, predstavlja se zdravstveni certifikat koji sadržava sljedeću potvrdu:

- a) nusproizvod životinjskog porijekla ili od njega dobiveni proizvod:
 - (I) ne sadržava specificirani rizični materijal, kako je definiran u tački 1. Aneksa V ovog Pravilnika, niti je od njega dobiven i
 - (II) ne sadržava mašinski otkoštano meso dobiveno od kostiju goveda, ovaca ili koza i ne potječe od njega, osim ako su životinje od kojih je dobiven nusproizvod životinjskog porijekla ili od njega dobiveni proizvod rođene, neprekidno uzgajane i zaklane u zemlji ili regiji koja je klasificirana u skladu s Pravilnikom o statusu kao zemlja ili regija sa zanemarivim rizikom od GSE-a u kojoj nije bilo domaćih slučajeva GSE-a i
 - (III) dobiven je od životinja koje nisu usmrćene, nakon omamljivanja, laceracijom tkiva središnjeg nervnog sistema instrumentom u obliku dugačke šipke koji se uvodi u kranijalnu šupljinu ili ubrizgavanjem plina u kranijalnu šupljinu, osim životinja koje su rođene, neprekidno uzgajane i zaklane u zemlji ili regiji koja je, u skladu s Pravilnikom o statusu, klasificirana kao zemlja ili regija sa zanemarivim rizikom od GSE-a ili
- b) nusproizvod životinjskog porijekla ili od njega dobiveni proizvod ne sadržava materijale goveda, ovaca i koza, osim onih dobivenih od životinja koje su rođene, neprekidno uzgajane i zaklane u zemlji ili regiji koja, je u skladu s Pravilnikom o statusu, klasificirana kao zemlja ili regija sa zanemarivim rizikom od GSE-a, i nije dobiven od njih.
Uz tačke a) i b) ovog odjeljka pri uvozu nusproizvoda životinjskog porijekla i od njih dobivenih proizvoda iz odjeljka A koji sadržavaju mlijeko ili mliječne proizvode ovčjeg ili kozijeg porijekla i koji su namijenjeni za hranjenje životinja, predstavlja se zdravstveni certifikat koji sadržava sljedeću potvrdu:
- c) ovce i koze od kojih su dobiveni ti nusproizvodi životinjskog porijekla i od njih dobiveni proizvodi bile su držane neprekidno od rođenja u zemlji u kojoj su ispunjeni sljedeći uvjeti:
 - (I) obavezno je prijavljivanje klasičnoga grebeža;
 - (II) postoji sistem podizanja svijesti, nadzora i praćenja;
 - (III) u slučaju sumnje na TSE ili potvrde klasičnoga grebeža, na posjede s ovcama i kozama primjenjuju se službena ograničenja;
 - (IV) ovce i koze oboljele od klasičnoga grebeža usmrćuju se i u potpunosti uništavaju;
 - (V) hranjenje ovaca i koza mesno-koštanim brašnom ili čvarcima dobivenima od preživara, kako je utvrđeno u Kodeksu o zdravlju kopnenih životinja OIE-a, zabranjena je, i ta se zabrana uspješno provodi u cijeloj zemlji tokom perioda od najmanje sedam prethodnih godina;

- d) mlijeko i mliječni proizvodi dobiveni od ovaca ili koza potječu s posjeda za koje nije uvedeno službeno ograničenje zbog sumnje na TSE;
- e) mlijeko i mliječni proizvodi dobiveni od ovaca ili koza potječu s posjeda na kojima tokom prethodnih sedam godina nije bio dijagnosticiran nijedan slučaj klasičnoga grebeža ili su nakon potvrde slučaja klasičnoga grebeža:
 - (I) usmrćene i uništene ili zaklane sve ovce i koze na posjedu, osim rasplodnih ovnova genotipa ARR/ARR, rasplodnih ovaca koje nose najmanje jedan alel ARR i niti jedan alel VRQ i drugih ovaca koje nose najmanje jedan alel ARR ili
 - (II) usmrćene i uništene sve životinje kod kojih je bio potvrđen klasični grebež, a na posjed se najmanje tokom dvije godine od potvrđivanja posljednjeg slučaja klasičnoga grebeža primjenjivalo pojačano praćenje TSE-a, uključujući testiranje na prisutnost TSE-a s negativnim rezultatima, u skladu s laboratorijskim metodama određenim u Aneksu X, Poglavlje C, tačka 3.2. ovog Pravilnika, svih životinja navedenih u nastavku starijih od 18 mjeseci osim ovaca genotipa ARR/ARR:
 - životinja koje su bile zaklane za prehranu ljudi i
 - životinja koje su uginule ili su usmrćene na posjedu, ali koje nisu usmrćene u okviru kampanje za iskorjenjivanje bolesti.

POGLAVLJE E UVOZ OVACA I KOZA

Pri uvozu ovaca i koza predstavlja se certifikat o zdravlju životinja kojim se potvrđuje da su životinje neprekidno od rođenja bile držane u zemlji koja ispunjava sljedeće uvjete:

1. obavezno je prijavljivanje klasičnoga grebeža;
2. postoji sistem podizanja svijesti, nadzora i praćenja;
3. ovce i koze oboljele od klasičnoga grebeža usmrćuju se i u potpunosti uništavaju;
4. hranjenje ovaca i koza mesno-koštanim brašnom ili čvarcima dobivenim od preživara, kako je utvrđeno u Kodeksu o zdravlju kopnenih životinja OIE-a, zabranjena je, i ta se zabrana uspješno sprovodi u cijeloj zemlji tokom perioda od najmanje sedam prethodnih godina;
Osim uvjeta određenih u tačkama od 1. do 4. ovog Poglavlja, u certifikatu o zdravlju životinja potvrđuje se sljedeće:
5. Za rasplodne ovce i koze koje se uvoze u zemlju i koje su namijenjene za zemlje, osim onih koje imaju status zanemarivog rizika od klasičnoga grebeža ili odobreni nacionalni program za kontrolu grebeža, koje su navedene u Aneksu VIII, Poglavlje A, Odjeljak A tačka 3.2. ovog Pravilnika, ispunjeni su sljedeći uvjeti:
 - a) uvezene ovce i koze dolaze s posjeda ili posjeda koja ispunjavaju uvjete iz Aneksa VIII Poglavlje A Odjeljak A tačka 1.3 ovog Pravilnika ili
 - b) to su ovce s prion-proteinskim genotipom ARR/ARR i dolaze s posjeda za koje tokom posljednje dvije godine nije bilo uvedeno službeno ograničenje premještanja zbog GSE-a ili klasičnoga grebeža.
6. Za ovce i koze namijenjene za sve upotrebe, osim direktnog klanja, koje se uvoze u zemlju i koje su namijenjene za zemlje sa zanemarivim rizikom od

klasičnoga grebeža ili s odobrenim nacionalnim programom za kontrolu grebeža, kako je navedeno u Aneksu VIII, Poglavlje A, Odjeljak A, tačka 3.2. ovog Pravilnika, ispunjeni su sljedeći uvjeti:

- a) dolaze s posjeda ili posjeda koja ispunjavaju uvjete iz Poglavlja A, Odjeljak A tačka 1.2. Aneksa VIII ovog Pravilnika ili
- b) to su ovce s prion-proteinskim genotipom ARR/ARR i dolaze s posjeda za koje tokom posljednje dvije godine nije bilo uvedeno službeno ograničenje premještanja zbog GSE-a ili klasičnoga grebeža.

POGLAVLJE F UVOZ PROIZVODA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA OD UZGAJANIH I DIVLJIH JELENA

1. Kada se svježe meso, mljeveno meso, mesni preparati i mesni proizvodi, kako su definirani u tačkama 1.13, 1.15, odnosno 7.1 Aneksa I Pravilnika o higijeni hrane životinjskog porijekla, koji su dobiveni od jelena iz uzgoja, uvoze u zemlju iz Kanade ili Sjedinjenih Američkih Država, certifikatima o zdravlju životinja prilaže se izjava koju je potpisalo nadležno tijelo zemlje proizvodnje, a koja glasi kako slijedi:

"Ovaj proizvod sadržava isključivo meso, osim nusproizvoda klanja i kičmene moždine, jelena iz uzgoja koji su pregledani histopatološki, imunohistohemijski ili drugom dijagnostičkom metodom priznatom od strane nadležnog tijela s negativnim rezultatima na spongiformnu encefalopatiju, ili je dobiven isključivo od takvog mesa, te nije dobiven od životinja koje dolaze iz stada u kojima je potvrđena spongiformna encefalopatija ili se službeno sumnja na nju."

2. Kada se svježe meso, mljeveno meso, mesni preparati i mesni proizvodi, kako su definirani u tačkama 1.13, 1.15, odnosno 7.1. Aneksa I Pravilnika o higijeni hrane životinjskog porijekla, koji su dobiveni od divljih jelena, uvoze u zemlju iz Kanade ili Sjedinjenih Američkih Država, certifikatima o zdravlju životinja prilaže se izjava koju je potpisalo nadležno tijelo zemlje proizvodnje, a koja glasi kako slijedi:

"Ovaj proizvod sadržava isključivo meso, osim nusproizvoda klanja i kičmene moždine, divljih jelena koji su pregledani histopatološki, imunohistohemijski ili drugom dijagnostičkom metodom priznatom od strane nadležnog tijela s negativnim rezultatima na spongiformnu encefalopatiju, ili je dobiven isključivo od takvog mesa, te nije dobiven od životinja koje dolaze iz regije u kojoj je tokom posljednje tri godine potvrđena spongiformna encefalopatija ili se službeno sumnja na nju."

POGLAVLJE H UVOZ SJEMENA I ZAMETAKA OVACA I KOZA

Pri uvozu sjemena i zametaka ovaca i koza predstavlja se certifikat o zdravlju životinja kojim se potvrđuje sljedeće:

1. donorske životinje neprekidno su, od rođenja bile držane u zemlji koja ispunjava sljedeće uvjete:
 - a) obavezno je prijavljivanje klasičnoga grebeža;
 - b) postoji sistem podizanja svijesti, nadzora i praćenja;
 - c) ovce i koze oboljele od klasičnoga grebeža usmrćuju se i u potpunosti uništavaju;
 - d) hranjenje ovaca i koza mesno-koštanim brašnom, ili čvarcima dobivenim od preživara, kako je utvrđeno u Kodeksu o zdravlju kopnenih životinja OIE-a, zabranjena je, i ta se zabrana

- uspješno sprovodi u cijeloj zemlji tokom perioda od najmanje sedam prethodnih godina i
2. donorske životinje posljednje su tri godine, prije datuma prikupljanja sjemena ili zametaka koji se izvoze, bile neprekidno držane na posjedu ili posjedima koja su tokom tog perioda ispunjavala sve zahtjeve utvrđene u Poglavlju A, Odjeljak A, tačka 1. podtačka 1.3. podpodtačke a) do f) Aneksa VIII ovog Pravilnika, osim ako je posjed centar za prikupljanje sjemena, pod uvjetom da centar za prikupljanje sjemena ispunjava uvjete utvrđene u podtački 1.3. podpodtačka (c) alineja (IV) tog Odjeljka ili
 - a) ako je riječ o sjemenu ovnova, sjeme je prikupljeno od ovnova prion-proteinskoga genotipa ARR/ARR ili
 - b) ako je riječ o zamecima ovaca, zameci nose najmanje jedan ARR alel.

ANEKS X

REFERENTNE LABORATORIJE, UZORKOVANJE I METODE LABORATORIJSKE ANALIZE POGLAVLJE A REFERENTNE LABORATORIJE

1. Ovlaštena nacionalna referentna laboratorija dužna je:
 - a) imati na raspolaganju objekte i opremu te stručno osoblje koje mu omogućuje da u svakom trenutku, a posebno kada se predmetna bolest pojavi prvi put, utvrdi tip i soj uzročnika TSE-a i potvrdi rezultate dobivene u službenim dijagnostičkim laboratorijama. Ako nacionalna referentna laboratorija ne može utvrditi soj uzročnika, pokreće postupak kojim osigurava da će utvrđivanje soja biti prepušteno referentnoj laboratoriji EU-a;
 - b) verifikirati dijagnostičke metode koje se koriste u službenim dijagnostičkim laboratorijama;
 - c) koordinirati dijagnostičke norme i metode unutar zemlje; tu svrhu on:
 - može snabdijevati službene dijagnostičke laboratorije dijagnostičkim reagensima,
 - mora kontrolirati kvalitet svih dijagnostičkih reagenasa koji se koriste u zemlji,
 - mora povremeno organizirati uporedne testove,
 - mora čuvati izolirane uzročnike predmetne bolesti ili odgovarajuća tkiva koja sadrže takve uzročnike, a potječu iz slučajeva potvrđenih u zemlji,
 - mora osigurati potvrđivanje rezultata dobivenih u dijagnostičkim laboratorijama;
 - d) mora sarađivati s referentnom laboratorijom EU-a, što uključuje učestvovanje u okviru povremenih uporednih testova koje organizira referentna laboratorija EU-a. Ako nacionalna referentna laboratorija ne prođe uporedni test koji je organizirala referentna laboratorija EU-a, ona odmah poduzima sve korektivne mjere da popravi situaciju i uspješno prođe ponovljeni uporedni test ili sljedeći uporedni test koji organizira referentna laboratorija EU-a.
2. Referentna laboratorija je:

Veterinarski Institut Veterinarskog fakulteta u Sarajevu
Zmaja od Bosne 90
Sarajevo 71 000
Bosna i Hercegovina;
Veterinarski Institut "Dr. Vaso Butozan"
Branka Radičevića 18
Banja Luka 78 000
Bosna i Hercegovina.

POGLAVLJE B

REFERENTNA LABORATORIJA EU-a

1. Referentna laboratorija EU-a za TSE-ove je:

The Animal Health and Veterinary Laboratories Agency
Woodham Lane
New Haw
Addlestone
Surrey KT15 3NB
United Kingdom

POGLAVLJE C

UZORKOVANJE I LABORATORIJSKE PRETRAGE

1. Uzorkovanje

Svi uzorci predviđeni za ispitivanje na prisutnost TSE-a prikupljaju se primjenom metoda i protokola utvrđenih u najnovijem izdanju priručnika OIE-a za dijagnostičke testove i vakcine za kopnene životinje Svjetske organizacije za zdravlje životinja (OIE) (u daljnjem tekstu: OIE priručnik). Pored, ili u nedostatku metoda i protokola OIE-a i kako bi se osiguralo da je na raspolaganju dovoljno materijala, Ured u saradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH, dužan je osigurati primjenu metoda i protokola uzorkovanja u skladu sa smjernicama koje je izdala referentna laboratorija EU-a.

Ured u saradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH posebno prikuplja odgovarajuća tkiva, prema dostupnim naučnim savjetima i smjernicama koje je izdala referentna laboratorija EU-a, kako bi se osiguralo otkrivanje svih poznatih sojeva TSE-ova kod malih preživara, i čuva najmanje polovinu prikupljenih tkiva u svježem, a ne zamrznutom stanju, do negativnog rezultata brzog testa. Kada je rezultat pozitivan ili nejasan, preostala tkiva treba podvrgnuti potvrdnom ispitivanju i naknadno obraditi u skladu sa smjernicama za diskriminirajuće ispitivanje i klasifikaciju koje je izdala referentna laboratorija EU-a- "Karakterizacija soja TSE-a kod malih preživara: Tehnički priručnik za nacionalne referentne laboratorije u EU-u". Uzorci moraju biti jasno označeni kako bi se identificirala životinja od koje je uzet uzorak.
2. Laboratorije

Sve laboratorijske pretrage na TSE-ove moraju se sprovoditi u službenim dijagnostičkim laboratorijama koje su nadležna tijela odobrila u tu svrhu.
3. Metode i protokoli
3. 1. Laboratorijske pretrage na prisutnost GSE-a u goveda
 - a) Sumnjivi slučajevi

Uzorci uzeti od goveda i poslani na laboratorijsko ispitivanje u skladu s odredbama člana 14. stav (5) ovog Pravilnika moraju se odmah podvrgnuti potvrdnim ispitivanjima primjenom barem jedne od sljedećih metoda i protokola utvrđenih u najnovijem izdanju priručnika:

 - (I) imunohistohemijska (IHC) metoda;
 - (II) Western blot;
 - (III) prikaz karakterističnih vlakana pomoću elektronske mikroskopije;
 - (IV) histopatološki pregled;
 - (V) kombinacija brzih testova utvrđenih u trećem podstavu ove podpodtačke.

Ako je nalaz histopatološkog pregleda dvojbena ili negativan, tkiva se podvrgavaju daljnjem pregledu primjenom jedne od ostalih potvrdnih metoda i protokola.

Brzi se testovi mogu primjenjivati kako za primarna ispitivanja sumnjivih slučajeva tako i, u slučaju nejasnog ili negativnog nalaza, za naknadnu potvrdu,

prema smjernicama referentne laboratorije EU-
"Pravila OIE-a za službenu potvrdu GSE-a kod goveda
(na temelju početnog reaktivnog nalaza odobrenog
brzog testa) upotrebom drugog brzog testa", i pod
uvjetom da:

- (I) potvrda se sprovodi u nacionalnoj referentnoj laboratoriji za TSE-ove; i
- (II) jedan od dvaju testova je Western blot; i
- (III) drugi korišteni brzi test:
 - obuhvata negativnu kontrolu tkiva i jedan uzorak goveda s GSE-om kao pozitivnu kontrolu tkiva,
 - je različit tip testa od onoga primijenjenoga za primarno ispitivanje; i

(IV) ako se brzi Western blot koristi kao prvi test, mora se dokumentirati nalaz toga testa i dostaviti nacionalnoj referentnoj laboratoriji za TSE-ove; i

(V) ako nalaz primarnog ispitivanja nije potvrđen naknadnim brzim testom, uzorak se mora podvrgnuti ispitivanju nekom drugom potvrđnom metodom; ako se u tu svrhu primjenjuje histopatološki pregled, čiji je nalaz nejasan ili negativan, tkivo se mora podvrgnuti daljnjem ispitivanju nekom drugom potvrđnom metodom i protokolom.

Ako je nalaz jednoga od potvrđenih ispitivanja iz alineja od (I) do (V) prvog podstava ove podpodtačke pozitivan, životinja se smatra pozitivnim slučajem GSE-a.

b) Praćenje GSE-a

Uzorci goveda poslani na laboratorijsko testiranje prema odredbama Aneksa III Poglavlje A, Dio I ovog Pravilnika moraju se ispitati brzim testom.

Ako je nalaz brzog testa nejasan ili pozitivan, uzorak se odmah podvrgava potvrđnom testiranju primjenom barem jedne od sljedećih metoda i protokola utvrđenih u najnovijem izdanju priručnika:

- (I) imunohistohemijska (IHC) metoda;
- (II) Western blot;
- (III) prikaz karakterističnih vlakana pomoću elektronske mikroskopije;
- (IV) histopatološki pregled;
- (V) kombinacija brzih testova utvrđenih u trećem podstavu ove podpodtačke

Ako je nalaz histopatološkog pregleda dvojben ili negativan, tkiva se podvrgavaju daljnjem pregledu primjenom jedne od ostalih potvrđenih metoda i protokola.

Brzi se testovi mogu primjenjivati kako za primarna ispitivanja sumnjivih slučajeva tako i, u slučaju nejasnog ili negativnog nalaza, za naknadnu potvrdu, prema smjernicama referentne laboratorije EU-
"Pravila OIE-a za službenu potvrdu GSE-a kod goveda (na temelju početnog reaktivnog nalaza odobrenoga brzog testa) upotrebom drugoga brzog testa", i pod uvjetom da:

- (I) potvrda se sprovodi u nacionalnoj referentnoj laboratoriji za TSE-ove; i
- (II) jedan od dvaju testova je Western blot; i
- (III) drugi korišteni brzi test:
 - obuhvata negativnu kontrolu tkiva i jedan uzorak goveda s GSE-om kao pozitivnu kontrolu tkiva,
 - je različit tip testa od onog primijenjenoga za primarno ispitivanje; i

(IV) ako se brzi test Western blot koristi kao prvi test, mora se dokumentirati nalaz toga testa i dostaviti nacionalnoj referentnoj laboratoriji za TSE-ove; i

(V) ako nalaz primarnog ispitivanja nije potvrđen naknadnim brzim testom, uzorak se mora podvrgnuti ispitivanju nekom drugom potvrđnom metodom; ako se u tu svrhu primjenjuje histopatološka pretraga, čiji je nalaz nejasan ili negativan, tkivo se mora podvrgnuti daljnjem ispitivanju nekom drugom potvrđnom metodom i protokolom.

Životinja se smatra pozitivnim slučajem GSE-a ako je rezultat brzog testa dvojben ili pozitivan i barem je jedno od potvrđenih ispitivanja iz alineja (I) do (V) drugog podstava ove podpodtačke pozitivno.

c) Daljnje ispitivanje pozitivnih slučajeva GSE-a

Uzorci svih pozitivnih slučajeva GSE-a prosljeđuju se laboratoriji koji je imenovalo mjerodavno tijelo i koji je uspješno učestvovao u posljednjoj provjeri stručne osposobljenosti koju organizira referentna laboratorija EU-a za diskriminatorno ispitivanje potvrđenih slučajeva GSE-a, gdje će se dalje testirati u skladu s metodama i protokolima propisanim u metodi referentne laboratorije EU-a za klasifikaciju TSE izolata kod goveda (metoda dvaju koraka testa Western blot za privremenu klasifikaciju TSE izolata kod goveda).

3.2. Laboratorijsko ispitivanje na prisutnost TSE-a u ovaca i koza

a) Sumnjivi slučajevi

Uzorci ovaca i koza poslani na laboratorijsko testiranje prema odredbama člana 14. stav (5) ovog Pravilnika bez odlaganja moraju se podvrgnuti potvrđnom testiranju uz primjenu barem jedne od sljedećih metoda i protokola utvrđenih u najnovijem izdanju priručnika:

- (I) imunohistohemijska (IHC) metoda;
- (II) Western blot;
- (III) prikaz karakterističnih vlakana pomoću elektronske mikroskopije;
- (IV) histopatološki pregled;

Ako je nalaz histopatološkog pregleda dvojben ili negativan, tkiva se podvrgavaju daljnjem pregledu primjenom jedne od ostalih potvrđenih metoda i protokola.

Brzi se testovi mogu primjenjivati za primarna ispitivanja sumnjivih slučajeva. Takvi se testovi ne smiju primjenjivati za naknadnu potvrdu.

Ako je nalaz brzog testa koji je primijenjen za primarno ispitivanje sumnjivih slučajeva pozitivan ili nejasan, uzorak se mora podvrgnuti ispitivanju jednim od potvrđenih testova iz alineja od (I) do (IV) prvog podstava ove podtačke. Ako se u tu svrhu koristi histopatološki pregled, a nalaz je dvojben ili negativan, tkiva se podvrgavaju daljnjem pregledu primjenom jedne od ostalih potvrđenih metoda i protokola.

Ako je nalaz jednoga od potvrđenih ispitivanja alineja od (I) do (IV) prvog podstava ove podtačke pozitivan, životinja se smatra pozitivnim slučajem TSE-a i sprovodi se daljnje ispitivanje kako je navedeno u podtački c) ove tačke.

b) Praćenje TSE-a

Uzorci ovaca i koza koji su poslani na laboratorijske pretrage u skladu s odredbama Aneksa III Poglavlje A, Dio II ovog Pravilnika (Praćenje u ovaca i koza)

ispituju se brzim testom kako bi se osiguralo otkrivanje svih poznatih sojeva TSE-a.

Ako je rezultat brzog testa dvojbene ili pozitivan, uzorci tkiva odmah se dostavljaju službenoj laboratoriji na potvrdna ispitivanja histopatološkim pregledom, imunohistohemijskim ispitivanjem, pretragom Western blot ili prikazom karakterističnih vlakana pomoću elektronske mikroskopije, kako je navedeno u podtački a) ove tačke. Ako je rezultat potvrdne pretrage nejasan ili negativan, tkiva se podvrgavaju daljnjem pregledu imunohistohemijskim ispitivanjem ili pretragom Western blot.

Ako je nalaz nekog od potvrdnih ispitivanja pozitivan, životinja se smatra pozitivnim slučajem TSE-a i sprovodi se daljnje ispitivanje, kako je navedeno u podtački c) ove tačke.

c) Daljnje ispitivanje pozitivnih slučajeva TSE-a

(I) Primarno molekularno ispitivanje diskriminatorskim testom Western blot

Uzorci klinički sumnjivih slučajeva i životinja testiranih u skladu s Aneksom III, Poglavlje A, Dio II, tačke 2. i 3. ovog Pravilnika, koje se smatraju pozitivnim slučajevima TSE-a, ali koje nakon ispitivanja prema podtačkama a) ili b) ove tačke nisu atipični slučajevi grebeža ili pokazuju karakteristike koje se prema mišljenju ispitne laboratorije moraju dalje ispitivati, ispituju se diskriminirajućom metodom Western blot navedenom u smjernicama referentne laboratorije EU-a u službenoj dijagnostičkoj laboratoriji koja je imenovana od strane nadležnog organa i koji je uspješno učestvovao u posljednjoj provjeri stručne osposobljenosti koju organizira referentna laboratorija EU-a za korištenje te metode.

(II) Sekundarno molekularno ispitivanje dodatnim metodama molekularnih ispitivanja

Sučajevi TSE-a, kod kojih se primarnim molekularnim ispitivanjem iz alineje (I) ove podtačke ne može isključiti prisutnost GSE-a u skladu sa smjernicama koje je izdala referentna laboratorija EU-a, odmah se proslijeđuju referentnoj laboratoriji EU-a zajedno sa svim raspoloživim relevantnim informacijama. Uzorci se podvrgavaju daljnjem ispitivanju i potvrdi najmanje jednom alternativnom metodom koja se imunohemijski razlikuje od izvorne primarne molekularne metode, ovisno o količini i naravi proslijeđenog materijala, kako je opisano u smjernicama referentne laboratorije EU-a. Ta dodatna ispitivanja sprovode se u sljedećim laboratorijama odobrenima za odgovarajuću metodu:

Agence Nationale de Sécurité Sanitaire de l'alimentation, de l'environnement et du travail

31, avenue Tony Garnier

BP 7033

F-69342 Lyon Cedex

Commissariat à l'Energie Atomique

18, route du Panorama

BP 6

F-92265 Fontenay-aux-Roses Cedex

Animal Health and Veterinary Laboratories Agency

Woodham Lane

New Haw

Addlestone

Surrey KT15 3NB

United Kingdom

Rezultate interpretira referentna laboratorija EU-a uz pomoć odbora stručnjaka koji predstavljaju stručnu skupinu za tipiziranje sojeva (STEG), uključujući i predstavnika relevantne nacionalne referentne laboratorije. Komisija se odmah obavještava o rezultatu interpretacije.

(III) Biološki eksperiment na miševima

Uzorci koji ukazuju na GSE ili pokazuju dvojbene rezultate s obzirom na GSE nakon sekundarnih molekularnih ispitivanja ponovo se analiziraju biološkim eksperimentima na miševima u svrhu konačne potvrde. Vrsta ili količina raspoloživog materijala može utjecati na oblik biološkog eksperimenta koji će odobriti referentna laboratorija EU-a uz pomoć stručne skupine za tipiziranje sojeva (STEG) od slučaja do slučaja. Biološke eksperimente će obavljati referentna laboratorija EU-a ili laboratorije koje je imenovala referentna laboratorija EU-a.

Rezultate interpretira referentna laboratorija EU-a uz pomoć stručne skupine za tipiziranje sojeva (STEG). Komisija se odmah obavještava o rezultatu te interpretacije.

3.3. Laboratorijske pretrage za dokazivanje prisutnosti TSE-ova u drugim vrstama životinja osim onih navedenih u tačkama 3.1 i 3.2.

Ako postoje metode i protokoli za pretrage koje se sprovode za potvrđivanje prisutnosti TSE-a na koju se sumnja u drugih vrsta životinja osim goveda, ovaca i koza, one obuhvataju najmanje histopatološku pretragu moždanog tkiva. Ured, u saradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH, može zatražiti i laboratorijske pretrage poput imunohistohemijskog ispitivanja, Western blot pretrage ili prikaza karakterističnih vlakana pomoću elektronske mikroskopije ili drugih metoda za dokazivanje oblika proteina priona koji ukazuje na bolest. U svakom slučaju mora se provesti najmanje još jedna dodatna laboratorijska pretraga ako je rezultat prve histopatološke pretrage negativan ili nejasan. U slučaju prvog pojavljivanja bolesti moraju se provesti najmanje tri različite pretrage s pozitivnim rezultatom.

Posebno, ako se sumnja na GSE kod vrsta koje nisu goveda, ti se slučajevi proslijeđuju referentnoj laboratoriji EU-a kojoj pri daljnjoj karakterizaciji pomaže stručna skupina za tipiziranje sojeva (STEG).

4. Brzi testovi

Radi sprovođenja brzih testova u skladu s članom 6. stav (3) i članom 7. stav (1) ovog Pravilnika sljedeće se metode koriste kao brzi testovi za praćenje GSE-a u goveda:

- imunobloting test temeljen na postupku Western blotting za otkrivanje fragmenta PrPRes otpornoga na proteinazu K (test Prionics-Check Western),
- sendvič-metoda imunološkog određivanja PrPRes (protokol kratkoga imunološkog određivanja-SAP) koja se obavlja nakon denaturacije i koncentracije (brzi test Bio-Rad TeSeE),
- imunološko određivanje na bazi mikroploča (ELISA) kojim se otkriva PrPRes otporan na proteinazu K s monoklonskim antitijelima (Prionics-Check LIA test),
- imunološko određivanje koje se temelji na selektivnom vezivanju PrPSc na hemijski polimer i detekciji monoklonskih antitijela usmjerenih prema očuvanim dijelovima molekule PrP (IDEXX HerdChek BSE Antigen Test Kit, EIA & HerdChek BSE-Scrapie Antigen (IDEXX Laboratories)),
- "lateral flow" imunološko određivanje uz upotrebu dvaju različitih monoklonskih antitijela za otkrivanje fragmenata PrP otpornih na proteinazu K (Prionics Check PrioSTRIP),

- dvostrano imunološko određivanje uz upotrebu dvaju različitih monoklonskih antitijela usmjerenih ka dvama epitopima koji su prisutni u vrlo razvijenom obliku goveđeg PrPSc (Roboscreen Beta Prion BSE EIA Test Kit).

U cilju sprovođenja brzih testova u skladu s članom 6. stav (3) i članom 7. stav (1) ovog Pravilnika sljedeće se metode koriste kao brzi testovi za praćenje TSE-a u ovaca i koza:

- sendvič-metoda imunološkog određivanja PrPRes (protokol kratkoga imunološkog određivanja-SAP) koja se obavlja nakon denaturacije i koncentracije (brzi test Bio-Rad TeSeE),
- sendvič metoda imunološkog određivanja za PrPRes uz pomoć kompleta TeSeE Sheep/Goat Detection kit, sprovedena nakon postupka denaturizacije i koncentracije uz pomoć kompleta TeSeE Sheep/Goat Purification kit (brzi test Bio-Rad Te-SeE Sheep/Goat),
- imunološko određivanje koje se temelji na selektivnom vezivanju PrPSc na hemijski polimer i detekciji monoklonskih antitijela usmjerenih prema očuvanim dijelovima molekule PrP (HerdChek BSE-Scrapie Antigen (IDEXX Laboratories)),

Kod svih brzih testova uzorak tkiva koji se koristi za testiranje mora biti sukladan uputama proizvođača.

Proizvođači brzih testova moraju imati uspostavljen sistem osiguranja kvalitete koji je odobrila referentna laboratorija EU-a i u kojim se garantira da se efikasnost testa ne mijenja. Proizvođači moraju dostaviti protokole testiranja referentnoj laboratoriji EU-a.

Izmjene brzih testova ili protokola ispitivanja mogu se izvršiti samo uz prethodnu obavijest poslanu referentnoj laboratoriji EU-a i uz uvjet da referentna laboratorija EU-a utvrdi da ta promjena ne umanjuje osjetljivost, specifičnost ili pouzdanost brzog testa. Taj se nalaz dostavlja Komisiji i nacionalnim referentnim laboratorijama.

5. Alternativni testovi (Potrebno ih je utvrditi)

EI

Na temelju članka 27. stavak 11. Zakona o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 34/02) i članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na prijedlog Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine, na 167. sjednici, održanoj 26. veljače 2019. godine, donijelo je

PRAVILNIK

O UTVRĐIVANJU PRAVILA ZA SPRJEČAVANJE, KONTROLU I ISKORJENJIVANJE TRANSMISIVNIH SPONGIFORMNIH ENCEFALOPATIJA

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(Područje primjene)

- (1) Ovim Pravilnikom se utvrđuju pravila za sprječavanje, kontrolu i iskorjenjivanje raznih oblika transmisivnih spongiformnih encefalopatija (u daljnjem tekstu: TSE) kod životinja. Ovaj Pravilnik se primjenjuje na proizvodnju i stavljanje na tržište živih životinja i proizvoda životinjskog podrijetla te u nekim posebnim slučajevima na njihov izvoz.
- (2) Pravilnik kojim se utvrđuju pravila za sprječavanje, kontrolu i iskorjenjivanje transmisivnih spongiformnih encefalopatija (u daljnjem tekstu: Pravilnik) se ne primjenjuje na:

- a) kozmetičke ili medicinske proizvode, medicinski pribor ili njihove sirovine ili intermedijarne proizvode;
- b) proizvode koji nisu namijenjeni za uporabu u prehrani ljudi, životinja ili za gnojiva ili njihove sirovine ili intermedijarne proizvode;
- c) proizvode životinjskog podrijetla koji su namijenjeni izložbama, nastavnom radu, znanstvenom istraživanju, posebnim studijama ili analizama, pod uvjetom da se ti proizvodi u konačnici ne konzumiraju niti ih koriste ljudi ili životinje, osim onih koji se drže za potrebe predmetnih istraživačkih projekata;
- d) žive životinje koje se rabe ili su namijenjene za potrebe istraživanja.

Članak 2.

(Razdvajanje živih životinja i proizvoda životinjskog podrijetla)

Kako bi se izbjegla unakrižna kontaminacija ili zamjenjivanje živih životinja ili proizvoda životinjskog podrijetla iz članka 1. stavka (1) ovog Pravilnika i proizvoda životinjskog podrijetla iz članka 1. stavak (2) točke a), b) i c) ovog Pravilnika ili živih životinja iz članka 1. stavak (2) točke d) ovog Pravilnika, njih je u svakom trenutku potrebno držati odvojenima, osim ako takve životinje ili proizvodi životinjskog podrijetla nisu proizvedeni pod barem jednako vrijednim uvjetima zaštite zdravlja u odnosu na razne oblike TSE-a.

Članak 3.

(Definicije)

- (1) Za potrebe ovog Pravilnika primjenjuju se sljedeći pojmovi:
 - a) razni oblici TSE-a: sve transmisivne spongiformne encefalopatije, osim onih koje se javljaju u ljudi;
 - b) stavljanje na tržište: svaki postupak čija je svrha prodati žive životinje ili proizvode životinjskog podrijetla na koje se odnosi ovaj Pravilnik, odnosno bilo koji drugi oblik opskrbe uz plaćanje ili besplatno trećoj strani, odnosno njihovo skladištenje s namjerom opskrbe takve treće strane, na području Bosne i Hercegovine ili bilo gdje izvan granica Bosne i Hercegovine;
 - c) proizvodi životinjskog podrijetla: svaki proizvod koji je dobiven ili koji sadrži proizvod dobiven od bilo koje životinje na koje se odnose odredbe posebnih propisa o veterinarskim kontrolama i posebnih propisa o veterinarsko-zootehničkim kontrolama, koji se primjenjuju u trgovini određenim živim životinjama i proizvodima, a koji reguliraju ovu oblast;
 - d) sirovine: sirovine ili bilo koji drugi proizvod životinjskog podrijetla od kojeg ili pomoću kojeg se proizvode proizvodi iz članka 1. stavak (2) točke a) i b) ovog Pravilnika;
 - e) kategorija: jedna od klasifikacijskih kategorija iz Aneksa II. Poglavlje C ovog Pravilnika.;
 - f) specificirani rizični materijal: tkiva navedena u Aneksu V. ovog Pravilnika, što ne uključuje proizvode koji sadrže ili koji su dobiveni od tih tkiva, osim ako nije drukčije navedeno;
 - g) životinja za koju se sumnja da je zaražena uzročnikom TSE: žive, zaklane ili uginule životinje koje pokazuju, ili su pokazivale neurološke poremećaje ili poremećaje u ponašanju ili progresivno pogoršanje općeg zdravstvenog stanja koje je povezano s oštećenjem središnjega živčanog sustava te kod kojih informacije prikupljene na temelju kliničkog pregleda, reagiranja na liječenje, post mortem pregleda, ili ante mortem ili post mortem laboratorijske analize, ne omogućuju postavljanje neke alternativne dijagnoze. Na goveđu spongiformnu encefalopatiju (u daljnjem tekstu: GSE)

- sumnja se u goveda koja su dala pozitivan rezultat na brzi test specifičan za GSE;
- h) gospodarstvo: svako mjesto na kojem se životinje na koje se odnosi ovaj Pravilnik uzgajaju, drže, koriste ili ih se izlaže javnosti;
- i) uzorkovanje: uzimanje uzoraka tako da se osigura statistički ispravna reprezentativnost, od životinja ili iz njihovog okoliša ili od proizvoda životinjskog podrijetla, radi postavljanja dijagnoze bolesti, utvrđivanja srodstva, radi nadziranja zdravlja ili radi praćenja odsutnosti mikrobioloških uzročnika ili određenih materijala u proizvodima životinjskog podrijetla;
- j) gnojiva: svaka supstanca koja sadrži proizvode životinjskog podrijetla, koja se koristi na zemlji radi poticanja rasta vegetacije; tu mogu biti uključeni probavni ostaci od proizvodnje bioplina ili kompostiranja;
- k) brzi testovi: screening metode iz Aneksa X. ovog Pravilnika, čiji su rezultati poznati u roku od 24 sata;
- l) alternativni test: testovi iz članka 10. stavka (2) ovog Pravilnika koji se koriste kao alternativna metoda za donošenje odluke o uklanjanju specifičanog rizičnog materijala;
- m) strojno otkošteno meso ili "SOM": proizvod dobiven odvajanjem mesa od kostiju na koje su vezani mišići nakon otkoštavanja, za što se koriste mehanička sredstva što uzrokuje uništenje ili promjenu vlaknaste mišićne strukture;
- n) pasivno nadziranje: izvješćivanje o svim životinjama za koje se sumnja da su zaražene TSE-om i laboratorijsko testiranje tih životinja ako TSE nije moguće isključiti kliničkim pretraživanjem;
- o) aktivno nadziranje: testiranje životinja koje nisu prijavljene kao sumnjive da su zaražene TSE-om, kao što su prisilna klanja, ante mortem pregled, uginula stoka, zdrave zaklane životinje i životinje usmrćene zbog TSE-a, posebice kako bi se utvrdili razvoj i prevalencija TSE-a u zemlji ili njezinoj regiji;
- p) "mjerodavni veterinarski inspektor" - lice odgovorno za provedbu kontrola iz ovog Pravilnika.
- (2) Osim pojmova iz stavka (1) ovog članka primjenjuju se i specifični pojmovi iz Aneksa I. ovog Pravilnika.
- (3) U slučajevima kad neki pojmovi iz ovog Pravilnika nisu definirani u stavku (1) ovog članka ili Aneksu I. ovog Pravilnika, primjenjuju se pojmovi iz Pravilnika o označavanju i kontroli kretanja životinja u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 13/10, 79/10, 25/11, 103/11, 41/12, 52/15, 02/16 i 66/16), Odluke o veterinarskoj svjedodžbi o zdravstvenom stanju životinja i pošiljaka životinjskog podrijetla u unutarnjem i međunarodnom prometu ("Službeni glasnik BiH", br. 33/03, 14/04, 35/05, 06/15 i 45/15), Pravilnika o uvjetima i načinu rada granične veterinarske inspekcije Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 45/09), Pravilnika o obilježavanju sirovina i proizvoda životinjskog podrijetla i izradi, obliku i sadržaju veterinarskih oznaka ("Službeni glasnik BiH", br. 82/09 i 75/13), Pravilnika o organizaciji službenih kontrola proizvoda životinjskog podrijetla namijenjenih prehrani ljudi ("Službeni glasnik BiH", broj 103/12, u daljnjem tekstu: Pravilnika o službenim kontrolama proizvoda životinjskog podrijetla) te iz posebnih propisa o veterinarskim pregledima u trgovini, posebnih propisa o veterinarskim i zootehničkim pregledima koji se primjenjuju u trgovini određenim živim životinjama i proizvodima i svih posebnih propisa koji reguliraju ovu

oblast, u onoj mjeri u kojoj postoje upute na njih u tekstu ovog Pravilnika.

Članak 4.

(Mjerodavna tijela)

Mjerodavna tijela odgovorna za implementaciju ovog Pravilnika:

- Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine - Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured),
- Mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine: Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske i Odjel za poljoprivredu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine; (u daljnjem tekstu: mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH),
- Mjerodavna inspeksijska tijela entiteta - Federalna uprava za inspeksijske poslove, Republička uprava za inspeksijske poslove Republike Srpske, Inspektorat Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, Kantonalne uprave za inspeksijske poslove, inspekcije u okviru lokalnih tijela uprave.

Članak 5.

(Zaštitne mjere)

U odnosu na provedbu zaštitnih mjera, primjenjuju se načela i relevantne odredbe iz Pravilnika o uvjetima i načinu rada granične veterinarske inspekcije Bosne i Hercegovine, Odluke o veterinarskoj svjedodžbi o zdravstvenom stanju životinja i pošiljaka životinjskog podrijetla u unutarnjem i međunarodnom prometu, Pravilnika o službenim kontrolama proizvoda životinjskog podrijetla, Pravilnika o službenim kontrolama koje se provode radi verifikacije postupanja sukladno odredbama propisa o hrani i hrani za životinje te propisa o zdravlju i dobrobiti životinja ("Službeni glasnik BiH", br. 5/13 i 62/17) te svih posebnih propisa koji reguliraju ovu oblast.

POGLAVLJE II. UTVRĐIVANJE GSE STATUSA

Članak 6.

(Klasifikacija)

- GSE status zemlje ili regije s obzirom na govedu spongiformnu encefalopatiju (GSE) utvrđuje se svrstavanjem u jednu od sljedeće tri kategorije:
 - zanemarivi rizik od GSE-a kako je određeno u Aneksu II. ovog Pravilnika,
 - kontrolirani rizik od GSE-a kako je određeno u Aneksu II. ovog Pravilnika,
 - neutvrđeni rizik od GSE-a kako je određeno u Aneksu II. ovog Pravilnika.
- GSE status zemlje ili regije može biti određen samo na temelju mjerila navedenih u Aneksu II. Poglavlje A ovog Pravilnika. Ovi kriteriji uključuju rezultat analize rizika na temelju svih mogućih čimbenika za pojavu govede spongiformne encefalopatije, kako je određeno u Aneksu II. Poglavlje B ovog Pravilnika, i njihovog razvoja tijekom vremena, kao i sveobuhvatne mjere aktivnog i pasivnog nadziranja kojima se uzima u obzir kategorija rizika zemlje ili regije.
- Ured treba dostaviti Međunarodnoj organizaciji za zdravlje životinja (engl. International Office of Epizootic Diseases - OIE) zahtjev za utvrđivanje GSE statusa, kojem je potrebno priložiti odgovarajuće podatke o mjerilima iz Aneksa II. Poglavlje A ovog Pravilnika te o mogućim čimbenicima rizika iz Aneksa II. Poglavlje B ovog Pravilnika i njihovom razvoju tijekom vremena.
- Ured treba obavijestiti Međunarodnu organizaciju za zdravlje životinja što je prije moguće o bilo kojem

epidemiološkom dokazu ili drugoj informaciji koja bi mogla dovesti do promjene GSE statusa, posebice o rezultatima programa praćenja iz članka 7. ovog Pravilnika.

POGLAVLJE III. SPRJEČAVANJE POJAVE TSE-a

Članak 7.

(Sustav praćenja)

- (1) Godišnji program praćenja TSE-a, temelji se na aktivnom i pasivnom nadzoru sukladno Aneksu III. ovog Pravilnika i provode ga mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH. Taj program uključuje screening postupak uz uporabu brzih testova ako je dostupan za pojedine vrste životinja. Brzi testovi se navode u Aneksu X. ovog Pravilnika.
- (2) Godišnji program praćenja iz stavka (1) ovog članka obuhvaća najmanje sljedeće subpopulacije:
 - a) sva goveda starija od 24 mjeseca poslana na prisilno klanje ili za koja je ante mortem pregledom utvrđena sumnja na zaraznu;
 - b) sva goveda starija od 30 mjeseci redovno zaklana za prehranu ljudi;
 - c) sva goveda starija od 24 mjeseca koja nisu zaklana za prehranu ljudi, koja su uginula ili ubijena na gospodarstvu, tijekom prijevoza ili u klaonici (uginula stoka).Ured, uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, može donijeti odluku o odstupanju od odredbe iz točke (c) ovog stavka u udaljenim područjima s niskom gustoćom životinja, gdje prikupljanje mrtvih životinja nije organizirano. Odstupanje se ne smije primijeniti na više od 10% populacije goveda u zemlji.
- (3) Dob goveda na koju se odnosi stavak (2) točke a) i c) ovog članka moguće je prilagoditi sukladno posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast, a koje donosi Ured uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH. Sva mjerodavna tijela iz članka 4. ovog Pravilnika moraju dokazati da su sposobni utvrditi učinkovitost provedenih mjera i osigurati zaštitu zdravlja ljudi i životinja na temelju sveobuhvatne analize rizika, a posebice dokazati:
 - a) vidljivo opadanje ili stalno nisku raširenost GSE-a na temelju ažuriranih rezultata testiranja;
 - b) da je kroz najmanje šest godina provodila i primjenjivala sveobuhvatni program testiranja na GSE sukladno posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast o sljedivosti i identifikaciji živih životinja te nadziranju GSE-a;
 - c) da je tijekom najmanje šest godina provodila i primjenjivala posebne propise koji reguliraju ovu oblast o potpunoj zabrani vezanoj uz hranu za domaće životinje.
- (4) Ured je dužan izvijestiti Komisiju i države članice Europske unije, o pojavi neke TSE, koja nije GSE.
- (5) Mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH podnose Uredu godišnje izvješće koje obuhvaća barem informacije iz Aneksa III. Poglavlje B Dio I. ovog Pravilnika. Izvješće za svaku kalendarsku godinu podnosi se najkasnije do 31. ožujka sljedeće godine. Sve službene istrage i laboratorijska ispitivanja moraju obuhvatiti informacije iz Aneksa III. Poglavlje B, Dio II. ovog Pravilnika.

Članak 8.

(Programi uzgoja)

Ured u suradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH može uvesti programe uzgoja za selekciju ovaca otpornih na TSE iz vlastitih populacija. Ti programi uključuju okvir za prepoznavanje statusa otpornosti na TSE određenih stada i moguće ih je proširiti na druge vrste životinja na temelju

znanstvenih dokaza kojima se potvrđuje otpornost određenih genotipova tih vrsta na TSE.

Članak 9.

(Zabrane koje se odnose na hranidbu životinja)

- (1) Zabranjuje se hranidba preživača bjelančevinama životinjskog podrijetla.
- (2) Zabrana iz stavka (1) ovog članka proširuje se i na druge životinje osim preživača i ograničava sukladno Aneksu IV. ovog Pravilnika, u pogledu hranidbe tih životinja proizvodima životinjskog podrijetla.
- (3) Odredbe st. (1) i (2) ovog članka primjenjuju se ne dovodeći u pitanje odredbe Aneksa IV. ovog Pravilnika o odstupanjima od zabrana iz tih stavaka.
- (4) Ured, uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, može odobriti, na temelju znanstvene procjene prehranbenih potreba mladih preživača i uzimajući u obzir mogućnost kontrole navedenih odstupanja, hranidbu mladih preživača ribljim bjelančevinama.
- (5) U slučaju neutvrđenog rizika od pojave GSE-a na cijelom području ili pojedinoj regiji Bosne i Hercegovine, zabranjen je izvoz i skladištenje hrane za životinje iz uzgoja koja sadrži bjelančevine dobivene od sisavaca ili hranu za sisavce, osim hrane za pse, mačke i krznaše, koja sadrži prerađene bjelančevine dobivene od sisavaca.
- (6) Ured, uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, donosi pravila za sprječavanje krizne kontaminacije i pravila o metodama uzorkovanja i analize nužnim za provjeru usklađenosti s ovim člankom.

Članak 10.

(Specificirani rizični materijal)

- (1) Specificirani rizični materijal uklanja se i odlaže sukladno Aneksu V. ovog Pravilnika i Odluci o nusproizvodima životinjskog podrijetla i njihovim proizvodima koji nisu namijenjeni prehrani ljudi ("Službeni glasnik BiH", broj 19/11, u daljnjem tekstu: Odluka o nusproizvodima) te posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast i zabranjen je njegov uvoz. Popis materijala s posebnim rizikom iz Aneksa V. Ovog Pravilnika uključuje najmanje: mozak, lednu moždinu, oči i krajnike goveda starijih od 12 mjeseci te kralježnicu goveda čiju je dob potrebno utvrditi sukladno posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast. Uzimajući u obzir različite kategorije rizika iz članka 6. stavak (1) te uvjete iz članka 7. stavak (2) i članka 7. stavak (3) točka (b) ovog Pravilnika, popis materijala s posebnim rizikom iz Aneksa V. ovog Pravilnika sukladno tomu izmjenjuje se.
- (2) Odredbe stavka (1) ovog članka ne primjenjuju se na tkiva životinja na kojima je izvršeno alternativno testiranje, odobreno s tim ciljem sukladno posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast, uz uvjet da se taj test nalazi na popisu iz Aneksa X. ovog Pravilnika, da se primjenjuje pod uvjetima iz Aneksa V. ovog Pravilnika te da su rezultati testiranja negativni.
- (3) Nije dopuštena primjena laceracije tkiva središnjeg živčanog sustava duguljastim štapičastim instrumentom kojim se prodire u kranijalnu šupljinu nakon omamljivanja ili ubrizgavanja plina u kranijalnu šupljinu u vezi s omamljivanjem na govedima, ovacima ili kozama čije je meso namijenjeno za prehranu ljudi ili životinja.
- (4) Podatci o dobi iz Aneksa V. ovog Pravilnika mogu se mijenjati. Takve se prilagodbe moraju temeljiti na najnovijim dokazanim znanstvenim spoznajama u pogledu statističke vjerojatnosti pojave TSE-a u određenim dobnim skupinama populacija goveda, ovaca i koza.

Članak 11.

(Proizvodi životinjskog podrijetla dobiveni od preživača ili koji sadrže njihov materijal)

- (1) Proizvodi životinjskog podrijetla iz Aneksa VI. ovog Pravilnika moraju biti proizvedeni korištenjem proizvodnih procesa, odobrenim sukladno posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast.
- (2) Kostii goveda, ovaca i koza iz država ili regija s kontroliranim ili neutvrđenim rizikom od GSE-a, ne smiju se rabiti za proizvodnju strojno otkoštenog mesa (SOM).
- (3) S obzirom na kriterije navedene u Aneksu V. točka 5. ovog Pravilnika, odredbe st. (1) i (2) ovog članka, ne primjenjuju se na preživače koji su bili podvrgnuti alternativnom testu priznatom sukladno posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast, pod uvjetom da je taj test naveden u Aneksu X. ovog Pravilnika, a rezultati testa su bili negativni.

Članak 12.

(Obrazovni programi)

Sva mjerodavna tijela iz članka 4. ovog Pravilnika moraju osigurati da službenici mjerodavnih tijela, djelatnici dijagnostičkih laboratorija, poljoprivrednih i veterinarskih fakulteta, službeni veterinari, veterinari praktičari, radnici u klaonicama te uzgajivači, čuvari i osobe koje postupaju sa životinjama prođu obuku vezanu uz prepoznavanje kliničkih znakova, epidemiologijom te u slučaju osoba odgovornih za provedbu pregleda, tumačenjem laboratorijskih nalaza koji se odnose na TSE-ove.

POGLAVLJE IV. KONTROLA I ISKORJENJIVANJE TSE-a

Članak 13.

(Prijava bolesti)

- (1) Ne dovodeći u pitanje odredbe o načinu prijave bolesti životinja, koje su sadržane u Odluci o zaraznim bolestima životinja ("Službeni glasnik BiH", broj 44/03), mjerodavna tijela iz članka 4. ovog Pravilnika moraju odmah biti obaviještena o svakoj životinji za koju se sumnja da je zaražena TSE-om.
- (2) Mjerodavna tijela iz članka 4. ovog Pravilnika moraju, bez odgođene, poduzeti mjere određene u članku 14. ovog Pravilnika, zajedno sa svim ostalim nužnim mjerama.

Članak 14.

(Mjere u odnosu na sumnjive životinje)

- (1) Svakoj životinji za koju se sumnja da je zaražena TSE-om, mjerodavna inspeksijska tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH određuju službeno ograničenje premještanja do dobivanja rezultata kliničkog i epidemiološkog pretraživanja ili se ta životinja ubija radi obavljanja laboratorijskog ispitivanja pod službenom kontrolom.
- (2) Ako se za govedo na gospodarstvu službeno sumnja da je zaraženo TSE-om, svim drugim govedima na tom gospodarstvu određuje se službeno ograničenje premještanja do dobivanja rezultata ispitivanja. Ako se za ovcu ili kozu na gospodarstvu službeno sumnja da je zaražena TSE-om, svim drugim ovcama ili kozama na tom gospodarstvu određuje se službeno ograničenje premještanja do dobivanja rezultata ispitivanja.
- (3) Međutim, ako postoje dokazi da gospodarstvo na kojem je životinja zatečena kad se posumnjalo da je zaražena TSE-om, najvjerojatnije nije gospodarstvo na kojem je životinja mogla biti izložena TSE-u, mjerodavni veterinarski inspektor može donijeti odluku da se samo životinji za koju se sumnja da je zaražena TSE-om odredi službeno ograničenje premještanja.
- (4) Prema potrebi, mjerodavni veterinarski inspektor može također odlučiti da se druga gospodarstva ili samo

gospodarstvo izloženo zarazi stave pod službeni nadzor, ovisno o raspoloživim epidemiološkim podacima.

- (5) Ukoliko mjerodavna tijela iz stavka (1) ovog članka ne mogu isključiti mogućnost zaraze, TSE životinja, ako je još živa mora biti usmrćena; njen mozak i sva druga tkiva, koja odredi mjerodavni veterinarski inspektor, moraju se odstraniti i poslati u odobreni laboratorij, referentni laboratorij iz Aneksa X. Poglavlje A ovog Pravilnika ili u referentni laboratorij Europske unije sukladno odredbama članka 20. ovog Pravilnika, sukladno metodama ispitivanja kako je utvrđeno u članku 21. ovog Pravilnika.
- (6) Svi dijelovi tijela sumnjive životinje moraju biti zadržani pod službenom kontrolom do dobivanja negativne dijagnoze ili uništeni sukladno Odluci o nusproizvodima i posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast.

Članak 15.

(Mjere nakon potvrđivanja TSE-a)

- (1) Nakon službene potvrde TSE-a, u najkraćem mogućem roku moraju biti provedene sljedeće mjere:
 - a) svi dijelovi tijela životinje moraju biti uništeni sukladno odredbama Odluke o nusproizvodima i posebnih propisa koji reguliraju ovu oblast, izuzev materijala zadržanog za evidenciju sukladno Aneksu III. Poglavlje B ovog Pravilnika.
 - b) provodi se istraga s ciljem identifikacije svih životinja koje su ugrožene, sukladno Aneksu VII. točka 1. ovog Pravilnika;
 - c) sve rizične životinje i proizvodi podrijetlom od tih životinja, kao što je navedeno u Aneksu VII. točka 2. ovog Pravilnika, identificirane istragom iz točke b) ovog stavka, moraju biti usmrćene i uništeni sukladno Odluci o nusproizvodima i posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast.
- (2) Odstupajući od stavka (1) ovog članka, Ured uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, može donijeti odluku o primjeni drugih mjera kojima se postiže jednaka razina zaštite, na temelju povoljne procjene rizika, uzimajući posebice u obzir mjere kontrole, ako su te mjere sukladne posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast.
- (3) Do početka primjene mjera iz stavka (1) točke b) i c) ovog članka, gospodarstvo na kome se životinja nalazila kada je potvrđena prisutnost jednog od oblika TSE, mora biti stavljeno pod službenu kontrolu a sva premještanja životinja podložnih oblicima TSE i proizvoda životinjskog podrijetla dobivenih od navedenih životinja, iz ili u gospodarstvo, podliježu odobrenju od strane mjerodavnog veterinarskog inspektora, s ciljem osiguranja trenutnog praćenja i identifikacije predmetnih životinja i proizvoda životinjskog podrijetla.
- (4) Ako postoji dokaz da gospodarstvo, na kome se zaražena životinja nalazila kad je potvrđena prisutnost TSE, najvjerojatnije nije gospodarstvo na kojem je ta životinja bila izložena TSE-i, mjerodavni veterinarski inspektor može donijeti odluku o tome da se oba gospodarstva, ili samo gospodarstvo na kome je došlo do izlaganja bolesti stave pod službenu kontrolu.
- (5) Kad se provodi zamjenski program koji nudi jednako vrijedne zaštitne mjere iz članka 14. ovog Pravilnika, odstupajući od zahtjeva iz stavka (1) točke b) i c) ovog članka, sukladno posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast, mogu se primijeniti izuzeća od zahtjeva za primjenom službenog ograničenja premještanja životinja te od zahtjeva za usmrćivanjem i uništavanjem životinja.
- (6) Sukladno članku 49. stavak (3) Zakona o veterinarstvu u BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 34/02), vlasnicima se bez odgođene isplaćuje naknada za gubitak životinja koje su

usmrćene ili proizvoda životinjskog podrijetla koji su uništeni sukladno članku 14. stavak (5) ovog Pravilnika te stavku (1) točke a) i c) ovog članka.

- (7) Ovaj Pravilnik ne dovodi u pitanje zahtjeve određene Odlukom o zaraznim bolestima životinja ("Službeni glasnik BiH", broj 44/03) i posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast a potvrđeni slučajevi bilo kojeg oblika TSE osim GSE-a prijavljuju se Komisiji na godišnjoj osnovi.

Članak 16.
(Krizni plan)

Ured izrađuje, u suradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH, smjernice u kojima se detaljno utvrđuju nacionalne mjere koje je potrebno provesti, te propisuju nadležnosti i odgovornosti kod potvrde slučajeva TSE.

POGLAVLJE V. STAVLJANJE NA TRŽIŠTE I IZVOZ

Članak 17.

(Žive životinje, njihovo sjeme, zametci i jajne stanice)

- (1) Stavljanje na tržište ili, u slučaju potrebe, izvoz goveda, ovaca ili koza te njihovog sjemena, zametaka i jajnih stanica, podliježe uvjetima utvrđenima Aneksom VIII. ovog Pravilnika ili, u slučaju uvoza, uvjetima utvrđenima Aneksom IX. ovog Pravilnika. Žive životinje i njihovi zametci i jajne stanice moraju pratiti odgovarajući certifikati kako zahtijevaju posebni propisi koji reguliraju ovu oblast, sukladno članku 19. ovog Pravilnika.
- (2) Stavljanje na tržište potomstva prve generacije, sjemena, zametaka i jajnih stanica životinja kod kojih se sumnja ili je potvrđeno da su zaražene s TSE, provodi se sukladno uvjetima iz Aneksa VIII. Poglavlje B ovog Pravilnika.

Članak 18.

(Stavljanje na tržište proizvoda životinjskog podrijetla)

- (1) Sljedeći proizvodi životinjskog podrijetla dobiveni od zdravih preživača ne podliježu ograničenjima u vezi sa stavljanjem na tržište ili, u slučaju potrebe, izvoza sukladno ovom članku, Aneksu VIII. Poglavlja C i D te Aneksu IX. Poglavlja A, C, F i G ovog Pravilnika:
- a) proizvodi životinjskog podrijetla na koje se odnosi članak 17. ovog Pravilnika, a posebice sjeme, zametci i jajne stanice;
- b) mlijeko i mliječni proizvodi, koža, želatina i kolagen dobiveni od kože.
- (2) Proizvodi životinjskog podrijetla uvezeni iz zemlje izvan Europske unije s kontroliranim ili neutvrđenim rizikom od pojave GSE-a moraju potjecati od zdravih goveda, ovaca i koza koje nisu bile podvrgnute laceraciji tkiva središnjeg živčanog sustava ili ubrizgavanju plina u kranijalnu šupljinu, kako je navedeno u članku 10. stavku (3) ovog Pravilnika.
- (3) Prehrambeni proizvodi životinjskog podrijetla koji sadrže tvari dobivene od goveda podrijetlom iz države ili regije s neutvrđenim rizikom od GSE-a ne smiju se stavljati na tržište osim ako ne potječu od životinja:
- a) koje su rođene osam godina nakon datuma od kojeg se stvarno provodi zabrana o hranidbi preživača životinjskim bjelančevinama dobivenim od sisavaca; i
- b) koje su rođene, uzgajane i držane u stadima za koja je potvrđeno da barem sedam godina nisu bila zaražena GSE-om.

Dok je status zemlje u odnosu na GSE rizik neutvrđen, prehrambeni proizvodi podrijetlom od preživača ne smiju biti otpremeni u države članice Europske unije, niti se takvi proizvodi smiju uvoziti iz zemlje s neutvrđenim rizikom od GSE-a. Ova se zabrana ne odnosi na proizvode životinjskog podrijetla iz Aneksa VIII. Poglavlje C ovog Pravilnika i koji ispunjavaju zahtjeve iz Aneksa VIII. Poglavlje C ovog Pravilnika.

Te proizvode mora pratiti certifikat o zdravlju životinja koji izdaje službeni veterinar, a kojim se potvrđuje da su proizvedeni sukladno ovom Pravilniku.

- (4) Kada se životinja premješta iz države ili regije u državu ili regiju uvrštenu u drugu kategoriju, razvrstava se u najvišu kategoriju zemalja ili regija u kojima je boravila više od 24 sata, osim ako se ne mogu pružiti odgovarajuća jamstva kojima se potvrđuje da životinja nije bila hranjena stočnom hranom iz države ili regije razvrstane u najvišu kategoriju.
- (5) Proizvode životinjskog podrijetla za koje su u ovom članku utvrđuju posebna pravila moraju pratiti odgovarajući certifikati o zdravlju životinja ili komercijalni dokumenti koje zahtijevaju posebni propisi koji reguliraju ovu oblast sukladno članku 19. ovog Pravilnika ili ako takvi certifikati ili dokumenti nisu određeni posebnim propisom koji regulira ovu oblast, tada ih prati zdravstveni certifikat ili trgovački dokument čiji se oblik i sadržaj donosi sukladno posebnom propisu koji regulira ovu oblast.
- (6) Pri uvozu u Bosnu i Hercegovinu i izvozu u Europsku uniju proizvodi životinjskog podrijetla moraju ispunjavati uvjete iz Aneksa IX. Poglavlja A, C, F i G ovog Pravilnika.

Članak 19.
(Certifikati)

- (1) Certifikati iz posebnih propisa koji reguliraju ovu oblast a koji se odnose na veterinarske uvjete za stavljanje u promet goveda, ovaca i koza te odgovarajući zdravstveni certifikati utvrđeni sukladno posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast a koji se odnose na trgovinu sjemenom, zametcima i jajnim stanicama goveda, ovaca ili koza, dopunjuju se, gdje je potrebno, upućivanjem na kategoriju u koju je uvrštena država ili regija podrijetla, sukladno članku 6. ovog Pravilnika.
- (2) Odgovarajući komercijalni dokumenti, koji se odnose na trgovinu proizvodima životinjskog podrijetla, dopunjuju se, tamo gdje je to potrebno, upućivanjem na kategoriju u koju je razvrstana država ili regija podrijetla, sukladno članku 6. ovog Pravilnika.

POGLAVLJE VI. REFERENTNI LABORATORIJ, UZORKOVANJE, ISPITIVANJE I KONTROLE

Članak 20.
(Referentni laboratoriji)

- (1) Referentni laboratoriji u BiH, kao i njihove funkcije i dužnosti, moraju biti sukladno odredbama navedenim u Aneksu X. Poglavlje A ovog Pravilnika.
- (2) Referentni laboratorij Europske zajednice naveden je u Aneksu X. Poglavlje B ovog Pravilnika.

Članak 21.

(Uzorkovanje i laboratorijske metode)

Uzorkovanje i laboratorijsko ispitivanje prisutnosti TSE mora se provoditi uporabom metoda i protokola utvrđenih u Aneksu X. Poglavlje C ovog Pravilnika.

POGLAVLJE VII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 22.
(Aneksi)

Aneksi od I. do X. sastavni su dio ovog Pravilnika.

Članak 23.

(Prestanak važenja drugih akata)

Stupanjem na snagu ovog Pravilnika prestaje važiti Pravilnik kojim se utvrđuju mjere za sprječavanje, kontrolu i iskorjenjivanje transmisivnih spongiformnih encefalopatija ("Službeni glasnik BiH", br. 25/11, 20/13 i 70/14).

Članak 24.

(Predmet usklađivanja)

Ovim Pravilnikom o utvrđivanju pravila za sprječavanje, kontrolu i iskorjenjivanje transmisivnih spongiformnih encefalopatija se preuzimaju odredbe Uredbe (EZ) br. 999/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o utvrđivanju pravila za sprječavanje, kontrolu i iskorjenjivanje određenih transmisivnih spongiformnih encefalopatija sa svim izmjenama i dopunama, zaključno sa Uredbom Komisije (EU) 2017/1972 od 30. listopada 2017. godine.

Članak 25.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 43/19
26. veljače 2019. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Vijeća ministara BiH
Dr. Denis Zvizdić, v. r.

ANEKS I. SPECIFIČNE DEFINICIJE

- (1) Pojmovi koji se koriste u ovom Pravilniku preuzeti su iz važećih propisa i imaju sljedeće značenje:
 - a) definicija iz Odluke o nusproizvodima (članak 4. točka f):
 - (I) "životinja iz uzgoja" - bilo koja životinja koja se čuva, tovi ili uzgaja i koristi za proizvodnju hrane, vune, krzna i perja, kože ili bilo kojeg drugoga proizvoda dobivenog od životinje ili u druge svrhe posjedskog uzgoja;
 - b) definicije iz Aneksa I. Pravilnika o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uvjeta za odlaganje, korištenje, sakupljanje, prijevoz, identifikaciju i sljedivost, registraciju i odobravanje pogona, stavljanje na tržište, uvoz, tranzit i izvoz nusproizvoda životinjskog podrijetla i njihovih proizvoda koji nisu namijenjeni prehrani ljudi ("Službeni glasnik BiH", broj 30/12), u daljnjem tekstu Pravilnika o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uvjeta, su:
 - (I) "krznaši" - znači životinje koje se drže ili uzgajaju za proizvodnju krzna i koje nisu namijenjene za ljudsku prehranu;
 - (II) "proizvodi od krvi" - znači proizvodi dobiveni od krvi ili frakcija krvi, osim krvnog brašna, koji uključuju osušenu/zamrznutu/tečnu plazmu, osušenu cijelu krv, osušena/zamrznuta/tečna crvena krvna zrnca ili njihove frakcije i mješavine;
 - (III) "prerađene životinjske bjelančevine" - znači životinjske bjelančevine, dobivene u potpunosti od materijala Kategorije 3, obrađene sukladno Aneksu X. Poglavlje II. Odjeljak 1. Pravilnika o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uvjeta (uključujući krvno brašno i riblje brašno) kako bi bile prikladne za izravnu uporabu kao krmivo ili za drugu uporabu u hrani za životinje, uključujući hranu za kućne ljubimce, ili za uporabu u organskim gnojivima ili poboljšivačima tla; međutim ne uključuju proizvode od krvi, mlijeko, proizvode na bazi mlijeka, mliječne prerađevine, kolostrum, proizvode od kolostruma, talog iz centrifuge ili separatora, želatinu, hidrolizirane bjelančevine i dikalcij fosfat, jaja i proizvode od jaja, trikalcijev fosfatikolagen;

- (IV) "riblje brašno" - znači prerađene životinjske bjelančevine dobivene od akvatičnih životinja, osim morskih sisavaca;
 - (V) "kolagen" - znači proizvodi na bazi bjelančevina dobiveni od koža, kostiju i tetiva životinja;
 - (VI) "želatina" - znači prirodne, topive bjelančevine, želirane ili neželirane, dobivene djelomičnom hidrolizom kolagena proizvedenog od kostiju, koža, tetiva i ligamenata životinja;
 - (VII) "hidrolizirane bjelančevine" - znači polipeptidi, peptidi i aminokiseline, i njihove mješavine dobivene hidrolizom nusproizvoda životinjskog podrijetla;
 - (VIII) "konzervirana hrana za kućne ljubimce" - znači toplinski obrađena hrana za kućne ljubimce u hermetički zatvorenim posudama;
 - (IX) "hrana za kućne ljubimce" - znači hrana za životinje, osim materijala navedenog u članku 24. stavku 2. Pravilnika o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uvjeta, koja se koristi kao hrana za kućne ljubimce i žvakalice za pse koje se sastoje od nusproizvoda životinjskog podrijetla ili od njih dobivenih proizvoda koji:
 - sadrže materijal iz Kategorije 3, pored materijala iz članka 12. točke p), r) i s) Odluke o nusproizvodima; i
 - mogu sadržavati materijal Kategorije 1 iz uvoza, koji sadrže nusproizvode životinjskog podrijetla koji su dobiveni od životinja koje su bile podvrgnute nedopuštenom liječenju, kako je utvrđeno u članku 2. točka d) Odluke o zabrani primjene na životinjama određenih beta-agonista te tvari hormonskog i tireostatskog djelovanja ("Službeni glasnik BiH", broj 74/10) ili u članku 2. točki b) Odluke o praćenju rezidua određenih tvari u živim životinjama i proizvodima životinjskog podrijetla ("Službeni glasnik BiH", br. 1/04, 40/09 i 44/11);
 - (X) "prerađena hrana za kućne ljubimce" - znači hrana za kućne ljubimce, osim sirove hrane za kućne ljubimce, koja je bila prerađena sukladno točki 3. Poglavlje II. Aneksa XIII. Pravilnika o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uvjeta.
- c) definicija iz Zakona o hrani ("Službeni glasnik BiH", broj 50/04) članak 3. stavak (4):
 - (I) "Hrana za životinje" - je svaka tvar ili proizvod, uključujući i dodatke hrani za životinje, prerađen, djelomično prerađen ili neprerađen, a namijenjen je hranidbi životinja, koje proizvode hranu ili se uporabljavaju za proizvodnju hrane;
 - d) definicije iz Pravilnika o stavljanju na tržište i korištenju hrane za životinje ("Službeni glasnik BiH", broj 15/13), članak 3. točke b), e) i g) su:
 - (I) "krmiva" - proizvodi biljnog ili životinjskog podrijetla čija je temeljna namjena udovoljiti hranidbenim potrebama životinja u njihovom izvornom obliku, svježi ili konzervirani, i proizvodi dobiveni njihovom industrijskom preradom, te organske ili anorganske tvari, koje sadrže ili ne sadrže dodatke hrani za životinje, a namijenjene su za korištenje u peroralnoj hranidbi životinja izravno kao takve, ili nakon prerade ili u pripremi krmnih smjesa ili kao nosači premiksa;

- (II) "krmna smjesa" - mješavina najmanje dva krmiva sa ili bez dodataka hrani za životinje namijenjena peroralnoj prehrani životinja u obliku potpune ili dopunske krmne smjese;
- (III) "potpuna krmna smjesa" - mješavina hrane za životinje koja je zbog svog sastava dovoljna za dnevni obrok;
- (IV) oznaka znači bilo koja markica, zaštitni znak, žig, slikovni ili neki drugi opisni način, pisani, tiskani, šablonski, istaknuti, reljefni, utisnut ili pričvršćen na pakiranje ili spremnik hrane za životinje;
- e) definicije iz Pravilnika o uvjetima zdravlja životinja koji se primjenjuju na životinje akvakulture i njihove proizvode te sprječavanju i suzbijanju određenih bolesti vodenih životinja ("Službeni glasnik BiH", broj 28/11), iz članka 3. stavak (1) točke b) i e) su:
- (I) "životinja akvakulture" - svaka vodena životinja u svim fazama razvitka, uključujući ikru i mliječ/gamete, koja se uzgaja u uzgajalištu ili u području uzgoja mekušaca, uključujući sve vodene životinje iz prirode koje su namijenjene unošenju u uzgajalište ili područje uzgoja mekušaca;
- (II) "vodene životinje" su:
- ribe iz nadrazreda Agnatha i razreda Chondrichthyes i Osteichthyes,
 - mekušci koji pripadaju koljenu Mollusca,
 - rakovi koji pripadaju potkoljenu Crustacea.
- (2) Za potrebe ovog Pravilnika primjenjuju se i sljedeći pojmovi:
- a) "domaći slučaj GSE-a" - znači slučaj govede spongiformne encefalopatije za koji nije jasno dokazano da je posljedica zaraze koja je nastupila prije uvoza žive životinje;
- b) "kohorta" - znači skupina goveda koja uključuje:
- (I) životinje otepljene u istom stadu kao i zaraženo govedo i to unutar 12 mjeseci prije ili nakon datuma teljenja zaraženoga goveda i
- (II) životinje koje su u bilo koje vrijeme tijekom prve godine njihova života bile uzgajane zajedno sa zaraženim govedom tijekom prve godine njegovog života;
- c) "indeks slučaj" - znači prva životinja na gospodarstvu ili u epidemiološki definiranoj skupini, kod koje je potvrđena zaraza TSE-om;
- d) "TSE malih preživača" - znači slučaj transmisivne spongiformne encefalopatije utvrđen u ovce ili koze nakon potvrdnog testa za promijenjenu PrP bjelančevinu;
- e) "slučaj grebeža ovaca" - znači potvrđeni slučaj transmisivne spongiformne encefalopatije u ovce ili koze u kojem je isključena dijagnoza GSE-a sukladno kriterijima utvrđenim u tehničkom priručniku o karakterizaciji soja TSE-a kod malih preživača referentnog laboratorija Europske unije;
- f) "slučaj klasičnoga grebeža ovaca" - znači potvrđeni slučaj grebeža ovaca klasificiran kao klasičan sukladno kriterijima utvrđenim u tehničkom priručniku o karakterizaciji soja TSE-a u malih preživača referentnog laboratorija Europske unije;
- g) "atipični slučaj grebeža ovaca" - znači potvrđeni slučaj grebeža ovaca, koji se razlikuje od klasičnoga grebeža ovaca, sukladno kriterijima utvrđenim u posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast;
- h) "prion-proteinski genotip" kod ovaca znači kombinaciju dvaju alela, kako je opisano u točki 1. Aneksa I. Pravilnika kojim se predviđaju uvjeti i tehnike genotipiziranja PrP gena populacija ovaca u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 86/12);
- i) "slučaj GSE-a" - znači slučaj GSE-a potvrđen u nacionalnom referentnom laboratoriju sukladno metodama i protokolima iz točke 3.1. podtočke a) i b) Poglavlje C Aneksa X. ovog Pravilnika;
- j) "slučaj klasičnoga GSE-a" - znači slučaj GSE-a klasificiran kao takav sukladno kriterijima utvrđenim u metodi referentnog laboratorija Europske unije za klasifikaciju izolata TSE-a goveda;
- k) "slučaj atipičnoga GSE-a" - znači slučaj GSE-a koji se ne može klasificirati kao slučaj klasičnoga GSE-a sukladno kriterijima utvrđenim u metodi referentnog laboratorija Europske unije za klasifikaciju izolata TSE-a goveda;
- l) "ovce i koze starije od 18 mjeseci" - znači ovce i koze:
- (I) čiju dob potvrđuju registri ili dokumentacija o premještanju iz članka 3. točke b), c) i d) Pravilnika o označavanju i kontroli kretanja životinja u Bosni i Hercegovini ili
- (II) kojima su iz desni izrasla više od dva trajna sjekutića.
- m) "kukci iz uzgoja" znači životinje iz uzgoja, kako su određene u članku 4. točka f) Odluke o nusproizvodima, onih vrsta kukaca koje su odobrene za proizvodnju prerađenih životinjskih bjelančevina na sljedeći način.
- Prerađene životinjske bjelančevine dobivene od kukaca iz uzgoja namijenjene proizvodnji hrane za životinje iz uzgoja osim krznaša smiju se dobivati samo od kukaca sljedećih vrsta:
- I. crna vojnička muha (*Hermetia illucens*) i kućna muha (*Musca domestica*);
 - II. veliki brašnar (*Tenebrio molitor*) i manji brašnar (*Alphitobius diaperinus*);
 - III. kućni šturak (*Acheta domestica*), tropski kućni zrikavac (*Gryllodes sigillatus*) i livadski zrikavac (*Gryllus assimilis*).
- n) "proizvođači za vlastite potrebe" - znači uzgajivači stoke koji miješaju krmne smjese za uporabu isključivo na vlastitom gospodarstvu;

ANEKS II.

ODREĐIVANJE GSE STATUSA

POGLAVLJE A

KRITERIJI

GSE status zemlje ili područja određuje se na temelju kriterija navedenih u točkama a) do e) ovoga Poglavlja. Za potrebe ovog Aneksa smatra se da GSE ne obuhvaća "atipični GSE" kao oblik bolesti koji se spontano javlja kod svih populacija goveda u vrlo rijetkim slučajevima.

U zemlji ili području:

- a) provodi se analiza rizika sukladno odredbama Poglavlja B ovog Aneksa, uz prepoznavanje svih potencijalnih čimbenika koji mogu rezultirati pojavom GSE-a i njihovog povijesnog razvoja u zemlji ili području;
- b) uspostavljen je sustav stalnog nadziranja i praćenja GSE-a koji se posebice odnosi na rizike opisane u Poglavlju B koji udovoljava minimalnim zahtjevima za nadziranje određenim Poglavljem D ovog Aneksa;

- c) uspostavljen je stalni program osvještavanja veterinaru, stočara i radnika uključenih u prijevoz, stavljanje na tržište i klanja goveda, radi poticanja izvješćivanja o svim slučajevima koji pokazuju kliničke znakove GSE-a u ciljanoj potpopulaciji kako je određeno u Poglavlju D ovog Aneksa;
- d) na snazi je obveza izvješćivanja te istraživanja svih goveda koja pokazuju kliničke znakove GSE-a;
- e) pretraga mozga ili drugih tkiva prikupljenih u okviru sustava nadzora i praćenja koje se spominje u točki b) ovog Poglavlja provodi se u ovlaštenom laboratoriju.

POGLAVLJE B ANALIZA RIZIKA

1. Struktura analize rizika
Analiza rizika mora sadržavati procjenu na ulazu i procjenu izloženosti.
2. Procjena na ulazu (vanjski izazov)
- 2.1. Procjena na ulazu sastoji se od ocjene vjerojatnosti da je uzročnik GSE-a bio unesen u zemlju ili regiju preko proizvoda koji su potencijalno zaraženi uzročnikom GSE-a ili se već nalazi u državi ili regiji.
Moraju se uzeti u obzir sljedeći čimbenici rizika:
 - a) prisutnost ili odsutnost uzročnika GSE-a u državi ili regiji te, ako je uzročnik prisutan, njegova prevalencija na temelju ishoda aktivnosti nadzora;
 - b) proizvodnja mesno-koštanog brašna ili čvaraka od autohtone populacije preživača;
 - c) uvezeno mesno-koštano brašno ili čvarci;
 - d) uvezena goveda, ovce i koze;
 - e) uvezena hrana za životinje i sastojci hrane za životinje;
 - f) uvezeni proizvodi podrijetlom od preživača za prehranu ljudi koji mogu sadržavati tkiva navedena u točki 1. Aneksa V. ovog Pravilnika i kojima su se mogla hraniti goveda;
 - g) uvezeni proizvodi podrijetlom od preživača za "in vivo" uporabu kod goveda.
- 2.2. U provedbi procjene na ulazu treba uzeti u obzir posebne programe iskorjenjivanja, nadzor i ostala epidemiološka ispitivanja (posebice nadzor GSE-a koji se provodi na populaciji goveda) koji su relevantni za čimbenike rizika navedene u točki 2.1 ovog Poglavlja.
3. Ocjena izloženosti
Ocjena izloženosti se sastoji od ocjene vjerojatnosti izloženosti goveda uzročniku GSE-a, uzimajući u obzir sljedeće:
 - a) recikliranje i umnožavanje uzročnika GSE-a hranidbom goveda mesno-koštanom brašnom ili čvarcima podrijetlom od preživača, ili drugom hranom za životinje ili sastojcima hrane za životinje koji su njima kontaminirani;
 - b) korištenje trupova preživača (uključujući uginule životinje), nusproizvoda i klaoničkog otpada, parametri procesa prerade životinjskih otpadaka i metoda proizvodnje hrane za životinje;
 - c) korištenje ili nekorisćenje mesno-koštanog brašna i čvaraka dobivenih od preživača za hranidbu preživača uključujući mjere za sprječavanje unakrižne kontaminacije hrane za životinje;
 - d) razinu nadziranja GSE-a provođenog u populaciji goveda do tog vremena i rezultate tog nadziranja.

POGLAVLJE C DEFINICIJA KATEGORIJA

1. ZEMLJA ILI PODRUČJE SA ZANEMARIVIM GSE RIZIKOM:

Zemlja ili područje:

- (1) u kojem je analiza rizika sukladno Poglavlju B ovog Pravilnika provedena, radi prepoznavanja povijesnih i postojećih čimbenika rizika;
- (2) koje je dokazalo da su poduzete primjerene posebne mjere tijekom niže određenog relevantnog razdoblja radi upravljanja svakim utvrđenim rizikom;
- (3) koje je dokazalo da je uspostavljeno nadziranje tipa B sukladno Poglavlju D i da je udovoljeno relevantnim ciljanim točkama sukladno njegovoj Tablici 2 i
- (4) koje je:
 - a) bilo u sljedećoj situaciji:
 - (I) u zemlji ili području nije zabilježen slučaj GSE-a, ili ukoliko je bilo GSE slučaja da je dokumentirano da je bio podrijetlom iz uvoza i da je bio u potpunosti uništen;
 - (II) tijekom najmanje sedam godina je ispunjavala kriterije iz točki c), d) i e) Poglavlja A ovog Aneksa; i
 - (III) primjerenom razinom kontrole i revizije dokazano je da preživači nisu bili hranjeni mesno-koštanom brašnom niti čvarcima dobivenim od preživača najmanje osam godina;
 - b) bilo u sljedećoj situaciji:
 - (I) u zemlji ili području pojavio se jedan ili više domaćih slučajeva GSE-a, ali u svakom se slučaju radilo o životinjama oteljenim prije više od 11 godina;
 - (II) tijekom najmanje sedam godina je ispunjavala kriterije iz točki c), d) i e) Poglavlja A ovog Aneksa;
 - (III) primjerenom razinom kontrole i revizije dokazano je da preživači nisu bili hranjeni mesno-koštanom brašnom niti čvarcima dobivenim od preživača najmanje osam godina;
 - (IV) žive životinje u zemlji ili području, trajno su označene i njihova su kretanja pod kontrolom, a prilikom klanja ili uginuća u potpunosti se uništavaju:
 - svi GSE slučajevi,
 - sva goveda koja su tijekom svoje prve godine života uzgajana uz GSE slučajeve i ona za koja je istraživanje pokazalo da su tijekom tog razdoblja konzumirala jednaku potencijalno kontaminiranu hranu za životinje, ili
 - sva goveda oteljena u istom stadu kao i ona rođena unutar 12 mjeseci od oteljenja GSE slučaja, ako su rezultati istraživanja iz alinee druge ove podtočke dvojbeni.

II. ZEMLJA ILI PODRUČJE S KONTROLIRANIM GSE RIZIKOM

Zemlja ili područje

- (1) u kojem se provela analiza rizika temeljena na podacima iz Poglavlja B ovog Aneksa, radi prepoznavanja povijesnih i postojećih čimbenika rizika;
- (2) koje je dokazalo da se poduzimaju primjerene mjere radi upravljanja svim utvrđenim rizicima, no čije se mjere nisu provodile u relevantnom vremenskom razdoblju;
- (3) koje je dokazalo da je uspostavljeno nadziranje tipa A, sukladno Poglavlju D ovog Aneksa te da su postignute relevantne ciljane točke sukladne Tablici 2. ovog Aneksa. Ako su postignute relevantne ciljane točke, nadziranje tipa B može zamijeniti nadziranje tipa A i
- (4) koje je:
 - a) bilo u sljedećoj situaciji:

- (I) u zemlji ili području nije bilo slučajeva GSE-a, ili je za svaki slučaj GSE-a dokazano da je potjecao iz uvoza te da je bio u potpunosti uništen, da su kriteriji iz točki c), d) i e) Poglavlja A ovog Aneksa ispunjeni i da može biti dokazano odgovarajućom kontrolom i revizijom da u hranidbi preživača nisu korišteni niti mesno-koštano brašno niti čvarci dobiveni od preživača;
- (II) da su kriteriji iz točki c), d) i e) Poglavlja A ovog Aneksa ispunjeni tijekom razdoblja kraćeg od sedam godina i/ili
- (III) ne može se dokazati da su kontrole hranidbe preživača mesno-koštanom brašnom ili čvarcima dobivenim od preživača na snazi u razdoblju od osam godina;
- b) bilo u sljedećoj situaciji:
- (I) u zemlji ili području u kojem se pojavio domaći slučaj GSE-a, ispunjeni su kriteriji iz točki c), d) i e) Poglavlja A ovog Aneksa i može biti dokazano odgovarajućom kontrolom i revizijom da u hranidbi preživača nisu korišteni niti mesno-koštano brašno niti čvarci dobiveni od preživača;
- (II) da su kriteriji iz točki c) do e) Poglavlja A ovog Aneksa ispunjeni tijekom razdoblja kraćeg od sedam godina i/ili
- (III) ne može se dokazati da su kontrole hranidbe preživača mesno-koštanom brašnom ili čvarcima dobivenim od preživača na snazi najmanje osam godina;
- (IV) sljedeće se životinje, ukoliko su žive u zemlji ili području, trajno identificiraju i njihova se premještanja prate, a prilikom klanja ili uginuća u potpunosti se uništavaju:
- svi GSE slučajevi, i
 - sva goveda koja su tijekom njihove prve godine života uzgajana zajedno s GSE slučajevima i za koja je istraživanje pokazalo da su tijekom tog razdoblja konzumirala jednaku potencijalno kontaminiranu hranu za životinje, ili
 - sva goveda oteljena u istom stadu kao i ona rođena unutar 12 mjeseci od oteljenja GSE slučaja, ako su rezultati istraživanja iz alineje druge ove podtočke dvojbeni.
- 1.2. Primjena nadziranja tipa B omogućava otkrivanje GSE-a pri zadanoj prevalenciji od barem jednog slučaja na 50 000 u populaciji odraslih goveda u dotičnoj zemlji ili području, s razinom sigurnosti od 95%;
- 1.3. Nadziranje tipa B mogu provoditi zemlje ili područja sa statusom zanemarivog GSE rizika radi potvrđivanja zaključaka analize rizika, primjerice dokazujući učinkovitost mjera za smanjivanje bilo kojih utvrđenih čimbenika rizika, nadziranjem s ciljem prepoznavanja neuspjeha takvih mjera;
- 1.4. Nadziranje tipa B može se provoditi i kada zemlja ili područje ima status kontroliranog GSE rizika, nakon postizanja relevantnih ciljanih točaka korištenjem nadziranja tipa A, radi održavanja povjerenja u znanje stečeno kroz nadziranje tipa A;
- 1.5. Za potrebe ovog Aneksa, a u svrhu nadziranja, prepoznate su sljedeće četiri potpopulacije goveda:
- a) goveda starija od 30 mjeseci koja pokazuju promjene u ponašanju ili kliničke znakove skladno GSE-u (klinički sumnjiva);
 - b) goveda starija od 30 mjeseci koja se otežano kreću, zalegle životinje, koje ne mogu ustati ili hodati bez pomoći, goveda starija od 30 mjeseci poslana na prisilno klanje ili s uočenim promjenama tijekom *ante mortem* pregleda (klanje radi povreda ili prisilno klanje);
 - c) goveda starija od 30 mjeseci koja su uginula ili su usmrćena na gospodarstvu tijekom prijevoza ili u klaonici (uginuća);
 - d) goveda starija od 36 mjeseci pri redovitom klanju.
2. Strategija nadziranja
- 2.1. Izrađuje se strategija nadziranja radi osiguravanja da uzorci reprezentativno predstavljaju stado zemlje ili područja u koju su uključeni demografski čimbenici poput vrste proizvodnje i zemljopisne lokacije te mogući utjecaji kulturološki jedinstvenih načina uzgoja životinja. Korišteni pristup i pretpostavke moraju se u potpunosti dokumentirati, a dokumentacija se čuva sedam godina.
- 2.2. Radi provedbe strategije nadziranja za GSE, zemlja koristi dokumentirane zapise ili pouzdane ocjene dobne distribucije populacije odraslih goveda testiranih na GSE, razvrstanih po dobi i potpopulaciji unutar zemlje ili područja.
3. Zadane vrijednosti i ciljne točke
- Uzorci za nadziranje moraju udovoljavati ciljnim točkama izloženim u Tablici 2. ovog Aneksa, na temelju "zadanih vrijednosti" određenih u Tablici 1. ovog Aneksa. Sve klinički sumnjive životinje moraju se istražiti, bez obzira na ukupni broj točaka. Moraju biti uzorkovane barem tri od četiri potpopulacije. Ukupan broj točaka za sakupljene uzorke zbraja se tijekom najviše sedam uzastopnih godina radi postizanja ciljnog broja točaka. Ukupan zbroj točaka povremeno se uspoređuje s ciljnim brojem točaka za zemlju ili područje.

III. ZEMLJA ILI PODRUČJE S NEODREĐENIM GSE RIZIKOM

Zemlja ili područje za koje određivanje GSE statusa nije zaključeno ili koje ne udovoljava uvjetima koje trebaju zadovoljiti zemlja ili područje da bi bile svrstane u jednu od ostalih kategorija.

POGLAVLJE D MINIMALNI ZAHTJEVI ZA NADZIRANJE

1. Tipovi nadziranja
- Za potrebe ovog Aneksa primjenjuju se sljedeće definicije:
- a) Nadziranje tipa A
- 1.1. Primjena nadziranja tipa A omogućava otkrivanje GSE-a pri zadanoj prevalenciji ¹ od barem jednog slučaja na 100 000 u populaciji odraslih goveda u dotičnoj zemlji ili području, s razinom sigurnosti od 95%;
- b) Nadziranje tipa B

¹ Zadana se prevalencija koristi radi određivanja broja uzoraka ciljanih točaka. Ako je stvarna prevalencija veća od odabrane zadane prevalencije, velika je vjerojatnost da će se pretraživanjem utvrditi bolest.

**Tablica 1.
Nadzirana potpopulacija**

Nadzirana potpopulacija			
Rutinsko klanje (1)	Uginuća (2)	Klanje radi povreda (3)	Klinički sumnjive životinje (4)
Dob ≥ 1 godine i < 2 godine			
0,01	0,2	0,4	Nije primjenjivo
Dob ≥ 2 godine i < 4 godine (mladi odrasli)			
0,1	0,2	0,4	260
Dob ≥ 4 godine i < 7 godina (srednji odrasli)			
0,2	0,9	1,6	750
Dob ≥ 7 godina i < 9 godina (stariji odrasli)			
0,1	0,4	0,7	220
Dob ≥ 9 godina (stari)			
0,0	0,1	0,2	45

- (¹) Goveda starija od 36 mjeseci pri redovitom klanju.
 (²) Goveda starija od 30 mjeseci pronađena uginula ili usmrćena na gospodarstvu tijekom prijevoza ili u klaonici (uginuća).
 (³) Goveda starija od 30 mjeseci koja se otežano kreću, zalegle životinje, koje ne mogu ustati ili hodati bez pomoći, goveda starija od 30 mjeseci prisilno zaklana ili s uočenim promjenama tijekom *ante mortem* pregleda (klanje radi povreda ili prisilno klanje).
 (⁴) Goveda starija od 30 mjeseci koja pokazuju promjene u ponašanju ili kliničke znakove GSE-a (klinički sumnjiva).

Tablica 2.**Ciljni bodovi za različite veličine populacije odraslih goveda u zemlji ili regiji**

Ciljni bodovi za zemlju ili regiju		
Velikina populacije odraslih goveda (starost 24 mjeseca i više)	Nadzor vrste A	Nadzor vrste B
> 1 000 000	300 000	150 000
900 001 - 1 000 000	214 600	107 300
800 001 - 900 000	190 700	95 350
700 001 - 800 000	166 900	83 450
600 001 - 700 000	143 000	71 500
500 001 - 600 000	119 200	59 600
400 001 - 500 000	95 400	47 700
300 001 - 400 000	71 500	35 750
200 001 - 300 000	47 700	23 850
100 001 - 200 000	22 100	11 500
90 001 - 100 000	19 900	9 950
80 001 - 90 000	17 700	8 850
70 001 - 80 000	15 500	7 750
60 001 - 70 000	13 000	6 650
50 001 - 60 000	11 000	5 500
40 001 - 50 000	8 800	4 400
30 001 - 40 000	6 600	3 300
20 001 - 30 000	4 400	2 200
10 001 - 20 000	2 100	1 050
9 001 - 10 000	1 900	950
8 001 - 9 000	1 600	800
7 001 - 8 000	1 400	700
6 001 - 7 000	1 200	600
5 001 - 6 000	1 000	500
4 001 - 5 000	800	400
3 001 - 4 000	600	300
2 001 - 3 000	400	200
1 001 - 2 000	200	100

4. Određivanje specifičnih ciljeva
Unutar svake od gore navedene potpopulacije u zemlji ili području, mogu se ciljano odrediti goveda koja su uvezena iz zemalja ili područja u kojima je utvrđen GSE i goveda koja su konzumirala potencijalno kontaminiranu hranu za životinje iz zemalja ili područja u kojima je utvrđen GSE.
5. Model za nadziranje GSE-a
U svrhu ocjene prisutnosti/prevalencije GSE-a može se koristiti BSurVE modelom ili drugom metodom temeljenoj na BSurVE modelu.
6. Održavanje nadziranja
Kada se postignu ciljne točke, a u svrhu nastavka određivanja statusa zemlje ili područja kontroliranog GSE rizika ili zanemarivog GSE rizika, nadziranje se može svesti na nadziranje tipa B (uz uvjet da svi drugi pokazatelji ostanu pozitivni). Međutim, radi nastavka udovoljavanja zahtjevima određenim u ovom Poglavlju, daljnje godišnje nadziranje mora uključivati barem tri od četiri propisane potpopulacije. Nadalje, sva goveda klinički sumnjiva na zarazu sa GSE-om pregledavaju se bez obzira na broj nakupljenih točaka. Godišnje nadziranje u zemlji ili području nakon postizanja traženih ciljnih točaka ne može biti manje od količine tražene za jednu sedminu ukupnog nadziranja Tipa B.

ANEKS III.**SUSTAV PRAĆENJA****POGLAVLJE A****I. PRAĆENJE U GOVEDA**

1. Općenito

Praćenje u goveda provodi se sukladno laboratorijskim metodama određenim u Aneksu X. Poglavlje C, točka 3.1. podtočka b) ovog Pravilnika.

2. Praćenje životinja zaklanih za prehranu ljudi:

- 2.1 Sva goveda starija od 24 mjeseca testiraju se na GSE kada se podvrgavaju:

- prisilnom klanju sukladno točki a) Poglavlje VI. Odjeljak I. Aneksa III. Pravilnika o higijeni hrane životinjskog podrijetla ("Službeni glasnik BiH", br. 103/12, 28/14 i 87/15), ili
- *ante mortem* pregledu s napomenama o nesrećama ili ozbiljnim fiziološkim i funkcionalnim problemima, ili znakovima sukladno točki 2. Dio B Poglavlje II. Odjeljak I. Aneksa I. Pravilnika o službenim kontrolama proizvoda životinjskog podrijetla.

- 2.2. Sva zdrava goveda starija od 30 mjeseci koja se uobičajeno kolju za prehranu ljudi, moraju se testirati na GSE.

3. Praćenje u životinja koje nisu zaklane za prehranu ljudi:

- 3.1. Sva goveda starija od 24 mjeseca koja su uginula ili usmrćena, ali nisu:

- usmrćena u okviru epidemije, kao što je epidemija slinavke i šapa,
- zaklana za prehranu ljudi, moraju se testirati na GSE.

- 3.2. Ured, uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, može odlučiti o odstupanju od odredaba podtočke 3.1. ove točke, u udaljenim područjima s malom gustoćom životinja, gdje sakupljanje uginulih životinja nije organizirano. To odstupanje ne smije obuhvaćati više od 10% populacije goveda u zemlji.

4. Praćenje u drugih životinja

Pored testiranja navedenog u gornjim točkama 2. do 3. ovog Dijela mogu se testirati i druga goveda, posebice ako te životinje potječu iz zemalja s domaćim slučajem GSE-a, hranjene su potencijalno kontaminiranom hranom za životinje ili ako potječu od ženki zaraženih GSE-om.

5. Mjere nakon testiranja

- 5.1. Ako je životinja zaklana za prehranu ljudi odabrana za testiranje na GSE, oznaka zdravstvene ispravnosti predviđena u Odjeljku I. Poglavlje III, Aneksa I. Pravilnika o službenim kontrolama proizvoda životinjskog podrijetla, ne smije se staviti na trup te životinje dok se ne dobije negativan rezultat na brzi test.

- 5.2. Mjerodavni veterinarski inspektor može odobriti odstupanje od odredbi iz podtočke 5.1. ove točke u slučajevima kad se u klaonici primjenjuje službeni sustav kojim se osigurava da nijedan dio pregledane životinje koja nosi oznaku zdravstvene ispravnosti neće izaći iz klaonice dok se ne dobije negativan rezultat na brzi test.

- 5.3. Svi dijelovi tijela životinje koja je testirana na GSE, uključujući kožu, moraju se zadržati pod službenom kontrolom dok se ne dobije negativan rezultat na brzi test, osim ako su zbrinuti sukladno članku 14. točka a) ili točka b) Odluke o nusproizvodima ili osim ako se masti životinje prerađuju sukladno Pravilniku o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uvjeta za odlaganje, korištenje, sakupljanje, prijevoz, identifikaciju i sljedivost, registraciju i odobravanje pogona, stavljanje na tržište, uvoz, tranzit i izvoz nusproizvoda životinjskog podrijetla i njihovih proizvoda koji nisu namijenjeni prehrani ljudi ("Službeni glasnik BiH", broj 30/12, u daljnjem tekstu: Pravilnikom o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uvjeta za nusproizvode) i koriste sukladno članku 14. točka e) Odluke o nusproizvodima ili se koriste za proizvodnju dobivenih proizvoda iz članka 37. Odluke o nusproizvodima.

- 5.4. Svi dijelovi tijela životinje koja daje pozitivan ili nejasan nalaz na brzi test, uključujući kožu, moraju se zbrinuti

- sukladno članku 14. točka a) ili točka b) Odluke o nusproizvodima, osim materijala koji se zadržava u vezi s evidencijom predviđenom u Poglavlju B Dijela III. ovog Aneksa te osim masti dobivenih od tog tijela, pod uvjetom da su te masti prerađene sukladno Pravilniku o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uvjeta za nusproizvode i da se koriste sukladno članku 14. točka e) Odluke o nusproizvodima ili se koriste za proizvodnju dobivenih proizvoda iz članka 37. Odluke o nusproizvodima.
- 5.5. Ako životinja zaklana za prehranu ljudi daje pozitivan ili nejasan rezultat na brzi test, sukladno podtočki 5.4. ove točke, uništava se barem jedan trup koji je na istoj liniji klanja bio neposredno ispred ta dva trupa koja su bila neposredno iza životinje koja je dala pozitivan ili nejasan rezultat.
- Odstupajući od prvog stavka ove točke, mjerodavni veterinarski inspektor može odlučiti uništiti navedene trupove samo ako se potvrdnim testiranjem iz Aneksa X. Poglavlje C, točka 3.1. podtočka b) ovog Pravilnika potvrdi da je rezultat na brzi test pozitivan ili nejasan.
- 5.6. Mjerodavni veterinarski inspektor može odstupiti od odredaba iz točke 5.5. u slučajevima kad se u klaonici primjenjuje sustav koji sprječava kontaminaciju među trupovima.
6. *Revizija godišnjih programa praćenja u odnosu na GSE (programi praćenja GSE-a), kako je predviđeno člankom 7. stavak (3) ovog Pravilnika:*
- 6.1. Zahtjev za reviziju godišnjeg programa praćenja GSE-a koji Ured dostavlja Međunarodnoj organizaciji za zdravlje životinja mora sadržavati najmanje sljedeće:
- a) informacije o sustavu godišnjeg praćenja GSE-a koji se provodio u prethodnom šestogodišnjem razdoblju na području zemlje, uključujući detaljnu dokumentaciju kojom se dokazuje zadovoljavanje epidemioloških kriterija utvrđenih u podtočki 6.2. ove točke;
 - b) informacije o sustavu identifikacije i sljedivosti goveda, kako je navedeno u članku 7. stavak (3) točka b) ovog Pravilnika, koji se provodio u prethodnom šestogodišnjem razdoblju na području, uključujući detaljan opis funkcioniranja kompjuterizirane baze podataka kako je navedeno u članku 9. Pravilnika o označavanju životinja;
 - c) informacije o zabranama vezanim uz hranidbu životinja u prethodnom šestogodišnjem razdoblju na području zemlje, uključujući detaljan opis provedbe zabrane hranidbe domaćih životinja bjelančevinama podrijetlom od sisavaca, kako je navedeno u članku 7. stavak (3) točki (c) ovog Pravilnika, uključujući program uzorkovanja te broj i vrstu ustanovljenih povreda zabrane kao i rezultate daljnjeg praćenja;
 - d) detaljan opis predloženog revidiranog programa praćenja GSE-a, u kojem je navedeno i zemljopisno područje u kojem se program treba provoditi kao i opis podskupina goveda koje će biti obuhvaćene revidiranim programom praćenja GSE-a, uključujući dobne granice i broj uzoraka za ispitivanje;
 - e) ishod sveobuhvatne analize rizika kojom se dokazuje da se revidiranim programom praćenja GSE-a osigurava zaštita zdravlja ljudi i životinja. Analiza rizika mora uključiti i analizu rodne kohorte ili druga bitna istraživanja kojima je cilj dokazati da su se mjere za smanjenje rizika od TSE, uključujući zabranu hranidbe kako je navedeno u članku 7. stavak (3) točka c) ovog Pravilnika, provodile na djelotvoran način.
- 6.2. Epidemiološki kriteriji

Zahtjevi za reviziju programa praćenja GSE-a uz ispunjavanje uvjeta utvrđenih u članku 7. stavak (3) točke a), b) i c) ovog Pravilnika, moraju sadržavati sljedeće epidemiološke kriterije:

- a) za razdoblje od najmanje šest uzastopnih godina od dana primjene programa testiranja GSE-a, kako je navedeno, u članku 7. stavak (3) točka b) ovog Pravilnika:
 - ili
 - prosječno smanjenje godišnje stope pojavljivanja novih slučajeva GSE-a zapaženo u populaciji odraslih goveda (iznad 24 mjeseci starosti) bilo je iznad 20% i ukupan broj stoke zahvaćene GSE-om rođene nakon početka primjene potpune zabrane hranidbe domaćih životinja bjelančevinama podrijetlom od sisavaca, kako je navedeno u članku 7. stavak (3) točka c) ovog Pravilnika, nije bio veći od 5% ukupnoga broja potvrđenih slučajeva GSE-a;
 - ili
 - godišnja stopa pojavljivanja GSE-a zapažena u populaciji odraslih goveda (iznad 24 mjeseca starosti) bila je stalno ispod 1/100 000;
 - ili
 - ako je populacija odraslih goveda (iznad 24 mjeseca starosti) manja od 1 000 000 životinja, kumulativni broj potvrđenih slučajeva GSE bio je stalno ispod pet;
- b) nakon šestogodišnjega razdoblja navedenog u podtočki (a) ove točke nema pokazatelja da se epidemiološka situacija u vezi s GSE-om pogoršava.

II. PRAĆENJE OVACA I KOZA

1. Općenito
Sustavno praćenje ovaca i koza provodi se sukladno laboratorijskim metodama određenim u Aneksu X. Poglavlje C točka 3.2. podtočka (b) ovog Pravilnika.
2. Praćenje ovaca i koza koje su zaklane za prehranu ljudi
 - a) Ukoliko populacija ženki ovaca i pripuštenih šilježica prelazi 750 000 životinja, mora se testirati najmanji godišnji uzorak od 10 000 ovaca zaklanih za prehranu ljudi, sukladno pravilima za uzorkovanje određenim točkom 4. ovog Dijela;
 - b) Ukoliko populacija ožarenih i pripuštenih koza prelazi 750 000 životinja, mora se testirati godišnje najmanje 10 000 koza zaklanih za prehranu ljudi sukladno pravilima za uzorkovanje određenim točkom 4. ovog Dijela;
 - c) Ukoliko postoje poteškoće u prikupljanju dovoljnog broja zdravih zaklanih ovaca ili koza kako bi se postigao minimalni broj uzorka iz podtočaka a) i b) ove točke, Ured uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, može odabrati zamjenu maksimalno 50% minimalnog broja uzoraka testiranjem uginulih ovaca ili koza starijih od 18 mjeseci u omjeru jedan na jedan, s tim da se taj broj dodaje minimalnom broju uzorka određenog u točki 3. ovog Dijela. Nadalje, Ured uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, može odrediti zamjenu maksimalno 10% minimalnog broja uzoraka na način da se testiraju ovce ili koze starije od 18 mjeseci u omjeru jedan na jedan, usmrćene u okviru iskorjenjivanja bolesti.
3. Praćenje ovaca i koza koje nisu zaklane radi prehrane ljudi
Testiranje se mora provesti, sukladno pravilima za uzorkovanje određenim točkom 4. ovog Dijela i minimalnim brojem uzoraka iz Tablice A i Tablice B ove točke, na ovacima i kozama koje su uginule ili su usmrćene, ali nisu:

- usmrćene u okviru iskorjenjivanja bolesti, ili
- zaklane radi prehrane ljudi.

Tablica A

Populacija ovaca i pripuštenih šilježica u zemlji	Minimalni broj uzorka uginulih ovaca ⁽¹⁾
> 750 000	10 000
100 000 - 750 000	1 500
40 000 - 100 000	100% do 500
< 40 000	100% do 100

⁽¹⁾ Minimalni broj uzorka određen je na način da je uzeta u obzir veličina populacije ovaca u zemlji i namijenjene su postizanju ostvarivih ciljeva.

Tablica B

Populacija ojašenih i pripuštenih koza u zemlji	Minimalni broj uzorka uginulih koza ⁽¹⁾
> 750 000	10 000
250 000 - 750 000	1 500
40 000 - 250 000	100% do 500
< 40 000	100% do 100

⁽¹⁾ Minimalni broj uzorka određen je na način da je uzeta u obzir veličina populacije koza u zemlji i namijenjene su postizanju ostvarivih ciljeva.

4. Pravila uzorkovanja primjenjiva na životinje navedene u točkama 2. i 3.
- Životinje moraju biti starije od 18 mjeseci ili imati više od dva trajna sjekutića koja su probila kroz desni. Starost životinja procjenjuje se na temelju pregleda zubala, vidljivih znakova zrelosti ili bilo kojeg drugog pouzdanog podatka.
- Odabir uzorka određuje se u svrhu izbjegavanja prevelike zastupljenosti bilo koje skupine s obzirom na podrijetlo, dob, vrstu, tip proizvodnje ili bilo koje druge značajke.
- Uzorkovanje mora biti reprezentativno za svako područje i sezonu. Izbjegava se višestruko uzorkovanje u istom stadu, kad god je moguće. Programima praćenja nastoji se postići, kad god je moguće, da predmet testiranja na TSE tijekom uzastopnih godina uzorkovanja budu sva službeno registrirana gospodarstva s više od 100 životinja i ona u kojima nikada nisu otkriveni slučajevi TSE-a.
- Mora se uspostaviti sustav za provjeru ciljana ili druge osnove radi onemogućavanja izbjegavanja uzorkovanja životinja.
- Ured, uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, može odlučiti o izuzimanju od uzorkovanja udaljenih područja s niskom gustoćom životinja, gdje nije organizirano sakupljanje mrtvih životinja. Odstupanje ne pokriva više od 10% populacije ovaca i koza u zemlji.
5. Praćenje na gospodarstvima na kojima se primjenjuju mjere kontrole i iskorjenjivanja TSE-a
- Životinje starije od 18 mjeseci koje su usmrćene radi uništavanja sukladno Aneksu VII. Poglavlje B Dio 2. točka 2.2.1. i točka 2.2.2. podtočke b) ili c), testiraju se na prisutnost TSE-a sukladno laboratorijskim metodama i protokolima određenim u Aneksu X. Poglavlje C Dio 3. točka 3.2. podtočka b) ovog Pravilnika, na temelju odabira jednostavnog slučajnog uzorka, sukladno veličini uzorka određenom u sljedećoj tablici.

Broj životinja u stadu starijih od 18 mjeseci koje su usmrćene radi uništavanja	Minimalna veličina uzorka
70 ili manje	Sve odgovarajuće životinje
80	68
90	73
100	78
120	86
140	92
160	97
180	101
200	105
250	112
300	117

350	121
400	124
450	127
500 ili više	150

6. Praćenje ostalih životinja
- Uz programe praćenja navedene u točkama 2. 3. i 4 ovog Dijela, Ured u suradnji s mjerodavnim tijelima iz članka 4. ovog Pravilnika, može provoditi i praćenje drugih životinja, posebice:
- životinja koje se koriste za proizvodnju mlijeka,
 - životinja koje potječu iz zemalja s domaćim slučajevima TSE-a,
 - životinja koje su konzumirale potencijalno kontaminiranu hranu za životinje,
 - životinja rođenih ili podrijetlom od ženki zaraženih TSE-om.
7. Mjere nakon testiranja ovaca i koza
- 7.1. Ovce ili koze zaklane za prehranu ljudi, testirane na TSE sukladno točki 2. ovog Dijela, njihovi trupovi ne označavaju se zdravstvenom oznakom predviđenom u Aneksu I. Odjeljak I. Poglavlje III. Pravilnika o službenim kontrolama proizvoda životinjskog podrijetla, do dobivanja negativnog rezultata na brzom testu.
- 7.2. Mjerodavni veterinarski inspektor može odstupiti od podtočke 7.1. ove točke, ako je u klaonici uspostavljen sustav koji su odobrila mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, kojim je osigurano praćenje svih dijelova životinje i da niti jedan dio testirane životinje koja nosi zdravstvenu oznaku ne može napustiti klaonicu do dobivanja negativnog rezultata brzog testa.
- 7.3. Svi dijelovi tijela testirane životinje, uključujući kožu, moraju se zadržati pod službenom kontrolom dok se ne dobije negativan rezultat na brzi test, osim ako su zbrinuti sukladno članku 14. točka a) ili točka b) Odluke o nusproizvodima ili osim ako se masti životinje prerađuju sukladno Pravilniku o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uvjeta za nusproizvode i koriste sukladno članku 14. točka e) Odluke o nusproizvodima ili se koriste za proizvodnju dobivenih proizvoda iz članka 37. Odluke o nusproizvodima.
- 7.4. Svi dijelovi tijela životinje koja daje pozitivan rezultat na brzi test, uključujući kožu, moraju se zbrinuti sukladno članku 14. točka a) ili točka b) Odluke o nusproizvodima, osim materijala koji se zadržava vezano uz evidenciju iz Poglavlja B, Dio III. ovog Aneksa te osim prerađenih masti dobivenih od tog tijela pod uvjetom da su te masti prerađene sukladno Pravilniku o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uvjeta za nusproizvode ili se koriste za proizvodnju dobivenih proizvoda iz članka 37. Odluke o nusproizvodima.
8. Genotipizacija
- 8.1. Genotip bjelančevine priona za kodone 136, 154 i 171 mora biti određen za svaki pozitivan slučaj TSE u ovce. TSE slučajevi utvrđeni u ovaca s genotipima koji kodiraju alanin na oba alela na kodonu 136, arginin na oba alela na kodonu 154 i arginin na oba alela na kodonu 171 moraju se odmah prijaviti, sukladno posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast. Ukoliko je TSE pozitivan slučaj atipičan slučaj grebeža ovaca, određuje se genotip bjelančevine priona za kodon 141.
- 8.2. Uz genotipizirane životinje sukladno podtočki 8.1. ove točke, određuje se genotip bjelančevine priona za kodone 136, 141, 154 i 171 na minimalnom uzorku ovaca. U slučaju kad je u populaciji odraslih ovaca više od 750 000 životinja, minimalni se uzorak sastoji od najmanje 600 životinja a kad je populacija životinja ispod navedenog

broja, minimalni uzorak sastoji se od najmanje 100 životinja. Uzorci se mogu odabrati od životinja zaklanih za prehranu ljudi, od životinja uginulih na gospodarstvu ili od živih životinja. Uzorak treba biti reprezentativan za čitavu populaciju ovaca.

III. SUSTAV PRAĆENJA U OSTALIH VRSTA ŽIVOTINJA

Ured, u suradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH, može na dobrovoljnoj osnovi, provoditi praćenje TSE-a u drugih vrsta životinja osim goveda, ovaca i koza.

POGLAVLJE B

ZAHTEJEVI U VEZI S PRIJAVLJIVANJEM I EVIDENTIRANJEM

I. ZAHTEJEVI

Podatci koje su mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH dužna dostaviti Uredu u svojim godišnjim izvješćima predviđenim u članku 7. stavak (5) ovog Pravilnika:

1. Broj sumnjivih slučajeva koji su pod službenim ograničenjima kretanja sukladno članku 14. stavci (1), (2), (3) i (4) ovog Pravilnika, po vrsti životinja.
2. Broj sumnjivih slučajeva koji su podvrgnuti laboratorijskim pretragama sukladno s člankom 14. stavak (5) ovog Pravilnika, po životinjskim vrstama, uključujući rezultate brzih testova i potvrdnih testova (broj pozitivnih i negativnih), i u vezi s govedima, dobnu razdiobu svih testiranih životinja. Dobnu razdiobu potrebno je grupirati kad je to moguće kako slijedi: "do 24 mjeseca", razdioba po 12 mjeseci, od 24 do 155 mjeseci te "preko 155 mjeseci" starosti.
3. Broj stada u kojima su sumnjivi slučajevi ovaca i koza prijavljeni i istraženi sukladno članku 14. stavci (1), (2), (3), (4) i (5) ovog Pravilnika.
4. Broj goveda testiranih u okviru svake subpopulacije navedene u Poglavlju A Dio I. točke 2.1., 2.2., 2.3., 3.1. i 4 ovog Aneksa. Navodi se metoda odabiranja uzoraka, rezultati brzih i potvrdnih testova te starosna razdioba testiranih životinja grupiranih kako je navedeno u točki 2. ovog Dijela.
5. Broj ovaca i koza i stada ispitanih u okviru svakog dijela populacije navedene u Poglavlju A, Dio II. toč. 2. 3. i 5. ovog Aneksa, zajedno s metodom odabiranja uzoraka i rezultatima brzih pretraga kao i potvrdnih testova.
6. Zemljopisna proširenost, uključujući državu podrijetla, ako to nije Bosna i Hercegovina, pozitivnih slučajeva GSE-a i grebeža. Navodi se godina, a gdje je to moguće i mjesec rođenja za svaki slučaj TSE-a u goveda, ovaca i koza. Navode se slučajevi TSE-a koji se smatraju atipičnim. Za slučajeve grebeža obavješćuje se o rezultatima primarnog i sekundarnog molekularnog testiranja, iz Aneksa X. Poglavlje C, točka 3.2. podtočka (c) ovog Pravilnika, ako je primjereno.
7. U drugih životinja osim goveda, ovaca i koza, broj uzoraka i potvrđenih slučajeva TSE-a, po vrsti.
8. Genotip i, ako je moguće pasmina, svake ovce koja je pronađena da je pozitivna na TSE i od koje je uzet uzorak sukladno Poglavlju A, Dio II. točka 8.1. ili od koje je uzet uzorak sukladno Poglavlju A, Dio II. točka 8.2. ovog Aneksa.

II. EVIDENCIJE

1. Mjerodavna tijela iz članka 4. toč. a), b) i c) ovog Pravilnika sedam godina čuvaju evidenciju informacija iz Dijela I. ovog Poglavlja.

2. Laboratorij koji obavlja testiranja mora sedam godina čuvati sve evidencije o testiranju, posebice laboratorijske dnevnike i, ako je to primjereno, parafinske blokove i fotografije obojenih preparata moždanog tkiva (Western blot testova).

ANEKS IV.

HRANIDBA ŽIVOTINJA

POGLAVLJE I.

PROŠIRENJA ZABRANE NA KOJE SE ODNOSI

ČLANAK 9. STAVAK (1) OVOG PRAVILNIKA

Sukladno članku 9. stavak (2) ovog Pravilnika zabrana iz članka 9. stavak (1) ovog Pravilnika proširuje se na hranidbu:

- a) preživača dikalcij fosfatom i trikalcij fosfatom životinjskog podrijetla te krmnim smjesama koje sadrže te proizvode;
- b) nepreživača iz uzgoja, osim krznaša:
 - (I) prerađenim životinjskim bjelančevinama;
 - (II) kolagenom i želatinom koja potječe od preživača;
 - (III) proizvodima od krvi;
 - (IV) hidroliziranim bjelančevinama životinjskog podrijetla;
 - (V) dikalcij fosfatom i trikalcij fosfatom životinjskog podrijetla;
 - (VI) hranom za životinje koja sadrži proizvode navedene u točkama od (I) do (V).

POGLAVLJE II.

ODSTUPANJA OD ZABRANA PREDVIĐENIH U

ČLANKU 9. STAVAK (1) OVOG PRAVILNIKA I

POGLAVLJU I. OVOG ANEKSA

Sukladno članku 9. stavku (3) ovog Pravilnika, zabrane predviđene u članku 9. stavak (1) i Poglavlju I. Aneksa IV. ovog Pravilnika se ne primjenjuju na hranidbu:

- a) preživača:
 - (I) mlijekom, proizvodima na bazi mlijeka, proizvodima dobivenim od mlijeka, kolostrumom i proizvodima od kolostruma;
 - (II) jajima i proizvodima od jaja;
 - (III) kolagenom i želatinom dobivenom od nepreživača;
 - (IV) hidroliziranim bjelančevinama dobivenim od:
 - dijelova nepreživača ili
 - krzna i kože preživača;
 - (V) krmnim smjesama koje sadrže proizvode navedene u alinejama (I) do (IV) ove točke;
- b) nepreživača iz uzgoja sljedećim krmivima i krmnim smjesama:
 - (I) hidroliziranim bjelančevinama dobivenim od dijelova nepreživača ili od krzna i kože preživača;
 - (II) ribljim brašnom i krmnim smjesama koje sadrže riblje brašno, koje su proizvedene, stavljene na tržište i korištene sukladno općim uvjetima propisanim u Aneksu IV. Poglavlje III. i posebnim uvjetima propisanim u Aneksu IV. Poglavlje IV. Odjeljak A ovog Pravilnika;
 - (III) dikalcij fosfatom i trikalcij fosfatom životinjskog podrijetla i krmnim smjesama koje sadrže takve fosfate koji su proizvedeni, stavljeni na tržište i korišteni sukladno općim uvjetima propisanim u Aneksu IV. Poglavlje III. ovog Pravilnika i posebnim uvjetima propisanim u Aneksu IV. Poglavlje IV. Odjeljak B ovog Pravilnika;
 - (IV) proizvodima od krvi dobivenim od nepreživača i krmnim smjesama koje sadrže takve proizvode od krvi koji su proizvedeni, stavljeni na tržište i

- korišteni sukladno općim uvjetima propisanim u Aneksu IV. Poglavlje III. ovog Pravilnika i posebnim uvjetima propisanim u Aneksu IV. Poglavlje IV. Odjeljak C ovog Pravilnika;
- c) životinja akvakulture, sljedećim krmivima i krmnim smjesama:
- (I) prerađenim životinjskim bjelančevinama dobivenim od nepreživača, osim ribljim brašnom i prerađenim životinjskim bjelančevinama dobivenim od kukaca iz uzgoja, i krmnim smjesama koje sadržavaju takve prerađene životinjske bjelančevine koje su proizvedene, stavljene na tržište i korištene sukladno općim uvjetima propisanim u Aneksu IV. Poglavlje III. ovog Pravilnika i posebnim uvjetima propisanim u Aneksu IV. Poglavlje IV. Odjeljak D ovog Pravilnika;
 - (II) prerađenim životinjskim bjelančevinama dobivenim od kukaca za uzgoj i krmnim smjesama koje sadržavaju takve prerađene životinjske bjelančevine, koje su proizvedene, stavljene na tržište i korištene sukladno općim uvjetima propisanim u Aneksu IV. Poglavlje III. i posebnim uvjetima propisanim u Aneksu IV. Poglavlju IV. Odjeljku F ovog Pravilnika;
- d) neodbijenih preživača mliječnim zamjenicama koje sadrže riblje brašno i koje su proizvedene, stavljene na tržište i korištene sukladno posebnim uvjetima propisanim u Aneksu IV. Poglavlje IV. Odjeljak E ovog Pravilnika;
- e) životinja iz uzgoja krmivima biljnog podrijetla i krmnim smjesama koje sadrže takva krmiva kontaminirana neznatnim količinama čestica kosti dobivenih od nedozvoljenih životinjskih vrsta. Bosna i Hercegovina može koristiti ovo odstupanje samo ako je prethodno provela procjenu rizika koja je potvrdila da je rizik za zdravlje životinja zanemariv. Ova procjena rizika mora sadržavati najmanje sljedeće:
- razinu kontaminacije;
 - vrstu i izvor kontaminacije;
 - namjeravanu uporabu kontaminirane hrane za životinje.

POGLAVLJE III.

OPĆI UVJETI ZA PRIMJENU ODREĐENIH ODSTUPANJA PREDVIĐENIH U POGLAVLJU II. OVOG ANEKSA

Odjeljak A

PRIJEVOZ KRMIVA I KRMNIH SMJESA NAMIJENJENIH HRANIDBI NEPREŽIVAČA IZ UZGOJA

1. Sljedeći proizvodi za hranidbu nepreživača iz uzgoja moraju se prevoziti u vozilima i kontejnerima koji se ne koriste za prijevoz hrane za životinje, koja je namijenjena za preživače:
 - a) prerađene životinjske bjelančevine u rasutom stanju, uključujući riblje brašno, dobivene od nepreživača;
 - b) dikalcij fosfat i trikalcij fosfat životinjskog podrijetla u rasutom stanju;
 - c) proizvodi od krvi dobiveni od nepreživača u rasutom stanju;
 - d) krmne smjese u rasutom stanju koje sadrže krmiva navedena u tačkama a), b) i c) točke 1. ovog Odjeljka.
 Evidencije s detaljnim podacima o vrsti prevezenih proizvoda moraju biti dostupne Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje dvije godine.

2. Odstupajući od točke 1. ovog Odjeljka, vozila i kontejneri, koji su prethodno korišteni za prijevoz proizvoda navedenih u toj točki, mogu se kasnije koristiti za prijevoz hrane za životinje namijenjene preživačima, pod uvjetom da su prethodno očišćeni kako bi se izbjegla međusobna kontaminacija, sukladno dokumentiranom postupku kojeg je prethodno odobrio Ured u suradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH. Svaku uporabu takvog postupka potrebno je navesti u dokumentaciji koja mora biti dostupna Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje dvije godine.
3. Prerađene životinjske bjelančevine u rasutom stanju, osim ribljeg brašna, dobivene od nepreživača i krmne smjese u rasutom stanju, koje sadržavaju takve prerađene životinjske bjelančevine, moraju se prevoziti u vozilima i kontejnerima koji se ne rabe za prijevoz hrane za životinje, namijenjene nepreživačima iz uzgoja koji nisu životinje akvakulture.
4. Odstupajući od točke 1. ovog Odjeljka, vozila i kontejneri koji su prethodno korišteni za prijevoz proizvoda navedenih u toj točki, mogu se kasnije koristiti za prijevoz hrane za životinje namijenjene nepreživačima iz uzgoja, osim životinja akvakulture, pod uvjetom da su prethodno očišćeni kako bi se izbjegla međusobna kontaminacija, sukladno dokumentiranom postupku kojeg je prethodno odobrio Ured u suradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH. Svaku uporabu takvog postupka potrebno je navesti u dokumentaciji koja mora biti dostupna Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje dvije godine.

Odjeljak B

PROIZVODNJA KRMNIH SMJESA ZA HRANIDBU NEPREŽIVAČA IZ UZGOJA

1. Krmne smjese namijenjene hranidbi nepreživača iz uzgoja i one koje sadrže sljedeća krmiva, moraju se proizvoditi u objektima u kojima se ne proizvode krmne smjese za preživače i koje su odobrene od strane mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH:
 - a) riblje brašno;
 - b) dikalcij i trikalcij fosfat životinjskog podrijetla;
 - c) proizvodi od krvi dobiveni od nepreživača.
2. Odstupajući od točke 1. ovog Odjeljka, proizvodnja krmnih smjesa za preživače, u objektima koji također proizvode krmne smjese za nepreživače iz uzgoja koje sadrže proizvode navedene u toj točki, može biti odobrena od strane mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, nakon inspekcijskog pregleda na licu mjesta i uz obvezno izvođenje Ureda, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
 - a) krmne smjese namijenjene za preživače moraju se proizvoditi i držati, tijekom skladištenja, prijevoza i pakiranja, u objektima koji su fizički odvojeni od onih objekata u kojima se proizvode i drže krmne smjese za nepreživače;
 - b) evidencije o detaljnim podacima o kupnji i uporabi proizvoda navedenih u točki 1. ovog Odjeljka i prodaji krmnih smjesa koje sadrže te proizvode moraju biti dostupne Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje pet godina;
 - c) mora se provoditi redovito uzorkovanje i analize krmnih smjesa namijenjenih za preživače kako bi se provjerila odsutnost nedozvoljenih sastojaka životinjskog podrijetla koristeći analitičke metode za određivanje sastojaka životinjskog podrijetla za kontrolu hrane za životinje kako je navedeno u Aneksu

- VI. Pravilnika o metodama uzorkovanja i analitičkim metodama za provedbu službenih kontrola hrane za životinje ("Službeni glasnik BiH", broj 65/13, u daljnjem tekstu Pravilnik o metodama uzorkovanja); učestalost uzorkovanja i analiza odredit će se na temelju procjene rizika koju provodi subjekt u poslovanju s hranom za životinje/hranom kao dio postupaka koji se temelje na načelima analize rizika i kritičnim kontrolnim točkama (HACCP); rezultati takvog uzorkovanja i analiza moraju biti dostupni Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje pet godina.
3. Odstupajući od točke 1. ovog Odjeljka, posebno odobrenje za proizvodnju potpune hrane za životinje od krmnih smjesa koje sadrže proizvode navedene u toj točki, ne zahtijeva se za proizvođače, za vlastite potrebe, koji ispunjavaju sljedeće uvjete, uz obvezno izvješćivanje Ureda:
- moraju biti registrirani od mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH za proizvodnju potpune hrane za životinje od krmnih smjesa koje sadržavaju proizvode navedene u točki 1;
 - moraju držati samo nepreživače;
 - sve krmne smjese, koje sadržavaju riblje brašno, koje se rabe u proizvodnji potpune hrane za životinje, moraju sadržavati manje od 50% sirovih bjelančevina;
 - sve krmne smjese koje sadržavaju dikalcij fosfat i trikalcij fosfat životinjskog podrijetla i koje se rabe u proizvodnji potpune hrane za životinje, moraju sadržavati manje od 10% ukupnog fosfora;
 - sve krmne smjese koje sadrže proizvode od krvi dobivene od nepreživača koje se rabe u proizvodnji potpune hrane za životinje, moraju sadržavati manje od 50% sirovih bjelančevina.

Odjeljak C **UVOZ KRMIVA I KRMNIH SMJESA NAMIJENJENIH** **HRANIDBI NEPREŽIVAČA IZ UZGOJA OSIM** **KRZNAŠA**

Prije puštanja u slobodan promet u Bosni i Hercegovini, uvoznici moraju osigurati da se svaka pošiljka sljedećih krmiva i krmnih smjesa, koja je namijenjena hranidbi nepreživača iz uzgoja, osim krznaša, sukladno Poglavlju II ovog Aneksa, analizira sukladno analitičkim metodama za određivanje sastojaka životinjskog podrijetla za kontrolu hrane za životinje iz Aneksa VI. Pravilnika o metodama uzorkovanja, kako bi se provjerila odsutnost nedozvoljenih sastojaka životinjskog podrijetla:

- prerađenih životinjskih bjelančevina dobivenih od nepreživača, uključujući riblje brašno i prerađene životinjske bjelančevine dobivene od kukaca iz uzgoja;
- proizvoda od krvi, dobivenih od nepreživača;
- krmnih smjesa koje sadrže krmiva iz točki a) i b) ovog Odjeljka.

Odjeljak D **KORIŠTENJE I SKLADIŠTENJE HRANE ZA ŽIVOTINJE** **NAMIJENJENE HRANIDBI NEPREŽIVAČA NA** **GOSPODARSTVIMA**

1. Korištenje i skladištenje sljedeće hrane za životinje je zabranjeno na gospodarstvima na kojima se uzgajaju životinjske vrste kojima takva hrana nije namijenjena:
- prerađenih životinjskih bjelančevina, dobivenih od nepreživača, uključujući riblje brašno i prerađene životinjske bjelančevine dobivene od kukaca iz uzgoja;
 - dikalcij i trikalcij fosfata životinjskog podrijetla;

- proizvoda od krvi dobivenih od nepreživača;
 - krmnih smjesa koje sadrže krmiva iz točaka a) do c) ovog Odjeljka.
2. Odstupajući od točke 1. ovog Odjeljka, mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH mogu odobriti korištenje i skladištenje krmnih smjesa iz točke 1. podtočke (d) ovog Odjeljka na gospodarstvima na kojima se uzgajaju životinjske vrste kojima krmne smjese nisu namijenjene, pod uvjetom da se na gospodarstvima provode mjere kojima se sprječava hranidba životinjskih vrsta, kojima takve krmne smjese nisu namijenjene, tim krmnim smjesama, uz obvezno izvješćivanje Ureda.

POGLAVLJE IV.

POSEBNI UVJETI ZA PRIMJENU ODSUPANJA IZ **POGLAVLJA II. OVOG ANEKSA**

Odjeljak A

POSEBNI UVJETI KOJI SE PRIMJENJUJU NA **PROIZVODNJU I KORIŠTENJE RIBLJEG BRAŠNA I** **KRMNIH SMJESA KOJE SADRŽE RIBLJE BRAŠNO** **NAMIJENJENIH HRANIDBI NEPREŽIVAČA IZ UZGOJA** **OSIM KRZNAŠA**

Sljedeći posebni uvjeti primjenjuju se na proizvodnju i korištenje ribljeg brašna i krmnih smjesa koje sadrže riblje brašno, namijenjenih hranidbi nepreživača iz uzgoja, osim krznaša:

- riblje brašno mora se proizvoditi u objektima za preradu koji su namijenjeni isključivo za proizvodnju proizvoda dobivenih od:
 - akvatičnih životinja, osim morskih sisavaca;
 - akvatičnih beskrležnjaka iz uzgoja, osim onih koji su obuhvaćeni definicijom "akvatičnih životinja" iz članka 4. točka j) Odluke o nusproizvodima, ili
 - zvjezdača vrste *Asterias rubens*, prikupljenih u proizvodnom području kako je definirano u Aneksu I. točka 2.5. Pravilnika o higijeni hrane životinjskog podrijetla i razvrstanih na odgovarajući način;
- Riječi "riblje brašno - nije za hranidbu preživača osim neodbijenih preživača" jasno su navedene u pratećem komercijalnom dokumentu ili zdravstvenom certifikatu iz članka 22. stavak (2) Odluke o nusproizvodima kao i na oznaci ribljeg brašna.
Riječi "sadržava riblje brašno - nije za hranidbu preživača" jasno su navedene na oznaci krmnih smjesa, koje sadržavaju riblje brašno a namijenjene su nepreživačima iz uzgoja, osim krznaša.

Odjeljak B

POSEBNI UVJETI KOJI SE PRIMJENJUJU NA **KORIŠTENJE DIKALCIJ FOSFATA I TRIKALCIJ** **FOSFATA ŽIVOTINJSKOG PODRIJETLA I KRMNIH** **SMJESA, KOJE SADRŽE TAKVE FOSFATE,** **NAMIJENJENIH HRANIDBI NEPREŽIVAČA IZ** **UZGOJA, OSIM KRZNAŠA**

- Riječi "dikalcij fosfat i trikalcij fosfat životinjskog podrijetla - nije za hranidbu preživača" jasno su navedene u pratećem komercijalnom dokumentu ili zdravstvenom certifikatu iz članka 22. stavak (2) Odluke o nusproizvodima kao i na oznaci dikalcij fosfata i trikalcij fosfata životinjskog podrijetla.
- Riječi "sadržava dikalcij fosfat i trikalcij fosfat životinjskog podrijetla - nije za hranidbu preživača" jasno su navedene na oznaci krmnih smjesa koje sadržavaju dikalcij fosfat i trikalcij fosfat životinjskog podrijetla.

Odjeljak C
POSEBNI UVJETI KOJI SE PRIMJENJUJU NA
PROIZVODNJU I KORIŠTENJE PROIZVODA OD KRVI
DOBIVENIH OD NEPREŽIVAČA I KRMNIH SMJESA,
KOJE SADRŽE TAKVE PROIZVODE, NAMIJENJENIH
HRANIDBI NEPREŽIVAČA IZ UZGOJA, OSIM
KRZNAŠA

Sljedeći posebni uvjeti primjenjuju se na proizvodnju i korištenje proizvoda od krvi dobivenih od nepreživača i krmnih smjesa koje sadrže takve proizvode, namijenjenih hranidbi nepreživača iz uzgoja osim krznaša:

- a) Krv namijenjena proizvodnji proizvoda od krvi mora potjecati iz klaonica u kojima se ne kolju preživači i koje su registrirane od mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH kao klaonice u kojima se ne kolju preživači.

Odstupajući od tog posebnog uvjeta, mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH može odobriti klanje preživača u klaonici koja proizvodi krv nepreživača namijenjenu za proizvodnju proizvoda od krvi, za korištenje u hranidbi nepreživača iz uzgoja.

To odobrenje se može izdati samo ako je mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH zadovoljno, nakon inspekcijskog pregleda, učinkovitošću mjera usmjerenih na sprječavanje međusobne kontaminacije između krvi preživača i nepreživača, uz obvezno izvješćivanje Ureda.

Te mjere uključuju sljedeće minimalne zahtjeve:

- (I) klanje nepreživača mora se provoditi na linijama koje su fizički odvojene od linija koje se koriste za klanje preživača;
 - (II) objekti za sakupljanje, skladištenje, prijevoz i pakiranje krvi podrijetlom od nepreživača moraju biti fizički odvojeni od objekata za krv preživača;
 - (III) krv podrijetlom od nepreživača mora se redovito uzorkovati i analizirati na prisutnost bjelančevina preživača. Analitička metoda mora biti znanstveno validirana za tu namjenu. Učestalost uzorkovanja i analize određuju se na temelju procjene rizika koju provodi subjekt u poslovanju s hranom za životinje/hranom kao dio postupaka koji se temelje na načelima HACCP.
- b) krv namijenjena za uporabu u proizvodnji proizvoda od krvi za nepreživače mora se prevoziti u objekt za preradu u vozilima i kontejnerima koji su namijenjeni isključivo za prijevoz krvi nepreživača.
- Odstupajući od tog posebnog uvjeta, vozila i kontejneri, koji su prethodno korišteni za prijevoz krvi dobivene od preživača, mogu se koristiti za prijevoz krvi nepreživača pod uvjetom da su prethodno očišćeni, kako bi se izbjegla međusobna kontaminacija, sukladno dokumentiranom postupku, kojeg je prethodno odobrio Ured u suradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH. Svaka uporaba takvog postupka mora biti navedena u dokumentaciji koja mora biti dostupna Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje dvije godine.
- c) Proizvodi od krvi proizvode se u pogonima za preradu koji isključivo prerađuju krv nepreživača i koje je mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH registriralo kao pogone koji isključivo prerađuju krv nepreživača.
- Odstupajući od tog posebnog uvjeta, mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH može odobriti proizvodnju proizvoda od krvi za korištenje u hrani za

životinje za nepreživače iz uzgoja u objektima za preradu koji prerađuju krv preživača.

To odobrenje se može izdati samo gdje je mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH zadovoljno, nakon inspekcijskog pregleda učinkovitošću mjera, usmjerenih na sprječavanje međusobne kontaminacije, uz obvezno izvješćivanje Ureda.

Te mjere uključuju sljedeće minimalne zahtjeve:

- (I) proizvodnja proizvoda od krvi nepreživača mora se obavljati u zatvorenom sustavu koji je fizički odvojen od sustava za proizvodnju proizvoda od krvi preživača;
 - (II) objekti za sakupljanje, skladištenje, prijevoz i pakiranje sirovine u rasutom stanju i gotovih proizvoda u rasutom stanju podrijetlom od nepreživača, moraju biti fizički odvojeni od objekata u kojima su sirovine u rasutom stanju i gotovi proizvodi u rasutom stanju podrijetlom od preživača;
 - (III) mora se primjenjivati redoviti postupak usklađivanja između preuzete krvi preživača i nepreživača i odgovarajućih proizvoda od krvi;
 - (IV) mora se provoditi redovito uzorkovanje i analize proizvoda od krvi podrijetlom od nepreživača kako bi se provjerila odsutnost međusobne kontaminacije s proizvodima od krvi podrijetlom od preživača koristeći analitičke metode za određivanje sastojaka životinjskog podrijetla za kontrolu hrane za životinje iz Aneksa VI. Pravilnika o metodama uzorkovanja; učestalost uzorkovanja i analiza moraju biti određeni na temelju procjene rizika koju provodi subjekt u poslovanju s hranom za životinje/hranom kao dio postupaka koji se temelje na načelima analize rizika i kritičnim kontrolnim točkama (HACCP); rezultati takvog uzorkovanja i analiza moraju biti dostupni Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje pet godina;
- d) Riječi "proizvodi od krvi nepreživača - nije za hranidbu preživača" jasno su navedene u pratećem komercijalnom dokumentu ili zdravstvenom certifikatu, iz članka 22. stavak (2) Odluke o nusproizvodima kao i na oznaci proizvoda od krvi dobivenih od nepreživača.
- Riječi "sadržava proizvode od krvi nepreživača - nije za hranidbu preživača" jasno su navedene na oznaci krmnih smjesa koje sadržavaju proizvode od krvi dobivene od nepreživača.

Odjeljak D
POSEBNI UVJETI KOJI SE PRIMJENJUJU NA
PROIZVODNJU I KORIŠTENJE PRERAĐENIH
ŽIVOTINJSKIH BJELANČEVINA DOBIVENIH OD
NEPREŽIVAČA, OSIM RIBLJEG BRAŠNA I OSIM
PRERAĐENIH ŽIVOTINJSKIH BJELANČEVINA
DOBIVENIH OD KUKACA IZ UZGOJA I KRMNIH
SMJESA, KOJE SADRŽAVAJU TAKVE BJELANČEVINE,
NAMIJENJENIH HRANIDBI ŽIVOTINJA
AKVAKULTURE

Sljedeći posebni uvjeti primjenjuju se na proizvodnju i korištenje prerađenih životinjskih bjelančevina dobivenih od nepreživača, osim ribljeg brašna i osim prerađenih životinjskih bjelančevina dobivenih od kukaca iz uzgoja i krmnih smjesa, koje sadržavaju takve bjelančevine, namijenjenih hranidbi životinja akvakulture:

- a) Nusproizvodi životinjskog podrijetla namijenjeni proizvodnji prerađenih životinjskih bjelančevina iz ovog Odjeljka, moraju potjecati iz:

- (I) klaonica u kojima se ne kolju preživači i koje su registrirane od mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH kao klaonice u kojima se ne kolju preživači; ili
- (II) rasjekavaonica u kojima se ne iskoštava ili ne rasijsa meso preživača i koje su registrirane od mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH kao rasjekavaonice u kojima se ne iskoštava ili ne rasijsa meso preživača; ili
- (III) drugih objekata, osim onih iz podtoč. (I) ili (II) ove točke u kojima se ne manipulira proizvodima od preživača i koji su registrirani od mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH kao objekti u kojima se ne manipulira proizvodima od preživača.

Odstupajući od tog posebnog uvjeta, mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH može odobriti klanje preživača u klaonici u kojoj se proizvode nusproizvodi životinjskog podrijetla, podrijetlom od nepreživača, namijenjeni proizvodnji prerađenih životinjskih bjelančevina iz ovog Odjeljka te manipuliranje proizvodima od preživača u rasjekavaonici ili drugom objektu za proizvodnju nusproizvoda životinjskog podrijetla od nepreživača namijenjenih proizvodnji prerađenih životinjskih bjelančevina iz ovog Odjeljka. To odobrenje može se izdati samo ako je mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH nakon inspekcijskog pregleda uvjereni da su mjere usmjerene na sprječavanje unakrižne kontaminacije nusproizvoda od preživača i nepreživača učinkovite, uz obvezno izvješćivanje Ureda.

Te mjere uključuju sljedeće minimalne zahtjeve:

- (I) klanje nepreživača mora se provoditi na linijama koje su fizički odvojene od linija koje se rabe za klanje preživača;
 - (II) proizvodima od nepreživača mora se manipulirati na proizvodnim linijama koje su fizički odvojene od onih na kojima se manipulira proizvodima od preživača;
 - (III) objekti za sakupljanje, skladištenje, prijevoz i pakiranje nusproizvoda životinjskog podrijetla, od nepreživača, moraju biti odvojeni od objekata za nusproizvode životinjskog podrijetla od preživača;
 - (IV) nusproizvodi životinjskog podrijetla, podrijetlom od nepreživača, moraju se redovito uzorkovati i analizirati da se otkrije prisutnost bjelančevina preživača. Analitička metoda mora biti znanstveno potvrđena za tu namjenu. Učestalost uzorkovanja i analize određuju se na temelju procjene rizika koju provodi subjekt u poslovanju s hranom za životinje/hranom kao dio postupaka koji se temelje na načelima HACCP-a;
- b) Nusproizvodi životinjskog podrijetla, podrijetlom od nepreživača, namijenjeni za korištenje u proizvodnji prerađenih životinjskih bjelančevina iz ovog Odjeljka, moraju se prevoziti u objekt za preradu u vozilima i kontejnerima koji nisu korišteni za prijevoz nusproizvoda životinjskog podrijetla podrijetlom od preživača.

Odstupajući od tog posebnog uvjeta oni se mogu prevoziti u vozilima i kontejnerima koji su prethodno

korišteni za prijevoz nusproizvoda životinjskog podrijetla, podrijetlom od preživača, pod uvjetom da su ta vozila i kontejneri prethodno očišćeni kako bi se izbjegla međusobna kontaminacija, sukladno dokumentiranom postupku koji je prethodno odobrio mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Svaka uporaba takvog postupka mora biti navedena u dokumentaciji koja mora biti dostupna Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje dvije godine.

- c) Prerađene životinjske bjelančevine iz ovog Odjeljka proizvode se u pogonima za preradu koji su namijenjeni isključivo preradi nusproizvoda životinjskog podrijetla od nepreživača, koji potječu iz klaonica, rasjekavaonica ili drugih objekata iz točke a) ovog Odjeljka. Te pogone za preradu mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH registrira kao pogone koji isključivo prerađuju nusproizvode životinjskog podrijetla od nepreživača.

Odstupajući od tog posebnog uvjeta, mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH može odobriti proizvodnju prerađenih životinjskih bjelančevina iz ovog Odjeljka u objektima za preradu, koji prerađuju nusproizvode životinjskog podrijetla od preživača.

To odobrenje se može izdati samo ako je mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH zadovoljno, nakon inspekcijskog pregleda, učinkovitosti mjera, usmjerenih na sprječavanje međusobne kontaminacije između prerađenih životinjskih bjelančevina od preživača i prerađenih životinjskih bjelančevina od nepreživača, uz obvezno izvješćivanje Ureda.

Te preventivne mjere moraju uključivati sljedeće minimalne zahtjeve:

- (I) proizvodnja prerađenih životinjskih bjelančevina, dobivenih od preživača, mora se obavljati u zatvorenom sustavu koji je fizički odvojen od sustava za proizvodnju prerađenih životinjskih bjelančevina iz ovog Odjeljka;
- (II) držanje nusproizvoda životinjskog podrijetla, dobivenih od preživača, tijekom skladištenja i prijevoza u objektima koji su fizički odvojeni od onih za nusproizvode životinjskog podrijetla dobivene od nepreživača;
- (III) držanje prerađenih životinjskih bjelančevina, dobivenih od preživača, tijekom skladištenja i pakiranja u objektima koji su fizički odvojeni od onih za gotove proizvode dobivene od nepreživača;
- (IV) mora se provoditi redovito uzorkovanje i analize prerađenih životinjskih bjelančevina iz ovog Odjeljka, kako bi se provjerila odsutnost međusobne kontaminacije prerađenim životinjskim bjelančevinama od preživača, koristeći analitičke metode za određivanje sastojaka životinjskog podrijetla za kontrolu hrane za životinje iz Aneksa VI. Pravilnika o metodama uzorkovanja; učestalost uzorkovanja i analiza određuju se na temelju procjene rizika koju provodi subjekt u poslovanju s hranom za životinje/hranom kao dio postupaka koji se temelje na načelima analize rizika i kritičnim kontrolnim točkama (HACCP); rezultati takvog uzorkovanja i analiza moraju biti dostupni Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje pet godina;

- d) Krmne smjese koje sadrže prerađene životinjske bjelančevine iz ovog Odjeljka moraju se proizvoditi u objektima koje je za tu namjenu odobrilo mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH i koji su namijenjeni isključivo za proizvodnju hrane za životinje za životinje akvakulture.

Odstupajući od tog posebnog zahtjeva:

- (I) nakon izravnog inspekcijskog pregleda mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH može odobriti proizvodnju krmnih smjesa koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine iz ovog Odjeljka, za životinje akvakulture u objektima u kojima se proizvode i krmne smjese namijenjene drugim životinjama iz uzgoja, osim krznaša, uz obvezno izvješćivanje Ureda, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- krmne smjese namijenjene preživcima moraju se proizvoditi i držati, tijekom skladištenja, prijevoza i pakiranja, u objektima koji su fizički odvojeni od onih objekata u kojima se proizvode i drže krmne smjese za nepreživače;
- krmne smjese namijenjene životinjama akvakulture moraju se proizvoditi i držati, tijekom skladištenja, prijevoza i pakiranja, u objektima koji su fizički odvojeni od onih objekata u kojima se proizvode i drže krmne smjese za druge nepreživače;
- evidencije s detaljnim podacima o kupnji i uporabi prerađenih životinjskih bjelančevina iz ovog Odjeljka i o prodaji krmnih smjesa koje sadrže takve bjelančevine, moraju biti dostupne Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje pet godina;
- mora se provoditi redovito uzorkovanje i analize krmnih smjesa namijenjenih životinjama iz uzgoja, osim životinja akvakulture, kako bi se provjerila odsutnost nedozvoljenih sastojaka životinjskog podrijetla koristeći analitičke metode za određivanje sastojaka životinjskog podrijetla za kontrolu hrane za životinje iz Aneksa VI. Pravilnika o metodama uzorkovanja; učestalost takvog uzorkovanja i analiza se određuju na temelju procjene rizika koju provodi subjekt u poslovanju s hranom za životinje/hranom kao dio postupaka koji se temelje na načelima analize rizika i kritičnim kontrolnim točkama (HACCP); rezultati takvog uzorkovanja i analiza moraju biti dostupni Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje pet godina;

- (II) posebno odobrenje za proizvodnju potpune hrane za životinje od krmnih smjesa koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine iz ovog Odjeljka ne zahtijeva se za proizvođače za vlastite potrebe koji ispunjavaju sljedeće uvjete:

- mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH registriralo ih je za proizvodnju potpune hrane za životinje od krmnih smjesa koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine, dobivene od nepreživača, osim ribljeg brašna i osim

prerađenih životinjskih bjelančevina dobivenih od kukaca iz uzgoja;

- drže samo životinje akvakulture, te
- krmne smjese koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine iz ovog Odjeljka, a rabe se u njihovoj proizvodnji, sadržavaju manje od 50% sirovih bjelančevina.

- e) U pratećem komercijalnom dokumentu ili zdravstvenom certifikatu, iz članka 22. stavak (2) Odluke o nusproizvodima za prerađene životinjske bjelančevine iz ovog Odjeljka, kao i na oznaci proizvoda, jasno je navedeno sljedeće: "prerađene životinjske bjelančevine od nepreživača-nije za hranidbu životinja iz uzgoja, osim životinja akvakulture i krznaša".

Sljedeće riječi jasno su navedene na oznaci krmnih smjesa koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine iz ovog Odjeljka:

"sadržava prerađene životinjske bjelančevine dobivene od nepreživača-nije za hranidbu životinja iz uzgoja, osim životinja akvakulture i krznaša".

Odjeljak E

POSEBNI UVJETI KOJI SE KORISTE ZA PROIZVODNJU, STAVLJANJE NA TRŽIŠTE I KORIŠTENJE MLJEČNIH ZAMJENICA KOJE SADRŽE RIBLJE BRAŠNO ZA HRANIDBU NEODBIJENIH ŽIVOTINJA IZ UZGOJA VRSTE PREŽIVAČA

Sljedeći posebni uvjeti primjenjuju se na proizvodnju, stavljanje na tržište i korištenje mlječnih zamjenica koje sadrže riblje brašno za hranidbu neodbijenih životinja iz uzgoja:

- a) riblje brašno, koje se rabi u mlječnim zamjenicama mora se proizvoditi u objektima za prerađu koji su namijenjeni isključivo za proizvodnju proizvoda dobivenih od:
- (I) akvatičnih životinja, osim morskih sisavaca;
 - (II) akvatičnih beskralježnjaka iz uzgoja, osim onih koji su obuhvaćeni definicijom "akvatičnih životinja" iz članka 4. točka j) Odluke o nusproizvodima; ili
 - (III) zvjezdaca vrste *Asterias rubens* prikupljenih u proizvodnom području kako je definirano u točki 2.5. Aneksa I Pravilnika o higijeni hrane životinjskog podrijetla i razvrstanih na odgovarajući način.
- Riblje brašno koje se rabi u mlječnim zamjenicama mora biti sukladno općim uvjetima iz Poglavlja III. ovog Aneksa.
- b) Riječi "riblje brašno-nije za hranidbu preživača osim neodbijenih preživača" jasno su navedene u pratećem komercijalnom dokumentu ili zdravstvenom certifikatu iz članka 22. stavak (2) Odluke o nusproizvodima kao i na oznaci ribljeg brašna namijenjenog uporabi u mlječnim zajednicama.
- c) korištenje ribljeg brašna za neodbijene preživače iz uzgoja dozvoljeno je samo za proizvodnju mlječnih zamjenica, distribuiranih u suhom obliku i primijenjenih nakon otapanja u zadanoj količini tekućine, namijenjenih hranidbi neodbijenih preživača kao dodatka ili zamjene za postkolostorno mljeko prije odbića;
- d) mlječne zamjenice, koje sadržavaju riblje brašno namijenjeno neodbijenim preživačima iz uzgoja, moraju biti proizvedene u objektima koji ne proizvode druge krmne smjese namijenjene preživačima i koje je

u tu svrhu odobrilo mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Odstupajući od tog posebnog uvjeta, mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH može odobriti proizvodnju drugih krmnih smjesa za preživače u objektima koji proizvode i mliječne zamjenice koje sadržavaju riblje brašno, namijenjene neodbijenim preživačima iz uzgoja, uz obvezno izvješćivanje Ureda, nakon izravnog inspekcijskog pregleda uz poštovanje sljedećih uvjeta:

- (I) druge krmne smjese namijenjene preživačima moraju se tijekom skladištenja, prijevoza i pakiranja držati u objektima koji su fizički odvojeni od onih koji se rabe za riblje brašno u rasutom stanju i mliječne zamjenice u rasutom stanju koje sadrže riblje brašno;
 - (II) druge krmne smjese namijenjene preživačima moraju biti proizvedene u objektima koji su fizički odvojeni od objekata u kojima se proizvode mliječne zamjenice koje sadržavaju riblje brašno;
 - (III) evidencije o detaljnim podacima o kupnji i korištenju ribljeg brašna i prodaji mliječnih zamjenica koje sadržavaju riblje brašno moraju biti dostupne Uredu i mjerodavnom tijelu entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje pet godina;
 - (IV) mora se provoditi redovito uzorkovanje i analize drugih krmnih smjesa namijenjenih preživačima kako bi se provjerila odsutnost nedozvoljenih sastojaka životinjskog podrijetla korištenjem analitičkih metoda za određivanje sastojaka životinjskog podrijetla za kontrolu hrane za životinje kako je navedeno u Aneksu VI. Pravilnika o metodama uzorkovanja; učestalost takvog uzorkovanja i analiza određuju se na temelju procjene rizika koju provodi subjekt u poslovanju s hranom za životinje/hranom kao dio postupaka koji se temelje na načelima analize rizika i kritičnim kontrolnim točkama (HACCP); rezultati takvog uzorkovanja i analiza moraju biti dostupni Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje pet godina;
 - e) prije puštanja u slobodni promet u BiH, uvoznici moraju osigurati da se svaka pošiljka uvezenih mliječnih zamjenica koje sadrže riblje brašno analizira sukladno analitičkim metodama za određivanje sastojaka životinjskog podrijetla za kontrolu hrane za životinje kako je navedeno u Aneksu VI. Pravilnika o metodama uzorkovanja, kako bi se provjerila odsutnost nedopuštenih sastojaka životinjskog podrijetla;
 - f) na oznaci za mliječne zamjenice koje sadržavaju riblje brašno i namijenjene su neodbijenim preživačima iz uzgoja i svako pakiranje mora biti jasno navedeno sljedeće: "sadržava riblje brašno-nije za hranidbu preživača osim neodbijenih preživača";
 - g) mliječne zamjenice u rasutom stanju koje sadržavaju riblje brašno namijenjene neodbijenim preživačima iz uzgoja moraju se prevoziti u vozilima i spremnicima te čuvati u skladišnim prostorima koji se ne rabe za prijevoz, odnosno skladištenje druge hrane za životinje namijenjene preživačima.
- Odstupajući od tog posebnog uvjeta, vozila, spremnici i skladišni prostori koji će se poslije rabiti za prijevoz, odnosno skladištenje druge hrane za životinje u rasutom stanju namijenjene preživačima, mogu se uporabiti za prijevoz, odnosno skladištenje mliječnih

zamjenica u rasutom stanju, koje sadržavaju riblje brašno, namijenjenih neodbijenim preživačima iz uzgoja, ako su, sukladno dokumentiranom postupku koji je prethodno odobrio Ured u suradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH, prethodno očišćeni, kako bi se izbjegla unakrižna kontaminacija. Svaku primjenu takvog postupka potrebno je navesti u dokumentaciji koja mora biti dostupna Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje dvije godine;

- g) na gospodarstvima, na kojima se drže preživači, provode se mjere kojima se sprječava da se mliječne zamjenice koje sadržavaju riblje brašno rabe u hranidbi drugih preživača koji nisu neodbijeni preživači. Mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH sastavlja popis gospodarstava koja rabe mliječne zamjenice koje sadržavaju riblje brašno na temelju sustava prethodnih prijava gospodarstava ili drugog sustava kojim se osigurava sukladnost s ovim posebnim uvjetom, uz obvezno izvješćivanje Ureda.

Odjeljak F

POSEBNI UVJETI KOJI SE PRIMJENJUJU NA PROIZVODNJU I KORIŠTENJE PRERAĐENIH ŽIVOTINJSKIH BJELANČEVINA DOBIVENIH OD KUKACA IZ UZGOJA I KRMNIH SMJESA, KOJE SADRŽAVAJU TAKVE BJELANČEVINE, NAMIJENJENIH HRANIDBI ŽIVOTINJA AKVAKULTURE

Sljedeći posebni uvjeti primjenjuju se na proizvodnju i korištenje prerađenih životinjskih bjelančevina dobivenih od kukaca iz uzgoja i krmnih smjesa, koje sadržavaju takve bjelančevine, namijenjenih hranidbi životinja akvakulture:

- a) Prerađene životinjske bjelančevine dobivene od kukaca iz uzgoja moraju se:
 - (I) proizvoditi u pogonima za prerađu koji su odobreni sukladno članku 25. stavak (1) točka a) Odluke o nusproizvodima i namijenjeni isključivo proizvodnji proizvoda dobivenih od kukaca iz uzgoja; te
 - (II) proizvoditi sukladno zahtjevima iz Aneksa X. Poglavlje II. Odjeljak 1. Pravilnika o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uvjeta za nusproizvode.
- b) krmne smjese koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine dobivene od kukaca iz uzgoja moraju se proizvoditi u objektima koje je za tu namjenu odobrilo mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH i koji su namijenjeni isključivo proizvodnji hrane za životinje akvakulture, uz obvezno izvješćivanje Ureda. Odstupajući od tog posebnog zahtjeva:
 - (I) nakon izravnog inspekcijskog pregleda mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH može odobriti proizvodnju krmnih smjesa koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine dobivene od kukaca iz uzgoja, namijenjenih životinjama akvakulture u objektima u kojima se proizvode, i krmne smjese namijenjene drugim životinjama iz uzgoja, osim krznaša, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti i uz obvezno izvješćivanje Ureda:
 - krmne smjese namijenjene preživačima moraju se proizvoditi i držati, tijekom skladištenja, prijevoza i pakiranja, u objektima koji su fizički odvojeni od onih

- objekata u kojima se proizvode i drže krmne smjese namijenjene nepreživačima,
 - krmne smjese namijenjene životinjama akvakulture moraju se proizvoditi i držati, tijekom skladištenja, prijevoza i pakiranja, u objektima koji su fizički odvojeni od onih objekata u kojima se proizvode i drže krmne smjese namijenjene drugim nepreživačima,
 - evidencije s detaljnim podacima o kupnji i korištenju prerađenih životinjskih bjelančevina dobivenih od kukaca iz uzgoja te o prodaji krmnih smjesa, koje sadržavaju takve bjelančevine, moraju Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH biti dostupne najmanje pet godina,
 - mora se provoditi redovito uzorkovanje i analiza krmnih smjesa namijenjenih životinjama iz uzgoja, osim životinja akvakulture, kako bi se provjerila odsutnost nedopuštenih sastojaka životinjskog podrijetla, koristeći se analitičkim metodama za određivanje sastojaka životinjskog podrijetla za kontrolu hrane za životinje iz Aneksa VI. Pravilnika o metodama uzorkovanja; učestalost takvog uzorkovanja i analiza određuju se na temelju procjene rizika koju provodi subjekt kao dio postupaka koji se temelje na načelima analize rizika i kritičnim kontrolnim točkama HACCP-a; rezultati takvog uzorkovanja i analiza moraju Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH biti dostupni najmanje pet godina;
- (II) posebno odobrenje za proizvodnju potpune hrane za životinje od krmnih smjesa koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine dobivene od kukaca iz uzgoja ne zahtijeva se za proizvođače za vlastite potrebe koji ispunjavaju sljedeće uvjete:
- mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH registriralo ih je za proizvodnju potpune hrane za životinje od krmnih smjesa koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine dobivene od kukaca iz uzgoja,
 - drže samo životinje akvakulture, te
 - krmne smjese koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine dobivene od kukaca iz uzgoja, a upotrebljavaju se u njihovoj proizvodnji, sadržavaju manje od 50% sirovih bjelančevina.
- c) u pratećem komercijalnom dokumentu ili zdravstvenom certifikatu iz članka 22. stavak (2) Odluke o nusproizvodima za prerađene životinjske bjelančevine dobivene od kukaca iz uzgoja, kao i na oznaci proizvoda, jasno je navedeno sljedeće: "prerađene bjelančevine od kukaca-nije za hranidbu životinja iz uzgoja, osim životinja akvakulture i krznaša".

Sljedeće riječi jasno su navedene na oznaci krmnih smjesa koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine dobivene od kukaca: "sadržava prerađene životinjske bjelančevine od

nepreživača-nije za hranidbu životinja iz uzgoja, osim životinja akvakulture i krznaša".

POGLAVLJE V.

OPĆI ZAHTEJEVI

Odjeljak A

POPISI

Ured i mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH ažuriraju i javno objavljuju liste:

- a) klaonica iz kojih potječe krv proizvedena sukladno Aneksu IV. Poglavlje IV. Odjeljak C točka a) ovog Pravilnika;
- b) odobrenih objekata za prerađivanje koji proizvode proizvode od krvi sukladno Aneksu IV. Poglavlje IV. Odjeljak C točka c) ovog Pravilnika;
- c) klaonica i rasjekaonica iz kojih potječu nusproizvodi životinjskog podrijetla namijenjeni za korištenje za proizvodnju prerađenih životinjskih bjelančevina sukladno Aneksu IV. Poglavlje IV. Odjeljak D točka a) ovog Pravilnika;
- d) odobrenih objekata za prerađivanje koji proizvode prerađene životinjske bjelančevine dobivene od nepreživača i koji djeluju sukladno Aneksu IV. Poglavlje IV. Odjeljak D točka c) ovog Pravilnika;
- e) odobrenih objekata iz Aneksa IV. Poglavlje III. Odjeljak B, Poglavlje IV. Odjeljak D, točka d) i Odjeljak E, točka c) ovog Pravilnika;
- f) proizvođača za vlastite potrebe koji su registrirani i djeluju sukladno uvjetima iz Aneksa IV. Poglavlje III. Odjeljak B i Poglavlje IV, Odjeljak D točka d) ovog Pravilnika.

Odjeljak B

PRIJEVOZ KRMIVA I KRMNIH SMJESA KOJE SADRŽE PROIZVODE DOBIVENE OD PREŽIVAČA

1. Krmiva u rasutom stanju i krmne smjese u rasutom stanju koje sadrže proizvode dobivene od preživača izuzev onih koji su navedeni u sljedećim točkama a), b) i c) moraju se prevoziti u vozilima i kontejnerima koji nisu korišteni za prijevoz hrane za životinje namijenjene za posjedske životinje, osim krznaša:
 - a) mlijeko, proizvodi na bazi mlijeka, proizvodi dobiveni od mlijeka, kolostrum i proizvodi od kolostruma;
 - b) dikalcij i trikalcij fosfat životinjskog podrijetla;
 - c) hidrolizirane bjelančevine dobivene od krzna i kože preživača.
2. Odstupajući od točke 1. ovog Odjeljka, vozila i kontejneri koja su prethodno korištena za prijevoz krmiva u rasutom stanju i krmnih smjesa u rasutom stanju navedenih u toj točki, mogu se koristiti za prijevoz hrane za životinje namijenjene za životinje iz uzgoja, osim krznaša, pod uvjetom da su prethodno očišćeni kako bi se izbjegla međusobna kontaminacija, sukladno dokumentiranom postupku kojeg je prethodno odobrio Ured u suradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH. Svaka uporaba takvog postupka mora se navesti u dokumentaciji koja će biti dostupna Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje dvije godine.

Odjeljak C

PROIZVODNJA KRMNIH SMJESA KOJI SADRŽE PROIZVODE DOBIVENE OD PREŽIVAČA

Krmne smjese koje sadrže proizvode dobivene od preživača osim onih koji su navedeni u toč. a), b) i c) ovog Odjeljka moraju se proizvoditi u objektima koji proizvode hranu za životinje iz uzgoja osim krznaša:

- a) mlijeko, proizvodi na bazi mlijeka, proizvodi dobiveni od mlijeka, kolostrum i proizvodi od kolostruma;
- b) dikalcij fosfat i trikalcij fosfat životinjskog podrijetla;
- c) hidrolizirani proteini dobiveni od krzna i kože preživača.

Odjeljak D**UPORABA I SKLADIŠTENJE NA GOSPODARSTVIMA KRMIVA I KRMNIH SMJESA ZA ŽIVOTINJE IZ UZGOJA KOJI SADRŽE PROIZVODE DOBIVENE OD PREŽIVAČA**

Uporaba i skladištenje krmiva i krmnih smjesa za životinje iz uzgoja koji sadrže proizvode dobivene od preživača osim onih koji su navedeni u točkama a) do d) ovog Odjeljka, zabranjeni su na gospodarstvima koja drže životinje iz uzgoja, osim krznaša:

- a) mlijeko, proizvodi na bazi mlijeka, proizvodi dobiveni od mlijeka, kolostrum i proizvodi od kolostruma;
- b) dikalcij i trikalcij fosfat životinjskog podrijetla;
- c) hidrolizirane bjelančevine dobivene od krzna i kože preživača;
- d) topljena mast dobivena od preživača, najveće razine netopivih čistoća 0,15% mase te prerađevine dobivene od takve masti.

Odjeljak E**IZVOZ PRERAĐENIH ŽIVOTINJSKIH BJELANČEVINA I PROIZVODA KOJI SADRŽAVAJU TAKVE BJELANČEVINE**

1. Izvoz prerađenih životinjskih bjelančevina dobivenih od preživača ili prerađenih životinjskih bjelančevina dobivenih od nepreživača mora ispunjavati sljedeće uvjete:
 - a) Prerađene životinjske bjelančevine prevoze se u zapečaćenim spremnicima izravno iz pogona za prerađivanje do mjesta izlaska iz područja BiH, odnosno graničnog veterinarsko-inspeksijskog prijelaza (u daljnjem tekstu: Pravilnik: GVIP) navedenog u članku 2. Priručnika za rad granične veterinarske inspekcije u Bosni i Hercegovini/pregled proizvoda životinjskog podrijetla ("Službeni glasnik BiH", broj 96/09 od 14.12.2009. god.), (u daljnjem tekstu: Priručnik za rad GVI). Prije nego što prerađene životinjske bjelančevine napuste područje BiH, gospodarski subjekt odgovoran za organizaciju njihova prijevoza obavješćuje Ured, odnosno graničnog veterinarskog inspektora o dolasku pošiljke na mjesto izlaska.
 - b) Pošiljku prati propisno ispunjen komercijalni dokument sastavljen sukladno obrascu utvrđenom u Aneksu VIII. Poglavlje III. toč. 5. i 6. Pravilnika o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uvjeta za nusproizvode i izdan putem integriranog informatičkog veterinarskog sustava (TRACES). U tom se komercijalnom dokumentu izlazni GVIP mora navesti kao mjesto izlaska.
 - c) Kad pošiljka stigne na mjesto izlaska, granični veterinarski inspektor na GVIP-u provjerava plombu svakog od spremnika podnesenog na uvid na GVIP-u. Odstupajući od toga, granični veterinarski inspektor na GVIP-u može, na temelju analize rizika, odlučiti nasumce provjeriti plombu spremnika.
 - c) Kad pošiljka stigne na mjesto izlaska, granični veterinarski inspektor na GVIP-u provjerava plombu svakog od spremnika podnesenog na uvid na GVIP-u. Odstupajući od toga, granični veterinarski inspektor na GVIP-u može, na temelju analize rizika, odlučiti nasumce provjeriti plombu spremnika.

Ako rezultat provjere plombe nije zadovoljavajući, pošiljka se mora uništiti ili otpremiti natrag u objekt podrijetla.

Granični veterinarski inspektor na GVIP-u putem sustava TRACES obavješćuje Ured, koji je odgovoran za objekt podrijetla, o dolasku pošiljke na mjesto izlaska te, ako je primjenjivo, o rezultatu provjere plombe i poduzetim korektivnim mjerama.

- d) Ured provodi redovite službene kontrole radi provjere ispravne provedbe toč. a) i b) i kako bi se provjerilo da je za svaku pošiljku prerađenih životinjskih bjelančevina, dobivenih od preživača namijenjenu izvozu od graničnog veterinarskog inspektora GVIP-a putem sustava TRACES primljena potvrda o kontroli provedenoj na mjestu izlaska.
- 2. Ne dovodeći u pitanje točku 1. ovog Odjeljka, zabranjuje se izvoz proizvoda koji sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine dobivene od preživača. Odstupajući od toga, ta se zabrana ne primjenjuje na prerađenu hranu za kućne ljubimce koja sadržava prerađene životinjske bjelančevine dobivene od preživača i koja je:
 - a) prerađena u odobrenim objektima za proizvodnju hrane za kućne ljubimce sukladno članku 25. Odluke o nusproizvodima; te
 - b) pakirana i označena sukladno važećim propisima.3. Izvoz prerađenih životinjskih bjelančevina dobivenih od nepreživača ili krmnih smjesa, koje sadržavaju takve bjelančevine, mora ispunjavati sljedeće uvjete:
 - b) pakirana i označena sukladno važećim propisima.3. Izvoz prerađenih životinjskih bjelančevina dobivenih od nepreživača ili krmnih smjesa, koje sadržavaju takve bjelančevine, mora ispunjavati sljedeće uvjete:
 - a) prerađene životinjske bjelančevine dobivene od nepreživača proizvode se u pogonima za prerađivanje koji ispunjavaju uvjete iz Aneksa IV. Poglavlje IV. Odjeljak D. točka c) ovog Pravilnika;
 - b) krmne smjese koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine dobivene od nepreživača proizvode se u objektima za proizvodnju krmnih smjesa koji:
 - (I) proizvode sukladno Aneksu IV. Poglavlje IV. Odjeljak D točka d) ovog Pravilnika; ili
 - (II) u proizvodnji krmnih smjesa namijenjenih izvozu upotrebljavaju prerađene životinjske bjelančevine koje potječu iz pogona za prerađivanje koji ispunjavaju uvjete iz podtočke a) ove točke te su:
 - namijenjeni isključivo proizvodnji krmnih smjesa za izvoz iz BiH te ih je za tu namjenu odobrilo mjerodavno tijelo sukladno Pravilniku o načinu odobravanja objekata koji se bave uzgojem živih životinja, proizvodnjom, preradom, obradom i skladištenjem proizvoda životinjskog podrijetla za izvoz na tržište Europske unije ("Službeni glasnik BiH", broj 102/12 od 24.12.2012. god.), Pravilniku o načinu odobravanja objekata koji se bave uzgojem živih životinja, proizvodnjom, preradom, obradom i skladištenjem proizvoda životinjskog podrijetla i nusproizvoda životinjskog podrijetla u svrhu izvoza na tržište Euroazijskog ekonomskog saveza ("Službeni glasnik BiH", broj 83/17 od 17.11.2017. god) ili

- namijenjeni isključivo proizvodnji krmnih smjesa za izvoz iz BiH i proizvodnji krmnih smjesa za životinje akvakulture koje se stavljaju na tržište Europske unije te ih je za tu namjenu odobrilo mjerodavno tijelo sukladno Pravilniku o načinu odobravanja objekata koji se bave uzgojem živih životinja, proizvodnjom, preradom, obradom i skladištenjem proizvoda životinjskog podrijetla za izvoz na tržište Europske unije;
- c) krmne smjese koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine dobivene od nepreživača pakiraju se i označavaju sukladno posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast ili zakonskim zahtjevima zemlje uvoznice. Ako krmne smjese koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine dobivene od nepreživača nisu označene sukladno posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast, na oznaci se navode sljedeće riječi: "sadržava prerađene životinjske bjelančevine od nepreživača";
- d) prerađene životinjske bjelančevine u rasutom stanju dobivene od nepreživača i krmne smjese u rasutom stanju, koje sadržavaju takve bjelančevine, i koje su namijenjene izvozu iz BiH prevoze se u vozilima i spremnicima u skladište, u skladišnim prostorima koji se ne rabe za prijevoz, odnosno skladištenje hrane za životinje za stavljanje na tržište, namijenjene hranidbi preživača ili nepreživača iz uzgoja, osim životinja akvakulture. Evidencije s detaljnim podacima o vrsti prevezenih ili skladištenih proizvoda moraju biti dostupne Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje dvije godine.

Odstupajući od prvog stavka ove podtočke, vozila, spremnici i skladišni prostori koji su prethodno uporabljeni za prijevoz ili skladištenje prerađenih životinjskih bjelančevina u rasutom stanju dobivenih od nepreživača i krmnih smjesa u rasutom stanju, koje sadržavaju takve bjelančevine i namijenjene su izvozu iz BiH, mogu se naknadno uporabiti za prijevoz ili skladištenje hrane za životinje za stavljanje na tržište, namijenjene hranidbi preživača ili nepreživača iz uzgoja, osim životinja akvakulture, uz uvjet da su prethodno očišćeni kako bi se izbjegla unakrižna kontaminacija, sukladno dokumentiranom postupku kojeg je prethodno odobrio Ured u suradnji s mjerodavnim tijelom entiteta i Brčko Distrikta BiH. Svaku primjenu takvog postupka potrebno je navesti u dokumentaciji koja mora biti dostupna Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje dvije godine.

Skladišta u kojima se sukladno uvjetima iz drugog stavka podtočke d) skladište prerađene životinjske bjelančevine u rasutom stanju, dobivene od nepreživača, i krmne smjese u rasutom stanju, koje sadržavaju takve bjelančevine, odobrava mjerodavno tijelo iz propisa navedenih u tački 3. podtačka b) alineja (II) Odjeljka E ovog Poglavlja, na temelju provjere njihove usklađenosti sa zahtjevima iz tog stavka.

4. Odstupajući od točke 3. ovog Odjeljka, uvjeti iz te točke ne primjenjuju se na sljedeće:
 - a) hranu za kućne ljubimce koja sadržava prerađene životinjske bjelančevine dobivene od nepreživača, a koja je bila prerađena u objektima za proizvodnju hrane za kućne ljubimce odobrenima sukladno članku 25. Odluke o nusproizvodima te je pakirana i označena

sukladno posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast;

- b) riblje brašno, uz uvjet da se ono proizvodi sukladno ovom Aneksu;
- c) prerađene životinjske bjelančevine dobivene od kukaca iz uzgoja, uz uvjet da se proizvode sukladno ovom Aneksu;
- d) krmne smjese koje ne sadržavaju druge prerađene životinjske bjelančevine osim ribljeg brašna i prerađenih životinjskih bjelančevina dobivenih od kukaca iz uzgoja, uz uvjet da se proizvode sukladno ovom Aneksu;
- e) prerađene životinjske bjelančevine dobivene od nepreživača namijenjene proizvodnji hrane za kućne ljubimce ili organskih gnojiva i poboljšivača tla u trećoj zemlji odredišta, uz uvjet da izvoznik prije izvoza osigura analizu svake pošiljke prerađenih životinjskih bjelančevina sukladno analitičkoj metodi iz točke 2.2. Aneksa VI. Pravilnika o metodama uzorkovanja kako bi se utvrdila odsutnost sastojaka podrijetlom od preživača.

Odjeljak H

SLUŽBENE KONTROLE

1. Službene kontrole koje provode mjerodavna inspeksijska tijela zbog provjere sukladnosti sa pravilima iz ovog Aneksa, moraju uključivati inspeksijske preglede i uzorkovanje za analizu prerađenih životinjskih bjelančevina i hrane za životinje sukladno analitičkim metodama za određivanje sastojaka životinjskog podrijetla za kontrolu hrane za životinje iz Aneksa VI. Pravilnika o metodama uzorkovanja.
2. Mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH moraju redovito provjeravati osposobljenost laboratorija za provedbu analiza u okviru službenih kontrola, a posebice procjenom rezultata međulaboratorijskog testiranja, uz obvezno izvješćivanje Ureda. Ukoliko osposobljenost laboratorija nije zadovoljavajuća kao minimalna korektivna mjera mora se provesti dodatna edukacija laboratorijskog osoblja prije provedbe daljnjih analiza.

ANEKS V.

SPECIFICIRANI RIZIČNI MATERIJAL

1. Definicija specificiranog rizičnog materijala
Specificirani rizični materijal su tkiva koja potječu od životinja podrijetlom iz države ili regije ili područja jedne s kontroliranim ili neodređenim GSE rizikom, i to:
 - a) u goveda:
 - (I) lubanja bez donje vilice, a uključujući mozak i oči te ledna moždina životinja starijih od 12 mjeseci;
 - (II) kralježnica, osim kralježaka repa, spinalnih i poprečnih izdanaka vratnih, prsnih i lumbalnih kralježaka i medijalnog grebena sakralne kosti i krila sakralne kosti, ali uključujući dorzalne korijene ganglija životinja starijih od 30 mjeseci; i
 - (III) tonzile, zadnja četiri metra tankog crijeva, slijepo crijevo i mezenterija životinja svih dobnih kategorija.
 - b) u ovaca i koza:
 - (I) lubanja, uključujući mozak i oči, tonzile i ledna moždina životinja starijih od 12 mjeseci ili koje imaju trajne sjekutiće koji su izbili iz desni, i
 - (II) slezena i ileum životinja bez obzira na dob.
2. Posebni zahtjevi:

- Tkiva s popisa u točki 1. podtoč. a) i b) dobivena od životinja s podrijetlom iz država članica Europske unije sa zanemarivim rizikom od GSE-a smatraju se specificiranim rizičnim materijalom.
3. Označivanje i uništavanje
Specificirani rizični materijal označava se bojom ili, prema potrebi, na drugi način, neposredno nakon odstranjivanja te se uklanja sukladno pravilima navedenima u Odluci o nusproizvodima, a posebice u njezinu članku 14.
4. Odstranjivanje specificiranog rizičnog materijala
- 4.1. Specificirani rizični materijal mora biti odstranjen u:
- klaonicama ili, prema potrebi, na drugim mjestima na kojima se obavlja klanje;
 - rasjekavaonicama, ako je riječ o kralježnici goveda;
 - prema potrebi, u odobrenim objektima ili pogonima iz članka 25. stavak (1) točka h) Odluke o nusproizvodima.
- 4.2. Odstupajući od točke 4.1. ovog Aneksa, uporaba alternativnog testa za odstranjivanje specificiranog rizičnog materijala iz članka 10. stavak (2) ovog Pravilnika može se odobriti pod uvjetom da je taj alternativni test naveden u Aneksu X. ovog Pravilnika, sukladno sljedećim uvjetima:
- alternativni testovi moraju se provesti u klaonicama na svim životinjama koje dolaze u obzir za odstranjivanje specificiranog rizičnog materijala;
 - nijedan proizvod, dobiven od goveda, ovaca ili koza, namijenjen prehrani ljudi ili životinja ne smije biti otpremljen iz klaonice prije nego što je Ured primio i prihvatio rezultate alternativnih testova za sve zaklane životinje kod kojih postoji mogućnost da su kontaminirane ako je GSE potvrđen kod jedne od njih;
 - ako alternativni test pokaže pozitivan rezultat, sav materijal od goveda, ovaca i koza kod kojeg postoji mogućnost da je kontaminiran u klaonici mora se uništiti sukladno točki 3. ovog Aneksa, osim ako je moguće identificirati i držati odvojeno sve dijelove tijela uključujući kožu zaražene životinje.
- 4.3. Odstupajući od odredbi točke 4.1. ovog Aneksa, dopušteno je:
- odstranjivanje ledne moždine ovaca i koza u rasjekavaonicama koje su posebno ovlaštene u tu svrhu;
 - odstranjivanje kralježnice goveda s trupova ili dijelova trupova u mesnicama koje su posebno odobrene, praćene i registrirane u tu svrhu;
 - odvajanje mesa glave goveda u rasjekavaonicama koje su posebno ovlaštene u tu svrhu sukladno odredbama određenim u točki 9. ovog Aneksa.
- 4.4. Pravila o odstranjivanju specificiranog rizičnog materijala utvrđena u ovom Poglavlju ne primjenjuju se na materijal kategorije 1. koji se koristi za prehranu životinja u zoološkim vrtovima sukladno članku 19. stavak (3) točka a) Odluke o nusproizvodima te materijala kategorije 1. koji se koristi za prehranu ugroženih ili zaštićenih vrsta ptica lešinara i drugih vrsta koje žive u svojem prirodnom staništu sukladno članku 19. stavak (3) točka b) Odluke o nusproizvodima, u cilju promicanja biološke raznolikosti.
5. Mjere koje se odnose na strojno otkošteno meso
Ne dovodeći u pitanje pojedinačne odluke utvrđene u članku 6. stavak (2) i iznimno od članka 11. stavak (3) ovog Pravilnika, zabranjeno je korištenje kostiju ili komada s kostima goveda, ovaca i koza za proizvodnju strojno otkoštenog mesa.
6. Mjere koje se odnose na laceraciju tkiva
Zabranom utvrđenom u članku 10. stavak (3) ovog Pravilnika, zabranjuje se primjena laceracije tkiva središnjeg živčanog sustava instrumentom u obliku dugačke šipke koji se uvodi u kranijalnu šupljinu nakon omamljivanja ili ubrizgavanjem plina u kranijalnu šupljinu na govedima, ovcima i kozama, čije je meso namijenjeno za prehranu ljudi ili životinja.
7. Odvajanje jezika goveda
Jezici goveda svih životnih dobi, namijenjeni prehrani ljudi ili životinja, odvajaju se u klaonici poprečnim rezom rostralno od jezičnog nastavka bazioidne kosti.
8. Odvajanje mesa glave goveda
- 8.1. Meso glave goveda starijih od 12 mjeseci odvaja se u klaonicama, sukladno sustavu kontrole, priznatom od Ureda, radi sprječavanja moguće kontaminacije mesa glave sa tkivom središnjeg živčanog tkiva. Sustav uključuje najmanje sljedeće odredbe:
- odvajanje se odvija u, za to namijenjenom prostoru, fizički odvojenom od ostalih dijelova linije klanja;
 - ako se glave odstranjuju sa pokretne trake ili s kuka prije odvajanja mesa glave, čeonni otvor od probijanja i *foramen magnum* zapečaćuju se neprobojnim i trajnim čepom. Ako se uzorkuje moždina radi laboratorijskog testiranja na GSE, *foramen magnum* se zapečaćuje neposredno nakon tog uzorkovanja;
 - meso glave ne odvaja se s glava ako su oštećene ili izgubljene oči neposredno prije ili nakon klanja, ili koje su oštećene na drugi način što bi moglo uzrokovati kontaminaciju glave sa središnjim živčanim tkivom;
 - meso glave ne odvaja se s glava koje nisu primjereno zapečaćene sukladno podtočki b) ove točke;
 - ne dovodeći u pitanje opća pravila higijene, posebne radne upute moraju se ustrojiti radi sprječavanja kontaminacije mesa glave tijekom odvajanja, a posebice u slučaju kada je pečat koji se spominje u podtočki b) ove točke izgubljen ili su oči tijekom te aktivnosti oštećene;
 - uspostavlja se plan uzorkovanja koji koristi odgovarajući laboratorijski test za otkrivanje središnjeg živčanog tkiva radi potvrđivanja da se primjereno provode mjere za smanjivanje kontaminacije.
- 8.2. Iznimno od zahtjeva točke 8.1. ovog Aneksa, Ured uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, može odlučiti o primjeni alternativnog kontrolnog sustava u klaonici za izdvajanje mesa sa glave goveda, što vodi razmjernom smanjivanju razine kontaminacije mesa glave sa središnjim živčanim tkivom. Mora se uspostaviti plan uzorkovanja koji koristi primjereni laboratorijski test za otkrivanje središnjeg živčanog tkiva radi potvrđivanja da se primjereno provode mjere za smanjivanje kontaminacije.
- 8.3. Ako se odvajanje provodi bez odstranjivanja glave goveda sa pokretnih traka ili s kuka, točke 8.1. i 8.2. se ne primjenjuju.
9. Odvajanje mesa glave goveda u odobrenim rasjekavaonicama
Iznimno od točke 8. ovog Aneksa, meso glava goveda se može odvojiti u rasjekavaonicama posebno odobrenim u tu svrhu i uz uvjet da se udovoljava sljedećim uvjetima:
- glave namijenjene prijevozu u rasjekavaonicu vještaju se na kuku tijekom razdoblja pohrane i prijevoza od klaonice do rasjekavaonice;
 - čeonni otvor od probijanja i *foramen magnum* zapečaćuju se nepropusnim i trajnim čepom prije skidanja s pokretnih traka ili kuka. Ako se uzorkuje mozak radi laboratorijskog testiranja na GSE, *foramen magnum* se zapečaćuje neposredno nakon tog uzorkovanja;

- c) glave koje nisu primjereno zapečaćene sukladno podtočki b) ove točke, ako su oštećene ili izgubljene oči neposredno prije ili nakon klanja, ili koje su oštećene na drugi način što bi moglo uzrokovati kontaminaciju mesa glave tkivom središnjeg živčanog sustava, isključuju se iz prijevoza i ne smiju se slati u odobrene rasjekavaonice;
 - d) uspostavljen je plan uzorkovanja u klaonici koji koristi primjereni laboratorijski test za otkrivanje središnjeg živčanog tkiva radi potvrđivanja da se primjereno provode mjere za smanjivanje kontaminacije;
 - e) odvajanje mesa glave provodi se sukladno sustavu kontrole, odobrenom od Ureda uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, radi osiguravanja sprječavanja moguće kontaminacije mesa glave. Sustav uključuje najmanje:
 - (I) sve se glave vizualno pregledavaju na znakove kontaminacije ili oštećenja i primjerenog pečaćenja prije početka odvajanja mesa glave;
 - (II) meso glave se ne odvaja s glava koje nisu primjereno zapečaćene, u kojima su oči oštećene ili koje su oštećene na drugi način koji može dovesti do kontaminacije mesa glave tkivom središnjeg živčanog sustava. Meso glave ne odvaja se s glava u slučaju sumnje na kontaminaciju takvih glava;
 - (III) ne dovodeći u pitanje opća pravila higijene, posebne radne upute moraju se ustrojiti radi sprječavanja kontaminacije mesa glave tijekom prijevoza i odvajanja, a posebice ako je čep ispao ili su oči tijekom te aktivnosti oštećene;
 - f) uspostavljen je plan uzorkovanja za rasjekavaonicu koja koristi odgovarajući laboratorijski test za otkrivanje središnjeg živčanog tkiva radi potvrđivanja da se primjereno provode mjere za smanjivanje kontaminacije.
10. Pravila za stavljanje na tržište i izvoz
- 10.1. Ured može dopustiti otpremanje glava ili cijelih trupova koji sadrže specficirani rizični materijal u drugu zemlju samo nakon što je dobio potvrdu od države uvoznice da će primiti materijal i nakon što je država uvoznica odobrila uvjete otpreme i prijevoza.
- 10.2. Iznimno od točke 10.1. ovog Aneksa trupovi, polovice trupova ili polovice trupova izrezane u ne više od tri veleprodajna rezana dijela te četvrti koji ne sadrže specficirani rizični materijal osim kralježnice, uključujući dorzalne korijene ganglija, mogu biti otpremljene iz jedne u drugu državu članicu bez prethodnog pismenog odobrenja zemlje koja prima pošiljku.
- 10.3. Zabranjuje se izvoz izvan zemlje glava i svježeg mesa goveda, ovaca ili koza koje sadrže specficirani rizični materijal.
11. Kontrole
- 11.1. Mjerodavna inspeksijska tijela iz članka 4. točka c) ovog Pravilnika moraju provoditi učestale službene kontrole radi provjere ispravne primjene ovog Aneksa i osigurati da se poduzimaju odgovarajuće mjere za izbjegavanje svake kontaminacije, posebice u klaonicama, rasjekavaonicama ili drugim mjestima u kojima se uklanja specficirani rizični materijal, poput mesnica ili objekata navedenih u točki 4. podtočki 4.1. alineji c) ovog Aneksa. Ured provodi službene kontrole vezane uz međunarodni transport.
- 11.3. Mora se uspostaviti sustav kontrole za uklanjanje kralježnice kako je određeno točkom 1. podtočkom a) ovog Aneksa. Taj sustav kontrole mora uključivati najmanje sljedeće mjere:

- a) ako se ne zahtijeva uklanjanje kralježnice, govedi trupovi ili veleprodajni komadi trupova s kralježnicom moraju biti označeni jasno vidljivom plavom crtom na naljepnici sukladno posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast;
Ako se zahtijeva uklanjanje kralježnice, govedi trupovi ili veleprodajni komadi trupova s kralježnicom moraju biti označeni jasno vidljivom crvenom crtom na etiketi sukladno posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast;
- b) prema potrebi, podaci o broju govedih trupova ili veleprodajnih komada trupova s kojih se mora ukloniti kralježnica moraju se navesti na komercijalnom dokumentu koji prati pošiljku mesa, prema potrebi, u slučaju uvoza ti se podaci moraju navesti na zajedničkom veterinarskom dokumentu o ulasku (ZVUD) iz članka 14. stavak (1) Priručnika za rad GVI. Kada je primjenjivo, dodaju se posebni podaci u slučaju uvoza;
- c) mesnice moraju čuvati komercijalne dokumente iz podtočke b) ove točke najmanje godinu dana.

ANEKS VI.

PROIZVODI ŽVOTINJSKOG PODRIJETLA DOBIVENI OD PREŽIVAČA ILI KOJI SADRŽE MATERIJAL PREŽIVAČA SUKLADNO ČLANKU 11. STAVAK (1) OVOG PRAVILNIKA

Sukladno članku 11. stavak (1) ovog Pravilnika, zabranjena je uporaba materijala od preživača za proizvodnju slijedećih proizvoda životinjskog podrijetla:

- a) strojno otkošteno meso;
- b) dikalcij fostat namijenjen za proizvodnju hrane za životinje;
- c) želatina, osim ukoliko je proizvedena od kože preživača;
- d) derivati dobiveni od otopljene masti preživača;
- e) otopljena mast preživača, osim ukoliko je proizvedena od:
 - (I) uraštenog masnog tkiva proglašenog prikladnim za prehranu ljudi;
 - (II) sirovina koje su prerađene sukladno standardima opisanim u posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast za odlaganje i prerađu životinjskog otpada.

ANEKS VII.

KONTROLA I ISKORJENJIVANJE TRANSMISIVNIH SPONGIFORMNIH ENCEFALOPATIJA

POGLAVLJE A

MJERE NAKON POJAVE SUMNJE NA PRISUTNOST TSE-A KOD OVACA I KOZA

Ako postoji sumnja na TSE u ovaca i koza na gospodarstvu, svim drugim ovcama i kozama na tom gospodarstvu službeno se ograničava premještanje do dobivanja rezultata potvrđnih pretraživanja.

Ako postoji dokaz da gospodarstvo, na kojem se životinja nalazila kada je postavljena sumnja na TSE, vjerojatno nije gospodarstvo na kojem je životinja mogla biti izložena TSE-u, Ured uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, može odlučiti da se ovisno o raspoloživim epidemiološkim informacijama uvede službena kontrola za druga gospodarstva ili samo za gospodarstvo na kojem je došlo do izloženosti.

Mlijeko i mliječni proizvodi dobiveni od ovaca i koza s gospodarstva za koje je uvedena službena kontrola, koje se nalaze na tom gospodarstvu od dana kada je postavljena sumnja na prisutnost TSE-a, koristi se samo unutar tog gospodarstva dok se ne dobiju rezultati potvrđnih pretraživanja.

POGLAVLJE B**MJERE NAKON POTVRĐIVANJA PRISUTNOSTI TSE-A
KOD GOVEDA, OVACA I KOZA**

1. Ispitivanjem iz članka 15. stavak (1) točka b) moraju se identificirati:

a) u slučaju goveda:

- svi ostali preživci na gospodarstvu, na kojem se nalazi životinja kod koje je potvrđena bolest,
- ako je bolest potvrđena kod ženke, njezino potomstvo rođeno u razdoblju od dvije godine prije ili nakon kliničke pojave bolesti,
- sve životinje iz kohorte kojoj pripada životinja kod koje je potvrđena bolest,
- mogući izvor bolesti,
- druge životinje na gospodarstvu na kojem se nalazi životinja kod koje je potvrđena bolest ili na drugim gospodarstvima koja su mogla postati zaražena uzročnikom TSE-a ili su bila izložena istoj hrani za životinje ili izvoru onečišćenja,
- premještanje potencijalno onečišćene hrane za životinje ili drugog materijala ili bilo kojeg drugog načina prijenosa kojim se uzročnik TSE-a mogao prenijeti u dotično gospodarstvo ili iz njega;

b) u slučaju ovaca i koza:

- svi drugi preživci na gospodarstvu, osim ovaca i koza, na kojem se nalazi životinja kod koje je potvrđena bolest,
- ako ih je moguće utvrditi, roditelji, a u slučaju ženki svi zametci, jajne stanice i posljednje potomstvo ženke kod koje je potvrđena bolest,
- sve druge ovce i koze na gospodarstvu na kojem se nalazi životinja kod koje je potvrđena bolest, uz one navedene u drugoj alineji ove podtočke,
- mogući izvor zaraze i identifikacija drugih gospodarstava na kojima se nalaze životinje, zametci ili jajne stanice koje su mogle biti zaražene uzročnikom TSE-a ili su bile izložene istoj hrani za životinje ili izvoru onečišćenja,
- premještanje hrane za životinje ili drugog materijala koji je mogao biti onečišćen ili bilo kojeg drugog načina prijenosa, kojima se uzročnik TSE-a mogao prenijeti u dotično gospodarstvo ili iz njega.

2. Mjere utvrđene člankom 15. stavak (1) točka c) obuhvaćaju najmanje sljedeće:

2.1 U slučaju potvrđenoga GSE-a kod goveda, usmrćivanje i potpuno uništavanje goveda identificiranih ispitivanjem iz druge i treće alineje točke 1. podtočke (a) ovog Poglavlja; međutim, Ured uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može odlučiti da:

- ne usmrti i ne uništi sve životinje iz kohorte iz točke 1. podtočke a) treće alineje ovog Poglavlja, ako postoji dokaz da takve životinje nisu imale pristup istoj hrani kao pogođena životinja,
- odgodi usmrćivanje i uništavanje životinja kohorte iz točke 1. podtočke a) treće alineje ovog Poglavlja do kraja njihovog produktivnog života, pod uvjetom da su to bikovi koji se neprekidno drže u centru za prikupljanje sjemena i da se može osigurati da ih se nakon što uginu potpuno uništi;

2.2 U slučaju potvrđivanja TSE-a u ovce ili koze:

2.2.1 U slučajevima u kojima se GSE ne može isključiti

Ako se GSE ne može isključiti nakon rezultata sekundarnoga molekularnoga testiranja provedenoga sukladno metodama i protokolima navedenima u Aneksu X.

Poglavlje C točka 3.2. podtočki c) alineji (II), bez odgode se usmrćuju i potpuno uništavaju sve životinje, zametci i jajne stanice određeni ispitivanjem iz druge do pete alineje točke 1. podtočke b) ovog Poglavlja.

Životinje starije od 18 mjeseci usmrćene radi uništavanja testiraju se na prisutnost TSE-a sukladno laboratorijskim metodama i protokolima određenim u Aneksu X. Poglavlje C Dio 3. točka 3.2, kako je utvrđeno u Aneksu III. Poglavlje A Dio II. točka 5 ovog Pravilnika.

Utvrđuje se prion-proteinski genotip svih ovaca, do najviše 50.

Mlijeko i mliječni proizvodi dobiveni od životinja koje se moraju uništiti a koje su bile prisutne na gospodarstvu između datuma potvrde da se GSE ne može isključiti i datuma potpunog uništavanja životinja, uklanjaju se sukladno članku 14. Odluke o nusproizvodima.

Nakon usmrćivanja i potpunog uništavanja svih životinja, na gospodarstvo se primjenjuju uvjeti određeni u točki 3.

2.2.2 U slučajevima u kojima se GSE i atipični grebež ovaca mogu isključiti

Ako se GSE i atipični grebež ovaca isključe sukladno laboratorijskim metodama i protokolima određenim u Aneksu X. Poglavlje C, Dio 3. točka 3.2 podtočka c) ovog Pravilnika, na gospodarstvo se primjenjuju uvjeti određeni u podtočki a) ove točke i, sukladno odluci Ureda, odnosno mjerodavnog tijela za gospodarstvo uvjeti iz 1. mogućnosti određeni u podtočki b) ove točke ili iz 2. mogućnosti određeni u podtočki c) ove točke ili iz 3. mogućnosti određeni u podtočki d) ove točke:

a) Mlijeko i mliječni proizvodi dobiveni od životinja koje se moraju uništiti ili zaklati i koje su se nalazile na gospodarstvu između datuma potvrđivanja slučaja TSE-a i datuma završetka mjera koje se primjenjuju na gospodarstvo kako je utvrđeno u podtočkama b) i c) ove točke, ili mlijeko i mliječni proizvodi dobiveni od životinja iz zaraženog stada do ukidanja svih ograničenja utvrđenih u podtočki d) ove točke i točki 4. ovog Poglavlja, ne smiju biti korišteni za hranidbu preživaca, osim za hranidbu preživaca unutar toga gospodarstva.

Stavljanje takvog mlijeka i mliječnih proizvoda na tržište kao hrane za hranidbu nepreživaca ograničeno je na područje zemlje nadležne za gospodarstvo.

Komercijalni dokument koji prati pošiljke takvog mlijeka i mliječnih proizvoda i svako pakiranje koje sadrži takvu pošiljku moraju biti jasno označeni riječima: "nije za hranidbu preživaca".

Uporaba i skladištenje hrane za životinje koja sadrži takvo mlijeko i mliječne proizvode zabranjeni su na gospodarstvima na kojima se drže preživci.

Hrana za životinje u rasutom stanju koja sadrži takvo mlijeko i mliječni proizvodi mora se prevoziti vozilima kojima se istodobno ne prevozi hrana za preživce.

Ako se ta vozila nakon toga koriste za prijevoz hrane za životinje namijenjene za preživce, moraju se temeljito očistiti sukladno postupku koji je odobrio Ured uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, kako bi se izbjegla unakrižna kontaminacija.

b) 1. mogućnost - usmrćivanje i potpuno uništavanje svih životinja

Usmrćivanje i potpuno uništavanje, bez odlaganja, svih životinja, zametaka i jajnih stanica identificiranih ispitivanjem iz druge i treće alineje točke 1. podtočke b) ove točke.

Životinje starije od 18 mjeseci usmrćene radi uništavanja testiraju se na prisutnost TSE-a sukladno laboratorijskim metodama i protokolima određenim u Aneksu X. Poglavlje C Dio 3. točke 3.2. ovog Pravilnika, kako je utvrđeno u Aneksu III. Poglavlje A Dio II. točka 5. ovog Pravilnika.

Utvrđuje se prion-proteinski genotip svih ovaca, do najviše 50.

Odstupanjem od uvjeta određenih u prvom stavku 1. mogućnosti, Ured uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može odlučiti da se umjesto toga provedu mjere navedene u podtočkama (I) ili (II) ove točke:

- (I) da usmrćivanje i potpuno uništavanje svih životinja bez odlaganja, zamijene klanjem tih životinja, bez odlaganja, za prehranu ljudi, pod sljedećim uvjetima:
- životinje se kolju za prehranu ljudi unutar područja zemlje nadležne za dotično gospodarstvo,
 - sve životinje starije od 18 mjeseci koje se kolju za prehranu ljudi moraju se testirati na prisutnost TSE-a sukladno laboratorijskim metodama i protokolima određenim u Aneksu X. Poglavlje C Dio 3. točka 3.2. ovog Pravilnika;
- (II) da od klanja i potpunog uništavanja, bez odlaganja, izuzmu janjad i kozlice mlade od tri mjeseca, pod uvjetom da se oni zakolju za prehranu ljudi najkasnije do postizanja dobi od tri mjeseca.

Do usmrćivanja i potpunog uništavanja svih životinja ili njihovog klanja za prehranu ljudi, na gospodarstvu na kojem je odlučeno da se primijeni prva mogućnost, primjenjuju se mjere određene u točki 2.2.2. podtočki a) i u trećoj i četvrtoj alineji točke 3.4. podtočke b) ovog Poglavlja.

Nakon usmrćivanja i potpunog uništavanja svih životinja ili njihovog klanja za prehranu ljudi, na gospodarstvu za koje je odlučena primjena 1. mogućnosti, primjenjuju se uvjeti određeni u točki 3. ovog Poglavlja.

- c) 2. mogućnost - usmrćivanje i potpuno uništavanje samo prijemljivih životinja

Utvrđivanje prion-proteinskoga genotipa svih ovaca koje se nalaze na gospodarstvu nakon čega se bez odlaganja usmrćuju i potpuno uništavaju sve životinje, zametci i jajne stanice identificirani ispitivanjem iz druge i treće alineje točke 1. podtočke (b) ovog Poglavlja, osim:

- rasplodnih ovnova genotipa ARR/ARR,
- rasplodnih ovaca koje nose najmanje jedan alel ARR i niti jedan alel VRQ i, ako su takve rasplodne ovce bremene u vrijeme ispitivanja, janjadi ojanjene nakon toga, ako njihov genotip ispunjava zahtjeve iz ovog podstavka,
- ovaca koje nose najmanje jedan alel ARR, namijenjenih isključivo za klanje za prehranu ljudi,
- ako Ured uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH tako odluči, janjadi i kozlica mladih od tri mjeseca, pod uvjetom da se zakolju za prehranu ljudi najkasnije do postizanja dobi od tri mjeseca, ta janjad i kozlici izuzimaju se od genotipizacije.

Životinje starije od 18 mjeseci koje se usmrćuju radi uništavanja testiraju na prisutnost TSE-a sukladno

laboratorijskim metodama i protokolima određenim u Aneksu X. Poglavlje C Dio 3. točka 3.2. ovog Pravilnika, kako je utvrđeno u Aneksu III. Poglavlje A Dio II. točka 5. ovog Pravilnika.

Odstupanjem od uvjeta određenih u prvom stavku 2. mogućnosti, Ured uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može odlučiti da se umjesto toga provedu mjere navedene u podtočkama (I), (II) i (III):

- (I) da se usmrćivanje i potpuno uništavanje životinja iz prvog stavka 2. mogućnosti, zamijeni klanjem tih životinja za prehranu ljudi, pod sljedećim uvjetima:

- da se životinje zakolju za prehranu ljudi unutar područja zemlje nadležne za dotično gospodarstvo,
- da se sve životinje starije od 18 mjeseci, koje se kolju za prehranu ljudi, testiraju na prisutnost TSE-a sukladno laboratorijskim metodama i protokolima određenim u Aneksu X. Poglavlje C Dio 3. točka 3.2. ovog Pravilnika;

- (II) da se odgodi genotipizacija životinja iz prvog stavka 2. mogućnosti i njihovo naknadno usmrćivanje i potpuno uništavanje ili klanje za prehranu ljudi za razdoblje od najviše tri mjeseca, u situacijama kada je indeks slučaj potvrđen blizu početka sezone janjenja, pod uvjetom da se tijekom cijelog razdoblja ovce, koze i njihova mladunčad drže izolirano od ovaca i koza s drugih gospodarstava;

- (III) da se odgodi usmrćivanje i potpuno uništavanje životinja iz prvog stavka 2. mogućnosti ili njihovo klanje za prehranu ljudi za razdoblje od najviše tri godine od datuma potvrđivanja indeks slučaja, u stadima ovaca i na gospodarstvima na kojima se ovce i koze drže zajedno. Primjena odstupanja iz ovog stavka ograničava se na slučajeve u kojima zemlja nadležna za dotično gospodarstvo smatra da se epidemiološka situacija ne može riješiti bez usmrćivanja dotičnih životinja, ali da se to ne može izvesti odmah zbog niske razine otpornosti u populaciji ovaca na gospodarstvu zajedno s drugim razmatranjima, uključujući ekonomske čimbenike. Rasplodni ovnovi, osim onih s genotipom ARR/ARR, usmrćuju se ili kastriraju bez odlaganja te se provode sve moguće mjere za brzo uspostavljanje genetske otpornosti populacije ovaca na gospodarstvu, uključujući promišljeni rasplod i izlučivanje ženki ovaca, kako bi se povećala učestalost alela ARR i eliminirao alel VRQ. Potrebno je osigurati da broj životinja koje se moraju usmrćiti na kraju razdoblja odgode nije veći od onog neposredno nakon potvrđivanja indeks slučaja.

Do usmrćivanja i potpunog uništavanja životinja iz prvog stavka 2. mogućnosti ili njihovog klanja za prehranu ljudi, na gospodarstvu na kojem je odlučeno da se primijeni 2. mogućnost, primjenjuju se sljedeće mjere: točka 2.2.2. podtočka (a) ovog Poglavlja, točka 3.1, točka 3.2 podtoč. a) i b), točka 3.3 i točka 3.4 prva i druga alineja podtočke (a), prva, treća i četvrta alineja podtočke (b) i podtočka (c), ovog Poglavlja. Međutim, ako Ured uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH odluči da se usmrćivanje i potpuno uništavanje životinja ili njihovo klanje za prehranu

ljudi odgodi sukladno podtočki (III) ove točke, umjesto toga primjenjuju se sljedeće mjere na gospodarstvu: točka 2.2.2 podtočka a) i točke od 4.1 do 4.6 ovog Poglavlja.

Nakon usmrćivanja i potpunog uništavanja životinja iz prvog stavka 2. mogućnosti ili njihovog klanja za prehranu ljudi, na gospodarstvu za koje je odlučena primjena 2. mogućnost, primjenjuju se uvjeti određeni u točki 3 ovog Poglavlja.

d) 3. mogućnost-nije obvezno usmrćivanje i potpuno uništavanje životinja

Ured uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može odlučiti da ne usmrti i ne uništi potpuno životinje identificirane ispitivanjem iz druge i treće alineje točke 1. podtočke b) ovog Poglavlja, ako su ispunjeni kriteriji iz najmanje jedne od sljedećih četiriju alineja:

- teško je dobiti zamjenske ovce genotipa dopuštenog sukladno točki 3.2 podtoč. a) i b) ovog Poglavlja,
- učestalost alela ARR unutar pasmine ili gospodarstva je niska,
- to se smatra potrebnim radi izbjegavanja križanja unutar srodstva,
- to se smatra potrebnim na temelju obrazloženog razmatranja svih epidemioloških čimbenika.

Ukoliko zemlja omogući primjenu 3. mogućnosti pri postupanju u slučaju izbijanja klasičnoga grebeža ovaca, vode evidenciju o razlozima i kriterijima na kojima se temelji odluka o svako pojedinačnoj primjeni te mogućnosti. Kada se na gospodarstvu na kojem se primjenjuje 3. mogućnost utvrde dodatni slučajevi klasičnoga grebeža ovaca, zemlja mora ponovno ocijeniti relevantnost razloga i kriterija na kojima se temelji odluka o primjeni 3. mogućnosti na to gospodarstvo. Ako se zaključi da se primjenom 3. mogućnosti ne osigurava pravilna kontrola izbijanja, Ured uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH za to gospodarstvo umjesto 3. mogućnosti određuje primjenu 1. ili 2. mogućnosti, kako je utvrđeno u podtoč. b) i c) ove točke.

U roku od tri mjeseca od dana potvrđivanja indeks slučaja klasičnoga grebeža ovaca, određuje se prion-proteinski genotip ovaca, do maksimalno 50.

Na gospodarstvo za koje je odlučena primjena 3. mogućnosti, trenutno se primjenjuju uvjeti određeni u točki 2.2.2 podtočki (a) i točki 4 ovog Poglavlja.

2.2.3 U slučajevima kada je potvrđen atipični grebež ovaca

Kada je slučaj TSE-a koji je potvrđen na gospodarstvu slučaj atipičnoga grebeža ovaca, gospodarstvo se podvrgava sljedećem protokolu pojačanog praćenja TSE-a tijekom razdoblja od dvije godine od dana otkrivanja posljednjeg slučaja atipičnoga grebeža ovaca: sve ovce i koze koje su starije od 18 mjeseci i koje su zaklane za prehranu ljudi i sve ovce i koze starije od 18 mjeseci koje su uginule ili su bile usmrćene na gospodarstvu podvrgavaju se testiranju na prisutnost TSE-a sukladno laboratorijskim metodama i protokolima određenim u Aneksu X. Poglavlje C Dio 3. točka 3.2. ovog Pravilnika.

Ako se tijekom dvogodišnjeg razdoblja pojačanog praćenja TSE-a iz prvog stavka ove točke potvrdi slučaj TSE-a koji nije atipični grebež ovaca, na gospodarstvo se primjenjuju mjere iz točke 2.2.1 ili iz točke 2.2.2.

2.3 Ako je životinja zaražena TSE-om uvedena s drugoga gospodarstva:

a) Ured uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može, na temelju povijesti zaražene životinje, odlučiti da mjere iskorjenjivanja uz njihovu

primjenu ili umjesto njihove primjene na gospodarstva na kojem je zaraza bila potvrđena, primijeni na gospodarstvu podrijetla;

- b) u slučaju zemljišta koje se koristi za zajedničku ispašu više od jednog stada, Ured uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može odlučiti da ograniči primjenu mjera iskorjenjivanja na samo jedno stado, na temelju opravdanog uvažavanja svih epidemioloških čimbenika;
 - c) kad se na jednom gospodarstvu drži više od jednog stada, Ured uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može odlučiti da ograniči primjenu mjera iskorjenjivanja na stado u kojem je bio potvrđen TSE, pod uvjetom da je dokazano da se stada drže odvojeno jedna od drugih i da širenje zaraze između stada, bilo izravnim ili neizravnim kontaktom, nije vjerojatno.
3. Nakon usmrćivanja i potpunog uništavanja svih životinja identificiranih na gospodarstvu ili njihovog klanja za prehranu ljudi sukladno točki 2.2.1, točki 2.2.2 podtočki b) ili točki 2.2.2 podtočki c) ovog Poglavlja:
- 3.1 Gospodarstvo se podvrgava protokolu pojačanog praćenja TSE-a uključujući testiranje na prisutnost TSE-a, sukladno laboratorijskim metodama i protokolima određenim u Aneksu X. Poglavlje C, Dio 3. točka 3.2 ovog Pravilnika, svih sljedećih životinja koje su starije od 18 mjeseci, osim ovaca genotipa ARR/ARR:
- a) životinja koje su držane na gospodarstvu u vrijeme kada je bio potvrđen slučaj TSE-a, sukladno točki 2.2.2 podtočki (c) ovog Poglavlja, i koje su bile zaklane za prehranu ljudi;
 - (b) životinja koje su uginule ili su bile usmrćene na gospodarstvu, ali koje nisu bile usmrćene u okviru kampanje iskorjenjivanja bolesti.
- 3.2 Na gospodarstvo se mogu uvesti samo sljedeće životinje:
- a) ovnovi genotipa ARR/ARR;
 - b) ovce koje nose najmanje jedan alel ARR i niti jedan alel VRQ;
 - c) koze, pod uvjetom da je nakon depopulacije u svim objektima za životinje na gospodarstvu provedeno čišćenje i dezinfekcija.
- 3.3 Na gospodarstvu se mogu koristiti samo sljedeći rasplodni ovnovi i rasplodni materijal ovaca:
- a) ovnovi genotipa ARR/ARR;
 - b) sjeme ovnova genotipa ARR/ARR;
 - c) zametci koji nose najmanje jedan alel ARR i niti jedan alel VRQ.
- 3.4 Premještanje životinja s gospodarstva odobrava se s ciljem uništavanja, ili podliježe sljedećim uvjetima:
- a) sljedeće životinje mogu se premještati s gospodarstva za sve namjene, uključujući rasplod:
 - ARR/ARR ovce;
 - ovce koje nose jedan alel ARR i niti jedan alel VRQ, pod uvjetom da se premještaju na druga gospodarstva koja su pod ograničenjem na temelju primjene mjera sukladno točki 2.2.2. podtočki c) ili točki 2.2.2. podtočki d) ovog Poglavlja;
 - koze, pod uvjetom da se premještaju na druga gospodarstva koja su pod ograničenjem na temelju primjene mjera sukladno točki 2.2.2 podtočki c) ili točki 2.2.2 podtočki d) ovog Poglavlja;
 - b) sljedeće životinje mogu se premještati s gospodarstva izravno na klanje za prehranu ljudi:
 - ovce koje nose najmanje jedan alel ARR;

- koze;
 - ako Ured, uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, tako odluči, janjad i kozlići koji su na dan klanja mlađi od tri mjeseca;
 - sve životinje, ako, Ured uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, odluči da primjenjuje odstupanja utvrđena u točki 2.2.2 podtočki b) (I) i točki 2.2.2 podtočki c) (I) ovog Poglavlja;
- c) Ako Ured uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH tako odluči, janjad i kozlići mogu se premjestiti na drugo gospodarstvo koje se nalazi unutar zemlje, samo s ciljem tova prije klanja, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
- na odredišnom gospodarstvu nema nikakvih ovaca ili koza osim onih koje su u tovu prije klanja,
 - na kraju razdoblja tova, janjad i kozlići koji potječu s gospodarstava na kojima se primjenjuju mjere iskorjenjivanja, prevoze se izravno u klaonicu koja se nalazi unutar zemlje i moraju se zaklati najkasnije kada su stara 12 mjeseci.
- 3.5 Ograničenja navedena u točkama od 3.1 do 3.4 ovog Poglavlja i dalje se primjenjuju na gospodarstvu:
- a) do datuma stjecanja statusa ARR/ARR svih ovaca na gospodarstvu, pod uvjetom da se na gospodarstvu ne drže koze; ili
 - b) tijekom razdoblja od dvije godine od dana završetka svih mjera iz točke 2.2.1, točke 2.2.2. podtočke b) ili točke 2.2.2, podtočke c) ovog Poglavlja, pod uvjetom da tijekom tog razdoblja od dvije godine nije bio otkriven niti jedan slučaj TSE-a osim atipičnoga grebeža ovaca. Ako se tijekom ovog dvogodišnjeg razdoblja potvrdi slučaj atipičnoga grebeža ovaca, na gospodarstvo se također primjenjuju mjere iz točke 2.2.3.
4. Nakon odluke o provedbi 3. mogućnosti utvrđene u točki 2.2.2 podtočki d) ovog Poglavlja ili odstupanju predviđenom u točki 2.2.2 podtočki c) III. na gospodarstvo se odmah primjenjuju sljedeće mjere:
- 4.1 Gospodarstvo se podvrgava protokolu pojačanog praćenja TSE-a uključujući testiranje na prisutnost TSE-a, sukladno laboratorijskim metodama i protokolima određenim u Aneksu X. Poglavlje C, Dio 3. točka 3.2 ovog Pravilnika, svih sljedećih životinja koje su starije od 18 mjeseci, osim ovaca genotipa ARR/ARR:
- a) životinja koje su bile zaklane za prehranu ljudi;
 - b) životinja koje su uginule ili su bile usmrćene na gospodarstvu, ali koje nisu bile usmrćene u okviru kampanje iskorjenjivanja bolesti.
- 4.2 Na gospodarstvo se mogu uvesti samo sljedeće životinje:
- a) ovnovi genotipa ARR/ARR;
 - b) ovce koje nose najmanje jedan alel ARR i niti jedan alel VRQ.
- Međutim, odstupajući od podtoč. a) i b) ove točke, Ured uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može dozvoliti uvođenje životinja iz podtoč. c) i d) ove točke na gospodarstvo, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
- (I) pasmina koja se uzgaja na gospodarstvu lokalna je pasmina koja je u opasnosti od nestanka iz poljoprivredne djelatnosti, u smislu posebnih propisa koji reguliraju ovu oblast;
 - (II) pasmina koja se uzgaja na gospodarstvu uključena je u program za očuvanje pasmine koji
- provodi uzgojna organizacija ili udruženje, službeno odobreno sukladno posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast, ili službena agencija i
- (III) učestalost alela ARR unutar pasmine koja se uzgaja na gospodarstvu niska je;
- c) ovnovi koji nose najmanje jedan alel ARR i nijedan alel VRQ;
 - d) ovce koje ne nose nijedan alel VRQ.
- 4.3 Na gospodarstvu se mogu koristiti samo sljedeći rasplodni ovnovi i rasplodni materijal ovaca:
- a) ovnovi genotipa ARR/ARR;
 - b) sjeme ovnova genotipa ARR/ARR;
 - c) zametci koji nose najmanje jedan alel ARR i nijedan alel VRQ.
- Međutim, odstupajući od toč. a), b) i c), Ured uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može na gospodarstvu dozvoliti uporabu rasplodnih ovnova i rasplodnog materijala ovaca iz toč. d), e) i f), ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
- (I) pasmina koja se uzgaja na gospodarstvu lokalna je pasmina koja je u opasnosti od nestanka iz poljoprivredne djelatnosti, u smislu posebnih propisa koji reguliraju ovu oblast;
 - (II) pasmina koja se uzgaja na gospodarstvu uključena je u program za očuvanje pasmine, koji provodi uzgojna organizacija ili udruženje, službeno odobreno sukladno posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast, ili službena agencija i
 - (III) učestalost alela ARR unutar pasmine koja se uzgaja na gospodarstvu niska je;
 - d) ovnovi koji nose najmanje jedan alel ARR i niti jedan alel VRQ;
 - e) sjeme ovnova koji nose najmanje jedan alel ARR i niti jedan alel VRQ;
 - f) zametci koji ne nose niti jedan alel VRQ.
- 4.4 Premještanje životinja s gospodarstva odobrava se s ciljem uništavanja ili otpreme izravno na klanje za prehranu ljudi, ili podliježe sljedećim uvjetima:
- a) ovnovi i ovce genotipa ARR/ARR mogu se premještati s gospodarstva za sve svrhe, uključujući rasplod, pod uvjetom da se premještaju na druga gospodarstva na koja se primjenjuju mjere sukladno točki 2.2.2 podtočki c) ili točki 2.2.2 podtočki d) ovog Poglavlja;
 - b) ako Ured tako odluči, uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, janjad i kozlići mogu se premjestiti na drugo gospodarstvo koje se nalazi na području zemlje, samo radi tova prije klanja, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
 - na odredišnom gospodarstvu nema nikakvih ovaca ili koza osim onih koje su u tovu prije klanja;
 - na kraju razdoblja tova, janjad i kozlići koji potječu s gospodarstava na kojima se primjenjuju mjere iskorjenjivanja iz točke 2.2.2, podtočke c) alineje (III) ili točke 2.2.2. podtočke d) ovog Poglavlja, prevoze se izravno u klaonicu koja se nalazi unutar zemlje i moraju se zaklati najkasnije kada su stara 12 mjeseci.
- 4.5 Premještanje proizvoda za rasplod s gospodarstva podliježe sljedećim uvjetima: Ured uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH mora osigurati da se sjeme, zametci i jajne stanice ne otpremaju s gospodarstva.

- 4.6 Zajednička ispaša svih ovaca i koza iz gospodarstva s ovacima i kozama iz drugih gospodarstava zabranjena je tijekom razdoblja janjenja i jarenja. Izvan razdoblja janjenja i jarenja, zajednička ispaša podliježe ograničenjima koja utvrđuje Ured uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH na temelju opravdanog uvažavanja svih epidemioloških čimbenika;
- 4.7 Ograničenja navedena u točki 2.2.2 podtočki a) i točkama od 4.1 do 4.6 ovog Poglavlja i dalje se primjenjuju tijekom razdoblja od dvije godine nakon otkrivanja posljednjeg slučaja TSE-a, osim atipičnoga grebeža ovaca, na gospodarstvu na kojem je provedena 3. mogućnost utvrđena u točki 2.2.2 podtočki d) ovog Poglavlja. Ako se tijekom ovog dvogodišnjeg razdoblja potvrdi slučaj atipičnoga grebeža ovaca, na gospodarstvo se također primjenjuju mjere iz točke 2.2.3 ovog Poglavlja.
- Na gospodarstvima na kojima se provodi odstupanje od 2. mogućnosti predviđeno u točki 2.2.2, podtočki c) alineji (III), ograničenja navedena u točki 2.2.2, podtočki a) i točkama od 4.1 do 4.6 primjenjuju se do potpunog uništavanja životinja identificiranih za usmrćivanje sukladno točki 2.2.2 podtočkom c) ili njihovog klanja za prehranu ljudi, nakon čega se primjenjuju ograničenja utvrđena u točki 3. ovog Poglavlja.

POGLAVLJE C

MINIMALNI ZAHTEVI ZA UZGOJNI PROGRAM ZA POSTIZANJE OTPORNOSTI NA TSE OVACA SUKLADNO ČLANKU 8. OVOG PRAVILNIKA.

DIO I.

Opći zahtjevi

1. Uzgojni program usredotočuje se na stada visoke genetske vrijednosti, kako je definirano u točki 3. Aneksa I. Pravilnika kojim se predviđaju uvjeti i tehnike genotipiziranja PrP gena populacija ovaca u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 86/12). Međutim, ukoliko zemlja ima uzgojni program, Ured uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može odlučiti da u stadima koja ne sudjeluju u uzgojnom programu dopuste uzorkovanje i genotipizaciju samo rasplodnih ovnova.
2. Uspostavlja se baza podataka koja sadrži najmanje sljedeće informacije:
 - a) identitet, pasminu i broj životinja u svim stadima koja sudjeluju u uzgojnom programu;
 - b) identifikaciju pojedinačnih životinja uzorkovanih u okviru uzgojnog programa, uključujući rasplodne ovnove uzorkovane u stadima koja ne sudjeluju u uzgojnom programu;
 - c) rezultate testova genotipizacije.
3. Uspostavlja se sustav jedinstvene certifikacije u kojem se potvrđuje genotip svake životinje uzorkovane u okviru uzgojnog programa, uključujući ovnove uzorkovane u stadima koja ne sudjeluju u uzgojnom programu, upućivanjem na njezin jedinstveni identifikacijski broj.
4. Uspostavlja se sustav za identifikaciju životinja i uzoraka, obradu uzoraka i dostavu rezultata, kojim se mogućnost ljudske pogreške smanjuje na minimum. Učinkovitost tog sustava podliježe redovitom nasumičnom provjeravanju.
5. Genotipizacija krvi ili drugih tkiva sakupljenih za potrebe uzgojnog programa, uključujući rasplodne ovnove uzorkovane u stadima koja ne sudjeluju u uzgojnom programu, izvodi se u laboratorijima odobrenim u okviru uzgojnog programa.
6. Ured, uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, može pomoći udrugama za uzgoj pri

ustpostavljanju genetskih banaka koje sadrže sjeme, jajne stanice i zametke reprezentativne za prion-proteinske genotipe koji će vjerojatno postati rijetki kao rezultat uzgojnog programa.

7. Uzgojni programi se sastavljaju za svaku pasminu uzimajući u obzir:
 - a) učestalosti različitih alela unutar pasmine;
 - b) rijetkost pasmine;
 - c) izbjegavanje križanja u srodstvu ili genetskog rasapa.

DIO 2.

Posebna pravila za stada koja sudjeluju u programu

1. Uzgojni program usmjeren je na povećavanje učestalosti alela ARR unutar stada, smanjujući istodobno prevalenciju onih alela za koje se pokazalo da doprinose prijemljivosti na TSE.
2. Minimalni zahtjevi za stada koja sudjeluju su sljedeći:
 - a) sve životinje u stadu koje se genotipiziraju, identificiraju se pojedinačno uporabom sigurnih sredstava;
 - b) svi ovnovi namijenjeni za rasplod unutar stada genotipiziraju se prije korištenja za rasplod;
 - c) svaki se mužjak koji nosi alel VRQ mora zaklati ili kastrirati u roku od šest mjeseci od određivanja njegovoga genotipa; bilo koja takva životinja ne smije napustiti gospodarstvo osim radi klanja;
 - d) ženke za koje se zna da nose alel VRQ ne smiju napustiti gospodarstvo osim radi klanja;
 - e) mužjaci, uključujući donore sjemena koje se rabi za umjetno osjemenjivanje, osim onih potvrđenih u okviru uzgojnog programa, ne koriste se za rasplod unutar stada.
3. Ured, uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, može odobriti odstupanja od zahtjeva određenih u točki 2. podtočkama c) i d) ovog Dijela radi zaštite pasmina i proizvodnih karakteristika.
4. Ured obavještava OIE/Komisiju o bilo kakvom izuzeću odobrenom sukladno točki 3. ovog dijela i o uporabljenim kriterijima.

DIO 3.

Posebna pravila za rasplodne ovnove uzorkovane u stadima koja ne sudjeluju u uzgojnom programu

1. Ovnovi koji se uzorkuju, identificiraju se pojedinačno uporabom sigurnih sredstava;
2. Bilo koji ovan, za kojeg se utvrdi da nosi alel VRQ, ne smije napustiti gospodarstvo osim radi klanja.

DIO 4.

Okvir za prepoznavanje statusa stada ovaca otpornih na TSE

1. Okvirom za prepoznavanje statusa stada ovaca otpornih na TSE, prepoznaje se status stada ovaca otpornih na TSE koja kao rezultat sudjelovanja u uzgojnom programu predviđenom u članku 8. ovog Pravilnika ispunjavaju kriterije koji se zahtijevaju u tom programu. To priznavanje dodjeljuje se najmanje na sljedeće dvije razine:
 - a) stada razine I. su stada koja se u potpunosti sastoje od ovaca s genotipom ARR/ARR;
 - b) stada razine II. su stada čije je potomstvo isključivo potomstvo ovnova s genotipom ARR/ARR.
- Ured uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može u interesu potreba priznati dodatne razine.
2. Redovito nasumično uzorkovanje ovaca iz stada otpornih na TSE izvodi se:

- a) na gospodarstvu ili u klaonici radi potvrđivanja njihovoga genotipa;
- b) u slučaju stada razine I. na životinjama starijim od 18 mjeseci u klaonici, radi testiranja na TSE sukladno Aneksu III. ovog Pravilnika.

DIO 5.

Izvrješća koja Ured podnosi Komisiji

Zemlja koja uvodi uzgojne programe radi selekcije otpornosti na TSE u populacijama ovaca:

1. obavještava Komisiju o zahtjevima za takve programe;
2. dostavlja Komisiji godišnje izvješće o njihovom napretku.

Izvješće se za svaku kalendarsku godinu dostavlja najkasnije do 31. ožujka sljedeće godine.

ANEKS VIII.**STAVLJANJE NA TRŽIŠTE I IZVOZ****POGLAVLJE A****UVJETI ZA PROMET ŽIVIM ŽIVOTINJAMA, SJEMENOM I ZAMETCIMA****Odjeljak A****UVJETI KOJI SE PRIMJENJUJU NA OVCE I KOZE TE NA NJIHOVO SJEME I ZAMETKE**

1. Gospodarstva sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža ovaca i kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža:
 - 1.1 Za potrebe trgovine Ured, uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, prema potrebi uspostavlja ili nadzire službeni program za priznavanje gospodarstava sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža i gospodarstava s kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža. Na temelju tog službenog programa, prema potrebi uspostavljaju i vode popis gospodarstava s ovcama i kozama sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža i gospodarstava s kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža.
 - 1.2 Gospodarstvo s ovcama koje imaju status otpornosti na TSE razine I. kako je utvrđeno u Aneksu VII. Poglavlje C, Dio 4. točka 1. podtočka a) Poglavlja, na kojem nije potvrđen nijedan slučaj klasičnoga grebeža u razdoblju od najmanje sedam prethodnih godina, može se priznati kao gospodarstvo sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža.

Gospodarstvo s ovcama, kozama ili i ovcama i kozama može se također priznati kao gospodarstvo sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža ako tijekom razdoblja od najmanje sedam prethodnih godina ispunjava sljedeće uvjete:

 - a) ovce i koze trajno se označuju te se vode evidencije, kako bi se omogućila sljedivost do njihova gospodarstva rođenja;
 - b) vode se evidencije o premještanjima ovaca i koza u gospodarstvo i iz njega;
 - c) na gospodarstvo se unose samo sljedeće ovce i koze:
 - (I) ovce i koze s gospodarstava sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža;
 - (II) ovce i koze s gospodarstava koja su ispunjavala uvjete iz podtočaka a) do i) ove točke tijekom razdoblja od najmanje sedam prethodnih godina ili razdoblja najmanje jednakog razdoblja tijekom kojeg je gospodarstvo na koje se životinje unose ispunjavalo uvjete iz tih točaka;
 - (III) ovce prion-proteinskoga genotipa ARR/ARR;
 - (IV) ovce ili koze koje ispunjavaju uvjete iz alineja (I) ili (II) ove podtočke osim u razdoblju kada su držane u centru za prikupljanje sjemena, pod

uvjetom da centar za prikupljanje sjemena ispunjava sljedeće uvjete:

- centar za prikupljanje sjemena odobren je i nadziran sukladno posebnim popisima koji reguliraju ovu oblast,
 - tijekom razdoblja od prethodnih sedam godina u centar za prikupljanje sjemena unesene su samo ovce ili koze s gospodarstava koja su tijekom tog razdoblja ispunjavala uvjete iz toč. a), b) i e) i na kojima je službeni veterinar ili veterinar kojeg su ovlastili Ured i mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH provodio redovite preglede,
 - tijekom razdoblja od prethodnih sedam godina u centru za prikupljanje sjemena nije potvrđen niti jedan slučaj klasičnoga grebeža,
 - u centru za prikupljanje sjemena na snazi su biosigurnosne mjere kako bi se osiguralo da ovce i koze, koje se drže u tom centru i dolaze s gospodarstava sa zanemarivim ili kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža, nisu u izravnom ili neizravnom kontaktu s ovcama i kozama koje dolaze s gospodarstava nižeg statusa u pogledu rizika od klasičnoga grebeža.
- d) gospodarstvo podliježe redovitim pregledima, kako bi službeni veterinar, ili veterinar kojeg su za tu namjenu ovlastili Ured i mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, provjerili sukladnost s odredbama određenim u podtočkama a) do i) ove točke, koji se trebaju provoditi najmanje jedanput godišnje;
 - e) nije bio potvrđen niti jedan slučaj klasičnoga grebeža;
 - f) sve ovce i koze koje su starije od 18 mjeseci i koje su uginule ili su usmrćene zbog razloga koji nisu klanje za za prehranu ljudi, u laboratoriju se testiraju na klasični grebež sukladno laboratorijskim metodama i protokolima utvrđenim u Aneksu X. Poglavlje C, točka 3.2 ovog Pravilnika.

Odstupajući od uvjeta određenih u prvom stavku točke f), Ured, uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, može odlučiti da sve ovce i koze starije od 18 mjeseci koje nemaju komercijalnu vrijednost i koje se na kraju njihova proizvodnog života usmrćuju umjesto da ih se kolje za prehranu ljudi, pregleda službeni veterinar te da se sve životinje kod kojih se uoče znakovi propadanja ili neurološki znakovi testiraju u laboratoriju na klasični grebež sukladno laboratorijskim metodama i protokolima utvrđenim u Aneksu X. Poglavlje C, točka 3.2 ovog Pravilnika.

Osim uvjeta određenih u podtočkama od a) do f) ove točke, moraju biti ispunjeni sljedeći uvjeti:
 - g) na gospodarstvo se unose samo sljedeće jajne stanice i zametci ovaca i koza:
 - (I) jajne stanice i zametci donorskih životinja koje su od rođenja držane u zemlji sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža ili na gospodarstvu sa zanemarivim ili kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža, ili koje ispunjavaju sljedeće zahtjeve:
 - trajno se označuju kako bi se omogućila sljedivost do njihova gospodarstva rođenja,
 - od rođenja su držane na gospodarstvima na kojima tijekom njihova boravka nije bio

- potvrđen nijedan slučaj klasičnoga grebeža ovaca,
- u trenutku prikupljanja jajnih stanica ili zametaka nisu pokazivale nikakve kliničke znakove klasičnoga grebeža;
- (II) jajne stanice i zametci ovaca koje nose najmanje jedan ARR alel.
- h) na gospodarstvo se unosi samo sljedeće sjeme ovaca i koza:
- (I) sjeme donorskih životinja koje su od rođenja držane u zemlji sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža ili na gospodarstvu sa zanemarivim ili kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža, ili koje ispunjavaju sljedeće zahtjeve:
- trajno se označuju kako bi se omogućila sljedivost do njihova gospodarstva rođenja,
 - u trenutku prikupljanja sjemena nisu pokazivale nikakve kliničke znakove klasičnoga grebeža;
- (II) sjeme ovnova prion-proteinskoga genotipa ARR/ARR;
- i) ovce i koze na gospodarstvu nemaju nikakav izravan ili neizravan kontakt, pa ni zajedničku ispašu, s ovcama i kozama s gospodarstava nižeg statusa u pogledu rizika od klasičnoga grebeža.
- 1.3. Gospodarstvo s ovcama, kozama ili ovcama i kozama može se priznati kao gospodarstvo s kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža ako tijekom razdoblja od najmanje tri prethodne godine ispunjava sljedeće uvjete:
- a) ovce i koze se trajno označuju te se vode evidencije kako bi se omogućila sljedivost do njihova gospodarstva rođenja;
- b) vode se evidencije o premještanjima ovaca i koza u gospodarstvo i iz njega;
- c) na gospodarstvo se unose samo sljedeće ovce i koze:
- (I) ovce i koze s gospodarstava sa zanemarivim ili kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža;
- (II) ovce i koze s gospodarstava koja su ispunjavala uvjete iz podtočaka a) do i) ove točke tijekom razdoblja od najmanje tri prethodne godine ili razdoblja najmanje jednakog razdoblja tijekom kojeg je gospodarstvo na koje se životinje unose ispunjavalo uvjete iz tih točaka;
- (III) ovce prion-proteinskoga genotipa ARR/ARR;
- (IV) ovce ili koze koje ispunjavaju uvjete iz alineja (I) ili (II) ove podtočke, osim u razdoblju kada su držane u centru za prikupljanje sjemena, pod uvjetom da centar za prikupljanje sjemena ispunjava sljedeće uvjete:
- centar za prikupljanje sjemena odobren je i nadziran sukladno posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast;
 - tijekom razdoblja od prethodne tri godine u centar za prikupljanje sjemena unesene su samo ovce ili koze s gospodarstava koja su tijekom tog razdoblja ispunjavala uvjete iz podtočaka a), b) i e) ove točke i na kojima je službeni veterinar ili veterinar kojeg je ovlastio Ured i mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH provodio redovite preglede,
 - tijekom razdoblja od prethodne tri godine u centru za prikupljanje sjemena nije potvrđen niti jedan slučaj klasičnoga grebeža,
- u centru za prikupljanje sjemena na snazi su biosigurnosne mjere kako bi se osiguralo da ovce i koze koje se drže u tom centru i dolaze s gospodarstava sa zanemarivim ili kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža nisu u izravnom ili neizravnom kontaktu s ovcama i kozama koje dolaze s gospodarstava nižeg statusa u pogledu rizika od klasičnoga grebeža.
- d) gospodarstvo podliježe redovitim pregledima kako bi službeni veterinar ili veterinar kojeg je za to ovlastio Ured i mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH provjerio sukladnost uvjetima iz podtočaka a) do i) ove točke, a koji se moraju provoditi najmanje jedanput godišnje;
- e) nije potvrđen niti jedan slučaj klasičnoga grebeža;
- f) Sve ovce i koze koje su starije od 18 mjeseci i koje su uginule ili su usmrćene zbog razloga koji nisu klanje za prehranu ljudi u laboratoriju se testiraju na klasični grebež sukladno laboratorijskim metodama i protokolima utvrđenima u Aneksu X. Poglavlje C, točka 3.2 ovog Pravilnika.
- Odstupajući od uvjeta utvrđenih u prvom stavku podtočke f) ove točke, Ured uz suglasnost mjerodavnog tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može odlučiti da sve ovce i koze starije od 18 mjeseci koje nemaju komercijalnu vrijednost i koje se na kraju njihova proizvodnog života usmrćuju, umjesto da ih se kolje za prehranu ljudi, pregleda službeni veterinar te da se sve životinje kod kojih se uoče znakovi propadanja ili neurološki znakovi testiraju u laboratoriju na klasični grebež sukladno laboratorijskim metodama i protokolima utvrđenima u Aneksu X. Poglavlje C, točka 3.2. ovog Pravilnika.
- Osim uvjeta utvrđenih u podtočkama a) do f) moraju biti ispunjeni sljedeći uvjeti:
- g) na gospodarstvo se unose samo sljedeće jajne stanice i zametci ovaca i koza:
- (I) jajne stanice i zametci donorskih životinja koje su od rođenja držane u zemlji sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža ili na gospodarstvu sa zanemarivim ili kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža, ili koje ispunjavaju sljedeće zahtjeve:
- trajno se označuju kako bi se omogućila sljedivost do njihova gospodarstva rođenja,
 - od rođenja su držane na gospodarstvima na kojima tijekom njihova boravka nije bio potvrđen niti jedan slučaj klasičnoga grebeža,
 - u trenutku prikupljanja jajnih stanica ili zametaka nisu pokazivale nikakve kliničke znakove klasičnoga grebeža;
- (II) jajne stanice i zametci ovaca koje nose najmanje jedan ARR alel;
- h) na gospodarstvo se unosi samo sljedeće sjeme ovaca i koza:
- (I) sjeme donorskih životinja koje su od rođenja držane u zemlji sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža ili na gospodarstvu sa zanemarivim ili kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža, ili koje ispunjavaju sljedeće zahtjeve:
- trajno se označuju kako bi se omogućila sljedivost do njihova gospodarstva rođenja,

- u trenutku prikupljanja sjemena nisu pokazivale nikakve kliničke znakove klasičnoga grebeža,
 - (II) sjeme ovnova prion-proteinskoga genotipa ARR/ARR;
 - i) ovce i koze na gospodarstvu nemaju nikakav izravan ili neizravan kontakt, pa ni zajedničku ispašu, s ovcama i kozama s gospodarstava nižeg statusa u pogledu rizika od klasičnoga grebeža.
- 1.4 Ako se na gospodarstvu sa zanemarivim ili kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža ovaca ili na gospodarstvu za koje se utvrdi da je epidemiološki povezano s gospodarstvom sa zanemarivim ili kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža ovaca potvrdi slučaj klasičnoga grebeža ovaca kao rezultat ispitivanja iz Aneksa VII. Poglavlje B, Dio 1. ovog Pravilnika, gospodarstvo sa zanemarivim ili kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža ovaca odmah se briše iz popisa iz točke 1.1. ovog Odjeljka.
- Ured o tome odmah obavješćuje druge zemlje u koje su unesene ovce i koze ili sjeme ili zametci prikupljeni od ovaca i koza koje su bile držane na zaraženom gospodarstvu tijekom razdoblja od prethodnih sedam godina, u slučaju gospodarstva sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža, ili tijekom razdoblja od prethodne tri godine, u slučaju gospodarstva s kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža.
2. Zemlja ili područje sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža ovaca
- 2.1 Ako zemlja smatra da je na njezinom području ili na dijelu njezinog područja zanemariv rizik od klasičnoga grebeža ovaca, ona dostavlja Međunarodnoj organizaciji za zdravlje životinja/Komisiji odgovarajuću dokaznu dokumentaciju, navodeći posebice sljedeće:
- a) da je bila provedena procjena rizika te da je njome dokazano da postoje odgovarajuće mjere koje se provode tijekom relevantnog razdoblja za postupanje u slučaju bilo kakvog utvrđenog rizika. Ovom procjenom rizika identificiraju se svi mogući čimbenici za pojavu klasičnoga grebeža ovaca i njihova povijesna perspektiva, a posebice:
 - (I) uvoz ili unošenje ovaca i koza ili njihovog sjemena i zametaka, za koje postoji mogućnost da su zaraženi klasičnim grebežom ovaca;
 - (II) razina poznavanja strukture populacije i prakse uzgoja ovaca i koza;
 - (III) prakse hranidbe, uključujući hranidbu mesno-koštanim brašnom ili čvarcima dobivenim od preživača;
 - (IV) uvoz mlijeka i mliječnih proizvoda koji potječu od ovaca i koza i koji su namijenjeni za uporabu u hranidbi ovaca i koza;
 - b) da su tijekom razdoblja od najmanje sedam prethodnih godina testirane ovce i koze koje pokazuju kliničke znakove koji odgovaraju klasičnom grebežu;
 - c) da je tijekom razdoblja od najmanje sedam prethodnih godina godišnje testiran dovoljan broj ovaca i koza starijih od 18 mjeseci, koje su reprezentativne za zaklane ovce i koze, a koje su uginule ili su usmrćene iz razloga koji nisu klanje za prehranu ljudi, kako bi se osigurala razina sigurnosti otkrivanja klasičnoga grebeža od 95% ako je njegova stopa učestalosti u toj populaciji veća od 0,1% i tijekom tog razdoblja nije prijavljen niti jedan slučaj klasičnoga grebeža;
 - d) da je hranidba ovaca i koza mesno-koštanim brašnom ili čvarcima, podrijetlom od preživača, zabranjena i da se ta zabrana uspješno provodi u cijeloj zemlji tijekom razdoblja od najmanje sedam godina;
- e) da se unošenje ovaca i koza te njihovog sjemena i zametaka iz drugih država članica izvodi sukladno odjeljku A, točki 4. podtočki 4.1, podpodtočki (b) ili odjeljku A, točki 4. podtočki 4.2. ovog Poglavlja;
- f) da se unošenje ovaca i koza te njihovog sjemena i zametaka iz zemalja izvan Europske unije izvodi sukladno Poglavlju E ili Poglavlju H Aneksa IX. ovog Pravilnika.
- 2.2 Status zanemarivog rizika od klasičnoga grebeža ovaca može se zemlji ili području zemlje odobriti sukladno posebnom postupku.
- Ured mora obavijestiti OIE/Komisiju o bilo kakvoj promjeni u pogledu informacija dostavljenih sukladno točki 2.1 Odjeljka A, Poglavlje A, ovog Aneksa, koje se odnose na bolest.
- Status zanemarivog rizika odobren sukladno točki 2.2 Odjeljka A, Poglavlju A ovog Aneksa može se, s obzirom na takve informacije povući, sukladno posebnom postupku.
- 2.3. Države članice ili zona države članice sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža jesu sljedeće:
- Austrija,
 - Finska,
 - Švedska.
3. Program kontrole klasičnoga grebeža ovaca
- 3.1 Zemlja koja ima nacionalni program kontrole klasičnoga grebeža ovaca na cijelom području zemlje:
- a) može svoj nacionalni program kontrole dostaviti OIE-u/Komisiji naglašavajući posebice:
 - rasprostranjenost klasičnoga grebeža ovaca u zemlji,
 - razloge za provedbu nacionalnog programa kontrole, uzimajući u obzir važnost bolesti te omjer troškova i koristi,
 - statusne kategorije određene za gospodarstva i standarde koje mora postići svaka takva kategorija,
 - postupke testiranja koji će se koristiti,
 - postupke praćenja nacionalnog programa kontrole,
 - radnje koje treba poduzeti ako gospodarstvo iz bilo kojeg razloga izgubi svoj status,
 - mjere koje se poduzimaju ako su rezultati pregleda, provedenih sukladno odredbama nacionalnog programa kontrole, pozitivni;
 - b) program iz točke a) može se odobriti ako ispunjava kriterije utvrđene u toj točki, sukladno posebnom postupku; izmjene ili dodaci programima kojeg je Ured dostavio Komisiji mogu se odobriti sukladno posebnom postupku.
- 3.2 Odobreni su nacionalni programi kontrole grebeža sljedećih država članica:
- Danska,
 - Slovenija.
4. Promet ovcama i kozama te njihovim sjemenom i zametcima
- Primjenjuju se sljedeći uvjeti:
- 4.1 ovce i koze:
- a) ovce i koze za rasplod namijenjene za zemlje koje nemaju status zanemarivog rizika od klasičnoga grebeža ili odobreni nacionalni program kontrole grebeža:
 - (I) dolaze s gospodarstva ili gospodarstava sa zanemarivim rizikom ili kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža ili

- (II) dolaze iz zemlje ili regije sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža ili
- (III) ako je riječ o ovcama, one moraju biti prion-proteinskoga genotipa ARR/ARR, pod uvjetom da ne dolaze s gospodarstva na koje se primjenjuju ograničenja utvrđena u Aneksu VII. Poglavlje B, točke 3. i 4. ovog Pravilnika;
- b) ovce i koze za sve namjene osim za izravno klanje, koje su namijenjene za zemlje koje imaju status zanemarivog rizika od klasičnoga grebeža ili odobreni nacionalni program kontrole grebeža:
 - (I) dolaze s gospodarstva ili gospodarstava sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža ili
 - (II) dolaze iz zemlje ili regije sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža ili
 - (III) ako je riječ o ovcama, one moraju biti prion-proteinskoga genotipa ARR/ARR, pod uvjetom da ne dolaze s gospodarstva na koje se primjenjuju ograničenja utvrđena u Aneksu VII. Poglavlje B, točke 3. i 4. ovog Pravilnika;
- c) odstupajući od toč. a) i b) ove točke, zahtjevi iz tih točaka ne primjenjuju se na ovce i koze koje se isključivo drže u odobrenim tijelima, zavodima ili centrima kako su definirani u posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast ili se premještaju između tih ustanova;
- d) odstupajući od toč. a) i b), Ured može odobriti trgovinu životinjama koje ne ispunjavaju zahtjeve iz tih točaka, pod uvjetom da je dobio prethodnu suglasnost nadležnog tijela zemlje odredišta tih životinja te pod uvjetom da životinje ispunjavaju sljedeće uvjete:
 - (I) životinje pripadaju lokalnoj pasmini koja je u opasnosti od nestanka iz poljoprivredne djelatnosti kako je navedeno u posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast;
 - (II) životinje su upisane u matičnu knjigu koju uspostavlja i vodi uzgojna organizacija ili udruženje službeno odobreno sukladno posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast u zemlji otpreme ili službena agencija te zemlje, te životinje treba upisati u matičnu knjigu za tu pasminu koju je uspostavila i koju vodi uzgojna organizacija ili udruženje službeno odobreno sukladno posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast u zemlji odredišta ili službena agencija te zemlje;
 - (III) u zemlji otpreme i zemlji odredišta uzgojne organizacije ili udruženja ili službena agencija iz alineje (II) ove podtočke provode program za očuvanje te pasmine;
 - (IV) životinje ne potječu s gospodarstva na koje se primjenjuju ograničenja iz Aneksa VII. Poglavlje B, točke 3. i 4. ovog Pravilnika;
 - (V) nakon ulaska životinja koje ne ispunjavaju zahtjeve iz podtočke a) ili b) ove točke na gospodarstvo u zemlji odredišta premještanje svih ovaca i koza na tom gospodarstvu ograničava se sukladno Aneksu VII. Poglavlje B, točka 3.4 tijekom razdoblja od tri godine, ili tijekom razdoblja od tri godine ako zemlja odredišta ima zanemariv rizik od klasičnoga grebeža ili ima odobren nacionalni program kontrole grebeža.

Odstupajući od prvog stavka ove točke, to ograničenje premještanja ne primjenjuje se na trgovinu životinjama koja se provodi sukladno uvjetima utvrđenim u točki 4.1, podtočki d) ovog odjeljka kao ni na premještanje unutar zemlje životinja namijenjenih gospodarstvu na kojem se uzgaja lokalna pasmina, u opasnosti da bude izgubljena za poljoprivredu, kako je navedeno u posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast, pod uvjetom da je ta pasmina uključena u program očuvanja koji provodi uzgojna organizacija ili udruženje službeno odobreno ili priznato sukladno posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast. Nakon obavljene trgovine ili premještanja unutar zemlje iz drugog stavka alineje (V) ove podtočke, premještanje svih ovaca i koza na gospodarstva ili gospodarstvima koja primaju životinje premještene na temelju tog odstupanja, ograničava se sukladno prvom i drugom stavku, podtočke (V) ove podtočke.

4.2 sjeme i zametci ovaca i koza moraju ispunjavati sljedeće uvjete:

- a) moraju se prikupljati od životinja koje su od rođenja neprekidno boravile na gospodarstvu ili gospodarstvima sa zanemarivim rizikom ili kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža, osim ako je to gospodarstvo centar za prikupljanje sjemena, pod uvjetom da centar za prikupljanje sjemena ispunjava uvjete iz Poglavlja A, Odjeljak A, točka 1. podtočka 1.3. podpodtočka c) alineja (IV) ovog Aneksa ili
- b) moraju se prikupljati od životinja koje su posljednje tri godine prije prikupljanja neprekidno bile držane na gospodarstvu ili gospodarstvima koja tri godine ispunjavaju sve uvjete utvrđene u Poglavlju A, Odjeljak A, točka 1. podtočka 1.3. podpodtočke a) do f), osim ako je to gospodarstvo centar za prikupljanje sjemena, pod uvjetom da centar za prikupljanje sjemena ispunjava uvjete iz Poglavlja A, Odjeljak A, točka 1. podtočka 1.3. podpodtočka c) alineja (IV) ovog Aneksa ili
- c) moraju se prikupljati od životinja koje su od rođenja neprekidno bile držane u državi ili zoni sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža ili
- d) ako je riječ o sjemenu ovnova, sjeme mora biti prikupljeno od ovnova prion-proteinskoga genotipa ARR/ARR ili
- e) ako je riječ o zametcima ovaca, zametci moraju nositi najmanje jedan ARR alel.

ODJELJAK B

Uvjeti koji se primjenjuju na goveda

Ujedinjena Kraljevina osigurava da se goveda rođena i uzgajana na njezinom državnom području prije 1. kolovoza 1996. ne otpremaju s njezinog državnog područja u druge države članice ili zemlje izvan Europske unije.

POGLAVLJE B

UVJETI KOJI SE ODOSE NA POTOMSTVO ŽIVOTINJA KOD KOJIH POSTOJI SUMNJA ILI JE POTVRĐENA TSE, NA KOJE SE ODNOSI ČLANAK 17. STAVAK (2) OVOG PRAVILNIKA

Zabranjuje se stavljanje na tržište zadnje rođenih potomaka ženki goveda zaraženih s TSE ili od ovaca ili koza kod kojih je potvrđen GSE tijekom proteklog razdoblja od dvije godine ili tijekom razdoblja nakon pojave prvih kliničkih znakova početka bolesti.

POGLAVLJE C

UVJETI ZA TRGOVINU ODREĐENIM PROIZVODIMA ŽIVOTINJSKOG PODRIJETLA

Odjeljak A

PROIZVODI

Sljedeći proizvodi životinjskog podrijetla izuzeti su od zabrane navedene u članku 18. stavak (3) ovog Pravilnika, pod uvjetom da su podrijetlom od goveda, ovaca i koza koje udovoljavaju zahtjevima odjeljka B ovog Poglavlja.:

- svježe meso,
- mljeveno meso,
- mesni pripravci,
- mesni proizvodi.

Odjeljak B

ZAHTJEVI

Proizvodi navedeni u odjeljku A ovog Poglavlja moraju udovoljavati sljedećim zahtjevima:

- a) goveda, ovce i koze od kojih su dobiveni proizvodi životinjskog podrijetla nisu hranjene mesno-koštanim brašnom ili čvarcima dobivenim od preživača i koje su prošle *ante mortem* i *post mortem* preglede;
- b) goveda, ovce i koze od kojih su dobiveni proizvodi životinjskog podrijetla nisu zaklane nakon omamljivanja ubrizganim plinom u kranijalnu šupljinu ili usmrćene istim načinom ili zaklane nakon omamljivanja razaranjem središnjeg živčanog tkiva pomoću šipke uvedene u kranijalnu šupljinu;
- c) proizvodi životinjskog podrijetla dobiveni od goveda, ovaca i koza ne potječu od:
 - (I) specificiranog rizičnog materijala kako je određeno u Aneksu V. ovog Pravilnika;
 - (II) živčanih i limfatičkih tkiva izloženih tijekom postupka iskoštavanja; i
 - (III) strojno otkoštenog mesa dobivenog od kostiju goveda, ovaca ili koza.

POGLAVLJE D

UVJETI KOJI SE PRIMJENJUJU NA IZVOZ

Živa goveda i proizvodi životinjskog podrijetla dobiveni od njih moraju podlijegati, u slučaju izvoza, uvjetima utvrđenima ovim Pravilnikom.

ANEKS IX.

UVOZ ŽIVIH ŽIVOTINJA, ZAMETAKA, JAJNIH STANICA I PROIZVODA ŽIVOTINJSKOG PODRIJETLA

POGLAVLJE B

UVOZ GOVEDA

Odjeljak A

UVOZ IZ ZEMLJE ILI REGIJE SA ZANEMARIVIM RIZIKOM OD GSE-a

Pri uvozu goveda iz zemlje ili regije sa zanemarivim rizikom od GSE-a predočava se certifikat o zdravlju životinja kojim se potvrđuje sljedeće:

- a) životinje su oteljene i neprekidno uzgajane u zemlji ili regiji ili zemljama ili regijama klasificiranim sukladno Pravilniku o statusu država ili regija u odnosu na bovinu spongioformnu encefalopatiju ("Službeni glasnik BiH", br. 80/10, 55/12, 86/12 i 98/14, u daljnjem tekstu: Pravilnik o statusu država), kao zemlje ili regije sa zanemarivim rizikom od GSE-a;
- b) životinje su označene trajnim sustavom označivanja koji omogućava sljedivost do majke i stada podrijetla i nisu bile izložene sljedećim govedima:
 - (I) svi slučajevi GSE-a,

(II) sva goveda koja su tijekom svoje prve godine života uzgajana zajedno sa slučajevima GSE-a i za koja je istraživanjem utvrđeno da su tijekom tog razdoblja konzumirala jednaku potencijalno kontaminiranu hranu ili

(III) ako su rezultati istraživanja iz alineje (II) podtočke b) ovog odjeljka dvojbeni, sva goveda oteljena u istom stadu kao i slučajevi GSE-a i to unutar 12 mjeseci od datuma teljenja slučaja GSE-a;

i

c) ako je u dotičnoj zemlji bilo domaćih slučajeva GSE-a, životinje su oteljene:

(I) nakon datuma od kojeg se učinkovito provodi zabrana hranidbe preživača mesno-koštanim brašnom i čvarcima dobivenima od preživača, kako je utvrđeno u Kodeksu o zdravlju kopnenih životinja OIE-a ili

(II) nakon datuma oteljenja zadnjeg domaćeg slučaja GSE-a ako je oteljen nakon datuma zabrane hranidbe iz alineje (I) ove podtočke.

Odjeljak B

UVOZ IZ ZEMLJE ILI REGIJE S KONTROLIRANIM RIZIKOM OD GSE-a

Pri uvozu goveda iz zemlje ili regije s kontroliranim rizikom od GSE-a predočava se certifikat o zdravlju životinja kojim se potvrđuje sljedeće:

a) zemlja ili regija klasificirana je sukladno Pravilniku o statusu država kao zemlja ili regija s kontroliranim rizikom od GSE-a;

b) životinje su označene trajnim sustavom označivanja koji omogućava sljedivost do majke i stada podrijetla i nisu bile izložene sljedećim govedima:

(I) svi slučajevi GSE-a,

(II) sva goveda koja su tijekom svoje prve godine života uzgajana zajedno sa slučajevima GSE-a i za koja je istraživanjem utvrđeno da su tijekom tog razdoblja konzumirala jednaku potencijalno kontaminiranu hranu ili

(III) ako su rezultati istraživanja iz alineje (II) ove podtočke dvojbeni, sva goveda oteljena u istom stadu kao i slučajevi GSE-a i to unutar 12 mjeseci od datuma teljenja slučaja GSE-a;

c) životinje su oteljene:

(I) nakon datuma od kojeg se učinkovito provodi zabrana hranidbe preživača mesno-koštanim brašnom i čvarcima dobivenima od preživača, kako je utvrđeno u Kodeksu o zdravlju kopnenih životinja OIE-a ili

(II) nakon datuma oteljenja zadnjeg domaćeg slučaja GSE-a ako je oteljen nakon datuma zabrane hranidbe iz alineje (I) ove podtočke.

Odjeljak C

UVOZ IZ ZEMLJE ILI REGIJE S NEUTVRĐENIM RIZIKOM OD GSE-a

Pri uvozu goveda iz zemlje ili regije s neutvrđenim rizikom od GSE-a predočava se certifikat o zdravlju životinja kojim se potvrđuje sljedeće:

a) zemlja ili regija klasificirana je sukladno Pravilniku o statusu država kao zemlja ili regija s neutvrđenim rizikom od GSE-a;

b) hranidba preživača mesno-koštanim brašnom ili čvarcima dobivenim od preživača, kako je utvrđeno u Kodeksu o zdravlju kopnenih životinja OIE-a,

- zabranjena je te se zabrana učinkovito provodi u zemlji ili regiji;
- c) životinje su označene trajnim sustavom označivanja koji omogućava sljedivost do majke i stada podrijetla i nisu bile izložene sljedećim govedima:
- (I) svi slučajevi GSE-a;
- (II) sva goveda koja su tijekom svoje prve godine života uzgajana zajedno sa slučajevima GSE-a i za koja je istraživanjem utvrđeno da su tijekom tog razdoblja konzumirala jednaku potencijalno kontaminiranu hranu ili
- (III) ako su rezultati istraživanja iz alineje (II) ove podtočke dvojbeni, sva goveda oteljena u istom stadu kao i slučajevi GSE-a i to unutar 12 mjeseci od datuma teljenja slučaja GSE-a;
- d) životinje su oteljene:
- (I) najmanje dvije godine nakon datuma od kojeg se učinkovito provodi zabrana hranidbe preživaca mesno-koštanim brašnom i čvarcima dobivenima od preživaca, kako je utvrđeno u Kodeksu o zdravlju kopnenih životinja OIE-a ili
- (II) nakon datuma oteljenja zadnjeg domaćeg slučaja GSE-a ako je oteljen nakon datuma zabrane hranidbe iz alineje (I) ove podtočke.

POGLAVLJE C

UVOZ PROIZVODA ŽIVOTINJSKOG PODRIJETLA OD GOVEDA, OVACA ILI KOZA

Odjeljak A

PROIZVODI

Sljedeći proizvodi podrijetlom od goveda, ovaca i koza, kako su definirani u sljedećim točkama Aneksa I. Pravilnika o higijeni hrane životinjskog podrijetla, podliježu uvjetima utvrđenim u odjeljcima B, C ili D ovog Poglavlja, ovisno o kategoriji rizika zemlje podrijetla u pogledu GSE-a:

- svježe meso, kako je definirano u točki 1.10,
- mljeveno meso, kako je definirano u točki 1.13,
- strojno otkoštano meso, kako je definirano u točki 1.14,
- mesni pripravci, kako su definirani u točki 1.15,
- mesni proizvodi, kako su definirani u točki 7.1,
- topljena životinjska mast, kako je definirana u točki 7.5,
- čvarci, kako su definirani u točki 7.6,
- želatina, kako je definirana u točki 7.7, osim one dobivene od kože,
- kolagen, kako je definiran u točki 7.8, osim onog dobivenog od kože,
- obrađeni želuci, mjehuri i crijeva, kako su definirani u točki 7.9.

Odjeljak B

UVOZ IZ ZEMLJE ILI REGIJE SA ZANEMARIVIM RIZIKOM OD GSE-a

Pri uvozu proizvoda podrijetlom od goveda, ovaca i koza navedenih u odjeljku A iz zemlje ili regije sa zanemarivim rizikom od GSE-a predočava se certifikat o zdravlju životinja kojim se potvrđuje sljedeće:

- a) zemlja ili regija klasificirana je sukladno Pravilniku o statusu država kao zemlja ili regija s zanemarivim rizikom od GSE-a;
- b) životinje od kojih su dobiveni proizvodi podrijetlom od goveda, ovaca i koza bile su podvrgnute *ante mortem* i *post mortem* pregledu;
- c) proizvodi podrijetlom od goveda, ovaca i koza ne sadržavaju i nisu dobiveni od specifikiranog rizičnog

materijala kako je definiran u Aneksu V. točki 1. ovog Pravilnika;

- d) ako životinje, od kojih su dobiveni proizvodi podrijetlom od goveda, potječu iz zemlje ili regije klasificirane sukladno Pravilniku o statusu država kao zemlja ili regija s kontroliranim ili neutvrđenim rizikom od GSE-a, odstupajući od točke c) ovog odjeljka, mogu se uvoziti trupovi, polovice trupova ili polovice trupova razrezane u najviše tri veleprodajna komada i četvrtine koji ne sadržavaju specifikirani rizični materijal osim kralježnice, uključujući dorzalne ganglije. U slučaju takvog uvoza trupovi ili veleprodajni komadi trupova goveda koji sadržavaju kralježnicu koja je definirana kao specifikirani rizični materijal sukladno točki 1. Aneksa V. ovog Pravilnika označavaju se jasno vidljivom crvenom crtom na naljepnici sukladno posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast. Nadalje, u Zajednički veterinarski dokument o ulasku (ZVUD) iz članka 14. stavak (1) Priručnika za rad, GVI treba upisati posebnu informaciju o broju govedih trupova ili veleprodajnih komada za koje se zahtijeva odstranjivanje kralježnice;
- e) proizvodi podrijetlom od goveda, ovaca i koza ne sadržavaju strojno otkoštano meso dobiveno od kostiju goveda, ovaca ili koza i ne potječu od njega, osim ako su životinje od kojih su dobiveni proizvodi podrijetlom od goveda, ovaca i koza rođene, neprekidno uzgajane i zaklane u zemlji ili regiji koja je klasificirana sukladno Pravilniku o statusu država kao zemlja ili regija sa zanemarivim rizikom od GSE-a u kojoj nije bilo domaćih slučajeva GSE-a;
- f) životinje od kojih su dobiveni proizvodi podrijetlom od goveda, ovaca i koza nisu zaklane nakon omamljivanja ubrizgavanjem plina u kranijalnu šupljinu niti ubijene istom metodom ili zaklane, nakon omamljivanja, laceracijom središnjeg živčanog tkiva uvođenjem instrumenta u obliku dugačke šipke u kranijalnu šupljinu, osim ako su životinje od kojih potječu proizvodi podrijetlom od goveda, ovaca i koza rođene, neprekidno uzgajane i zaklane u zemlji ili regiji koja je klasificirana sukladno Pravilniku o statusu država kao zemlja ili regija sa zanemarivim rizikom od GSE-a;
- g) ako životinje od kojih su dobiveni proizvodi podrijetlom od goveda, ovaca i koza potječu iz zemlje ili regije koja je klasificirana sukladno Pravilniku o statusu država kao zemlja ili regija s neutvrđenim rizikom od GSE-a, životinje nisu bili hranjene mesno-koštanim brašnom ili čvarcima, kako je utvrđeno u Kodeksu o zdravlju kopnenih životinja OIE-a;
- h) ako životinje od kojih su dobiveni proizvodi podrijetlom od goveda, ovaca i koza potječu iz zemlje ili regije koja je klasificirana sukladno Pravilniku o statusu država kao zemlja ili regija s neutvrđenim rizikom od GSE-a, proizvodi su proizvedeni i s njima se postupalo na način kojim se osigurava da ne sadržavaju živčano i limfatičko tkivo izloženo tijekom postupka otkoštavanja i da njime nisu kontaminirani.

Odjeljak C

UVOZ IZ ZEMLJE ILI REGIJE S KONTROLIRANIM RIZIKOM OD GSE-a

1. Pri uvozu proizvoda podrijetlom od goveda, ovaca i koza navedenih u odjeljku A ovog Poglavlja, iz zemlje ili regije s kontroliranim rizikom od GSE-a predočava se certifikat o zdravlju životinja kojim se potvrđuje sljedeće:

- a) zemlja ili regija klasificirana je sukladno Pravilniku o statusu država kao zemlja ili regija s kontroliranim rizikom od GSE-a;
 - b) životinje od kojih su dobiveni proizvodi podrijetlom od goveda, ovaca i koza bile su podvrgnute *ante mortem* i *post mortem* pregledu;
 - c) životinje od kojih su dobiveni proizvodi podrijetlom od goveda, ovaca i koza namijenjeni izvozu nisu usmrćene, nakon omamljivanja, laceracijom tkiva središnjeg živčanog sustava instrumentom u obliku dugačke šipke koji se uvodi u kranijalnu šupljinu ili ubrizgavanjem plina u kranijalnu šupljinu;
 - d) proizvodi podrijetlom od goveda, ovaca i koza ne sadržavaju specifični rizični materijal kako je definiran u točki 1. Aneksa V. ovog Pravilnika, niti su dobiveni od njega te ne sadržavaju strojno otkošteno meso dobiveno od kostiju goveda, ovaca ili koza niti su dobiveni od njega.
2. Za proizvode podrijetlom od goveda, odstupajući od točke 1. podtočke d) ovog Odjeljka, mogu se uvoziti trupovi, polovice trupova ili polovice trupova razrezane u najviše tri veleprodajna komada i četvrtine koji ne sadržavaju specifični rizični materijal osim kralježnice, uključujući dorzalne ganglije.
 3. Ako se zahtijeva odstranjivanje kralježnice, goveđi trupovi ili veleprodajni komadi trupova s kralježnicom označavaju se jasno vidljivom crvenom crtom na naljepnici sukladno posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast.
 4. U slučaju uvoza u Zajednički veterinarski dokument o ulasku (ZVDU) iz članka 14. stavak (1) Priručnika za rad GVI treba upisati broj goveđih trupova ili veleprodajnih komada trupova za koje se zahtijeva odstranjivanje kralježnice.
 5. U slučaju crijeva s izvornim podrijetlom iz zemlje ili regije sa zanemarivim rizikom od GSE-a pri uvozu obrađenih crijeva predočava se certifikat o zdravlju životinja kojim se potvrđuje sljedeće:
 - a) zemlja ili regija klasificirana je sukladno Pravilniku o statusu država kao zemlja ili regija s kontroliranim rizikom od GSE-a;
 - b) životinje od kojih su dobiveni proizvodi podrijetlom od goveda, ovaca i koza bile su rođene, neprekidno uzgajane i zaklane u državi ili regiji sa zanemarivim rizikom od GSE-a te su bile podvrgnute *ante mortem* i *post mortem* pregledu;
 - c) ako crijeva potječu iz zemlje ili regije u kojoj je bilo domaćih slučajeva GSE-a:
 - (I) životinje su okoćene nakon datuma uvođenja zabrane hranidbe preživača mesno-koštanim brašnom i čvarcima dobivenima od preživača ili
 - (II) proizvodi podrijetlom od goveda, ovaca i koza ne sadržavaju specifični rizični materijal kako je definiran u točki 1. Aneksa V. ovog Pravilnika, niti su od njega dobiveni.
2. Za proizvode podrijetlom od goveda, odstupajući od točke 1. podtočke c) ovog Odjeljka, mogu se uvoziti trupovi, polovice trupova ili polovice trupova razrezane u najviše tri veleprodajna komada i četvrtine koji ne sadržavaju specifični rizični materijal osim kralježnice, uključujući dorzalne ganglije.
 3. Ako se zahtijeva odstranjivanje kralježnice, goveđi trupovi ili veleprodajni komadi trupova s kralježnicom moraju biti označeni jasno vidljivom crvenom crtom na naljepnici sukladno posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast.
 4. U slučaju uvoza u Zajednički veterinarski dokument o ulasku (ZVDU) iz članka 14. stavak (1) Priručnika za rad GVI treba upisati posebnu informaciju o broju goveđih trupova ili veleprodajnih komada za koje se zahtijeva odstranjivanje kralježnice.
 5. U slučaju crijeva s izvornim podrijetlom iz zemlje ili regije sa zanemarivim rizikom od GSE-a pri uvozu obrađenih crijeva predočava se certifikat o zdravlju životinja kojim se potvrđuje sljedeće:
 - a) zemlja ili regija klasificirana je sukladno Pravilniku o statusu država kao zemlja ili regija s neutvrđenim rizikom od GSE-a;
 - b) životinje od kojih su dobiveni proizvodi podrijetlom od goveda, ovaca i koza, bile su rođene, neprekidno uzgajane i zaklane u državi ili regiji sa zanemarivim rizikom od GSE-a, te su bile podvrgnute *ante mortem* i *post mortem* pregledu;
 - c) ako crijeva potječu iz zemlje ili regije u kojoj je bilo domaćih slučajeva GSE-a:
 - (I) životinje su rođene nakon datuma uvođenja zabrane hranidbe preživača mesno-koštanim brašnom i čvarcima dobivenima od preživača ili
 - (II) proizvodi podrijetlom od goveda, ovaca i koza ne sadržavaju specifični rizični materijal, kako je definiran u točki 1. Aneksa V. ovog Pravilnika, niti su od njega dobiveni.

Odjeljak D

UVOZ IZ ZEMLJE ILI REGIJE S NEUTVRĐENIM RIZIKOM OD GSE-a

1. Pri uvozu proizvoda podrijetlom od goveda, ovaca i koza navedenih u odjeljku A iz zemlje ili regije s neutvrđenim rizikom od GSE-a predočava se certifikat o zdravlju životinja kojim se potvrđuje sljedeće:
 - a) životinje od kojih su dobiveni proizvodi podrijetlom od goveda, ovaca i koza nisu bile hranjene mesno-koštanim brašnom ili čvarcima dobivenima od preživača, kako je utvrđeno u Kodeksu o zdravlju

POGLAVLJE D

UVOZ NUSPROIZVODA ŽIVOTINJSKOG PODRIJETLA I OD NJIH DOBIVENIH PROIZVODA PODRIJETLOM OD GOVEDA, OVACA I KOZA

Odjeljak A

NUSPROIZVODI ŽIVOTINJSKOG PODRIJETLA

Ovo se Poglavlje primjenjuje na sljedeće nusproizvode životinjskog podrijetla, kako su definirani u članku 4. Odluke o nusproizvodima, i na sljedeće od njih dobivene proizvode, kako su definirani u točki 2. tog članka, pod uvjetom da ti nusproizvodi životinjskog podrijetla i od njih dobiveni proizvodi potječu od goveda, ovaca i koza:

- a) prerađene masti, dobivene od materijala kategorije 2., koje su namijenjene za uporabu kao organska gnojiva ili poboljšivači tla, kako su definirani u članku 4. točka z) Odluke o nusproizvodima;
- b) kosti i proizvodi od kostiju, dobiveni od materijala kategorije 2;
- c) prerađene masti, dobivene od materijala kategorije 3, koje su namijenjene za uporabu kao organska gnojiva ili poboljšivači tla ili hrana za životinje, kako su definirani u članku 4. točka z) odnosno c) Odluke o nusproizvodima, ili njihove sirovine;
- d) hrana za kućne ljubimce, uključujući žvakalice za pse;
- e) proizvodi od krvi;
- f) prerađene životinjske bjelancevine;
- g) kosti i proizvodi od kostiju, dobiveni od materijala kategorije 3;
- h) želatina i kolagen dobiveni od materijala koji nisu koža;
- i) materijali kategorije 3. i dobiveni proizvodi, osim onih iz točaka c) do h) ovog Odjeljka, isključujući:
 - (I) svježu kožu i obrađenu kožu;
 - (II) želatinu i kolagen dobivene od kože;
 - (III) prerađevine masti.

Odjeljak B **ZAHTJEVI U POGLEDU ZDRAVSTVENOG** **CERTIFIKATA**

Pri uvozu nusproizvoda životinjskog podrijetla i od njih dobivenih proizvoda goveđeg, ovčjeg i kozjeg podrijetla navedenih u odjeljku A, predočava se zdravstveni certifikat koji sadržava sljedeću potvrdu:

- a) nusproizvod životinjskog podrijetla ili od njega dobiveni proizvod:
 - (I) ne sadržava specificirani rizični materijal, kako je definiran u točki 1. Aneksa V. ovog Pravilnika, niti je od njega dobiven i
 - (II) ne sadržava strojno otkoštano meso dobiveno od kostiju goveda, ovaca ili koza i ne potječe od njega, osim ako su životinje od kojih je dobiven nusproizvod životinjskog podrijetla ili od njega dobiveni proizvod rođene, neprekidno uzgajane i zaklane u zemlji ili regiji koja je klasificirana sukladno Pravilniku o statusu kao zemlja ili regija sa zanemarivim rizikom od GSE-a u kojoj nije bilo domaćih slučajeva GSE-a i
 - (III) dobiven je od životinja koje nisu usmrćene, nakon omamljivanja, laceracijom tkiva središnjeg živčanog sustava instrumentom u obliku dugačke šipke koji se uvodi u kranijalnu šupljinu ili ubrizgavanjem plina u kranijalnu šupljinu, osim životinja koje su rođene, neprekidno uzgajane i zaklane u zemlji ili regiji koja je, sukladno Pravilniku o statusu, klasificirana kao zemlja ili regija sa zanemarivim rizikom od GSE-a ili
- b) nusproizvod životinjskog podrijetla ili od njega dobiveni proizvod ne sadržava materijale goveda, ovaca i koza, osim onih dobivenih od životinja koje su rođene, neprekidno uzgajane i zaklane u zemlji ili regiji koja je, sukladno Pravilniku o statusu, klasificirana kao zemlja ili regija sa zanemarivim rizikom od GSE-a, i nije dobiven od njih.
Uz točke a) i b) ovog odjeljka pri uvozu nusproizvoda životinjskog podrijetla i od njih dobivenih proizvoda iz odjeljka A koji sadržavaju mlijeko ili mliječne proizvode ovčjeg ili kozjeg podrijetla i koji su

- namijenjeni za hranidbu životinja, predočava se zdravstveni certifikat koji sadržava sljedeću potvrdu:
- c) ovce i koze od kojih su dobiveni ti nusproizvodi životinjskog podrijetla i od njih dobiveni proizvodi bile su držane neprekidno od rođenja u zemlji u kojoj su ispunjeni sljedeći uvjeti:
 - (I) obvezno je prijavljivanje klasičnoga grebeža;
 - (II) postoji sustav podizanja svijesti, nadzora i praćenja;
 - (III) u slučaju sumnje na TSE ili potvrde klasičnoga grebeža, na gospodarstva s ovcama i kozama primjenjuju se službena ograničenja;
 - (IV) ovce i koze oboljele od klasičnoga grebeža usmrćuju se i u potpunosti uništavaju;
 - (V) hranidba ovaca i koza mesno-koštanim brašnom ili čvarcima dobivenima od preživača, kako je utvrđeno u Kodeksu o zdravlju kopnenih životinja OIE-a, zabranjena je, i ta se zabrana uspješno provodi u cijeloj zemlji tijekom razdoblja od najmanje sedam prethodnih godina;
- d) mlijeko i mliječni proizvodi dobiveni od ovaca ili koza potječu s gospodarstava za koja nije uvedeno službeno ograničenje zbog sumnje na TSE;
- e) mlijeko i mliječni proizvodi dobiveni od ovaca ili koza potječu s gospodarstava na kojima tijekom prethodnih sedam godina nije bio dijagnosticiran nijedan slučaj klasičnoga grebeža ili su nakon potvrde slučaja klasičnoga grebeža:
 - (I) usmrćene i uništene ili zaklane sve ovce i koze na gospodarstvu, osim rasplodnih ovnova genotipa ARR/ARR, rasplodnih ovaca koje nose najmanje jedan alel ARR i niti jedan alel VRQ i drugih ovaca koje nose najmanje jedan alel ARR ili
 - (II) usmrćene i uništene sve životinje kod kojih je bio potvrđen klasični grebež, a na gospodarstvo se najmanje tijekom dvije godine od potvrđivanja posljednjeg slučaja klasičnoga grebeža primjenjivalo pojačano praćenje TSE-a, uključujući testiranje na prisutnost TSE-a s negativnim rezultatima, sukladno laboratorijskim metodama određenim u Aneksu X. Poglavlje C, točka 3.2. ovog Pravilnika, svih životinja navedenih u nastavku starijih od 18 mjeseci osim ovaca genotipa ARR/ARR:
 - životinja koje su bile zaklane za prehranu ljudi i
 - životinja koje su uginule ili su usmrćene na gospodarstvu, ali koje nisu usmrćene u okviru kampanje za iskorjenjivanje bolesti.

POGLAVLJE E **UVOZ OVACA I KOZA**

Pri uvozu ovaca i koza predočava se certifikat o zdravlju životinja kojim se potvrđuje da su životinje neprekidno od rođenja bile držane u zemlji koja ispunjava sljedeće uvjete:

- 1. obvezno je prijavljivanje klasičnoga grebeža;
- 2. postoji sustav podizanja svijesti, nadzora i praćenja;
- 3. ovce i koze oboljele od klasičnoga grebeža usmrćuju se i u potpunosti uništavaju;
- 4. hranidba ovaca i koza mesno-koštanim brašnom ili čvarcima dobivenim od preživača, kako je utvrđeno u Kodeksu o zdravlju kopnenih životinja OIE-a, zabranjena je, i ta se zabrana uspješno provodi u cijeloj zemlji tijekom razdoblja od najmanje sedam prethodnih godina;

Osim uvjeta određenih u točkama od 1. do 4. ovog Poglavlja, u certifikatu o zdravlju životinja potvrđuje se sljedeće:

5. Za rasplodne ovce i koze koje se uvoze u zemlju i koje su namijenjene za zemlje, osim onih koje imaju status zanemarivog rizika od klasičnoga grebeža ili odobreni nacionalni program za kontrolu grebeža, koje su navedene u Aneksu VIII. Poglavlja A Odjeljak A točka 3.2 ovog Pravilnika, ispunjeni su sljedeći uvjeti:
 - a) uvezene ovce i koze dolaze s gospodarstva ili gospodarstava koja ispunjavaju uvjete iz Aneksa VIII. Poglavlje A Odjeljak A točka 1.3. ovog Pravilnika ili
 - b) to su ovce s prion-proteinskim genotipom ARR/ARR i dolaze s gospodarstva za koje tijekom posljednje dvije godine nije bilo uvedeno službeno ograničenje premještanja zbog GSE-a ili klasičnoga grebeža.
6. Za ovce i koze namijenjene za sve uporabe, osim izravnog klanja, koje se uvoze u zemlju i koje su namijenjene za zemlje sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža, kako je navedeno u Aneksu VIII. Poglavlje A, Odjeljak A, točka 3.2. ovog Pravilnika, ispunjeni su sljedeći uvjeti:
 - a) dolaze s gospodarstva ili gospodarstava koja ispunjavaju uvjete iz Poglavlja A, Odjeljak A točka 1.2. Aneksa VIII. ovog Pravilnika ili
 - b) to su ovce s prion-proteinskim genotipom ARR/ARR i dolaze s gospodarstva za koje tijekom posljednje dvije godine nije bilo uvedeno službeno ograničenje premještanja zbog GSE-a ili klasičnoga grebeža.

POGLAVLJE F

UVOZ PROIZVODA ŽIVOTINJSKOG PODRIJETLA OD UZGAJANIH I DIVLJIH JELENA

1. Kada se svježe meso, mljeveno meso, mesni pripravci i mesni proizvodi, kako su definirani u točkama 1.13, 1.15, odnosno 7.1 Aneksa I. Pravilnika o higijeni hrane životinjskog podrijetla, koji su dobiveni od jelena iz uzgoja, uvoze u zemlju iz Kanade ili Sjedinjenih Američkih Država, certifikatima o zdravlju životinja prilaže se izjava koju je potpisalo nadležno tijelo zemlje proizvodnje, a koja glasi kako slijedi:

"Ovaj proizvod sadržava isključivo meso, osim nusproizvoda klanja i ledne moždine, jelena iz uzgoja koji su pregledani histopatološki, imunohistokemijski ili drugom dijagnostičkom metodom priznatom od strane nadležnog tijela s negativnim rezultatima na spongiformnu encefalopatiju, ili je dobiven isključivo od takvog mesa, te nije dobiven od životinja koje dolaze iz stada u kojima je potvrđena spongiformna encefalopatija ili se službeno sumnja na nju."
2. Kada se svježe meso, mljeveno meso, mesni pripravci i mesni proizvodi, kako su definirani u točkama 1.13, 1.15, odnosno 7.1. Aneksa I. Pravilnika o higijeni hrane životinjskog podrijetla, koji su dobiveni od divljih jelena, uvoze u zemlju iz Kanade ili Sjedinjenih Američkih Država, certifikatima o zdravlju životinja prilaže se izjava koju je potpisalo nadležno tijelo zemlje proizvodnje, a koja glasi kako slijedi:

"Ovaj proizvod sadržava isključivo meso, osim nusproizvoda klanja i ledne moždine, divljih jelena koji su pregledani histopatološki, imunohistokemijski ili drugom dijagnostičkom metodom priznatom od strane nadležnog tijela s negativnim rezultatima na spongiformnu encefalopatiju, ili je dobiven isključivo od takvog mesa, te nije dobiven od životinja koje dolaze iz regije u kojoj je

tijekom posljednje tri godine potvrđena spongiformna encefalopatija ili se službeno sumnja na nju."

POGLAVLJE H

UVOZ SJEMENA I ZAMETAKA OVACA I KOZA

Pri uvozu sjemena i zametaka ovaca i koza predočava se certifikat o zdravlju životinja kojim se potvrđuje sljedeće:

1. donorske životinje neprekidno su, od rođenja bile držane u zemlji koja ispunjava sljedeće uvjete:
 - a) obvezno je prijavljivanje klasičnoga grebeža;
 - b) postoji sustav podizanja svijesti, nadzora i praćenja;
 - c) ovce i koze oboljele od klasičnoga grebeža usmrćuju se i u potpunosti uništavaju;
 - d) hranidba ovaca i koza mesno-koštanim brašnom, ili čvarcima dobivenima od preživača, kako je utvrđeno u Kodeksu o zdravlju kopnenih životinja OIE-a, zabranjena je, i ta se zabrana uspješno provodi u cijeloj zemlji tijekom razdoblja od najmanje sedam prethodnih godina i
2. donorske životinje posljednje su tri godine, prije datuma prikupljanja sjemena ili zametaka koji se izvoze, bile neprekidno držane na gospodarstvu ili gospodarstvima koja su tijekom tog razdoblja ispunjavala sve zahtjeve utvrđene u Poglavlju A, Odjeljak A, točka 1. podtočka 1.3 podpodtočke a) do f) Aneksa VIII. ovog Pravilnika, osim ako je gospodarstvo centar za prikupljanje sjemena, pod uvjetom da centar za prikupljanje sjemena ispunjava uvjete utvrđene u podtočki 1.3. podpodtočki (c) alineji (IV) tog odjeljka ili
 - a) ako je riječ o sjemenu ovnova, sjeme je prikupljeno od ovnova prion-proteinskoga genotipa ARR/ARR ili
 - b) ako je riječ o zametcima ovaca, zametci nose najmanje jedan ARR alel.

ANEKS X.

REFERENTNI LABORATORIJI, UZORKOVANJE I METODE LABORATORIJSKE ANALIZE

POGLAVLJE A

REFERENTNI LABORATORIJI

1. Ovlašteni nacionalni referentni laboratorij dužan je:
 - a) imati na raspolaganju objekte i opremu te stručno osoblje koje mu omogućuje da u svakom trenutku, a posebice kada se predmetna bolest pojavi prvi put, utvrdi tip i soj uzročnika TSE-a i potvrdi rezultate dobivene u službenim dijagnostičkim laboratorijima. Ako nacionalni referentni laboratorij ne može utvrditi soj uzročnika, pokreće postupak kojim osigurava da će utvrđivanje soja biti prepušteno referentnom laboratoriju EU-a;
 - b) verificirati dijagnostičke metode koje se rabe u službenim dijagnostičkim laboratorijima;
 - c) koordinirati dijagnostičke norme i metode unutar zemlje; tu svrhu on:
 - može opskrbljivati službene dijagnostičke laboratorije dijagnostičkim reagensima,
 - mora kontrolirati kakvoću svih dijagnostičkih reagenasa koji se koriste u zemlji,
 - mora povremeno organizirati usporedne testove,
 - mora čuvati izolirane uzročnike predmetne bolesti ili odgovarajuća tkiva koja sadrže takve uzročnike, a potječu iz slučajeva potvrđenih u zemlji,
 - mora osigurati potvrđivanje rezultata dobivenih u dijagnostičkim laboratorijima;
 - d) mora surađivati s referentnim laboratorijem EU-a, što uključuje sudjelovanje u okviru povremenih usporednih testova koje organizira referentni laboratorij EU-a. Ako nacionalni referentni laboratorij

ne prođe usporedni test koji je organizirao referentni laboratorij EU-a, on odmah poduzima sve korektivne mjere da popravi situaciju i uspješno prođe ponovljeni usporedni test ili sljedeći usporedni test koji organizira referentni laboratorij EU-a.

2. Referentna laboratorija je:
Veterinarski Institut Veterinarskog fakulteta u Sarajevu
Zmaja od Bosne 90
Sarajevo 71 000
Bosna i Hercegovina;
Veterinarski Institut "Dr. Vaso Butozan"
Branka Radičevića 18
Banja Luka 78 000
Bosna i Hercegovina.

POGLAVLJE B REFERENTNI LABORATORIJ EU-a

1. Referentni laboratorij EU-a za TSE-ove je:
The Animal Health and Veterinary Laboratories Agency
Woodham Lane
New Haw
Addlestone
Surrey KT15 3NB
United Kingdom

POGLAVLJE C UZORKOVANJE I LABORATORIJSKE PRETRAGE

1. Uzorkovanje
Svi uzorci predviđeni za ispitivanje na prisutnost TSE-a prikupljaju se primjenom metoda i protokola utvrđenih u najnovijem izdanju priručnika OIE-a za dijagnostičke testove i cjepiva za kopnene životinje Svjetske organizacije za zdravlje životinja (OIE) (u daljnjem tekstu: OIE priručnik). Pored, ili u nedostatku metoda i protokola OIE-a i kako bi se osiguralo da je na raspolaganju dovoljno materijala, Ured u suradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH, dužan je osigurati primjenu metoda i protokola uzorkovanja sukladno smjernicama koje je izdao referentni laboratorij EU-a.
Ured u suradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH posebno prikuplja odgovarajuća tkiva, prema dostupnim znanstvenim savjetima i smjernicama koje je izdao referentni laboratorij EU-a, kako bi se osiguralo otkrivanje svih poznatih sojeva TSE-ova kod malih preživača, i čuva najmanje polovicu prikupljenih tkiva u svježem, a ne zamrznutom stanju, do negativnog rezultata brzog testa. Kada je rezultat pozitivan ili nejasan, preostala tkiva treba podvrgnuti potvrdnom ispitivanju i naknadno obraditi sukladno smjernicama za diskriminirajuće ispitivanje i klasifikaciju koje je izdao referentni laboratorij EU-a-"Karakterizacija soja TSE-a kod malih preživača: Tehnički priručnik za nacionalne referentne laboratorije u EU-u".
Uzorci moraju biti jasno označeni kako bi se identificirala životinja od koje je uzet uzorak.
2. Laboratoriji
Sve laboratorijske pretrage na TSE-ove moraju se provoditi u službenim dijagnostičkim laboratorijima koje su nadležna tijela odobrila u tu svrhu.
3. Metode i protokoli
- 3.1. Laboratorijske pretrage na prisutnost GSE-a u goveda
 - a) Sumnjivi slučajevi
Uzorci uzeti od goveda i poslani na laboratorijsko ispitivanje sukladno odredbama članka 14. stavak (5) ovog Pravilnika moraju se odmah podvrgnuti potvrdnim ispitivanjima primjenom barem jedne od

sljedećih metoda i protokola utvrđenih u najnovijem izdanju priručnika:

- (I) imunohistokemijska (IHC) metoda;
- (II) Western blot;
- (III) prikaz karakterističnih vlaknaca pomoću elektronske mikroskopije;
- (IV) histopatološki pregled;
- (V) kombinacija brzih testova utvrđenih u trećem podstavku ove podpodtačke.

Ako je nalaz histopatološkog pregleda dvojbena ili negativan, tkiva se podvrgavaju daljnjem pregledu primjenom jedne od ostalih potvrdnih metoda i protokola.

Brzi se testovi mogu primjenjivati kako za primarna ispitivanja sumnjivih slučajeva tako i, u slučaju nejasnog ili negativnog nalaza, za naknadnu potvrdu, prema smjernicama referentnog laboratorija EU-"Pravila OIE-a za službenu potvrdu GSE-a kod goveda (na temelju početnog reaktivnog nalaza odobrenog brzog testa) uporabom drugog brzog testa", i pod uvjetom da:

- (I) potvrda se provodi u nacionalnom referentnom laboratoriju za TSE-ove; i
- (II) jedan od dvaju testova je Western blot; i
- (III) drugi korišteni brzi test:
 - obuhvaća negativnu kontrolu tkiva i jedan uzorak goveda s GSE-om kao pozitivnu kontrolu tkiva,
 - je različit tip testa od onoga primijenjenoga za primarno ispitivanje; i
- (IV) ako se brzi Western blot koristi kao prvi test, mora se dokumentirati nalaz toga testa i dostaviti nacionalnom referentnom laboratoriju za TSE-ove; i
- (V) ako nalaz primarnog ispitivanja nije potvrđen naknadnim brzim testom, uzorak se mora podvrgnuti ispitivanju nekom drugom potvrdnom metodom; ako se u tu svrhu primjenjuje histopatološki pregled, čiji je nalaz nejasan ili negativan, tkivo se mora podvrgnuti daljnjem ispitivanju nekom drugom potvrdnom metodom i protokolom.

Ako je nalaz jednoga od potvrdnih ispitivanja iz alineja od (I) do (V) prvog podstavka ove podpodtačke pozitivan, životinja se smatra pozitivnim slučajem GSE-a.

b) Praćenje GSE-a

Uzorci goveda poslani na laboratorijsko testiranje prema odredbama Aneksa III. Poglavlje A, Dio I. ovog Pravilnika moraju se ispitati brzim testom.

Ako je nalaz brzog testa nejasan ili pozitivan, uzorak se odmah podvrgava potvrdnom testiranju primjenom barem jedne od sljedećih metoda i protokola utvrđenih u najnovijem izdanju priručnika:

- (I) imunohistokemijska (IHC) metoda;
- (II) Western blot;
- (III) prikaz karakterističnih vlaknaca pomoću elektronske mikroskopije;
- (IV) histopatološki pregled;
- (V) kombinacija brzih testova utvrđenih u trećem podstavku ove podpodtačke

Ako je nalaz histopatološkog pregleda dvojbena ili negativan, tkiva se podvrgavaju daljnjem pregledu primjenom jedne od ostalih potvrdnih metoda i protokola.

Brzi se testovi mogu primjenjivati kako za primarna ispitivanja sumnjivih slučajeva tako i, u slučaju nejasnog ili negativnog nalaza, za naknadnu potvrdu, prema smjernicama referentnog laboratorija EU- "Pravila OIE-a za službenu potvrdu GSE-a kod goveda (na temelju početnog reaktivnog nalaza odobrenoga brzog testa) uporabom drugoga brzog testa", i pod uvjetom da:

- (I) potvrda se provodi u nacionalnom referentnom laboratoriju za TSE-ove; i
- (II) jedan od dvaju testova je Western blot; i
- (III) drugi korišteni brzi test:
 - obuhvaća negativnu kontrolu tkiva i jedan uzorak goveda s GSE-om kao pozitivnu kontrolu tkiva,
 - je različit tip testa od onog primijenjenoga za primarno ispitivanje; i
- (IV) ako se brzi test Western blot koristi kao prvi test, mora se dokumentirati nalaz toga testa i dostaviti nacionalnom referentnom laboratoriju za TSE-ove; i
- (V) ako nalaz primarnog ispitivanja nije potvrđen naknadnim brzim testom, uzorak se mora podvrgnuti ispitivanju nekom drugom potvrđnom metodom; ako se u tu svrhu primjenjuje histopatološka pretraga, čiji je nalaz nejasan ili negativan, tkivo se mora podvrgnuti daljnjem ispitivanju nekom drugom potvrđnom metodom i protokolom.

Životinja se smatra pozitivnim slučajem GSE-a ako je rezultat brzog testa dvojbena ili pozitivan i barem je jedno od potvrđnih ispitivanja iz alineja (I) do (V) drugog podstavka ove podpodtočke pozitivno.

- c) Daljnje ispitivanje pozitivnih slučajeva GSE-a
Uzorci svih pozitivnih slučajeva GSE-a proslijeđuju se laboratoriju koji je imenovalo mjerodavno tijelo i koji je uspješno sudjelovao u posljednjoj provjeri stručne osposobljenosti koju organizira referentni laboratorij EU-a za diskriminatorsko ispitivanje potvrđenih slučajeva GSE-a, gdje će se dalje testirati sukladno metodama i protokolima propisanim u metodi referentnog laboratorija EU-a za klasifikaciju TSE izolata kod goveda (metoda dvaju koraka testa Western blot za privremenu klasifikaciju TSE izolata kod goveda).

3.2. Laboratorijsko ispitivanje na prisutnost TSE-a u ovaca i koza

- a) Sumnjivi slučajevi
Uzorci ovaca i koza poslani na laboratorijsko testiranje prema odredbama članka 14. stavak (5) ovog Pravilnika bez odlaganja moraju se podvrgnuti potvrđnom testiranju uz primjenu barem jedne od sljedećih metoda i protokola utvrđenih u najnovijem izdanju priručnika:

- (I) imunohistokemijska (IHC) metoda;
- (II) Western blot;
- (III) prikaz karakterističnih vlakana pomoću elektronske mikroskopije;
- (IV) histopatološki pregled;

Ako je nalaz histopatološkog pregleda dvojbena ili negativan, tkiva se podvrgavaju daljnjem pregledu primjenom jedne od ostalih potvrđnih metoda i protokola.

Brzi se testovi mogu primjenjivati za primarna ispitivanja sumnjivih slučajeva. Takvi se testovi ne smiju primjenjivati za naknadnu potvrdu.

Ako je nalaz brzog testa koji je primijenjen za primarno ispitivanje sumnjivih slučajeva pozitivan ili nejasan, uzorak se mora podvrgnuti ispitivanju jednim od potvrđnih testova iz alineja od (I) do (IV) prvog podstavka ove podtočke. Ako se u tu svrhu koristi histopatološki pregled, a nalaz je dvojbena ili negativan, tkiva se podvrgavaju daljnjem pregledu primjenom jedne od ostalih potvrđnih metoda i protokola.

Ako je nalaz jednoga od potvrđnih ispitivanja alineja od (I) do (IV) prvog podstavka ove podtočke pozitivan, životinja se smatra pozitivnim slučajem TSE-a i provodi se daljnje ispitivanje kako je navedeno u podtočki c) ove točke.

- b) Praćenje TSE-a

Uzorci ovaca i koza koji su poslani na laboratorijske pretrage sukladno odredbama Aneksa III. Poglavlje A, Dio II. ovog Pravilnika (Praćenje u ovaca i koza) ispituju se brzim testom kako bi se osiguralo otkrivanje svih poznatih sojeva TSE-a.

Ako je rezultat brzog testa dvojbena ili pozitivan, uzorci tkiva odmah se dostavljaju službenom laboratoriju na potvrđna ispitivanja histopatološkim pregledom, imunohistokemijskim ispitivanjem, pretragom Western blot ili prikazom karakterističnih vlakana pomoću elektronske mikroskopije, kako je navedeno u podtočki a) ove točke. Ako je rezultat potvrđne pretrage nejasan ili negativan, tkiva se podvrgavaju daljnjem pregledu imunohistokemijskim ispitivanjem ili pretragom Western blot.

Ako je nalaz nekog od potvrđnih ispitivanja pozitivan, životinja se smatra pozitivnim slučajem TSE-a i provodi se daljnje ispitivanje, kako je navedeno u podtočki c) ove točke.

- c) Daljnje ispitivanje pozitivnih slučajeva TSE-a

- (I) Primarno molekularno ispitivanje diskriminatorskim testom Western blot

Uzorci klinički sumnjivih slučajeva i životinja testiranih sukladno Aneksu III. Poglavlje A, Dio II. točke 2. i 3. ovog Pravilnika, koje se smatraju pozitivnim slučajevima TSE-a, ali koje nakon ispitivanja prema podtočkama a) ili b) ove točke nisu atipični slučajevi grebeža ili pokazuju karakteristike koje se prema mišljenju ispitnog laboratorija moraju dalje ispitivati, ispituju se diskriminirajućom metodom Western blot navedenom u smjernicama referentnog laboratorija EU-a u službenom dijagnostičkom laboratoriju koji je imenovan od strane nadležnog organa i koji je uspješno sudjelovao u posljednjoj provjeri stručne osposobljenosti koju organizira referentni laboratorij EU-a za korištenje te metode.

- (II) Sekundarno molekularno ispitivanje dodatnim metodama molekularnih ispitivanja

Slučajevi TSE-a, kod kojih se primarnim molekularnim ispitivanjem iz alineje (I) ove podtočke ne može isključiti prisutnost GSE-a sukladno smjernicama koje je izdao referentni laboratorij EU-a, odmah se proslijeđuju referentnom laboratoriju EU-a zajedno sa svim raspoloživim relevantnim informacijama. Uzorci se podvrgavaju daljnjem ispitivanju i potvrdi najmanje jednom alternativnom metodom koja se imunokemijski razlikuje od izvorne primarne molekularne metode, ovisno o količini i naravi proslijeđenog materijala, kako je opisano u smjernicama referentnog laboratorija EU-a. Ta dodatna ispitivanja provode se u sljedećim laboratorijima odobrenima za odgovarajuću metodu:

Agence Nationale de Sécurité Sanitaire de l'alimentation, de l'environnement et du travail
31, avenue Tony Garnier
BP 7033
F-69342 Lyon Cedex
Commissariat à l'Energie Atomique
18, route du Panorama
BP 6
F-92265 Fontenay-aux-Roses Cedex
Animal Health and Veterinary Laboratories Agency
Woodham Lane
New Haw
Addlestone
Surrey KT15 3NB
United Kingdom

Rezultate interpretira referentni laboratorij EU-a uz pomoć odbora stručnjaka koji predstavljaju stručnu skupinu za tipiziranje sojeva (STEG), uključujući i predstavnika relevantnog nacionalnog referentnog laboratorija. Komisija se odmah obavješćuje o rezultatu interpretacije.

(III) Biološki pokusi na miševima

Uzorci koji ukazuju na GSE ili pokazuju dvojbene rezultate s obzirom na GSE nakon sekundarnih molekularnih ispitivanja ponovo se analiziraju biološkim pokusima na miševima u svrhu konačne potvrde. Vrsta ili količina raspoloživog materijala može utjecati na oblik biološkog pokusa koji će odobriti referentni laboratorij EU-a uz pomoć stručne skupine za tipiziranje sojeva (STEG) od slučaja do slučaja. Biološke pokuse će obavljati referentni laboratorij EU-a ili laboratoriji koje je imenovao referentni laboratorij EU-a.

Rezultate interpretira referentni laboratorij EU-a uz pomoć stručne skupine za tipiziranje sojeva (STEG). Komisija se odmah obavješćuje o rezultatu te interpretacije.

3.3. Laboratorijske pretrage za dokazivanje prisutnosti TSE-ova u drugim vrstama životinja osim onih navedenih u točkama 3.1 i 3.2.

Ako postoje metode i protokoli za pretrage koje se provode za potvrđivanje prisutnosti TSE-a na koju se sumnja u drugih vrsta životinja osim goveda, ovaca i koza, one obuhvaćaju najmanje histopatološku pretragu moždanog tkiva. Ured, u suradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH, može zatražiti i laboratorijske pretrage poput imunohistokemijskog ispitivanja, Western blot pretrage ili prikaza karakterističnih vlakana pomoću elektronske mikroskopije ili drugih metoda za dokazivanje oblika proteina priona koji ukazuje na bolest. U svakom slučaju mora se provesti najmanje još jedna dodatna laboratorijska pretraga ako je rezultat prve histopatološke pretrage negativan ili nejasan. U slučaju prvog pojavljivanja bolesti moraju se provesti najmanje tri različite pretrage s pozitivnim rezultatom.

Posebice, ako se sumnja na GSE kod vrsta koje nisu goveda, ti se slučajevi proslijeđuju referentnom laboratoriju EU-a kojemu pri daljnjoj karakterizaciji pomaže stručna skupina za tipiziranje sojeva (STEG).

4. Brzi testovi

Radi provedbe brzih testova sukladno članku 6. stavak (3) i članku 7. stavak (1) ovog Pravilnika sljedeće se metode koriste kao brzi testovi za praćenje GSE-a u goveda:

- imunobloting test temeljen na postupku Western blotting za otkrivanje fragmenta PrPRes otpornoga na proteinazu K (test Prionics-Check Western),
- sendvič-metoda imunološkog određivanja PrPRes (protokol kratkoga imunološkog određivanja-SAP)

koja se obavlja nakon denaturacije i koncentracije (brzi test Bio-Rad TeSeE),

- imunološko određivanje na bazi mikroploča (ELISA) kojim se otkriva PrPRes otporan na proteinazu K s monoklonskim protutijelima (Prionics-Check LIA test),
- imunološko određivanje koje se temelji na selektivnom vezivanju PrPSc na kemijski polimer i detekciji monoklonskih protutijela usmjerenih prema očuvanim dijelovima molekule PrP (IDEXX HerdChek BSE Antigen Test Kit, EIA & HerdChek BSE-Scrapie Antigen (IDEXX Laboratories)),
- "lateral flow" imunološko određivanje uz uporabu dvaju različitih monoklonskih protutijela za otkrivanje fragmenata PrP otpornih na proteinazu K (Prionics Check PrioSTRIP),
- dvostrano imunološko određivanje uz uporabu dvaju različitih monoklonskih protutijela usmjerenih ka dvama epitopima koji su prisutni u vrlo razvijenom obliku goveđeg PrPSc (Roboscreen Beta Prion BSE EIA Test Kit).
- U cilju provedbe brzih testova sukladno članku 6. stavak (3) i članku 7. stavak (1) ovog Pravilnika sljedeće se metode koriste kao brzi testovi za praćenje TSE-a u ovaca i koza:
- sendvič-metoda imunološkog određivanja PrPRes (protokol kratkoga imunološkog određivanja-SAP) koja se obavlja nakon denaturacije i koncentracije (brzi test Bio-Rad TeSeE),
- sendvič metoda imunološkog određivanja za PrPRes uz pomoć kompleta TeSeE Sheep/Goat Detection kit, provedena nakon postupka denaturizacije i koncentracije uz pomoć kompleta TeSeE Sheep/Goat Purification kit (brzi test Bio-Rad Te-SeE Sheep/Goat),
- imunološko određivanje koje se temelji na selektivnom vezivanju PrPSc na kemijski polimer i detekciji monoklonskih protutijela usmjerenih prema očuvanim dijelovima molekule PrP (HerdChek BSE-Scrapie Antigen (IDEXX Laboratories)),

Kod svih brzih testova uzorak tkiva koji se koristi za testiranje mora biti sukladan uputama proizvođača.

Proizvođači brzih testova moraju imati uspostavljen sustav osiguranja kvalitete koji je odobrio referentni laboratorij EU-a i kojim se jamči da se učinkovitost testa ne mijenja. Proizvođači moraju dostaviti protokole testiranja referentnom laboratoriju EU-a.

Izmjene brzih testova ili protokola ispitivanja mogu se izvršiti samo uz prethodnu obavijest poslanu referentnom laboratoriju EU-a i uz uvjet da referentni laboratorij EU-a utvrdi da ta promjena ne umanjuje osjetljivost, specifičnost ili pouzdanost brzog testa. Taj se nalaz dostavlja Komisiji i nacionalnim referentnim laboratorijima.

5. Alternativni testovi (Potrebno ih je utvrditi)

ЕИ

На основу члана 27. став 11. Закона о ветеринарству у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 34/02) и члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), Савјет министара Босне и Херцеговине, на приједлог Канцеларије за ветеринарство Босне и Херцеговине, на 167. сједници, одржаној 26. фебруара 2019. године, донио је

**ПРАВИЛНИК
О УТВРЂИВАЊУ ПРАВИЛА ЗА СПРЈЕЧАВАЊЕ,
КОНТРОЛУ И ИСКОРЈЕЊИВАЊЕ
ТРАНСМИСИВНИХ СПОНГИФОРМНИХ
ЕНЦЕФАЛОПАТИЈА**

ПОГЛАВЉЕ I - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(Подручје примјене)

- (1) Овим Правилником утврђују се правила за спрјечавање, контролу и искорјењивање разних облика трансмисивних спонгиформних енцефалопатија (у даљем тексту: ТСЕ) код животиња. Овај Правилник се примјењује на производњу и стављање на тржиште живих животиња и производа животињског поријекла те у неким посебним случајевима на њихов извоз.
- (2) Правилник којим се утврђују правила за спрјечавање, контролу и искорјењивање трансмисивних спонгиформних енцефалопатија (у даљем тексту: Правилник) се не примјењује на:
 - а) козметичке или медицинске производе, медицински прибор или њихове сировине или интермедијарне производе;
 - б) производе који нису намијењени за употребу у исхрани људи, животиња или за ђубрива или њихове сировине или интермедијарне производе;
 - ц) производе животињског поријекла који су намијењени изложбама, наставном раду, научном истраживању, посебним студијама или анализама, под условом да се ти производи на крају не конзумирају нити их користе људи или животиње, осим оних који се држе за потребе предметних истраживачких пројеката;
 - д) живе животиње које се користе или су намијењене за потребе истраживања.

Члан 2.

(Раздвајање живих животиња и производа животињског поријекла)

Како би се избјегла унакрсна контаминација или замјењивање живих животиња или производа животињског поријекла из члана 1. став (1) овог Правилника и производа животињског поријекла из члана 1. став (2) тачке а), б) и ц) овог Правилника или живих животиња из члана 1. став (2) тачка д) овог Правилника, њих је у сваком тренутку потребно држати одвојеним, осим ако такве животиње или производи животињског поријекла нису произведени под барем једнако вриједним условима заштите здравља у односу на разне облике ТСЕ-а.

Члан 3.

(Дефиниције)

- (1) За потребе овог Правилника примјењују се следећи појмови:
 - а) разни облици ТСЕ-а: све трансмисивне спонгиформне енцефалопатије, осим оних које се јављају код људи;
 - б) стављање на тржиште: сваки поступак чија је сврха да се продају живе животиње или производи животињског поријекла на које се односи овај Правилник, односно било који други облик снабдијевања уз плаћање или бесплатно трећој страни, односно њихово складиштење с намјером снабдијевања такве треће стране, на подручју Босне и Херцеговине или било гдје изван граница Босне и Херцеговине;
 - ц) производи животињског поријекла: сваки производ који је добијен или који садржи производ добијен

од било које животиње на које се односе одредбе посебних прописа о ветеринарским контролама и посебних прописа о ветеринарско-зоотехничким контролама, који се примјењују у трговини одређеним живим животињама и производима, а који регулишу ову област;

- д) сировине: сировине или било који други производ животињског поријекла од којег или помоћу којег се производе производи из члана 1. став (2) тачке а) и б) овог Правилника;
- е) категорија: једна од класификацијских категорија из Анекса II поглавља Ц овог Правилника;
- ф) специфицирани ризични материјал: ткива наведена у Анексу V овог Правилника, што не укључује производе који садрже или који су добијени од тих ткива, осим ако није другачије наведено;
- г) животиња за коју се сумња да је заражена узрочником ТСЕ: живе, заклане или угинуле животиње које показују, или су показивале неуролошке поремећаје или поремећаје у понашању или прогресивно погоршање општег здравственог стања које је повезано с оштећењем средишњег нервног система те код којих информације прикупљене на основу клиничког прегледа, реаговања на лијечење, *post mortem* прегледа, или *ante mortem* или *post mortem* лабораторијске анализе, не омогућају постављање неке алтернативне дијагнозе. На говећу спонгиформну енцефалопатију (у даљем тексту: ГСЕ) сумња се код говеда која су дала позитиван резултат на брзи тест специфичан за ГСЕ;
- х) посјед: свако мјесто на којем се животиње на које се односи овај Правилник узгајају, држе, користе или се излажу јавности;
- и) узорковање: узимање узорака тако да се обезбиједи статистички исправна репрезентативност, од животиња или из њихове околине или од производа животињског поријекла, ради постављања дијагнозе болести, утврђивања сродства, ради надзирања здравља или ради праћења одсутности микробиолошких узрочника или одређених материјала у производима животињског поријекла;
- ј) ђубрива: свака супстанција која садржи производе животињског поријекла, која се користи на земљи ради подстицања раста вегетације; ту могу бити укључени пробавни остаци од производње биогаса или компостирања;
- к) брзи тестови: screening методе из Анекса X овог Правилника, чији су резултати познати у року од 24 часа;
- л) алтернативни тест: тестови из члана 10. став (2) овог Правилника који се користе као алтернативна метода за доношење одлуке о уклањању специфицираног ризичног материјала;
- м) машински откоштено месо или "МОМ": производ добијен одвајањем меса од костију на које су везани мишићи након откоштавања, за шта се користе механичка средства, што узрокује уништење или промјену влакнасте мишићне структуре;
- н) пасивно надзирање: извјештавање о свим животињама за које се сумња да су заражене ТСЕ-ом и лабораторијско тестирање тих животиња ако ТСЕ није могуће искључити клиничким претраживањем;

- o) активно надзирање: тестирање животиња које нису пријављене као сумњиве да су заражене TSE-ом, као што су присилна клања, *ante mortem* преглед, угинула стока, здраве заклане животиње и животиње усмрћене због TSE-а, посебно како би се утврдили развој и преваленција TSE-а у земљи или њеној регији;
 - п) "мјеродавни ветеринарски инспектор" - лице одговорно за спровођење контрола из овог Правилника.
- (2) Осим појмова из става (1) овог члана примјењују се и специфични појмови из Анекса I овог Правилника.
- (3) У случајевима кад неки појмови из овог Правилника нису дефинисани у ставу (1) овог члана или Анексу I овог Правилника, примјењују се појмови из Правилника о означавању и контроли кретања животиња у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", бр. 13/10, 79/10, 25/11, 103/11, 41/12, 52/15, 02/16 и 66/16), Одлуке о ветеринарском свједочанству о здравственом стању животиња и пошиљака животињског поријекла у унутрашњем и међународном промету ("Службени гласник БиХ", бр. 33/03, 14/04, 35/05, 06/15 и 45/15), Правилника о условима и начину рада граничне ветеринарске инспекције Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 45/09), Правилника о обиљежавању сировина и производа животињског поријекла и изради, облику и садржају ветеринарских ознака ("Службени гласник БиХ", бр. 82/09 и 75/13), Правилника о организацији службених контрола производа животињског поријекла намијењених исхрани људи ("Службени гласник БиХ", број 103/12, у даљем тексту: Правилника о службеним контролама производа животињског поријекла) те из посебних прописа о ветеринарским прегледима у трговини, посебних прописа о ветеринарским и зоотехничким прегледима који се примјењују у трговини одређеним живим животињама и производима, и свих посебних прописа који регулишу ову област, у оној мјери у којој постоје упутства за њих у тексту овог Правилника.

Члан 4.

(Мјеродавни органи)

Мјеродавни органи одговорни за имплементацију овог Правилника:

- а) Министарство спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине-Канцеларија за ветеринарство Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Канцеларија),
- б) Мјеродавни органи ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине: Федерално министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства; Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске и Одјељење за пољопривреду Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине; (у даљем тексту: мјеродавни органи ентитета и Брчко Дистрикта БиХ),
- ц) Мјеродавни инспекцијски органи ентитета - Федерална управа за инспекцијске послове, Републичка управа за инспекцијске послове Републике Српске, Инспекторат Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, Кантоналне управе за инспекцијске послове, инспекције у оквиру локалних органа управе.

Члан 5.

(Заштитне мјере)

У односу на спровођење заштитних мјера, примјењују се начела и релевантне одредбе из Правилника о условима и начину рада граничне ветеринарске инспекције Босне и Херцеговине, Одлуке о ветеринарском свједочанству о здравственом стању животиња и пошиљака животињског поријекла у унутрашњем и међународном промету, Правилника о службеним контролама производа животињског поријекла, Правилника о службеним контролама које се спроводе ради верификације поступања у складу са одредбама прописа о храни и храни за животиње те прописа о здрављу и добробити животиња ("Службени гласник БиХ", бр. 5/13 и 62/17) те свих посебних прописа који регулишу ову област.

ПОГЛАВЉЕ II - УТВРЂИВАЊЕ ГСЕ СТАТУСА

Члан 6.

(Класификација)

- (1) ГСЕ статус земље или регије с обзиром на говеђу спонгиформну енцефалопатију (ГСЕ) утврђује се сврставањем у једну од следеће три категорије:
 - занемариви ризик од ГСЕ-а како је одређено у Анексу II овог Правилника,
 - контролисани ризик од ГСЕ-а како је одређено у Анексу II овог Правилника,
 - неутврђени ризик од ГСЕ-а како је одређено у Анексу II овог Правилника.
- (2) ГСЕ статус земље или регије може бити одређен само на основу мјерила наведених у Анексу II поглављу А овог Правилника. Ови критеријуми укључују резултат анализе ризика на основу свих могућих фактора за појаву говеђе спонгиформне енцефалопатије, како је одређено у Анексу II поглављу Б овог Правилника, и њиховог развоја током времена, као и свеобухватне мјере активног и пасивног надзирања којима се узима у обзир категорија ризика земље или регије.
- (3) Канцеларија треба доставити Међународној организацији за здравље животиња (енгл. International Office of Epizootic Diseases-OIE) захтјев за утврђивање ГСЕ статуса, којем је потребно приложити одговарајуће податке о мјерилима из Анекса II, Поглавља А овог Правилника те о могућим факторима ризика из Анекса II, Поглавља Б овог Правилника и њиховом развоју током времена.
- (4) Канцеларија треба обавијестити Међународну организацију за здравље животиња што је прије могуће о било којем епидемиолошком доказу или другој информацији која би могла довести до промјене ГСЕ статуса, посебно о резултатима програма праћења из члана 7. овог Правилника.

ПОГЛАВЉЕ III - СПРЈЕЧАВАЊЕ ПОЈАВЕ TSE-а

Члан 7.

(Систем праћења)

- (1) Годишњи програм праћења TSE-а, заснива се на активном и пасивном надзору у складу с Анексом III овог Правилника и спроводе га мјеродавни органи ентитета и Брчко Дистрикта БиХ. Тај програм укључује screening поступак уз употребу брзих тестова, ако је доступан за поједине врсте животиња. Брзи тестови наводе се у Анексу X овог Правилника.
- (2) Годишњи програм праћења из става (1) овог члана обухвата најмање следеће субпопулације:
 - а) сва говеда старија од 24 мјесеца послата на присилно клање или за која је *ante mortem* прегледом утврђена сумња на заразу;

- б) сва говеда старија од 30 мјесеци редовно заклана за исхрану људи;
- ц) сва говеда старија од 24 мјесеца која нису заклана за исхрану људи, која су уинула или убијена на посједу, током превоза или у клаоници (угинула стока).

Канцеларија, уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ, може донијети одлуку о одступању од одредбе из тачке ц) овог става у удаљеним подручјима с ниском густином животиња, гдје прикупљање мртвих животиња није организовано. Одступање се не смије примјенити на више од 10% популације говеда у земљи.

- (3) Старост говеда на коју се односи став (2) тачке а) и ц) овог члана могуће је прилагодити у складу с посебним прописима који регулишу ову област, а које доноси Канцеларија уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ.

Сви мјеродавни органи из члана 4. овог Правилника морају доказати да су способни утврдити ефикасност спроведених мјера и обезбиједити заштиту здравља људи и животиња на основу свеобухватне анализе ризика, а посебно доказати:

- а) видљиво опадање или стално ниску раширеност ГСЕ-а на основу ажурираних резултата тестирања;
- б) да је у току најмање шест година спроводила и примјењивала свеобухватни програм тестирања на ГСЕ у складу с посебним прописима који регулишу ову област о сљедивости и идентификацији живих животиња те надзирању ГСЕ-а;
- ц) да је током најмање шест година спроводила и примјењивала посебне прописе, који регулишу ову област, о потпуној забрани у вези са храном за домаће животиње.
- (4) Канцеларија је дужна извјестити Комисију и државе чланице Европске уније о појави неке ТСЕ, која није ГСЕ.
- (5) Мјеродавни органи ентитета и Брчко Дистрикта БиХ подносе Канцеларији годишњи извјештај које обухвата барем информације из Анекса III, Поглавља Б, Дијела I овог Правилника. Извјештај за сваку календарску годину подноси се најкасније до 31. марта сљедеће године. Све службене истраге и лабораторијска испитивања морају да обухвате информације из Анекса III, Поглавља Б, Дијела II овог Правилника.

Члан 8.

(Програми узгоја)

Канцеларија у сарадњи с мјеродавним органима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ може да уведе програме узгоја за селекцију оваца отпорних на ТСЕ из властитих популација. Ти програми укључују оквир за препознавање статуса отпорности на ТСЕ одређених стада и могуће их је проширити на друге врсте животиња на основу научних доказа којима се потврђује отпорност одређених генотипова тих врста на ТСЕ.

Члан 9.

(Забране које се односе на храњење животиња)

- (1) Забрањује се храњење преживара бјеланчевинама животињског поријекла.
- (2) Забрана из става (1) овог члана проширује се и на друге животиње осим преживара и ограничава у складу с Анексом IV овог Правилника, у погледу храњења тих животиња производима животињског поријекла.

- (3) Одредбе ст. (1) и (2) овог члана примјењују се не доводећи у питање одредбе Анекса IV овог Правилника о одступањима од забрана из тих ставова.

- (4) Канцеларија, уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ, може одобрити, на основу научне процјене прехранбених потреба младих преживара и узимајући у обзир могућност контроле наведених одступања, храњење младих преживара риблим бјеланчевинама.

- (5) У случају неутврђеног ризика од појаве ГСЕ-а на цијелом подручју или појединој регији Босне и Херцеговине, забрањен је извоз и складиштење хране за животиње из узгоја која садржи бјеланчевине добијене од сисара или храну за сисаре, осим хране за псе, мачке и крзнаре, која садржи прерађене бјеланчевине добијене од сисара.

- (6) Канцеларија, уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ, доноси правила за спречавање кризне контаминације и правила о методама узорковања и анализе неопходним за проверу усклађености с овим чланом.

Члан 10.

(Специфицирани ризични материјал)

- (1) Специфицирани ризични материјал уклања се и одлаже у складу с Анексом V овог Правилника и Одлуком о нуспроизводима животињског поријекла и њиховим производима који нису намијењени исхрани људи ("Службени гласник БиХ", број 19/11, у даљем тексту: Одлука о нуспроизводима) те посебним прописима који регулишу ову област и забрањен је његов извоз. Списак материјала с посебним ризиком из Анекса V овог Правилника укључује најмање: мозак, кичмену мождину, очи и крајнике говеда старијих од 12 мјесеци те кичму говеда чију је старост потребно утврдити у складу са посебним прописима који регулишу ову област. Узимајући у обзир различите категорије ризика из члана 6. став (1) те услове из члана 7. став (2) и члана 7. став (3) тачка (б) овог Правилника, списак материјала с посебним ризиком из Анекса V овог Правилника, у складу с тим измјењује се.
- (2) Одредбе става (1) овог члана не примјењују се на ткива животиња на којима је извршено алтернативно тестирање, одобрено с тим циљем, у складу са посебним прописима који регулишу ову област, уз услов да се тај тест налази на списку из Анекса X овог Правилника, да се примјењује под условима из Анекса V овог Правилника те да су резултати тестирања негативни.
- (3) Није допуштена примјена лацерације ткива средишњег нервног система дугуљастим штапићастим инструментом којим се продире у кранијалну шупљину након омамљивања или убризгавања гаса у кранијалну шупљину у вези с омамљивањем на говедима, овцама или козама чије је месо намијењено за исхрану људи или животиња.
- (4) Подаци о старости из Анекса V овог Правилника могу се мијењати. Таква прилагођавања морају се заснивати на најновијим доказаним научним спознајама у погледу статистичке вјероватности појаве ТСЕ-а у одређеним старосним скупинама популација говеда, оваца и коза.

Члан 11.

(Производи животињског поријекла добијени од преживара или који садрже њихов материјал)

- (1) Производи животињског поријекла из Анекса VI овог Правилника морају бити произведени коришћењем

производних процеса, одобреним у складу са посебним прописима који регулишу ову област.

- (2) Кости говеда, оваца и коза из држава или регија с контролисаним или неутврђеним ризиком од ТСЕ-а, не смију се користити за производњу машински откошеног меса (МОМ).
- (3) С обзиром на критеријуме наведене у Анексу V, тачка 5. овог Правилника, одредбе ст. (1) и (2) овог члана, не примјењују се на преживаре који су били подвргнути алтернативном тесту признатом у складу са посебним прописима који регулишу ову област, под условом да је тај тест наведен у Анексу X овог Правилника, а резултати теста су били негативни.

Члан 12.

(Образовни програми)

Сви мјеродавни органи из члана 4. овог Правилника морају обезбиједити да службеници мјеродавних органа, радници дијагностичких лабораторија, пољопривредних и ветеринарских факултета, службени ветеринари, ветеринари практичари, радници у клаоницама те узгајивачи, чувари и особе које поступају са животињама прођу обуку у вези са препознавањем клиничких знакова, епидемиологијом те у случају особа одговорних за спровођење прегледа, тумачењем лабораторијских налаза који се односе на ТСЕ-ове.

ПОГЛАВЉЕ IV - КОНТРОЛА И ИСКОРЈЕЊИВАЊЕ ТСЕ-а

Члан 13.

(Пријава болести)

- (1) Не доводећи у питање одредбе о начину пријаве болести животиња, које су садржане у Одлуци о заразним болестима животиња ("Службени гласник БиХ", број 44/03), мјеродавни органи из члана 4. овог Правилника морају одмах бити обавијештени о свакој животињи за коју се сумња да је заражена ТСЕ-ом.
- (2) Мјеродавни органи из члана 4. овог Правилника морају, без одгађања, предузети мјере одређене у члану 14. овог Правилника, заједно са свим осталим неопходним мјерама.

Члан 14.

(Мјере у односу на сумњиве животиње)

- (1) Свакој животињи, за коју се сумња да је заражена ТСЕ-ом, мјеродавни инспекцијски органи ентитета и Брчко Дистрикта БиХ одређују службено ограничење премјештања до добијања резултата клиничког и епидемиолошког претраживања или се та животиња убија ради обављања лабораторијског испитивања под службеном контролом.
- (2) Ако се за говеда на посједу службено сумња да је заражено ТСЕ-ом, свим другим говедима на том посједу одређује се службено ограничење премјештања до добијања резултата испитивања. Ако се за овцу или козу на посједу службено сумња да је заражена ТСЕ-ом, свим другим овцама или козама на том посједу одређује се службено ограничење премјештања до добијања резултата испитивања.
- (3) Међутим, ако постоје докази да посјед на којем је животиња затечена кад се посумњало да је заражена ТСЕ-ом, највјероватније није посјед на којем је животиња могла бити изложена ТСЕ-у, мјеродавни ветеринарски инспектор може донијети одлуку да се само животињи за коју се сумња да је заражена ТСЕ-ом одреди службено ограничење премјештања.
- (4) Према потреби, мјеродавни ветеринарски инспектор може такође одлучити да се други посједи или само

посјед изложен зарази ставе под службени надзор, зависно од расположивих епидемиолошких података.

- (5) Уколико мјеродавни органи из става (1) овог члана не могу искључити могућност заразе, ТСЕ животиња, ако је још жива мора бити усмрћена; њен мозак и сва друга ткива, која одреди мјеродавни ветеринарски инспектор, морају се одстранити и послати у одобрену лабораторију, референтна лабораторија из Анекса X, Поглавља А овог Правилника или у референтну лабораторију Европске уније у складу са одредбама члана 20. овог Правилника, у складу с методама испитивања како је утврђено у члану 21. овог Правилника.
- (6) Сви дијелови тијела сумњиве животиње морају бити задржани под службеном контролом до добијања негативне дијагнозе или уништени у складу са Одлуком о нуспроизводима и посебним прописима који регулишу ову област.

Члан 15.

(Мјере након потврђивања ТСЕ-а)

- (1) Након службене потврде ТСЕ-а, у најкраћем могућем року морају бити спроведене сљедеће мјере:
 - а) сви дијелови тијела животиње морају бити уништени у складу са одредбама Одлуке о нуспроизводима и посебним прописима који регулишу ову област, изузев материјала задржаног за евиденцију у складу са Анексом III, Поглављем Б овог Правилника.
 - б) спроводи се истрага с циљем идентификације свих животиња које су угрожене, у складу са Анексом VII, тачка 1. овог Правилника;
 - ц) све ризичне животиње и производа поријеклом од тих животиња, као што је наведено у Анексу VII тачка 2. Овог Правилника, идентификоване истрагом из тачке б) овог става, морају бити усмрћене и уништени у складу са Одлуком о нуспроизводима и посебним прописима који регулишу ову област.
- (2) Одступајући од става (1) овог члана, Канцеларија уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ, може донијети одлуку о примјени других мјера којима се постиже једнак ниво заштите, на основу повољне процјене ризика, узимајући посебно у обзир мјере контроле, ако су те мјере у складу са посебним прописима који регулишу ову област.
- (3) До почетка примјене мјера из става (1) тачке б) и ц) овог члана, посјед на коме се животиња налазила када је потврђена присутност једног од облика ТСЕ, мора бити стављен под службену контролу а сва премјештања животиња подложних облицима ТСЕ и производа животињског поријекла добијених од наведених животиња, из или са посједа, подлијежу одобрењу од стране мјеродавног ветеринарског инспектора, с циљем обезбјеђења тренутног праћења и идентификације предметних животиња и производа животињског поријекла.
- (4) Ако постоји доказ да посјед, на коме се заражена животиња налазила кад је потврђена присутност ТСЕ, највјероватније није посјед на којем је та животиња била изложена ТСЕ-и, мјеродавни ветеринарски инспектор може донијети одлуку о томе да се оба посједа, или само посјед на коме је дошло до излагања болести ставе под службену контролу.
- (5) Кад се спроводи замјенски програм који нуди једнако вриједне заштитне мјере из члана 14. овог Правилника, одступајући од захтјева из става (1) тачке б) и ц) овог

члана, у складу са посебним прописима који регулишу ову област, могу се примијенити изузеци од захтјева за примјеном службеног ограничења премјештања животиња те од захтјева за усмрћивањем и уништавањем животиња.

- (6) У складу са чланом 49. став (3) Закона о ветеринарству у БиХ ("Службени гласник БиХ", број 34/02), власницима се без одгађања исплаћује накнада за губитак животиња које су усмрћене или производа животињског поријекла који су уништени у складу са чланом 14. ставом (5) овог Правилника те ставу (1) тачке а) и ц) овог члана.
- (7) Овај Правилник не доводи у питање захтјева одређене Одлуком о заразним болестима животиња ("Службени гласник БиХ", број 44/03) и посебним прописима који регулишу ову област а потврђени случајеви било којег облика ТСЕ осим ГСЕ-а пријављују се Комисији на годишњој основи.

Члан 16. (Кризни план)

Канцеларија израђује, у сарадњи с мјеродавним органима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ, смјернице у којим се детаљно утврђују националне мјере које је потребно провести те прописују надлежности и одговорности код потврде случајева ТСЕ.

ПОГЛАВЉЕ V - СТАВЉАЊЕ НА ТРЖИШТЕ И ИЗВОЗ

Члан 17.

(Живе животиње, њихово сјеме, замечи и јајне ћелије)

- (1) Стављање на тржиште или, у случају потребе, извоз говеда, оваца или коза те њиховог сјемена, заметака и јајних ћелија, подлијеже условима утврђеним Анексом VIII овог Правилника или, у случају увоза, условима утврђеним Анексом IX овог Правилника. Живе животиње и њихови замечи и јајне ћелије морају пратити одговарајући сертификати, како захтијевају посебни прописи који регулишу ову област, у складу са чланом 19. овог Правилника.
- (2) Стављање на тржиште потомства прве генерације, сјемена, заметака и јајних ћелија животиња код којих се сумња или је потврђено да су заражене ТСЕ-ом, спроводи се у складу са условима из Анекса VIII, Поглавља Б овог Правилника.

Члан 18.

(Стављање на тржиште производа животињског поријекла)

- (1) Сљедећи производи животињског поријекла добијени од здравих преживара не подлијежу ограничењима у вези са стављањем на тржиште или, у случају потребе, извоза у складу с овим чланом, Анекс VIII, Поглавља Ц и Д те Анексом IX, Поглавља А, Ц, Ф и Г овог Правилника:
 - а) производи животињског поријекла на које се односи члан 17. овог Правилника, а посебно сјеме, замечи и јајне ћелије;
 - б) млијеко и млијечни производи, кожа, желатин и колаген добијени од коже.
- (2) Производи животињског поријекла увезени из земље изван Европске уније с контролисаним или неутврђеним ризиком од појаве ГСЕ-а морају потицати од здравих говеда, оваца и коза које нису биле подвргнуте лацерацији ткива средишњег нервног система или убризгавању гаса у кранијалну шупљину, како је наведено у члану 10. став (3) овог Правилника.

- (3) Прехрамбени производи животињског поријекла који садрже материје добијене од говеда поријеклом из државе или регије с неутврђеним ризиком од ГСЕ-а не смију се стављати на тржиште осим ако не потичу од животиња:
 - а) које су рођене осам година након датума од којег се стварно спроводи забрана о храњењу преживара животињским бјеланчевинама добијеним од сисара; и
 - б) које су рођене, узгајане и држане у стадима за која је потврђено да барем седам година нису била заражена ГСЕ-ом.

Док је статус земље у односу на ГСЕ ризик неутврђен, прехрамбени производи поријеклом од преживара не смију бити отпремани у државе чланице Европске уније, нити се такви производи смију увозити из земље с неутврђеним ризиком од ГСЕ-а. Ова забрана не односи се на производе животињског поријекла из Анекса VIII, Поглавља Ц овог Правилника и оне који испуњавају захтјева из Анекса VIII, Поглавља Ц овог Правилника.

Те производе мора пратити сертификат о здрављу животиња који издаје службени ветеринар, а којим се потврђује да су произведени у складу са овом Правилником.

- (4) Када се животиња премјешта из државе или регије у државу или регију уврштenu у другу категорију, разврстава се у највишу категорију земаља или регија у којима је боравила више од 24 часа, осим ако се не могу пружити одговарајуће гаранције којима се потврђује да животиња није била храњена сточном храном из државе или регије разврстане у највишу категорију.
- (5) Производе животињског поријекла за које су у овом члану утврђују посебна правила морају пратити одговарајући сертификати о здрављу животиња или комерцијални документи које захтијевају посебни прописи који регулишу ову област у складу са чланом 19. овог Правилника или ако такви сертификати или документи нису одређени посебним прописом који регулише ову област, тада их прати здравствени сертификат или трговачки документ чији се облик и садржај доноси у складу с посебним прописом који регулише ову област.
- (6) При увозу у Босну и Херцеговину и извозу у Европску унију производи животињског поријекла морају испуњавати услове из Анекса IX, Поглавља А, Ц, Ф и Г овог Правилника.

Члан 19. (Сертификати)

- (1) Сертификати из посебних прописа који регулишу ову област а који се односе на ветеринарске услове за стављање у промет говеда, оваца и коза те одговарајући здравствени сертификати утврђени у складу са посебним прописима који регулишу ову област, а који се односе на трговину сјеменом, замечима и јајним ћелијама говеда, оваца или коза, допуњавају се, гдје је потребно, упућивањем на категорију у коју је уврштена држава или регија поријекла, у складу са чланом 6. овог Правилника.
- (2) Одговарајући комерцијални документи, који се односе на трговину производима животињског поријекла, допуњавају се, тамо гдје је то потребно, упућивањем на категорију у коју је разврстана држава или регија поријекла, у складу са чланом 6. овог Правилника.

ПОГЛАВЉЕ VI - РЕФЕРЕНТНА ЛАБОРАТОРИЈА, УЗОРКОВАЊЕ, ИСПИТИВАЊЕ И КОНТРОЛЕ

Члан 20.

(Референтне лабораторије)

- (1) Референтне лабораторије у БиХ, као и њихове функције и дужности, морају бити у складу са одредбама наведеним у Анексу X, Поглавље А овог Правилника.
- (2) Референтна лабораторија Европске заједнице наведена је у Анексу X, Поглавље Б овог Правилника.

Члан 21.

(Узорковање и лабораторијске методе)

Узорковање и лабораторијско испитивање присутности ТСЕ мора се спроводити употребом метода и протокола утврђених у Анексу X, Поглавље Ц овог Правилника.

ПОГЛАВЉЕ VII - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 22.

(Анекси)

Анекси од I до X саставни су дио овог Правилника.

Члан 23.

(Престанак важења других аката)

Ступањем на снагу овог Правилника престаје да важи Правилник којим се утврђују мјере за спрјечавање, контролу и искорјешивање трансмисивних спонгиформних енцефалопатија ("Службени гласник БиХ", бр. 25/11, 20/13 и 70/14).

Члан 24.

(Предмет усклађивања)

Овим Правилником о утврђивању правила за спрјечавање, контролу и искорјешивање трансмисивних спонгиформних енцефалопатија преузимају се одредбе Уредбе (ЕЗ) бр. 999/2001 Европског парламента и Савјета од 22. маја 2001. о утврђивању правила за спрјечавање, контролу и искорјешивање одређених трансмисивних спонгиформних енцефалопатија са свим измјенама и допунама, закључно са Уредбом Комисије (ЕУ) 2017/1972 од 30. октобра 2017. године.

Члан 25.

(Ступање на снагу)

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објаве у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 43/19

26. фебруара 2019. године
Сарајево

Председавајући
Савјета министара БиХ
Др Денис Звиздић, с. р.

АНЕКС I

СПЕЦИФИЧНЕ ДЕФИНИЦИЈЕ

- (1) Појмови који се користе у овом Правилнику преузети су из важећих прописа и имају следеће значење:
 - а) дефиниција из Одлуке о нуспроизводима (члан 4. тачка ф):
 - (I) "животиња из узгоја" - било која животиња која се чува, тови или узгаја и користи за производњу хране, вуне, крзна и перја, коже или било којег другог производа добијеног од животиње или у друге сврхе посједског узгоја;
 - б) дефиниције из Анекса I Правилника о утврђивању ветеринарско-здравствених услова за одлагање, коришћење, сакупљање, превоз, идентификацију и следиовост, регистрацију и одобравање погона, стављање на тржиште, увоз, транзит и извоз нуспроизвода животињског поријекла и њихових производа који нису намијењени исхрани људи

("Службени гласник БиХ", број 30/12), у даљем тексту Правилника о утврђивању ветеринарско-здравствених услова, су:

- (I) "крзнари" - значи животиње које се држе или узгајају за производњу крзна и које нису намијењене за људску исхрану;
- (II) "производи од крви" - значи производи добијени од крви или фракција крви, осим крвног брашна, који укључују осушену/замрзнуту/течну плазму, осушену цијелу крв, осушена/замрзнута/течна црвена крвна зрнца или њихове фракције и мјешавине;
- (III) "прерађене животињске бјеланчевине" - значи животињске бјеланчевине, добијене у потпуности од материјала Категорије 3, обрађене у складу са Анексом X, Поглавље II, Одјелак 1. Правилника о утврђивању ветеринарско-здравствених услова (укључујући крвно брашно и рибље брашно) како би биле прикладне за директну употребу као крмиво или за другу употребу у храни за животиње, укључујући храну за кућне љубимце, или за употребу у органским ђубривима или побољшивачима тла; међутим не укључују производе од крви, млијеко, производе на бази млијека, млијечне прерађевине, колострум, производе од колострума, талог из центрифуге или сепаратора, желатин, хидролизоване бјеланчевине и дикалцијум фосфат, јаја и производе од јаја, трикалцијум фосфатиколлаген;
- (IV) "рибље брашно" - значи прерађене животињске бјеланчевине добијене од водених животиња, осим морских сисара;
- (V) "колаген" - значи производи на бази бјеланчевина добијени од кожа, костију и тетива животиња;
- (VI) "желатин" - значи природне, топиве бјеланчевине, желиране или нежелиране, добијене дјелимичном хидролизом колагена произведеног од костију, кожа, тетива и лигамената животиња;
- (VII) "хидролизоване бјеланчевине" - значи полипептиди, пептиди и аминокиселине, и њихове мјешавине добијене хидролизом нуспроизвода животињског поријекла;
- (VIII) "конзервисана храна за кућне љубимце" - значи термички обрађена храна за кућне љубимце у херметички затвореним посудама;
- (IX) "храна за кућне љубимце" - значи храна за животиње, осим материјала наведеног у члану 24. став (2) Правилника о утврђивању ветеринарско-здравствених услова, која се користи као храна за кућне љубимце и жвакалице за псе које се састоје од нуспроизвода животињског поријекла или од њих добијених производа који:
 - садрже материјал из Категорије 3, поред материјала из члана 12. тачке п), р) и с) Одлуке о нуспроизводима; и
 - могу садржавати материјал Категорије 1 из увоза, који садрже нуспроизводе животињског поријекла који су добијени од животиња које су биле подвргнуте недопуштеном лијечењу,

- како је утврђено у члану 2. тачка д) Одлуке о забрани примјене на животињама одређених бета-агониста те материје хормонског и тиреостатског дјеловања ("Службени гласник БиХ", број 74/10) или у члану 2. тачка б) Одлуке о праћењу резидуа одређених материја у живим животињама и производима животињског поријекла ("Службени гласник БиХ", бр. 1/04, 40/09 и 44/11);
- (X) "прерађена храна за кућне љубимце" - значи храна за кућне љубимце, осим сирове хране за кућне љубимце, која је била прерађена у складу са тачком 3. Поглавља II, Анекса XIII Правилника о утврђивању ветеринарско-здравствених услова.
- ц) дефиниција из Закона о храни ("Службени гласник БиХ", број 50/04) члан 3. став (4):
- (I) "храна за животиње" - је свака материја или производ, укључујући и додатке храни за животиње, прерађен, дјелимично прерађен или непрерађен, а намијењен је храњењу животиња, које производе храну или се употребљавају за производњу хране;
- д) дефиниције из Правилника о стављању на тржиште и коришћењу хране за животиње ("Службени гласник БиХ", број 15/13), члан 3. тачке б), е) и г) су:
- (I) "крмива" - производи биљног или животињског поријекла чија је основна намјена да удовоље потребама храњења животиња у њиховом изворном облику, свјежи или конзервисани, и производи добијени њиховом индустријском прерадом, те органске или аорганске материје, које садрже или не садрже додатке храни за животиње, а намијењене су за коришћење у пероралном храњењу животиња директно као такве, или након прераде или у припреми крмних смјеса или као носачи премикса;
- (II) "крмна смјеса" - мјешавина најмање два крмива са или без додатака храни за животиње, намијењена пероралној исхрани животиња у облику потпуне или допунске крмне смјесе;
- (III) "потпуна крмна смјеса" - мјешавина хране за животиње која је због свог састава довољна за дневни оброк;
- (IV) "ознака" - значи било која маркица, заштитни знак, жиг, сликовни или неки други описни начин, писани, штампани, шаблонски, истакнути, рељефни, утиснут или причвршћен на паковање или spremник хране за животиње;
- е) дефиниције из Правилника о условима здравља животиња који се примјењују на животиње аквакултуре и њихове производе те спречавању и сузбијању одређених болести водених животиња ("Службени гласник БиХ", број 28/11), из члана 3. став (1) тачке б) и е) су:
- (I) "животиња аквакултуре" - свака водена животиња у свим фазама развитка, укључујући икру и млијеч/гамете, која се узгаја у узгајалишту или у подручју узгоја мекушаца, укључујући све водене животиње из природе које су намијењене уношењу у узгајалиште или подручје узгоја мекушаца;
- (II) "водене животиње" су:
- рибе из надразреда Agnatha и разреда Chondrichthyes и Osteichthyes,
 - мекушци који припадају кољену Mollusca,
 - ракови који припадају поткољену Crustacea.
- (2) За потребе овог Правилника примјењују се и следећи појмови:
- а) "домаћи случај ГСЕ-а" - значи случај говеђе спонгиформне енцефалопатије за који није јасно доказано да је последица заразе која је наступила прије увоза живе животиње;
- б) "кохорта" - значи скупина говеда која укључује:
- (I) животиње отелене у истом стаду као и заражено говедо и то у оквиру од 12 мјесеци прије или након датума тељења зараженога говеда и
- (II) животиње које су у било које вријеме током прве године њиховог живота биле узгајане заједно са зараженим говедом током прве године његовог живота;
- ц) "индекс случај" - значи прва животиња на посједу или у епидемиолошкој дефинисаној скупини, код које је потврђена зараза ТСЕ-ом;
- д) "ТСЕ малих преживара" - значи случај трансмисивне спонгиформне енцефалопатије утврђен код овце или козе након потврдног теста за промијењену PrP бјеланчевину;
- е) "случај гребежа оваца" - значи потврђени случај трансмисивне спонгиформне енцефалопатије код овце или козе у којем је искључена дијагноза ГСЕ-а у складу са критеријумима утврђеним у техничком приручнику о карактеризацији соја ТСЕ-а код малих преживара референтне лабораторије Европске уније;
- ф) "случај класичног гребежа оваца" - значи потврђени случај гребежа оваца класификован као класичан у складу са критеријумима утврђеним у техничком приручнику о карактеризацији соја ТСЕ-а код малих преживара референтне лабораторије Европске уније;
- г) "атипични случај гребежа оваца" - значи потврђени случај гребежа оваца, који се разликује од класичног гребежа оваца, у складу са критеријумима утврђеним у посебним прописима који регулишу ову област;
- х) "прион-протеински генотип" код оваца - значи комбинацију двају алела, како је описано у тачки 1. Анекса I, Правилника којим се предвиђају услови и технике генотипизације PrP гена популација оваца у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 86/12);
- и) "случај ГСЕ-а"-значи случај ГСЕ-а потврђен у националној референтној лабораторији у складу са методама и протоколима из тачке 3.1. подтачке а) и б) Поглавље Ц, Анекса X овог Правилника;
- ј) "случај класичног ГСЕ-а"-значи случај ГСЕ-а класификован као такав у складу са критеријумима утврђеним у методи референтне лабораторије Европске уније за класификацију изолата ТСЕ-а говеда;
- к) "случај атипичног ГСЕ-а"-значи случај ГСЕ-а који се не може класификовати као случај

класичнога ГСЕ-а у складу са критеријумима утврђеним у методи референтне лабораторије Европске уније за класификацију изолата ГСЕ-а говеда;

- л) "овце и козе старије од 18 мјесеци" -значи овце и козе:
- (I) чију старост потврђују регистри или документација о премјештању из члана 3. тачке б), ц) и д) Правилника о означавању и контроли кретања животиња у Босни и Херцеговини или
 - (II) којима су из десни израсла више од два трајна сјекутића.
- м) "инсекти из узгоја" - значи животиње из узгоја, како су одређене у члану 4. тачка ф) Одлуке о нуспроизводима оних врста инсеката које су одобрене за производњу прерађених животињских бјеланчевина на сљедећи начин.
- Прерађене животињске бјеланчевине добијене од инсеката из узгоја намијењене производњи хране за животиње из узгоја осим крзнара смију се добијати само од инсеката сљедећих врста:
- I црна војничка мува (*Hermetia illucens*) и кућна мува (*Musca domestica*);
 - II велики брашнар (*Tenebrio molitor*) и мањи брашнар (*Alphitobius diaperinus*);
 - III кућни штурак (*Acheta domestica*), тропски кућни зрикавац (*Gryllodes sigillatus*) и ливадски зрикавац (*Gryllus assimilis*).
- н) "произвођачи за властите потребе"-значи узгајивачи стоке који мијешају крмне смјесе за употребу искључиво на властитом посједу;

АНЕКС II

ОДРЕЂИВАЊЕ ГСЕ СТАТУСА

ПОГЛАВЉЕ А

КРИТЕРИЈУМИ

ГСЕ статус земље или подручја одређује се на основу критеријума наведених у тачкама а) до е) овога Поглавља. За потребе овог Анекса сматра се да ГСЕ не обухвата "атиписни ГСЕ" као облик болести који се спонтано јавља код свих популација говеда у врло ријетким случајевима.

У земљи или подручју:

- а) спроводи се анализа ризика у складу са одредбама Поглавља Б овог Анекса, уз препознавање свих потенцијалних фактора који могу резултовати појавом ГСЕ-а и њиховог историјског развоја у земљи или подручју;
- б) успостављен је систем сталног надзирања и праћења ГСЕ-а, који се посебно односи на ризике описане у Поглављу Б, који удовољава минималним захтјевима за надзирање одређеним Поглављем Д овог Анекса;
- ц) успостављен је стални програм освјешћивања ветеринара, сточара и радника укључених у превоз, стављање на тржиште и клања говеда, ради подстицања извјештавања о свим случајевима који показују клиничке знакове ГСЕ-а у циљаној потпопулацији како је одређено у Поглављу Д овог Анекса;
- д) на снази је обавеза извјештавања те истраживања свих говеда која показују клиничке знакове ГСЕ-а;
- е) претрага мозга или других ткива прикупљених у оквиру система надзора и праћења које се спомиње

у тачки б) овог Поглавља спроводи се у овлаштеној лабораторији.

ПОГЛАВЉЕ Б

АНАЛИЗА РИЗИКА

1. Структура анализе ризика

Анализа ризика мора садржавати процјену на улазу и процјену изложености.

2. Процјена на улазу (спољни изазов)
 - 2.1. Процјена на улазу састоји се од оцјене вјероватности да је узрочник ГСЕ-а био унесен у земљу или регију преко производа који су потенцијално заражени узрочником ГСЕ-а или се већ налази у држави или регији.
- Морају се узети у обзир сљедећи фактори ризика:
- а) присутност или одсутност узрочника ГСЕ-а у држави или регији те, ако је узрочник присутан, његова преваленција на основу исхода активности надзора;
 - б) производња месно-коштаног брашна или чварака од аутохтоне популације преживара;
 - ц) увезено месно-коштано брашно или чварци;
 - д) увезена говеда, овце и козе;
 - е) увезена храна за животиње и састојци хране за животиње;
 - ф) увезени производи поријеклом од преживара за исхрану људи који могу садржавати ткива наведена у тачки 1. Анекса V овог Правилника и којима су се могла хранити говеда;
 - г) увезени производи поријеклом од преживара за "in vivo" употребу код говеда.
- 2.2. У спровођењу процјене на улазу треба узети у обзир посебне програме искорјењивања, надзор и остала епидемиолошка испитивања (посебно надзор ГСЕ-а који се спроводи на популацији говеда) који су релевантни за факторе ризика наведене у тачки 2.1. овог Поглавља.
 3. Оцјена изложености
- Оцјена изложености састоји се од оцјене вјероватности изложености говеда узрочнику ГСЕ-а, узимајући у обзир сљедеће:
- а) рециклирање и умножавање узрочника ГСЕ-а хранењем говеда месно-коштаном брашном или чварцима поријеклом од преживара, или другом храном за животиње или састојцима хране за животиње који су њима контаминирани;
 - б) коришћење трупова преживара (укључујући угинуле животиње), нуспроизвода и клаоничког отпада, параметри процеса прераде животињских отпадака и метода производње хране за животиње;
 - ц) коришћење или некоришћење месно-коштаног брашна и чварака добијених од преживара за хранење преживара укључујући мјере за спрјечавање унакрсне контаминације хране за животиње;
 - д) ниво надзирања ГСЕ-а провођеног у популацији говеда до тог времена и резултате тог надзирања.

ПОГЛАВЉЕ Ц

ДЕФИНИЦИЈА КАТЕГОРИЈА

1. ЗЕМЉА ИЛИ ПОДРУЧЈЕ СА ЗАНеМАРИВИМ ГСЕ РИЗИКОМ:

Земља или подручје:

- (1) у којем је анализа ризика у складу са Поглављем Б овог Правилника спроведена, ради препознавања историјских и постојећих фактора ризика;
- (2) које је доказало да су предузете примјерене посебне мјере током ниже одређеног релевантног периода ради управљања сваким утврђеним ризиком;

- (3) које је доказало да је успостављено надзирање типа Б у складу са Поглављем Д и да је удовољено релевантним циљаним тачкама у складу са његовом Таблицом 2 и
- (4) које је:
- а) било у следећој ситуацији:
 - (I) у земљи или подручју није забиљежен случај ГСЕ-а, или уколико је било ГСЕ случаја да је документовано да је био поријеклом из увоза и да је био у потпуности уништен;
 - (II) током најмање седам година испуњавала је критеријуме из тачки ц), д) и е) Поглавља А овог Анекса; и
 - (III) примјереним нивоом контроле и ревизије доказано је да преживари нису били храњени месно-коштаним брашном нити чварцима добијеним од преживара најмање осам година;
 - б) било у следећој ситуацији:
 - (I) у земљи или подручју појавио се један или више домаћих случајева ГСЕ-а, али у сваком случају се радило о животињама отеленим прије више од 11 година;
 - (II) током најмање седам година испуњавала је критеријуме из тачки ц), д) и е) Поглавља А овог Анекса;
 - (III) примјереним нивоом контроле и ревизије доказано је да преживари нису били храњени месно-коштаним брашном нити чварцима добијеним од преживара најмање осам година;
 - (IV) живе животиње у земљи или подручју, трајно су означене и њиховог су кретања под контролом, а приликом клања или угинућа у потпуности се уништавају:
 - сви ГСЕ случајеви,
 - сва говеда која су током своје прве године живота узгајана уз ГСЕ случајеве и она за која је истраживање показало да су током тог периода конзумирала једнаку потенцијално контаминирану храну за животиње, или
 - сва говеда отелена у истом стаду као и она рођена у оквиру од 12 мјесеци од отелења ГСЕ случаја, ако су резултати истраживања из алинеје друге ове подтачке нејасни.

II - ЗЕМЉА ИЛИ ПОДРУЧЈЕ С КОНТРОЛИСАНИМ ГСЕ РИЗИКОМ

Земља или подручје

- (1) у којем се провела анализа ризика заснивана на подацима из Поглавља Б овог Анекса, ради препознавања историјских и постојећих фактора ризика;
- (2) које је доказало да се предузимају примјерене мјере ради управљања свим утврђеним ризицима, но чије мјере се нису спроводиле у релевантном временском периоду;
- (3) које је доказало да је успостављено надзирање типа А, у складу са Поглављем Д овог Анекса те да су постигнуте релевантне циљне тачке у складу са Таблицом 2 овог Анекса. Ако су постигнуте релевантне циљне тачке, надзирање типа Б може замијенити надзирање типа А и
- (4) које је:
 - а) било у следећој ситуацији:

- (I) у земљи или подручју није било случајева ГСЕ-а, или је за сваки случај ГСЕ-а доказано да је потпуно уништен, да су критеријуми из тачки ц), д) и е) Поглавља А овог Анекса испуњени и да може бити доказано одговарајућом контролом и ревизијом да у храњењу преживара нису коришћени ни месно-коштано брашно ни чварци добијени од преживара;
 - (II) да су критеријуми из тачки ц), д) и е) Поглавља А овог Анекса испуњени током периода краћег од седам година и/или
 - (III) не може се доказати да су контроле храњења преживара месно-коштаним брашном или чварцима добијеним од преживара на снази у периоду од осам година;
- б) било у следећој ситуацији:
- (I) у земљи или подручју у којем се појавио домаћи случај ГСЕ-а, испуњени су критеријуми из тачки ц), д) и е) Поглавља А овог Анекса и може бити доказано одговарајућом контролом и ревизијом да у храњењу преживара нису коришћени ни месно-коштано брашно ни чварци добијени од преживара;
 - (II) да су критеријуми из тачки ц) до е) Поглавља А овог Анекса испуњени током периода краћег од седам година и/или
 - (III) не може се доказати да су контроле храњења преживара месно-коштаним брашном или чварцима добијеним од преживара на снази најмање осам година;
 - (IV) следеће животиње се, уколико су живе у земљи или подручју, трајно идентификују и њихова премјештања се прате, а приликом клања или угинућа у потпуности се уништавају:
 - сви ГСЕ случајеви, и
 - сва говеда која су током њихове прве године живота узгајана заједно с ГСЕ случајевима и за која је истраживање показало да су током тог периода конзумирала једнаку потенцијално контаминирану храну за животиње, или
 - сва говеда отелена у истом стаду као и она рођена у оквиру од 12 мјесеци од отелења ГСЕ случаја, ако су резултати истраживања из алинеје друге ове подтачке нејасни.

III - ЗЕМЉА ИЛИ ПОДРУЧЈЕ С НЕОДРЕЂЕНИМ ГСЕ РИЗИКОМ

Земља или подручје за које одређивање ГСЕ статуса није закључено или које не удовољава условима које треба да задовољи земља или подручје да би биле сврстане у једну од осталих категорија.

ПОГЛАВЉЕ Д МИНИМАЛНИ ЗАХТЈЕВИ ЗА НАДЗИРАЊЕ

1. Типови надзирања
За потребе овог Анекса примјењују се следеће дефиниције:

- а) Надзирање типа А

- 1.1. Примјена надзирања типа А омогућава откривање ГСЕ-а при задатој преваленцији ¹ од барем једног случаја на 100 000 у популацији одраслих говеда у дотичној земљи или подручју, с нивоом сигурности од 95%;
- б) Надзирање типа Б
- 1.2. Примјена надзирања типа Б омогућава откривање ГСЕ-а при задатој преваленцији од барем једног случаја на 50 000 у популацији одраслих говеда у дотичној земљи или подручју, с нивоом сигурности од 95%;
- 1.3. Надзирање типа Б могу спроводити земље или подручја са статусом занемаривог ГСЕ ризика ради потврђивања закључака анализе ризика, на примјер доказујући ефикасност мјера за смањивање било којих утврђених фактора ризика, надзирањем с циљем препознавања неуспјеха таквих мјера;
- 1.4. Надзирање типа Б може се спроводити и када земља или подручје има статус контролисаног ГСЕ ризика, након постизања релевантних циљаних тачака коришћењем надзирања типа А, ради одржавања повјерења у знање стечено кроз надзирање типа А;
- 1.5. За потребе овог Анекса, а у сврху надзирања, препознате су сљедеће четири потпопулације говеда:
 - а) говеда старија од 30 мјесеци која показују промјене у понашању или клиничке знакове у складу са ГСЕ-ом (клинички сумњива);
 - б) говеда старија од 30 мјесеци која се отежано крећу, залегле животиње, које не могу устати или ходати без помоћи, говеда старија од 30 мјесеци послата на присилно клање или с уоченим промјенама током *ante mortem* прегледа (клање ради повреда или присилно клање);
 - ц) говеда старија од 30 мјесеци која су угинула или су усмрћена на посједу током превоза или у клаоници (угинућа);
 - д) говеда старија од 36 мјесеци при редовном клању.
2. Стратегија надзирања
- 2.1. Израђује се стратегија надзирања ради обезбјеђивања да узорци репрезентативно представљају стадо земље или подручја у коју су укључени демографски фактори попут врсте производње и географске локације те могући утјецаји културолошки јединствених начина узгоја животиња. Коришћени приступ и претпоставке морају се у потпуности документовати, а документација се чува седам година.
- 2.2. Ради спровођења стратегије надзирања за ГСЕ, земља користи документоване записе или поуздане оцјене старосне дистрибуције популације одраслих говеда тестираних на ГСЕ, разврстаних по старости и потпопулацији у земљи или подручју.
3. Задате вриједности и циљне тачке

Узорци за надзирање морају удовољавати циљним тачкама изложеним у Таблици 2 овог Анекса, на основу "задатих вриједности" одређених у Таблици 1 овог Анекса. Све клинички сумњиве животиње морају се истражити, без обзира на укупни број тачака. Морају бити узорковане барем три од четири потпопулације. Укупан број тачака за сакупљене узорке сабира се током највише седам узастопних година ради постизања циљног броја тачака. Укупан збир тачака повремено се упоређује с циљним бројем тачака за земљу или подручје.

Таблица 1.

Задате вриједности надзирања за узорке сакупљене од животиња из одређене потпопулације и старосне категорије

Надзирана потпопулација			
Рутинско клање ⁽¹⁾	Угинућа ⁽²⁾	Клање ради повреда ⁽³⁾	Клинички сумњиве животиње ⁽⁴⁾
Старост ≥ 1 године и < 2 године			
0,01	0,2	0,4	Није примјењиво
Старост ≥ 2 године и < 4 године (млађи одрасли)			
0,1	0,2	0,4	260
Старост ≥ 4 године и < 7 година (средњи одрасли)			
0,2	0,9	1,6	750
Старост ≥ 7 година и < 9 година (старији одрасли)			
0,1	0,4	0,7	220
Старост ≥ 9 година (стари)			
0,0	0,1	0,2	45

⁽¹⁾ Говеда старија од 36 мјесеци при редовном клању.
⁽²⁾ Говеда старија од 30 мјесеци пронађена угинула или усмрћена на посједу током превоза или у клаоници (угинућа).
⁽³⁾ Говеда старија од 30 мјесеци која се отежано крећу, залегле животиње, које не могу устати или ходати без помоћи, говеда старија од 30 мјесеци присилно заклана или с уоченим промјенама током *ante mortem* прегледа (клање ради повреда или присилно клање).
⁽⁴⁾ Говеда старија од 30 мјесеци која показују промјене у понашању или клиничке знакове ГСЕ-а (клинички сумњива).

Таблица 2.

Циљни бодови за различите величине популације одраслих говеда у земљи или регији

Циљни бодови за земљу или регију		
Величина популације одраслих говеда (старост 24 мјесеца и више)	Надзор врсте А	Надзор врсте Б
> 1 000 000	300 000	150 000
900 001 - 1 000 000	214 600	107 300
800 001 - 900 000	190 700	95 350
700 001 - 800 000	166 900	83 450
600 001 - 700 000	143 000	71 500
500 001 - 600 000	119 200	59 600
400 001 - 500 000	95 400	47 700
300 001 - 400 000	71 500	35 750
200 001 - 300 000	47 700	23 850
100 001 - 200 000	22 100	11 500
90 001 - 100 000	19 900	9 950
80 001 - 90 000	17 700	8 850
70 001 - 80 000	15 500	7 750
60 001 - 70 000	13 000	6 650
50 001 - 60 000	11 000	5 500
40 001 - 50 000	8 800	4 400
30 001 - 40 000	6 600	3 300
20 001 - 30 000	4 400	2 200
10 001 - 20 000	2 100	1 050
9 001 - 10 000	1 900	950
8 001 - 9 000	1 600	800
7 001 - 8 000	1 400	700
6 001 - 7 000	1 200	600
5 001 - 6 000	1 000	500
4 001 - 5 000	800	400
3 001 - 4 000	600	300
2 001 - 3 000	400	200
1 001 - 2 000	200	100

4. Одређивање специфичних циљева

У оквиру сваке од горе наведене потпопулације у земљи или подручју, могу се циљано одредити говеда која су увезена из земаља или подручја у којима је утврђен ГСЕ и говеда која су конзумирала потенцијално контаминирану храну за животиње из земаља или подручја у којима је утврђен ГСЕ.
5. Модел за надзирање ГСЕ-а

¹ Задата преваленција се користи ради одређивања броја узорака циљаних тачака. Ако је стварна преваленција већа од одабране задате преваленције, велика је вјероватност да ће се претраживањем утврдити болест.

- У сврху оцјене присутности/преваленције ГСЕ-а може се користити BSuVrE моделом или другом методом заснованој на BSuVrE моделу.
6. Одржавање надзирања
- Када се постигну циљне тачке, а у сврху наставка одређивања статуса земље или подручја контролисаног ГСЕ ризика или занемаривог ГСЕ ризика, надзирање се може свести на надзирање типа Б (уз услов да сви други показатељи остану позитивни). Међутим, ради наставка удоваљавања захтјевима одређеним у овом поглављу, даље годишње надзирање мора укључивати барем три од четири прописане потпопулације. Надаље, сва говеда клинички сумњива на заразу са ГСЕ-ом прегледавају се без обзира на број накупљених тачака. Годишње надзирање у земљи или подручју након постизања тражених циљних тачака не може бити мање од количине тражене за једну седмину укупног надзирања типа Б.

АНЕКС III СИСТЕМ ПРАЋЕЊА ПОГЛАВЉЕ А I - ПРАЋЕЊЕ КОД ГОВЕДА

1. Уопштено
Праћење код говеда спроводи се у складу са лабораторијским методама одређеним у Анексу X, Поглавље Ц, тачка 3.1. подтачка б) овог Правилника.
2. Праћење животиња заклањаних за исхрану људи:
 - 2.1. Сва говеда старија од 24 мјесеца тестирају се на ГСЕ када се подвргавају:
 - присилном клању у складу са тачком а) Поглавље VI, Одјељак I, Анекса III Правилника о хигијени хране животињског поријекла ("Службени гласник БиХ", бр. 103/12, 28/14 и 87/15), или
 - *ante mortem* прегледу с напоменама о несрећама или озбиљним физиолошким и функционалним проблемима, или знаковима у складу са тачком 2. Дио Б, Поглавље II, Одјељак I, Анекса I Правилника о службеним контролама производа животињског поријекла.
 - 2.2. Сва здрава говеда старија од 30 мјесеци која се уобичајено кољу за исхрану људи, морају се тестирати на ГСЕ.
3. Праћење код животиња које нису заклане за исхрану људи:
 - 3.1. Сва говеда старија од 24 мјесеца која су угинула или усмрћена, али нису:
 - усмрћена у оквиру епидемије, као што је епидемија слинавке и шапа,
 - заклана за исхрану људи, морају се тестирати на ГСЕ.
 - 3.2. Канцеларија, уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ, може одлучити о одступању од одредаба подтачке 3.1. ове тачке, у удаљеним подручјима с малом густином животиња, гдје сакупљање угиналних животиња није организовано. То одступање не смије обухватати више од 10% популације говеда у земљи.
4. Праћење код других животиња
Поред тестирања наведеног у горњим тачкама 2. до 3. овог Дијела могу се тестирати и друга говеда, посебно ако те животиње потичу из земаља с домаћим случајем ГСЕ-а, хранене су потенцијално контаминираним храном за животиње или ако потичу од женки заражених ГСЕ-ом.
5. Мјере након тестирања

- 5.1. Ако је животиња заклана за исхрану људи одабрана за тестирање на ГСЕ, ознака здравствене исправности предвиђена у Одјељку I, Поглавље III, Анекса I, Правилника о службеним контролама производа животињског поријекла, не смије се ставити на труп те животиње док се не добије негативан резултат на брзи тест.
- 5.2. Мјеродавни ветеринарски инспектор може одобрити одступање од одредби из подтачке 5.1. ове тачке у случајевима кад се у клаоници примјењује службени систем којим се обезбјеђује да ниједан дио прегледане животиње која носи ознаку здравствене исправности неће изаћи из клаонице док се не добије негативан резултат на брзи тест.
- 5.3. Сви дијелови тијела животиње која је тестирана на ГСЕ, укључујући кожу, морају се задржати под службеном контролом док се не добије негативан резултат на брзи тест, осим ако су збринуте у складу са чланом 14. тачка а) или тачка б) Одлуке о нуспроизводима или осим ако се масти животиње прерађују у складу са Правилником о утврђивању ветеринарско-здравствених услова за одлагање, коришћење, сакупљање, превоз, идентификацију и слједивост, регистрацију и одобравање погона, стављање на тржиште, увоз, транзит и извоз нуспроизвода животињског поријекла и њихових производа који нису намијењени исхрани људи ("Службени гласник БиХ", број 30/12, у даљем тексту: Правилником о утврђивању ветеринарско-здравствених услова за нуспроизводе) и користе у складу са чланом 14. тачка е) Одлуке о нуспроизводима или се користе за производњу добијених производа из члана 37. Одлуке о нуспроизводима.
- 5.4. Сви дијелови тијела животиње која даје позитиван или нејасан налаз на брзи тест, укључујући кожу, морају се збринуте у складу са чланом 14. тачка а) или тачка б) Одлуке о нуспроизводима, осим материјала који се задржава у вези с евиденцијом предвиђеном у Поглављу Б, Дијела III овог Анекса те осим масти добијених од тог тијела, под условом да су те масти прерађене у складу са Правилником о утврђивању ветеринарско-здравствених услова за нуспроизводе и да се користе у складу са чланом 14. тачка е) Одлуке о нуспроизводима или се користе за производњу добијених производа из члана 37. Одлуке о нуспроизводима.
- 5.5. Ако животиња, заклана за исхрану људи, даје позитиван или нејасан резултат на брзи тест, у складу са подтачком 5.4. ове тачке, уништава се барем један труп који је на истој линији клања био непосредно испред та два трупа која су била непосредно иза животиње која је дала позитиван или нејасан резултат.
Одступајући од првог става ове тачке, мјеродавни ветеринарски инспектор може одлучити да уништи наведене трупове само ако се потврдним тестирањем из Анекса X, Поглавље Ц, тачка 3.1. подтачка б) овог Правилника потврди да је резултат на брзи тест позитиван или нејасан.
- 5.6. Мјеродавни ветеринарски инспектор може одступити од одредаба из тачке 5.5. у случајевима кад се у клаоници примјењује систем који спречава контаминацију међу труповима.
6. *Ревизија годишњих програма праћења у односу на ГСЕ (програми праћења ГСЕ-а), како је предвиђено чланом 7. став (3) овог Правилника:*
 - 6.1. Захтјев за ревизију годишњег програма праћења ГСЕ-а који Канцеларија доставља Међународној организацији

за здравље животиња мора sadržavati најмање следеће:

- a) информације о систему годишњег праћења ГСЕ-а који се спроводио у претходном шестогодишњем периоду на подручју земље, укључујући детаљну документацију којом се доказује задовољавање епидемиолошких критеријума утврђених у подтачки 6.2. ове тачке;
- б) информације о систему идентификације и слединости говеда, како је наведено у члану 7. став (3) тачка б) овог Правилника, који се спроводио у претходном шестогодишњем периоду на подручју, укључујући детаљан опис функционисања компјутеризоване базе података како је наведено у члану 9. Правилника о означавању животиња;
- ц) информације о забранама у вези са храњењем животиња у претходном шестогодишњем периоду на подручју земље, укључујући детаљан опис спровођења забране храњења домаћих животиња бјеланчевинама поријеклом од сисара, како је наведено у члану 7. став (3) тачка (ц) овог Правилника, укључујући програм узорковања те број и врсту установљених повреда забране као и резултате даљег праћења;
- д) детаљан опис предложеног ревидираног програма праћења ГСЕ-а, у којем је наведено и географско подручје у којем се програм треба спроводити као и опис подгрупа говеда које ће бити обухваћене ревидираним програмом праћења ГСЕ-а, укључујући старосне границе и број узорака за испитивање;
- е) исход свеобухватне анализе ризика којом се доказује да се ревидираним програмом праћења ГСЕ-а обезбјеђује заштита здравља људи и животиња. Анализа ризика мора укључити и анализу родне кохорте или друга битна истраживања којима је циљ доказати да су се мјере за смањење ризика од ТСЕ, укључујући забрану храњења како је наведено у члану 7. став (3) тачка ц) овог Правилника, спроводиле на дјелотворан начин.

6.2. Епидемиолошки критеријуми

Захтјеви за ревизију програма праћења ГСЕ-а уз испуњавање услова утврђених у члану 7. Став (3) тачке а), б) и ц) овог Правилника, морају sadržavati следеће епидемиолошке критеријуме:

- a) за период од најмање шест узастопних година од дана примјене програма тестирање ГСЕ-а, како је наведено, у члану 7. став (3) тачка б) овог Правилника:
- или
- просјечно смањење годишње стопе појављивања нових случајева ГСЕ-а запажено у популацији одраслих говеда (изнад 24 мјесеца старости) било је изнад 20% и укупан број стопе захваћене ГСЕ-ом рођене након почетка примјене потпуне забране храњења домаћих животиња бјеланчевинама поријеклом од сисара, како је наведено у члану 7. став (3) тачка ц) овог Правилника, није био већи од 5% укупног броја потврђених случајева ГСЕ-а;

или

- годишња стопа појављивања ГСЕ-а запажена у популацији одраслих говеда (изнад 24 мјесеца старости) била је стално испод 1/100 000;

или

- ако је популација одраслих говеда (изнад 24 мјесеца старости) мања од 1 000 000 животиња, кумулативни број потврђених случајева ГСЕ био је стално испод пет;

- б) након шестогодишњег периода наведеног у подтачки (а) ове тачке нема показатеља да се епидемиолошка ситуација у вези са ГСЕ-ом погоршава.

II - ПРАЋЕЊЕ ОВАЦА И КОЗА

1. Уопштено
Системско праћење оваца и коза спроводи се у складу са лабораторијским методама одређеним у Анексу X, Поглавље Ц, тачка 3.2. подтачка (б) овог Правилника.
2. Праћење оваца и коза које су заклане за исхрану људи
 - a) Уколико популација женки оваца и припуштених шилежица прелази 750 000 животиња, мора се тестирати најмањи годишњи узорак од 10 000 оваца закланих за исхрану људи, у складу са правилима за узорковање одређеним тачком 4. овог Дијела;
 - б) Уколико популација ојарених и припуштених коза прелази 750 000 животиња, мора се тестирати годишње најмање 10 000 коза закланих за исхрану људи у складу са правилима за узорковање одређеним тачком 4. овог Дијела;
 - ц) Уколико постоје потешкоће у прикупљању довољног броја здравих закланих оваца или коза како би се постигао минимални број узорака из подтачка а) и б) ове тачке, Канцеларија уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ, може одабрати замјену максимално 50% минималног броја узорака тестирањем угинулих оваца или коза старијих од 18 мјесеци у односу један на један, с тим да се тај број додаје минималном броју узорака одређеног у тачки 3. овог Дијела. Надаље, Канцеларија уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ, може одредити замјену максимално 10% минималног броја узорака на начин да се тестирају овце или козе старије од 18 мјесеци у односу један на један, усмрћене у оквиру искорјењивања болести.
3. Праћење оваца и коза које нису заклане ради исхране људи
Тестирање се мора провести, у складу са правилима за узорковање одређеним тачком 4. овог дијела и минималним бројем узорака из Таблице А и Таблице Б ове тачке, на овцама и козама које су угинуле или су усмрћене, али нису:
 - усмрћене у оквиру искорјењивања болести, или
 - заклане ради исхране људи.

Таблица А

Популација оваца и припуштених шилежица у земљи	Минимални број узорака угинулих оваца (1)
> 750 000	10 000
100 000 - 750 000	1 500
40 000 - 100 000	100% do 500
< 40 000	100% do 100

(1) Минимални број узорака одређен је на начин да је узета у обзир величина популације оваца у земљи и намијењене су постизању остваривих циљева.

Таблица Б

Популација ојарених и припуштених коза у земљи	Минимални број узорка утинутих коза (1)
> 750 000	10 000
250 000 - 750 000	1 500
40 000 - 250 000	100% до 500
< 40 000	100% до 100

(1) Минимални број узорка одређен је на начин да је узета у обзир величина популације коза у земљи и намијењене су постизању остваривих циљева.

4. Правила узорковања примјењива на животиње наведене у тачкама 2. и 3.

Животиње морају бити старије од 18 мјесеци или имати више од два трајна сјекутића која су пробила кроз десни. Старост животиња процјењује се на основу прегледа зубала, видљивих знакова зрелости или било којег другог поузданог податка.

Одабир узорка одређује се у сврху избјегавања превелике заступљености било које скупине с обзиром на поријекло, старост, врсту, тип производње или било које друге карактеристике.

Узорковање мора бити репрезентативно за свако подручје и сезону. Избјегава се вишеструко узорковање у истом стаду, кад год је могуће. Програмима праћења настоји се постићи, кад год је могуће, да предмет тестирања на ТСЕ током узастопних година узорковања буду сви службено регистровани посједи с више од 100 животиња и они на којима никада нису откривени случајеви ТСЕ-а.

Мора се успоставити систем за провјеру циљане или друге основе ради онемогућавања избјегавања узорковања животиња.

Канцеларија, уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ, може одлучити о одступању од узорковања удаљених подручја с ниском густином животиња, гдје није организовано сакупљање мртвих животиња. Одступање не покрива више од 10% популације оваца и коза у земљи.

5. Праћење на посједима на којима се примјењују мјере контроле и искорјењивања ТСЕ-а

Животиње старије од 18 мјесеци које су усмрћене ради уништавања у складу са Анексом VII Поглавље Б, Дио 2. тачка 2.2.1. и тачка 2.2.2. подтачке б) или ц), тестирају се на присутност ТСЕ-а у складу са лабораторијским методама и протоколима одређеним у Анексу X, Поглавље Ц, Дио 3. тачка 3.2. подтачка б) овог Правилника, на основу одабира једноставног случајног узорка, у складу са величином узорка одређеном у следећој табелици.

Број животиња у стаду старијих од 18 мјесеци које су усмрћене ради уништавања	Минимална величина узорка
70 или мање	Све одговарајуће животиње
80	68
90	73
100	78
120	86
140	92
160	97
180	101
200	105
250	112
300	117
350	121
400	124
450	127
500 или више	150

6. Праћење осталих животиња

Уз програме праћења наведене у тачкама 2. 3. и 4 овог Дијела, Канцеларија у сарадњи с мјеродавним органима из члана 4. овог Правилника, може спроводити и праћење других животиња, посебно:

- животиња које се користе за производњу млијека,
- животиња које потичу из земаља с домаћим случајевима ТСЕ-а,
- животиња које су конзумирале потенцијално контаминирану храну за животиње,
- животиња рођених или поријеклом од женки заражених ТСЕ-ом.

7. Мјере након тестирања оваца и коза

7.1. Овце или козе заклане за исхрану људи, тестиране на ТСЕ у складу са тачком 2. овог Дијела, њихови трупови не означавају се здравственом ознаком предвиђеном у Анексу I, Одјелак I, Поглавље III, Правилника о службеним контролама производа животињског поријекла, до добијања негативног резултата на брзом тесту.

7.2. Мјеродавни ветеринарски инспектор може одступити од подтачке 7.1. ове тачке, ако је у клаоници успостављен систем који су одобрила мјеродавни органи ентитета и Брчко Дистрикта БиХ, којим је обезбијеђено праћење свих дијелова животиње и да ниједан дио тестиране животиње која носи здравствену ознаку не може напустити клаоницу до добијања негативног резултата брзог теста.

7.3. Сви дијелови тијела тестиране животиње, укључујући кожу, морају се задржати под службеном контролом док се не добије негативан резултат на брзи тест, осим ако су збринуте у складу са чланом 14. тачка а) или тачка б) Одлуке о нуспроизводима или осим ако се масти животиње прерађују у складу с Правилником о утврђивању ветеринарско-здравствених услова за нуспроизводе и користе у складу са чланом 14. тачка е) Одлуке о нуспроизводима или се користе за производњу добијених производа из члана 37. Одлуке о нуспроизводима.

7.4. Сви дијелови тијела животиње која даје позитиван резултат на брзи тест, укључујући кожу, морају се збринуте у складу са чланом 14. тачка а) или тачка б) Одлуке о нуспроизводима, осим материјала који се задржава у вези са евиденцијом из Поглавља Б, Дијела III овог Анекса те осим прерађених масти добијених од тог тијела под условом да су те масти прерађене у складу са Правилником о утврђивању ветеринарско-здравствених услова за нуспроизводе или се користе за производњу добијених производа из члана 37. Одлуке о нуспроизводима.

8. Генотипизација

8.1. Генотип бјеланчевине приона за кодоне 136, 154 и 171 мора бити одређен за сваки позитиван случај ТСЕ код овце. ТСЕ случајеви утврђени код оваца с генотипима који кодирају аланин на оба алела на кодону 136, аргинин на оба алела на кодону 154 и аргинин на оба алела на кодону 171 морају се одмах пријавити, у складу са посебним прописима који регулишу ову област. Уколико је ТСЕ позитиван случај атипичан случај гребежа оваца, одређује се генотип бјеланчевине приона за кодон 141.

8.2. Уз генотипизоване животиње у складу са подтачком 8.1. ове тачке, одређује се генотип бјеланчевине приона за кодоне 136, 141, 154 и 171 на минималном узорку оваца. У случају кад је у популацији одраслих оваца више од од 750 000 животиња, минимални се узорак састоји од најмање 600 животиња а кад је популација животиња

испод наведеног броја, минимални узорак састоји се од најмање 100 животиња. Узорци се могу одабрати од животиња закланих за исхрану људи, од животиња угуинулих на посједу или од живих животиња. Узорак треба бити репрезентативан за читаву популацију оваца.

III - СИСТЕМ ПРАЋЕЊА КОД ОСТАЛИХ ВРСТА ЖИВОТИЊА

Канцеларија, у сарадњи с мјеродавним органима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ, може на добровољној основи спроводити праћење ТСЕ-а код других врста животиња осим говеда, оваца и коза.

ПОГЛАВЉЕ Б ЗАХТЈЕВИ У ВЕЗИ С ПРИЈАВЉИВАЊЕМ И ЕВИДЕНТИРАЊЕМ I - ЗАХТЈЕВИ

Подаци које су мјеродавни органи ентитета и Брчко Дистрикта БиХ дужни да доставе Канцеларији у својим годишњим извјештајима предвиђеним у члану 7. став (5) овог Правилника:

1. Број сумњивих случајева који су под службеним ограничењима кретања у складу са чланом 14. ст. (1), (2), (3) и (4) овог Правилника, по врсти животиња.
2. Број сумњивих случајева који су подвргнути лабораторијским претрагама у складу с чланом 14. став (5) овог Правилника, по животињским врстама, укључујући резултате брзих тестова и потврдних тестова (број позитивних и негативних), и у вези с говедима, старосну расподелу свих тестираних животиња. Старосну расподелу потребно је груписати кад је то могуће како слиједи: "до 24 мјесеца", расподела по 12 мјесеци, од 24 до 155 мјесеци те "преко 155 мјесеци" старости.
3. Број стада у којима су сумњиви случајеви оваца и коза пријављени и истражени у складу са чланом 14. ст. (1), (2), (3), (4) и (5) овог Правилника.
4. Број говеда тестираних у оквиру сваке субпопулације наведене у Поглављу А, Дијелу I, тачкама 2.1., 2.2., 2.3., 3.1. и 4. овог Анекса. Наводи се метода одабирања узорака, резултати брзих и потврдних тестова те старосна расподела тестираних животиња груписаних како је наведено у тачки 2. овог Дијела.
5. Број оваца и коза и стада испитаних у оквиру сваког дијела популације наведене у Поглављу А, Дијелу II, тач. 2. 3. и 5. овог Анекса, заједно с методом одабирања узорака и резултатима брзих претрага као и потврдних тестова.
6. Географска проширеност, укључујући државу поријекла, ако то није Босна и Херцеговина, позитивних случајева ТСЕ-а и гребежа. Наводи се година, а гдје је то могуће и мјесец рођења за сваки случај ТСЕ-а у говеда, оваца и коза. Наводе се случајеви ТСЕ-а који се сматрају атипичним. За случајеве гребежа обавјештава се о резултатима примарног и секундарног молекуларног тестирања, из Анекса X, Поглавља Ц, тачка 3.2. подтачка (ц) овог Правилника, ако је примјерено.
7. Код других животиња, осим говеда, оваца и коза, број узорака и потврђених случајева ТСЕ-а, по врсти.
8. Генотип и, ако је могуће раса, сваке овце која је пронађена да је позитивна на ТСЕ и од које је узет узорак у складу са Поглављем А, Дио II, тачка 8.1.

или од које је узет узорак у складу с Поглављем А, Дио II, тачка 8.2. овог Анекса.

II - ЕВИДЕНЦИЈЕ

1. Мјеродавни органи из члана 4. тач. а), б) и ц) овог Правилника седам година чувају евиденцију информација из Дијела I овог Поглавља.
2. Лабораторија која обавља тестирања мора седам година чувати све евиденције о тестирању, посебно лабораторијске дневнике и, ако је то примјерено, парафинске блокове и фотографије обојених препарата морданог ткива (Western blot тестова).

АНЕКС IV ХРАЊЕЊЕ ЖИВОТИЊА ПОГЛАВЉЕ I ПРОШИРЕЊА ЗАБРАНЕ НА КОЈЕ СЕ ОДНОСИ ЧЛАН 9. СТАВ (1) ОВОГ ПРАВИЛНИКА

У складу са чланом 9. став (2) овог Правилника забрана из члана 9. став (1) овог Правилника проширује се на храњење:

- а) преживара дикалцијум фосфатом и трикалцијум фосфатом животињског поријекла те крмним смјесама које садрже те производе;
- б) непреживара из узгоја, осим крзнара:
 - (I) прерађеним животињским бјеланчевинама;
 - (II) колагеном и желатином који потиче од преживара;
 - (III) производима од крви;
 - (IV) хидролизованим бјеланчевинама животињског поријекла;
 - (V) дикалцијум фосфатом и трикалцијум фосфатом животињског поријекла;
 - (VI) храном за животиње која садржи производе наведене у тачкама од (I) до (V).

ПОГЛАВЉЕ II ОДСТУПАЊА ОД ЗАБРАНА ПРЕДВИЂЕНИХ У ЧЛАНУ 9. СТАВ (1) ОВОГ ПРАВИЛНИКА И ПОГЛАВЉУ I ОВОГ АНЕКСА

У складу са чланом 9. став (3) овог Правилника, забране предвиђене у члану 9. став (1) и Поглављем I Анекса IV овог Правилника не примјењују се на храњење:

- а) преживара:
 - (I) млијеком, производима на бази млијека, производима добијеним од млијека, колострумом и производима од колострума;
 - (II) јајима и производима од јаја;
 - (III) колагеном и желатином добијеним од непреживара;
 - (IV) хидролизованим бјеланчевинама добијеним од:
 - дијелова непреживара или
 - крзна и коже преживара;
 - (V) крмним смјесама које садрже производе наведене у алинејама (I) до (IV) ове тачке;
- б) непреживара из узгоја сљедећим крмивима и крмним смјесама:
 - (I) хидролизованим бјеланчевинама добијеним од дијелова непреживара или од крзна и коже преживара;
 - (II) риблим брашном и крмним смјесама које садрже риблије брашно, које су произведене, стављене на тржиште и коришћене у складу са општим условима прописаним у Анексу IV, Поглављу III и посебним условима

- прописаним у Анексу IV, Поглављу IV, Одјељак А овог Правилника;
- (III) дикалцијум фосфатом и трикалцијум фосфатом животињског поријекла и крмним смјесама које садрже такве фосфате који су произведени, стављени на тржиште и коришћени у складу са општим условима прописаним у Анексу IV, Поглавље III овог Правилника и посебним условима прописаним у Анексу IV, Поглавље IV, Одјељак Б овог Правилника;
- (IV) производима од крви добијеним од непреживара и крмним смјесама које садрже такве производе од крви који су произведени, стављени на тржиште и коришћени у складу са општим условима прописаним у Анексу IV, Поглавље III овог Правилника и посебним условима прописаним у Анексу IV, Поглавље IV, Одјељак Ц овог Правилника;
- ц) животиња аквакултуре, следећим крмивима и крмним смјесама:
- (I) прерађеним животињским бјеланчевинама добијеним од непреживара, осим рибљим брашном и прерађеним животињским бјеланчевинама добијеним од инсеката из узгоја, и крмним смјесама које садржавају такве прерађене животињске бјеланчевине које су произведене, стављене на тржиште и коришћене у складу са општим условима прописаним у Анексу IV Поглавље III овог Правилника и посебним условима прописаним у Анексу IV, Поглавље IV, Одјељак Д овог Правилника;
- (II) прерађеним животињским бјеланчевинама добијеним од инсеката за узгој и крмним смјесама које садржавају такве прерађене животињске бјеланчевине, које су произведене, стављене на тржиште и коришћене у складу са општим условима прописаним у Анексу IV, Поглавље III и посебним условима прописаним у Анексу IV, Поглавље IV, Одјељак Ф овог Правилника;
- д) необдијених преживара млијечним замјеницама које садрже рибље брашно и које су произведене, стављене на тржиште и коришћене у складу са посебним условима прописаним у Анексу IV, Поглавље IV, Одјељак Е овог Правилника;
- е) животиња из узгоја крмивима биљног поријекла и крмним смјесама које садрже таква крмива контаминирана незнатним количинама честица кости добијених од недозвољених животињских врста. Босна и Херцеговина може користити ово одступање само ако је претходно спровела процјену ризика која је потврдила да је ризик за здравље животиња занемарив. Ова процјена ризика мора садржавати најмање следеће:
- ниво контаминације;
 - врсту и извор контаминације;
 - намјеравану употребу контаминираних хране за животиње.

ПОГЛАВЉЕ III ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ПРИМЈЕНУ ОДРЕЂЕНИХ ОДСТУПАЊА ПРЕДВИЂЕНИХ У ПОГЛАВЉУ II ОВОГ АНЕКСА

Одјељак А ПРЕВОЗ КРМИВА И КРМНИХ СМЈЕСА НАМИЈЕЊЕНИХ ХРАЊЕЊУ НЕПРЕЖИВАРА ИЗ УЗГОЈА

1. Следећи производи за храњење непреживара из узгоја морају се превозити у возилима и контејнерима који се не користе за превоз хране за животиње, која је намијењена за преживаре:
 - а) прерађене животињске бјеланчевине у расутом стању, укључујући рибље брашно, добијене од непреживара;
 - б) дикалцијум фосфат и трикалцијум фосфат животињског поријекла у расутом стању;
 - ц) производи од крви добијени од непреживара у расутом стању;
 - д) крмне смјесе у расутом стању које садрже крмива наведена у тачкама а), б) и ц) тачке 1. овог Одјељка.

Евиденције с детаљним подацима о врсти превезених производа морају бити доступне Канцеларији и мјеродавним органима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ најмање двије године.
2. Одступајући од тачке 1. овог Одјељка, возила и контејнери, који су претходно коришћени за превоз производа наведених у тој тачки, могу се касније користити за превоз хране за животиње намијењене преживарима, под условом да су претходно очишћени како би се избјегла међусобна контаминација, у складу са документованим поступком који је претходно одобрила Канцеларија у сарадњи с мјеродавним органима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ. Сваку употребу таквог поступка потребно је навести у документацији која мора бити доступна Канцеларији и мјеродавним органима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ најмање двије године.
3. Прерађене животињске бјеланчевине у расутом стању, осим рибљег брашна, добијене од непреживара и крмне смјесе у расутом стању, које садржавају такве прерађене животињске бјеланчевине, морају се превозити у возилима и контејнерима који се не користе за превоз хране за животиње, намијењене непреживарима из узгоја који нису животиње аквакултуре.
4. Одступајући од тачке 1. овог Одјељка, возила и контејнери који су претходно коришћени за превоз производа наведених у тој тачки, могу се касније користити за превоз хране за животиње намијењене непреживарима из узгоја, осим животиња аквакултуре, под условом да су претходно очишћени како би се избјегла међусобна контаминација, у складу са документованим поступком који је претходно одобрила Канцеларија у сарадњи с мјеродавним органима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ. Сваку употребу таквог поступка потребно је навести у документацији која мора бити доступна Канцеларији и мјеродавним органима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ најмање двије године.

Одјељак Б
ПРОИЗВОДЊА КРМНИХ СМЈЕСА ЗА ХРАЊЕЊЕ
НЕПРЕЖИВАРА ИЗ УЗГОЈА

1. Крмне смјесе намијењене храњењу непреживара из узгоја и оне које садрже сљедећа крмива, морају се производити у објектима у којима се не производе крмне смјесе за преживаре и које су одобрене од стране мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ:

- а) рибље брашно;
 - б) дикалцијум и трикалцијум фосфат животињског поријекла;
 - ц) производи од крви добијени од непреживара.
2. Одступајући од тачке 1. овог Одјељка, производња крмних смјеса за преживаре, у објектима који такође производе крмне смјесе за непреживаре из узгоја које садрже производе наведене у тој тачки, може бити одобрена од стране мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ, након инспекцијског прегледа на лицу мјеста и уз обавезно извјештавање Канцеларије, ако су испуњени сљедећи услови:

- а) крмне смјесе намијењене за преживаре морају се производити и држати, током складиштења, превоза и паковања, у објектима који су физички одвојени од оних објеката у којима се производе и држе крмне смјесе за непреживаре;
 - б) евиденције о детаљним подацима о куповини и употреби производа наведених у тачки 1. овог Одјељка и продаји крмних смјеса које садрже те производе морају бити доступне Канцеларији и мјеродавним органима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ најмање пет година;
 - ц) мора се спроводити редовно узорковање и анализе крмних смјеса намијењених за преживаре како би се проверила одсутност недозвољених састојака животињског поријекла користећи аналитичке методе за одређивање састојака животињског поријекла за контролу хране за животиње како је наведено у Анексу VI Правилника о методама узорковања и аналитичким методама за спровођење службених контрола хране за животиње ("Службени гласник БиХ", број 65/13, у даљем тексту Правилник о методама узорковања); учесталост узорковања и анализа одређиће се на основу процјене ризика коју спроводи субјекат у пословању с храном за животиње/храном као дио поступака који се заснивају на начелима анализе ризика и критичним контролним тачкама (НАССР); резултати таквог узорковања и анализа морају бити доступни Канцеларији и мјеродавним органима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ најмање пет година.
3. Одступајући од тачке 1. овог Одјељка, посебно одобрење за производњу потпуне хране за животиње од крмних смјеса које садрже производе наведене у тој тачки, не захтијева се за произвођаче, за властите потребе, који испуњавају сљедеће услове, уз обавезно извјештавање Канцеларије:
- а) морају бити регистровани од мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ за производњу потпуне хране за животиње од крмних смјеса које садржавају производе наведене у тачки 1;

- б) морају држати само непреживаре;
- ц) све крмне смјесе, које садржавају рибље брашно, које се користе у производњи потпуне хране за животиње, морају садржавати мање од 50% сирових бјеланчевина;
- е) све крмне смјесе које садржавају дикалцијум фосфат и трикалцијум фосфат животињског поријекла и које се користе у производњи потпуне хране за животиње, морају садржавати мање од 10% укупног фосфора;
- ф) све крмне смјесе које садрже производе од крви добијене од непреживара које се користе у производњи потпуне хране за животиње, морају садржавати мање од 50% сирових бјеланчевина.

Одјељак Ц
УВОЗ КРМИВА И КРМНИХ СМЈЕСА
НАМИЈЕЊЕНИХ ХРАЊЕЊУ НЕПРЕЖИВАРА ИЗ
УЗГОЈА ОСИМ КРЗНАРА

Прије пуштања у слободан промет у Босни и Херцеговини, увозници морају обезбиједити да се свака пошиљка сљедећих крмива и крмних смјеса, која је намијењена храњењу непреживара из узгоја, осим крзнара, у складу са Поглављем II овог Анекса, анализира у складу са аналитичким методама за одређивање састојака животињског поријекла за контролу хране за животиње из Анекса VI Правилника о методама узорковања, како би се проверила одсутност недозвољених састојака животињског поријекла:

- а) прерађених животињских бјеланчевина добијених од непреживара, укључујући рибље брашно и прерађене животињске бјеланчевине добијене од инсеката из узгоја;
- б) производа од крви, добијених од непреживара;
- ц) крмних смјеса које садрже крмива из тачки а) и б) овог Одјељка.

Одјељак Д
КОРИШЋЕЊЕ И СКЛАДИШТЕЊЕ ХРАНЕ ЗА
ЖИВОТИЊЕ НАМИЈЕЊЕНЕ ХРАЊЕЊУ
НЕПРЕЖИВАРА НА ПОСЈЕДИМА

1. Коришћење и складиштење сљедеће хране за животиње је забрањено на посједима на којима се узгајају животињске врсте којима таква храна није намијењена:
- а) прерађених животињских бјеланчевина, добијених од непреживара, укључујући рибље брашно и прерађене животињске бјеланчевине добијене од инсеката из узгоја;
 - б) дикалцијум и трикалцијум фосфата животињског поријекла;
 - ц) производа од крви добијених од непреживара;
 - д) крмних смјеса које садрже крмива из тачака а) до ц) овог Одјељка.
2. Одступајући од тачке 1. овог Одјељка, мјеродавни органи ентитета и Брчко Дистрикта БиХ могу одобрити коришћење и складиштење крмних смјеса из тачке 1. подтачке (д) овог Одјељка на посједима на којима се узгајају животињске врсте којима крмне смјесе нису намијењене, под условом да се на посједима спроводе мјере којима се спрјечава храњење животињских врста, којима такве крмне смјесе нису намијењене, тим крмним смјесама, уз обавезно извјештавање Канцеларије.

ПОГЛАВЉЕ IV ПОСЕБНИ УСЛОВИ ЗА ПРИМЈЕНУ ОДСТУПАЊА ИЗ ПОГЛАВЉА II ОВОГ АНЕКСА

Одјељак А

ПОСЕБНИ УСЛОВИ КОЈИ СЕ ПРИМЈЕЊУЈУ НА ПРОИЗВОДЊУ И КОРИШЋЕЊЕ РИБЉЕГ БРАШНА И КРМНИХ СМЈЕСА КОЈЕ САДРЖЕ РИБЉЕ БРАШНО НАМИЈЕЊЕНИХ ХРАЊЕЊУ НЕПРЕЖИВАРА ИЗ УЗГОЈА ОСИМ КРЗНАРА

Сљедећи посебни услови примјењују се на Производњу и коришћење риблиг брашна и крмних смјеса које садрже риблиг брашно, намијењених храњењу непреливара из узгоја, осим крзнара:

- а) риблиг брашно мора се производити у објектима за прераду који су намијењени искључиво за производњу производа добијених од:
 - (I) водених животиња, осим морских сисара;
 - (II) водених бескичмењака из узгоја, осим оних који су обухваћени дефиницијом "водених животиња" из члана 4. тачка j) Одлуке о нуспроизводима, или
 - (III) звездеча врсте *Asterias rubens*, прикупљених у производном подручју како је дефинисано у Анексу I, тачка 2.5. Правилника о хигијени хране животињског поријекла и разврстаних на одговарајући начин;
- б) Ријечи "риблиг брашно - није за храњење преливара осим неодбијених преливара" јасно су наведене у пратећем комерцијалном документу или здравственом сертификату из члана 22. став (2) Одлуке о нуспроизводима као и на ознаци риблиг брашна.

Ријечи "садржава риблиг брашно - није за храњење преливара" јасно су наведене на ознаци крмних смјеса, које садржавају риблиг брашно а намијењене су непреливарима из узгоја, осим крзнара.

Одјељак Б

ПОСЕБНИ УСЛОВИ КОЈИ СЕ ПРИМЈЕЊУЈУ НА КОРИШЋЕЊЕ ДИКАЛЦИЈУМ ФОСФАТА И ТРИКАЛЦИЈУМ ФОСФАТА ЖИВОТИЊСКОГ ПОРИЈЕКЛА И КРМНИХ СМЈЕСА, КОЈЕ САДРЖЕ ТАКВЕ ФОСФАТЕ, НАМИЈЕЊЕНИХ ХРАЊЕЊУ НЕПРЕЖИВАРА ИЗ УЗГОЈА, ОСИМ КРЗНАРА

- а) Ријечи "дикалцијум фосфат и трикалцијум фосфат животињског поријекла-није за храњење преливара" јасно су наведене у пратећем комерцијалном документу или здравственом сертификату из члана 22. став (2) Одлуке о нуспроизводима као и на ознаци дикалцијум фосфата и трикалцијум фосфата животињског поријекла.
- б) Ријечи "садржава дикалцијум фосфат и трикалцијум фосфат животињског поријекла-није за храњење преливара" јасно су наведене на ознаци крмних смјеса које садржавају дикалцијум фосфат и трикалцијум фосфат животињског поријекла.

Одјељак Ц

ПОСЕБНИ УСЛОВИ КОЈИ СЕ ПРИМЈЕЊУЈУ НА ПРОИЗВОДЊУ И КОРИШЋЕЊЕ ПРОИЗВОДА ОД КРВИ ДОБИЈЕНИХ ОД НЕПРЕЖИВАРА И КРМНИХ СМЈЕСА, КОЈЕ САДРЖЕ ТАКВЕ ПРОИЗВОДЕ, НАМИЈЕЊЕНИХ ХРАЊЕЊУ НЕПРЕЖИВАРА ИЗ УЗГОЈА, ОСИМ КРЗНАРА

Сљедећи посебни услови примјењују се на производњу и коришћење производа од крви добијених од непреливара и крмних смјеса које садрже такве производе, намијењених храњењу непреливара из узгоја осим крзнара:

- а) Крв намијењена производњи производа од крви мора потицати из клаоница у којима се не кољу преливари и које су регистроване од мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ као клаонице у којима се не кољу преливари. Одступајући од тог посебног услова, мјеродавни орган ентитета и Брчко Дистрикта БиХ може одобрити клање преливара у клаоници која производи крв непреливара намијењену за производњу производа од крви, за коришћење у храњењу непреливара из узгоја. То одобрење се може издати само ако је мјеродавни орган ентитета и Брчко Дистрикта БиХ задовољан, након инспекцијског прегледа, ефикасношћу мјера усмјерених на спрјечавање међусобне контаминације између крви преливара и непреливара, уз обавезно извјештавање Канцеларије. Те мјере укључују сљедеће минималне захтјеве:
 - (I) клање непреливара мора се спроводити на линијама које су физички одвојене од линија које се користе за клање преливара;
 - (II) објекти за сакупљање, складиштење, превоз и паковање крви поријеклом од непреливара морају бити физички одвојени од објеката за крв преливара;
 - (III) крв поријеклом од непреливара мора се редовно узорковати и анализирати на присутност бјеланчевина преливара. Аналитичка метода мора бити научно овјерена за ту намену. Учесталост узороковања и анализе одређују се на основу процјене ризика коју спроводи субјекат у пословању с храном за животиње/храном као дио поступака који се заснивају на начелима НАССР.

- б) крв намијењена за употребу у производњи производа од крви за непреливаре мора се превозити у објекат за прераду у возилима и контејнерима који су намијењени искључиво за превоз крви непреливара.

Одступајући од тог посебног услова, возила и контејнери, који су претходно коришћени за превоз крви добијене од преливара, могу се користити за превоз крви непреливара под условом да су претходно очишћени, како би се избјегла међусобна контаминација, у складу са документованим поступком, који је претходно одобрила Канцеларија у сарадњи с мјеродавним органима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ. Свака употреба таквог поступка мора бити наведена у документацији која мора бити доступна Канцеларији и мјеродавним органима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ најмање двије године.

- ц) Производи од крви производе се у погонима за прераду који искључиво прерађују крв непреживара и које је мјеродавни орган ентитета и Брчко Дистрикта БиХ регистровао као погоне који искључиво прерађују крв непреживара. Одступајући од тог посебног услова, мјеродавни орган ентитета и Брчко Дистрикта БиХ може одобрити производњу производа од крви за коришћење у храни за животиње за непреживаре из узгоја у објектима за прераду који прерађују крв преживара.

То одобрење може се издати само гдје је мјеродавни орган ентитета и Брчко Дистрикта БиХ задовољан, након инспекцијског прегледа ефикасношћу мјера, усмјерених на спрјечавање међусобне контаминације, уз обавезно извјештавање Канцеларије.

Те мјере укључују следеће минималне захтјеве:

- (I) производња производа од крви непреживара мора се обављати у затвореном систему који је физички одвојен од система за производњу производа од крви преживара;
 - (II) објекти за сакупљање, складиштење, превоз и паковање сировине у расутом стању и готових производа у расутом стању поријеклом од непреживара, морају бити физички одвојени од објеката у којима су сировине у расутом стању и готови производи у расутом стању поријеклом од преживара;
 - (III) мора се примјењивати редовни поступак усклађивања између преузете крви преживара и непреживара и одговарајућих производа од крви;
 - (IV) мора се спроводити редовно узорковање и анализе производа од крви поријеклом од непреживара како би се провјерила одсутност међусобне контаминације с производима од крви поријеклом од преживара користећи аналитичке методе за одређивање састојака животињског поријекла за контролу хране за животиње из Анекса VI Правилника о методама узорковања; учесталост узорковања и анализа морају бити одређени на основу процјене ризика коју спроводи субјекат у пословању с храном за животиње/храном као дио поступака који се заснивају на начелима анализе ризика и критичним контролним тачкама (НАССР); резултати таквог узорковања и анализа морају бити доступни Канцеларији и мјеродавним органима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ најмање пет година;
- д) Ријечи "производи од крви непреживара-није за храњење преживара" јасно су наведене у пратећем комерцијалном документу или здравственом сертификату, из члана 22. став (2) Одлуке о нуспроизводима као и на ознаци производа од крви добијених од непреживара. Ријечи "садржава производе од крви непреживара-није за храњење преживара" јасно су наведене на ознаци крмних смјеса које садржавају производе од крви добијене од непреживара.

Одјељак Д

ПОСЕБНИ УСЛОВИ КОЈИ СЕ ПРИМЈЕЊУЈУ НА ПРОИЗВОДЊУ И КОРИШЋЕЊЕ ПРЕРАЂЕНИХ ЖИВОТИЊСКИХ БЈЕЛАНЧЕВИНА ДОБИЈЕНИХ ОД НЕПРЕЖИВАРА, ОСИМ РИБЉЕГ БРАШНА И ОСИМ ПРЕРАЂЕНИХ ЖИВОТИЊСКИХ БЈЕЛАНЧЕВИНА ДОБИЈЕНИХ ОД ИНСЕКТА ИЗ УЗГОЈА И КРМНИХ СМЈЕСА, КОЈЕ САДРЖАВАЈУ ТАКВЕ БЈЕЛАНЧЕВИНЕ, НАМИЈЕЊЕНИХ ХРАЊЕЊУ ЖИВОТИЊА АКВАКУЛТУРЕ

Сљедећи посебни услови примјењују се на производњу и коришћење прерађених животињских бјеланчевина добијених од непреживара, осим рибљег брашна и осим прерађених животињских бјеланчевина добијених од инсеката из узгоја и крмних смјеса, које садржавају такве бјеланчевине, намијењених храњењу животиња аквакултуре:

- а) Нуспроизводи животињског поријекла намијењени производњи прерађених животињских бјеланчевина из овог Одјељка, морају потицати из:
 - (I) клаоница у којима се не кољу преживари и које су регистроване од мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ као клаонице у којима се не кољу преживари; или
 - (II) расјекаваоница у којима се не откоштава или не расијеца месо преживара и које су регистроване од мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ као расјекаваонице у којима се не откоштава или не расијеца месо преживара; или
 - (III) других објеката, осим оних из подтач. (I) или (II) ове тачке у којима се не манипулише производима од преживара и који су регистровани од мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ као објекти у којима се не манипулише производима од преживара.

Одступајући од тог посебног услова, мјеродавни орган ентитета и Брчко Дистрикта БиХ може одобрити клање преживара у клаоници у којој се производе нуспроизводи животињског поријекла, поријеклом од непреживара, намијењени производњи прерађених животињских бјеланчевина из овог Одјељка те манипулисање производима од преживара у расјекаваоници или другом објекту за производњу нуспроизвода животињског поријекла од непреживара намијењених производњи прерађених животињских бјеланчевина из овог Одјељка.

То одобрење може се издати само ако је мјеродавни орган ентитета и Брчко Дистрикта БиХ након инспекцијског прегледа увјерен да су мјере усмјерене на спрјечавање унакрсне контаминације нуспроизвода од преживара и непреживара ефикасне, уз обавезно извјештавање Канцеларије.

Те мјере укључују следеће минималне захтјеве:

- (I) клање непреживара мора се спроводити на линијама које су физички одвојене од линија које се користе за клање преживара;
- (II) производима од непреживара мора се манипулисати на производним линијама које су физички одвојене од оних на којима се манипулише производима од преживара;
- (III) објекти за сакупљање, складиштење, превоз и паковање нуспроизвода животињског поријекла, од непреживара, морају бити одвојени од објеката за нуспроизводе животињског поријекла од преживара;

- (IV) нуспроизводи животињског поријекла, поријеклом од непреживара, морају се редовно узорковати и анализирати да се открије присутност бјеланчевина преживара. Аналитичка метода мора бити научно потврђена за ту намјену. Учесталост узорковања и анализе одређују се на основу процјене ризика коју спроводи субјекат у пословању с храном за животиње/храном као дио поступака који се заснивају на начелима НАССР-а;
- б) Нуспроизводи животињског поријекла, поријеклом од непреживара, намијењени за коришћење у производњи прерађених животињских бјеланчевина из овог Одјелјка, морају се превозити у објекат за прераду у возилима и контејнерима који нису коришћени за превоз нуспроизвода животињског поријекла поријеклом од преживара. Одступајући од тог посебног услова они се могу превозити у возилима и контејнерима који су претходно коришћени за превоз нуспроизвода животињског поријекла, поријеклом од преживара, под условом да су та возила и контејнери претходно очишћени како би се избјегла међусобна контаминација, у складу са документованим поступком који је претходно одобрио мјеродавни орган ентитета и Брчко Дистрикта БиХ. Свака употреба таквог поступка мора бити наведена у документацији која мора бити доступна Канцеларији и мјеродавним органима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ најмање двије године.
- ц) Прерађене животињске бјеланчевине из овог Одјелјка производе се у погонима за прераду који су намијењени искључиво преради нуспроизвода животињског поријекла од непреживара, који потичу из клаоница, расјекаваоница или других објеката из тачке а) овог Одјелјка. Те погоне за прераду мјеродавни орган ентитета и Брчко Дистрикта БиХ региструје као погоне који искључиво прерађују нуспроизводе животињског поријекла од непреживара. Одступајући од тог посебног услова, мјеродавни орган ентитета и Брчко Дистрикта БиХ може одобрити производњу прерађених животињских бјеланчевина из овог Одјелјка у објектима за прераду, који прерађују нуспроизводе животињског поријекла од преживара. То одобрење се може издати само ако је мјеродавни орган ентитета и Брчко Дистрикта БиХ задовољан, након инспекцијског прегледа, ефикасношћу мјера, усмјерених на спрјечавање међусобне контаминације између прерађених животињских бјеланчевина од преживара и прерађених животињских бјеланчевина од непреживара, уз обавезно извјештавање Канцеларије. Те превентивне мјере морају укључивати следеће минималне захтјеве:
- (I) производња прерађених животињских бјеланчевина, добијених од преживара, мора се обављати у затвореном систему који је физички одвојен од система за производњу прерађених животињских бјеланчевина из овог Одјелјка;
- (II) држање нуспроизвода животињског поријекла, добијених од преживара, током складиштења и превоза у објектима који су физички одвојени од оних за нуспроизводе животињског поријекла добијене од непреживара;
- (III) држање прерађених животињских бјеланчевина, добијених од преживара, током складиштења и пакирања у објектима који су физички одвојени од оних за готове производе добијене од непреживара;
- (IV) мора се спроводити редовно узорковање и анализе прерађених животињских бјеланчевина из овог Одјелјка, како би се провјерила одсутност међусобне контаминације прерађеним животињским бјеланчевинама од преживара, користећи аналитичке методе за одређивање састојака животињског поријекла за контролу хране за животиње из Анекса VI Правилника о методама узорковања; учесталост узорковања и анализа одређују се на основу процјене ризика коју спроводи субјекат у пословању с храном за животиње/храном као дио поступака који се заснивају на начелима анализе ризика и критичним контролним тачкама (НАССР); резултати таквог узорковања и анализа морају бити доступни Канцеларији и мјеродавним органима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ најмање пет година;
- д) Крмне смјесе које садрже прерађене животињске бјеланчевине из овог Одјелјка морају се производити у објектима које је за ту намјену одобрио мјеродавни орган ентитета и Брчко Дистрикта БиХ и који су намијењени искључиво за производњу хране за животиње за животиње аквакултуре. Одступајући од тог посебног захтјева:
- (I) након директног инспекцијског прегледа мјеродавни орган ентитета и Брчко Дистрикта БиХ може одобрити производњу крмних смјеса које садржавају прерађене животињске бјеланчевине из овог Одјелјка, за животиње аквакултуре у објектима у којима се производе и крмне смјесе намијењене другим животињама из узгоја, осим крзнара, уз обавезно извјештавање Канцеларије, ако су испуњени следећи услови:
- крмне смјесе намијењене преживарима морају се производити и држати, током складиштења, превоза и паковања, у објектима који су физички одвојени од оних објеката у којима се производе и држе крмне смјесе за непреживаре;
 - крмне смјесе намијењене животињама аквакултуре морају се производити и држати, током складиштења, превоза и паковања, у објектима који су физички одвојени од оних објеката у којима се производе и држе крмне смјесе за друге непреживаре;
 - евиденције с детаљним подацима о куповини и употреби прерађених животињских бјеланчевина из овог Одјелјка и о продаји крмних смјеса које

- садрже такве бјеланчевине, морају бити доступне Канцеларији и мјеродавним органима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ најмање пет година;
- мора се спроводити редовно узорковање и анализе крмних смјеса намијењених животињама из узгоја, осим животиња аквакултуре, како би се провјерила одсутност недозвољених састојака животињског поријекла користећи аналитичке методе за одређивање састојака животињског поријекла за контролу хране за животиње из Анекса VI Правилника о методама узорковања; учесталост таквог узорковања и анализа се одређују на основу процјене ризика коју спроводи субјекат у пословању с храном за животиње/храном као дио поступака који се заснивају на начелима анализе ризика и критичним контролним тачкама (НАССР); резултати таквог узорковања и анализа морају бити доступни Канцеларији и мјеродавним органима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ најмање пет година;
- (II) посебно одобрење за производњу потпуне хране за животиње од крмних смјеса које садржавају прерађене животињске бјеланчевине из овог Одјељка не захтијева се за произвођаче за властите потребе који испуњавају следеће услове:
- мјеродавни орган ентитета и Брчко Дистрикта БиХ регистровао их је за производњу потпуне хране за животиње од крмних смјеса које садржавају прерађене животињске бјеланчевине, добијене од непреживара, осим рибљег брашна и осим прерађених животињских бјеланчевина добијених од инсеката из узгоја;
 - држе само животиње водене културе, те
 - крмне смјесе које садржавају прерађене животињске бјеланчевине из овог Одјељка, а користе се у њиховој производњи, садржавају мање од 50% сирових бјеланчевина.
- е) У пратећем комерцијалном документу или здравственом сертификату, из члана 22. став (2) Одлуке о нуспроизводима за прерађене животињске бјеланчевине из овог Одјељка, као и на ознаци производа, јасно је наведено следеће: "прерађене животињске бјеланчевине од непреживара-није за храњење животиња из узгоја, осим животиња аквакултуре и крзнара".
- Сљедеће ријечи јасно су наведене на ознаци крмних смјеса које садржавају прерађене животињске бјеланчевине из овог Одјељка: "садржава прерађене животињске бјеланчевине добијене од непреживара-није за храњење животиња из узгоја, осим животиња аквакултуре и крзнара".

Одјељак Е

ПОСЕБНИ УСЛОВИ КОЈИ СЕ КОРИСТЕ ЗА ПРОИЗВОДЊУ, СТАВЉАЊЕ НА ТРЖИШТЕ И КОРИШЋЕЊЕ МЛИЈЕЧНИХ ЗАМЈЕНИЦА КОЈЕ САДРЖЕ РИБЉЕ БРАШНО ЗА ХРАЊЕЊЕ НЕОДБИЈЕНИХ ЖИВОТИЊА ИЗ УЗГОЈА ВРСТЕ ПРЕЖИВАРА

Сљедећи посебни услови примјењују се на производњу, стављање на тржиште и коришћење млијечних замјеница које садрже рибље брашно за храњење неодбијених животиња из узгоја:

- а) рибље брашно, које се користи у млијечним замјеницама мора се производити у објектима за прераду који су намијењени искључиво за производњу производа добијених од:
 - (I) водених животиња, осим морских сисара;
 - (II) водених бескичмењака из узгоја, осим оних који су обухваћени дефиницијом "водених животиња" из члана 4. тачка j) Одлуке о нуспроизводима; или
 - (III) звјездача врсте *Asterias rubens* прикупљених у производном подручју како је дефинисано у тачки 2.5. Анекса I Правилника о хигијени хране животињског поријекла и разврстаних на одговарајући начин.
- Рибље брашно које се користи у млијечним замјеницама мора бити у складу са општим условима из Поглавља III овог Анекса.
- б) Ријечи "рибље брашно - није за храњење преживара осим неодбијених преживара" јасно су наведене у пратећем комерцијалном документу или здравственом сертификату из члана 22. став (2) Одлуке о нуспроизводима као и на ознаци рибљег брашна намијењеног употреби у млијечним заједницама.
- ц) коришћење рибљег брашна за неодбијене преживаре из узгоја дозвољено је само за производњу млијечних замјеница, дистрибуисаних у сувом облику и примијењених након отапања у задатој количини течности, намијењених храњењу неодбијених преживара као додатка или замјене за постколострално млијеко прије одбића;
- д) млијечне замјенице, које садржавају рибље брашно намијењено неодбијеним преживарима из узгоја, морају бити произведене у објектима који не производе друге крмне смјесе намијењене преживарима и које је у ту сврху одобрио мјеродавни орган ентитета и Брчко Дистрикта БиХ.

Одступајући од тог посебног услова, мјеродавни орган ентитета и Брчко Дистрикта БиХ може одобрити производњу других крмних смјеса за преживаре у објектима који производе и млијечне замјенице које садржавају рибље брашно, намијењене неодбијеним преживарима из узгоја, уз обавезно извјештавање Канцеларије, након директног инспекцијског прегледа уз поштовање следећих услова:

- (I) друге крмне смјесе намијењене преживарима морају се током складиштења, превоза и паковања држати у објектима који су физички одвојени од оних који се користе за рибље брашно у расутом стању и млијечне замјенице у расутом стању које садрже рибље брашно;
- (II) друге крмне смјесе намијењене преживарима морају бити произведене у објектима који су физички одвојени од објеката у којима се производе млијечне замјенице које садржавају рибље брашно;
- (III) евиденције о детаљним подацима о куповини и коришћењу рибљег брашна и продаји млијечних замјеница које садржавају рибље брашно морају бити доступне Канцеларији и мјеродавном органу ентитета и Брчко Дистрикта БиХ најмање пет година;
- (IV) мора се спроводити редовно узорковање и анализе других крмних смјеса намијењених преживарима како би се провјерила одсушност недозвољених састојака животињског поријекла коришћењем аналитичких метода за одређивање састојака животињског поријекла за контролу хране за животиње како је наведено у Анексу VI Правилника о методама узорковања; учесталост таквог узорковања и анализа одређују се на основу процјене ризика коју спроводи субјекат у пословању с храном за животиње/храном као дио поступака који се заснивају на начелима анализе ризика и критичним контролним тачкама (НАССР); резултати таквог узорковања и анализа морају бити доступни Канцеларији и мјеродавним органима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ најмање пет година;
- е) прије пуштања у слободни промет у БиХ, увозници морају обезбиједити да се свака пошиљка увезених млијечних замјеница које садрже рибље брашно анализира у складу са аналитичким методама за одређивање састојака животињског поријекла за контролу хране за животиње како је наведено у Анексу VI Правилника о методама узорковања, како би се провјерила одсушност недопуштених састојака животињског поријекла;
- ф) на ознаци за млијечне замјенице које садржавају рибље брашно и намијењене су неодбијеним преживарима из узгоја и свако паковање мора бити јасно наведено следеће: "садржава рибље брашно-није за храњење преживара осим неодбијених преживара";
- г) млијечне замјенице у расутом стању које садржавају рибље брашно намијењене неодбијеним преживарима из узгоја морају се превозити у возилима и спремницима те чувати у складишним просторима који се не користе за превоз, односно складиштење друге хране за животиње намијењене преживарима.
Одступајући од тог посебног услова, возила, спремници и складишни простори који ће се послје користи за превоз, односно складиштење друге хране за животиње у расутом стању намијењене преживарима, могу се употријебити за превоз, односно складиштење млијечних

замјеница у расутом стању, које садржавају рибље брашно, намијењених неодбијеним преживарима из узгоја, ако су, у складу са документованим поступком који је претходно одобрила Канцеларија у сарадњи с мјеродавним органима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ, претходно очишћени, како би се избјегла унакрсна контаминација. Сваку примјену таквог поступка потребно је навести у документацији која мора бити доступна Канцеларији и мјеродавним органима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ најмање двије године;

- г) на посједима, на којима се држе преживари, спроводите се мјере којима се спречава да се млијечне замјенице које садржавају рибље брашно користе у храњењу других преживара који нису неодбијени преживари. Мјеродавни орган ентитета и Брчко Дистрикта БиХ саставља списак посједа која користе млијечне замјенице које садржавају рибље брашно на основу система претходних пријава посједа или другог система којим се обезбјеђује складност с овим посебним условом, уз обавезно извјештавање Канцеларије.

Одјељак Ф
ПОСЕБНИ УСЛОВИ КОЈИ СЕ ПРИМЈЕЊУЈУ НА
ПРОИЗВОДЊУ И КОРИШЋЕЊЕ ПРЕРАЂЕНИХ
ЖИВОТИЊСКИХ БЈЕЛАНЧЕВИНА ДОБИЈЕНИХ ОД
ИНСЕКТА ИЗ УЗГОЈА И КРМНИХ СМЈЕСА, КОЈЕ
САДРЖАВАЈУ ТАКВЕ БЈЕЛАНЧЕВИНЕ,
НАМИЈЕЊЕНИХ ХРАЊЕЊУ ЖИВОТИЊА
АКВАКУЛТУРЕ

Сљедећи посебни услови примјењују се на производњу и коришћење прерађених животињских бјеланчевина добијених од инсеката из узгоја и крмних смјеса, које садржавају такве бјеланчевине, намијењених храњењу животиња аквакултуре:

- а) Прерађене животињске бјеланчевине добијене од инсеката из узгоја морају се:
 - (I) производити у погонима за прераду који су одобрени у складу са чланом 25. став (1) тачка а) Одлуке о нуспроизводима и намијењени искључиво производњи производа добијених од инсеката из узгоја; те
 - (II) производити у складу са захтјевима из Анекса X, Поглавље II, Одјељак 1. Правилника о утврђивању ветеринарско-здравствених услова за нуспроизводе.
- б) крмне смјесе које садржавају прерађене животињске бјеланчевине добијене од инсеката из узгоја морају се производити у објектима које је за ту намену одобрио мјеродавни орган ентитета и Брчко Дистрикта БиХ и који су намијењени искључиво производњи хране за животиње аквакултуре, уз обавезно извјештавање Канцеларије.

Одступајући од тог посебног захтјева:

- (I) након директног инспекцијског прегледа мјеродавни орган ентитета и Брчко Дистрикта БиХ може одобрити производњу крмних смјеса које садржавају прерађене животињске бјеланчевине добијене од инсеката из узгоја, намијењених животињама аквакултуре у објектима у којима се производе, и крмне смјесе намијењене другим животињама из узгоја, осим крзнара,

ako su ispunjeni sljedeći uslovi i uz obavezno izvještavanje Kancelarije:

- крмне смјесе намијењене преживарима морају се производити и држати, током складиштења, превоза и паковања, у објектима који су физички одвојени од оних објеката у којима се производе и држе крмне смјесе намијењене непреживарима,
- крмне смјесе намијењене животињама аквакултуре морају се производити и држати, током складиштења, превоза и паковања, у објектима који су физички одвојени од оних објеката у којима се производе и држе крмне смјесе намијењене другим непреживарима,
- евиденције с детаљним подацима о куповини и коришћењу прерађених животињских бјеланчевина добијених од инсеката из узгоја те о продаји крмних смјеса, које садржавају такве бјеланчевине, морају Кancelарији и мјеродавним органима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ бити доступне најмање пет година,
- мора се спроводити редовно узорковање и анализа крмних смјеса намијењених животињама из узгоја, осим животиња аквакултуре, како би се провјерила одсуство недопуштених састојака животињског поријекла, користећи се аналитичким методама за одређивање састојака животињског поријекла за контролу хране за животиње из Анекса VI Правилника о методама узорковања; учесталост таквог узорковања и анализа одређује се на основу процјене ризика коју спроводи субјекат као дио поступака који се заснивају на начелима анализе ризика и критичним контролним тачкама НАССР-а; резултати таквог узорковања и анализа морају Кancelарији и мјеродавним органима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ бити доступни најмање пет година;

(II) посебно одобрење за производњу потпуне хране за животиње од крмних смјеса које садржавају прерађене животињске бјеланчевине добијене од инсеката из узгоја не захтијева се за произвођаче за властите потребе који испуњавају слjedeће услове:

- мјеродавни орган ентитета и Брчко Дистрикта БиХ регистровао их је за производњу потпуне хране за животиње од крмних смјеса које садржавају прерађене животињске бјеланчевине добијене од инсеката из узгоја,
- држе само животиње аквакултуре, те
- крмне смјесе које садржавају прерађене животињске бјеланчевине добијене од инсеката из узгоја, а употребљавају се у њиховој производњи, садржавају мање од 50% сирових бјеланчевина.

ц) у пратећем комерцијалном документу или здравственом сертификату из члана 22. став (2) Одлуке о нуспроизводима за прерађене

животињске бјеланчевине добијене од инсеката из узгоја, као и на ознаци производа, јасно је наведено слjedeће: "прерађене бјеланчевине од инсеката-није за храњење животиња из узгоја, осим животиња аквакултуре и крзнара".

Слjedeће ријечи јасно су наведене на ознаци крмних смјеса које садржавају прерађене животињске бјеланчевине добијене од инсеката: "садржава прерађене животињске бјеланчевине од непреживара-није за храњење животиња из узгоја, осим животиња аквакултуре и крзнара".

ПОГЛАВЉЕ V ОПШТИ ЗАХТЈЕВИ Одјељак А СПИСКОВИ

Кancelарија и мјеродавни органи ентитета и Брчко Дистрикта БиХ ажурирају и јавно објављују листе:

- а) клаоница из којих потиче крв произведена у складу са Анексом IV, Поглавље IV, Одјељак Ц тачка а) овог Правилника;
- б) одобрених објеката за прераду који производе производе од крви у складу са Анексом IV, Поглавље IV, Одјељак Ц тачка ц) овог Правилника;
- ц) клаоница и расјекаоница из којих потичу нуспроизводи животињског поријекла намијењени за коришћење за производњу прерађених животињских бјеланчевина у складу са Анексом IV, Поглавље IV, Одјељак Д тачка а) овог Правилника;
- д) одобрених објеката за прераду који производе прерађене животињске бјеланчевине добијене од непреживара и који дјелују у складу са Анексом IV, Поглавље IV, Одјељак Д тачка ц) овог Правилника;
- е) одобрених објеката из Анекса IV, Поглавље III, Одјељак Б, Поглавље IV, Одјељак Д, тачка д) и Одјељак Е, тачка ц) овог Правилника;
- ф) произвођача за властите потребе који су регистровани и дјелују у складу са условима из Анекса IV, Поглавље III, Одјељак Б и Поглавље IV, Одјељак Д, тачка д) овог Правилника.

Одјељак Б ПРЕВОЗ КРМИВА И КРМНИХ СМЈЕСА КОЈЕ САДРЖЕ ПРОИЗВОДЕ ДОБИЈЕНЕ ОД ПРЕЖИВАРА

1. Крмива у расутом стању и крмне смјесе у расутом стању које садрже производе добијене од преживара изузев оних који су наведени у слjedeћим тачкама а), б) и ц) морају да се превозе у возилима и контејнерима који нису коришћени за превоз хране за животиње намијењене за посједске животиње, осим крзнара:
 - а) млијеко, производи на бази млијека, производи добијени од млијека, колострум и производи од колострума;
 - б) дикалцијум и трикалцијум фосфат животињског поријекла;
 - ц) хидролизоване бјеланчевине добијене од крзна и коже преживара.
2. Одступајући од тачке 1. овог Одјељка, возила и контејнери која су претходно коришћени за превоз крмива у расутом стању и крмних смјеса у расутом стању наведених у тој тачки, могу се користити за превоз хране за животиње намијењене за животиње из узгоја, осим крзнара, под условом да су претходно очишћени како би се избјегла међусобна контаминација,

у складу са документованим поступком који је претходно одобрила Канцеларија у сарадњи с мјеродавним органима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ.

Свака употреба таквог поступка мора се навести у документацији која ће бити доступна Канцеларији и мјеродавним органима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ најмање двије године.

Одјељак Ц ПРОИЗВОДЊА КРМНИХ СМЈЕСА КОЈИ САДРЖЕ ПРОИЗВОДЕ ДОБИЈЕНЕ ОД ПРЕЖИВАРА

Крмне смјесе које садрже производе добијене од преживара осим оних који су наведени у тач. а), б) и ц) овог Одјељка морају се производити у објектима који производе храну за животиње из узгоја осим крзнара:

- а) млијеко, производи на бази млијека, производи добијени од млијека, колострум и производи од колострума;
- б) дикалцијум фосфат и трикалцијум фосфат животињског поријекла;
- ц) хидролизоване протеини добијени од крзна и коже преживара.

Одјељак Д УПОТРЕБА И СКЛАДИШТЕЊЕ НА ПОСЈЕДИМА КРМИВА И КРМНИХ СМЈЕСА ЗА ЖИВОТИЊЕ ИЗ УЗГОЈА КОЈИ САДРЖЕ ПРОИЗВОДЕ ДОБИЈЕНЕ ОД ПРЕЖИВАРА

Употреба и складиштење крмива и крмних смјеса за животиње из узгоја који садрже производе добијене од преживара осим оних који су наведени у тачкама а) до д) овог Одјељка, забрањени су на посједима која држе животиње из узгоја, осим крзнара:

- а) млијеко, производи на бази млијека, производи добијени од млијека, колострум и производи од колострума;
- б) дикалцијум и трикалцијум фосфат животињског поријекла;
- ц) хидролизоване бјеланчевине добијене од крзна и коже преживара;
- д) топљена маст добијена од преживара, највећег нивоа нетопивих чистота 0,15% масе те прерађевине добијене од такве масти.

Одјељак Е ИЗВОЗ ПРЕРАЂЕНИХ ЖИВОТИЊСКИХ БЈЕЛАНЧЕВИНА И ПРОИЗВОДА КОЈИ САДРЖАЈУ ТАКВЕ БЈЕЛАНЧЕВИНЕ

1. Извоз прерађених животињских бјеланчевина добијених од преживара или прерађених животињских бјеланчевина добијених од преживара и непреживара мора испуњавати сљедеће услове:

- а) Прерађене животињске бјеланчевине превозе се у запечаћеним spremницима директно из погона за прераду до мјеста изласка из подручја БиХ, односно граничног ветеринарско-инспекцијског прелаза (у даљем тексту Правилника: ГВИП) наведеног у члану 2. Приручника за рад граничне ветеринарске инспекције у Босни и Херцеговини/преглед производа животињског поријекла ("Службени гласник БиХ", број 96/09 од 14.12.2009.год.), (у даљем тексту: Приручник за рад ГВИ). Прије него што прерађене животињске бјеланчевине напусте подручје БиХ, привредни субјекат одговоран за организацију њиховог превоза обавјештава Канцеларију, односно

граничног ветеринарског инспектора о доласку пошиљке на мјесто изласка.

- б) Пошиљку прати прописно испуњен комерцијални документ састављен у складу са обрасцем утврђеним у Анексу VIII, Поглавље III, тач. 5. и 6. Правилника о утврђивању ветеринарско-здравствених услова за нуспроизводе и издат путем интегрисаног информатичког ветеринарског система (TRACES). У том се комерцијалном документу излазни ГВИП мора навести као мјесто изласка.
- ц) Кад пошиљка стигне на мјесто изласка, гранични ветеринарски инспектор на ГВИП-у провјерава пломбу сваког од spremника поднесеног на увид на ГВИП-у.

Одступајући од тога, гранични ветеринарски инспектор на ГВИП-у може, на основу анализе ризика, одлучити насумице провјерити пломбу spremника.

Ако резултат провјере пломбе није задовољавајући, пошиљка се мора уништити или отпремити натраг у објект поријекла.

Гранични ветеринарски инспектор на ГВИП-у путем система TRACES обавјештава Канцеларију, која је одговорна за објект поријекла, о доласку пошиљке на мјесто изласка те, ако је примјењиво, о резултату провјере пломбе и предузетим корективним мјерама.

- д) Канцеларија спроводи редовне службене контроле ради провјере исправног спровођења тач. а) и б) и како би се провјерило да је за сваку пошиљку прерађених животињских бјеланчевина, добијених од преживара намијењену извозу од граничног ветеринарског инспектора ГВИП-а путем система ТРАЦЕС примљена потврда о контроли спроведеној на мјесту изласка.
2. Не доводећи у питање тачку 1. овог Одјељка, забрањује се извоз производа који садржавају прерађене животињске бјеланчевине добијене од преживара. Одступајући од тога, та забрана се не примјењује на прерађену храну за кућне љубимце која садржава прерађене животињске бјеланчевине добијене од преживара и која је:
- а) прерађена у одобреним објектима за производњу хране за кућне љубимце у складу са чланом 25. Одлуке о нуспроизводима; те
 - б) пакована и означена у складу са важећим прописима.
3. Извоз прерађених животињских бјеланчевина добијених од непреживара или крмних смјеса, које садржавају такве бјеланчевине, мора испуњавати сљедеће услове:
- а) прерађене животињске бјеланчевине добијене од непреживара производе се у погонима за прераду који испуњавају услове из Анекса IV, Поглавље ИВ, Одјељак Д, тачка ц) овог Правилника;
 - б) крмне смјесе које садржавају прерађене животињске бјеланчевине добијене од непреживара производе се у објектима за производњу крмних смјеса који:
 - (I) производе у складу са Анексом IV, Поглавље IV, Одјељак Д, тачка д) овог Правилника; или
 - (II) у производњи крмних смјеса намијењених извозу употребљавају прерађене животињске бјеланчевине које потичу из погона за прераду који испуњавају услове из подтачке а) ове тачке те су:
 - намијењени искључиво производњи крмних смјеса за извоз из БиХ те их је за

- ту намјену одобрио мјеродавни орган сукладно Правилнику о начину одобравања објеката који се баве узгојем живих животиња, производњом, прерадом, обрадом и складиштењем производа животињског поријекла за извоз на тржиште Европске уније ("Службени гласник БиХ", број 102/12 од 24.12.2012. год.), Правилнику о начину одобравања објеката који се баве узгојем живих животиња, производњом, прерадом, обрадом и складиштењем производа животињског поријекла и нуспроизвода животињског поријекла у сврху извоза на тржиште Евроазијског економског савеза ("Службени гласник БиХ", број 83/17 од 17.11.2017. год) или
- намијењени искључиво производњи крмних смјеса за извоз из БиХ и производњи крмних смјеса за животиње аквакултуре које се стављају на тржиште Европске уније те их је за ту намјену одобрио мјеродавни орган у складу са Правилником о начину одобравања објеката који се баве узгојем живих животиња, производњом, прерадом, обрадом и складиштењем производа животињског поријекла за извоз на тржиште Европске уније;
 - ц) крмне смјесе које садржавају прерађене животињске бјеланчевине добијене од непреживара пакују се и означавају у складу са посебним прописима који регулишу ову област или законским захтјевима земље увознице. Ако крмне смјесе које садржавају прерађене животињске бјеланчевине добијене од непреживара нису означене у складу са посебним прописима који регулишу ову област, на ознаци се наводе сљедеће ријечи: "садржава прерађене животињске бјеланчевине од непреживара";
 - д) прерађене животињске бјеланчевине у расутом стању добијене од непреживара и крмне смјесе у расутом стању, које садржавају такве бјеланчевине, и које су намијењене извозу из БиХ превозе се у возилима и спремницима у складиште, у складишним просторима који се не користе за превоз, односно складиштење хране за животиње за стављање на тржиште, намијењене хранењу преживара или непреживара из узгоја, осим животиња аквакултуре. Евиденције с детаљним подацима о врсти превезених или складиштених производа морају бити доступне Канцеларији и мјеродавним органима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ најмање двије године.

Одступајући од првог става ове подтачке, возила, спремници и складишни простори који су претходно употребљени за превоз или складиштење прерађених животињских бјеланчевина у расутом стању добијених од непреживара и крмних смјеса у расутом стању, које садржавају такве бјеланчевине и намијењене су извозу из БиХ, могу се накнадно употребити за превоз или складиштење хране за животиње за стављање на тржиште, намијењене хранењу преживара или непреживара из узгоја, осим животиња аквакултуре, уз услов да су претходно очишћени како би се избјегла унакрсна контаминација, у складу са документованим

поступком који је претходно одобрила Канцеларија у сарадњи с мјеродавним органом ентитета и Брчко Дистрикта БиХ. Сваку примјену таквог поступка потребно је навести у документацији која мора бити доступна Канцеларији и мјеродавним органима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ најмање двије године.

Складишта у којима се у складу са условима из другог става подтачка д) складиште прерађене животињске бјеланчевине у расутом стању, добијене од непреживара, и крмне смјесе у расутом стању, које садржавају такве бјеланчевине, одобрава мјеродавни орган из прописа наведених у тачки 3. подтачки б) алинеја (II) Одјељак Е овог Поглавља, на основу провере њихове усклађености са захтјевима из тог става.

4. Одступајући од тачке 3. овог Одјељка, услови из те тачке не примјењују се на сљедеће:
 - а) храну за кућне љубимце која садржава прерађене животињске бјеланчевине добијене од непреживара, а која је била прерађена у објектима за производњу хране за кућне љубимце одобреним у складу са чланом 25. Одлуке о нуспроизводима те је пакована и означена у складу са посебним прописима који регулишу ову област;
 - б) рибље брашно, уз услов да се оно производи у складу са овим Анексом;
 - ц) прерађене животињске бјеланчевине добијене од инсеката из узгоја, уз услов да се производе у складу са овим Анексом;
 - д) крмне смјесе које не садржавају друге прерађене животињске бјеланчевине осим рибљег брашна и прерађених животињских бјеланчевина добијених од инсеката из узгоја, уз услов да се производе у складу са овим Анексом;
 - е) прерађене животињске бјеланчевине добијене од непреживара намијењене производњи хране за кућне љубимце или органских ђубрива и побољшивача тла у трећој земљи одредишта, уз услов да извозник прије извоза обезбједи анализу сваке пошиљке прерађених животињских бјеланчевина у складу са аналитичком методом из тачке 2.2. Анекса VI Правилника о методама узорковања како би се утврдила одсутност састојака поријеклом од преживара.

Одјељак X СЛУЖБЕНЕ КОНТРОЛЕ

1. Службене контроле које спроводе мјеродавни инспекцијски органи због провере складности са правилима из овог Анекса, морају укључивати инспекцијске прегледе и узорковање за анализу прерађених животињских бјеланчевина и хране за животиње у складу са аналитичким методама за одређивање састојака животињског поријекла за контролу хране за животиње из Анекса VI Правилника о методама узорковања.
2. Мјеродавни органи ентитета и Брчко Дистрикта БиХ морају редовно проверавати оспособљеност лабораторија за спровођење анализа у оквиру службених контрола, а посебно проценом резултата међулабораторијског тестирања, уз обавезно извјештавање Канцеларије. Уколико оспособљеност лабораторија није задовољавајућа као минимална корективна мјера мора се спровести додатна едукација лабораторијског особља прије спровођења даљих анализа.

АНЕКС V**СПЕЦИФИЦИРАНИ РИЗИЧНИ МАТЕРИЈАЛ**

1. Дефиниција специфицираног ризичног материјала
Специфицирани ризични материјал су ткива која потичу од животиња поријеклом из државе или регије или подручја једне с контролисаним или неодређеним ГСЕ ризиком, и то:
 - а) код говеда:
 - (I) лобања без доње вилице, а укључујући мозак и очи те кичмена мождина животиња старијих од 12 мјесеци;
 - (II) кичма, осим пршљенова репа, спиналних и попречних изданака вратних, прсних и лумбалних пршљенова и медијалног гребена сакралне кости и крила сакралне кости, али укључујући дорзалне коријене ганглија животиња старијих од 30 мјесеци; и
 - (III) тонзиле, задња четири метра танког цријева, слијепо цријево и мезентерија животиња свих старосних категорија.
 - б) код оваца и коза:
 - (I) лобања, укључујући мозак и очи, тонзиле и кичмена мождина животиња старијих од 12 мјесеци или које имају трајне сјекутиће који су избили из десни, и
 - (II) слезена и илеум животиња без обзира на старост.
2. Посебни захтјеви:
Ткива са списка у тачки 1. подтач. а) и б) добијена од животиња с поријеклом из држава чланица Европске уније са занемаривим ризиком од ГСЕ-а сматрају се специфицираним ризичним материјалом.
3. Означавање и уништавање
Специфицирани ризични материјал означава се бојом или, према потреби, на други начин, непосредно након одстрањивања те се уклања у складу са правилима наведеним у Одлуци о нуспроизводима, а посебно у њеном члану 14.
4. Одстрањивање специфицираног ризичног материјала
 - 4.1. Специфицирани ризични материјал мора бити одстрањен у:
 - а) клаоницама или, према потреби, на другим мјестима на којима се обавља клање;
 - б) расјекаваоницама, ако је ријеч о кичми говеда;
 - ц) према потреби, у одобреним објектима или погонима из члана 25. став (1) тачка х) Одлуке о нуспроизводима.
 - 4.2. Одступајући од тачке 4.1. овог Анекса, употреба алтернативног теста за одстрањивање специфицираног ризичног материјала из члана 10. става (2) овог Правилника може се одобрити под условом да је тај алтернативни тест наведен у Анексу X, овог Правилника, у складу са следећим условима:
 - а) алтернативни тестови морају се спровести у клаоницама на свим животињама које долазе у обзир за одстрањивање специфицираног ризичног материјала;
 - б) ниједан производ, добијен од говеда, оваца или коза, намијењен исхрани људи или животиња не смије бити отпремљен из клаонице прије него што је Канцеларија примила и прихватила резултате алтернативних тестова за све заклане животиње код којих постоји могућност да су контаминирани ако је ГСЕ потврђен код једне од њих;
 - ц) ако алтернативни тест покаже позитиван резултат, сав материјал од говеда, оваца и коза код којег постоји могућност да је контаминираан у клаоници мора се уништити у складу са тачком 3. овог Анекса, осим ако је могуће идентификовати и држати одвојено све дијелове тијела укључујући кожу заражене животиње.
 - 4.3. Одступајући од одредби тачке 4.1. овог Анекса, допуштено је:
 - а) одстрањивање кичмене мождине оваца и коза у расјекаваоницама које су посебно овлаштене у ту сврху;
 - б) одстрањивање кичме говеда с трупова или дијелова трупова у месарама које су посебно одobreне, праћене и регистроване у ту сврху;
 - ц) одвајање меса главе говеда у расјекаваоницама које су посебно овлашћене за ту сврху у складу са одредбама одређеним у тачки 9. овог Анекса.
 - 4.4. Правила о одстрањивању специфицираног ризичног материјала утврђена у овом Поглављу не примјењују се на материјал категорије 1. који се користи за исхрану животиња у зоолошким вртovima у складу са чланом 19. став (3) тачка а) Одлуке о нуспроизводима те материјала категорије 1. који се користи за исхрану угрожених или заштићених врста птица лешинара и других врста које живе у својем природном станишту у складу са чланом 19. став (3) тачка б) Одлуке о нуспроизводима, у циљу промовисања биолошке разноликости.
 5. Мјере које се односе на машински откоштено месо
Не доводећи у питање појединачне одлуке утврђене у члану 6. став (2) и посебно од члана 11. став (3) овог Правилника, забрањено је коришћење костију или комада с костима говеда, оваца и коза за производњу машински откоштенa меса.
 6. Мјере које се односе на лацерацију ткива
Забраном утврђеном у члану 10. ставу (3) овог Правилника, забрањује се примјена лацерације ткива средишњег нервног система инструментом у облику дугачке шипке који се уводи у кранијалну шупљину након омамљивања или убризгавањем гаса у кранијалну шупљину на говедима, овцама и козама, чије је месо намијењено за исхрану људи или животиња.
 7. Одвајање језика говеда
Језици говеда свих животних доби, намијењени исхрани људи или животиња, одвајају се у клаоници попречним резом рострално од језичног наставка базихиоидне кости.
 8. Одвајање меса главе говеда
 - 8.1. Месо главе говеда старијих од 12 мјесеци одваја се у клаоницама, у складу са системом контроле, признатом од Канцеларије, ради спрјечавања могуће контаминације меса главе са ткивом средишњег нервног ткива. Систем укључује најмање следеће одредбе:
 - а) одвајање се одвија у, за то намијењеном простору, физички одвојеном од осталих дијелова линије клања;
 - б) ако се главе одстрањују са покретне траке или с кука прије одвајања меса главе, чеони отвор од пробијања и *foramen magnum* запечаћују се непробојним и трајним чепом. Ако се узоркује мождина ради лабораторијског тестирања на ГСЕ, *foramen magnum* се запечаћује непосредно након тог узорковања;
 - ц) месо главе не одваја се с глава ако су оштећене или изгубљене очи непосредно прије или након клања, или које су оштећене на други начин што би могло узроковати контаминацију главе са средишњим нервним ткивом;

- д) месо главе не одваја се с глава које нису примјерено запечаћене у складу са подтачком б) ове тачке;
- е) не доводећи у питање општа правила хигијене, посебна радна упутства морају се уредити ради спрјечавања контаминације меса главе током одвајања, а посебно у случају када је печат који се спомиње у подтачки б) ове тачке изгубљен или су очи током те активности оштећене;
- ф) успоставља се план узорковања који користи одговарајући лабораторијски тест за откривање средишњег нервног ткива ради потврђивања да се примјерено спроводе мјере за смањивање контаминације.
- 8.2. Посебно од захтјева тачке 8.1. овог Анекса, Канцеларија уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ, може одлучити о примјени алтернативног контролног система у клаоници за издавања меса са главе говеда, што води сразмјерном смањивању нивоа контаминације меса главе са средишњим нервним ткивом. Мора се успоставити план узорковања који користи примјерени лабораторијски тест за откривање средишњег нервног ткива ради потврђивања да се примјерено спроводе мјере за смањивање контаминације.
- 8.3. Ако се одвајање спроводи без одстрањивања главе говеда са покретних трака или с кука, тачке 8.1. и 8.2. се не примјењују.
9. Одвајање меса главе говеда у одобреним расјекаваоницама
- Посебно од тачке 8. овог Анекса, месо глава говеда се може одвојити у расјекаваоницама посебно одобреним у ту сврху и уз услов да се удовољава следећим условима:
- а) главе намијењене превозу у расјекаваоницу вјешају се на куку током периода складиштења и превоза од клаонице до расјекаваонице;
- б) чеони отвор од пробијања и *foramen magnum* запечаћују се непропусним и трајним чепом прије скидања с покретних трака или кука. Ако се узоркује мозак ради лабораторијског тестирања на ГСЕ, *foramen magnum* се запечаћује непосредно након тог узорковања;
- ц) главе које нису примјерено запечаћене у складу с подтачком б) ове тачке, ако су оштећене или изгубљене очи непосредно прије или након клања, или које су оштећене на други начин што би могло узроковати контаминацију меса главе ткивом средишњег нервног система, искључују се из превоза и не смију се слати у одобрене расјекаваонице;
- д) успостављен је план узорковања у клаоници који користи примјерени лабораторијски тест за откривање средишњег нервног ткива ради потврђивања да се примјерено спроводе мјере за смањивање контаминације;
- е) одвајање меса главе спроводи се у складу са системом контроле, одобреним од Канцеларије уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ, ради обезбјеђивања спрјечавања могуће контаминације меса главе. Систем укључује најмање:
- (I) све се главе визуелно прегледавају на знакове контаминације или оштећења и примјереног печећења прије почетка одвајања меса главе;
- (II) месо главе се не одваја с глава које нису примјерено запечаћене, у којима су очи оштећене или које су оштећене на други начин који може довести до контаминације меса главе ткивом средишњег нервног система. Месо главе не одваја се с глава у случају сумње на контаминацију таквих глава;
- (III) не доводећи у питање општа правила хигијене, посебна радна упутства морају се уредити ради спрјечавања контаминације меса главе током превоза и одвајања, а посебно ако је чеп испао или су очи током те активности оштећене;
- ф) успостављен је план узорковања за расјекаваоницу која користи одговарајући лабораторијски тест за откривање средишњег нервног ткива ради потврђивања да се примјерено спроводе мјере за смањивање контаминације.
10. Правила за стављање на тржиште и извоз
- 10.1. Канцеларија може допустити отпремање глава или цијелих трупова који садрже специфицирани ризични материјал у другу земљу само након што је добио потврду од државе увознице да ће примити материјал и након што је држава увозница одобрила услове отпреме и превоза.
- 10.2. Посебно од тачке 10.1. овог Анекса трупови, половине трупова или половине трупова изрезане у не више од три велепродајна резана дијела те четврти који не садрже специфицирани ризични материјал осим кичме, укључујући дорзалне коријене ганглија, могу бити отпремљене из једне у другу државу чланицу без претходног писменог одобрења земље која прима пошиљку.
- 10.3. Забрањује се извоз изван земље глава и свјежег меса говеда, оваца или коза које садрже специфицирани ризични материјал.
11. Контроле
- 11.1. Мјеродавни инспекцијски органи из члана 4. тачка ц) овог Правилника морају спроводити учестале службене контроле ради провјере исправне примјене овог Анекса и обезбиједити да се предузимају одговарајуће мјере за избјегавање сваке контаминације, посебно у клаоницама, расјекаваоницама или другим мјестима у којима се уклања специфицирани ризични материјал, попут месара или објеката наведених у тачки 4. подтачка 4.1. алинеја ц) овог Анекса. Канцеларија спроводи службене контроле у вези са међународним транспортом.
- 11.2. Канцеларија уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ мора успоставити систем којим обезбјеђује и провјерава да се специфицираним ризичним материјалом рукује и да се одлаже у складу са овим Правилником, Одлуке о нуспроизводима и посебним прописима који регулишу ову област;
- 11.3. Мора се успоставити систем контроле за уклањање кичме како је одређено тачком 1. подтачка а) овог Анекса. Тај систем контроле мора укључивати најмање следеће мјере:
- а) ако се не захтијева уклањање кичме, говеђи трупови или велепродајни комади трупова с кичмом морају бити означени јасно видљивом плавом цртом на наљепници у складу са посебним прописима који регулишу ову област;
- Ако се захтијева уклањање кичме, говеђи трупови или велепродајни комади трупова с кичмом морају

бити означени јасно видљивом црвеном цртом на етикети у складу са посебним прописима који регулишу ову област;

- б) према потреби, подаци о броју говеђих трупова или велепродајних комада трупова с којих се мора уклонити кичма морају да се наведу на комерцијалном документу који прати пошиљку меса, према потреби, у случају увоза ти подаци морају се навести на заједничком ветеринарском документу о уласку (ЗВУД) из члана 14. став (1) Приручника за рад ГВИ. Када је примјенимо, додају се посебни подаци у случају увоза;
- ц) месаре морају чувати комерцијалне документе из подтачке б) ове тачке најмање годину дана.

АНЕКС VI ПРОИЗВОДИ ЖИВОТИЊСКОГ ПОРИЈЕКЛА ДОБИЈЕНИ ОД ПРЕЖИВАРА ИЛИ КОЈИ САДРЖЕ МАТЕРИЈАЛ ПРЕЖИВАРА У СКЛАДУ СА ЧЛАНОМ 11. СТАВ (1) ОВОГ ПРАВИЛНИКА

У складу са чланом 11. став (1) овог Правилника, забрањена је употреба материјала од преживара за производњу слиједећих производа животињског поријекла:

- а) машински откоштено месо;
- б) дикалцијум фосфат намијењен за производњу хране за животиње;
- ц) желатин, осим уколико је произведен од коже преживара;
- д) деривати добијени од отопљене масти преживара;
- е) отопљена маст преживара, осим уколико је произведена од:
- (I) ураштеног масног ткива проглашеног прикладним за исхрану људи;
- (II) сировина које су прерађене у складу стандардима описаним у посебним прописима који регулишу ову област за одлагање и прераду животињског отпада.

АНЕКС VII КОНТРОЛА И ИСКОРЈЕЊИВАЊЕ ТРАНСМИСИВНИХ СПОНГИФОРМНИХ ЕНЦЕФАЛОПАТИЈА ПОГЛАВЉЕ А МЈЕРЕ НАКОН ПОЈАВЕ СУМЊЕ НА ПРИСУТНОСТ ТСЕ-А КОД ОВАЦА И КОЗА

Ако постоји сумња на ТСЕ код оваца и коза на посједу, свим другим овцама и козама на том посједу службено се ограничава премјештање до добијања резултата потврђивања.

Ако постоји доказ да посјед, на којем се животиња налазила када је постављена сумња на ТСЕ, вјероватно није посјед на којем је животиња могла бити изложена ТСЕ-у, Канцеларија уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ, може одлучити да се зависно од расположивих епидемиолошких информација уведе службена контрола за друге посједи или само за посјед на којем је дошло до изложености.

Млијеко и млијечни производи добијени од оваца и коза с посједа за које је уведена службена контрола, које се налазе на том посједу од дана када је постављена сумња на присутност ТСЕ-а, користи се само унутар тог посједа док се не добију резултати потврђивања.

ПОГЛАВЉЕ Б МЈЕРЕ НАКОН ПОТВРЂИВАЊА ПРИСУТНОСТИ ТСЕ-А КОД ГОВЕДА, ОВАЦА И КОЗА

1. Испитивањем из члана 15. став (1) тачка б) морају се идентификовати:
 - а) у случају говеда:
 - сви остали преживари на посједу, на којем се налази животиња код које је потврђена болест,
 - ако је болест потврђена код женке, њено потомство рођено у периоду од двије године прије или након клиничке појаве болести,
 - све животиње из кохорте којој припада животиња код које је потврђена болест,
 - могући извор болести,
 - друге животиње на посједу на којем се налази животиња код које је потврђена болест или на другим посједима који су могли постати заражени узрочником ТСЕ-а или су били изложена истој храни за животиње или извору загађења,
 - премјештање потенцијално загађене хране за животиње или другог материјала или било којег другог начина преноса којим се узрочник ТСЕ-а могао пренијети у дотични посјед или из њега;
 - б) у случају оваца и коза:
 - сви други преживари на посједу, осим оваца и коза, на којем се налази животиња код које је потврђена болест,
 - ако их је могуће утврдити, родитељи, а у случају женки сви замци, јајне ћелије и посљедње потомство женке код које је потврђена болест,
 - све друге овце и козе на посједу на којем се налази животиња код које је потврђена болест, уз оне наведене у другој алинеји ове подтачке,
 - могући извор заразе и идентификација других посједа на којима се налазе животиње, замци или јајне ћелије које су могле бити заражене узрочником ТСЕ-а или су биле изложене истој храни за животиње или извору загађења,
 - премјештање хране за животиње или другог материјала који је могао бити загађен или било којег другог начина преноса, којима се узрочник ТСЕ-а могао пренијети у дотични посјед или из њега.
2. Мјере утврђене чланом 15. став (1) тачка ц) обухватају најмање сљедеће:
 - 2.1 У случају потврђеног ТСЕ-а код говеда, усмрђивање и потпуно уништавање говеда идентификованих испитивањем из друге и треће алинеје тачке 1. подтачка (а) овог Поглавља; међутим, Канцеларија уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ може одлучити да:
 - не усмрти и не уништи све животиње из кохорте из тачке 1. подтачка а) треће алинеје овог Поглавља, ако постоји доказ да такве животиње нису имале приступ истој храни као погођена животиња,
 - одгоди усмрђивање и уништавање животиња кохорте из тачке 1. подтачка а) треће алинеје овог Поглавља до краја њиховог продуктивног живота, под условом да су то бикови који се непрекидно држе у центру за прикупљање сјемена и да се може

обезбиједити да их се након што угину потпуно уништи;

2.2. У случају потврђивања ТСЕ-а у овце или козе:

2.2.1. У случајевима у којима се ГСЕ не може искључити

Ако се ГСЕ не може искључити након резултата секундарног молекуларног тестирања спроведеног у складу са методама и протоколима наведенима у Анексу Х, Поглавље Ц тачка 3.2. подтачка ц) алинеја (II), без одгађања се усмрђују и потпуно уништавају све животиње, замеци и јајне ћелије одређене испитивањем из друге до пете алинеје тачке 1. подтачке б) овог Поглавља.

Животиње старије од 18 мјесеци усмрћене ради уништавања тестирају се на присутност ТСЕ-а у складу са лабораторијским методама и протоколима одређеним у Анексу Х, Поглавље Ц, Дио 3. тачки 3.2, како је утврђено у Анексу III, Поглавље А, Дио II, тачка 5. овог Правилника.

Утврђује се прион-протеински генотип свих оваца, до највише 50.

Млијеко и млијечни производи, добијени од животиња које се морају уништити, а које су биле присутне на посједу између датума потврде да се ГСЕ не може искључити и датума потпуног уништавања животиња, уклањају се у складу са чланом 14. Одлуке о нуспроизводима.

Након усмрђивања и потпуног уништавања свих животиња, на посјед се примјењују услови одређени у тачки 3.

2.2.2. У случајевима у којима се ГСЕ и атипични гребеж оваца могу искључити

Ако се ГСЕ и атипични гребеж оваца искључе у складу са лабораторијским методама и протоколима одређеним у Анексу Х, Поглавље Ц, Дио 3. тачка 3.2. подтачка ц) овог Правилника, на посјед се примјењују услови одређени у подтачки а) ове тачке и, у складу са одлуком Канцеларије, односно мјеродавног органа за посјед услови из 1. могућности одређени у подтачки б) ове тачке или из 2. могућности одређени у подтачки ц) ове тачке или из 3. могућности одређени у подтачки д) ове тачке:

- а) Млијеко и млијечни производи добијени од животиња које се морају уништити или заклати и које су се налазиле на посједу између датума потврђивања случаја ТСЕ-а и датума завршетка мјера које се примјењују на посјед како је утврђено у подтачкама б) и ц) ове тачке, или млијеко и млијечни производи добијени од животиња из зараженог стада до укидања свих ограничења утврђених у подтачки д) ове тачке и тачки 4. овог Поглавља, не смију бити коришћени за хранење преживара, осим за хранење преживара унутар тог посједа.

Стављање таквог млијека и млијечних производа на тржиште као хране за хранење непреживара ограничено је на подручје земље надлежне за посјед.

Комерцијални документ који прати пошिल्ке таквог млијека и млијечних производа и свако паковање које садржи такву пошилку морају бити јасно означени ријечима: "није за хранење преживара".

Употреба и складиштење хране за животиње која садржи такво млијеко и млијечне производе забрањени су на посједима на којима се држе преживари.

Храна за животиње у расутом стању која садржи такво млијеко и млијечне производе мора се превозити

возилима којима се истовремено не превози храна за преживаре.

Ако се та возила након тога користе за превоз хране за животиње намијењене за преживаре, морају се темељно очистити у складу са поступком који је одобрила Канцеларија уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ, како би се избјегла унакрсна контаминација.

- б) 1. могућност - усмрђивање и потпуно уништавање свих животиња

Усмрђивање и потпуно уништавање, без одлагања, свих животиња, заматака и јајних ћелија идентификованих испитивањем из друге и треће алинеје тачке 1. подтачка б) ове тачке.

Животиње старије од 18 мјесеци усмрћене ради уништавања тестирају се на присутност ТСЕ-а у складу са лабораторијским методама и протоколима одређеним у Анексу Х Поглавље Ц, Дио 3. тачки 3.2. овог Правилника, како је утврђено у Анексу III, Поглавље А, Дио II, тачка 5. овог Правилника.

Утврђује се прион-протеински генотип свих оваца, до највише 50.

Одступањем од услова одређених у првом ставу 1. могућности, Канцеларија уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ може одлучити да се уместо тога спроведу мјере наведене у подтачкама (I) или (II) ове тачке:

- (I) да усмрђивање и потпуно уништавање свих животиња без одлагања, замијене клањем тих животиња, без одлагања, за исхрану људи, под следећим условима:

- животиње се кољу за исхрану људи унутар подручја земље надлежне за дотични посјед,
- све животиње старије од 18 мјесеци које се кољу за исхрану људи морају се тестирати на присутност ТСЕ-а у складу са лабораторијским методама и протоколима одређеним у Анексу Х, Поглавље Ц, Дио 3. тачка 3.2. овог Правилника;

- (II) да од клања и потпуног уништавања, без одлагања, изузму јањад и козлиће млађе од три мјесеца, под условом да се они закољу за исхрану људи најкасније до постизања старости од три мјесеца.

До усмрђивања и потпуног уништавања свих животиња или њиховог клања за исхрану људи, на посједу на којем је одлучено да се примјени прва могућност, примјењују се мјере одређене у тачки 2.2.2. подтачка а) и у трећој и четвртој алинеји тачке 3.4. подтачка б) овог Поглавља.

Након усмрђивања и потпуног уништавања свих животиња или њиховог клања за исхрану људи, на посједу за који је одлучена примјена 1. могућности, примјењују се услови одређени у тачки 3. овог Поглавља.

- ц) 2. могућност - усмрђивање и потпуно уништавање само осјетљивих животиња

Утврђивање прион-протеинског генотипа свих оваца које се налазе на посједу након чега се без одлагања усмрђују и потпуно уништавају све животиње, замеци и јајне ћелије идентификовани испитивањем из друге и треће алинеје тачке 1. подтачка (б) овог Поглавља, осим:

- расплодних овнова генотипа ARR/ARR,
- расплодних оваца које носе најмање један алел ARR и ниједан алел VRQ и, ако су такве расплодне овце бремене у вријеме испитивања, јањади ојањене након тога, ако њихов генотип испуњава захтјеве из овог подстава,
- оваца које носе најмање један алел ARR, намијењених искључиво за клање за исхрану људи,
- ако Канцеларија уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ тако одлучи, јањади и козлића млађих од три мјесеца, под условом да се закољу за исхрану људи најкасније до постизања старости од три мјесеца, та јањад и козлићи изузимају се од генотипизације.

Животиње старије од 18 мјесеци које се усмрћују ради уништавања тестирају на присутност ТСЕ-а у складу са лабораторијским методама и протоколима одређеним у Анексу X, Поглавље Ц, Дио 3. тачка 3.2. овог Правилника, како је утврђено у Анексу III, Поглавље А, Дио II, тачка 5. овог Правилника.

Одступањем од услова одређених у првом ставу 2. могућности, Канцеларија уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ може одлучити да се умјесто тога спроведу мјере наведене у подтачкама (I), (II) и (III):

- (I) да се усмрћивање и потпуно уништавање животиња из првог става 2. могућности, замијени клањем тих животиња за исхрану људи, под сљедећим условима:
 - да се животиње закољу за исхрану људи унутар подручја земље надлежне за дотични посјед,
 - да се све животиње старије од 18 мјесеци, које се кољу за исхрану људи, тестирају на присутност ТСЕ-а у складу са лабораторијским методама и протоколима одређеним у Анексу X, Поглавље Ц, Дио 3. тачка 3.2. овог Правилника;
- (II) да се одгоди генотипизација животиња из првог става 2. могућности и њихово накнадно усмрћивање и потпуно уништавање или клање за исхрану људи за период од највише три мјесеца, у ситуацијама када је индекс случај потврђен близу почетка сезоне јањења, под условом да се током цијелог периода овце, козе и њихова младунчад држе изоловано од оваца и коза с других посједа;
- (III) да се одгоди усмрћивање и потпуно уништавање животиња из првог става 2. могућности или њихово клање за исхрану људи за период од највише три године од датума потврђивања индекс случаја, у стадима оваца и на посједима на којима се овце и козе држе заједно. Примјена одступања из овог става ограничава се на случајеве у којима земља надлежна за дотични посјед сматра да се епидемиолошка ситуација не може ријешити без усмрћивања дотичних животиња, али да се то не може извести одмах због ниског нивоа отпорности у популацији оваца на посједу заједно с

другим разматрањима, укључујући економске факторе. Расплодни овнови, осим оних с генотипом ARR/ARR, усмрћују се или кастрирају без одлагања те се спроводе све могуће мјере за брзо успостављање генетске отпорности популације оваца на посједу, укључујући промишљени расплод и излучивање женки оваца, како би се повећала учесталост алела ARR и елиминисао алел VRQ. Потребно је обезбиједити да број животиња које се морају усмртити на крају периода одгађања није већи од оног непосредно након потврђивања индекс случаја.

До усмрћивања и потпуног уништавања животиња из првог става 2. могућности или њиховог клања за исхрану људи, на посједу на којем је одлучено да се примјени 2. могућност, примјењују се сљедеће мјере: тачка 2.2.2. подтачка (а) овог Поглавља, тачка 3.1, тачка 3.2. подтач. а) и б), тачка 3.3. и тачка 3.4. прва и друга алинеја подтачке (а), прва, трећа и четврта алинеја подтачке (б) и подтачка (ц), овог Поглавља. Међутим, ако Канцеларија уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ одлучи да се усмрћивање и потпуно уништавање животиња или њихово клање за исхрану људи одгоди у складу са подтачком (III) ове тачке, умјесто тога примјењују се сљедеће мјере на посједу: тачка 2.2.2 подтачка а) и тачке од 4.1. до 4.6. овог Поглавља.

Након усмрћивања и потпуног уништавања животиња из првог става 2. могућности или њиховог клања за исхрану људи, на посједу за који је одлучена примјена 2. могућности, примјењују се услови одређени у тачки 3. овог Поглавља.

- д) 3. могућност-није обавезно усмрћивање и потпуно уништавање животиња
Канцеларија уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ може одлучити да не усмрти и не уништи потпуно животиње идентификоване испитивањем из друге и треће алинеје тачке 1. подтачке б) овог Поглавља, ако су испуњени критеријуми из најмање једне од сљедеће четири алинеје:
 - тешко је добити замјенске овце генотипа допуштеног у складу са тачком 3.2 подтач. а) и б) овог Поглавља,
 - учесталост алела ARR унутар расе или посједа је ниска,
 - то се сматра потребним ради избјегавања укрштања унутар сродства,
 - то се сматра потребним на основу образложеног разматрања свих епидемиолошких фактора.

Уколико земља омогући примјену 3. могућности при поступању у случају избијања класичнога гребежа оваца, воде евиденцију о разлозима и критеријумима на којима се заснива одлука о свако појединачној примјени те могућности.

Када се на посједу, на којем се примјењује 3. могућност утврде додатни случајеви класичнога гребежа оваца, земља мора поновно оцијенити релевантност разлога и критеријума на којима се заснива одлука о примјени 3. могућности на тај посјед. Ако се закључи да се примјеном 3. могућности не обезбјеђује правилна контрола избијања, Канцеларија уз сагласност

мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ за тај посјед умјесто 3. могућности одређује примјену 1. или 2. могућности, како је утврђено у подтач. б) и ц) ове тачке.

У року од три мјесеца од дана потврђивања индекс случаја класичног гребежа оваца, одређује се прион-протеински генотип оваца, до максимално 50.

На посјед за који је одлучена примјена 3. могућности, тренутно се примјењују услови одређени у тачки 2.2.2. подтачка (а) и тачки 4. овог Поглавља.

2.2.3. У случајевима када је потврђен атипични гребеж оваца

Када је случај ТСЕ-а, који је потврђен на посједу, случај атипичног гребежа оваца, посјед се подвргава сљедећем протоколу појачаног праћења ТСЕ-а током периода од двије године од дана откривања посљедњег случаја атипичног гребежа оваца: све овце и козе које су старије од 18 мјесеци и које су заклане за исхрану људи и све овце и козе старије од 18 мјесеци које су угинуле или су биле усмрћене на посједу подвргавају се тестирању на присутност ТСЕ-а у складу са лабораторијским методама и протоколима одређеним у Анексу X, Поглавље Ц, Дио 3. тачка 3.2. овог Правилника.

Ако се током двогодишњег периода појачаног праћења ТСЕ-а из првог става ове тачке потврди случај ТСЕ-а који није атипични гребеж оваца, на посјед се примјењују мјере из тачке 2.2.1. или из тачке 2.2.2.

2.3. Ако је животиња заражена ТСЕ-ом уведена с другог посједа:

- а) Канцеларија уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ може, на основу историје заражене животиње, одлучити да мјере искорјењивања уз њихову примјену или умјесто њихове примјене на посјед на којем је зараза била потврђена, примјени на посједу поријекла;
- б) у случају земљишта које се користи за заједничку испашу више од једног стада, Канцеларија уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ може одлучити да ограничи примјену мјера искорјењивања на само једно стадо, на основу оправданог уважавања свих епидемиолошких фактора;
- ц) кад се на једном посједу држи више од једног стада, Канцеларија уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ може одлучити да ограничи примјену мјера искорјењивања на стадо у којем је био потврђен ТСЕ, под условом да је доказано да се стада држе одвојено једна од других и да ширење заразе између стада, било директним или индиректним контактом, није вјероватно.

3. Након усмрђивања и потпуног уништавања свих животиња идентификованих на посједу или њиховог клања за исхрану људи у складу са тачком 2.2.1, тачком 2.2.2. подтачка б) или тачком 2.2.2. подтачка ц) овог Поглавља:

3.1. Посјед се подвргава протоколу појачаног праћења ТСЕ-а укључујући тестирање на присутност ТСЕ-а, у складу са лабораторијским методама и протоколима одређеним у Анексу X, Поглавље Ц, Дио 3. тачка 3.2 овог Правилника, свих сљедећих животиња које су старије од 18 мјесеци, осим оваца генотипа ARR/ARR:

- а) животиња које су држане на посједу у вријеме када је био потврђен случај ТСЕ-а, у складу са тачком 2.2.2. подтачка (ц) овог Поглавља, и које су биле заклане за исхрану људи;

- б) животиња које су угинуле или су биле усмрћене на посједу, али које нису биле усмрћене у оквиру кампање искорјењивања болести.

3.2. На посјед се могу увести само сљедеће животиње:

- а) овнови генотипа ARR/ARR;
- б) овце које носе најмање један алел ARR и ниједан алел VRQ;
- ц) козе, под условом да је након депопулације у свим објектима за животиње на посједу спроведено чишћење и дезинфекција.

3.3. На посједу се могу користити само сљедећи расплодни овнови и расплодни материјал оваца:

- а) овнови генотипа ARR/ARR;
- б) сјеме овнова генотипа ARR/ARR;
- ц) замеси који носе најмање један алел ARR и ниједан алел VRQ.

3.4. Премјештање животиња с посједа одобрава се с циљем уништавања, или подлијеже сљедећим условима:

- а) сљедеће животиње могу се премјештати с посједа за све намјене, укључујући расплод:
 - ARR/ARR овце;
 - овце које носе један алел ARR и ниједан алел VRQ, под условом да се премјештају на друге посједе који су под ограничењем на основу примјене мјера у складу са тачком 2.2.2. подтачка ц) или тачком 2.2.2. подтачка д) овог Поглавља;
 - козе, под условом да се премјештају на друге посједе који су под ограничењем на основу примјене мјера у складу са тачком 2.2.2. подтачком ц) или тачком 2.2.2. подтачка д) овог Поглавља;
- б) сљедеће животиње могу се премјештати с посједа директно на клање за исхрану људи:
 - овце које носе најмање један алел ARR;
 - козе;
 - ако Канцеларија, уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ, тако одлучи, јањад и козлићи који су на дан клања млађи од три мјесеца;
 - све животиње, ако, Канцеларија уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ, одлучи да примјењује одступања утврђена у тачки 2.2.2. подтачка б) (I) и тачки 2.2.2. подтачка ц) (I) овог Поглавља;
- ц) Ако Канцеларија уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ тако одлучи, јањад и козлићи могу се премјестити на други посјед које се налази унутар земље, само с циљем тога прије клања, ако су испуњени сљедећи услови:

- на одредишном посједу нема никаквих оваца или коза осим оних које су у тову прије клања,
- на крају периода тога, јањад и козлићи који потичу с посједа на којима се примјењују мјере искорјењивања, превозе се директно у клаоницу која се налази унутар земље и морају се заклати најкасније када су стара 12 мјесеци.

3.5. Ограничења наведена у тачкама од 3.1. до 3.4. овог Поглавља и даље се примјењују на посједу:

- а) до датума стицања статуса ARR/ARR свих оваца на посједу, под условом да се на посједу не држе козе; или

- б) током периода од двије године од дана завршетка свих мјера из тачке 2.2.1, тачке 2.2.2. подтачка б) или тачке 2.2.2, подтачка ц) овог Поглавља, под условом да током тог периода од двије године није био откривен ниједан случај ТСЕ-а осим атипичног гребежа оваца. Ако се током овог двогодишњег периода потди случај атипичног гребежа оваца, на посјед се такође примјењују мјере из тачке 2.2.3.
4. Након одлуке о спровођењу 3. могућности утврђене у тачки 2.2.2, подтачка д) овог Поглавља или одступању предвиђеном у тачки 2.2.2, подтачка ц) III на посјед се одмах примјењују сљедеће мјере:
- 4.1 Посјед се подвргава протоколу појачаног праћења ТСЕ-а укључујући тестирање на присутност ТСЕ-а, у складу са лабораторијским методама и протоколима одређеним у Анексу X, Поглавље Ц, Дио 3. тачка 3.2 овог Правилника, свих сљедећих животиња које су старије од 18 мјесеци, осим оваца генотипа ARR/ARR:
- животиња које су биле заклане за исхрану људи;
 - животиња које су угинуле или су биле усмрћене на посједу, али које нису биле усмрћене у оквиру кампање искорјењивања болести.
- 4.2 На посјед се могу увести само сљедеће животиње:
- овнови генотипа ARR/ARR;
 - овце које носе најмање један алел ARR и ниједан алел VRQ.
- Међутим, одступајући од подтач. а) и б) ове тачке, Канцеларија уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ може да дозволи увођење животиња из подтач. ц) и д) ове тачке на посјед, ако су испуњени сљедећи услови:
- раса која се узгаја на посједу локална је раса која је у опасности од нестанка из пољопривредне дјелатности, у смислу посебних прописа који регулишу ову област;
 - раса која се узгаја на посједу укључена је у програм за очување расе који спроводи узгојна организација или удружење, службено одобрено у складу са посебним прописима који регулишу ову област, или службена агенција и
 - учесталост алела ARR унутар расе која се узгаја на посједу ниска је;
- ц) овнови који носе најмање један алел ARR и ниједан алел VRQ;
- д) овце које не носе ниједан алел VRQ.
- 4.3 На посједу се могу користити само сљедећи расплодни овнови и расплодни материјал оваца:
- овнови генотипа ARR/ARR;
 - сјеме овнова генотипа ARR/ARR;
 - замеци који носе најмање један алел ARR и ни један алел VRQ.
- Међутим, одступајући од точ. а), б) и ц), Канцеларија уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ може на посједу да дозволи употребу расплodних овнова и расплodног материјала оваца из тач. д), е) и ф), ако су испуњени сљедећи услови:
- раса која се узгаја на посједу локална је раса која је у опасности од нестанка из пољопривредне дјелатности, у смислу посебних прописа који регулишу ову област;
 - раса која се узгаја на посједу укључена је у програм за очување расе, који спроводи узгојна организација или удружење,
- службено одобрено у складу са посебним прописима који регулишу ову област, или службена агенција и
- (III) учесталост алела ARR унутар расе која се узгаја на посједу ниска је;
- д) овнови који носе најмање један алел ARR и ниједан алел VRQ;
- е) сјеме овнова који носе најмање један алел ARR и ниједан алел VRQ;
- ф) замеци који не носе ниједан алел VRQ.
- 4.4. Премјештање животиња с посједа одобрава се с циљем уништавања или отпреме директно на клање за исхрану људу, или подлијеже сљедећим условима:
- овнови и овце генотипа ARR/ARR могу се премјештати с посједа за све сврхе, укључујући расплод, под условом да се премјештају на друге посједе на којим се примјењују мјере у складу са тачком 2.2.2. подтачка ц) или тачком 2.2.2. подтачка д) овог Поглавља;
 - ако Канцеларија тако одлучи, уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ, јањад и козлићи могу се премјестити на други посјед које се налази на подручју земље, само ради тога прије клања, ако су испуњени сљедећи услови:
 - на одредишном посједу нема никаквих оваца или коза осим оних које су у тову прије клања;
 - на крају периода тога, јањад и козлићи који потичу с посједа на којима се примјењују мјере искорјењивања из тачке 2.2.2, подтачка ц) алинеје (III) или тачке 2.2.2. подтачка д) овог Поглавља, превозе се директно у клаоницу која се налази унутар земље и морају се заклати најкасније када су стара 12 мјесеци.
- 4.5. Премјештање производа за расплод с посједа подлијеже сљедећим условима: Канцеларија уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ мора обезбиједити да се сјеме, замеци и јајне ћелије не отпремају с посједа.
- 4.6. Заједничка испаша свих оваца и коза са посједа с овцама и козама са других посједа забрањена је током периода јањења и јарења.
- Изван периода јањења и јарења, заједничка испаша подлијеже ограничењима која утврђује Канцеларија уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ на основу оправданог уважавања свих епидемиолошких фактора;
- 4.7. Ограничења наведена у тачки 2.2.2. подтачка а) и тачкама од 4.1. до 4.6. овог Поглавља и даље се примјењују током периода од двије године након откривања посљедњег случаја ТСЕ-а, осим атипичнога гребежа оваца, на посједу на којем је спроведена 3. могућност утврђена у тачки 2.2.2. подтачка д) овог Поглавља. Ако се током овог двогодишњег периода потврди случај атипичног гребежа оваца, на посјед се такође примјењују мјере из тачке 2.2.3. овог Поглавља.
- На посједима на којима се спроводи одступање од 2. могућности предвиђено у тачки 2.2.2. подтачка ц) алинеја (III), ограничења наведена у тачки 2.2.2, подтачка а) и тачкама од 4.1. до 4.6. примјењују се до потпуног уништавања животиња идентификованих за усмрћивање у складу са тачком 2.2.2. подтачка ц) или њиховог клања за исхрану људи, након чега се

примјењују ограничења утврђена у тачки 3. овог Поглавља.

ПОГЛАВЉЕ II

МИНИМАЛНИ ЗАХТЈЕВИ ЗА УЗГОЈНИ ПРОГРАМ ЗА ПОСТИЗАЊЕ ОТПОРНОСТИ НА ТСЕ ОВАЦА У СКЛАДУ СА ЧЛАНОМ 8. ОВОГ ПРАВИЛНИКА. ДИО I

Општи захтјеви

1. Узгојни програм усресређује се на стада високе генетске вриједности, како је дефинисано у тачки 3. Анекса I Правилника којим се предвиђају услови и технике генотипизовања PrP гена популација оваца у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 86/12). Међутим, уколико земља има узгојни програм, Канцеларија уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ може одлучити да у стадима која не учествују у узгојном програму допусте узорковање и генотипизацију само расплодних овнова.
2. Успоставља се база података која садржи најмање следеће информације:
 - а) идентитет, расу и број животиња у свим стадима која учествују у узгојном програму;
 - б) идентификацију појединачних животиња узоркованих у оквиру узгојног програма, укључујући расплодне овнове узорковане у стадима која не учествују у узгојном програму;
 - ц) резултате тестова генотипизације.
3. Успоставља се систем јединствене сертификације у којем се потврђује генотип сваке животиње узорковане у оквиру узгојног програма, укључујући овнове узорковане у стадима која не учествују у узгојном програму, упућивањем на њен јединствени идентификацијски број.
4. Успоставља се систем за идентификацију животиња и узорака, обраду узорака и доставу резултата, којим се могућност људске грешке смањује на минимум. Ефикасност тог система подлијеже редовном насумичном провјеравању.
5. Генотипизација крви или других ткива сакупљених за потребе узгојног програма, укључујући расплодне овнове узорковане у стадима која не учествују у узгојном програму, изводи се у лабораторијама одобреним у оквиру узгојног програма.
6. Канцеларија, уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ, може помоћи удружењима за узгој при успостављању генетских банака које садрже сјеме, јајне ћелије и заметке репрезентативне за прион-протеинске генотипове који ће вјероватно постати ријетки као резултат узгојног програма.
7. Узгојни програми се састављају за сваку расу узимајући у обзир:
 - а) учесталости различитих алела унутар расе;
 - б) ријеткост расе;
 - ц) избјегавање укрштања у сродству или генетског расапа.

ДИО 2.

Посебна правила за стада која учествују у програму

1. Узгојни програм усмјерен је на повећавање учесталости алела ARR унутар стада, смањујући истовремено преваленцију оних алела за које се показало да доприносе осјетљивости на ТСЕ.
2. Минимални захтјеви за стада која учествују су следећи:
 - а) све животиње у стаду које се генотипизују, идентификују се појединачно употребом безбједних средстава;

- б) сви овнови намијењени за расплод унутар стада генотипизују се прије коришћења за расплод;
 - ц) сваки мужјак који носи алел VRQ мора се заклати или кастрирати у року од шест мјесеци од одређивања његовог генотипа; било која таква животиња не смије напустити посјед осим ради клања;
 - д) женке за које се зна да носе алел VRQ не смију напустити посјед осим ради клања;
 - е) мужјаци, укључујући доноре сјемена које се користи за вјештачко осјеменевање, осим оних потврђених у оквиру узгојног програма, не користе се за расплод унутар стада.
3. Канцеларија, уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ, може одобрити одступања од захтјева одређених у тачки 2. подтачкаме ц) и д) овог Дијела ради заштите раса и производних карактеристика.
 4. Канцеларија обавјештава OIE/Комисију о било каквом изузетку одобреном сукладно тачки 3. овог дијела и о употребиљеним критеријумима.

ДИО 3.

Посебна правила за расплодне овнове узорковане у стадима која не учествују у узгојном програму

1. Овнови који се узоркују, идентификују се појединачно употребом безбједних средстава;
2. Било који ован, за којег се утврди да носи алел VRQ, не смије напустити посјед осим ради клања.

ДИО 4.

Оквир за препознавање статуса стада оваца отпорних на ТСЕ

1. Оквиром за препознавање статуса стада оваца отпорних на ТСЕ, препознаје се статус стада оваца отпорних на ТСЕ која као резултат учествовања у узгојном програму предвиђеном у члану 8. овог Правилника испуњавају критеријуме који се захтијевају у том програму. То признавање додјељује се најмање на следећа два нивоа:
 - а) стада нивоа I су стада која се у потпуности састоје од оваца с генотипом ARR/ARR;
 - б) стада нивоа II су стада чије потомство је искључиво потомство овнова с генотипом ARR/ARR.
2. Канцеларија уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ може у интересу потреба признати додатне нивое.
2. Редовно насумично узорковање оваца из стада отпорних на ТСЕ изводи се:
 - а) на посједу или у клаоници ради потврђивања њиховог генотипа;
 - б) у случају стада нивоа I на животињама старијим од 18 мјесеци у клаоници, ради тестирања на ТСЕ у складу са Анексом III овог Правилника.

ДИО 5.

Извјештаје које Канцеларија подноси Комисији

Земља која уводи узгојне програме ради селекције отпорности на ТСЕ у популацијама оваца:

1. обавјештава Комисију о захтјевима за такве програме;
2. доставља Комисији годишњи извјештај о њиховом напретку.

Извјештај се за сваку календарску годину доставља најкасније до 31. марта следеће године.

АНЕКС VIII
СТАВЉАЊЕ НА ТРЖИШТЕ И ИЗВОЗ
ПОГЛАВЉЕ А
УСЛОВИ ЗА ПРОМЕТ ЖИВИМ ЖИВОТИЊАМА,
СЈЕМЕНОМ И ЗАМЕЦИМА

Одјељак А

УСЛОВИ КОЈИ СЕ ПРИМЈЕЊУЈУ НА ОВЦЕ И КОЗЕ
ТЕ НА ЊИХОВО СЈЕМЕ И ЗАМЕТКЕ

1. Посједи са занемаривим ризиком од класичног гребежа оваца и контролираним ризиком од класичног гребежа:
 - 1.1. За потребе трговине Канцеларија, уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ, према потреби успоставља или надзире службени програм за признавање посједа са занемаривим ризиком од класичног гребежа и посједа са контролираним ризиком од класичног гребежа. На основу тог службеног програма, према потреби успостављају и воде списак посједа са овцама и козама са занемаривим ризиком од класичног гребежа и посједа са контролираним ризиком од класичног гребежа.
 - 1.2. Посјед с овцама које имају статус отпорности на ТСЕ нивоа I како је утврђено у Анексу VII Поглављу Ц, Дио 4. тачка 1. подтачка а), на којем није потврђен ниједан случај класичног гребежа у периоду од најмање седам претходних година, може се признати као посјед са занемаривим ризиком од класичног гребежа. Посјед с овцама, козама или и овцама и козама може се такође признати као посјед са занемаривим ризиком од класичног гребежа ако током периода од најмање седам претходних година испуњава сљедеће услове:
 - а) овце и козе трајно се означавају те се воде евиденције, како би се омогућила сљедивост до њиховог посједа рођења;
 - б) воде се евиденције о премјештањима оваца и коза на посјед и са њега;
 - ц) на посјед се пуштају само сљедеће овце и козе:
 - (I) овце и козе с посједа са занемаривим ризиком од класичног гребежа;
 - (II) овце и козе с посједа који су испуњавали услове из подтачка а) до и) ове тачке током периода од најмање седам претходних година или периода најмање једнаког периоду током којег је посјед на који се животиње пуштају испуњавао услове из тих тачака;
 - (III) овце прион-протеинског генотипа ARR/ARR;
 - (IV) овце или козе које испуњавају услове из алинеја (I) или (II) ове подтачке осим у периоду када су држане у центру за прикупљање сјемена, под условом да центар за прикупљање сјемена испуњава сљедеће услове:
 - центар за прикупљање сјемена одобрен је и надзиран у складу са посебним списковима који регулишу ову област,
 - током периода од претходних седам година у центар за прикупљање сјемена унесене су само овце или козе с посједа који су током тог периода испуњавали услове из тач. а), б) и е) и на којима је службени ветеринар или ветеринар којег су овластили Канцеларија и мјеродавни орган ентитета и Брчко Дистрикта БиХ спроводио редовне прегледе,
 - током периода од претходних седам година у центру за прикупљање сјемена

није потврђен ниједан случај класичног гребежа,

- у центру за прикупљање сјемена на снази су биобезбједносне мјере како би се обезбиједило да овце и козе, које се држе у том центру и долазе с посједа са занемаривим или контролираним ризиком од класичног гребежа, нису у директном или индиректном контакту с овцама и козама које долазе с посједа нижег статуса у погледу ризика од класичног гребежа.
- д) посјед подлијеже редовним прегледима, како би службени ветеринар, или ветеринар којег су за ту намјену овластили Канцеларија и мјеродавни орган ентитета и Брчко Дистрикта БиХ, провјерио складност с одредбама одређеним у потачкама а) до и) ове тачке, који треба да се спровode најмање једанпут годишње;
- е) није био потврђен ниједан случај класичног гребежа;
- ф) све овце и козе које су старије од 18 мјесеци и које су угинуле или су усмрћене због разлога који нису клање за за исхрану људи, у лабораторији се тестирају на класични гребеж у складу са лабораторијским методама и протоколима утврђеним у Анексу X, Поглавље Ц, тачка 3.2. овог Правилника.
 Одступајући од услова одређених у првом ставу тачке ф), Канцеларија, уз сагласност мјеродавних органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ, може одлучити да све овце и козе старије од 18 мјесеци које немају комерцијалну вриједност и које се на крају њиховог производног живота усмрћују умјесто да се кољу за исхрану људи, прегледа службени ветеринар те да се све животиње код којих се уоче знакови пропадања или неуролошки знакови тестирају у лабораторији на класични гребеж у складу са лабораторијским методама и протоколима утврђеним у Анексу X, Поглавље Ц, тачка 3.2. овог Правилника.
 Осим услова одређених у подтачкама од а) до ф) ове тачке, морају бити испуњени сљедећи услови:
- г) на посјед се уносе само сљедеће јајне ћелије и замеци оваца и коза:
 - (I) јајне ћелије и замеци доносних животиња које су од рођења држане у земљи са занемаривим ризиком од класичног гребежа или на посједу са занемаривим или контролираним ризиком од класичног гребежа, или које испуњавају сљедеће захтјеве:
 - трајно се означавају како би се омогућила сљедивост до њиховог посједа рођења,
 - од рођења су држане на посједима на којима током њиховог боравка није био потврђен ниједан случај класичног гребежа оваца,
 - у тренутку прикупљања јајних ћелија или заметака нису показивале никакве клиничке знакове класичног гребежа;
 - (II) јајне ћелије и замеци оваца које носе најмање један ARR алел.
- х) на посјед се уноси само сљедеће сјеме оваца и коза:

- (I) сјеме донорских животиња које су од рођења држане у земљи са занемаривим ризиком од класичног гребежа или на посједу са занемаривим или контролисаним ризиком од класичног гребежа, или које испуњавају следеће захтјеве:
- трајно се означавају како би се омогућила слједивост до њиховог посједа рођења,
 - у тренутку прикупљања сјемена нису показивале никакве клиничке знакове класичног гребежа;
- (II) сјеме овнова прион-протеинског генотипа ARR/ARR;
- и) овце и козе на посједу немају никакав директан или индиректан контакт, па ни заједничку испашу, с овцама и козама с посједа нижег статуса у погледу ризика од класичног гребежа.
- 1.3. Посјед с овцама, козама или овцама и козама може се признати као посјед с контролисаним ризиком од класичног гребежа ако током периода од најмање три претходне године испуњава следеће услове:
- а) овце и козе трајно се означавају те се воде евиденције како би се омогућила слједивост до њиховог посједа рођења;
- б) воде се евиденције о премјештањима оваца и коза на посјед и са њега;
- ц) на посјед се уносе само следеће овце и козе:
- (I) овце и козе с посједа са занемаривим или контролисаним ризиком од класичног гребежа;
- (II) овце и козе с посједа који су испуњавали услове из подтачака а) до и) ове тачке током периода од најмање три претходне године или периода најмање једнаког периоду током којег је посјед на које се животиње уносе испуњавао услове из тих тачака;
- (III) овце прион-протеинског генотипа ARR/ARR;
- (IV) овце или козе које испуњавају услове из алинеја (I) или (II) ове подтачке, осим у периоду када су држане у центру за прикупљање сјемена, под условом да центар за прикупљање сјемена испуњава следеће услове:
- центар за прикупљање сјемена одобрен је и надзиран у складу са посебним прописима који регулишу ову област;
 - током периода од претходне три године у центар за прикупљање сјемена унесене су само овце или козе с посједа који су током тог периода испуњавали услове из подтачака а), б) и е) ове тачке и на којима је службени ветеринар или ветеринар којег је овластила Канцеларија и мјеродавни орган ентитета и Брчко Дистрикта БиХ спроводио редовне прегледе,
 - током периода од претходне три године у центру за прикупљање сјемена није потврђен ниједан случај класичног гребежа,
 - у центру за прикупљање сјемена на снази су биобезбједносне мјере како би се обезбиједило да овце и козе које се држе у том центру и долазе с посједа са занемаривим или контролисаним ризиком од класичног гребежа нису у директном или индиректном контакту с овцама и козама које долазе с посједа нижег статуса у погледу ризика од класичног гребежа.
- д) посјед подлијеже редовним прегледима како би службени ветеринар или ветеринар којег је за то овластила Канцеларија и мјеродавни орган ентитета и Брчко Дистрикта БиХ провјерио складност с условима из подтачака а) до и) ове тачке, а који се морају спроводити најмање једанпут годишње;
- е) није потврђен ниједан случај класичног гребежа;
- ф) Све овце и козе које су старије од 18 мјесеци и које су угинуле или су усмрћене због разлога који нису клање за исхрану људи у лабораторији се тестирају на класични гребеж у складу са лабораторијским методама и протоколима утврђеним у Анексу X, Поглавље Ц, тачка 3.2. овог Правилника. Одступајући од услова утврђених у првом ставу подтачке ф) ове тачке, Канцеларија уз сагласност мјеродавног органа ентитета и Брчко Дистрикта БиХ може одлучити да све овце и козе старије од 18 мјесеци које немају комерцијалну вриједност и које се на крају њиховог производног живота усмрћују, умјесто да се кољу за исхрану људи, прегледа службени ветеринар те да се све животиње код којих се уоче знакови пропадања или неуролошки знакови тестирају у лабораторији на класични гребеж у складу са лабораторијским методама и протоколима утврђеним у Анексу X, Поглавље Ц, тачка 3.2. овог Правилника. Осим услова утврђених у подтачкама а) до ф) морају бити испуњени следећи услови:
- г) на посјед се уносе само следеће јајне ћелије и замеци оваца и коза:
- (I) јајне ћелије и замеци донорских животиња које су од рођења држане у земљи са занемаривим ризиком од класичног гребежа или на посједу са занемаривим или контролисаним ризиком од класичног гребежа, или које испуњавају следеће захтјеве:
- трајно се означавају како би се омогућила слједивост до њиховог посједа рођења,
 - од рођења су држане на посједима на којима током њиховог боравка није био потврђен ниједан случај класичног гребежа,
 - у тренутку прикупљања јајних ћелија или заметака нису показивале никакве клиничке знакове класичног гребежа;
- (II) јајне ћелије и замеци оваца које носе најмање један ARR алел;
- х) на посјед се уноси само следеће сјеме оваца и коза:
- (I) сјеме донорских животиња које су од рођења држане у земљи са занемаривим ризиком од класичног гребежа или на посједу за занемаривим или контролисаним ризиком од класичног гребежа, или које испуњавају следеће захтјеве:

- трајно се означавају како би се омогућила сљедивост до њиховог посједа рођења,
 - у тренутку прикупљања сјемена нису показивале никакве клиничке знакове класичног гребежа,
- (II) сјеме овнова прион-протеинскога генотипа ARR/ARR;
- и) овце и козе на посједу немају никакав директан или индиректан контакт, па ни заједничку испашу, с овцама и козама с посједа нижег статуса у погледу ризика од класичног гребежа.
- 1.4. Ако се на посједу са занемаривим или контролисаним ризиком од класичног гребежа оваца или на посједу за који се утврди да је епидемиолошки повезан с посједом са занемаривим или контролисаним ризиком од класичног гребежа оваца потврди случај класичног гребежа оваца као резултат испитивања из Анекса VII, Поглавље Б, Дио 1. овог Правилника, посјед са занемаривим или контролисаним ризиком од класичног гребежа оваца одмах се брише из списка из тачке 1.1. овог Одјелка.
- Канцеларија о томе одмах обавјештава друге земље у које су унесене овце и козе или сјеме или замеси прикупљени од оваца и коза које су биле држане на зараженом посједу током периода од претходних седам година, у случају посједа са занемаривим ризиком од класичног гребежа, или током периода од претходне три године, у случају посједа с контролисаним ризиком од класичног гребежа.
2. Земља или подручје са занемаривим ризиком од класичног гребежа оваца
- 2.1. Ако земља сматра да је на њеном подручју или на дијелу њеног подручја занемарив ризик од класичног гребежа оваца, она доставља Међународној организацији за здравље животиња/Комисији одговарајућу доказну документацију, наводећи посебно сљедеће:
- а) да је била спроведена процјена ризика те да је њоме доказано да постоје одговарајуће мјере које се спроводе током релевантног периода за поступање у случају било каквог утврђеног ризика. Овом процјеном ризика идентификују се сви могући фактори за појаву класичног гребежа оваца и њихова историјска перспектива, а посебно:
 - (I) увоз или уношење оваца и коза или њиховог сјемена и заматака, за које постоји могућност да су заражени класичним гребежом оваца;
 - (II) ниво познавања структуре популације и праксе узгоја оваца и коза;
 - (III) праксе храњења, укључујући храњење месно-коштаним брашном или чварцима добијеним од преживара;
 - (IV) увоз млијека и млијечних производа који потичу од оваца и коза и који су намијењени за употребу у храњењу оваца и коза;
 - б) да су током периода од најмање седам претходних година тестиране овце и козе које показују клиничке знакове који одговарају класичном гребежу;
 - ц) да је током периода од најмање седам претходних година годишње тестиран довољан број оваца и коза старијих од 18 мјесеци, које су репрезентативне за заклане овце и козе, а које су угинуле или су усмрћене из разлога који нису клање за исхрану људи, како би се обезбиједио ниво безбједности откривања класичног гребежа од 95% ако је његова стопа учесталости у тој популацији већа од 0,1% и током тог периода није пријављен ниједан случај класичног гребежа;
 - д) да је храњење оваца и коза месно-коштаним брашном или чварцима, поријеклом од преживара, забрањено и да се та забрана успјешно спроводи у цијелој земљи током периода од најмање седам година;
 - е) да се уношење оваца и коза те њиховог сјемена и заматака из других држава чланица изводи у складу с Одјелком А, тачка 4. подтачка 4.1, подподтачка (б) или Одјелком А, тачка 4. подтачка 4.2. овог Поглавља;
 - ф) да се уношење оваца и коза те њиховог сјемена и заматака из земаља изван Европске уније изводи у складу са Поглављем Е или Поглављем Х, Анекса IX овог Правилника.
- 2.2. Статус занемаривог ризика од класичног гребежа оваца може се земљи или подручју земље одобрити у складу са посебним поступком.
- Канцеларија мора обавијестити ОИЕ/Комисију о било каквој промјени у погледу информација достављених у складу с тачком 2.1. Одјелка А, Поглавље А, овог Анекса, које се односе на болест.
- Статус занемаривог ризика одобрен у складу с тачком 2.2. Одјелка А, Поглавље А овог Анекса може се, с обзиром на такве информације повући, у складу са посебним поступком.
- 2.3. Државе чланице или зона државе чланице са занемаривим ризиком од класичног гребежа јесу сљедеће:
- Аустрија,
 - Финска,
 - Шведска.
3. Програм контроле класичног гребежа оваца
- 3.1. Земља која има национални програм контроле класичног гребежа оваца на цијелом подручју земље:
- а) може свој национални програм контроле доставити ОИЕ-у/Комисији наглашавајући посебно:
 - распрострањеност класичног гребежа оваца у земљи,
 - разлоге за спровођење националног програма контроле, узимајући у обзир важност болести те однос трошкова и користи,
 - статусне категорије одређене за посједе и стандарде које мора постићи свака таква категорија,
 - поступке тестирања који ће се користити,
 - поступке праћења националног програма контроле,
 - радње које треба предузети ако посјед из било којег разлога изгуби свој статус,
 - мјере које се предузимају ако су резултати прегледа, спроведених у складу с одредбама националног програма контроле, позитивни;
 - б) програм из тачке а) може се одобрити ако испуњава критеријуме утврђене у тој тачки, у складу с посебним поступком; измјене или додаци програмима којег је Канцеларија доставила Комисији могу се одобрити у складу с посебним поступком.
- 3.2. Одобрени су национални програми контроле гребежа сљедећих држава чланица:
- Данска,
 - Словенија.

4. Промет овцама и козама те њиховим сјеменом и замецима

Примјењују се следећи услови:

4.1. овце и козе:

а) овце и козе за расплод намијењене за земље које немају статус занемаривог ризика од класичног гребеза или одобрени национални програм контроле гребеза:

(I) долазе с посједа или посједа са занемаривим ризиком или контролисаним ризиком од класичног гребеза или

(II) долазе из земље или регије са занемаривим ризиком од класичног гребеза или

(III) ако је ријеч о овцама, оне морају бити прион-протеинског генотипа ARR/ARR, под условом да не долазе с посједа на које се примјењују ограничења утврђена у Анексу VII, Поглавље Б, тачке 3. и 4. овог Правилника;

б) овце и козе за све намјене осим за директно клање, које су намијењене за земље које имају статус занемаривог ризика од класичног гребеза или одобрени национални програм контроле гребеза:

(I) долазе с посједа или посједа са занемаривим ризиком од класичног гребеза или

(II) долазе из земље или регије са занемаривим ризиком од класичног гребеза или

(III) ако је ријеч о овцама, оне морају бити прион-протеинског генотипа ARR/ARR, под условом да не долазе с посједа на који се примјењују ограничења утврђена у Анексу VII, Поглавље Б, тачке 3. и 4. овог Правилника;

ц) одступајући од тач. а) и б) ове тачке, захтјеви из тих тачака не примјењују се на овце и козе које се искључиво држе у одобреним органима, заводима или центрима како су дефинисани у посебним прописима који регулишу ову област или се премјештају између тих установа;

д) одступајући од тач. а) и б), Канцеларија може одобрити трговину животињама које не испуњавају захтјеве из тих тачака, под условом да је добила претходну сагласност надлежног органа земље одредишта тих животиња те под условом да животиње испуњавају следеће услове:

(I) животиње припадају локалној раси која је у опасности од нестанка из пољопривредне дјелатности како је наведено у посебним прописима који регулишу ову област;

(II) животиње су уписане у матичну књигу коју успоставља и води узгојна организација или удружење службено одобрено у складу с посебним прописима који регулишу ову област у земљи отпреме или службена агенција те земље, те животиње треба да се упишу у матичну књигу за ту расу коју је успоставила и коју води узгојна организација или удружење службено одобрено у складу с посебним прописима који регулишу ову област у земљи одредишта или службена агенција те земље;

(III) у земљи отпреме и земљи одредишта узгојне организације или удружења или службена агенција из алинеје (II) ове подтачке спроводе програм за очување те расе;

(IV) животиње не потичу с посједа на који се примјењују ограничења из Анекса VII, Поглавље Б, тачке 3. и 4. овог Правилника;

(V) након уласка животиња које не испуњавају захтјеве из подтачке а) или б) ове тачке на посјед у земљи одредишта премјештање свих оваца и коза на том посједу ограничава се у складу с Анексом VII, Поглавље Б, тачка 3.4. током периода од три године, или током периода од три године ако земља одредишта има занемарив ризик од класичног гребеза или има одобрен национални програм контроле гребеза.

Одступајући од првог става ове тачке, то ограничење премјештања не примјењује се на трговину животињама која се спроводи у складу с условима утврђеним у тачки 4.1, подтачка д) овог одјељка као ни на премјештање унутар земље животиња намијењених посједу на којем се узгаја локална раса, у опасности да буде изгубљена за пољопривреду, како је наведено у посебним прописима који регулишу ову област, под условом да је та раса укључена у програм очувања који спроводи узгојна организација или удружење службено одобрено или признато у складу с посебним прописима који регулишу ову област.

Након обављене трговине или премјештања унутар земље из другог става алинеје (V) ове подтачке, премјештање свих оваца и коза на посједу или посједима који примају животиње премјештене на основу тог одступања, ограничава се у складу с првим и другим ставом, подтачка (V) ове подтачке.

4.2. сјеме и замци оваца и коза морају испуњавати следеће услове:

а) морају се прикупљати од животиња које су од рођења непрекидно боравиле на посједу или посједима са занемаривим ризиком или контролисаним ризиком од класичног гребеза, осим ако је тај посјед центар за прикупљање сјемена, под условом да центар за прикупљање сјемена испуњава услове из Поглавља А, Одјељак А, тачка 1. подтачка 1.3. подподтачка ц) алинеја (IV) овог Анекса или

б) морају се прикупљати од животиња које су посљедње три године прије прикупљања непрекидно биле држане на посједу или посједима који три године испуњавају све услове утврђене у Поглављу А, Одјељак А, тачка 1. подтачка 1.3. подподтачке а) до ф), осим ако је тај посјед центар за прикупљање сјемена, под условом да центар за прикупљање сјемена испуњава услове из Поглавља А, Одјељак А, тачка 1. подтачка 1.3. подподтачка ц) алинеје (IV) овог Анекса или

ц) морају се прикупљати од животиња које су од рођења непрекидно биле држане у држави или зони са занемаривим ризиком од класичног гребеза или

д) ако је ријеч о сјемени овнова, сјеме мора бити прикупљено од овнова прион-протеинског генотипа ARR/ARR или

е) ако је ријеч о замецима оваца, замци морају носити најмање један ARR алел.

ОДЈЕЉАК Б

Услови који се примјењују на говеда

Уједињено Краљевство обезбјеђује да се говеда рођена и узгајана на њеном државном подручју прије 1. августа

1996. не отпремају с њеног државног подручја у друге државе чланице или земље изван Европске уније.

ПОГЛАВЉЕ Б

УСЛОВИ КОЈИ СЕ ОДНОСЕ НА ПОТОМСТВО ЖИВОТИЊА КОД КОЈИХ ПОСТОЈИ СУМЊА ИЛИ ЈЕ ПОТВРЂЕНА ТСЕ, НА КОЈЕ СЕ ОДНОСИ ЧЛАН 17. СТАВ (2) ОВОГ ПРАВИЛНИКА

Забрањује се стављање на тржиште задње рођених потомака женки говеда заражених ТСЕ-ом или од оваца или коза код којих је потврђен ГСЕ током протеклог периода од двије године или током периода након појаве првих клиничких знакова зачетка болести.

ПОГЛАВЉЕ Ц

УСЛОВИ ЗА ТРГОВИНУ ОДРЕЂЕНИМ ПРОИЗВОДИМА ЖИВОТИЊСКОГ ПОРИЈЕКЛА

Одјелак А ПРОИЗВОДИ

Сљедећи производи животињског поријекла изузети су од забране наведене у члану 18. став (3) овог Правилника, под условом да су поријеклом од говеда, оваца и коза које удовољавају захтјевима Одјелка Б овог Поглавља.:

- свјеже месо,
- мљевено месо,
- месни препарати,
- месни производи.

Одјелак Б ЗАХТЈЕВИ

Производи наведени у Одјелку А овог Поглавља морају удовољавати сљедећим захтјевима:

- а) говеда, овце и козе од којих су добијени производи животињског поријекла нису хранене месно-коштаним брашном или чварцима добијеним од преживара и које су прошле *ante mortem* и *post mortem* прегледе;
- б) говеда, овце и козе од којих су добијени производи животињског поријекла нису заклане након омамљивања убризганим гасом у кранијалну шупљину или усмрћене истим начином или заклане након омамљивања разарањем средишњег нервног ткива помоћу шипке уведене у кранијалну шупљину;
- ц) производи животињског поријекла добијени од говеда, оваца и коза не потичу од:
 - (I) специфицираног ризичног материјала како је одређено у Анексу V овог Правилника;
 - (II) нервних и лимфатичких ткива изложених током поступка откоштавања; и
 - (III) машински откоштеног меса добијеног од костију говеда, оваца или коза.

ПОГЛАВЉЕ Д

УСЛОВИ КОЈИ СЕ ПРИМЈЕЊУЈУ НА ИЗВОЗ

Жива говеда и производи животињског поријекла добијени од њих морају подлијегати, у случају извоза, условима утврђеним овим Правилником.

АНЕКС IX

УВОЗ ЖИВИХ ЖИВОТИЊА, ЗАМЕТАКА, ЈАЈНИХ ЋЕЛИЈА И ПРОИЗВОДА ЖИВОТИЊСКОГ ПОРИЈЕКЛА

ПОГЛАВЉЕ Б

УВОЗ ГОВЕДА

Одјелак А

УВОЗ ИЗ ЗЕМЉЕ ИЛИ РЕГИЈЕ СА ЗАНЕМАРИВИМ РИЗИКОМ ОД ГСЕ-а

При увозу говеда из земље или регије са занемаривим ризиком од ГСЕ-а представља се сертификат о здрављу животиња којим се потврђује сљедеће:

- а) животиње су отелене и непрекидно узгајане у земљи или регији или земљама или регијама класификованим у складу са Правилником о статусу држава или регија у односу на бовину спонгиозну енцефалопатију ("Службени гласник БиХ", бр. 80/10, 55/12, 86/12 и 98/14, у даљем тексту: Правилник о статусу држава), као земље или регије са занемаривим ризиком од ГСЕ-а;
- б) животиње су означене трајним системом означавања који омогућава сљедивост до мајке и стада поријекла и нису биле изложене сљедећим говедима:
 - (I) сви случајеви ГСЕ-а,
 - (II) сва говеда која су током своје прве године живота узгајана заједно са случајевима ГСЕ-а и за која је истраживањем утврђено да су током тог периода конзумирала једнаку потенцијално контаминирану храну или
 - (III) ако су резултати истраживања из алинеје (II) подтачка б) овог Одјелка нејасни, сва говеда отелена у истом стаду као и случајеви ГСЕ-а и то унутар 12 мјесеци од датума тељења случаја ГСЕ-а;
- и
- ц) ако је у дотичној земљи било домаћих случајева ГСЕ-а, животиње су отелене:
 - (I) након датума од којег се ефикасно спроводи забрана хранења преживара месно-коштаним брашном и чварцима добијеним од преживара, како је утврђено у Кодексу о здрављу копнених животиња ОИЕ-а или
 - (II) након датума отелења задњег домаћег случаја ГСЕ-а ако је отелен након датума забране хранења из алинеје (I) ове подтачке.

Одјелак Б

УВОЗ ИЗ ЗЕМЉЕ ИЛИ РЕГИЈЕ С КОНТРОЛИСАНИМ РИЗИКОМ ОД ГСЕ-а

При увозу говеда из земље или регије с контролисаним ризиком од ГСЕ-а представља се сертификат о здрављу животиња којим се потврђује сљедеће:

- а) земља или регија класификована је у складу с Правилником о статусу држава као земља или регија с контролисаним ризиком од ГСЕ-а;
- б) животиње су означене трајним системом означавања који омогућава сљедивост до мајке и стада поријекла и нису биле изложене сљедећим говедима:

- (I) сви случајеви ГСЕ-а,
 - (II) сва говеда која су током своје прве године живота узгајана заједно са случајевима ГСЕ-а и за која је истраживањем утврђено да су током тог периода конзумирала једнаку потенцијално контаминирану храну или
 - (III) ако су резултати истраживања из алинеје (II) ове подтачке нејасни, сва говеда отељена у истом стаду као и случајеви ГСЕ-а и то унутар 12 мјесеци од датума тељења случаја ГСЕ-а;
- ц) животиње су отељене:
- (I) након датума од којег се ефикасно спроводи забрана храњења преживара месно-коштаним брашном и чварцима добијенима од преживара, како је утврђено у Кодексу о здрављу копнених животиња ОИЕ-а или
 - (II) након датума отељења задњег домаћег случаја ГСЕ-а ако је отељен након датума забране храњења из алинеје (I) ове подтачке.

Одјељак Ц **УВОЗ ИЗ ЗЕМЉЕ ИЛИ РЕГИЈЕ С НЕУТВРЂЕНИМ** **РИЗИКОМ ОД ГСЕ-а**

При увозу говеда из земље или регије с неутврђеним ризиком од ГСЕ-а представља се сертификат о здрављу животиња којим се потврђује следеће:

- а) земља или регија класификована је у складу с Правилником о статусу држава као земља или регија с неутврђеним ризиком од ГСЕ-а;
- б) храњење преживара месно-коштаним брашном или чварцима добијеним од преживара, како је утврђено у Кодексу о здрављу копнених животиња ОИЕ-а, забрањена је те се забрана ефикасно спроводи у земљи или регији;
- ц) животиње су означене трајним системом означавања који омогућава следиовост до мајке и стада поријекла и нису биле изложене следећим говедима:
 - (I) сви случајеви ГСЕ-а,
 - (II) сва говеда која су током своје прве године живота узгајана заједно са случајевима ГСЕ-а и за која је истраживањем утврђено да су током тог периода конзумирала једнаку потенцијално контаминирану храну или
 - (III) ако су резултати истраживања из алинеје (II) ове подтачке нејасни, сва говеда отељена у истом стаду као и случајеви ГСЕ-а и то унутар 12 мјесеци од датума тељења случаја ГСЕ-а;
- д) животиње су отељене:
 - (I) најмање двије године након датума од којег се ефикасно спроводи забрана храњења преживара месно-коштаним брашном и чварцима добијенима од преживара, како је утврђено у Кодексу о здрављу копнених животиња ОИЕ-а или
 - (II) након датума отељења задњег домаћег случаја ГСЕ-а ако је отељен након датума забране храњења из алинеје (I) ове подтачке.

ПОГЛАВЉЕ Ц **УВОЗ ПРОИЗВОДА ЖИВОТИЊСКОГ ПОРИЈЕКЛА ОД** **ГОВЕДА, ОВАЦА ИЛИ КОЗА**

Одјељак А **ПРОИЗВОДИ**

Следећи производи поријеклом од говеда, оваца и коза, како су дефинисани у следећим тачкама Анекса I Правилника о хигијени хране животињског поријекла, подлијежу условима утврђеним у Одјељцима Б, Ц или Д овог поглавља, зависно од категорије ризика земље поријекла у погледу ГСЕ-а:

- свјеже месо, како је дефинисано у тачки 1.10,
- мљевено месо, како је дефинисано у тачки 1.13,
- машински откоштено месо, како је дефинисано у тачки 1.14,
- месни препарати, како су дефинисани у тачки 1.15,
- месни производи, како су дефинисани у тачки 7.1,
- топљена животињска маст, како је дефинисана у тачки 7.5,
- чварци, како су дефинисани у тачки 7.6,
- желатин, како је дефинисан у тачки 7.7, осим оног добијеног од коже,
- колаген, како је дефинисан у тачки 7.8, осим оног добијеног од коже,
- обрађени желуци, мјехури и цријева, како су дефинисани у тачки 7.9.

Одјељак Б **УВОЗ ИЗ ЗЕМЉЕ ИЛИ РЕГИЈЕ СА ЗАНЕМАРИВИМ** **РИЗИКОМ ОД ГСЕ-а**

При увозу производа поријеклом од говеда, оваца и коза наведених у одјељку А из земље или регије са занемаривим ризиком од ГСЕ-а представља се сертификат о здрављу животиња којим се потврђује следеће:

- а) земља или регија класификована је у складу са Правилником о статусу држава као земља или регија с занемаривим ризиком од ГСЕ-а;
- б) животиње од којих су добијени производи поријеклом од говеда, оваца и коза биле су подвргнуте *ante mortem* и *post mortem* прегледу;
- ц) производи поријеклом од говеда, оваца и коза не садржавају и нису добијени од специфицираног ризичног материјала како је дефинисан у Анексу V, тачка 1. овог Правилника;
- д) ако животиње, од којих су добијени производи поријеклом од говеда, потичу из земље или регије класификоване у складу с Правилником о статусу држава као земља или регија с контролисаним или неутврђеним ризиком од ГСЕ-а, одступајући од тачке ц) овог Одјељка, могу се увозити трупови, половине трупова или половине трупова разрезане у највише три велепродајна комада и четвртине који не садржавају специфицирани ризични материјал осим кичме, укључујући дорзалне ганглије. У случају таквог увоза трупови или велепродајни комади трупова говеда који садржавају кичму која је дефинисана као специфицирани ризични материјал у складу с тачком 1. Анекса V овог Правилника означавају се јасно видљивом црвеном цртом на наљепници у складу с посебним прописима који регулишу ову област. Надаље, у Заједнички ветеринарски документ о уласку (ЗВУД) из члана 14. става (1) Приручника за рад, ГВИ треба уписати посебну информацију о броју говеђих трупова или

- велепродајних комада за које се захтијева одстрањивање кичме;
- е) производи поријеклом од говеда, оваца и коза не садржавају машински откоштено месо добијено од костију говеда, оваца или коза и не потичу од њега, осим ако су животиње од којих су добијени производи поријеклом од говеда, оваца и коза рођене, непрекидно узгајане и заклане у земљи или регији која је класификована у складу с Правилником о статусу држава као земља или регија са занемаривим ризиком од ГСЕ-а у којој није било домаћих случајева ГСЕ-а;
- ф) животиње од којих су добијени производи поријеклом од говеда, оваца и коза нису заклане након омамљивања убризгавањем гаса у кранијалну шупљину нити убијене истом методом или заклане, након омамљивања, лацерацијом средишњег нервног ткива увођењем инструмента у облику дугачке шипке у кранијалну шупљину, осим ако су животиње од којих потичу производи поријеклом од говеда, оваца и коза рођене, непрекидно узгајане и заклане у земљи или регији која је класификована у складу с Правилником о статусу држава као земља или регија са занемаривим ризиком од ГСЕ-а;
- г) ако животиње од којих су добијени производи поријеклом од говеда, оваца и коза потичу из земље или регије која је класификована у складу с Правилником о статусу држава као земља или регија с неутврђеним ризиком од ГСЕ-а, животиње нису били храњене месно-коштаним брашном или чварцима, како је утврђено у Кодексу о здрављу копнених животиња ОИЕ-а;
- х) ако животиње од којих су добијени производи поријеклом од говеда, оваца и коза потичу из земље или регије која је класификована у складу с Правилником о статусу држава као земља или регија с неутврђеним ризиком од ГСЕ-а, производи су произведени и с њима се поступало на начин којим се обезбјеђује да не садржавају нервно и лимфатичко ткиво изложено током поступка откоштавања и да њиме нису контаминирани.

Одјељак Ц УВОЗ ИЗ ЗЕМЉЕ ИЛИ РЕГИЈЕ С КОНТРОЛИСАНИМ РИЗИКОМ ОД ГСЕ-а

1. При увозу производа поријеклом од говеда, оваца и коза наведених у Одјељку А овог Поглавља, из земље или регије с контролисаним ризиком од ГСЕ-а представља се сертификат о здрављу животиња којим се потврђује следеће:
 - а) земља или регија класификована је у складу с Правилником о статусу држава као земља или регија с контролисаним ризиком од ГСЕ-а;
 - б) животиње од којих су добијени производи поријеклом од говеда, оваца и коза биле су подвргнуте *ante mortem* и *post mortem* прегледу;
 - ц) животиње од којих су добијени производи поријеклом од говеда, оваца и коза намијењени извозу нису усмрћене, након омамљивања, лацерацијом ткива средишњег нервног система инструментом у облику дугачке шипке који се уводи у кранијалну шупљину или убризгавањем гаса у кранијалну шупљину;
 - д) производи поријеклом од говеда, оваца и коза не садржавају специфицирани ризични материјал

како је дефинисан у тачки 1. Анекса V овог Правилника, нити су добијени од њега те не садржавају машински откоштено месо добијено од костију говеда, оваца или коза нити су добијени од њега.

2. За производе поријеклом од говеда, одступајући од тачке 1. подтачка д) овог Одјељка, могу се увозити трупови, половине трупова или половине трупова разрезане у највише три велепродајна комада и четвртине који не садржавају специфицирани ризични материјал осим кичме, укључујући дорзалне ганглије.
3. Ако се захтијева одстрањивање кичме, говеђи трупови или велепродајни комади трупова с кичмом означавају се јасно видљивом црвеном цртом на наљепници у складу с посебним прописима који регулишу ову област.
4. У случају увоза у Заједнички ветеринарски документ о уласку (ЗВДУ) из члана 14. став (1) Приручника за рад ГВИ треба уписати број говеђих трупова или велепродајних комада трупова за које се захтијева одстрањивање кичме.
5. У случају цријева с изворним поријеклом из земље или регије са занемаривим ризиком од ГСЕ-а при увозу обрађених цријева представља се сертификат о здрављу животиња којим се потврђује следеће:
 - а) земља или регија класификована је у складу с Правилником о статусу држава као земља или регија с контролисаним ризиком од ГСЕ-а;
 - б) животиње од којих су добијени производи поријеклом од говеда, оваца и коза биле су рођене, непрекидно узгајане и заклане у држави или регији са занемаривим ризиком од ГСЕ-а те су биле подвргнуте *ante mortem* и *post mortem* прегледу;
 - ц) ако цријева потичу из земље или регије у којој је било домаћих случајева ГСЕ-а:
 - (I) животиње су окоћене након датума увођења забране храњења преживара месно-коштаним брашном и чварцима добијенима од преживара или
 - (II) производи поријеклом од говеда, оваца и коза не садржавају специфицирани ризични материјал како је дефинисан у тачки 1. Анекса V овог Правилника, нити су од њега добијени.

Одјељак Д УВОЗ ИЗ ЗЕМЉЕ ИЛИ РЕГИЈЕ С НЕУТВРЂЕНИМ РИЗИКОМ ОД ГСЕ-а

1. При увозу производа поријеклом од говеда, оваца и коза наведених у Одјељку А из земље или регије с неутврђеним ризиком од ГСЕ-а представља се сертификат о здрављу животиња којим се потврђује следеће:
 - а) животиње од којих су добијени производи поријеклом од говеда, оваца и коза нису биле храњене месно-коштаним брашном или чварцима добијеним од преживара, како је утврђено у Кодексу о здрављу копнених животиња ОИЕ-а те су биле подвргнуте *ante mortem* и *post mortem* прегледу;
 - б) животиње од којих су добијени производи поријеклом од говеда, оваца и коза нису усмрћене, након омамљивања, лацерацијом ткива средишњег нервног система инструментом у облику дугачке шипке који се уводи у кранијалну шупљину или убризгавањем плина у кранијалну шупљину;

- ц) производи поријеклом од говеда, оваца и коза не садржавају следеће састојке и нису добијени од њих:
 - (I) специфицирани ризични материјал како је дефинисан у тачки 1. Анекса V овог Правилника;
 - (II) нервно и лимфатичко ткиво изложено током поступка откоштавања;
 - (III) машински откоштено месо добијено од костију говеда, оваца или коза.
- 2. За производе поријеклом од говеда, одступајући од тачке 1. подтачке ц) овог Одјелјка, могу се увозити трупови, половине трупова или половине трупова разрезане у највише три велепродајна комада и четвртине који не садржавају специфицирани ризични материјал осим кичме, укључујући дорзалне ганглије.
- 3. Ако се захтијева одстрањивање кичме, говеђи трупови или велепродајни комади трупова с кичмом морају бити означени јасно видљивом црвеном цртом на наљепници у складу с посебним прописима који регулишу ову област.
- 4. У случају увоза у Заједнички ветеринарски документ о уласку (ЗВДУ) из члана 14. става (1) Приручника за рад ГВИ треба уписати посебну информацију о броју говеђих трупова или велепродајних комада за које се захтијева одстрањивање кичме.
- 5. У случају цријева с изворним поријеклом из земље или регије са занемаривим ризиком од ГСЕ-а при увозу обрађених цријева представља се сертификат о здрављу животиња којим се потврђује следеће:
 - а) земља или регија класификована је у складу с Правилником о статусу држава као земља или регија с неутврђеним ризиком од ГСЕ-а;
 - б) животиње од којих су добијени производи поријеклом од говеда, оваца и коза, биле су рођене, непрекидно узгајане и заклане у држави или регији са занемаривим ризиком од ГСЕ-а, те су биле подвргнуте *ante mortem* и *post mortem* прегледу;
 - ц) ако цријева потичу из земље или регије у којој је било домаћих случајева ГСЕ-а:
 - (I) животиње су рођене након датума увођења забране храњења преживара месно-коштаним брашном и чварцима добијеним од преживара или
 - (II) производи поријеклом од говеда, оваца и коза не садржавају специфицирани ризични материјал, како је дефинисан у тачки 1. Анекса V овог Правилника, нити су од њега добијени.

ПОГЛАВЉЕ Д
УВОЗ НУСПРОИЗВОДА ЖИВОТИЊСКОГ
ПОРИЈЕКЛА И ОД ЊИХ ДОБИЈЕНИХ ПРОИЗВОДА
ПОРИЈЕКЛОМ ОД ГОВЕДА, ОВАЦА И КОЗА
Одјелјак А
НУСПРОИЗВОДИ ЖИВОТИЊСКОГ ПОРИЈЕКЛА

Ово поглавље се примјењује на следеће нуспроизводе животињског поријекла, како су дефинисани у члану 4. Одлуке о нуспроизводима, и на следеће од њих добијене производе, како су дефинисани у тачки 2. тог члана, под условом да ти нуспроизводи животињског поријекла и од њих добијени производи потичу од говеда, оваца и коза:

- а) прерађене масти, добијене од материјала категорије 2. које су намијењене за употребу као органска ђубрива или побољшивачи тла, како су

- дефинисани у члану 4. тачка з) Одлуке о нуспроизводима;
- б) кости и производи од костију, добијени од материјала категорије 2;
- ц) прерађене масти, добијене од материјала категорије 3, које су намијењене за употребу као органска ђубрива или побољшивачи тла или храна за животиње, како су дефинисани у члану 4. тачка з) односно ц) Одлуке о нуспроизводима, или њихове сировине;
- д) храна за кућне љубимце, укључујући жвакалице за псе;
- е) производи од крви;
- ф) прерађене животињске бјеланчевине;
- г) кости и производи од костију, добијени од материјала категорије 3;
- х) желатин и колаген добијени од материјала који нису кожа;
- и) материјали категорије 3. и добијени производи, осим оних из тачака ц) до х) овог Одјелјка, искључујући:
 - (I) свјежу кожу и обрађену кожу;
 - (II) желатин и колаген добијен од коже;
 - (III) прерађевине масти.

Одјелјак Б
ЗАХТЈЕВИ У ПОГЛЕДУ ЗДРАВСТВЕНОГ
ЦЕРТИФИКАТА

При увозу нуспроизвода животињског поријекла и од њих добијених производа говеђег, овчјег и козијег поријекла наведених у Одјелјку А, представља се здравствени сертификат који садржава следећу потврду:

- а) нуспроизвод животињског поријекла или од њега добијени производ:
 - (I) не садржава специфицирани ризични материјал, како је дефинисан у тачки 1. Анекса V овог Правилника, нити је од њега добијен и
 - (II) не садржава машински откоштено месо добијено од костију говеда, оваца или коза и не потиче од њега, осим ако су животиње од којих је добијен нуспроизвод животињског поријекла или од њега добијени производ рођене, непрекидно узгајане и заклане у земљи или регији која је класификована у складу с Правилником о статусу као земља или регија са занемаривим ризиком од ГСЕ-а у којој није било домаћих случајева ГСЕ-а и
 - (III) добијен је од животиња које нису усмрћене, након омамљивања, лацерацијом ткива средишњег нервног система инструментом у облику дугачке шипке који се уводи у кранијалну шупљину или убризгавањем гаса у кранијалну шупљину, осим животиња које су рођене, непрекидно узгајане и заклане у земљи или регији која је, складно с Правилником о статусу, класификована као земља или регија са занемаривим ризиком од ГСЕ-а или
- б) нуспроизвод животињског поријекла или од њега добијени производ не садржава материјале говеда, оваца и коза, осим оних добијених од животиња које су рођене, непрекидно узгајане и заклане у земљи или регији која је складно с Правилником о статусу, класификована као земља или регија са

занемаривим ризиком од ГСЕ-а, и није добијен од њих.

Уз тачке а) и б) овог Одјелка при увозу нуспроизвода животињског поријекла и од њих добијених производа из Одјелка А који садржавају млијеко или млијечне производе овчјег или козијег поријекла и који су намијењени за храњење животиња, представља се здравствени сертификат који садржава следећу потврду:

- ц) овце и козе од којих су добијени ти нуспроизводи животињског поријекла и од њих добијени производи биле су држане непрекидно од рођења у земљи у којој су испуњени следећи услови:
 - (I) обавезно је пријављивање класичног гребежа;
 - (II) постоји систем подизања свијести, надзора и праћења;
 - (III) у случају сумње на ТСЕ или потврде класичног гребежа, на посједе с овцама и козама примјењују се службена ограничења;
 - (IV) овце и козе оболеле од класичног гребежа усмрћују се и у потпуности уништавају;
 - (V) храњење оваца и коза месно-коштаним брашном или чварцима добијеним од преживара, како је утврђено у Кодексу о здрављу копнених животиња ОИЕ-а, забрањена је, и та се забрана успјешно проводи у цијелој земљи током периода од најмање седам претходних година;
- д) млијеко и млијечни производи добијени од оваца или коза потичу с посједа за које није уведено службено ограничење због сумње на ТСЕ;
- е) млијеко и млијечни производи добијени од оваца или коза потичу с посједа на којима током претходних седам година није био дијагностификован ниједан случај класичног гребежа или су након потврде случаја класичног гребежа:
 - (I) усмрћене и уништене или заклане све овце и козе на посједу, осим расплодних овнова генотипа ARR/ARR, расплодних оваца које носе најмање један алел ARR и ниједан алел VRQ и других оваца које носе најмање један алел ARR или
 - (II) усмрћене и уништене све животиње код којих је био потврђен класични гребеж, а на посјед се најмање током двије године од потврђивања последњег случаја класичног гребежа примјењивао појачано праћење ТСЕ-а, укључујући тестирање на присутност ТСЕ-а с негативним резултатима, у складу с лабораторијским методама одређеним у Анексу X, Поглавље Ц, тачка 3.2. овог Правилника, свих животиња наведених у наставку старијих од 18 мјесеци осим оваца генотипа ARR/ARR:
 - животиња које су биле заклане за исхрану људи и
 - животиња које су угинуле или су усмрћене на посједу, али које нису усмрћене у оквиру кампање за искорјењивање болести.

ПОГЛАВЉЕ Е УВОЗ ОВАЦА И КОЗА

При увозу оваца и коза представља се сертификат о здрављу животиња којим се потврђује да су животиње

непрекидно од рођења биле држане у земљи која испуњава следеће услове:

1. обавезно је пријављивање класичног гребежа;
2. постоји систем подизања свијести, надзора и праћења;
3. овце и козе оболеле од класичног гребежа усмрћују се и у потпуности уништавају;
4. храњење оваца и коза месно-коштаним брашном или чварцима добијеним од преживара, како је утврђено у Кодексу о здрављу копнених животиња ОИЕ-а, забрањена је, и та забрана се успјешно спроводи у цијелој земљи током периода од најмање седам претходних година;
- Осим услова одређених у тачкама од 1. до 4. овог Поглавља, у сертификату о здрављу животиња потврђује се следеће:
 5. За расплодне овце и козе које се увозе у земљу и које су намијењене за земље, осим оних које имају статус занемаривог ризика од класичног гребежа или одобрени национални програм за контролу гребежа, које су наведене у Анексу VIII, Поглавље А, Одјелак А, тачка 3.2 овог Правилника, испуњени су следећи услови:
 - а) увезене овце и козе долазе с посједа или посједа која испуњавају услове из Анекса VIII Поглавље А, Одјелак А тачка 1.3. овог Правилника или
 - б) то су овце с прион-протеинским генотипом ARR/ARR и долазе с посједа за које током последње двије године није било уведено службено ограничење премјештања због ГСЕ-а или класичног гребежа.
 6. За овце и козе намијењене за све употребе, осим директног клања, које се увозе у земљу и које су намијењене за земље са занемаривим ризиком од класичног гребежа или с одобреним националним програмом за контролу гребежа, како је наведено у Анексу VIII, Поглавље А, Одјелак А, тачка 3.2. овог Правилника, испуњени су следећи услови:
 - а) долазе с посједа или посједа која испуњавају услове из Поглавља А, Одјелак А тачка 1.2. Анекса VIII овог Правилника или
 - б) то су овце с прион-протеинским генотипом ARR/ARR и долазе с посједа за које током последње двије године није било уведено службено ограничење премјештања због ГСЕ-а или класичног гребежа.

ПОГЛАВЉЕ Ф УВОЗ ПРОИЗВОДА ЖИВОТИЊСКОГ ПОРИЈЕКЛА ОД УЗГАЈАНИХ И ДИВЉИХ ЈЕЛЕНА

1. Када се свјеже месо, мљевено месо, месни препарати и месни производи, како су дефинисани у тачкама 1.13, 1.15, односно 7.1. Анекса I Правилника о хигијени хране животињског поријекла, који су добијени од јелена из узгоја, увозе у земљу из Канаде или Сједињених Америчких Држава, сертификатима о здрављу животиња прилаже се изјава коју је потписао надлежни орган земље производње, а која гласи како слиједи:
"Овај производ садржава искључиво месо, осим нуспроизвода клања и кичмене мождине, јелена из узгоја који су прегледани хистопатолошки, имунохистохемијски или другом дијагностичком методом признатом од стране надлежног органа с негативним резултатима на спонгиформну енцефалопатију, или је добијен искључиво од таквог

меса, те није добијен од животиња које долазе из стада у којима је потврђена спонгиозна енцефалопатија или се службено сумња на њу."

2. Када се свјеже месо, мљевено месо, месни препарати и месни производи, како су дефинисани у тачкама 1.13, 1.15, односно 7.1. Анекса I Правилника о хигијени хране животињског поријекла, који су добијени од дивљих јелена, увозе у земљу из Канаде или Сједињених Америчких Држава, сертификатима о здрављу животиња прилаже се изјава коју је потписао надлежни орган земље производње, а која гласи како слиједи:
"Овај производ садржава искључиво месо, осим нуспроизвода клања и кичмене мождине, дивљих јелена који су прегледани хистопатолошки, имунохистохемијски или другом дијагностичком методом признатом од стране надлежног органа с негативним резултатима на спонгиозну енцефалопатију, или је добијен искључиво од таквог меса те није добијен од животиња које долазе из регије у којој је током последње три године потврђена спонгиозна енцефалопатија или се службено сумња на њу."

ПОГЛАВЉЕ X

УВОЗ СЈЕМЕНА И ЗАМЕТАКА ОВАЦА И КОЗА

При увозу сјемена и заметака оваца и коза представља се сертификат о здрављу животиња којим се потврђује следеће:

1. донорске животиње непрекидно су, од рођења биле држане у земљи која испуњава следеће услове:
 - а) обавезно је пријављивање класичног гребежа;
 - б) постоји систем подизања свијести, надзора и праћења;
 - ц) овце и козе обољеле од класичног гребежа усмрћују се и у потпуности уништавају;
 - д) хранење оваца и коза месно-коштаним брашном, или чварцима добијенима од преживара, како је утврђено у Кодексу о здрављу копнених животиња ОИЕ-а, забрањена је, и та забрана се успјешно спроводи у цијелој земљи током периода од најмање седам претходних година и
2. донорске животиње последње три године, прије датума прикупљања сјемена или заметака који се извозе, биле су непрекидно држане на посједу или посједима која су током тог периода испуњавали све захтјеве утврђене у Поглављу А, Одјелјак А, тачка 1. подтачка 1.3 подподтачке а) до ф) Анекса VIII овог Правилника, осим ако је посјед центар за прикупљање сјемена, под условом да центар за прикупљање сјемена испуњава услове утврђене у подтачки 1.3. подподтачка (ц) алинеја (IV) тог Одјелја или
 - а) ако је ријеч о сјемени овнова, сјеме је прикупљено од овнова прион-протеинскога генотипа ARR/ARR или
 - б) ако је ријеч о замецима оваца, замци носе најмање један ARR алел.

АНЕКС X

РЕФЕРЕНТНЕ ЛАБОРАТОРИЈЕ, УЗОРКОВАЊЕ И МЕТОДЕ ЛАБОРАТОРИЈСКЕ АНАЛИЗЕ

ПОГЛАВЉЕ А

РЕФЕРЕНТНЕ ЛАБОРАТОРИЈЕ

1. Овлаштена национална референтна лабораторија дужна је:
 - а) да има на располагању објекте и опрему те стручно особље које му омогућује да у сваком тренутку, а

посебно када се предметна болест појави први пут, утврди тип и сој узрочника ТСЕ-а и потврди резултате добијене у службеним дијагностичким лабораторијама. Ако национална референтна лабораторија не може утврдити сој узрочника, покреће поступак којим обезбјеђује да ће утврђивање соја бити препуштено референтној лабораторији ЕУ-а;

- б) верификовати дијагностичке методе које се користе у службеним дијагностичким лабораторијама;
- ц) координисати дијагностичке норме и методе унутар земље; ту сврху он:
 - може снабдијевати службене дијагностичке лабораторије дијагностичким реагенсима,
 - мора контролисати квалитет свих дијагностичких реагенаса који се користе у земљи,
 - мора повремено организовати упоредне тестове,
 - мора чувати изолиране узрочнике предметне болести или одговарајућа ткива која садрже такве узрочнике, а потичу из случајева потврђених у земљи,
 - мора обезбиједити потврђивање резултата добијених у дијагностичким лабораторијама;
- д) мора сарађивати с референтном лабораторијом ЕУ-а, што укључује учествовање у оквиру повремених упоредних тестова које организује референтна лабораторија ЕУ-а. Ако национална референтна лабораторија не прође упоредни тест који је организовала референтна лабораторија ЕУ-а, она одмах предузима све корективне мјере да поправи ситуацију и успјешно прође поновљени упоредни тест или следећи упоредни тест који организује референтна лабораторија ЕУ-а.
2. Референтна лабораторија је:
Ветеринарски Институт Ветеринарског факултета у Сарајеву
Змаја од Босне 90
Сарајево 71 000
Босна и Херцеговина;
Ветеринарски Институт "Др Васо Бутозан"
Бранка Радичевића 18
Бања Лука 78 000
Босна и Херцеговина.

ПОГЛАВЉЕ Б

РЕФЕРЕНТНА ЛАБОРАТОРИЈА ЕУ-а

1. Референтна лабораторија ЕУ-а за ТСЕ-ове је:
The Animal Health and Veterinary Laboratories Agency
Woodham Lane
New Haw
Addlestone
Surrey KT15 3NB
United Kingdom

ПОГЛАВЉЕ Ц

УЗОРКОВАЊЕ И ЛАБОРАТОРИЈСКЕ ПРЕТРАГЕ

1. Узорковање
Сви узорци предвиђени за испитивање на присутност ТСЕ-а прикупљају се примјеном метода и протокола утврђених у најновијем издању приручника ОИЕ-а за дијагностичке тестове и вакцине за копнене животиње Свјетске организације за здравље животиња (ОИЕ) (у даљем тексту: ОИЕ приручник). Поред, или у недостатку метода и протокола ОИЕ-а и како би се обезбиједило да

је на располагању довољно материјала, Канцеларија у сарадњи с мјеродавним органима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ, дужна је да обезбједи примјену метода и протокола узорковања у складу са смјерницама које је издала референтна лабораторија ЕУ-а.

Канцеларија у сарадњи с мјеродавним органима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ посебно прикупља одговарајућа ткива, према доступним научним савјетима и смјерницама које је издала референтна лабораторија ЕУ-а, како би се обезбједило откривање свих познатих сојева ТСЕ-ова код малих преживара, и чува најмање половину прикупљених ткива у свјежем, а не замрзнутом стању, до негативног резултата брзог теста. Када је резултат позитиван или нејасан, преостала ткива треба подвргнути потврдном испитивању и накнадно обрадити у складу са смјерницама за дискриминишуће испитивање и класификацију које је издала референтна лабораторија ЕУ-а "Карактеризација соја ТСЕ-а код малих преживара: Технички приручник за националне референтне лабораторије у ЕУ-у". Узорци морају бити јасно означени како би се идентификовала животиња од које је узет узорак.

2. Лабораторије

Све лабораторијске претраге на ТСЕ-ове морају се спроводити у службеним дијагностичким лабораторијама које су надлежни органи одобрили у ту сврху.

3. Методе и протоколи

3.1. Лабораторијске претраге на присутност ГСЕ-а у говеда

а) Сумњиви случајеви

Узорци узети од говеда и послати на лабораторијско испитивање у складу са одредбама члана 14. став (5) овог Правилника морају одмах да се подвргну потврђивањима примјеном барем једне од следећих метода и протокола утврђених у најновијем издању приручника:

- (I) имунохистохемијска (ИНС) метода;
- (II) Western blot;
- (III) приказ карактеристичних влаканаца помоћу електронске микроскопије;
- (IV) хистопатолошки преглед;
- (V) комбинација брзих тестова утврђених у трећем подставу ове подподтачке.

Ако је налаз хистопатолошког прегледа нејасан или негативан, ткива се подвргавају даљем прегледу примјеном једне од осталих потврђивих метода и протокола.

Брзи тестови могу се примјењивати како за примарна испитивања сумњивих случајева тако и, у случају нејасног или негативног налаза, за накнадну потврду, према смјерницама референтне лабораторије ЕУ-а "Правила ОИЕ-а за службену потврду ГСЕ-а код говеда (на основу почетног реактивног налаза одобреног брзог теста) употребом другог брзог теста", и под условом да:

- (I) потврда се спроводи у националној референтној лабораторији за ТСЕ-ове; и
- (II) један од двају тестова је Western blot; и
- (III) други коришћени брзи тест:
 - обухвата негативну контролу ткива и један узорак говеда с ГСЕ-ом као позитивну контролу ткива,
 - је различит тип теста од онога примјењеног за примарно испитивање; и

(IV) ако се брзи Western blot користи као први тест, мора се документовати налаз тог теста и доставити националној референтној лабораторији за ТСЕ-ове; и

(V) ако налаз примарног испитивања није потврђен накнадним брзим тестом, узорак се мора подвргнути испитивању неком другом потврдном методом; ако се у ту сврху примјењује хистопатолошки преглед, чији је налаз нејасан или негативан, ткиво се мора подвргнути даљем испитивању неком другом потврдном методом и протоколом.

Ако је налаз једнога од потврђивих испитивања из алинеја од (I) до (V) првог подстава ове подподтачке позитиван, животиња се сматра позитивним случајем ГСЕ-а.

б) Праћење ГСЕ-а

Узорци говеда послати на лабораторијско тестирање према одредбама Анекса III Поглавље А, Дио I овог Правилника морају се испитати брзим тестом.

Ако је налаз брзог теста нејасан или позитиван, узорак се одмах подвргава потврдном тестирању примјеном барем једне од следећих метода и протокола утврђених у најновијем издању приручника:

- (I) имунохистохемијска (ИНС) метода;
- (II) Western blot;
- (III) приказ карактеристичних влаканаца помоћу електронске микроскопије;
- (IV) хистопатолошки преглед;
- (V) комбинација брзих тестова утврђених у трећем подставу ове подподтачке

Ако је налаз хистопатолошког прегледа нејасан или негативан, ткива се подвргавају даљем прегледу примјеном једне од осталих потврђивих метода и протокола.

Брзи тестови могу се примјењивати како за примарна испитивања сумњивих случајева тако и, у случају нејасног или негативног налаза, за накнадну потврду, према смјерницама референтне лабораторије ЕУ-а "Правила ОИЕ-а за службену потврду ГСЕ-а код говеда (на основу почетног реактивног налаза одобреног брзог теста) употребом другог брзог теста", и под условом да:

- (I) потврда се спроводи у националној референтној лабораторији за ТСЕ-ове; и
- (II) један од двају тестова је Western blot; и
- (III) други коришћени брзи тест:
 - обухвата негативну контролу ткива и један узорак говеда с ГСЕ-ом као позитивну контролу ткива,
 - је различит тип теста од оног примјењеног за примарно испитивање; и

(IV) ако се брзи тест Western blot користи као први тест, мора се документовати налаз тог теста и доставити националној референтној лабораторији за ТСЕ-ове; и

(V) ако налаз примарног испитивања није потврђен накнадним брзим тестом, узорак се мора подвргнути испитивању неком другом потврдном методом; ако се у ту сврху примјењује хистопатолошка претрага, чији је налаз нејасан или негативан, ткиво се мора

подвргнути даљем испитивању неком другом потврдном методом и протоколом.

Животиња се сматра позитивним случајем ГСЕ-а ако је резултат брзог теста нејасан или позитиван и барем је једно од потврдних испитивања из алинеја (I) до (V) другог подстава ове подподтачке позитивно.

- ц) Даље испитивање позитивних случајева ГСЕ-а
Узорци свих позитивних случајева ГСЕ-а просљеђују се лабораторији коју је именовао мјеродавни орган и који је успјешно учествовао у посљедњој провјери стручне оспособљености коју организује референтна лабораторија ЕУ-а за дискриминаторно испитивање потврђених случајева ГСЕ-а, гдје ће се даље тестирати у складу с методама и протоколима прописаним у методи референтне лабораторије ЕУ-а за класификацију ТСЕ изолата код говеда (метода двају корака теста Western blot за привремену класификацију ТСЕ изолата код говеда).

3.2. Лабораторијско испитивање на присутност ТСЕ-а код оваца и коза

- а) Сумњиви случајеви
Узорци оваца и коза послати на лабораторијско тестирање према одредбама члана 14. став (5) овог Правилника без одлагања морају да се подвргну потврдном тестирању уз примјену барем једне од следећих метода и протокола утврђених у најновијем издању приручника:

- (I) имунохистохемијска (ИНС) метода;
 - (II) Western blot;
 - (III) приказ карактеристичних влаканаца помоћу електронске микроскопије;
 - (IV) хистопатолошки преглед;
- Ако је налаз хистопатолошког прегледа нејасан или негативан, ткива се подвргавају даљем прегледу примјеном једне од осталих потврдних метода и протокола.

Брзи тестови могу се примјењивати за примарна испитивања сумњивих случајева. Такви тестови не смију се примјењивати за накнадну потврду.

Ако је налаз брзог теста који је примијењен за примарно испитивање сумњивих случајева позитиван или нејасан, узорак се мора подвргнути испитивању једним од потврдних тестова из алинеја од (I) до (IV) првог подстава ове подтачке. Ако се у ту сврху користи хистопатолошки преглед, а налаз је нејасан или негативан, ткива се подвргавају даљем прегледу примјеном једне од осталих потврдних метода и протокола.

Ако је налаз једнога од потврдних испитивања алинеја од (I) до (IV) првог подстава ове подтачке позитиван, животиња се сматра позитивним случајем ТСЕ-а и спроводи се даље испитивање како је наведено у подтачки ц) ове тачке.

- б) Праћење ТСЕ-а
Узорци оваца и коза који су послати на лабораторијске претраге у складу с одредбама Анекса III, Поглавље А, Дио II овог Правилника (Праћење код оваца и коза) испитују се брзим тестом како би се обезбиједило откривање свих познатих сојева ТСЕ-а.

Ако је резултат брзог теста нејасан или позитиван, узорци ткива одмах се достављају службеној лабораторији на потврдна испитивања хистопатолошким прегледом, имунохистохемијским

испитивањем, претрагом Western blot или приказом карактеристичних влаканаца помоћу електронске микроскопије, како је наведено у подтачки а) ове тачке. Ако је резултат потврдне претраге нејасан или негативан, ткива се подвргавају даљем прегледу имунохистохемијским испитивањем или претрагом Western blot.

Ако је налаз неког од потврдних испитивања позитиван, животиња се сматра позитивним случајем ТСЕ-а и спроводи се даље испитивање, како је наведено у подтачки ц) ове тачке.

- ц) Даље испитивање позитивних случајева ТСЕ-а
(I) Примарно молекуларно испитивање дискриминаторним тестом Western blot

Узорци клинички сумњивих случајева и животиња тестираних у складу с Анексом III, Поглавље А, Дио II, тачке 2. и 3. овог Правилника, које се сматрају позитивним случајевима ТСЕ-а, али које након испитивања према подтачкама а) или б) ове тачке нису атипични случајеви гребежа или показују карактеристике које се према мишљењу испитне лабораторије морају даље испитивати, испитују се дискриминишућом методом Western blot наведеном у смјерницама референтне лабораторије ЕУ-а у службеној дијагностичкој лабораторији која је именована од стране надлежног органа и која је успјешно учествовала у посљедњој провјери стручне оспособљености коју организује референтна лабораторија ЕУ-а за коришћење те методе.

- (II) Секундарно молекуларно испитивање додатним методама молекуларних испитивања

Случајеви ТСЕ-а, код којих се примарним молекуларним испитивањем из алинеје (I) ове подтачке не може искључити присутност ГСЕ-а у складу са смјерницама које је издала референтна лабораторија ЕУ-а, одмах се просљеђују референтној лабораторији ЕУ-а заједно са свим расположивим релевантним информацијама. Узорци се подвргавају даљем испитивању и потврди најмање једном алтернативном методом која се имунохемијски разликује од изворне примарне молекуларне методе, зависно од количине и нарави прослијеђеног материјала, како је описано у смјерницама референтне лабораторије ЕУ-а. Та додатна испитивања спроводе се у следећим лабораторијама одобреним за одговарајућу методу:

Agence Nationale de Sécurité Sanitaire de l'alimentation, de l'environnement et du travail

31, avenue Tony Garnier

BP 7033

F-69342 Lyon Cedex

Commissariat à l'Energie Atomique

18, route du Panorama

BP 6

F-92265 Fontenay-aux-Roses Cedex

Animal Health and Veterinary Laboratories Agency

Woodham Lane

New Haw

Addlestone

Surrey KT15 3NB

United Kingdom

Резултате интерпретира референтна лабораторија ЕУ-а уз помоћ одбора стручњака који представљају стручну скупину за типизовање сојева (STEG), укључујући и представника релевантне националне референтне лабораторије. Комисија се одмах обавјештава о резултату интерпретације.

(III) Биолошки експеримент на мишевима

Узорци који указују на ГСЕ или показују нејасне резултате с обзиром на ГСЕ након секундарних молекуларних испитивања поново се анализирају биолошким експериментима на мишевима у сврху коначне потврде. Врста или количина расположивог материјала може утицати на облик биолошког експеримента који ће одобрити референтна лабораторија ЕУ-а уз помоћ стручне скупине за типизовање сојева (STEG) од случаја до случаја. Биолошке експерименте ће обављати референтна лабораторија ЕУ-а или лабораторије које је именovala референтна лабораторија ЕУ-а.

Резултате интерпретира референтна лабораторија ЕУ-а уз помоћ стручне скупине за типизовање сојева (STEG). Комисија се одмах обавјештава о резултату те интерпретације.

3.3. Лабораторијске претраге за доказивање присутности ТСЕ-ова у другим врстама животиња осим оних наведених у тачкама 3.1. и 3.2.

Ако постоје методе и протоколи за претраге које се спроводе за потврђивање присутности ТСЕ-а на коју се сумња код других врста животиња осим говеда, оваца и коза, оне обухватају најмање хистопатолошку претрагу можданог ткива. Канцеларија, у сарадњи с мјеродавним органима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ, може затражити и лабораторијске претраге попут имунохистохемијског испитивања, Western blot претраге или приказа карактеристичних влаканаца помоћу електронске микроскопије или других метода за доказивање облика протеина приона који указује на болест. У сваком случају мора се провести најмање још једна додатна лабораторијска претрага ако је резултат прве хистопатолошке претраге негативан или нејасан. У случају првог појављивања болести морају се спровести најмање три различите претраге с позитивним резултатом.

Посебно, ако се сумња на ГСЕ код врста које нису говеда, ти случајеви просљеђују се референтној лабораторији ЕУ-а којој при даљој карактеризацији помаже стручна скупина за типизовање сојева (STEG).

4. Брзи тестови

Ради спровођења брзих тестова у складу с чланом 6. став (3) и чланом 7. став (1) овог Правилника следеће методе користе се као брзи тестови за праћење ГСЕ-а код говеда:

- имуноблотинг тест заснован на поступку Western blotting за откривање фрагмента PrPRes отпорног на протеиназу К (тест Prionics-Check Western),
- сендвич-метода имунолошког одређивања PrPRes (протокол краткога имунолошког одређивања-SAP) која се обавља након денатурације и концентрације (брзи тест Bio-Rad TeSeE),
- имунолошко одређивање на бази микроплоча (ELISA) којим се открива PrPRes отпоран на протеиназу К с моноклонским антителима (Prionics-Check LIA test),
- имунолошко одређивање које се заснива на селективном везивању PrPSc на хемијски полимер и детекцији моноклонских антителима усмјерених према очуваним дијеловима молекуле PrP (IDEXX HerdChek BSE Antigen Test Kit, EIA & HerdChek BSE-Scrapie Antigen (IDEXX Laboratories)),
- "lateral flow" имунолошко одређивање уз употребу двају различитих моноклонских антителима за

откривање фрагмента PrP отпорних на протеиназу К (Prionics Check PrioSTRIP),

- двострано имунолошко одређивање уз употребу двају различитих моноклонских антителима усмјерених ка двама епитопима који су присутни у врло развијеном облику говеђег PrPSc (Roboscreen Beta Prion BSE EIA Test Kit).
- У циљу спровођења брзих тестова у складу са чланом 6. став (3) и чланом 7. став (1) овог Правилника следеће методе користе се као брзи тестови за праћење ТСЕ-а код оваца и коза:
- сендвич-метода имунолошког одређивања PrPRes (протокол краткога имунолошког одређивања-SAP) која се обавља након денатурације и концентрације (брзи тест Bio-Rad TeSeE),
- сендвич метода имунолошког одређивања за PrPRes уз помоћ комплета TeSeE Sheep/Goat Detection kit, спроведена након поступка денатурације и концентрације уз помоћ комплета TeSeE Sheep/Goat Purification kit (брзи тест Bio-Rad Te-SeE Sheep/Goat),
- имунолошко одређивање које се заснива на селективном везивању PrPSc на хемијски полимер и детекцији моноклонских антителима усмјерених према очуваним дијеловима молекуле PrP (HerdChek BSE-Scrapie Antigen (IDEXX Laboratories)),

Код свих брзих тестова узорак ткива који се користи за тестирање мора бити у складу са упутствима произвођача.

Произвођачи брзих тестова морају имати успостављен систем обезбјеђења квалитета који је одобрила референтна лабораторија ЕУ-а и којим се гарантује да се ефикасност теста не мијења. Произвођачи морају доставити протоколе тестирања референтној лабораторији ЕУ-а.

Измјене брзих тестова или протокола испитивања могу се извршити само уз претходно обавјештење послато референтној лабораторији ЕУ-а и уз услов да референтна лабораторија ЕУ-а утврди да та промјена не умањује осјетљивост, специфичност или поузданост брзог теста. Тај се налаз доставља Комисији и националним референтним лабораторијама.

5. Алтернативни тестови

(Потребно их је утврдити)

MINISTARSTVO ZA LJUDSKA PRAVA I IZBJEGLICE BOSNE I HERCEGOVINE

324

Na osnovu člana 61. stav (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02 i 102/09) i člana 20. stav (1) Zakona o slobodi vjere i pravnom položaju crkava i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 5/04), ministrica za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine donosi

UPUTSTVO O PROVOĐENJU ZAKONA O SLOBODI VJERE I PRAVNOM POLOŽAJU CRKAVA I VJERSKIH ZAJEDNICA

1. Opće odredbe

Član 1.

- (1) Uputstvom o provođenju Zakona o slobodi vjere i pravnom položaju crkava i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Uputstvo), crkvama i vjerskim

zajednicama, njihovim savezima i organizacijskim oblicima kao i entitetskim i lokalnim tijelima vlasti u Bosni i Hercegovini, daju se upute za provođenje Zakona o slobodi vjere i pravnom položaju crkava i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Zakon) i bliže pripisuje postupanje nadležnog Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).

- (2) Nijedna odredba ovog Uputstva ne može se primjenjivati u smislu ograničavanja ili diskriminiranja ili privilegije zbog vjerskih uvjerenja, pripadnosti crkvi, vjerskoj zajednici, kao ni zbog učestvovanja u vjerskim obredima i prakticiranju svih zajamčenih vjerskih sloboda i prava.

2. Saradnja s crkvama i vjerskim zajednicama

Član 2.

- (1) Reguliranje pitanja od zajedničkog interesa za Bosnu i Hercegovinu i neku ili više crkava i vjerskih zajednica, kako je to predviđeno Zakonom, uređuje se međusobnim sporazumima/ugovorima koje zaključuje Predsjedništvo BiH, Vijeće ministara BiH ili vlade entiteta i crkve odnosno vjerske zajednice.
- (2) U skladu s članom 15. stav (2) Zakona, Ministarstvo kao nadležni organ za odnose s crkvama i vjerskim zajednicama učestvuje u pripremi, izradi i predlaganju teksta osnovnih sporazuma/ugovora koji se zaključuju između Bosne i Hercegovine, crkava i vjerskih zajednica u skladu sa Zakonom.
- (3) Pripremu sastanaka i materijala za održavanje mješovitih komisija za provođenje osnovnih ugovora između BiH i crkava i vjerskih zajednica, kao i svu administrativno-tehničku podršku, osigurava Ministarstvo u saradnji s crkvama i vjerskim zajednicama.
- (4) Pojedinačne izvještaje o radu mješovitih komisija za provođenje osnovnih ugovora priprema Ministarstvo u saradnji s crkvama i vjerskim zajednicama na kraju svake kalendarske godine.

3. Saradnja u oblasti promocije slobode vjere i uvjerenja

Član 3.

- (1) Radi promocije slobode vjere i uvjerenja, u skladu sa Zakonom i ovim Uputstvom, Ministarstvo u saradnji s crkvama i vjerskim zajednicama, Međureligijskim vijećem u BiH i organizacijama civilnog društva može inicirati i provoditi različite promotivne, edukativne i informativne aktivnosti.
- (2) Radi provođenja aktivnosti iz stava (1) ovog člana mogu se pokretati različiti programi i projekti koji mogu uključivati organiziranje konferencija, seminara, okruglih stolova i drugih promotivnih aktivnosti radi jačanja saradnje različitih institucija, organizacija civilnog društva, akademske zajednice i crkava i vjerskih zajednica, a na osnovu prethodno sklopljenih protokola o saradnji, u skladu s finansijskim mogućnostima i relevantnim propisima Ministarstva.

4. Mišljenja o zabrani slobode vjere ili uvjerenja

Član 4.

- (1) Na osnovu zahtjeva crkava i vjerskih zajednica, kako je to propisano članom 14. stav (7) Zakona, Ministarstvo je obavezno dati mišljenje u vezi sa slučajem zabrane ili ograničenja slobode vjere ili uvjerenja.
- (2) U postupku davanja mišljenja, Ministarstvo uzima u obzir sve okolnosti konkretnog slučaja, vodeći računa o međunarodno prihvaćenim standardima iz oblasti slobode vjere ili uvjerenja.
- (3) U slučaju kada se sloboda vjere ili uvjerenja ograničava zbog interesa javne sigurnosti, Ministarstvo će uputiti

mišljenje iz stava (1) ovog člana Vijeću ministara Bosne i Hercegovine radi razmatranja, uz prethodno pribavljena mišljenja nadležnih ministarstava.

- (4) Zahtjev za davanje mišljenja mogu podnijeti crkve, vjerske zajednice i građani putem propisanog obrasca "*Zahtjev za davanje mišljenja u slučajevima zabrane slobode vjere ili uvjerenja*" (u daljnjem tekstu: Zahtjev za mišljenje).
- (5) Žalbeni organ koji podnosi Zahtjev za mišljenje je svaki nadležni organ u Bosni i Hercegovini kome je crkva i vjerska zajednica podnijela žalbu u slučaju zabrane slobode vjere ili uvjerenja.
- (6) Obrazac Zahtjeva za mišljenje sadrži: naziv nadležnog organa/institucije, adresu, broj telefona, predmet žalbe - razloge za podnošenje žalbe i činjenice na kojima se zasniva žalba, ime/naziv crkve i vjerske zajednice koja ulaže žalbu, naznačeni broj i datum odluke protiv koje se ulaže žalba.
- (7) Uz Zahtjev za mišljenje prilažu se dokumenti kojima se potkrepljuju činjenični navodi žalbe.
- (8) Obrazac Zahtjeva za mišljenje bit će dostupan na web-stranici Ministarstva, a propisuje se kao sastavni dio ovog Uputstva.

5. Ukazivanje na slučajeve kršenja prava na slobodu vjere ili uvjerenja

Član 5.

- (1) U slučajevima kršenja prava na slobodu vjere, a na osnovu pismenih upita/predstavki koje su podnijele crkve i vjerske zajednice, Ministarstvo će od svih državnih, entitetskih, kantonalnih i općinskih vlasti zatražiti preduzimanje zakonom propisanih mjera kojim se sprečavaju takva kršenja kako je to propisano članom 17. Zakona.
- (2) Organi vlasti kojima se obraća Ministarstvo dužni su u skladu sa Zakonom u roku od 7 dana dostaviti izvještaj o provedenim aktivnostima.
- (3) U svrhu olakšanog podnošenja upita i predstavki propisuje se obrazac upita/predstavke, a koji sadrži: naziv crkve i vjerske zajednice koja ulaže žalbu, naznačeni broj i datum akta/odluke protiv koje se ulaže žalba.
- (4) Uz obrazac upita/predstavke prilažu se dokumenti kojima se potkrepljuju činjenični navodi.
- (5) Obrazac iz stava (3) ovog Uputstva bit će dostupan na web-stranici Ministarstva.
- (6) Ministarstvo dostavlja odgovor crkvi i vjerskoj zajednici u roku od 15 dana od dana dobivanja informacija od nadležnih organa iz stava (2) ovog člana.
- (7) Ukoliko u vezi kršenja prava na slobodu vjere i uvjerenja, u skladu sa Zakonom i drugim propisima koji se primjenjuju u Bosni i Hercegovini, predstavku podnese građanin, vjernik ili grupa vjernika, Ministarstvo će uz saglasnost podnosioca predstavke istovremeno informirati crkvu i vjersku zajednicu o sadržaju predstavke i provedenim aktivnostima u vezi nje.

6. Autonomija crkava i vjerskih zajednica

Član 6.

- (1) Vjersku djelatnost mogu obavljati crkve i vjerske zajednice na teritoriji Bosne i Hercegovine koje imaju status pravne osobe a koje su upisane u Registar crkava i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini.
- (2) Svaka crkva i vjerska zajednica unutar sebe može formirati različite pravne subjekte, izdavačke ustanove, dobrotvorna društva i drugo, radi ostvarenja konkretnih ciljeva i interesa kako tog subjekta tako i crkve i vjerske zajednice u cjelini.
- (3) Prilikom obavljanja djelatnosti i osiguravanja prihoda u skladu sa Zakonom, crkve i vjerske zajednice mogu prikupljati članarine i dobivati poklone iz zemlje i inozemstva.

- (4) U skladu s kanonskim, vjerskim, ustavnim i statutarim odredbama kojim se upravlja crkvama i vjerskim zajednicama, crkve i vjerske zajednice mogu vršiti raspodjelu svojih prihoda i profita, uključujući prihode iz stava (1) ovog člana, u karitativne svrhe, te stjecati, raspolagati i upravljati imovinom, kao i preduzimati druge djelatnosti predviđene članom 10. Zakona.
- (5) Prilikom zapošljavanja osoblja, izbora, imenovanja ili smjenjivanja vjerskih velikodostojnika kao i uspostavljanje struktura crkava i vjerskih zajednica ili organizacija koje vrše službu Božiju, crkve i vjerske zajednice su u potpunosti autonomne, a država se nema pravo u to miješati.
- (6) Crkve i vjerske zajednice mogu samostalno podizati džamije, crkve, hramove, bogomolje, groblja kao i druge vjerske objekte, administrativno-upravne zgrade, škole, internate i bolnice (u daljem tekstu: vjerski objekti) u skladu sa zakonom; nadležno tijelo crkve ili vjerske zajednice pismeno odlučuje o potrebi izgradnje vjerskog objekta i predlaže lokaciju.
- (7) Izgradnja, adaptacija i rekonstrukcija vjerskih objekata može se izvoditi nakon donošenja odluke crkve i vjerske zajednice, dobijanja potrebnih dozvola predviđenih zakonom i propisima koji reguliraju ovu oblast. Nadležne institucije neće uzimati u razmatranje molbe za gradnju vjerskih objekata ako nemaju priloženo pismeno odobrenje nadležnog tijela crkve ili vjerske zajednice.
- (8) Nadležni državni organ je dužan da poštuje pravo crkve i vjerske zajednice o samostalnom organiziranju i vođenju radova i da utvrđuje namjeru, stil i opremanje objekta, u skladu sa zakonom i autonomnim propisima crkava i vjerskih zajednica.

7. Prava vjerskih službenika

Član 7.

- (1) U svrhu adekvatnog ostvarivanja prava, u skladu s članom 13. Zakona, koja se odnose na penzijsko, invalidsko i zdravstveno osiguranje vjerskih službenika, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH će u roku od 9 mjeseci od usvajanja ovog Uputstva, u saradnji s nadležnim institucijama za ovu oblast i predstavnicima crkava i vjerskih zajednica, sačiniti i podnijeti inicijativu s konkretnim prijedlozima za rješavanja ovog pitanja i uputiti je na postupanje prema nadležnim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini.
- (2) Vjerske službenike biraju i postavljaju crkve i vjerske zajednice u skladu sa svojim tradicijama i ustanovljenim vlastitim zahtjevima, propisima i potrebama. Vjerski službenici su fizičke osobe koje takvim smatra njihova crkva ili vjerska zajednica. Oni obavljaju djelatnost kojom se namiruju religiozne, duhovne, duševne i posebne kulturne potrebe građana.
- (3) U slučaju sudske istrage o vjerskom službeniku zbog mogućih krivičnih djela predviđenih krivičnim zakonima, sudske vlasti u Bosni i Hercegovini će o tome prethodno obavijestiti nadležne organe crkve ili vjerske zajednice.
- (4) U skladu s članom 5. stav (2) tačka f) Zakona, prilikom registracije udruženja vjernika, građana ili drugih pravnih osoba koje se namjeravaju baviti vjerskim pitanjima ili namjeravaju provoditi aktivnosti u vezi s vjerom, prilikom podnošenja prijave za registraciju trebaju osigurati pismenu saglasnost nadležnog organa dotične crkve ili vjerske zajednice.

8. Prava polaznika vjerskih škola i upotreba naziva i simbola crkava ili vjerskih zajednica

Član 8.

- (1) Redovni polaznici škola i studenti viših škola i fakulteta u vlasništvu ili pod vodstvom crkava i vjerskih zajednica ostvaruju sva prava kao što ih ostvaruju polaznici javnih škola i fakulteta, prava u javnom prometu, studentske domove i druga prava učenika i studenata.
- (2) Obaveza nadležnih nivoa vlasti i institucija u Bosni i Hercegovini jeste da izdaju potvrde, odnosno uvjerenja kojima se ostvaruju, odnosno garantiraju prava ili beneficije iz prethodnog stava.
- (3) Ukoliko neka fizička ili pravna osoba u svome radu, aktivnostima u javnom životu, te na proizvodima ili prilikom pružanja usluga, upotrebljava naziv, simbole, znamenje i atribute koji su identični ili asociraju na nazive, simbole, znamenje i atribute registrovanih crkava ili vjerskih zajednica, dužni su prije upotrebe pribaviti pismenu saglasnost nadležnog organa dotične crkve ili vjerske zajednice, kako je to navedeno u članu 5. stav (2) tačka e) Zakona.

9. Finansiranje crkava i vjerskih zajednica

Član 9.

- (1) Crkve i vjerske zajednice stječu svoju imovinu i finansiraju svoje djelatnosti iz prihoda od imovine, obavljanjem karitativne, odgojno-obrazovne, kulturne, umjetničke ili druge općekorisne djelatnosti, te prodajom vjerskih izdanja ili suvenira, od pružanja vjerskih usluga, od nasljedstva i darova od dobrovoljnih priloga (u novcu, uslugama ili radovima) fizičkih i pravnih osoba iz zemlje i inozemstva.
- (2) Crkvama i vjerskim zajednicama može se iz budžeta organa vlasti u Bosni i Hercegovini, na svim nivoima njenog organizovanja, davati materijalna podrška, poštujući principe ravnopravnosti i transparentnosti, na način reguliran propisima o finansijskom poslovanju, te odrediti sredstva čija će se godišnja visina odobravati u zavisnosti od vrste i značaja programa koji crkve i vjerske zajednice ostvaruju u oblasti kulture, prosvjetne, odgojno-obrazovne, socijalne, zdravstvene, humanitarne djelatnosti, održavanje grobalja i druge djelatnosti od interesa za građane.
- (3) Crkvama i vjerskim zajednicama mogu se iz budžeta organa vlasti u Bosni i Hercegovini, na svim nivoima njenog organizovanja, dodjeljivati i namjenske pomoći, naročito za obnovu i očuvanje te izgradnju hramova, bogomolja, džamija i drugih objekata vjerskih zajednica kao i održavanje grobalja.
- (4) Crkve i vjerske zajednice koje se za pomoć obraćaju budžetskim organima vlasti dužne su podnijeti zahtjev s obrazloženjem i elementima plana raspodjele utroška odobrenih sredstava za navedene namjene.
- (5) Organi državne vlasti na svim nivoima njenog organizovanja, u procesu odlučivanja o dodjeli sredstava, konsultiraju se s nadležnim ministarstvom za saradnju s crkvama i vjerskim zajednicama u skladu sa zakonom i ministarstvima finansija na svim nivoima.
- (6) Organi državne vlasti na svim nivoima njenog organizovanja imaju pravo da budu informirani o načinu i dinamici upotrebe namjenskih sredstava dodijeljenih iz budžeta u skladu s propisima o finansijskom poslovanju.

10. Pristup crkava i vjerskih zajednica sredstvima javnog informiranja

Član 10.

- (1) Crkve i vjerske zajednice mogu obavljati djelatnost javnog informiranja saglasno posebnim propisima, te imaju prava, u

skladu s Ustavom i zakonom, na pristup sredstvima javnog informiranja u vlasništvu države, entiteta, kantona i lokalnih zajednica saglasno programskim šemama informativnih kuća i eventualnim sporazumima koje zaključuju s pravnim osobama koje obavljaju djelatnost javnog informiranja.

- (2) Crkve i vjerske zajednice dužne su da u svojoj informativnoj i izdavačkoj djelatnosti vidno navedu svoj puni naziv.
- (3) Crkve i vjerske zajednice dužne su voditi računa o pravima i slobodama drugih, vjerskim osjećanjima drugih prilikom emitiranja, sačinjavanja i distribucije vlastitih vjerskih programa i sadržaja.

11. Stupanje na snagu

Član 11.

- (1) Stupanjem na snagu ovog Uputstva prestaje da važi Uputstvo o provođenju Zakona o slobodi vjere i pravnom položaju crkava i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 83/06).
- (2) Uputstvo stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a objavit će se i u službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Broj 01-02-2-1-2/18

Decembra 2018. godine
Sarajevo

Ministrica
Semiha Borovac, s. r.

Na temelju članka 61. stavak (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02 i 102/09) i članka 20. stavak (1) Zakona o slobodi vjere i pravnome položaju crkava i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 5/04), ministrica za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine donosi

UPUTU O PROVEDBI ZAKONA O SLOBODI VJERE I PRAVNOG POLOŽAJU CRKAVA I VJERSKIH ZAJEDNICA

1. Opće odredbe

Članak 1.

- (1) Uputom o provedbi Zakona o slobodi vjere i pravnome položaju crkava i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Uputa), crkvama i vjerskim zajednicama, njihovim savezima i organizacijskim oblicima kao i entitetskim i lokalnim tijelima vlasti u Bosni i Hercegovini, daju se upute za provedbu Zakona o slobodi vjere i pravnome položaju crkava i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Zakon) i bliže pripisuje postupanje mjerodavnog Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).
- (2) Nijedna odredba ove Upute ne može se primjenjivati u smislu ograničavanja ili diskriminiranja ili privilegije zbog vjerskih uvjerenja, pripadnosti crkvi, vjerskoj zajednici, kao ni zbog sudjelovanja u vjerskim obredima i prakticiranju svih zajamčenih vjerskih sloboda i prava.

2. Suradnja s crkvama i vjerskim zajednicama

Članak 2.

- (1) Reguliranje pitanja od zajedničkog interesa za Bosnu i Hercegovinu i neku ili više crkava i vjerskih zajednica, kako je to predviđeno Zakonom, uređuje se uzajamnim sporazumima/ugovorima koje zaključuje Predsjedništvo BiH, Vijeće ministara BiH ili vlade entiteta i crkve odnosno vjerske zajednice.
- (2) Sukladno članku 15. stavak (2) Zakona, Ministarstvo kao mjerodavno tijelo za odnose s crkvama i vjerskim zajednicama sudjeluje u pripremi, izradi i predlaganju teksta

osnovnih sporazuma/ugovora koji se zaključuju između Bosne i Hercegovine, crkava i vjerskih zajednica sukladno Zakonu.

- (3) Pripremu sastanaka i materijala za održavanje mješovitih povjerenstava za provedbu osnovnih ugovora između BiH i crkava i vjerskih zajednica, kao i svu administracijsko-tehničku potporu, osigurava Ministarstvo u suradnji s crkvama i vjerskim zajednicama.
- (4) Pojedinačna izvješća o radu mješovitih povjerenstava za provedbu osnovnih ugovora priprema Ministarstvo u suradnji s crkvama i vjerskim zajednicama na kraju svake kalendarske godine.

3. Suradnja u oblasti promocije slobode vjere i uvjerenja

Članak 3.

- (1) Radi promocije slobode vjere i uvjerenja, sukladno Zakonu i ovoj Uputi, Ministarstvo u suradnji s crkvama i vjerskim zajednicama, Međureligijskim vijećem u BiH i organizacijama civilnog društva može inicirati i provoditi različite promotivne, edukativne i informativne aktivnosti.
- (2) Radi provedbe aktivnosti iz stavka (1) ovoga članka mogu se pokretati različiti programi i projekti koji mogu uključivati organiziranje konferencija, seminara, okruglih stolova i drugih promotivnih aktivnosti radi jačanja suradnje različitih institucija, organizacija civilnog društva, akademske zajednice i crkava i vjerskih zajednica, a na osnovi prethodno sklopljenih protokola o suradnji, sukladno finansijskim mogućnostima i relevantnim propisima Ministarstva.

4. Mišljenja o zabrani slobode vjere ili uvjerenja

Članak 4.

- (1) Na osnovi zahtjeva crkava i vjerskih zajednica, kako je to propisano člankom 14. stavak (7) Zakona, Ministarstvo je obvezno dati mišljenje u svezi sa slučajem zabrane ili ograničenja slobode vjere ili uvjerenja.
- (2) U postupku davanja mišljenja, Ministarstvo uzima u obzir sve okolnosti konkretnog slučaja, vodeći računa o međunarodno prihvaćenim standardima iz oblasti slobode vjere ili uvjerenja.
- (3) U slučaju kada se sloboda vjere ili uvjerenja ograničava zbog interesa javne sigurnosti, Ministarstvo će uputiti mišljenje iz stavka (1) ovoga članka Vijeću ministara Bosne i Hercegovine radi razmatranja, uz prethodno pribavljena mišljenja mjerodavnih ministarstava.
- (4) Zahtjev za davanje mišljenja mogu podnijeti crkve, vjerske zajednice i građani putem propisanog obrasca "*Zahtjev za davanje mišljenja u slučajevima zabrane slobode vjere ili uvjerenja*" (u daljnjem tekstu: Zahtjev za mišljenje).
- (5) Žalbeno tijelo koje podnosi Zahtjev za mišljenje je svako mjerodavno tijelo u Bosni i Hercegovini kome je crkva i vjerska zajednica podnijela žalbu u slučaju zabrane slobode vjere ili uvjerenja.
- (6) Obrazac Zahtjeva za mišljenje sadržava: naziv mjerodavnog tijela/institucije, adresu, broj telefona, predmet žalbe - razloge za podnošenje žalbe i činjenice na kojima se temelji žalba, ime/naziv crkve i vjerske zajednice koja ulaže žalbu, naznačeni broj i nadnevak odluke protiv koje se ulaže žalba.
- (7) Uz Zahtjev za mišljenje prilažu se dokumenti kojima se potkrepljuju činjenični navodi žalbe.
- (8) Obrazac Zahtjeva za mišljenje bit će dostupan na mrežnoj stranici Ministarstva, a propisuje se kao sastavni dio ove Upute.

5. Ukazivanje na slučajeve kršenja prava na slobodu vjere ili uvjerenja

Članak 5.

- (1) U slučajevima kršenja prava na slobodu vjere, a na osnovi pismenih upita/predstavki koje su podnijele crkve i vjerske zajednice, Ministarstvo će od svih državnih, entitetskih, kantonalnih/županijskih i općinskih vlasti zatražiti poduzimanje zakonom propisanih mjera kojim se sprečavaju takva kršenja kako je to propisano člankom 17. Zakona.
- (2) Tijela vlasti kojima se obraća Ministarstvo dužni su sukladno Zakonu u roku od 7 dana dostaviti izvješće o provedenim aktivnostima.
- (3) U svrhu olakšanog podnošenja upita i predstavki propisuje se obrazac upita/predstavke, a koji sadržava: naziv crkve i vjerske zajednice koja ulaže žalbu, naznačeni broj i nadnevak akta/odluke protiv koje se ulaže žalba.
- (4) Uz obrazac upita/predstavke prilaže se dokumenti kojima se potkrepljuju činjenični navodi.
- (5) Obrazac iz stavka (3) ove Upute bit će dostupan na mrežnoj stranici Ministarstva.
- (6) Ministarstvo dostavlja odgovor crkvi i vjerskoj zajednici u roku od 15 dana od dana dobivanja informacija od mjerodavnih tijela iz stavka (2) ovoga članka.
- (7) Ukoliko u svezi kršenja prava na slobodu vjere i uvjerenja, sukladno Zakonu i drugim propisima koji se primjenjuju u Bosni i Hercegovini, predstavku podnese građanin, vjernik ili skupina vjernika, Ministarstvo će uz suglasnost podnosioca predstavke istodobno informirati crkvu i vjersku zajednicu o sadržaju predstavke i provedenim aktivnostima u svezi nje.

6. Autonomija crkava i vjerskih zajednica

Članak 6.

- (1) Vjersku djelatnost mogu obavljati crkve i vjerske zajednice na teritoriju Bosne i Hercegovine koje imaju status pravne osobe a koje su upisane u Registar crkava i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini.
- (2) Svaka crkva i vjerska zajednica unutar sebe može formirati različite pravne subjekte, nakladničke ustanove, dobrotvorna društva i drugo, radi ostvarenja konkretnih ciljeva i interesa kako toga subjekta tako i crkve i vjerske zajednice u cjelini.
- (3) Prilikom obavljanja djelatnosti i osiguravanja prihoda sukladno Zakonu, crkve i vjerske zajednice mogu prikupljati članarine i dobivati poklone iz zemlje i inozemstva.
- (4) Sukladno kanonskim, vjerskim, ustavnim i statutarnim odredbama kojim se upravlja crkvama i vjerskim zajednicama, crkve i vjerske zajednice mogu vršiti raspodjelu svojih prihoda i profita, uključujući prihode iz stavka (1) ovoga članka, u karitativne svrhe, te stjecati, raspolagati i upravljati imovinom, kao i poduzimati druge djelatnosti predviđene člankom 10. Zakona.
- (5) Prilikom zapošljavanja osoba, odabira, imenovanja ili smjenjivanja vjerskih velikodostojnika kao i uspostavljanje ustrojstva crkava i vjerskih zajednica ili organizacija koje vrše službu Božju, crkve i vjerske zajednice su u potpunosti autonomne, a država se nema pravo u to miješati.
- (6) Crkve i vjerske zajednice mogu samostalno podizati džamije, crkve, hramove, bogomolje, groblja kao i druge vjerske objekte, administracijsko-upravne zgrade, škole, internate i bolnice (u daljem tekstu: vjerski objekti) sukladno zakonu; mjerodavno tijelo crkve ili vjerske zajednice pismeno odlučuje o potrebi izgradnje vjerskog objekta i predlaže lokaciju.
- (7) Izgradnja, adaptacija i rekonstrukcija vjerskih objekata može se izvoditi nakon donošenja odluke crkve i vjerske zajednice, dobijanja potrebnih dozvola predviđenih zakonom

i propisima koji reguliraju ovu oblast. Mjerodavne institucije neće uzimati u razmatranje molbe za gradnju vjerskih objekata ako nemaju priloženo pismeno odobrenje mjerodavnog tijela crkve ili vjerske zajednice.

- (8) Mjerodavno državno tijelo je dužno poštovati pravo crkve i vjerske zajednice o samostalnom organiziranju i vođenju radova i utvrđivati namjeru, stil i opremanje objekta, sukladno zakonu i autonomnim propisima crkava i vjerskih zajednica.

7. Prava vjerskih službenika

Članak 7.

- (1) U svrhu adekvatnog ostvarivanja prava, sukladno članku 13. Zakona, koja se odnose na mirovinsko, invalidsko i zdravstveno osiguranje vjerskih službenika, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH će u roku od 9 mjeseci od usvajanja ove Upute, u suradnji s mjerodavnim institucijama za ovu oblast i predstavnicima crkava i vjerskih zajednica, sačiniti i podnijeti inicijativu s konkretnim prijedlozima za rješavanja ovoga pitanja i uputiti je na postupanje prema mjerodavnim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini.
- (2) Vjerske službenike biraju i postavljaju crkve i vjerske zajednice sukladno svojim tradicijama i ustanovljenim osobnim zahtjevima, propisima i potrebama. Vjerski službenici su fizičke osobe koje takvima smatra njihova crkva ili vjerska zajednica. Oni obavljaju djelatnost kojom se namiruju religiozne, duhovne, duševne i posebne kulturne potrebe građana.
- (3) U slučaju sudbene istrage o vjerskom službeniku zbog mogućih kaznenih djela predviđenih kaznenim zakonima, sudske vlasti u Bosni i Hercegovini će o tome prethodno obavijestiti mjerodavna tijela crkve ili vjerske zajednice.
- (4) Sukladno članku 5. stavak (2) točka f) Zakona, prilikom registracije udruga vjernika, građana ili druge pravne osobe koje se namjeravaju baviti vjerskim pitanjima ili namjeravaju provoditi aktivnosti u svezi s vjerom, prilikom podnošenja prijave za registraciju trebaju osigurati pismenu suglasnost mjerodavnog tijela dotične crkve ili vjerske zajednice.

8. Prava polaznika vjerskih škola i uporaba naziva i simbola crkava ili vjerskih zajednica

Članak 8.

- (1) Redoviti polaznici škola i studenti viših škola i sveučilišta u vlasništvu ili pod vodstvom crkava i vjerskih zajednica ostvaruju sva prava kao što ih ostvaruju polaznici javnih škola i sveučilišta, prava u javnom prometu, studentske domove i druga prava učenika i studenata.
- (2) Obveza mjerodavnih razina vlasti i institucija u Bosni i Hercegovini jeste izdavanje potvrde, odnosno uvjerenja kojim se ostvaruju, odnosno jamče prava ili beneficije iz prethodnog stavka.
- (3) Ukoliko neka fizička ili pravna osoba u svome radu, aktivnostima u javnome životu, te na proizvodima ili prilikom pružanja usluga, upotrebljava naziv, simbole, znamenje i atribut koji su identični ili asociraju na nazive, simbole, znamenje i atribut registriranih crkava ili vjerskih zajednica, dužni su prije uporabe pribaviti pismenu suglasnost mjerodavnog tijela dotične crkve ili vjerske zajednice, kako je to navedeno u članku 5. stavak (2) točka e) Zakona.

9. Financiranje crkava i vjerskih zajednica

Članak 9.

- (1) Crkve i vjerske zajednice stječu svoju imovinu i financiraju svoje djelatnosti iz prihoda od imovine, obavljanjem karitativne, odgojno-obrazovne, kulturne, umjetničke ili

друге опћекорисне дјелатности, те продајом вјерских издања или сувенира, од пружања вјерских услуга, од наслједства и дарова од добровољних прилога (у новцу, услугама или радovima) физичких и правних особа из земље и иностранства.

- (2) Црквима и вјерским заједницама може се из прорачуна тјела власти у Босни и Херцеговини, на свим разinama нјезиног устројства, давати материјална потпора, поштујући принципе равноправности и транспарентности, на начин регулиран прописима о финансијском пословању, те одредити средства чија ће се годишња висина одобравати у оvisности од врсте и значаја програма који цркве и вјерске заједнице остварују у области културе, просвјетне, одгојно-образовне, социјалне, здравствене, хуманитарне дјелатности, одржавање гробалја и друге дјелатности од интереса за грађане.
- (3) Црквима и вјерским заједницама могу се из прорачуна тјела власти у Босни и Херцеговини, на свим разinama нјезиног устројства, додјелјивати и намјенске помоћи, особито за обнову и очување те изградњу храмова, богомолја, дџамија и других објеката вјерских заједница као и одржавање гробалја.
- (4) Цркве и вјерске заједнице које се за помоћ обраћају прорачунским тјелима власти дужне су поднијети захтев с образложењем и елементима плана расподеле утрошка одобрених средстава за наведене намјене.
- (5) Тјела државне власти на свим разinama нјезиног устројства, у процесу одлучивања о додјели средстава, консултирају се с мјеродавним министарством за сарадњу с црквима и вјерским заједницама сукладно закону и министарствима финансија на свим разinama.
- (6) Тјела државне власти на свим разinama нјезиног устројства имају право бити информирани о начину и динамичности употребе намјенских средстава додјелјених из прорачуна сукладно прописима о финансијском пословању.

10. Приступ цркава и вјерских заједница средствима јавног информирања

Чланак 10.

- (1) Цркве и вјерске заједнице могу обављати дјелатност јавног информирања сугласно посебним прописима, те имају права, сукладно Уставу и закону, на приступ средствима јавног информирања у власништву државе, ентитета, кантона/жупанија и локалних заједница сугласно програмским шемaма информативних кућа и евентуалним споразумима које закључују с правним особама које обављају дјелатност јавног информирања.
- (2) Цркве и вјерске заједнице дужне су у својој информативној и накладишкој дјелатности видно навести свој пуни назив.
- (3) Цркве и вјерске заједнице дужне су водити рачуна о правима и слободама других, вјерским осјећањима других приликом емитирања, саčinјаванја и дистрибуције својих вјерских програма и садржаја.

11. Ступање на снагу

Чланак 11.

- (1) Ступањем на снагу ове Упуте престаје важити Упута о provedби Закона о слободи вјере и правном положају цркава и вјерских заједница у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 83/06).
- (2) Упута ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ", а објавит ће се и у службеним гласилима ентитета и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.

Број 01-02-2-1-2/18
Просинца 2018. године
Сарајево

Министрца
Semih Borovac, v. r.

На основу члана 61. став (2) Закона о управи ("Службени гласник БиХ", бр. 32/02 и 102/09) и члана 20. став (1) Закона о слободи вјере и правном положају цркава и вјерских заједница у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 5/04), министарка за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине доноси

УПУТСТВО О СПРОВОЂЕЊУ ЗАКОНА О СЛОБОДИ ВЈЕРЕ И ПРАВНОМ ПОЛОЖАЈУ ЦРКАВА И ВЈЕРСКИХ ЗАЈЕДНИЦА

1. Опште одредбе

Члан 1.

- (1) Упутством о спровођењу Закона о слободи вјере и правном положају цркава и вјерских заједница у Босни и Херцеговини (у даљњем тексту: Упутство), црквима и вјерским заједницама, њиховим савезима и организационим облицима као и ентитетским и локалним органима власти у Босни и Херцеговини, дају се упуте за спровођење Закона о слободи вјере и правном положају цркава и вјерских заједница у Босни и Херцеговини (у даљњем тексту: Закон) и ближе приписује поступање надлежног Министарства за људска права и избјеглице (у даљњем тексту: Министарство).
- (2) Ниједна одредба овог Упутства не може се примјењивати у смислу ограничавања или дискриминисања или привилегије због вјерских увјерења, припадности цркви, вјерској заједници, као ни због учествовања у вјерским обредима и практиковању свих гарантованих вјерских слобода и права.

2. Сарадња с црквима и вјерским заједницама

Члан 2.

- (1) Регулисање питања од заједничког интереса за Босну и Херцеговину и неку или више цркава и вјерских заједница, како је то предвиђено Законом, уређује се међусобним споразумима/уговорима које закључује Предсједништво БиХ, Савјет министара БиХ или владе ентитета и цркве односно вјерске заједнице.
- (2) У складу с чланом 15. став (2) Закона, Министарство као надлежни орган за односе с црквима и вјерским заједницама учествује у припреми, изради и предлагању текста основних споразума/уговора који се закључују између Босне и Херцеговине, цркава и вјерских заједница у складу са Законом.
- (3) Припрему састанака и материјала за одржавање мјешовитих комисија за спровођење основних уговора између БиХ и цркава и вјерских заједница, као и сву административно-техничку подршку, обезбјеђује Министарство у сарадњи с црквима и вјерским заједницама.
- (4) Појединачне извјештаје о раду мјешовитих комисија за спровођење основних уговора припрема Министарство у сарадњи с црквима и вјерским заједницама на крају сваке календарске године.

3. Сарадња у области промоције слободе вјере и увјерења

Члан 3.

- (1) Ради промоције слободе вјере и увјерења, у складу са Законом и овим Упутством, Министарство у сарадњи с црквима и вјерским заједницама, Међурелигијским вијећем у БиХ и организацијама цивилног друштва може иницирати и спроводити различите промотивне, едукативне и информативне активности.

- (2) Ради спровођења активности из става (1) овог члана могу се покретати различити програми и пројекти који могу укључивати организовање конференција, семинара, округлих столова и других промотивних активности ради јачања сарадње различитих институција, организација цивилног друштва, академске заједнице и цркава и вјерских заједница, а на основу претходно склопљених протокола о сарадњи, у складу с финансијским могућностима и релевантним прописима Министарства.

4. Мишљења о забрани слободе вјере или увјерења

Члан 4.

- (1) На основу захтјева цркава и вјерских заједница, како је то прописано чланом 14. став (7) Закона, Министарство је обавезно дати мишљење у вези са случајем забране или ограничења слободе вјере или увјерења.
- (2) У поступку давања мишљења, Министарство узима у обзир све околности конкретног случаја, водећи рачуна о међународно прихваћеним стандардима из области слободе вјере или увјерења.
- (3) У случају када се слобода вјере или увјерења ограничава због интереса јавне безбједности, Министарство ће упутити мишљење из става (1) овог члана Савјету министара Босне и Херцеговине ради разматрања, уз претходно прибављена мишљења надлежних министарстава.
- (4) Захтјев за давање мишљења могу поднијети цркве, вјерске заједнице и грађани путем прописаног обрасца *"Захтјев за давање мишљења у случајевима забране слободе вјере или увјерења"* (у даљњем тексту: Захтјев за мишљење).
- (5) Жалбени орган који подноси Захтјев за мишљење је сваки надлежни орган у Босни и Херцеговини коме је црква и вјерска заједница поднијела жалбу у случају забране слободе вјере или увјерења.
- (6) Образац Захтјева за мишљење садржи: назив надлежног органа/институције, адресу, број телефона, предмет жалбе - разлоге за подношење жалбе и чињенице на којима се заснива жалба, име/назив цркве и вјерске заједнице која улаже жалбу, назначени број и датум одлуке против које се улаже жалба.
- (7) Уз Захтјев за мишљење прилажу се документи којима се поткрепљују чињенични наводи жалбе.
- (8) Образац Захтјева за мишљење биће доступан на веб-страници Министарства, а прописује се као саставни дио овог Упутства.

5. Указивање на случајеве кршења права на слободу вјере или увјерења

Члан 5.

- (1) У случајевима кршења права на слободу вјере а на основу писмених упита/представки које су поднијеле цркве и вјерске заједнице, Министарство ће од свих државних, ентитетских, кантонских и општинских власти затражити предузимање законом прописаних мјера којим се спречавају таква кршења како је то прописано чланом 17. Закона.
- (2) Органи власти којима се обраћа Министарство дужни су у складу са Законом у року од 7 дана доставити извјештај о спроведеним активностима.
- (3) У сврху олакшаног подношења упита и представки прописује се образац упита/представке, а који садржи: назив цркве и вјерске заједнице која улаже жалбу, назначени број и датум акта/одлуке против које се улаже жалба.

- (4) Уз образац упита/представке прилажу се документи којима се поткрепљују чињенични наводи.
- (5) Образац из става (3) овог Упутства биће доступан на веб-страници Министарства.
- (6) Министарство доставља одговор цркви и вјерској заједници у року од 15 дана од дана добивања информација од надлежних органа из става (2) овог члана.
- (7) Уколико у вези кршења права на слободу вјере и увјерења, у складу са Законом и другим прописима који се примјењују у Босни и Херцеговини, представку поднесе грађанин, вјерник или група вјерника, Министарство ће уз сагласност подносиоца представке истовремено информисати цркву и вјерску заједницу о садржају представке и спроведеним активностима у вези ње.

6. Аутономија цркава и вјерских заједница

Члан 6.

- (1) Вјерску дјелатност могу обављати цркве и вјерске заједнице на територији Босне и Херцеговине које имају статус правног лица а који су уписани у Регистар цркава и вјерских заједница у Босни и Херцеговини.
- (2) Свака црква и вјерска заједница унутар себе може формирати различите правне субјекте, издавачке установе, дооротворна друштва и друго, ради остварења конкретних циљева и интереса како тог субјекта тако и цркве и вјерске заједнице у цјелини.
- (3) Приликом обављања дјелатности и обезбјеђивања прихода у складу са Законом, цркве и вјерске заједнице могу прикупљати чланарине и добивати поклоне из земље и иностранства.
- (4) У складу с канонским, вјерским, уставним и статутарним одредбама којим се управља црквама и вјерским заједницама, цркве и вјерске заједнице могу вршити расподелу својих прихода и профита, укључујући приходе из става (1) овог члана, у каритативне сврхе, те стицати, располагати и управљати имовином, као и предузимати друге дјелатности предвиђене чланом 10. Закона.
- (5) Приликом запошљавања особља, избора, именовања или смјењивања вјерских великодостојника као и успостављање структура цркава и вјерских заједница или организација које врше службу Божју, цркве и вјерске заједнице су у потпуности аутономне, а држава се нема право у то мијешати.
- (6) Цркве и вјерске заједнице могу самостално подизати цамије, цркве, храмове, богомоље, гробља као и друге вјерске објекте, административно-управне зграде, школе, интернате и болнице (у даљем тексту: вјерски објекти) у складу са законом; надлежни орган цркве или вјерске заједнице писмено одлучује о потреби изградње вјерског објекта и предлаже локацију.
- (7) Изградња, адаптација и реконструкција вјерских објеката може се изводити након доношења одлуке цркве и вјерске заједнице, добијања потребних дозвола предвиђених законом и прописима који регулишу ову област. Надлежне институције неће узимати у разматрање молбе за градњу вјерских објеката ако немају приложено писмено одобрење надлежног органа цркве или вјерске заједнице.
- (8) Надлежни државни орган је дужан да поштује право цркве и вјерске заједнице о самосталном организовању и вођењу радова и да утврђује намјеру, стил и опремање објекта, у складу са законом и аутономним прописима цркава и вјерских заједница.

7. Права вјерских службеника**Члан 7.**

- (1) У сврху адекватног остваривања права, у складу с чланом 13. Закона, која се односе на пензијско, инвалидско и здравствено осигурање вјерских службеника, Министарство за људска права и изbjеглице БиХ ће у року од 9 мјесеци од усвајања овог Упутства, у сарадњи с надлежним институцијама за ову област и представницима цркава и вјерских заједница, сачинити и поднијети иницијативу с конкретним приједлозима за рјешавања овог питања и упутити је на поступање према надлежним нивоима власти у Босни и Херцеговини.
- (2) Вјерске службенике бирају и постављају цркве и вјерске заједнице у складу са својим традицијама и установљеним властитим захтјевима, прописима и потребама. Вјерски службеници су физичка лица која таквим сматра њихова црква или вјерска заједница. Они обављају дјелатност којом се намирају религиозне, духовне, душевне и посебне културне потребе грађана.
- (3) У случају судске истраге о вјерском службенику због могућих кривичних дјела предвиђених кривичним законима, судске власти у Босни и Херцеговини ће о томе претходно обавијестити надлежне органе цркве или вјерске заједнице.
- (4) У складу с чланом 5. став (2) тачка ф) Закона, приликом регистрације удружења вјерника, грађана или других правних лица која се намјеравају бавити вјерским питањима или намјеравају спроводити активности у вези с вјером, приликом подношења пријаве за регистрацију требају обезбиједити писмену сагласност надлежног органа дотичне цркве или вјерске заједнице.

8. Права полазника вјерских школа и употреба назива и симбола цркава или вјерских заједница**Члан 8.**

- (1) Редовни полазници школа и студенти виших школа и факултета у власништву или под водством цркава и вјерских заједница остварују сва права као што их остварују полазници јавних школа и факултета, права у јавном саобраћају, студентске домове и друга права ученика и студената.
- (2) Обавеза надлежних нивоа власти и институција у Босни и Херцеговини јесте да издају потврде, односно увјерења којима се остварују, односно гарантују права или бенефиције из претходног става.
- (3) Уколико неко физичко или правно лице у своме раду, активностима у јавном животу, те на производима или приликом пружања услуга, употребљава назив, симболе, знамење и атрибуте који су идентични или асоцирају на називе, симболе, знамење и атрибуте регистрованих цркава или вјерских заједница, дужни су прије употребе прибавити писмену сагласност надлежног органа дотичне цркве или вјерске заједнице, како је то наведено у члану 5. став (2) тачка е) Закона.

9. Финансирање цркава и вјерских заједница**Члан 9.**

- (1) Цркве и вјерске заједнице стичу своју имовину и финансирају своје дјелатности из прихода од имовине, обављањем каритативне, васпитно-образовне, културне, умјетничке или друге општекорисне дјелатности, те продајом вјерских издања или сувенира, од пружања вјерских услуга, од наслједства и дарова од добровољних прилога (у новцу, услугама или радovima) физичких и правних лица из земље и иностранства.

- (2) Црквама и вјерским заједницама може се из буџета органа власти у Босни и Херцеговини, на свим нивоима њеног организовања, давати материјална подршка, поштујући принципе равноправности и транспарентности, на начин регулисан прописима о финансијском пословању, те одреди ги средства чија ће се годишња висина одобравати у зависности од врсте и значаја програма који цркве и вјерске заједнице остварују у области културе, просвјетне, васпитно-образовне, социјалне, здравствене, хуманитарне дјелатности, одржавање гробаља и друге дјелатности од интереса за грађане.
- (3) Црквама и вјерским заједницама могу се из буџета органа власти у Босни и Херцеговини, на свим нивоима њеног организовања, додјеливати и намјенске помоћи, нарочито за обнову и очување те изградњу храмова, богомоља, цамија и других објеката вјерских заједница као и одржавање гробаља.
- (4) Цркве и вјерске заједнице које се за помоћ обраћају буџетским органима власти дужне су поднијети захтјев с образложењем и елементима плана расподеле утрошка одобрених средстава за наведене намјене.
- (5) Органи државне власти на свим нивоима њеног организовања, у процесу одлучивања о додјели средстава, консултују се с надлежним министарством за сарадњу с црквама и вјерским заједницама у складу са законом и министарствима финансија на свим нивоима.
- (6) Органи државне власти на свим нивоима њеног организовања имају право да буду информисани о начину и динамици употребе намјенских средстава додијелиених из буџета у складу с прописима о финансијском пословању.

10. Приступ цркава и вјерских заједница средствима јавног информисања**Члан 10.**

- (1) Цркве и вјерске заједнице могу обављати дјелатност јавног информисања сагласно посебним прописима, те имају права, у складу с Уставом и законом, на приступ средствима јавног информисања у власништву државе, ентитета, кантона и локалних заједница сагласно програмским шемама информативних кућа и евентуалним споразумима које закључују с правним лицима која обављају дјелатност јавног информисања.
- (2) Цркве и вјерске заједнице дужне су да у својој информативној и издавачкој дјелатности видно наведу свој пуни назив.
- (3) Цркве и вјерске заједнице дужне су водити рачуна о правима и слободама других, вјерским осјећањима других приликом емитовања, сачињавања и дистрибуције властитих вјерских програма и садржаја.

11. Ступање на снагу**Члан 11.**

- (1) Ступањем на снагу овог Упутства престаје да важи Упутство о спровођењу Закона о слободи вјере и правном положају цркава и вјерских заједница у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 83/06).
- (2) Упутство ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ", а објавиће се и у службеним гласилима ентитета и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.

Број 01-02-2-1-2/18
 Децембра 2018. године
 Сарајево

Министарка
 Семиха Боровац, с. р.

AGENCIJA ZA SIGURNOST HRANE BOSNE I HERCEGOVINE

325

Na osnovu člana 61. stav (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17), člana 56. stav 3. Zakona o hrani ("Službeni glasnik BiH", broj 50/04) i čl. 4, 5. i 6. Pravilnika o količini brašna utrošenog za proizvodnju pekarskih proizvoda ("Službeni glasnik BiH", broj 76/10), direktor Agencije za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine donosi

UPUTSTVO

O STAVLJANJU VAN SNAGE UPUTSTVA O OBLIKU, SADRŽAJU I NAČINU VOĐENJA KNJIGE EVIDENCIJE UTROŠKA BRAŠNA

Član 1.

Ovim Uputstvom stavlja se van snage Uputstvo o obliku, sadržaju i način vođenja knjige evidencije utroška brašna ("Službeni glasnik BiH", broj 11/11).

Član 2.

Ovo Uputstvo se objavljuje u "Službenom glasniku BiH" i službenoj stranici Agencije za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine, a stupa na snagu danom donošenja.

Broj 01-1-02-2-54-3/11

20. februara 2019. godine
Mostar

Direktor
Dr. sci. **Džemil Hajrić**, s. r.

Na osnovu članka 61. stavak (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17), članka 56. stavak 3. Zakona o hrani ("Službeni glasnik BiH", broj 50/04 i 102/09) i čl. 4, 5. i 6. Pravilnika o količini brašna utrošenog za proizvodnju pekarskih proizvoda ("Službeni glasnik BiH", broj 76/10), direktor Agencije za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine donosi

NAPUTAK

O STAVLJANJU VAN SNAGE NAPUTKA O OBLIKU, SADRŽAJU I NAČINU VOĐENJA KNJIGE EVIDENCIJE UTROŠKA BRAŠNA

Članak 1.

Ovim Naputkom stavlja se van snage Naputak o obliku, sadržaju i način vođenja knjige evidencije utroška brašna ("Službeni glasnik BiH", broj 11/11).

Članak 2.

Ovaj Naputak se objavljuje u "Službenom glasniku BiH" i službenoj stranici Agencije za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine, a stupa na snagu danom donošenja.

Broj 01-1-02-2-54-3/11

20. veljače 2019. godine
Mostar

Ravnatelj
Dr. sci. **Džemil Hajrić**, v. r.

Na osnovu člana 61. stav (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17), člana 56. stav 3. Zakona o hrani ("Službeni glasnik BiH", broj 50/04) i čl. 4, 5. i 6. Pravilnika o količini brašna utrošenog za proizvodnju pekarskih proizvoda ("Službeni glasnik BiH", broj 76/10), direktor Agencije za bezbjednost hrane Bosne i Hercegovine donosi

УПУТСТВО

О СТАВЉАЊУ ВАН СНАГЕ УПУТСТВА О ОБЛИКУ, САДРЖАЈУ И НАЧИНУ ВОЂЕЊА КЊИГЕ ЕВИДЕНЦИЈЕ УТРОШКА БРАШНА

Члан 1.

Овим Упутством ставља се ван снаге Упутство о облику, садржају и начину вођења књиге евиденције утроска брашна ("Службени гласник БиХ", број 11/11).

Члан 2.

Ово Упутство се објављује у "Службеном гласнику БиХ" и службеној страници Агенције за безбједност хране Босне и Херцеговине, а ступа на снагу даном доношења.

Број 01-1.02-2-54-3/11

20. фебруара 2019. године
Мостар

Директор
Др sci. **Џемил Хајрић**, с. р.

USTAVNI SUD BOSNE I HERCEGOVINE

326

Ustavni sud Bosne i Hercegovine, u predmetu broj **AP 1785/18**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 57. stav (3) i člana 72. stav (6) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 94/14), u sastavu:

Zlatko M. Knežević, predsjednik

Mato Tadić, potpredsjednik

Mirsad Čeman, potpredsjednik

Valerija Galić, sutkinja

Miodrag Simović, sudija

Seada Palavrić, sutkinja

na sjednici održanoj 27. februara 2019. godine donio je

RJEŠENJE

Utvrđuje se da Općina Stolac nije izvršila Odluku Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj AP 1785/18 od 11. maja 2018. godine.

U skladu sa članom 72. stav (6) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, ovo rješenje dostavlja se Tužilaštvu Bosne i Hercegovine.

Rješenje objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

1. Ustavni sud Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) Odlukom broj AP 1785/18 od 11. maja 2018. godine usvojio je apelaciju N. Š. i utvrdio povredu prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda zbog toga što u razumnom roku nije okončan upravni postupak po zahtjevu za omogućavanje pristupnog puta vlastitoj kući, koji se trenutno nalazi pred Službom za imovinskopравne poslove, geodetske poslove i katastar nekretnina Općine Stolac, u predmetu broj UP-06-02-33-784-2/09. Predmetnom odlukom Ustavni sud je, na osnovu člana 74. stav (1) Pravila Ustavnog suda, naložio Općini Stolac da apellantu N. Š. isplati iznos od 1.200,00 KM na ime naknade nematerijalne štete zbog nedonošenja odluke u razumnom roku, i to u roku od tri mjeseca od dostavljanja ove odluke, uz obavezu da nakon isteka ovog roka plati zakonsku zateznu kamatu na eventualno neisplaćeni iznos ili dio iznosa naknade određene ovom odlukom. Nadalje, Ustavni sud je, na osnovu člana 62. stav (7) Pravila Ustavnog suda, naložio Službi za imovinskopравne poslove, geodetske poslove i katastar nekretnina Općine Stolac da po hitnom postupku okonča

predmetni upravni postupak, shodno članu II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članu 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Ustavni sud je, na osnovu člana 72. stav (5) Pravila Ustavnog suda, naložio Općini Stolac da u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja ove odluke obavijesti Ustavni sud o preduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

2. Predmetna odluka je dostavljena Općini Stolac 28. maja 2018. godine, što znači da je rok za dostavljanje obavještenja o preduzetim mjerama u skladu s predmetnom odlukom istekao 28. augusta 2018. godine.

3. Ustavni sud je dopisom od 21. decembra 2018. godine zatražio od Općine Stolac da obavijesti ovaj sud o preduzetim mjerama s ciljem izvršenja predmetne odluke.

4. Općina Stolac nije odgovorila na dopis Ustavnog suda.

5. Ustavni sud je u Odluci broj AP 1785/18 od 11. maja 2018. godine odredio način i rok za izvršenje odluke. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće. Također, prema članu 72. stav (1) Pravila Ustavnog suda, konačne i obavezujuće odluke Ustavnog suda dužno je poštovati svako fizičko i pravno lice, a prema stavu (2) istog člana, svi organi vlasti su dužni u okviru svojih nadležnosti utvrđenih Ustavom i zakonom provoditi odluke Ustavnog suda.

Predsjednik

Ustavnog suda Bosne i Hercegovine

Zlatko M. Knežević, s. r.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine, u predmetu broj **AP 1785/18**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 57. stavak (3) i članka 72. stavak (6) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 94/14), u sastavu:

Zlatko M. Knežević, predsjednik

Mato Tadić, dopredsjednik

Mirsad Čeman, dopredsjednik

Valerija Galić, sutkinja

Miodrag Simović, sudac

Seada Palavrić, sutkinja

na sjednici održanoj 27. veljače 2019. godine donio je

RJEŠENJE

Utvrđuje se da Općina Stolac nije izvršila Odluku Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj AP 1785/18 od 11. svibnja 2018. godine.

U skladu sa člankom 72. stavak (6) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, ovo Rješenje dostavlja se Tužiteljstvu Bosne i Hercegovine.

Rješenje objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

1. Ustavni sud Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) Odlukom broj AP 1785/18 od 11. svibnja 2018. godine usvojio je apelaciju N. Š. i utvrdio povredu prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda zbog toga što u razumnom roku nije okončan upravni postupak po zahtjevu za omogućavanje pristupnog puta vlastitoj kući, koji se trenutno nalazi pred Službom za imovinskopравne poslove, geodetske poslove i katastar nekretnina Općine Stolac, u predmetu broj UP-06-02-33-784-2/09. Predmetnom odlukom Ustavni sud je, na temelju članka 74. stavak (1) Pravila Ustavnog suda, naložio Općini Stolac da apellantu N. Š. isplati iznos od 1.200,00 KM na ime naknade nematerijalne štete zbog nedonošenja odluke u razumnom roku, i

to u roku od tri mjeseca od dostave ove odluke, uz obvezu da nakon isteka ovog roka plati zakonsku zateznu kamatu na eventualno neisplaćeni iznos ili dio iznosa naknade određene ovom odlukom. Nadalje, Ustavni sud je, na temelju članka 62. stavak (7) Pravila Ustavnog suda, naložio Službi za imovinskopравne poslove, geodetske poslove i katastar nekretnina Općine Stolac da po žurnom postupku okonča predmetni upravni postupak, shodno članku II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članku 6. stavak 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Ustavni sud je, na temelju članka 72. stavak (5) Pravila Ustavnog suda, naložio Općini Stolac da u roku od tri mjeseca od dana dostave ove odluke obavijesti Ustavni sud o poduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

2. Predmetna odluka je dostavljena Općini Stolac 28. svibnja 2018. godine, što znači da je rok za dostavu obavijesti o poduzetim mjerama u skladu s predmetnom odlukom istekao 28. kolovoza 2018. godine.

3. Ustavni sud je dopisom od 21. prosinca 2018. godine zatražio od Općine Stolac da obavijesti ovaj sud o poduzetim mjerama s ciljem izvršenja predmetne odluke.

4. Općina Stolac nije odgovorila na dopis Ustavnog suda.

5. Ustavni sud je u Odluci broj AP 1785/18 od 11. svibnja 2018. godine odredio način i rok za izvršenje odluke. Prema članku VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće. Također, prema članku 72. stavak (1) Pravila Ustavnog suda, konačne i obavezujuće odluke Ustavnog suda dužna je poštovati svaka fizička i pravna osoba, a prema stavku (2) istog članka, svi organi vlasti su dužni u okviru svojih nadležnosti utvrđenih Ustavom i zakonom provoditi odluke Ustavnog suda.

Predsjednik

Ustavnog suda Bosne i Hercegovine

Zlatko M. Knežević, v. r.

Уставни суд Босне и Херцеговине, у предмету број **АП 1785/18**, на основу члана VI/3(б) Устава Босне и Херцеговине, члана 57 став (3) и члана 72 став (6) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – пречишћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 94/14), у саставу:

Златко М. Кнежевић, председник

Мато Тадић, потпредседник

Мирсад Ћеман, потпредседник

Валерија Галић, судија

Миодраг Симовић, судија

Сеада Палаврић, судија

на сједници одржаној 27. фебруара 2019. године донио је

РЈЕШЕЊЕ

Утврђује се да Општина Столац није извршила Одлуку Уставног суда Босне и Херцеговине број АП 1785/18 од 11. маја 2018. године.

У складу са чланом 72 став (6) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, ово рјешење доставља се Тужилаштву Босне и Херцеговине.

Рјешење објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Дистрикта Брчко Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. Уставни суд Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) Одлуком број АП 1785/18 од 11. маја 2018. године усвојио је апелацију Н. Ш. и утврдио повреду права на прaviчно суђење из члана II/3(е) Устава Босне и Херцеговине

5. Općinski sud u Travniku je u dopisu od 22. januara 2019. godine naveo da se u predmetima br. I-1915/91 i I-13130/04, s obzirom na to da prvi spis datira iz 1991. godine, a drugi iz 2004. godine, prema Listi registraturne građe s rokovima čuvanja, izvršni spisi čuvaju u arhivi pet godina. Uvidom u upisnik izvršnih spisa utvrđeno je da su oni najvjerojatnije preuzeti iz Općinskog suda Novi Travnik, ali nije utvrđeno da je tražilac izvršenja podnosio urgencije u periodu od pet godina od datuma inicijalnog akta nego nakon proteka perioda dužeg od deset, pa i više godina, što sve govori o pasivnosti tražioca izvršenja. Dalje je naveo da su mjere koje bi predsjednik mogao preduzeti pozivanje tražioca izvršenja da ukoliko raspolaže dokumentacijom na osnovu koje bi se mogla izvršiti rekonstrukcija spisa dostavi tu dokumentaciju kako bi se donijela naredba o rekonstrukciji u skladu s Pravilnikom o unutrašnjem sudskom poslovanju, te zakazalo ročište na kojem će se utvrditi da li su ispunjeni uvjeti za rekonstrukciju spisa. Općinski sud u Travniku je napomenuo da uz apelaciju nije dobio priloženu pumonoć podnosioca apelacije iz koje bi bilo vidljivo ko je pumonoćnik tražioca izvršenja, a smatra

da je bilo potrebno da se uz apelaciju dostavi i punomoć. Također je napomenuo da je na apelaciji stavljen samo pečat advokata Ivana Grubešića, te ukoliko Ustavni sud raspolaže s punomoći u navedenom predmetu Općinski sud u Travniku moli da mu se ona dostavi kako bi stupio u kontakt s punomoćnikom i preduzeo mjere na rekonstrukciji spisa.

6. Ustavni sud je u Odluci broj AP 4531/17 od 6. juna 2018. godine odredio način i rok za izvršenje odluke. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće. Također, prema članu 72. stav (1) Pravila Ustavnog suda, konačne i obavezujuće odluke Ustavnog suda dužno je poštovati svako fizičko i pravno lice, a prema stavu (2) istog člana, svi organi vlasti su dužni u okviru svojih nadležnosti utvrđenih Ustavom i zakonom provoditi odluke Ustavnog suda.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Zlatko M. Knežević, s. r.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine, u predmetu broj **AP 4531/17**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 57. stavak (3) i članka 72. stavak (6) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 94/14), u sastavu:

Zlatko M. Knežević, predsjednik

Mato Tadić, dopredsjednik

Mirsad Čeman, dopredsjednik

Valerija Galić, sutkinja

Miodrag Simović, sudac

Seada Palavrić, sutkinja

na sjednici održanoj 27. veljače 2019. godine donio je

RJEŠENJE

Utvrđuje se da Vlada Srednjobosanskog kantona i Općinski sud u Travniku nisu izvršili Odluku Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj AP 4531/17 od 6. lipnja 2018. godine.

U skladu sa člankom 72. stavak (6) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, ovo Rješenje dostavlja se Tužiteljstvu Bosne i Hercegovine.

Rješenje objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

1. Ustavni sud Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) Odlukom broj AP 4531/17 od 6. lipnja 2018. godine usvojio je apelaciju koju je podnijela Ljubica Grubešić i utvrdio povredu članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda zbog duljine trajanja izvršnog postupka koji se vodi pred Općinskim sudom u Travniku u predmetu broj I-1915/91. Predmetnom odlukom Ustavni sud je, na temelju članka 74. stavak (1) Pravila Ustavnog suda, naložio Vladi Srednjobosanskog kantona da apelantici Ljubici Grubešić isplati iznos od 1.000,00 KM na ime naknade nematerijalne štete zbog nedonošenja odluke u razumnom roku, i to u roku od tri mjeseca od dostave ove odluke, uz obvezu da nakon isteka ovog roka plati zakonsku zateznu kamatu na eventualno neisplaćeni iznos ili dio iznosa naknade određene ovom odlukom. Nadalje, Ustavni sud je, na temelju članka 62. stavak (7) Pravila Ustavnog suda, naložio predsjedniku Općinskog suda u Travniku da u skladu s ovom odlukom odmah poduzme odgovarajuće mjere za okončanje postupka iz ove odluke u predmetu broj I-1915/91, u skladu sa člankom II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Ustavni sud je, na temelju članka 72. stavak (5) Pravila

Ustavnog suda, naložio Vladi Srednjobosanskog kantona i predsjedniku Općinskog suda u Travniku da najkasnije u roku od tri mjeseca od dostave ove odluke obavijeste Ustavni sud o poduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

2. Predmetna odluka je dostavljena Vladi Srednjobosanskog kantona 5. srpnja 2018. godine, a Općinskom sudu u Travniku 3. srpnja 2018. godine, što znači da je rok za dostavu obavijesti o poduzetim mjerama u skladu s predmetnom odlukom istekao 5. odnosno 3. listopada 2018. godine.

3. Ustavni sud je dopisima od 21. prosinca 2018. godine, odnosno 10. siječnja 2019. godine zatražio od Vlade Srednjobosanskog kantona i Općinskog suda u Travniku da obavijeste ovaj sud o poduzetim mjerama s ciljem izvršenja predmetne odluke.

4. Vlada Srednjobosanskog kantona nije odgovorila na dopis Ustavnog suda.

5. Općinski sud u Travniku je u dopisu od 22. siječnja 2019. godine naveo da se u predmetima br. I-1915/91 i I-13130/04, s obzirom na to da prvi spis datira iz 1991. godine, a drugi iz 2004. godine, prema Listi registraturne građe s rokovima čuvanja, izvršni spisi čuvaju u arhivi pet godina. Uvidom u upisnik izvršnih spisa utvrđeno je da su oni najvjerojatnije preuzeti iz Općinskog suda Novi Travnik, ali nije utvrđeno da je tražitelj izvršenja podnosio urgencije u razdoblju od pet godina od datuma inicijalnog akta nego nakon proteka razdoblja duljeg od deset, pa i više godina, što sve govori o pasivnosti tražitelja izvršenja. Dalje je naveo da su mjere koje bi predsjednik mogao poduzeti pozivanje tražitelja izvršenja da ukoliko raspolaže dokumentacijom na temelju koje bi se mogla izvršiti rekonstrukcija spisa dostavi tu dokumentaciju kako bi se donijela naredba o rekonstrukciji u skladu s Pravilnikom o unutarnjem sudskom poslovanju, te zakazalo ročište na kojem će se utvrditi jesu li ispunjeni uvjeti za rekonstrukciju spisa. Općinski sud u Travniku je napomenuo da uz apelaciju nije dobio priloženu punomoć podnositelja apelacije iz koje bi bilo vidljivo tko je punomoćnik tražitelja izvršenja, a smatra da je bilo potrebno da se uz apelaciju dostavi i punomoć. Također je napomenuo da je na apelaciji stavljen samo pečat odvjetnika Ivana Grubešića, te ukoliko Ustavni sud raspolaže s punomoći u navedenom predmetu Općinski sud u Travniku moli da mu se ona dostavi kako bi stupio u kontakt s punomoćnikom i poduzeo mjere na rekonstrukciji spisa.

6. Ustavni sud je u Odluci broj AP 4531/17 od 6. lipnja 2018. godine odredio način i rok za izvršenje odluke. Prema članku VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće. Također, prema članku 72. stavak (1) Pravila Ustavnog suda, konačne i obavezujuće odluke Ustavnog suda dužna je poštovati svaka fizička i pravna osoba, a prema stavku (2) istog članka, svi organi vlasti su dužni u okviru svojih nadležnosti utvrđenih Ustavom i zakonom provoditi odluke Ustavnog suda.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Zlatko M. Knežević, v. r.

Уставни суд Босне и Херцеговине, у предмету број **АП 4531/17**, на основу члана VI/3(б) Устава Босне и Херцеговине, члана 57 став (3) и члана 72 став (6) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – пречишћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 94/14), у саставу:

Златко М. Кнежевић, председник

Мато Тадић, потпредседник

Мирсад Ћеман, потпредседник

Валерија Галић, судија

Миодраг Симовић, судија

Сеада Палаврић, судија
на сједници одржаној 27. фебруара 2019. године донио
је

РЈЕШЕЊЕ

Утврђује се да Влада Средњобосанског кантона и Општински суд у Травнику нису извршили Одлуку Уставног суда Босне и Херцеговине број АП 4531/17 од 6. јуна 2018. године.

У складу са чланом 72 став (6) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, ово рјешење доставља се Тужилаштву Босне и Херцеговине.

Рјешење објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Дистрикта Брчко Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. Уставни суд Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) Одлуком број АП 4531/17 од 6. јуна 2018. године усвојио је апелацију коју је поднијела Љубица Грубешкић и утврдио повреду члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода због дужине трајања извршног поступка који се води пред Општинским судом у Травнику у предмету број И-1915/91. Предметном одлуком Уставни суд је, на основу члана 74 став (1) Правила Уставног суда, наложио Влади Средњобосанског кантона да апеланткињи Љубици Грубешкић исплати износ од 1.000,00 КМ на име накнаде нематеријалне штете због недоношења одлуке у разумном року, и то у року од три мјесеца од достављања ове одлуке, уз обавезу да након истека овог рока плати законску затезну камату на евентуално неисплаћени износ или дио износа накнаде одређене овом одлуком. Надаље, Уставни суд је, на основу члана 62 став (7) Правила Уставног суда, наложио предсједнику Општинског суда у Травнику да у складу с овом одлуком одмах предузме одговарајуће мјере за окончање поступка из ове одлуке у предмету број И-1915/91, у складу са чланом II/3е) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода. Уставни суд је, на основу члана 72 став (5) Правила Уставног суда, наложио Влади Средњобосанског кантона и предсједнику Општинског суда у Травнику да најкасније у року од три мјесеца од достављања ове одлуке обавијесте Уставни суд о предузетим мјерама с циљем извршења ове одлуке.

2. Предметна одлука је достављена Влади Средњобосанског кантона 5. јула 2018. године, а Општинском суду у Травнику 3. јула 2018. године, што значи да је рок за достављање обавијештења о предузетим мјерама у складу с предметном одлуком истекао 5. односно 3. октобра 2018. године.

3. Уставни суд је дописима од 21. децембра 2018. године, односно 10. јануара 2019. године затражио од Владе Средњобосанског кантона и Општинског суда у Травнику да обавијесте овај суд о предузетим мјерама с циљем извршења предметне одлуке.

4. Влада Средњобосанског кантона није одговорила на допис Уставног суда.

5. Општински суд у Травнику је у допису од 22. јануара 2019. године навео да се у предметима бр. И-1915/91 и 1-13130/04, с обзиром на то да први спис датира из 1991. године, а други из 2004. године, према Листи регистратурне грађе с роковима чувања, извршни списи чувају у архиви пет година. Увидом у уписник извршних списа утврђено је да су они највјероватније преузети из Општинског суда Нови

Травник, али није утврђено да је тражилац извршења подносио ургенције у периоду од пет година од датума иницијалног акта него након протекла периода дужег од десет, па и више година, што све говори о пасивности тражиоца извршења. Даље је навео да су мјере које би предсједник могао предузети позивање тражиоца извршења да уколико располаже документацијом на основу које би се могла извршити реконструкција списа достави ту документацију како би се донијела наредба о реконструкцији у складу с Правилником о унутрашњем судском пословању, те заказало рочиште на којем ће се утврдити да ли су испуњени услови за реконструкцију списа. Општински суд у Травнику је напоменуо да уз апелацију није добио приложену пуномоћ подносиоца апелације из које би било видљиво ко је пуномоћник тражиоца извршења, а сматра да је било потребно да се уз апелацију достави и пуномоћ. Такође је напоменуо да је на апелацији стављен само печат адвоката Ивана Грубешкића, те уколико Уставни суд располаже с пуномоћу на наведеном предмету Општински суд у Травнику моли да му се она достави како би ступио у контакт с пуномоћником и предузео мјере на реконструкцији списа.

6. Уставни суд је у Одлуци број АП 4531/17 од 6. јуна 2018. године одредио начин и рок за извршење одлуке. Према члану VI/5 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће. Такође, према члану 72 став (1) Правила Уставног суда, коначне и обавезујуће одлуке Уставног суда дужно је да поштује свако физичко и правно лице, а према ставу (2) истог члана, сви органи власти су дужни да у оквиру својих надлежности утврђених Уставом и законом спроводе одлуке Уставног суда.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Златко М. Кнежевић, с. р.

328

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u predmetu broj **AP 4781/17**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 57. stav (3) i člana 72. stav (6) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 94/14), u sastavu:

Zlatko M. Knežević, predsjednik
Mato Tadić, potpredsjednik
Mirsad Čeman, potpredsjednik
Valerija Galić, sutkinja
Miodrag Simović, sudija
Seada Palavrić, sutkinja
na sjednici održanoj 27. februara 2019. godine donio je

РЈЕШЕЊЕ

Утврђује се да Влада Средњобосанског кантона и Општински суд у Травнику нису извршили Одлуку Уставног суда Босне и Херцеговине број АП 4781/17 од 23. априла 2018. године.

У складу са чланом 72. став (6) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, ово рјешење доставља се Тужилаштву Босне и Херцеговине.

Рјешење објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Дистрикта Брчко Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. Уставни суд Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) Одлуком број АП 4781/17 од 23. априла 2018. године усвојио је апелацију коју је поднио "Tisaturist" d.o.o. Busovača и утврдио повреду члана II/3.e) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту

ljudskih prava i osnovnih sloboda zbog dužine trajanja izvršnog postupka koji se vodi pred Općinskim sudom u Travniku u predmetu broj I-13130/04. Predmetnom odlukom Ustavni sud je, na osnovu člana 74. stav (1) Pravila Ustavnog suda, naložio Vladi Srednjobosanskog kantona da apelantu "Tisaturistu" d.o.o. Busovača isplati iznos od 1.500,00 KM na ime naknade nematerijalne štete zbog nedonošenja odluke u razumnom roku, i to u roku od tri mjeseca od dostavljanja ove odluke, uz obavezu da nakon isteka ovog roka plati zakonsku zateznu kamatu na eventualno neisplaćeni iznos ili dio iznosa naknade određene ovom odlukom. Nadalje, Ustavni sud je, na osnovu člana 62. stav (7) Pravila Ustavnog suda, naložio predsjedniku Općinskog suda u Travniku da, u skladu s ovom odlukom, odmah preduzme odgovarajuće mjere za okončanje postupka iz ove odluke u predmetu broj I-13130/04 u skladu sa članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Također, Ustavni sud je, na osnovu člana 72. stav (5) Pravila Ustavnog suda, naložio Vladi Srednjobosanskog kantona i predsjedniku Općinskog suda u Travniku da najkasnije u roku od tri mjeseca od dostavljanja ove odluke obavijeste Ustavni sud o preduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

2. Predmetna odluka je dostavljena Vladi Srednjobosanskog kantona 22. maja 2018. godine, a Općinskom sudu u Travniku 17. maja 2018. godine, što znači da je rok za dostavljanje obavijesti o preduzetim mjerama u skladu s predmetnom odlukom istekao 22. odnosno 17. augusta 2018. godine.

3. Ustavni sud je dopisima od 21. decembra 2018. godine, odnosno 10. januara 2019. godine zatražio od Vlade Srednjobosanskog kantona i Općinskog suda u Travniku da obavijeste ovaj sud o preduzetim mjerama s ciljem izvršenja predmetne odluke.

4. Vlada Srednjobosanskog kantona nije odgovorila na dopis Ustavnog suda.

5. Općinski sud u Travniku je u dopisu od 22. januara 2019. godine naveo da se u predmetima br. I-1915/91 i I-13130/04, s obzirom na to da prvi spis datira iz 1991. godine, a drugi iz 2004. godine, prema Listi registraturne građe s rokovima čuvanja, izvršni spisi čuvaju u arhivi pet godina. Uvidom u upisnik izvršnih spisa utvrđeno je da su oni najvjerovatnije preuzeti iz Općinskog suda Novi Travnik, ali nije utvrđeno da je tražilac izvršenja podnosio urgencije u periodu od pet godina od datuma inicijalnog akta nego nakon proteka perioda dužeg od deset, pa i više godina, što sve govori o pasivnosti tražioca izvršenja. Dalje je naveo da su mjere koje bi predsjednik mogao preduzeti pozivanje tražioca izvršenja da ukoliko raspolaže dokumentacijom na osnovu koje bi se mogla izvršiti rekonstrukcija spisa dostavi tu dokumentaciju kako bi se donijela naredba o rekonstrukciji u skladu s Pravilnikom o unutrašnjem sudskom poslovanju, te zakazalo ročište na kojem će se utvrditi da li su ispunjeni uvjeti za rekonstrukciju spisa. Općinski sud u Travniku je napomenuo da uz apelaciju nije dobio priloženu punomoć podnosioca apelacije iz koje bi bilo vidljivo ko je punomoćnik tražioca izvršenja, a smatra da je bilo potrebno da se uz apelaciju dostavi i punomoć. Također je napomenuo da je na apelaciji stavljen samo pečat advokata Ivana Grubešića, te ukoliko Ustavni sud raspolaže s punomoći u navedenom predmetu Općinski sud u Travniku moli da mu se ona dostavi kako bi stupio u kontakt s punomoćnikom i preduzeo mjere na rekonstrukciji spisa.

6. Ustavni sud je u Odluci broj AP 4781/17 od 23. aprila 2018. godine odredio način i rok za izvršenje odluke. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće. Također, prema članu 72. stav (1) Pravila Ustavnog suda, konačne i obavezujuće odluke Ustavnog suda dužno je poštovati svako fizičko i pravno lice, a prema stavu (2)

istog člana svi organi vlasti su dužni u okviru svojih nadležnosti utvrđenih Ustavom i zakonom provoditi odluke Ustavnog suda.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Zlatko M. Knežević, s. r.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u predmetu broj **AP 4781/17**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 57. stavak (3) i članka 72. stavak (6) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 94/14), u sastavu:

Zlatko M. Knežević, predsjednik

Mato Tadić, dopredsjednik

Mirsad Čeman, dopredsjednik

Valerija Galić, sutkinja

Miodrag Simović, sudac

Seada Palavrić, sutkinja

na sjednici održanoj 27. veljače 2019. godine donio je

RJEŠENJE

Utvrđuje se da Vlada Srednjobosanskog kantona i Općinski sud u Travniku nisu izvršili Odluku Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj AP 4781/17 od 23. travnja 2018. godine.

U skladu sa člankom 72. stavak (6) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, ovo Rješenje dostavlja se Tužiteljstvu Bosne i Hercegovine.

Rješenje objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

1. Ustavni sud Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) Odlukom broj AP 4781/17 od 23. travnja 2018. godine usvojio je apelaciju koju je podnio "Tisaturist" d.o.o. Busovača i utvrdio povredu članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda zbog duljine trajanja izvršnog postupka koji se vodi pred Općinskim sudom u Travniku u predmetu broj I-13130/04. Predmetnom odlukom Ustavni sud je, na temelju članka 74. stavak (1) Pravila Ustavnog suda, naložio Vladi Srednjobosanskog kantona da apelantu "Tisaturistu" d.o.o. Busovača isplati iznos od 1.500,00 KM na ime naknade nematerijalne štete zbog nedonošenja odluke u razumnom roku, i to u roku od tri mjeseca od dostave ove odluke, uz obvezu da nakon isteka ovog roka plati zakonsku zateznu kamatu na eventualno neisplaćeni iznos ili dio iznosa naknade određene ovom odlukom. Nadalje, Ustavni sud je, na temelju članka 62. stavak (7) Pravila Ustavnog suda, naložio predsjedniku Općinskog suda u Travniku da, u skladu s ovom odlukom, odmah poduzme odgovarajuće mjere za okončanje postupka iz ove odluke u predmetu broj I-13130/04 u skladu sa člankom II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 6. stavak 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Također, Ustavni sud je, na temelju članka 72. stavak (5) Pravila Ustavnog suda, naložio Vladi Srednjobosanskog kantona i predsjedniku Općinskog suda u Travniku da najkasnije u roku od tri mjeseca od dostave ove odluke obavijeste Ustavni sud o poduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

2. Predmetna odluka je dostavljena Vladi Srednjobosanskog kantona 22. svibnja 2018. godine, a Općinskom sudu u Travniku 17. svibnja 2018. godine, što znači da je rok za dostavu obavijesti o poduzetim mjerama u skladu s predmetnom odlukom istekao 22. odnosno 17. kolovoza 2018. godine.

3. Ustavni sud je dopisima od 21. prosinca 2018. godine, odnosno 10. siječnja 2019. godine zatražio od Vlade

Средњобосанског кантона и Опћинског суда у Травнику да обавијесте овај суд о подузетим мјерама с циљем извршења предметне одлуке.

4. Влада Средњобосанског кантона није одговорила на допис Уставног суда.

5. Опћински суд у Травнику је у допису од 22. сijeчња 2019. године навео да се у предметима бр. I-1915/91 и I-13130/04, с обзиром на то да први спис датира из 1991. године, а други из 2004. године, према Listи регистратурне грађе с роковима чувања, извршни списи чувају у архиви пет година. Увидом у уписник извршних списа утврђено је да су они највјероватније преузети из Опћинског суда Нови Травник, али није утврђено да је тражитељ извршења подносио ургенције у раздобљу од пет година од датума иницијалног акта него након протока раздобља дужег од десет, па и више година, што све говори о пасивности тражитеља извршења. Дале је навео да су мјере које би предсједник могао подузети позивање тражитеља извршења да уколико располаже документацијом на основу које би се могла извршити реконструкција списа достави ту документацију како би се донијела наредба о реконструкцији у складу с Правилником о унутарњем судском пословању, те заказало рочиште на којем ће се утврдити јесу ли испуњени увјети за реконструкцију списа. Опћински суд у Травнику је напоменуо да уз апелацију није добио приложу пунomoћ подносиоца апелације из које би било видљиво тко је пунomoћник тражитеља извршења, а сматра да је било потребно да се уз апелацију достави и пунomoћ. Такође је напоменуо да је на апелацији стављен само печат одвјетника Ivana Grubešićа, те уколико Уставни суд располаже с пунomoћи у наведеном предмету Опћински суд у Травнику мoли да му се она достави како би stupio у контакт с пунomoћником и подузео мјере на реконструкцији списа.

6. Уставни суд је у Одлуци број AP 4781/17 од 23. travnja 2018. године одредио начин и рок за извршење одлуке. Према чланку VI/5. Устава Bosне и Hercegovине, одлуке Уставног суда су коначне и обвезујуће. Такође, према чланку 72. ставак (1) Правила Уставног суда, коначне и обвезујуће одлуке Уставног суда дужна је поштовати свака физичка и правна особа, а према ставку (2) истог чланка сви органи власти су дужни у оквиру својих надлежности утврђених Уставом и законом provoditi одлуке Уставног суда.

Предсједник
Уставног суда Bosне и Hercegovине
Zlatko M. Knežević, v. г.

Уставни суд Bosне и Hercegovине у предмету број AP 4781/17, на основу члана VI/36) Устава Bosне и Hercegovине, члана 57 став (3) и члана 72 став (6) Правила Уставног суда Bosне и Hercegovине – пречишћени текст ("Службени гласник Bosне и Hercegovине" број 94/14), у саставу:

Златко М. Кнежевић, предсједник
Мато Тадић, потпредсједник
Мирсад Ћеман, потпредсједник
Валерија Галић, судија
Миодраг Симиовић, судија
Сеада Палаврић, судија

на сједници одржаној 27. фебруара 2019. године донио је

РЈЕШЕЊЕ

Утврђује се да Влада Средњобосанског кантона и Општински суд у Травнику нису извршили Одлуку Уставног суда Bosне и Hercegovине број AP 4781/17 од 23. априла 2018. године.

У складу са чланом 72 став (6) Правила Уставног суда Bosне и Hercegovине, ово рјешење доставља се Тужилаштво Bosне и Hercegovине.

Рјешење објавити у "Службеном гласнику Bosне и Hercegovине", "Службеним новинама Федерације Bosне и Hercegovине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Дистрикта Брчко Bosне и Hercegovине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. Уставни суд Bosне и Hercegovине (у даљњем тексту: Уставни суд) Одлуком број AP 4781/17 од 23. априла 2018. године усвојио је апелацију коју је поднио "Тисатурист" д.о.о. Бусовача и утврдио повреду члана II/3е) Устава Bosне и Hercegovине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода због дужине трајања извршног поступка који се води пред Општинским судом у Травнику у предмету број И-13130/04. Предметном одлуком Уставни суд је, на основу члана 74 став (1) Правила Уставног суда, наложио Влади Средњобосанског кантона да апеланту "Тисатурист" д.о.о. Бусовача исплати износ од 1.500,00 КМ на име накнаде нематеријалне штете због недonoшења одлуке у разумном року, и то у року од три мјесеца од достављања ове одлуке, уз обавезу да након истека овог рока плати законску затезну камату на евентуално неисплаћени износ или дио износа накнаде одређене овом одлуком. Надаље, Уставни суд је, на основу члана 62 став (7) Правила Уставног суда, наложио предсједнику Општинског суда у Травнику да, у складу с овом одлуком, одмах предузме одговарајуће мјере за окончање поступка из ове одлуке у предмету број И-13130/04 у складу са чланом II/3е) Устава Bosне и Hercegovине и чланом 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода. Такође, Уставни суд је, на основу члана 72 став (5) Правила Уставног суда, наложио Влади Средњобосанског кантона и предсједнику Општинског суда у Травнику да најкасније у року од три мјесеца од достављања ове одлуке обавијесте Уставни суд о предузетим мјерама с циљем извршења ове одлуке.

2. Предметна одлука је достављена Влади Средњобосанског кантона 22. маја 2018. године, а Општинском суду у Травнику 17. маја 2018. године, што значи да је рок за достављање обавијести о предузетим мјерама у складу с предметном одлуком истекао 22. односно 17. августа 2018. године.

3. Уставни суд је дописима од 21. децембра 2018. године, односно 10. јануара 2019. године затражио од Владе Средњобосанског кантона и Општинског суда у Травнику да обавијесте овај суд о предузетим мјерама с циљем извршења предметне одлуке.

4. Влада Средњобосанског кантона није одговорила на допис Уставног суда.

5. Општински суд у Травнику је у допису од 22. јануара 2019. године навео да се у предметима бр. И-1915/91 и I-13130/04, с обзиром на то да први спис датира из 1991. године, а други из 2004. године, према Listи регистратурне грађе с роковима чувања, извршни списи чувају у архиви пет година. Увидом у уписник извршних списа утврђено је да су они највјероватније преузети из Општинског суда Нови Травник, али није утврђено да је тражилац извршења подносио ургенције у периоду од пет година од датума иницијалног акта него након протока периода дужег од десет, па и више година, што све говори о пасивности тражиоца извршења. Дале је навео да су мјере које би предсједник могао предузети позивање тражиоца извршења да уколико располаже документацијом на основу које би се могла

U skladu sa člankom 72. stavak (6) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, ovo Rješenje dostavlja se Tužiteljstvu Bosne i Hercegovine.

Rješenje objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

1. Ustavni sud Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) Odlukom broj AP 5456/17 od 6. lipnja 2018. godine usvojio je apelaciju koju je podnio Marko Strukar i utvrdio povredu prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda zbog duljine trajanja izvršnog postupka koji se vodi pred Općinskim sudom u Travniku u predmetu broj 51 0 P 002591 08 I. Predmetnom odlukom Ustavni sud je, na temelju članka 74. stavak (1) Pravila Ustavnog suda, naložio Vladi Srednjobosanskog kantona da apelantu Marku Strukaru u roku od tri mjeseca od dostave ove odluke isplati iznos od 1.000,00 KM na ime naknade nematerijalne štete zbog neokončanja izvršnog postupka, uz obvezu da nakon isteka ovog roka plati apelantu zakonsku zateznu kamatu na eventualno neisplaćeni iznos ili dio iznosa naknade određene ovom odlukom. Nadalje, Ustavni sud je, na temelju članka 62. stavak (7) Pravila Ustavnog suda, naložio predsjedniku Općinskog suda u Travniku da, u skladu s ovom odlukom, odmah poduzme odgovarajuće mjere za okončanje izvršnog postupka u predmetu broj 51 0 P 002591 08 I u skladu sa člankom II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Ustavni sud je, na temelju članka 72. stavak (5) Pravila Ustavnog suda, također naložio Vladi Srednjobosanskog kantona i predsjedniku Općinskog suda u Travniku da u roku od tri mjeseca od dana dostave ove odluke obavijeste Ustavni sud o poduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

2. Predmetna odluka je dostavljena Vladi Srednjobosanskog kantona 5. srpnja 2018. godine, a Općinskom sudu u Travniku 3. srpnja 2018. godine, što znači da je rok za dostavu obavijesti o poduzetim mjerama u skladu s predmetnom odlukom istekao 5. odnosno 3. listopada 2018. godine.

3. Općinski sud u Travniku je dopisom od 14. studenog 2018. godine dostavio informacije o poduzetim mjerama u predmetu, iz kojih je Ustavni sud zaključio da je nadležni sud poduzeo mjere u skladu s nalogom iz predmetne odluke, te da je predmetna odluka izvršena u dijelu koji se odnosi na Općinski sud u Travniku i nalog za okončanje predmetnog postupka.

4. Ustavni sud je dopisom od 21. prosinca 2018. godine zatražio od Vlade Srednjobosanskog kantona da obavijesti ovaj sud o poduzetim mjerama s ciljem izvršenja predmetne odluke u dijelu koji se odnosi na isplatu naknade nematerijalne štete.

5. Vlada Srednjobosanskog kantona nije odgovorila na dopis Ustavnog suda.

6. Ustavni sud je u Odluci broj AP 5456/17 od 6. lipnja 2018. godine odredio način i rok za izvršenje odluke. Prema članku VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće. Također, prema članku 72. stavak (1) Pravila Ustavnog suda, konačne i obvezujuće odluke Ustavnog suda dužna je poštovati svaka fizička i pravna osoba, a prema stavku (2) istog članka svi organi vlasti su dužni u okviru svojih nadležnosti utvrđenih Ustavom i zakonom provoditi odluke Ustavnog suda.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Zlatko M. Knežević, v. r.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u predmetu broj AP 5456/17, na osnovu člana VI/36) Ustava Bosne i Hercegovine,

člana 57 stav (3) i člana 72 stav (6) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – пречишћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 94/14), у саставу:

Златко М. Кнежевић, председник

Мато Тадић, потпредседник

Мирсад Теман, потпредседник

Валерија Галић, судија

Миодраг Симовић, судија

Сеада Палаврић, судија

на сједници одржаној 27. фебруара 2019. године донио је

РЈЕШЕЊЕ

Утврђује се да Влада Средњобосанског кантона није извршила Одлуку Устavnог суда Босне и Херцеговине број AP 5456/17 од 6. јуна 2018. године.

У складу са чланом 72 став (6) Правила Устavnог суда Босне и Херцеговине, ово рјешење доставља се Тужилаштву Босне и Херцеговине.

Рјешење објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Дистрикта Брчко Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. Уставни суд Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) Одлуком број AP 5456/17 од 6. јуна 2018. године усвојио је апелацију коју је поднио Марко Струкар и утврдио повреду права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода због дужине трајања извршног поступка који се води пред Општинским судом у Травнику у предмету број 51 0 П 002591 08 И. Предметном одлуком Уставни суд је, на основу члана 74 став (1) Правила Устavnог суда, наложио Влади Средњобосанског кантона да апеланту Марку Струкару у року од три мјесеца од достављања ове одлуке исплати износ од 1.000,00 КМ на име накнаде нематеријалне штете због неокончања извршног поступка, уз обавезу да након истека овог рока плати апеланту законску затеzну камату на евентуално неисплаћени износ или дио износа накнаде одређене овом одлуком. Надаље, Уставни суд је, на основу члана 62 став (7) Правила Устavnог суда, наложио председнику Општинског суда у Травнику да, у складу с овом одлуком, одмах предузме одговарајуће мјере за окончање извршног поступка у предмету број 51 0 П 002591 08 И у складу са чланом II/3е) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода. Уставни суд је, на основу члана 72 став (5) Правила Устavnог суда, такође наложио Влади Средњобосанског кантона и председнику Општинског суда у Травнику да у року од три мјесеца од дана достављања ове одлуке обавијесте Уставни суд о предузетим мјерама с циљем извршења ове одлуке.

2. Предметна одлука је достављена Влади Средњобосанског кантона 5. јула 2018. године, а Општинском суду у Травнику 3. јула 2018. године, што значи да је рок за достављање обавијести о предузетим мјерама у складу с предметном одлуком истекао 5. односно 3. октобра 2018. године.

3. Општински суд у Травнику је дописом од 14. новембра 2018. године доставио информације о предузетим мјерама у предмету, из којих је Уставни суд закључио да је надлежни суд предузео мјере у складу с налогом из предметне одлуке, те да је предметна одлука извршена у

дијелу који се односи на Општински суд у Травнику и налог за окончање предметног поступка.

4. Уставни суд је дописом од 21. децембра 2018. године затражио од Владе Средњобосанског кантона да обавијести овај суд о предузетим мјерама с циљем извршења предметне одлуке у дијелу који се односи на исплату накнаде нематеријалне штете.

5. Влада Средњобосанског кантона није одговорила на допис Уставног суда.

6. Уставни суд је у Одлуци број АП 5456/17 од 6. јуна 2018. године одредио начин и рок за извршење одлуке. Према

члану VI/5 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће. Такође, према члану 72 став (1) Правила Уставног суда, коначне и обавезујуће одлуке Уставног суда дужно је да поштује свако физичко и правно лице, а према ставу (2) истог члана сви органи власти су дужни да у оквиру својих надлежности утврђених Уставом и законом спроводе одлуке Уставног суда.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Златко М. Кнежевић, с. р.

S A D R Ź A J

VIJEĆE MINISTARA
BOSNE I HERCEGOVINE

- 317 Odluka o izmjeni Odluke o visini novčane naknade zaposlenim u institucijama Bosne i Hercegovine za ishranu tokom rada (bosanski jezik)
- Odluka o izmjeni Odluke o visini novčane naknade uposlenim u institucijama Bosne i Hercegovine za ishranu tijekom rada (hrvatski jezik)
- Odluka o izmjeni Odluke o visini novčane naknade zaposlenim u institucijama Bosne i Hercegovine za ishranu tokom rada (srpski jezik)
- 318 Odluka o oslobađanju plaćanja taksi za vize za učesnike Godišnjeg sastanka Odbora guvernera Evropske banke za obnovu i razvoj 2019. godine u Sarajevu (bosanski jezik)
- Odluka o oslobađanju plaćanja pristojbi za vize za sudionike Godišnjeg sastanka Odbora guvernera Evropske banke za obnovu i razvitak 2019. godine u Sarajevu (hrvatski jezik)
- Odluka o oslobađanju plaćanja taksi za vize za učesnike Godišnjeg sastanka Odbora guvernera Evropske banke za obnovu i razvoj 2019. godine u Sarajevu (srpski jezik)
- 319 Odluka o izmjenama Odluke o rasporedu kancelarijskog prostora u zgradi za smještaj institucija Bosne i Hercegovine u ulici Đoke Mazalića broj 5 u Sarajevu (bosanski jezik)
- Odluka o izmjenama Odluke o rasporedu uredskog prostora u zgradi za smještaj institucija Bosne i Hercegovine u ulici Đoke Mazalića broj 5 u Sarajevu (hrvatski jezik)
- Odluka o izmjenama Odluke o rasporedu kancelarijskog prostora u zgradi za smještaj institucija Bosne i Hercegovine u ulici Đoke Mazalića broj 5 u Sarajevu (srpski jezik)
- 320 Odluka o izmjeni Odluke o imenovanju članova Komisije za suzbijanje zloupotrebe opojnih droga (bosanski jezik)
- Odluka o izmjeni Odluke o imenovanju članova Povjerenstva za suzbijanje zloporabe opojnih droga (hrvatski jezik)
- Odluka o izmjeni Odluke o imenovanju članova Komisije za suzbijanje zloupotrebe opojnih droga (srpski jezik)
- 321 Odluka o određivanju privremenih prihvatnih centara za smještaj migranata (bosanski jezik)
- Odluka o određivanju privremenih prihvatnih centara za smještaj migranata (hrvatski jezik)
- Odluka o određivanju privremenih prihvatnih centara za smještaj migranata (srpski jezik)
- 322 Odluka o odobravanju sredstava tekuće rezerve Budžeta Institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)

- Odluka o odobravanju sredstava tekuće pričuve Proračuna institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik) 9
- Odluka o odobravanju sredstava tekuće rezerve Budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine (srpski jezik) 10
- 323 Pravilnik o utvrđivanju pravila za sprječavanje, kontrolu i iskorjenjivanje transmisivnih spongiformnih encefalopatija (bosanski jezik) 10
- Pravilnik o utvrđivanju pravila za sprječavanje, kontrolu i iskorjenjivanje transmisivnih spongiformnih encefalopatija (hrvatski jezik) 51
- Pravilnik o utvrđivanju pravila za sprječavanje, kontrolu i iskorjenjivanje transmisivnih spongiformnih encefalopatija (srpski jezik) 91

MINISTARSTVO ZA LJUDSKA PRAVA I IZBJEGLICE
BOSNE I HERCEGOVINE

- 3 324 Uputstvo o provođenju Zakona o slobodi vjere i pravnom položaju crkava i vjerskih zajednica (bosanski jezik) 136
- 4 Uputa o provedbi Zakona o slobodi vjere i pravnome položaju crkava i vjerskih zajednica (hrvatski jezik) 139
- 4 Uputstvo o sprovođenju Zakona o slobodi vjere i pravnom položaju crkava i vjerskih zajednica (srpski jezik) 141

AGENCIJA ZA SIGURNOST HRANE
BOSNE I HERCEGOVINE

- 4 325 Uputstvo o stavljanju van snage Uputstva o obliku, sadržaju i načinu vođenja knjige evidencije utroška brašna (bosanski jezik) 144
- 5 Naputak o stavljanju van snage Naputka o obliku, sadržaju i načinu vođenja knjige evidencije utroška brašna (hrvatski jezik) 144
- 5 Uputstvo o stavljanju van snage Uputstva o obliku, sadržaju i načinu vođenja knjige evidencije utroška brašna (srpski jezik) 144

USTAVNI SUD
BOSNE I HERCEGOVINE

- 5 326 Rješenje broj AP 1785/18 (bosanski jezik) 144
- 5 Rješenje broj AP 1785/18 (hrvatski jezik) 145
- 5 Rješenje broj AP 1785/18 (srpski jezik) 145
- 6 327 Rješenje broj AP 4531/17 (bosanski jezik) 146
- 6 Rješenje broj AP 4531/17 (hrvatski jezik) 147
- 6 Rješenje broj AP 4531/17 (srpski jezik) 147
- 6 328 Rješenje broj AP 4781/17 (bosanski jezik) 148
- 7 Rješenje broj AP 4781/17 (hrvatski jezik) 149
- 7 Rješenje broj AP 4781/17 (srpski jezik) 150
- 8 329 Rješenje broj AP 5456/17 (bosanski jezik) 151
- Rješenje broj AP 5456/17 (hrvatski jezik) 151
- Rješenje broj AP 5456/17 (srpski jezik) 152

Edin RIZVANOVIĆ

**BOSNA
I HERCEGOVINA
vs.
EUROPSKA UNIJA**

Sarajevo, 2018.

SLUŽBENI LIST BIH

JP NIO Službeni list
Bosne i Hercegovine

Jezik ▾ Službena glasila ▾ Oglašavanje Izdavaštvo Pretraga Info Kontakti Vijesti

Naslovna stranica

Naslovna stranica

- > Pretplata
- > Cjenovnik
- > Izdavaštvo
- > Info - historijati
- > Kontakt
- > Međun. saradnja
- > Korištni linkovi
- > Oglasni dio

- Prijava
- Registracija
- Zaboravljena šifra

ZAKON O OSNOVAMA SIGURNOSTI SAOBRAĆAJA NA PUTEVIMA U BOSNI I HERCEGOVINI

Službeni glasnik BiH broj 72/18

URED ZA ZAKONODAVSTVO VIJEĆA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE
 RJEŠENJE O IMENOVANJU RUKOVODEĆEG DRŽAVNOG SLUŽBENIKA - POMOĆNIK DIREKTORA
PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE
 ODLUKU O RAZRJEŠENJU GENERALNOG SEKRETARA
 PREDSEDNIŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE
PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE

Službene novine Federacije BiH broj 82/18

VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
 ODLUKU O ODOBRAVANJU RASPODIJELE DIJELA NOVČANIH SREDSTAVA OSTVARENIM PRODAJOM PREDUZEĆA IZ NADLEŽNOSTI AGENCIJE ZA PRIVATIZACIJU U FEDERACIJU BOSNE I HERCEGOVINE ZA SANACIJU ŠTETA NASTALIH U "NAFTNI TERMINALI FEDERACIJE" D.O.O. PLOČE USLJED HAVARIJE BRODA-PRIVEZA
FEDERALNO MINISTARSTVO OKOLIŠA I TURIZMA

Službene novine Kantona Sarajevo broj 42/18

VLADA KANTONA SARAJEVO
 RJEŠENJE O IMENOVANJU POLICIJSKOG ODBORA ZA POLICIJSKE SLUŽBENIKE KANTONA SARAJEVO
VLADA KANTONA SARAJEVO
 RJEŠENJE O IMENOVANJU VRŠILACA DUŽNOSTI PREDSEDNIKA I ČLANOVA UPRAVNOG ODBORA JAVNE USTANOVE "CENTAR ZA NAPREDNE TEHNOLOGIJE U SARAJEVU"

Međunarodni ugovori broj 10/18

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
 ODLUKU O DAVANJU SAGLASNOSTI ZA RATIFIKACIJU SPORAZUMA O ZAJMU IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I SAUDIJSKOG FONDA ZA RAZVOJ - RAZVOJ INFRASTRUKTURE U OPĆINI STARI GRAD SARAJEVO
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
 ODLUKU O DAVANJU SAGLASNOSTI ZA RATIFIKACIJU SPORAZUMA O ZAJMU IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I SAUDIJSKOG FONDA ZA RAZVOJ - RAZVOJ INFRASTRUKTURE U OPĆINI STARI GRAD SARAJEVO

Arhiva dokumenata

Pretplatnici imaju dodatne pogodnosti.
 Ukoliko ste već pretplatnik, prijavite se!!

Prijava

Registracija

JP NIO
Službeni list BiH
 Dž. Bijedića 39/III
 71000 Sarajevo, BiH
 tel/fax:
 +387 33 72 20 30
 e-pošta:
Sluzbeni.list.BiH

Stara web stranica

www.sliz.ba

Objava poziva za
 dostavljanje ponuda i
 dodijeljenih ugovora

Pozivi za stručno
 usavršavanje - Anex 2
 dio B

Registri objavljenih
 izdanja

POZIV KANDIDATIMA

ANTIKORUPCIJA

Izdavač: Ovlaštena služba Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Trg BiH 1, Sarajevo - Za izdavača: sekretarka Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine Gordana Živković - Priprema i distribucija: JP NIO Službeni list BiH Sarajevo, Džemala Bijedića 39/III - Direktor: Dragan Prusina - Telefoni: Centrala: 722-030 - Direktor: 722-061 - Pretplata: 722-054, faks: 722-071 - Oglasni odjel: 722-049, 722-050, faks: 722-074 -Služba za pravne i opće poslove: 722-051 - Računovodstvo: 722-044 722-046 - Komercijala: 722-042 - Pretplata se utvrđuje polugodišnje, a uplata se vrši UNAPRIJED u korist računa: UNICREDIT BANK d.d. 338-320-22000052-11, VAKUFKA BANKA d.d. Sarajevo 160-200-00005746-51, HYPO-ALPE-ADRIA-BANK A.D. Banja Luka, filijala Brčko 552-000-00000017-12, RAIFFEISEN BANK d.d. BiH Sarajevo 161-000-00071700-57 - Štampa: "Unioninvestplastika" d.d. Sarajevo - Za štampariju: Jasmin Muminović - Reklamacije za neprimljene brojeve primaju se 20 dana od izlaska glasila.

"Službeni glasnik BiH" je upisan u evidenciju javnih glasila pod rednim brojem 731.

Upis u sudski registar kod Kantonalnog suda u Sarajevu, broj UF/I - 2168/97 od 10.07.1997. godine. - Identifikacijski broj 4200226120002. - Porezni broj 01071019. - PDV broj 200226120002. Molimo pretplatnike da obavezno dostave svoj PDV broj radi izdavanja poreske fakture.

Pretplata za I polugodište 2019. za "Službeni glasnik BiH" i "Međunarodne ugovore" 120,00 KM, "Službene novine Federacije BiH" 110,00 KM.

Web izdanje: <http://www.sluzbenilist.ba> - godišnja pretplata 240,00 KM